

# فەرھەنگی دوانەیی ئۆكسفۆرد

ئینگلیزی - کوردی  
کوردی - ئینگلیزی

سەلام ناوخۆش

پیداچوونەووەی

محمد هەریری

زانکۆی ویستا مینستەر / بەریتانیا

تصویر ابو عبد الرحمن الكردی ٢٠

فەرھەنگى  
ئۇكسفۇردى نوي

نووسىنى  
سەلام ئاوخۇش

نەخشەسازى و كارى كۇمپيۇتەرى  
ئامانچ عبدالكريم

نەخشەسازى بەرك  
سليمان شىخۇ ئامانچ عبدالكريم

سال و ژمارەى چاپ

۲۰۰۶ - چاپى سىھەم

چاپکردنى

چاپخانەى رۇشنىبىرى- ھەولير

تيراژ

۲۰۰۰ دانە

ژمارەى سپاردن ۱۴۸

سالى ۲۰۰۶

مافى چاپ پارىژراوه بۇدانەر

# فەرھەنگی ئۆكسفۆردی نوی

فەرھەنگی كوردی-ئینگلیزییە  
سۆرانى بادینی ئینگلیزی

نووسینی  
سەلام ناوخۆش

چاپی سیھەم  
كوردستان ۲۰۰۶

## ئاۋمېرۇك

|         |       |                  |
|---------|-------|------------------|
| خ-۳     | ..... | پېيشەكى          |
| ر-ص     | ..... | ئەلف باي كوردى   |
| ۛ-ف     | ..... | بۇچى ئەم فەرەنگە |
| ع       | ..... | سەرچارە          |
| غ       | ..... | سوپاسنامە        |
| ۱۵-۱    | ..... | ئا               |
| ۳۳-۱۶   | ..... | ب                |
| ۴۵-۳۴   | ..... | پ                |
| ۵۲-۴۶   | ..... | ت                |
| ۵۷-۴۵   | ..... | ج                |
| ۶۲-۵۸   | ..... | چ                |
| ۶۵-۶۳   | ..... | ح                |
| ۷۴-۶۶   | ..... | خ                |
| ۹۰-۷۵   | ..... | د                |
| ۱۰۳-۹۱  | ..... | د                |
| ۱۱۳-۱۰۴ | ..... | ز                |
| ۱۱۷-۱۱۴ | ..... | ژ                |
| ۱۳۵-۱۱۸ | ..... | س                |
| ۱۴۴-۱۳۶ | ..... | ش                |
| ۱۴۶-۱۳۱ | ..... | ع                |
| ۱۴۷     | ..... | غ                |

|         |       |    |
|---------|-------|----|
| 101-148 | ..... | 7  |
| 102     | ..... | 7  |
| 164-103 | ..... | 10 |
| 190-170 | ..... | 3  |
| 208-191 | ..... | 4  |
| 220-209 | ..... | 7  |
| 237-221 | ..... | 4  |
| 208-237 | ..... | 0  |
| 271-209 | ..... | 5  |
| 298-272 | ..... | 4  |
| 303-299 | ..... | 5  |

## به ناوی خوای گهوره

فهره ننگنوسی دیاردهیهکی شارستانییه و زۆریه ی گه لان فهرهنگی تایبته به زمانی خویمان هه بووه و ههیه، بوونی فهرهنگی تایبته به زمانیکهوه، ناخاوتنکاران و کهسانی رهسهنی ئەم زمانه له یهکتر نزیکتر دهکاتهوه، به دهگهمن هه لده کهوی زمانیکی زیندو هه تهنها زاریک یا خود شیوه زاریک له خو بگری، به لکو دیاردهی هه بوونی زار و شیوه زار له زماندا دیاردهیهکی جیهانی و گشتییه.

زمانیکی وهك عه ره بی چهندهها زار و شیوه زاری ههیه ههروهها زمانی ئینگلیزی، به لان عه رهب و ئینگلیز هه ریه که هه ولی داوه زمانیکی ستاندهرد بو خوی په پیرهو بکا و هه موو عه رهب و ئینگلیز تا پارهیهک له سه ر شیوه زاریک ریك بکهون و زمانی ستاندهردی خویمان نهک هه ر بوخویمان به لکو بو غهیره خویشیان فهراهه م بیئن، هه ریه که له م دوو زمانه که ئەمرو دوو زمانی جیهانین و فهرهنگی ستاندهردی تایبته به خویمان ههیه، ههروهها چهندهها فهرهنگیش له بواری زمانی slang و colloquial و idiom هه ن، ئەم جوړه زمانانهش هه ر له راژهی زمانی یه کگرتوو دان.

له ناو کوردانیس زۆریک له رۆشنبیر و توێژه رانی کورد خه ریکی کاری فهره ننگنوسی بوونه، ئەوهی زانراوه ئەحمه دی خانی یه که م فهرهنگی کوردی به ناوی "نوبه هارا بچوکان" ی نووسیوه، ههروهها له پاشان کهسانی وهک یوسف پاشای خالیدی و گیوی موکریانی و موحه مه د خال و مه ردۆخی و جگه رخوین و توفیق وهه بی و شه فیق قه زاز و ئیدی.

به حوکمی ئەوهی کوردستان ولاتیکی داگیرکراو بووه زمانی کوردی شهش



(بەشىك لە كرمانجى سەرو) زياتر لە يەكتەر جودا بن، رژىمى عىراق رۇژنامەى  
(ناسوقى) بەشىئوھى سۆرانى و (بىزافى) بەبادىنى لە بەغدا دەردەكرد،  
لەسەردەمى دەسەلاتى كوردىش (۱۹۹۱-؟) لە پاش ۱۹۹۴-هە، دەسەلاتى  
كورد بەشى باشورى كرده دوو دەقەرى لە يەك جيا، مانەوھى ئەو حالەتە تاكو  
۲۰۰۲، پرۆسەى زمانى يەكگرتووى زۆر دواتر ئىخست!!

نووسەرى ئەم فەرھەنگە بچووكە لەسالى ۱۹۹۹ لە ژمارە (۱۹) رۇژنامەى  
پەيمان كورته وتارىكى بەناوى (سۆرمانجى دەستپىكەك بۆ زمانى كوردىي  
هەڭرتى) بلۆ كردهووە بەشىئوھىكى تىورى بانگاشەى ئەوھى كرد كە  
هەولبەرى بە "سورمانجى" سۆرانى-كرمانجى-بدويين، بنوسين، لەسالى  
۲۰۰۲ يش كە فەرھەنگى ئۆكسفۆردى دەركرد لەزۆر شوين وشەى بادىنى  
لەگەل وشەى سۆرانى لە بەرامبەر پەيئى ئىنگلىزى بەكارهينا، ئەمسالىش  
لەهەولئىكى تردا فەرھەنگى ئۆكسفۆردى نووى كە فەرھەنگىكى كوردى-  
ئىنگلىزى بە لەبەشە كوردىيەكەدا ستونيك زاراوھى سۆرانى لە بەرامبەرى بادىنى  
بەكارهيناو، بەلام بەراشكاوى دەلیم ئەو هەولانەى من هيج كارىگەرىەكى ئەو  
تۆى نابى ئەگەر دەسەلاتى كوردى بەپىارىكى "كوردانە" كتيبە مەنەه جيهكانى  
قوتابخانە و دام و دەزگای دەولەت بەو دوو زاراوہ بلۆ ئەكاتەوہ!!؟



## ئەلف باي كوردى

لە ئىيو كوردان دا سى جۇرى رىنووس ھەن: رىنووسى سىلاڧى كوردەكانى سۇڧىھتى پىنشور پى ئەنورسن؛ رىنووسى پىتى لاتىنى كوردەكانى باكور و رۇژئاوا و بەشىك لە باشور بەكارى دەھىنن، رىنووسى پىتى ەرهى كوردەكانى باشور و رۇژھەلاتى كوردستان بەكارى دەھىنن، ئەم سى جۇر رىنووسە ھىچيان لە رەسەندا كوردى نىن؛ بەلكو لەسەر رىنووسى پىتى گەلانى دراوسى كورد دارىژراون، ھەرىك لەم رىنووسانەش كەم و كورتى خۇيان ھەيە، فەرھەنگە كوردىەكانىش ئەوانەى من دىومن- بەپىي رىنووسى پىتى لاتىنى ياخود ەرهى نوسراون، تۇڧىق وەھبى بەھاوبەش لەگەل ئىدمۇندز لەسالى ۱۹۶۶ دا فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگلىزىيان بەپىي پىتى لاتىنى (ياخود ئىنگلىزى) نووسىوھ.

بەگۆيرەى ئەوان بەلف باي كوردى سى و يەك پىت لەخۇ دەگرى، لەسالى ۱۹۹۲ باران رزگار فەرھەنگىكى كوردى ئىنگلىزى، ئىنگلىزى كوردى بلاوكردۇتەوھ، ئەویش لە لاپەرە (۴-۵) ئەلف باي كوردى بە (۳۱) پىت داناوھ، ھەروھە ئارماندېل فەرھەنگىكى كوردى-ئىنگلىزى توركى فەرھەنسى بلاوكردۇتەوھ ژمارەى پىتەكانى كوردى بە (۳۱) پىت داناوھ، ئەمە لە لايەك، لە لايەكى تر ئەو سى فەرھەنگە ئەلف باي كوردىيان بەشىوھى ئەلف باي ئىنگلىزى رىزكردووه و ئەو پىتانەى كە لە ئىنگلىزى نىن لە كوردى دا ھەن بەگۆيرەى نىزىكى پىتەكە لە پىتە ھاوسىكەى رىز كوردووه بەم شىوھىە:

a b c d e e f g h h I j k (k) l m n o p q r r s s t  
(t) u v w x x y z

لەم شىوھ رىنووسەدا، بزۆين و ئەبزۆين تىكەل يەك كراون ھەروھە مەرج نىە ئەم ھەموو پىتە ھەر ھەمووى لەبەرايى وشەى كوردى بىن، بۇيە خۇينەر چۇن دەتوانى لە وشەيەك بۇ نمونە كەبە (-I) رى لاوز- دەست پى بكات كە لەرەسەندا لە كوردى وشە نىە بە (r) دەست پى بكات ھەروھە ئەوھى تەواو شەھرەزاي ئەلف باي

ئینگلیزی نەبێ ناتوانی بە ئاسانی ئەو وشەییە بدۆزیتەوه کە گەرەکیەتی، لەسەر ئەلف بای لاتینی زیتەر ناپۆین چونکە ئەم فەرھەنگە ی ئیمەبەپیتی ئەلف بای عەرەبییە. لە فەرھەنگی المورد عەرەبی ئینگلیزی، روحی البعلبکی لە لاپەرە (۱۷) ئەلف بای عەرەبی بەم شیۆھیە ریزکردووہ:

ا ب ت ث ج ح خ د ذ ر ز س ش ص ض ط ظ غ ف ق ک ل م ن و ی

ھەر فەرھەنگێکی کوردی کە بە ئەلف بای عەرەبی نوسرابی، ئەوا بە پیگری کردن بە ئەدگار و تاییبەتییەکانی زمانی کوردی ئەو ئەلف با عەرەبییە ی بۆ خۆی کردۆتە بئەمایەک، بەلام ھەر ھەموویان لەسەر ژمارە ی پیتەکانی کوردی کۆک نین، موخەمەد خانی رافەقانی قورئانی پیروز، فەرھەنگێکی سێ بەرگی قەبارە گەورە ی نووسیوہ، لە جزمی یەکەمی فەرھەنگە کە دا دەنووسی: "زمانی کوردی (۲۷) پیتی ھەییە" و ئەلف با کەشی بەم شیۆھیە ریزکردووہ:

ا ب پ چ ح خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ ل م ن و ھ ی ھەرۆھا لە ریزکردنی پیتەکانیش ھەموو فەرھەنگە کوردیەکان (و) وەپیش (ھ) دێخن، ریزدار فاضل نیزامەدین لە لاپەرە (۷) ی چاپی دووہمی "ئەستێرە گەشە" دا پیتەکانی کوردی ئاوا ریز دەکات:

ا ب پ ت ج چ ح خ د پ ز ژ س ش (ع) (غ) ف ف (ق) ک گ ل م ن و ھ ی

لە پەرۆیزی لاپەرە ھەشتدا کاک فاضل بە دوور دەزانێ کە ھەر چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی بن، بەلکو ھاتۆتە تە ئاوا زمانی کوردی، لەو پوانگەوہ، لە نەزەری کاک فاضل دا کورد (۲۲) پیتی ھەییە، ئەو پیتانەش بیجگە لە پیتی (ف) لە کرمانجی خواروودا ھەموو لە سەرھتای وشە دین، بەلام ھەرچی (ف) ئەوا زیاتر لە وشەکانی کرمانجی سەرودا لە سەرھتای وشە دیت.

مامۆستا ھەژار موکریانی لە نووسینی فەرھەنگی ھەنجانە بۆرینە دا سوودی وەک سەرچاوەیەک لە "ئەستێرە گەشە" بینیوہ بەلام ژمارە ی پیتەکانی زمانی کوردی دەکاتە (۳۱):

ھەمزە بێ پی تی جیم چی حی خی دال ری رێ بزرگ زی ژئ سین شین عین غین فی فی قاف کاف گاف لام لام بزرگ میم ن واو واوی مجهول ھی یی یای مجهول. لە فەرھەنگی "تاهیر سادق" دا ئەلف بای کوردی بەم شیۆھیە ھاتووہ:

ا ب ت پ ج چ خ ح د ر ز ژ س ش ف ق ك گ ل م ن و ه ی-

گیوی موکریانی له فرههنگی کوردستاندا ئەلف بای کوردی وا دهیبینی:

ك ب پ ت ج چ خ ح د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ك گ ل م ن و ه ی-

د. شەفیق قەزازیڭ له لاپەرە (۱۷-۱۸) ئەلف بای کوردی وا دەنووسی:

ا هه مزه ب پ ت ج چ خ ح د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ك گ ل م ن و ز و و ه ه ی ی و ی

له م چەند فرههنگەدا، فرههنگنووسانی کورد هه ره هه موو له سه ره به كه ئەلف با رێك نین، مامۆستا فاضل باوه‌ری وایه كه هه ره چوار پیتی (ح ع غ ق) کوردی نین، گیوی موکریانیڭ ده‌نووسی كه (ع غ) کوردی نین بۆیه له زۆر شوین (ح ع) و (خ غ) له فرههنگه‌كه‌ی تێكه‌لكراوه، له فرههنگی "تاهیر سادق" ییشدا (ع غ) نه‌هاتون، به‌لام موحه‌مه‌دی خاڵ و هه‌ژار موکریانی ئەم چوار پیتیه‌یان له فرههنگه‌کانیاندا به‌کاره‌یناوه، مامۆستا خاڵ له فرههنگه‌كه‌ی دا له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا په‌یڤی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه: (ح-۴۷-۵۶)، (ع ۳۵۷-۳۶۱)، (غ ۳۶۲-۳۶۴) (ق ۷-۱۵) مامۆستا هه‌ژاری موکریانیڭ له‌و چەند لاپه‌ریه‌دا وشه‌ی کوردی بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هیناوه:

(ح ۲۲۵-۲۲۴)، (ع ۵۰۳-۵۰۹)، (غ ۵۱۱-۵۱۳)، (ق ۵۴۱-۵۴۶). له فرههنگی "کوردستان" یش له لاپه‌ره (۳۴۱-۳۵۰) وشه‌ بۆ پیتی (ح) هینراوه، بۆ پیتی (ق) له (۶۸۲) هه‌تا (۷۲۷) وشه‌ی بۆ هینراوه، له فرههنگی شاره‌زوریڭ وشه‌ بۆ ئەم چوار پیتیه‌ هینراوه:

(ح ۲۱۷-۲۲۲)، (ع ۳۹۰-۳۹۲)، (غ ۳۹۳-۳۹۴) (ق ۴۰۸-۴۳۰).

ئه‌مه‌و له فرههنگه‌کاندا له هه‌ندی شوین بزۆین و نه‌بزۆین تێكه‌لكراون هه‌روه‌ها هه‌ندیکیان له ریزکردنی پیتیه‌کاندا کۆك نین بۆ نموونه له فرههنگی تاهیر سادق دا (ت) پینش (پ) هاتوو هه‌روه‌ها (ق) پینش (ف) هاتوو.

ئه‌مه‌و هه‌ردوو جووته پیتی (ل، ل)، (ر، ر) له کوردیدا جیاواز له ئینگلیزی فۆنیمن نه‌ك ئەلوفۆن؛ بۆیه ده‌بێ له‌یه‌ك جیا‌برکینه‌وه، گیوی موکریانی له لاپه‌ره (۸۲۸) هه‌ردوو (ل ل) تێكه‌ل ده‌کا و ده‌نووسی: (ل) پیتیکی ئایینی کوردیه‌.

له موکریاندا له گه‌لێك جیا‌یاندا به (ل) و له سۆراندا به (ر) به‌کارده‌برێ وه‌کو

مار، خار: مال، خال و له باکوردا به (ل) به کارده بری. له نووسیندا ئەم دوو له یەک جیان ئەک یەک پیت بن: ههله، ههله، پهله، پهله، کهل، کهل زۆر له یەک جیان.

لەم فەرھەنگەدا ئەم ئەلف بایە پەیرەو دەکری:

ا ب پ ت ج چ خ د ر ز ژ س ش ع غ ف ق ک گ ل م ن و ه ی .

بۆچی ئەم ئەلف بایە؟

باوەڕم وایە کە ئەو چوار پیتە (ح ع غ ق) لە لای هەندێ فەرھەنگ نووس بە کوردی نازانرێن هەر چوار کوردین بە تاییبەتی (ح) و (ق) و (ع) چونکە هەریەکە لە چەندەھا وشە کوردی هەن، هەروەھا بەسود وەرگرتن لە عەرەبی و تورکی ئەوا (غ) لە کوردی ئەمڕۆ دا هەیە.

هەندێ وشە کوردی ئەمڕۆ بەجۆری بوونەتە کوردی کە هەموو کوردێک لایان تێ دەگا، هەر بۆ نموونە قەلەم، قوتابی، قەساب، وەخت، هتد، لەم فەرھەنگەدا (لەریزکردندا) ناماژە بە (ر) و (ل) نەکراوە چونکە ئەوانە لە سەرھتای وشە کوردی دا ناهین، ئەمە ئەوە ناگەیەنێ کە ئەم دوو پیتە کوردی نین، بەلکو تەنھا بۆ کاری فەرھەنگکاری بەکارمان نەھێناون، چونکە لەسەرھتای وشە نایەن، هەروەھا هەر چەند (ۆ)، (و)، (وو) لە کوردیدا فۆنیم بە واتای مانای وشە دەگۆڕن لە هەندێ شوێن وەک کۆر، کوپ، کووپ بەلام سەبارەت بە سەرھتای وشە (و) و (وو) واتای وشە ناگۆڕن بۆی وشە/ووشە؛ و تە/ووتە هەر هەمان واتە دەبەخشن، بۆیە لەم فەرھەنگەدا تەنھا (و) لە سەرھتای وشە باسکراوە، بەلام لە هەندێ وشە (لە ناوھەراست و کۆتایی) (وو) نووسراوە.

پیتی (ف) پیتیکی رەسەنی کوردی یە بەلام لە کرمانجی خواروودا تەنھا چەند وشە یەک بەم پیتە دەست پێدەکەن، هەرچی هەورامی و باکوری یە ئەوا چەندەھا وشەیان هەیە کە بەم پیتە دەست پێدەکەن، ئیمەش تەنھا ئەو چەند وشە یەمان هیناوە کە لە کرمانجی خواروو-سۆزانی دا هەن.

هەروەھا سەبارەت بەو فەرھەنگانەی کە لەسەر ئەلف بای لاتینی نووسراون و کە وشەیان بەجیا بۆ (ئە e)، (ئێ ئی) (ئۆ-ه) هیناوەتەرە، ئیمە هەموومان لەژێر پیتی (ئا) یاخود (ا) ریز کردوون، چونکە بەرای ئیمە (ئە، ئی، ئو) سێ پیتی لە یەک جیانین.

## بۇچى ئەم قەرھەنگە

قەرھەنگىنوسانى كورد ەك بەرپۇزان موخەمەدى خال و فاضل نيزامەدىن و گىوى موكرىانى و ھەژارى موكرىانى ھەرىكە قەرھەنگىكى قەبە و بەنرخيان دانائو بە ھەزاران وشەى كوردىيان لە فەوتان رزگار كوردو، ئەم قەرھەنگەش ژۇدەرەكەى ھەر ئەم قەرھەنگانە و ئى ترە..

لەم قەرھەنگانەدا وشە لە زۆربەى زارەكانى كوردىدا ھىنراون، بەلام لەم قەرھەنگەى ئىمەدا وىزراى ئەوەى بەرامبەر ھەر وشەيەكى كوردى چەند وشەيەكى ئىنگلىزى ھىنراو، ئەوا ھەولداو لە ستونى يەكەم (بەشى سۆزانى) وشە لەھەرسى شارى ھەولير و كەركوك و سلیمانى بەئىن و لە بەرامبەر وشەى بادىنى دابئىين بۇ ئەوەى سەرەتا بەشى باشور سود لەم ئەزمونە ۋەرىگرى، سەبارەت بە سۆزانى يەكە بەھوكمى ئەوەى نووسەر خەلكى ھەوليرە و ئاگادارى پەيغەكانى كەركوك و سلیمانى، ئارىشەيەكى ئەوتۆى ئەھاتۆتە رى، بەلام سەبارەت بە پەيغەكانى بادىنى تووشى ھەندى گىروگرفت بووين، ھەر چەندە نووسەر ئەوە جەوت سالە مامۇستايە لەبەشى ئىنگلىزى ئادابى دەۋك، بەلام بەھوكمى ئەوەى پىسپۇرىيەكەى لە ئىنگلىزىيە، تەواو بەسەر بادىنى يەكە زال ئىيە، ھەروەھا ئەگەر لەسەردەمىك كىرمانجى سەروو زمانى نووسىن بوو و لە قۇناغىكى زىرپىن دا ژىاوە بەجۆرى لە زۇر بواردا نووسەرانى پىشەنگ بوونە ەك لە قەرھەنگ نووسىدا ئەھمەدى خانى بە "ئوبەھارا بچوكان" پىشەنگ بوو، لە چىرۆك دا (مەلا مەحمودى بايەزىدى و فۇادى تەمق) بە پىشەنگ دىن، لە ئۆيكرەنەوەى شىعەرى كوردىدا رەحمى ھەكارى، لە رۇژنامە نووسىدا مەقداد و جەلادەت بەدرخان، بەلام لەدواى سەدەى بىستەمەو بەتايبەتى لەپاش داگىر كىردن و دابەش كىردنى كوردستاندا، كىرمانجى سەروو بەتايبەتى بەشە بادىنى يەكە و بۇتانى يەكە دوچارى ھەرەشەى فەوتان بوونەو، لە دەقەرى بادىيان كوردى نووسىن بەرەو كىزىوونىكى خەتەرنەك چوو، ئەوەتا سادقى بەھائەدىن كە رىژماننوسىكى دىارى كوردە، كوردى يەكەى لە سەرەتا بەھىز ئەبوو.

ھەروەھا نووسەرىكى ەك ئەنەر موخەمەد تەھىر لەچاوپىكەوتنىكدا دەنووسى:  
"دەمى من دەست دابى چىرۆكئىسىنى چ بەرھەمىن دى يىن كوردى ل پىش من نەبوون،  
يەغنى من چ بەرھەم ب كىرمانجى ئەخواندىنە " لەپاش ۱۹۷۵ ھەرەشەى "تەرىب"

بەتەر ئاۋى دەقەرەكەي ھەرسا ئىكردىيۇ بەجۇرى چەند نەرمەكەي ھەتا ئاۋى راپەر پىنشى  
 پىگە ياند زۇر بى ئاگا يۈن لە زمانى كوردى، لەر نەسالىدا، دەقەرەكە وا بۇرگنەرمەكە لە  
 زۈۋى زمانىرە بەختۈرە نىيىتى چاۋمىرى ئەكرى لە رىسى پىرۈمەي بەكوردى كىرىسى  
 مەتھەجى خۇيىنن نەرمەكەي كوردى زان (بە ئاخاۋتن و نووسىن) ئروسىت يىسى، نووسەر  
 بۇ نەۋى قەرەنگەكەي لە رىچكەي ئەكادىمىيەت دورر ئەكەۋىتتەرە پىرسىياري لە ھەموو  
 كوردىزانىكى دەقەرەكە كىردۈرە، لىزەش ھەر توۋشى ئارىشە ھاتىن، چۈنگە  
 ەشپىرەتەكەنى نەۋ دەقەرە ھەرىكە و پەيغى تايىبەت بەخۇى ھەيە و تارادەيەك لەيەك  
 جىيان، بەلام ئىمە ھەر كۇلمان نەدا پىرسىيارمان لە مامۇستا و نووسەر و قەرەنگىنۇوس و  
 قوتابى و پىرەمىزدى دەقەرەكە كىرد تىكۇر بىتوانىن تارادەيەك قەرەنگى بىنۇوسىن شاينە  
 بەمتەنەبى.

لە كۇتايى پىم خۇشە ئەم سى سىرنجە لە بارەي قەرەنگەكەمەرە بىخەمە پۇو:

يەكەم: ئاۋى قەرەنگەكە: قەرەنگەكەم ئارنا بە ئۇكسۇردى ئوئى، چۈنگە لە ئايندەيەكە  
 نىزىكدا خوار يارىبى لەگەل قەرەنگى ئۇكسۇرد ئىنگلىزى-كوردى لەيەك بەرگى قەبارە  
 گەرەدا بلاۋى دەكەمەرە ھەرۈما قەرەنگىكى گىرفانىشىيان ئى دروست دەكەم.

دووم: لە ھەندى شوين ھەولمان داۋە وشەيەكى سۇرمانجى دابىنىن، ئەم دياردەيەش  
 ساخلەم و تەندروست بوۋە چۈنگە نەۋى ئىستا بەتايىبەتى قوتابىيان زۇرەي ھەرە زۇرى  
 لە سۇرمانجىيەكە دەكات.

سىيەم: نووسەر چاك دەزانى (سۇرانى) و (بادىنى) شەرەندى پەيوەندىيان بە جۇگرافيا و  
 سىياسەتەرە ھەيە شەرەندە پەيوەندىيان بەزمانەرە نىە، بەلام ماۋەيەكى زۇرە لە ناۋەرە و  
 دەرەۋى كوردستان كە دەگوتى سۇرانى ياخۇد بادىنى تى دەگەن مەسەلەكە چىيە، لە پاش  
 چاپكردنى قەرەنگى ئۇكسۇرد ئىمىلىنكەم لە نووسەرنكى دەرەۋە بەناۋى David kemp بۇ  
 ھاتۈرە پىرسىياري نەرە دەكات ئاخۇ قەرەنگەكەم كوردى سۇرانى يە يان نەم؟!

لە كۇتايى ھىوادارم ئەم قەرەنگە بچوۋكەم سەرەتايەك بى بۇ نەۋەي رۇشنىيرانى  
 ھەردوۋ دەقەر زياتر ئاگادارى وشە و پەيغى يەكتر بىن.

سەلام ئاۋخۇش

۲۰۰۳/۵/۲۲

## سەرچاوه

- ۱- ئه‌نوه‌ر محمد تاهير و عبدالستار فتاح، فهره‌نگا مامۆستای کوردستان .۲۰۰۰.
- ۲- جگه‌ر خۆین، فهره‌نگا کوردی، به‌رگی یه‌که‌م و دووهم، به‌غدا ۱۹۶۲.
- ۳- سه‌رتیپ قادر و صلاح خۆشناو، نۆسه‌د وشه‌ی به‌سوود. له‌نده‌ن ۱۹۹۲.
- ۴- فاضل نيزامه‌دين، نه‌ستیره‌گه‌شه، به‌غدا ۱۹۷۷، ۱۹۸۹.
- ۵- گيووی موکریانی، فهره‌نگی کوردستان، هه‌ولێر ۱۹۹۹.
- ۶- موحه‌مه‌دی خال، فهره‌نگی خال، ۳ به‌رگ، سلیمانی ۱۹۶۰-۱۹۶۴.
- ۷- هه‌ژار موکریانی، هه‌نبانه‌ بۆرینه، ته‌هران ۱۹۹۱.
- ۸- هه‌ژار موکریانی، وه‌رگی‌راوی قورئانی پیرۆز به‌کوردی، ته‌هران ۱۳۷۹.

- Baalbaki, .1988 Al-mawrid-A modern Arabic English dictionary, Beirut.
- Bakir,s.n. 2002 Oxford, English kurdish Dictionary, Hawler:naza press.
- Qazzaz,sh.2000.The sharezoor,Kurdish English Dictionary. Hawler:Aras press.
- Rizgar,B.1993. Kurdish-English, English-Kursdish dictionary,London
- Saadalla,s. 1998. \_\_\_\_\_.
- Wahby,T. and Edomnds, c.j 1966. A Kurdish-English dictionary. Oxford:clarendon press.

## سوڤاسنامە

سوڤاس بۇ خوای گەورە که زۆر یارمەتی دام ئەم فەرھەنگەش تەواو بکەم.  
لە نووسینی ئەم فەرھەنگەدا بەتایبەتی لەبارە ی پەیقی کوردی بادینی، زۆر  
ماموستا و فەرھەنگنوس و نوسەر و قوتابی و خەلکی گوندان یارمەتی  
زۆریان دام، لەوانە ی که لەبیرمن ماموستا ئەحمەد حەیدەر، فازل حەیدەر،  
ئەنوەر موحەمەد تاهیر، عەبدولستار فەتاح، عماد وەیس، بایز عومەر، حەسەن  
سلیقانی، هەقال سەلیم، ابو عبید عبدالله، دیار عبدالکریم، قەیدار ئەبی،  
سلیمان اسماعیل، إبراهیم شیلانی، رەشید سەعدی شاهین، هادی عەلی یونس،  
مستەفا دەریاس، هەروەها زۆر سوڤاسی برای هیژا کاک نامانچ عەبدولکەریم  
دەکەم کەرەنجیکی زۆری کیشا و کاری کۆمپییوتەرەکی بۆ کردم.

دووبارە سوڤاس بۆ هەرکەسی کەوشە یەکم سود ئی وەرگرتیسی بەتایبەتی  
کەسانی نادیار که زۆریان هاندام و یارمەتیان دام، ئەک هەر لە کوردی یەکه  
بەلکو، لە ئینگلیزی یەکه ش.

سەلام ناوخۆش



| English                                    | بادینی              | سۆزانی                |
|--|---------------------|-----------------------|
| A The first letter of the kurdish alphabet | ئا                  | ئا                    |
| Yes  | ئە، بەلی            | ئا                    |
| Ah! Oh!                                    | ئا، ئای             | ئا                    |
| August                                     | تەباخ               | ئاب                   |
| Reputation, honour                         | شەرم                | ئابوو                 |
| Sanction, blockade, siege                  | دورپێچ              | ئابلووقە              |
| Economic, embargo, economic sanction       | دورپێچا ئابوری      | ئابلووقەى ئابوری      |
| Economy                                    | ئابووری             | ئابووری               |
| Political economy                          | ئابورا سیاسى        | ئابووری سیاسى         |
| Economist                                  | ئابورناس / ئابورزان | ئابوریزان / ئابوریناس |
| Economics                                  | زانستى ئابوری       | ئابوریزانى            |
| Subscription                               | ئابونە              | ئابونە                |
| Sigh                                       | ئاخ                 | ئاخ / هەناسە          |
| Talk-discourse, utterance                  | ئاخفتن              | ئاخاوتن               |
| Trough, (manger)                           | هافر                | ئاخوپ                 |
| Stable                                     | ستەبل               | ئاخوپ / تەویله        |
| Direction, guidance                        | سەمت                | ئاراستە               |
| Tranquillity, patience                     | هەدار / هەویان      | ئارام                 |
| Make up, adornment                         | خەملاندن            | ئارایش                |
| Flour                                      | ئار                 | ئارد                  |
| Cucumber                                   | خیار                | ئاروو                 |
| Desire, lust                               | حەز / قیان          | ئارەزوو               |
| Sweat                                      | خوھ                 | ئارەق                 |
| Wine, alcohol                              | ئارەق               | ئارەق                 |

| English                     | بادینی                | سۆرائی                     |
|-----------------------------|-----------------------|----------------------------|
| Drunkard, addict            | ئازە ققە خور          | ئازە ققخۆر                 |
| Brave, bold                 | زیرە ک / پەیت / بچەرک | ئازا                       |
| Free, independent           | ئازا / سەربخۆ         | ئازاد                      |
| Liberty, freedom            | ئازادی / سەربخوویی    | ئازادی، سەربەستی           |
| Freedom of assembly         | ئازادیا کۆمبونۆ       | ئازادی کۆیونەوه            |
| Freedom of choice           | ئازادیا هەلبژارتنی    | ئازادی هەلبژاردن           |
| Freedom of seas             | ئازادیا دەریای        | ئازادی دەریایی             |
| Freedom of trade            | ئازادیا بازرگانى.     | ئازادی بازرگانى            |
| Freedom of speech, opinion  | ئازادیا بیروپرایا     | ئازادی پادەربیرین / بیرورا |
| Freedom of movement, travel | ئازادیا گەشت کرن      | ئازادی گەشت کردن           |
| Freedom of religion         | ئازادیا ئۆلی / دینی   | ئازادی ئایینی              |
| Political liberty           | ئازادیا سیاسی         | ئازادی سیاسی               |
| Personal liberty            | ئازادیا کەسی          | ئازادی کەسی                |
| Freedom of press            | ئازادیا روژنامەقانی   | ئازادی روژنامەگەری         |
| Freedom of worship          | ئازادیا پەرستنی       | ئازادی پەرستن              |
| Freedom of thought          | ئازادیا هزری          | ئازادی بیر                 |
| Ache, agony                 | ئینش                  | ئازار                      |
| March                       | ئادار                 | ئازار                      |
| Supplies, provisions        | ئەرزاق / مەتا         | ئازوخە / ئازووقە           |
| Livestock                   | تەرش / کەوال          | ئازال / ئازەل              |
| Zoology                     | زانستی کەوالی         | ئازالزانی                  |
| Agency                      | ئەجانس                | ئازانس                     |
| Disturbance, chaos          | شەپەزە / گرفتاری      | ئازاوه                     |
| Agitator, troublesome       | شەپروکە               | ئازاوهچی                   |

| English                    | بادینی                  | سۆزانی           |
|----------------------------|-------------------------|------------------|
| To drive                   | هاژوتن                  | ناژوتن           |
| To lead                    | هاژوتن                  | ناژوتن           |
| Easy, simple               | ساناهی                  | ئاسان            |
| Security                   | تهناهی / تهناهی         | ئاسایش           |
| Security council           | جڭاتا تهناهی            | ئەنجومەتی ئاسایش |
| Ordinary, usual, customary | ئاسایی                  | ئاسایی           |
| Ancient, antique           | کەئەن                   | ئاسایی / کۆن     |
| Level, standard            | لوک / ئاست              | ئاست             |
| Trifle                     | بزه حەمەت               | ئاستەم           |
| Obstacle                   | ئاستەنگ                 | ئاستەنگ          |
| Deer, gazelle              | خەزال                   | ئاسک / مامز      |
| Sky, heaven                | ئەسمان / عەسمان         | ئاسمان           |
| Divine                     | ئەسمانی / یەزدانی       | ئاسمانی          |
| Sky-blue                   | شینیی عەسمانی           | ئاسمانی (رەنگ)   |
| Abstract                   | ئەسمانی                 | ئاسمانی          |
| Iron                       | ئاسن                    | ئاسن             |
| Blacksmith                 | ئاسنگەر                 | ئاسنگەر          |
| Horizon                    | ئاسۆ                    | ئاسۆ             |
| Horizontal                 | ئاسۆیی                  | ئاسۆیی           |
| Peaceful, happy            | دلخۆش / کەیفخۆش / بکەیف | ئاسوودە          |
| Happiness                  | کەیفخۆشی                | ئاسوودەیی        |
| Asia                       | ئاسیا                   | ئاسیا            |
| Asia minor                 | ئاسیا بچیک              | ئاسیای بچوک      |
| Mill                       | ئاش                     | ئاش              |

| English                                   | بادینی               | سورانی             |
|---|----------------------|--------------------|
| Meal, food                                | ناش                  | ناش                |
| Tax of mill                               | ههقی ناشی            | ناشانه             |
| Quit, give up doing                       | بهسکر                | ناشبه تال          |
| Reconciliation                            | ناشتبون              | ناشت بوونهوه       |
| Peace                                     | ناشتی                | ناشتی              |
| Obvious                                   | خوهیا / دیار         | ناشکرا             |
| Appearance, uncoverness                   | ئهشکرا بوون          | ناشکرا بوون        |
| To reveal, declare                        | ئهشکرا کرن           | ناشکرا کردن        |
| Mill operator, miller                     | ناشه فان             | ناشگیپر / ناشه وان |
| Acquaintance                              | نیاس / ناشینا        | ناشنا              |
| Acquaintanceship                          | نیاسی                | ناشنا یه تی        |
| Friends and acquaintance                  | هه قال و نیاس        | ناشنا ورؤشنا       |
| Disturbance, sedition, riot, unrest       | ناشوب / فیتنه        | ناشوب              |
| Miller                                    | ناش فان              | ناشه وان           |
| Millery                                   | ناش فان              | ناشه وان           |
| Water mill                                | ناشی نافی            | ناشی ناو           |
| Coffee grinder                            | ناشی قه هوی          | ناشی قاوه ی        |
| Air mill, wind mill                       | ناشی بایی            | ناشی با            |
| Lover                                     | ناشوق                | ناشوق              |
| Creation, origination, formation, Molding | چیکرن / ئافراندن     | ئافراندن           |
| Woman                                     | ژنک                  | ئافره ت            |
| Bravo, excellent, excellence              | هه ره باش / عافه رین | ئافه رین           |
| To praise                                 | مه دح                | ئافه رین           |

| English                          | بادینی                   | سۆزانی           |
|----------------------------------|--------------------------|------------------|
| Direction, trend                 | ئاقار                    | ئاقار            |
| Orchard, open field              | ئاقار                    | ئاقار            |
| Moral, conduct                   | ره‌وشت / سنج             | ئاکار            |
| Ethics,<br>moral philosophy      | ره‌وشتناسی               | ئاکارناسی        |
| Result, outcome,<br>consequence  | ئهنجام                   | ئاکام            |
| Sober                            | ئاکه‌هدار                | ئاکادار          |
| Conscious, aware                 | ئاکه‌هدار / هشیار        | ئاکادار / وشیار  |
| Informer, informant              | ئاکه‌هکەر                | ئاکادارکەر       |
| Intelligence,<br>consciousness   | هشیاری                   | ئاکایی           |
| Class consciousness              | هشیاری چینایه‌تی         | ئاکایی چینایه‌تی |
| Fire                             | ئاکر                     | ئاکر             |
| Bombardment                      | ئاکر باران               | ئاکر باران       |
| Play with fire,<br>fireworks     | ئاکر بازی                | ئاکر بازی        |
| Cease fire, armistice            | ئاکر به‌ست               | ئاکر به‌ست       |
| Fire place, hearth               | کوچک، ئاکردانک           | ئاکردان          |
| Inflammable                      | ئاکر گر                  | ئاکر گر          |
| Fire extinguishing,<br>to quench | ئاکر قه‌مراندن           | ئاکر کوژاندنه‌وه |
| Volcano                          | ئاکر پزین                | ئاکر پزین        |
| Fire worshipper                  | ئاکر پاریز / ئاکر به‌رست | ئاکر به‌رست      |
| Fire fighter                     | ئاکر کوژ                 | ئاکر کوژینه‌وه   |
| Scarlet red, bright              | سوری قه‌بی               | ئال              |
| Banner, flag                     | ئال / ئالا               | ئالا             |

| English                          | بادینی                           | سۆرائی      |
|----------------------------------|----------------------------------|-------------|
| Gold                             | زیر                              | ئالتون      |
| Grazing, grass, fodder           | ئالف                             | ئالف        |
| Complex, complicated             | ئالوز / ئاسی                     | ئالوز       |
| Exchange                         | ئالوگۆر / گوهرین /<br>قه گوهارتن | ئالوگۆر     |
| Barter, trade, trade-off         | پهڤ گوهرین /<br>ب تشته کی گوهرین | ئالوگۆر     |
| Tonsil, gland                    | ئالور هیستل / گلله /<br>به یقوک  | ئالوو       |
| Burdened, longing                | ئهشق                             | ئالوده      |
| Fodder                           | ئالف                             | ئالیک       |
| Ready (cloth)                    | ئاماده / جیکری                   | ئاماده      |
| On alert                         | ئاماده                           | ئاماده      |
| Presence, be ready               | ئاماده بون                       | ئاماده بون  |
| Preparation, to prepare          | ئاماده کرن                       | ئاماده کردن |
| Organiser, preparer              | ئاماده کەر / به ره قکه           | ئاماده کار  |
| Statistics, census               | سهرژمیر                          | ئامار       |
| Hint, reference, mark            | ئامازه / هیما                    | ئامازه      |
| Househad utensils, pots and pans | ئامان                            | ئامان       |
| Target, aim, goal                | ئارمانج                          | ئامانج      |
| Tool, particle, article          | ئالاف / ئالته                    | ئامراز      |
| Cousin                           | پسمام و دوتمام                   | ئاموزا      |
| Institute, establishment         | پهیمانگه                         | ئاموزگا     |

| English                                    | بادینی                            | سۆزانی      |
|--|-----------------------------------|-------------|
| Adviser, counsellor                        | شیره تکار / نامۆزکار              | نامۆزگار    |
| Advice                                     | نامۆزکاری / شیرهت                 | نامۆزکاری   |
| Aunt,<br>Father's brother's wife           | نامۆژن                            | نامۆژن      |
| Tool, instrument                           | نامورهت / ئالاف                   | نامیر       |
| Embrace,<br>containment                    | همبیز / همبیز کرن /<br>بهرسینگکرن | نامبیز      |
| Elbow                                      | ئه نیشک / ئانیشک                  | ئانیشک      |
| Water, juice                               | ئاف                               | ئاو         |
| Hydrology                                  | ئافناسی                           | ئاوناسی     |
| Sunset, disappearance                      | ئافابون                           | ئاوایون     |
| Hope, longing, desire                      | هیفی                              | ئاوات       |
| Wishful, hopeful                           | هیقیدار                           | ئاواتهخووان |
| Banished, exiled,<br>homeless, shelterless | مشهختی                            | ئاواره      |
| Melody, tune                               | ئاواز                             | ئاواز       |
| To compose,<br>melodize                    | ئاواز چیکرن                       | ئاوازدانان  |
| Composer                                   | ئاوازدانه                         | ئاوازدانه   |
| To construct,<br>innovate, build           | ئافاکرن / نوزه تکرن               | ئاواکردن    |
| Village, inhabited                         | گوند، ئاقایی، ئاقانی              | ئاوایی      |
| Filter                                     | ئاف پالیف                         | ئاوپالیو    |
| Toilet,<br>w.c. water closet               | دهستاف، ئهدهب،<br>ئهدهبخانه       | ئاودهس      |
| Dew  | خوناف                             | ئاورینگ     |
| Death struggle,<br>agony of death          | سه کهرات / روحدان                 | ئاوزینگدان  |

| English                             | بادینی                  | سۆزانی              |
|-------------------------------------|-------------------------|---------------------|
| Silk                                | ئارمیش                  | ئاوریشم             |
| Gilding                             | ئاف زېر                 | ئاو زېر             |
| Silver ore                          | ئاقزېو                  | ئاوزېو              |
| Swallowing, inflammation, infection | وهرمی، گوپکری           | ئاوسان              |
| Swollen, flammable, inflammable     | وهرمتی، گوپکری          | ئاوساوا             |
| Water carrier, pump                 | ئاقکیش                  | ئاوکیش              |
| Small pox                           | سورک                    | ئاولە / سۆریکه      |
| Fetus, embryo                       | پز / ئاقلمه / کورپهله   | ئاولەمه / کۆرپهله   |
| Pregnant                            | ئاقس ، ب زک             | ئاووس / ئاوس        |
| Weather, climate                    | سهقا / ئاف و ههوا       | ئاو و ههوا          |
| Sewerage                            | سۆلین / بهلوعه          | ئاوهپۆ              |
| Opposite, counter, converse         | بهرهقازی                | ئاوهژوو             |
| Capsized, turnedover                | بهرهقازی                | ئاوهژوو / سهراوگییر |
| Companion, comrade                  | ههقال                   | ئاوهل               |
| Wife's sister's husband             | ههقلینگ                 | ئاوهلزاوا           |
| Adjective                           | ههقالناف                | ئاوهلناو            |
| Adverb                              | ههقالتار                | ئاوهلکردار          |
| Knickers - panties                  | ئهتهک                   | ئاوهلکراس           |
| Mediator, intercessor               | ئاقبهر / ئاقبهرچی       | ئاوهندیار           |
| Like this, that                     | هوسا / وهسا             | ئاوهها              |
| So, such                            | هوسا                    | ئاوهها              |
| Complex, mixture                    | لیکدای / تیکهکک / تیکهک | ئاویته              |
| Mirror                              | قۆدیک                   | ئاوینه              |



| English                              | بادىنى           | سۇرانى             |
|--------------------------------------|------------------|--------------------|
| Watery, marshy, dew                  | ئاقى             | ئاۋىسى             |
| Sperm, semen                         | ئاقىن            | ئاۋى               |
| Alas! Sighing,<br>sorrow, grief      | ئاھىن            | ئاھ                |
| Groaning                             | ئاھىن            | ئاھ وئالە          |
| Party, vestival,<br>concert          | ئاھەنگ           | ئاھەنگ             |
| Commencement,<br>graduation ceremony | ئاھەنگا دەرچوونى | ئاھەنگى دەرچوون    |
| Wedding ceremony                     |                  | ئاھەنگى بووك       |
| Marriage ceremony                    | داۋەت            | گواستىنەۋە         |
| Oh                                   | ئۇف / ئاي        | ئاي                |
| does? Do                             | ئەرى؟            | ئاي؟               |
| Religion                             | ئول / ئاين       | ئايين              |
| Future                               | داھاتى، پاشەرۆژ  | ئاييندە            |
| Wile, equivocation                   | ناز / مەكر       | ئايين و ئۇيىن      |
| Doctrine, belief,<br>dogma, path     | مەزھەب           | ئايينرا / ئايينزا  |
| Religious                            | ئايىنى / ئولى    | ئايىنى             |
| Heresy, heterodoxy                   | ئولا نوى         | ئايىنى نوى / بىدعە |
| Then                                 | پشتى / قىبجا     | ئىنجا              |
| Fault, responsibility                | ستۇ              | ئۇيال              |
| Car, automobile                      | ترومبىل          | ئۇتۇمبىل           |
| Hotel                                | ئوتىل            | ئوتىل              |
| Room, chamber                        | ئۇدە / زور       | ئۇدە               |
| Trip, departure                      | سەفەر / ۋەغەر    | ئۇغر               |
| Ow! Oh!                              | ئۇف              | ئۇف                |
| Patience, tranquility                | ھەدار            | ئۇقرە              |

| English                | بادینی            | سۆزانی           |
|------------------------|-------------------|------------------|
| Ocean                  | ئوقیانووس         | ئوقیانووس        |
| Iron, laundry          | ئوتپه             | ئوتو             |
| Hope                   | ھېقى              | ئومىد            |
| Wile, trick            | گەند / حیلە       | ئۇيۇن            |
| Puzzled, piebald       | عەجىب گرتى        | ئەبلەق بوون      |
| Disgrace, corruption   | ھەتكە و نامىس     | ئەتك             |
| To insult, defame      | ھەتكە برن         | ئەتك كىردن       |
| Atom                   | ئەتۆم             | ئەتۆم            |
| Atomistics, atomics    | ئەتۆمناسى         | ئەتۆمناسى        |
| Of course              | پاچەوا / بى گومان | ئەدى كو          |
| Politeness, manner     | ئەخلاق            | ئەدەپ            |
| Literature             | تورە              | ئەدەپ            |
| Purple                 | مۇر / ئەرخوانى    | ئەرخەوانى        |
| Earth, land, estate    | عەرد / عەدر       | ئەرد             |
| Cheap                  | ئەرزان            | ئەرزان           |
| Archives               | ئەرشىو / ئەرشىف   | ئەرشىف           |
| Duty, task, function   | ئەركە             | ئەرك             |
| Physiology             | ئەركناسى          | ئەركناسى         |
| Experiment, experience | سەربۇر            | ئەزموون          |
| Examination, test      | تاقىكرن           | ئەزموون          |
| Serpant, snake         | مار               | ئەژدەر           |
| Dragon                 | ئەژدەھا           | ئەژدەھا          |
| To count, calgulate    | ھژمارتن           | ئەژماردن         |
| Arithmetic             | ھېساب             | ئەژماردن (زانست) |
| Knee, kneel            | چۆك               | ئەژنۇ            |

| English                                | بادینی              | سۆزانی            |
|--|---------------------|-------------------|
| Stallion, horse                        | ههسپ                | ئەسپ              |
| Trojan horse                           | ههسپى تەروادە       | ئەسپى تەروادە     |
| Calmness, stillness                    | ب كەرى / بىدەنگى    | ئەسپايى           |
| Bike, bicycle                          | بايسكل              | ئەسپە ئاسنینه     |
| Louse                                  | سپى / سپه           | ئەسپى             |
| Thump                                  | تالا بەرانى         | ئەسپى كوزە        |
| Cervix, burden                         | سكورد / ستو         | ئەستۆ             |
| Loaf, bread                            | سەوك                | ئەستورك           |
| Thick                                  | ئەستىر              | ئەستور            |
| Column                                 | ستون / ستين         | ئەستوون (رۆژنامە) |
| Pillar, pole, post                     | دینگە               | ئەستوون           |
| Vertical                               | ستواينكى            | ئەستوونى          |
| Star                                   | ستىر                | ئەستىرە           |
| Astrology                              | ستىرناسى            | ئەستىرەناسى       |
| Reservoir                              | ئەستىرك             | ئەستىل            |
| Tear                                   | رۆندك               | ئەسرىن            |
| Sponge                                 | ئىسفەنج             | ئەسفنەنج          |
| Origin                                 | ئەسل / رەسەن / نژاد | ئەسل              |
| Purebred, highborn,<br>of noble origin | رەسەن               | ئەسلزادە          |
| Tear                                   | رۆندك               | ئەشك              |
| Torture, agony,<br>rebuke              | ئىيش / ئازاردان     | ئەشكەنچە          |
| Cave                                   | ئەشكەفت / شكەفت     | ئەشكەوت           |
| Foe, enemy                             | دژمن                | ئەغيار            |
| Myth, legend                           | ئەفسانە             | ئەفسانە           |
| Mythology                              | ئەفسانەزانى / ناسى  | ئەفسانەناسى       |

| English                            | بادینی               | سۆزانی                  |
|------------------------------------|----------------------|-------------------------|
| Sorcery                            | سیر / سحر / خه فرانك | ئه فسوون                |
| Officer                            | ئه فسهر              | ئه فسهر                 |
| If                                 | ئه گهر               | ئه گهر                  |
| Otherwise                          | دهنا / هه كه         | ئه گهرنا                |
| Doubtless                          | بی گومان             | ئه لبهت                 |
| Diamond                            | ئه لماس              | ئه لماس                 |
| Missing link,<br>intermediate form | ئه لقه یا بهرزه      | ئه لقه ی بزر            |
| This                               | ئه ف                 | ئه م                    |
| Store, warehouse                   | ئه مبار              | ئه مار                  |
| These                              | ئه ف / ئه فان        | ئه مانه                 |
| Extreme                            | بیقام / بهرگر        | ئه مپه پ                |
| Now, Then                          | قیتجا / ئه قجا       | ئه مجا                  |
| Today                              | ئیرو / ئه قرو        | ئه مپرو                 |
| Tonight                            | ئه قشقه              | ئه مشه و                |
| Finger                             | تل                   | ئه موسه ت               |
| Pitch dark, Gloomy                 | تل چه هف             | ئه موسه ته چار          |
| Then, now                          | قیتجا / ئه قجا       | ئه نجا / ئه و جا        |
| Conclusion                         | ئه نجام / ئا کام     | ئه نجام                 |
| Council, assembly,<br>board, court | جقات                 | ئه نجومه ن              |
| Secutity council                   | جقاتا ته ناھی        | ئه نجومه نی ئا سایش     |
| Board of trustees                  | جقاتا ئه میندارا     | ئه نجومه نی ئه مینداران |
| Constituent assembly               | جقاتا دامه زرانندی   | ئه نجومه نی دامه زراندن |
| Junta                              | جقاتا شوړشی          | ئه نجومه نی شوړش        |
| assembly parliament                | جقاتا میلهت / گهل    | ئه نجومه نی گهل         |

| English                       | بادینی                                | سۆزانی                          |
|-------------------------------|---------------------------------------|---------------------------------|
| State consultative council    | جقاتا شېره تکارا                      | ئەنجومەنى راویژ                 |
| Senate (council)              | جقاتا پېران                           | ئەنجومەنى پېران                 |
| National assembly             | جقاتا نیشتمانى                        | ئەنجومەنى نیشتمانى              |
| Council of ministers, cabinet | جقاتا وەزیران                         | ئەنجومەنى وەزیران               |
| Council of municipality       | جقاتا باژیری                          | ئەنجومەنى شارەوانی              |
| Legislative council           | جقاتا یاسادانان                       | ئەنجومەنى یاسادانان             |
| Executive council             | جقاتا بجهینینانی                      | ئەنجومەنى بەجهینان<br>(تەنفیزی) |
| Engineering                   | ئەندازىارى                            | ئەندازە                         |
| Geometry                      | ئەندازەزانی                           | ئەندازەزانی                     |
| Analytic engineering          | ئەندازاربا شروڤە کرنی /<br>شلوڤە کرنی | ئەندازەى شى کردنەوه             |
| Engineer                      | ئەندازىار                             | ئەندازىار                       |
| Member                        | ئەندام                                | ئەندام                          |
| Organ                         | ئەندام                                | ئەندام                          |
| Organology                    | ئەندامزانی                            | ئەندامناسى                      |
| Contemplation                 | هزر و بیر                             | ئەندیشە                         |
| Purpose                       | مەبەست / مەرەم                        | ئەنقەست                         |
| On purpose                    | ز قەستى                               | (بە دەستى ئەنقەست)              |
| Ring                          | گوستېلك / گوستېرك                     | ئەنگوستېلە                      |
| That                          | ئەو                                   | ئەو                             |
| He, she, they                 | ئەو / ئەوى / ئەوى                     | ئەوان                           |
| They                          | وان                                   | ئەوان                           |
| Those                         | ئەو / وان                             | ئەوانە                          |

| English                        | بادینی                   | سورانی       |
|--------------------------------|--------------------------|--------------|
| Extreme, utmost, opposite side | ئەولا / رەخى دى / قامادى | ئەوپەپ       |
| Extremist                      | پەرگەر                   | ئەوپەپ       |
| Then, now                      | ئەقچا                    | ئەوجا        |
| In past                        | وى دەمى                  | ئەوسا        |
| That                           | ئەو                      | ئەوہ         |
| So, that                       | ھندە / ھند               | ئەوہندە      |
| One who, one which             | ئەوى / کو / ئەوا کو      | ئەوہى        |
| There                          | وئىرى                    | ئەوى         |
| Another                        | يا / يى دى               | ئەويتەر      |
| Others                         | يىت / يىن دى             | ئەوانيتەر    |
| Oh pity! Alas!, woe            | ھەى ھاوار / ھەوارە       | ئەيەپۇ       |
| Yes                            | ئە / بەلى / لەيى         | ئى           |
| Once                           | ئىكجار                   | ئىجگار       |
| Completely, totally, Extremely | ب جارەكى                 | ئىجگارەكى    |
| Here                           | قېرى / قر                | ئىرانە، ئىرە |
| Now                            | نوگە                     | ئىستا        |
| Mule                           | ھېستەر                   | ئىستەر       |
| Station                        | ئىزگە / ئىستگە           | ئىستگە       |
| Bone                           | ھەستى / ھەستىك           | ئىسقان       |
| Bone, skeleton                 | ھەستى                    | ئىسك         |
| Cute, affable                  | دارسقىك / ھەستى سقىك     | ئىسك سووك    |
| Boorish, dull                  | دارگران / ھەستى گران     | ئىسك گران    |
| Skeleton, broken bones         | كەلەخ / قەرقودە          | ئىسك و پروسك |
| Pain, ache                     | ئىش                      | ئىش          |

| English                 | بادینی            | سۆزانی        |
|-------------------------|-------------------|---------------|
| Painful                 | ب ئیش             | به ئیش        |
| Patrol, watching        | پاس               | ئیشك          |
| Watchman                | پاسقان / زیره قان | ئیشكچی        |
| Tribе                   | ئیل               | ئیل           |
| To vomit                | ئیلنج             | ئیلینج        |
| We                      | مه                | ئیمه          |
| Evening, eve            | ئیقاری            | ئیواره        |
| Good evening            | ئیقاری باش        | ئیواره باش    |
| You                     | وه / هین          | ئیوه          |
| Paralyzed               | شهه               | ئیفلیج        |
| Paralysis               | قالنج / شهه       | ئیفلیج / گۆجی |
| Flowerpot, vassel, vase | قافك              | ئینجانه       |
| Job, work, labour       | شول               | ئیش           |
| To work                 | شولكرن            | ئیشكردن       |
| Worker, labourer        | كارگه / شولكهر    | ئیشكهر        |

| English                                     | بادینی                 | سۆرائی     |
|---|------------------------|------------|
| B The second letter of the kurdish alphabet | ب                      | ب          |
| Wind, air                                   | با                     | با         |
| Lets  | دی، بلا                | با         |
| Lets go                                     | بلا بچین               | بابړۆین    |
| Rheumatic, swelling, rheumatic, pain        | با                     | با         |
| Father                                      | باب                    | باب        |
| Subject                                     | بابهت                  | بابهت      |
| Grandfather                                 | بابیر                  | بابه گهوره |
| Grandfather                                 | بابیر                  | بابیر      |
| Tax, poll                                   | باچ                    | باچ        |
| Collector                                   | باچگر                  | باچگر      |
| Tax office, custom house, toll-house        | باچگه                  | باچگه      |
| Orchard, vineyard                           | باغ                    | باغ / باخ  |
| Garden                                      | باخچه / بهخچه          | باخچه      |
| Bosom, pocket                               | بهرك                   | باخهال     |
| Gardener                                    | باخچه ئان / بهخچه ئان  | باخهوان    |
| Rheumatic                                   | باوی / باهینک          | بادار      |
| Rheumatic, windy                            | باداری                 | باداری     |
| Almond                                      | باهیف                  | بادام      |
| Bending                                     | بادان                  | بادان      |
| To Turn                                     | بادان / دیور           | بادانهوه   |
| Wine, drink                                 | باده / ئه رهق          | باده       |
| Cheers! To your health                      | نۆش                    | نۆش!       |
| Wine-seller                                 | باده فرۆش / ئارهق فرۆش | باده فرۆش  |



| English                                | بادینی                          | سۆزانی         |
|--|---------------------------------|----------------|
| Addict (of wine)                       | ئارەقخۆر، شەرابخۆر              | بادە نوش       |
| Load, cargo, burden                    | بار                             | بار            |
| Mill grain                             | باراش                           | باراش          |
| Rain                                   | باران                           | باران          |
| Raining                                | باران بارین/ باران هاتن         | باران بارین    |
| pulliometer, rain gauge                | باران پێف                       | بارانپێو       |
| Help, support                          | ئاریکارکردن                     | باربوو         |
| Store, warehouse                       | ئەمبار                          | بارخانە        |
| Unloading                              | بار ئیخستن/ خالی کردن/ قالاکردن | بارخستن        |
| Loading, pack load                     | بارگێردان                       | بارکردن        |
| Volume, bloc, mass                     | گۆفەك/ قەوارە/ بارست            | بارستایی       |
| Positive and negative                  | بارگە                           | بارگە (كارەبا) |
| Draft horse, big mule, beast of burden | بارگیل/ بارگیر                  | بارگیل/ بارگین |
| Deposit, hostage                       | رهفاندی                         | بارمته         |
| Goods                                  | مال/ شمهك/ پرتال                | باروبنه        |
| Gunpowder                              | بارود/ باروت                    | بارووت         |
| Headquarters, palace, arsenal          | بارەگە                          | بارەگا         |
| Thin, slim, slender                    | باریک                           | بارییک         |
| Immature (bird)                        | نەگهیشتی                        | باپ            |
| Inn                                    | باپ                             | باپ            |
| Bleating                               | باراندن                         | باراندن        |
| Tempest                                | باهۆز                           | بارەش          |
| Falcon, sparrow hawk                   | باز                             | باز            |

| English                                | بادینی                  | سورانی             |
|--|-------------------------|--------------------|
| Jump                                   | باز                     | باز                |
| Skilled, talent                        | شہرہزا                  | باز                |
| Bargain, market                        | بازار                   | بازار              |
| Black market                           | سیکارہش                 | بازاری پھش         |
| Merchant,<br>businessman,<br>tradesman | بازرگان                 | بازرگان            |
| Commerce, trading                      | بازرگانی                | بازرگانی           |
| Check point                            | بازگہ                   | بازگہ              |
| Bracelet                               | بازن / بازتک            | بازن               |
| Circle                                 | بازن                    | بازنہ              |
| Vicious circle                         | بازنی قالا              | بازنہی بوش         |
| Arm, wrist                             | بازو، زہند              | بازو               |
| Town, market                           | بازیر / سیک             | بازیر              |
| Arm, forearm                           | باسک                    | باسک               |
| Good, well                             | باش                     | باش                |
| Goodness, healthiness                  | باش                     | باش                |
| South                                  | باشور                   | باشور              |
| Bleating                               | باعاندن                 | باعاندن            |
| Bunch                                  | قہفتہک                  | باق                |
| Brightening                            | تہیساندن                | باق و بریق         |
| Bleating                               | باقاندن                 | باقہ باق           |
| North                                  | باکور                   | باکور              |
| Rod-roller                             | باگوردان                | باگردین (باگوردان) |
| Wing, arm                              | باسک / بار              | بال                |
| Wart                                   | بالور / بہلالوک         | بالووکہ            |
| Volleyball                             | قوالی پؤل / تہ پکافہندہ | بالہ               |

| English                             | بیادینی                | سۆزانی             |
|-------------------------------------|------------------------|--------------------|
| Puberty, sexual maturity, wet dream | بالقبون                | باله غببون         |
| Farting                             | تر                     | بائی بهریوون       |
| Pillow, cushion                     | بالیف / بالیف / بالیفک | بالیف              |
| Wing                                | چهنگ                   | بال                |
| Arm                                 | باسک                   | با                 |
| Height                              | بهژن                   | بالا (بهژن و بالا) |
| High                                | بلند اخاندن            | بالا (بلند) خویندن |
| Jubbah                              | بالاپوش                | بالاپوش            |
| Powerful                            | بهیز / خورت            | بالا دهست          |
| Sacrifice                           | کوری / قوربان          | بالا گهردان        |
| Bird fowl                           | بالنده                 | بالدار / بالنده    |
| Building, upperstorey               | ناقاهی                 | باله خانه          |
| Ambassador                          | بالیوز                 | بالیوز             |
| Embassy                             | بالیوخانه              | بالیوزخانه         |
| Plateau, rooftop, surface           | بان                    | بان                |
| Bank                                | بهنق                   | بانق               |
| Call                                | بانگ                   | بانگ               |
| Prayer call                         | بانگ                   | بانگدان            |
| Caller, muezzin                     | بانگیژ                 | بانگدمر            |
| Wailing, weeping                    | لۆرین / ناخین          | بانگ ههلدان        |
| Midspring season.                   | بانهمهر                | بانهمهر            |
| April                               |                        |                    |
| Roof, upper                         | بانی                   | بانو               |
| Father                              | باب / باف              | باو                |
| Fashion, custom, habit              | ئادەت / تیقال          | باو                |

| English                           | بادینی                        | سوزانی       |
|-----------------------------------|-------------------------------|--------------|
| Look, (look like red),<br>reddish | قه‌بی                         | باو (سورباو) |
| Parents                           | باب و داک                     | باوان        |
| Father                            | باب                           | باوک         |
| Fatherhood                        | باقتی / بابی / باقی           | باوکیستی     |
| Faith, belief                     | باوهر                         | باوهر        |
| Trustee                           | باوهرپیئکر                    | باوهرپیئکراو |
| Believer                          | خودان باوهر                   | باوهرپدار    |
| Believing, to believe             | باوهرکرن                      | باوهرکردن    |
| Faith, trust                      | باوهری                        | باوهری       |
| Father's wife - step mother       | ژنباب                         | باوه ژن      |
| Embrace                           | ئامبیز / همبیز                | باوهدش       |
| Fanning, fan                      | بازهن                         | باوهدشین     |
| Yawn                              | باویشک، باوشک                 | باویشک       |
| Almond                            | به‌هیف / باهیف                | باوی         |
| Bitter almond                     | ئازک                          | باوی تال     |
| Eggplant                          | باینجانکارهش / باجان          | باینجان      |
| Merit, value                      | بوها / به‌ها / گرتگی          | بایه‌خ       |
| Valuable, worthy,<br>priceless    | پر به‌ها / بهر که‌تی / شایسته | بایه‌خدار    |
| Idol                              | پوت / بت                      | بت           |
| Paganist, heathenist              | پوت‌پهرست                     | بت‌پهرست     |
| Temple, idol house                | پهرستگه‌ه                     | بت‌خانه      |
| Small                             | بچیک                          | بچووک        |
| Brother                           | برا                           | برا          |
| Foster brother                    | برای شیری                     | برای شیری    |
| Friend                            | هه‌قال                        | برادر        |

| English                                      | بادینی                          | سۆزانی         |
|--|---------------------------------|----------------|
| Friendship                                   | هه قاییتی                       | براده ریتی     |
| Nephew, niece                                | برازا                           | برازا          |
| Brother's wife                               | زنبرا                           | براژن          |
| Friendly                                     | براینی                          | برایانه        |
| Fraternity,<br>brotherhood,<br>brotherliness | برایی                           | برایه تی       |
| Transmit, seize,<br>confiscate               | برن / داگیر کرن                 | بردن           |
| Winning, to win,<br>overcome                 | برن                             | برده نه وه     |
| Grilling, broil                              | برازگه / براژتن                 | برژان          |
| Eyelash                                      | مژگان / برژانک / مژیلانک        | برژانک         |
| Grill  | بژارتی                          | برژاو          |
| Hungry                                       | برسی                            | برسی           |
| Hunger, starving                             | برچینی / برسیتی                 | برسیتی         |
| Rice   | گرار                            | برنج           |
| Eyebrow                                      | برۆ                             | برۆ            |
| Thunder                                      | گورژین / گورمین                 | بروسک / بروسکه |
| Pain   | ئیش                             | بروسک          |
| Telegraph                                    | بروسک                           | بروسک / بروسکه |
| Progress                                     | پیشغه چون                       | بره و          |
| Winner, victor,<br>triumphant                | سه رکه تی                       | بره وه         |
| Wish, desire                                 | خوزی                            | بریا           |
| Glitter                                      | چریسکه / ته یسین /<br>شه و قدان | بریسه / بریقه  |
| Wound, injury                                | برین                            | برین           |

| English                       | بادینی                    | سۆرائی            |
|-------------------------------|---------------------------|-------------------|
| Nurse                         | پهرستار                   | برین پیچ          |
| Wounded                       | بریندار                   | بریندار           |
| Piece, some, sum              | پهچهك                     | پر                |
| Vertebral column              | كاریتی پشتی               | برپراگه           |
| Lineage                       | پشت / ستونكا پشتی         | برپره (پشت)       |
| Paragraph                     | برگه / بهند               | برگه              |
| Faith, belief                 | باوهر                     | بروا              |
| Trusting                      | باوهر پیکرن               | بروا پیکرن        |
| Justification                 | هه نجهت                   | بروبیانور         |
| Decision, resolution          | بریار                     | بریار             |
| Declaration                   | راگه هاندن / شهشگراکرن    | بریارنامه         |
| To cut                        | برین                      | برین              |
| Severance, break off, rupture | برین                      | برین / په یوه ندی |
| Lost, missing, absent         | به رزه                    | بزر               |
| Nail                          | بزمار                     | بزمار             |
| Goat                          | بزن                       | بزن               |
| Active, restless              | چه له تگه                 | بزوک / بزئو       |
| Vowel                         | بزوین                     | بزوین             |
| Smile                         | گر نژین                   | بزه               |
| Compensation, indemnity       | خستنه جی / شوندان         | بزاردن            |
| Living                        | ژیان                      | بژیوی             |
| Longlive                      | بژی                       | بژی               |
| Span                          | بوست                      | بست               |
| Dwarf                         | بهژن بوست                 | بسته یالا         |
| Chaos                         | تهقل ههقی / بی سه رو بهری | بشینوی            |

| English                  | بادینی                | سۆزانی                   |
|--------------------------|-----------------------|--------------------------|
|                          | بف / نه كه            | بف                       |
| Client, buyer            | كردار                 | بكر                      |
| Fatal                    | كوژ / مرنى            | بكوژ                     |
| Killer, slaughter        | كوژه كك / كوژ         | بكوژ                     |
| Subject                  | بكه                   | بكه                      |
| Doer                     | كرار / بكه            | بكه                      |
| Agent                    | پيشكار                | بكه                      |
| Take                     | بگره                  | بگره                     |
| Block                    | بلوك                  | بلوك (خشت)               |
| Bloc, camp               | گرو / بهر             | بلوك (به ره ی سیاسی)     |
| Nightingale              | بلبل                  | بلبل                     |
| Crystal                  | بهلور                 | بلور                     |
| Flute, pipe              | بلبل / بلویل          | بلویل                    |
| Ticket                   | پلیت                  | پلیت                     |
| Genius                   | بلیمهت / ژیر          | بلیمهت                   |
| Spreadout,<br>widespread | بلاو                  | بلاو                     |
| Scattered                | بلاو                  | بلاو<br>(پهرش و بلاو)    |
| Publishing               | به لافكرن             | بلاو كردنه وه            |
| Distributing             | دابه شكهن / ليكفه كرن | بلاو كردنه وه            |
| Announcement             | راگه هانندن           | بلاو كردنه وه            |
| Dispersion, tear         | به لافكرن             | بلاو په پى كردن (ناپوره) |
| Bubble, blister          | به قلیشك              | بلق                      |
| Mumbling,<br>murmuring   | پلته پلته             | بلمه بلم                 |

| English                              | بادینی          | سۆزانی            |
|--------------------------------------|-----------------|-------------------|
| High, dizzy                          | بلند            | بَلَنْد           |
| Say                                  | بېژە            | بَلَى             |
| Blaze, flame                         | گورە / گوری     | بَلْیَسە          |
| Bottom                               | بن              | بَن               |
| Under, beneath                       | بن / ژېر        | بَن               |
| Foot of a hill or mountain, foothill | بەنار / دامین   | بَنار             |
| base, ground, foundation             | بناغە           | بِنَاغە           |
| Armpit                               | پاخل / بن کەفتش | بَن باخەل         |
| Ceiling                              | بان             | بَنمېچ            |
| Family, dynasty                      | مالبات / بنەمال | بَنەمالە          |
| Reservoir, dam, source               | بەند            | بَنەوان           |
| Violet colour                        | بەنقەشی         | بَنەوشەیی         |
| Gum                                  | بینیشت          | بَنیشت            |
| For, to                              | بو              | بُو               |
| In order to, so as to, to            | ژ بەر کو        | بُو ئەو هی        |
| Why?                                 | ژ بەر چی / بوچی | بُو چی            |
| Grey                                 | بۆز             | بُوژ              |
| Bombardment                          | بوردمان         | بُوژدومان         |
| Storm, tempest                       | تیغان / بالوڤە  | بُوژان            |
| Moaning, yelling                     | بورین / قیژین   | بُوژان / بُوژاندن |
| Tube, pipe, canal                    | بوری            | بُوژی             |
| Gray                                 | بوز             | بُوژ              |
| Hideout, ambush                      | بوسە / مەلاس    | بُوسە             |
| Empty, vacant                        | ڤالا            | بُوش              |



| English                 | بادینی                     | سۆزانی          |
|-------------------------|----------------------------|-----------------|
| Blank, gap, hollow      | قاله‌هی / قالاتی           | بۆشایی          |
| Space                   | قالایا ئەسمانی             | بۆشایی ئاسمان   |
| Frog                    | بهق                        | بۆق             |
| Grumble                 | بول بولکردن                | بۆله‌بۆلکردن    |
| Bomb                    | بۆمبا                      | بۆمبا           |
| Bombardment             | بۆمباران                   | بۆمباران        |
| Perfume, smell          | بیین، بیهن                 | بۆن             |
| Factor, cause, occasion | بویه‌ر / هه‌لکه‌فت         | بۆنه            |
| Polish                  | بویاغ / ره‌نگ              | بۆیاخ           |
| Shoeshineboy            | بویاغچی                    | بۆیاخچی         |
| Paint                   | بویاغ / ره‌نگ              | بۆیه            |
| Painter                 | بویاغچی                    | بۆیه‌چی         |
| Necktie, tie            | قره‌وات                    | بۆینباخ         |
| Field, aspect           | بوار / بیاف                | بوار            |
| False, accusation       | بوختان / بوهتان            | بوختان          |
| Bundle                  | بوخچه / بوخچه / بوخچک      | بوخچه           |
| Earthquake              | بیقه‌له‌رز                 | بومه‌له‌رز      |
| Seismology              | بیقه‌له‌رز ناسی            | بومه‌له‌رز ناسی |
| Leaveout, skip          | هیلان / پیته‌پی‌نهدان      | بوواردن         |
| Budget                  | بودجه                      | بووچه / بودجه   |
| Faint                   | گیزبوون                    | بوورانه‌وه      |
| Reviving, invigorating  | قه‌ژین                     | بوورانه‌وه      |
| Bride                   | بیك                        | بووك            |
| Doll, toy               | لیزۆك / له‌یزۆك / له‌یستون | بووكه شوشه      |
| Bridal                  | بووكاتی                    | بووكینی         |

| English                             | بادینی                 | سۆزانی        |
|-------------------------------------|------------------------|---------------|
| Nuptial night                       | شه قاییکینی / زاقاهیتی | شهوی بووکیینی |
| Earthquake                          | ههژان / عهرد لئین      | بوومه له رزه  |
| Existence                           | هه بوون / بوون         | بوون          |
| Ontology                            | بوونناسی               | بوونناسی      |
| Poet                                | هوزانقان               | بوویژ         |
| According to, due to                | ل دیف                  | به پیی        |
| Empty                               | خالی / قالا            | به تال        |
| Blanket                             | به تهنی                | به تانی       |
| Puppy                               | کونده                  | به چکه        |
| Luck, fortune, fate                 | بهخت / شانسی           | بهخت          |
| Fortune-teller, diviner, soothsayer | فال فه کر / خه فزان    | بهختگره وه    |
| Lucky                               | بیهخت                  | بهختدار       |
| Unlucky                             | خولی بسه ر / بی بهخت   | بهخت رهش      |
| Donation                            | دان / به خشان          | به خشش        |
| Generous, merciful                  | به خشنده               | به خشنده      |
| Gift, grant, tip                    | به خشیش                | به خشیش       |
| Upbring, raise                      | خودانکرن               | به ختیوکردن   |
| Bad                                 | به د / خراب            | به د          |
| Unfortunate, unlucky, miserable     | به د بهخت              | به د بهخت     |
| Pessimist                           | به د بین               | به د بین      |
| Evildoer                            | به د کار               | به د کار      |
| Fruit, outcome, product             | به ر                   | به ر          |
| Prior                               | به ری                  | به ری         |

| English                    | بادینی                      | سؤرائی            |
|----------------------------|-----------------------------|-------------------|
| Pubic hair                 | رووقی بن زکی / ریقی         | بہرا / مووی بن زگ |
| Gift, favour, allowance    | دیاری                       | بہرات             |
| Pig, swine                 | بہراز                       | بہراز             |
| Opposite, versus           | ہہمبہر / بہرابہر / بہرانبہر | بہرامبہر          |
| Ram                        | بہران                       | بہران             |
| Comparative                | بہرہہقدا                    | بہراوردکردن       |
| Barber, hairdresser        | بہربہر                      | بہربہر            |
| Bribe                      | بہرتیل                      | بہرتیل            |
| Obstacle                   | ٹاستہنگ                     | بہریہست           |
| Responsible                | بہرپرسیار / بہرپرس          | بہرپرسیار         |
| Responsibility             | بہرپرسی                     | بہرپرسیاری        |
| Lamb                       | بہرخ                        | بہرخ              |
| Abortion                   | بہرٹاقیتن                   | بہرخستن           |
| Stone                      | بہرد / بہر                  | بہرد              |
| Petrology                  | بہرناسی                     | بہردناسی          |
| Millstone                  | بہرائش / بہرٹائش            | بہرداش            |
| To release, discharge, set | بہردان                      | بہردان            |
| High                       | بلند                        | بہرز              |
| Interest                   | بہرژہوہندی                  | بہرژہوہندی        |
| Apron                      | بہرکوش / بہرماک / بہرٹانک   | بہرکوش            |
| Cover, volume              | بہرگ                        | بہرگ              |
| Tailor                     | د روتکر                     | بہرگدرو           |
| Defence, defense           | بہرہقان                     | بہرگری            |

| English                                 | بادینی                               | سۆزانی          |
|---|--------------------------------------|-----------------|
| Rug, mat                                | شه‌ملک                               | به‌رمان / دوگرد |
| Remnant, residue                        | به‌رمای، به‌رمایه                    | به‌رماوه        |
| Barrel                                  | به‌رمیل                              | به‌رمیل         |
| Collar                                  | به‌رستو / به‌رسینگ                   | به‌رۆک          |
| Date                                    | به‌روار                              | به‌روار         |
| Apron                                   | به‌ردلک، به‌رکوش                     | به‌روانکه       |
| Outcome, result, product                | به‌ره‌هم                             | به‌ریووم        |
| Obstacle                                | ئاسته‌نگ                             | به‌ره‌ئست       |
| Resistance                              | به‌رخوه‌دان / ده‌باغ / به‌رگری       | به‌ره‌ئستی      |
| Production, outcome                     | به‌ره‌هم                             | به‌ره‌هم        |
| Generation                              | نه‌قه / نفش / پشت                    | به‌ره           |
| Front                                   | به‌ره                                | به‌ره           |
| Battlefield, battleground               | به‌ره                                | به‌ره‌ی جه‌نگ   |
| Gradually, step by step                 | به‌ره‌به‌ره                          | به‌ره‌به‌ره     |
| Dawn                                    | به‌ره‌به‌یان / به‌ره‌بانگ / تاربیبار | به‌ره‌به‌یان    |
| Licentiousness, profligacy, pornography | به‌ره‌ه‌لا                           | به‌ره‌ئلا       |
| Free                                    | ئازاد / سه‌ره‌به‌ست                  | به‌ره‌ئلا       |
| Into, about, toward                     | به‌ره‌ف                              | به‌ره‌و         |
| Palm                                    | هه‌قیس / که‌فاده‌ست                  | به‌ری ده‌س      |
| Infact, actually                        | به‌راستی                             | به‌راستی        |
| Oak                                     | به‌ری                                | به‌رو           |

| English                    | بادینی               | سورانی           |
|----------------------------|----------------------|------------------|
| Administration             | کارگیری              | به ریوه بردن     |
| Director, manager          | ریقه بهر / بهر گهر   | به ریوه بهر      |
| Directorate                | ریقه بهر یا          | به ریوه بهر یتتی |
| Fat, tallow, suet          | بهز                  | بهز              |
| Party, amusement           | بهزم                 | بهزم             |
| Sin, guilt                 | گونه ه               | بهزه             |
| Sinner, guilty             | گونه هتکار           | بهزه کار         |
| Mercy, pity                | دلوقانی / میهره بانی | بهزه می          |
| Defeat                     | شکه ست / ره قین      | بهزین            |
| Dryland                    | هشکاتی               | بهژ              |
| Height and appearance      | قهه و قامهت          | بهژن و بالآ      |
| Height, physique, stature  | بهژن                 | بهژن             |
| Waist                      | بهژن                 | بهژن             |
| Enough                     | بهس                  | بهس              |
| Aged, advanced in years    | دان عومر             | به سالآ چوون     |
| Connection, joining, tieup | گریدان               | به ستنه وه       |
| Dam                        | به ست                | به ست            |
| Icecap                     | کولاقکی جه مه دی     | به سته لهک       |
| Happening, event           | سه رهاتی             | به سه رهات       |
| Share, portion, allotment  | پشک                  | بهش              |
| Department                 | پشک                  | بهش              |
| Heir                       | میرانگر / پاشما انگر | به ش بهر         |
| Division, partition        | بهش بهش کردن         | بهش بهش کردن     |

| English                     | بادینی               | سورانی          |
|-----------------------------|----------------------|-----------------|
| Deprived                    | بی‌بەش / بی‌بەشکری   | بەشخوێراو       |
| Participant                 | پەشکدار              | پەشدار          |
| Collaborator                | پەشکداربوون          | بەشداربوون      |
| Participation               |                      |                 |
| Contribution                |                      |                 |
| Snow                        | بەفر / بەرف          | بەفر            |
| Snow water                  | شلووقە / لولاف       | بەقراو          |
| Snow shovel,<br>snow plough | بەرف مەرییل          | بەقرمال         |
| Greengrocer                 | بەقال                | بەقال           |
| Generally                   | بەگشتی               | بەگشتی          |
| To generalize               | بەگشتی کردن          | بەگشتی کردن     |
| Free                        | بەلەش                | بەلەشی          |
| Boat                        | بەلەم                | بەلەم           |
| Calamity                    | بەلا                 | بەلا            |
| But                         | بەلام                | بەلام           |
| Phlegm, mucus               | بەلغەم / چلم / چلموک | بەلخەم / بەلغەم |
| Also                        | بەلکی                | بەلکو           |
| Evidence                    | بەلگە                | بەلگە           |
| Document                    | دەستاقیز / باوەرنامە | بەلگەنامە       |
| Piebald                     | بەلەک                | بەلەک           |
| Yes                         | بەلی                 | بەلی            |
| Vow, promise                | سوز                  | بەلین           |
| Contractor                  | گەڕێدار / بەلیندەر   | بەلیندەر        |
| Recently                    | بەردەمەک کورت        | بەمزوانە        |
| Recently                    | قێ دوماهی            | بەمدوایانە      |
| Rope, thread, lace          | وەریس                | بەن             |

| English                              | بادینی                         | سۆزانی                 |
|--------------------------------------|--------------------------------|------------------------|
| Article                              | بهند                           | بهند                   |
| Slavery                              | به نیتى / به نده تى / کوله تى  | به نده تى / کۆیلايه تى |
| Dam                                  | به ست / سکر /<br>ئاف به ند     | به نداو                |
| Slave                                | به نى                          | به نده                 |
| Port, harbour                        | به نده ر / له نکه رگه ه        | به نده ر               |
| Prisoner                             | گر تى                          | به ندى                 |
| Jail, prison                         | گر تیکه / گر تیکه خانه / چه بس | به ندىخانه             |
| Jailer, jailor                       | زیندانقان                      | به ندىوان              |
| Petrol                               | به نزين                        | به نزين                |
| Petrol station                       | به نزيخانه                     | به نزيخانه             |
| Hashish, hemp                        | به نگ                          | به نگ                  |
| Value                                | به ها / بوها                   | به ها                  |
| Spring                               | بهار                           | به ار                  |
| Spices                               | بهارات                         | به هارات               |
| Pretense, pretext                    | هينجهت / به هانه               | به هانه                |
| Gift, talent                         | هونه ر                         | به هره                 |
| Talented                             | هونه رقان / هونه رمه ند        | به هره مه ند           |
| Paradise                             | به هشت                         | به هه شت               |
| Untilled land,<br>barren land, heath | به یار                         | به یار                 |
| Morning                              | سپیده                          | به یان                 |
| Veterinary surgeon                   | پزیشکى به يتارى                | به يتال / پزیشکى       |
| Splint                               | چه بار                         | به يتار                |

| English                         | بادینی                    | سورانی    |
|---------------------------------|---------------------------|-----------|
| Orthopedics, bonesetting        | جہ باری                   | بہ یٹاری  |
| With out                        | بی                        | بی        |
| Ignorant, unaware               | بی ناگاہ                  | بی ناگا   |
| Infidel, faithless, pagan (ist) | بی دین / بی ٹول           | بی ٹایین  |
| With out                        | بی                        | بی ٹوہی   |
| Unemployed                      | بی شول                    | بی ٹیش    |
| Fickle, opportunist, chameleon  | مروقی دمدمہ می / کہ رہ سہ | بی بار    |
| Too deep                        | گہلہ ک کویر / گہلہ ک کور  | بی بن     |
| Bottomless                      | بی بن                     | بی بن     |
| Groundless                      | بی بنیات / بی بنہ جہ      | بی بنج    |
| Innocent                        | بی گونہ / روسپی / داوپاک  | بی تاوان  |
| Wireless                        | بی ٹیل                    | بی تہل    |
| Baby, infant, young of          | ٹیشک                      | بیچو      |
| Aversion                        | دل زیمای / بی             | بی / قینز |
| Sieve                           | ٹیلہ ک / ہیہ ک            | بی رنگ    |
| Finance support                 | بیمن / ہاریکاری           | بی شہ     |
| Cradle                          | لانڈک                     | بی شکہ    |
| Corvee                          | بیگار / زہود              | بیگار     |
| Foreigner                       | بیگان / بیگانہ / بیانی    | بیگانہ    |
| Spade                           | مہریل                     | بیل       |
| Brainless, stupid               | بی مہزی                   | بی میٹک   |
| Menstruation                    | خوین دین / بی نفیزی       | بی ٹویزی  |
| Unique, incomparable            | بی ہہ میا / بی ہہ قزی     | بی ہاوتا  |



| English            | بادینی              | سۆزانی      |
|--------------------|---------------------|-------------|
| Widower            | بیژن / میتره‌بی     | بیژه‌پیاو   |
| Widow              | بیژن                | بیژه‌ژن     |
| Desert             | به‌یابان            | بیابان      |
| Excuse, pretext    | هه‌هه‌جهت / به‌هانه | بیانوو      |
| Look, face         | روی                 | بیچم        |
| Twenty             | بیست                | بیست        |
| Hearing, listening | بیستن               | بیستن       |
| Pupil              | ره‌شکا چاقان        | بیلبیله     |
| Pepper             | بیبه‌ر              | بیبه‌ر      |
| Thought            | هزر                 | بیر         |
| To think           | هزر کرن             | بیرکردنه‌وه |
| Well               | بیر                 | بیر         |
| Theory             | بیردوز              | بیردۆز      |
| Thinking           | هزر کرن             | بیرکردنه‌وه |
| Thought, idea      | هزره‌ک              | بیرۆکه      |
| Insurance          | دایینکرن            | بیم         |
| Fear, scare        | ترس / تره‌س         | بیم         |
| Architectonics     | ئاقاهیزانی          | بیناسازی    |
| Sight, optical     | دیتن                | بینایی      |
| Optics             | دیتنزان / بینینزان  | بینایناسی   |
| To see             | دیتن                | بینین       |
| To meet            | دیتن                | بینین       |

| English  | بادینی               | سۆزانی           |
|--|----------------------|------------------|
| P The third letter of the kurdish alphabet     | پ                    | پ                |
| Foot   | پی                   | پا               |
| Ship   | پاپور                | پاپۆد            |
| Battery  | پاتری                | پاتری            |
| Pickaxe  | مه‌رییل              | پاچ              |
| Reward, prize                                  | خه‌لات               | پاداش            |
| King, monarch                                  | پاشا                 | پادشا            |
| Last year                                      | پار                  | پار              |
| Wet, moist                                     | ته‌م                 | پاراو            |
| Party  | پارتی                | پارتی / حیزب     |
| Piece, shell                                   | پارچه                | پارچه            |
| Smash  | پارچه‌پارچه‌کردن     | پارچه‌پارچه‌کردن |
| Flock, herd                                    | که‌ر                 | پارچه‌مه‌رکه‌ر   |
| Balance, scale                                 | پارسه‌نگ / هه‌قسه‌نگ | پارسه‌نگ         |
| Last meal, before dawn                         | پاشیف                | پارشینو          |
| Morsel, bite, mouthful                         | پاری                 | پاروو            |
| Money  | پاره / دراف          | پاره             |
| Spending money in vain                         | ده‌سته‌ردان          | پاره‌به‌فیرۆدان  |
| Mintage, strike a coin                         | سکه                  | پاره‌لیدان       |
| Embezzlement, pilferage defalcation, stealing, | پاره‌برن             | پاره‌لیدان       |
| Diet   | پاریز                | پاریز            |
| Governorate                                    | پاریزگاھ             | پاریزگا          |

| English                     | بادینی            | سۆزانی            |
|-----------------------------|-------------------|-------------------|
| Governor, mayor             | پاریزگەر          | پاریزگار          |
| Lawyer                      | پاریزەر           | پاریزەر           |
| Beseach                     | لاف لاف           | پارانهوه          |
| Heel                        | پهجنی             | پاژنه             |
| Pass, guard                 | زیره قانی         | پاس               |
| Guard                       | زیره قان          | پاسهوان           |
| Anarchy                     | پاشقه چوون        | پاشاگهردانی       |
| Later                       | پاشی              | پاشان             |
| Kingship, monarchy          | پاشایهتی          | پاشایهتی          |
| Delay, defer                | گیرو کرن          | پاش خستن          |
| Suffix                      | پاشگر             | پاشگر             |
| Repent, regret              | پهشیمانی          | پاشگه زیوونهوه    |
| Remainder                   | پاشمایک / بهرمایک | پاشماوه / بهرماوه |
| Autopsy                     | غه ییبت           | پاشمله            |
| Afternoon                   | پشتی نیفرۆ        | پاشنیوه پۆ        |
| Waste product,<br>leftovers | پاشمای            | پاشه پۆک          |
| Future                      | پاشه روژ          | پاشه روژ          |
| Saving, deposit             | لیکدان            | پاشه کهوت         |
| Back                        | پشت               | پاشه وه           |
| Sweets                      | به قلاوه          | پا قلاوه          |
| Bean                        | باقکک             | پاقله             |
| Clean                       | پاقر              | پاک               |
| Exculpatory plea,<br>excuse | گهردن نازا کرن    | پاکانه            |
| Tax                         | خویک              | پارکانه           |
| Purification                | پاقر بوون         | پاکبوونهوه        |

| English                         | بادینی               | سورانی                |
|---------------------------------|----------------------|-----------------------|
| Chastity, continence, purity    | کچینی                | پاکیزه‌یی             |
| Beside                          | لنگه / ره            | پال                   |
| Filter, refinery                | پارزین               | پالوتن                |
| Overcoat                        | ساکو                 | پالتو                 |
| Rest, laying                    | پالدان               | پالدانه‌وه            |
| Pushing                         | پال لیدان / پالدان   | پالنان                |
| Pressure, force, effect, impact | پهستان               | پاله‌په‌ستو           |
| Hero, heroine                   | قارهمان              | پاله‌وان              |
| Championship                    | پاله‌وانی            | پاله‌وانبازی          |
| Refinery                        | مفسک                 | پالنیو                |
| Tea refinery, colander          | هه‌فینک              | چاپالنیو / پارزونگ    |
| An extensive area               | پاناف                | پانتایی               |
| Trousers                        | په‌نته‌رون           | پانتول                |
| Ink pen                         | پندان / پاندان       | پاندان                |
| Fifteen                         | پازده                | پانزه / پازده         |
| Fifteenth                       | پازده‌مین / یه‌پازدی | پانزه‌مین / پازده‌مین |
| Flatten, flattering             | مزدانی               | پانکردنه‌وه           |
| Crushing, running over          | پانکرن               | پانکردنه‌وه           |
| Fan                             | پانکه                | پانکه                 |
| Grazing ground                  | پاوان                | پاوان                 |
| Capital                         | پایته‌خت             | پایته‌خت              |
| Rank, post                      | پایه                 | پایه                  |
| Autumn, fall                    | پاییز                | پاییز                 |
| More                            | زیتر / پتر           | پتر                   |

| English                | بادینی           | سورانی            |
|------------------------|------------------|-------------------|
| Solid                  | موکوم            | پتهو              |
| Breaking off, snap     | قه تیان          | پچپان             |
| Orange                 | پرتہ قال         | پرتہ قال          |
| Hair, thread, lock     | پرج              | پرج               |
| Snoring                | فر فر            | پرخه پرخ          |
| Bridge                 | پر               | پرد               |
| Question, cause, issue | پرس              | پرس               |
| Consulting             | پسیار کرن        | پرس پیکردن        |
| Condolence             | بهہی             | پرسه / تازیہ      |
| Question               | پسیار            | پرسیار            |
| Split up               | بہ لاقہ          | پرش و بلاو        |
| Spark, spray           | چریسک            | پریشک             |
| Full                   | تزی / پر         | پر                |
| Armed                  | چہ کدار          | پرچہک             |
| Filling                | تزی کرن / پر کرن | پرکردن            |
| Filling, inlay         | تزی کرن          | پرکردنہ وہ (دوان) |
| Project                | پرؤژہ            | پرؤژہ             |
| Porpaganda             | پروپاگندہ        | پرؤپاگندہ         |
| Naughty, silly         | پویچ             | پروپوچ            |
| Doctor, physician      | پزیشک            | پزیشک             |
| Sneezing               | بہڑین            | پڑمین             |
| Expert                 | پسپوز            | پسپوز             |
| Lisping                | پس پس            | پسہ پس            |
| Back                   | پشت              | پشت               |
| Immunity               | حہ سانہ وہ       | پشتبہ ستہ         |

| English                 | بادینی            | سۆزانی                    |
|-------------------------|-------------------|---------------------------|
| Diplomatic immunity     | دهسانا دېلوماسی   | پشتمبه سته ی<br>دېلو ماسی |
| Waistband, belt         | شو بتهك           | پشتوین / پردین            |
| Backstroke swimming     | سه رېشت / پشتی    | پشته مله                  |
| Strap                   | پشتین / پستان     | پشتینه                    |
| Dung of sheep           | پشکل              | پشکل                      |
| Department              | پشك               | پشك                       |
| Portion                 | پشك / بهش         | پشك                       |
| Ember                   | گوری              | پشكو                      |
| Inspection              | پشکنین / لینیترین | پشکنین                    |
| Investigation           | پشکنین / لینیترین | پشکنین                    |
| Check point             | لی نیریت          | پشکنین                    |
| Rest, breath            | بین               | پشوو                      |
| Vacation, holiday       | بهین فه دان       | پشوو                      |
| Chaos, restlessness     | ناره حته ی        | پشیوی                     |
| Cat                     | پشیک              | پشيله                     |
| Puff, blow              | پف                | پف                        |
| Blowing (to ignite)     | پفدان             | پفدان                     |
| Urging, inciting        | هانندان           | پفدان                     |
| Blow, puff              | پفکر              | پف لیکردن / ناگر          |
| Finger                  | تل / تېل          | پل                        |
| Allusion                | هه قروش           | پلار                      |
| Ladder, stair           | پایسک / دهره جک   | پلیکانه                   |
| Maternal, paternal aunt | خاله ت و مه ت     | پلک                       |
| Boiled rice             | کرار              | پلاو                      |

| English                      | بادىنى                                  | سۇرانى         |
|------------------------------|---|----------------|
| Tiger                        | بۇلغى                                   | بۇلغى          |
| Point, dot                   | خال                                     | بۇنت           |
| Crest, comb                  | كۆپىتىك                                 | بۇپىكە         |
| Summit, top, peak            | لوتكە / كۆپىتىك                         | بۇپە           |
| Boot                         | بوتىن                                   | بۇتتىن         |
| Powder                       | بودرە                                   | بۇدرە          |
| Excuse, pardon, forgiveness  | ئېبورىن / پوزىش                         | پۇزىشت / پۇزىش |
| Post mail                    | پوست                                    | پۇستە          |
| Post office                  | داپەرا پوستى                            | پۇستە خانە     |
| Dress, garment               | جىلك                                    | پۇشاك          |
| Class, flock                 | پۇل                                     | پۇل            |
| Ember                        | پەنگر                                   | پۇل / ئاگر     |
| Police                       | پولىس                                   | پۇلىس          |
| Police station               | داپەرا پولىس                            | پۇلىس خانە     |
| Steel                        | پىلا                                    | پۇلا           |
| Neat                         | كوك                                     | پوخت           |
| Synopsis, abstract           | كورتە                                   | پوختە          |
| Maternal & paternal aunt     | خالەت و مەت                             | پور            |
| Cousin, aunts daughter & son | كچ مەت، كچ خالەت،<br>كور مەت، كور خالەت | پورزا          |
| Calf                         | باق                                     | پووز           |
| Dry grass, hay               | پىش                                     | پووش           |
| Gum                          | چرمىسى                                  | پوك            |
| Emaciated, dry up            | ژناف چوون                               | پوكانەرە       |
| Stamp                        | پوول                                    | پوول           |

| English                               | بادینی         | سۆزانی               |
|---------------------------------------|----------------|----------------------|
| Money                                 | پاره           | پوول                 |
| Owl                                   | په پوک / کونده | په پوو / کونده به بو |
| Hoopoe                                | په پیک         | په پوو سلیمانسی      |
| Butterfly                             | بهلاتینک       | په پوله              |
| Rope, string                          | وه ریس         | په ت                 |
| Flu, influenza                        | په زی          | په تا                |
| Potato                                | بتات           | په تاته              |
| Blanket                               | به ته نی       | په توو               |
| Pure, plain                           | په تی          | په تی                |
| Veil                                  | عه با          | په چه                |
| Broadcasting,<br>publishing, printing | په خش          | په خش                |
| Prose                                 | په خشان        | په خشان              |
| Rib                                   | په راسی        | په راسوو             |
| Footnote                              | ده همهن        | په راوینز            |
| Book                                  | په رتوک        | په رتوک              |
| Forelock (hair)                       | په رچم         | په رچم               |
| Flag, banner                          | په رچم / ئالا  | په رچم               |
| Glass                                 | په رداغ / گلاس | په رداغ              |
| Curtain                               | په رده         | په رده               |
| Fence, hedge                          | په رزین / چيله | په رزین              |
| Worshiping                            | په رستن        | په رستن              |
| Temple                                | په رستگه       | په رستگا             |
| Epilepsy                              | ته ب           | په رکهم              |
| Enthusiasit                           | په روش         | په روش               |
| Fan, moth                             | پاتک           | په روانه             |



| English                   | بادینی          | سۆزانی        |
|---------------------------|-----------------|---------------|
| Lord, god                 | پهروهردگار      | پهروهردگار    |
| Development, progress     | پیشکەفتن        | په ره سهندن   |
| Fairy, virgin of paradise | په‌ری           | په‌ری         |
| Leaf, sheet, page         | په‌ر            | په‌ر          |
| Copybook                  | تی‌نووس         | په‌راو        |
| Rag, napkin               | په‌رۆ           | په‌رۆ         |
| Sad                       | ب خەم           | په‌ست         |
| Unripe grape              | بیسیره          | په‌سیره       |
| Towel                     | خاوی            | په‌شته‌مال    |
| Muddled, confused         | شه‌پرزە         | په‌شینو       |
| Repentant, regretful      | په‌شیمان        | په‌شیمان      |
| Handicapped               | په‌ککه‌فتی      | په‌ککه‌وتو    |
| Attack, assault           | هیرش            | په‌لامار      |
| Leaf, sheet               | به‌لک           | په‌لک         |
| Rainbow                   | که‌سک و سۆز     | په‌لکه‌زێرینه |
| Bird                      | بالنده          | په‌له‌وهر     |
| Spot, stain               | خال             | په‌له         |
| Cotton                    | په‌مب           | په‌موو        |
| Hidden corner, shelter    | په‌ناگه‌ه       | په‌نا         |
| Refuge                    | په‌نا به‌ر      | په‌نا به‌ر    |
| Drug, smugle              | ده‌رمان / به‌نج | په‌نج         |
| Fifty                     | پینجی           | په‌نجا        |
| Finger                    | تل              | په‌نجه        |

| English                              | بادینی        | سورانی                           |
|--------------------------------------|---------------|----------------------------------|
| Thump                                | تلابهرانی     | په نجهی نه سپی کوزه /<br>گوره    |
| Indexfinger                          | تلا شه هادی   | برای توته / په نجهی<br>شایه تمان |
| Window                               | په نجهر       | په نجهره                         |
| Gloves                               | دهستگورک      | په نجهوانه                       |
| Puncture                             | په نچهر       | په نچهر                          |
| Proverb                              | په ند         | په ند                            |
| Lake                                 | گوم           | په نگار                          |
| Cheese                               | په نیر        | په نیر                           |
| Message                              | په پیام       | په پیام                          |
| Messenger                            | پیغه مبهر     | په پیامبر                        |
| Reporter,<br>correspondent           | په پیامنیر    | په پیامنیر                       |
| Ladder                               | پایسک         | په یزه                           |
| Statue                               | په یکه ر      | په یکه ر                         |
| Sculptor                             | په یکه رساز   | په یکه رتاشی                     |
| Vow, promise                         | په یمان / سوز | په یمان                          |
| Connection,<br>relation ship, league | په یوه ندی    | په یوه ندی                       |
| Manure                               | سه ماد        | په بین                           |
| Foot                                 | پی            | پی                               |
| Puttee, bend, turn                   | پیچ           | پیچ                              |
| Complicated                          | پیچاوپیچ      | پیچاوپیچ                         |
| Bandage                              | پاته / لفاف   | پیچک                             |
| Opposite, inverse,<br>contrary       | دژ            | پیچوانه                          |

| English                  | بادینی                 | سورانی            |
|--------------------------|------------------------|-------------------|
| Barefoot                 | بی‌خاس                 | پی‌خاوس / پی‌خواس |
| Gown                     | رؤب                    | پیخه‌ف            |
| Year before last         | پیرار                  | پیرار             |
| The day before yesterday | پیر                    | پیری              |
| The night before last    | شه‌فادی                | پیری شهو          |
| Contents                 | پیرست / نافه‌روک       | پیرست             |
| Platform                 | په‌پرهو                | پیرهو             |
| Skin                     | پیست                   | پیست              |
| Dead animal's skin       | که‌قل                  | پیسته             |
| Before, in front of      | پیش / بهری             | پیش               |
| Water closet             | ده‌ستاف                | پیشاو             |
| Prediction, prophecy     | به‌بینی / پیش‌بینی‌کرن | پیش‌بینی          |
| Dedication               | پیش‌کش‌کرن             | پیش‌که‌ش‌کردن     |
| Progressive              | پیش‌که‌فتی             | پیش‌که‌وتو        |
| Prefix                   | پیش‌گر                 | پیش‌گر            |
| Suggestion               | پیش‌نیار               | پیش‌نیاز          |
| Reception                | پیش‌ه‌وازی             | پیش‌ه‌وازی        |
| Former, ex               | پیشی                   | پیش‌وو            |
| Gnat                     | پیشی                   | پیش‌وله           |
| Preface                  | پیش‌ه‌کی               | پیش‌ه‌کی          |
| Leader                   | ریشه‌ر                 | پیش‌ه‌وا          |
| Prophet                  | پینغه‌مبه‌ر            | پینغه‌مبه‌ر       |
| Laughing                 | که‌نین                 | پی‌که‌نین         |
| Together                 | پیکه‌ه                 | پیکه‌وه           |
| Shoe                     | پیلاف                  | پیلادو            |

| English                   | بادینی                | سۆزانی         |
|---------------------------|-----------------------|----------------|
| Cobbler, shoe mender      | پىدووز                | پىئلاو درو     |
| Eyelid                    | مىژىلاڭك              | پىئلوو         |
| Definition                | پىئاسه                | پىئاسه         |
| Mediator                  | دەسك                  | پىئاو          |
| Sake                      | زېەر                  | پىئاو          |
| Five                      | پىنج                  | پىنج           |
| Thursday                  | پىنج شەمب             | پىنج شەممە     |
| Pentagon                  | پىنج رەخ / پىنج كۆلنج | پىنج لا        |
| Pen                       | پىنووس                | پىنووس         |
| Measure                   | پىوان / پىقان         | پىوان          |
| Necessity                 | پىويستى               | پىويستى        |
| Poetic license            | پىويستىا ھۆزانى       | پىويستى شىعەرى |
| Review                    | دوبارە كرن            | پىياچوونەوہ    |
| Pedestrian                | پىيادە                | پىيادە         |
| Onion                     | پىيغاز                | پىياز          |
| Walking                   | پىياسە                | پىياسە         |
| Cup                       | پىيالە                | پىيالە         |
| Piano                     | پىيانو                | پىيانو         |
| Pianonist                 | پىيانوژەن             | پىيانوژەن      |
| Man                       | زەلام / مېرك          | پىياو          |
| Manly                     | زەلامىنى              | پىياوانە       |
| Saint, good man,<br>pious | پىياوچاڭك             | پىياوچاڭك      |
| Play                      | شانوگەرى              | پىيەس          |
| Letter                    | پىيت                  | پىيت           |
| Donation                  | ھارىكارى              | پىيتاڭك        |

| English                              | بادینی             | سۆرائی        |
|--------------------------------------|--------------------|---------------|
| Old, aged                            | پیر                | پیر           |
| Sacred, holy                         | پیروز              | پیروز         |
| Congratulation                       | پیروزباهی          | پیروزبایی     |
| Old woman                            | پیرهژن             | پیرهژن        |
| Old man                              | پیره‌میر           | پیره‌میرد     |
| Senility, senescence                 | پیری               | پیریسی        |
| Dirty                                | پیس                | پیس           |
| Feces, excrement                     | پیسائی / گو        | پیسایی        |
| Pollution                            | پیس بوون           | پیس بوون      |
| Show, fair, exhibition               | پیشانگه            | پیشانگا       |
| Occupation, profession               | شۆل                | پیشه          |
| Industry                             | پیشه‌سازی          | پیشه‌سازی     |
| Professional                         | پیشه‌گر / پیشه‌گەر | پیشه‌وهر      |
| Plot, conspiracy                     | پیلان              | پیلان         |
| To plot, conspire, collude, intrigue | پیلان دکت          | پیلان داده‌نی |
| Plotter, conspirator                 | پیلانگەر / پیشکار  | پیلانگیر      |
| Patch                                | پنی                | پینه          |
| Patching                             | پنیکرن / ره‌فین    | پینه‌کردن     |
| Mender, cobbler                      | پنیدوز             | پینه‌چی       |

| English                                     | بادینی                        | سۆرائی        |
|---|-------------------------------|---------------|
| T the fourth letter of the kurdish alphabet | ت                             | ت             |
| Fever                                       | تا                            | تا            |
| Until, till                                 | حه تا                         | تا            |
| One side of the scales                      | کته کا /<br>ره خه کی ته رازین | تا            |
| Tableau                                     | تابلو                         | تابلو         |
| Bier  | تابوت                         | تابوت         |
| Column, battalion                           | به تالیون                     | تابور         |
| Tapu  | تاپو                          | تاپو          |
| Registering property at tapu office         | تاپو کرن                      | تاپو کردن     |
| Long and thin stone                         | فه رشنی نغیزی                 | تات           |
| Thin, weak                                  | بیخیر / لاواز                 | تات / قویر    |
| Wooden stone                                | فه رشنی مری شوشتنی            | تاته شور      |
| Crown                                       | تاج / تانج                    | تاج           |
| Shadow                                      | سیبهه / سیتاف                 | تارمایی       |
| Balcony, veranda                            | تهرمه                         | تارمه         |
| Widely and wildly scattering                | تارومار کرن                   | تارومار کردن  |
| Dark  | تاری                          | تاریک         |
| Darkness                                    | تاری                          | تاریکایی      |
| Gloomy night, pitch dark                    | شهوزولمات / تاری              | تاریک و نوتهک |
| New   | نی                            | تازه          |
| Innovation, renovation                      | نی کرن                        | تازه کردنه وه |
| Condolence, consolation, comfort            | به هی / تازی                  | تازی          |

| English                    | بادینی            | سۆزانی       |
|----------------------------|-------------------|--------------|
| Hound, hunting dog         | تاژی              | تاژی         |
| Metal bowl                 | ترار / تهست       | تاس          |
| Bump                       | چالك / تهسه       | تاسه         |
| Shaving, to shave          | تراشین            | تاشین        |
| Plague                     | رهشاف / تاعون     | تاعون        |
| Prime, peak                | گوپیتک / ههرهت    | تاف          |
| Water fall                 | سویلاف / سیلاف    | تافکه        |
| Shelf, wall                | دیوار             | تاق          |
| Halfaday, period           | دان               | تاق / دان    |
| Unique, singu              | ئیکانه            | تاقانه       |
| Crew, group, set           | تاقم              | تاقم         |
| Examination, test          | تاقیکرن           | تاقی کردنهوه |
| Laboratory                 | تاقیگه            | تاقیگه       |
| Individual, single, odd    | کتک               | تاک          |
| Unique                     | ئیکانه            | تاکانه       |
| Unil, till, unless, if not | حه تا / تاکو      | تاکو         |
| Bitter                     | تهحل              | تال          |
| Thread                     | کهل               | تال          |
| Loot, pillage              | تالان / کهله پیره | تالان        |
| Taste, flavour             | تام               | تام          |
| Gazellehound, hunting dog  | تاژی              | تانجی        |
| Plot                       | تهقن              | تان و پۆ     |
| Crime, offense             | تاوان             | تاوان        |
| Criminology                | تاوانناسی         | تاوانناسی    |
| Criminal, culprit, guilty  | تاوانبار          | تاوانبار     |

| English              | بادینی                                 | سۆزانی            |
|----------------------|--|-------------------|
| Accusation           | تاوانبار کردن                          | تاوانبار کردن     |
| Peacock              | تاووس                                  | تاووس             |
| Moment, heat         | تاف / کاف                              | تاف               |
| Special, particular  | تایبەت                                 | تایبەت            |
| Tire                 | تایره                                  | تایه              |
| Clan                 | قەبیله                                 | تایه فە           |
| Border               | تخویب                                  | تخووب             |
| Other                | ئیدی                                   | تر                |
| Balance, scale       | ته رازی                                | ترازوو / ته رازوو |
| Patter, footstep     | پێژن                                   | ترپه              |
| Soft and heavy sound | تەپ / تەپ / قوتان                      | ترپه ترپ          |
| Fear                 | ترس                                    | ترس               |
| Frightened           | ترسیای                                 | ترساو             |
| Timid, coward        | ترسنوک                                 | ترسنوک            |
| Frightful, horrible  | بترس                                   | ترسینەر           |
| Sour, acid           | ترش                                    | ترش               |
| Fermentation         | خراب بوون                              | ترشان             |
| Pickle               | ترشی                                   | ترشیات            |
| Pump                 | پەمپ                                   | ترۆمپا            |
| Automobile, car      | ترۆمبیل                                | ترۆمبیل           |
| Grape                | تری                                    | تری               |
| Opium                | تریاک                                  | تریاک             |
| Gleam                | تیریژ / چرسین / تەیسین                 | تریسکه            |
| Sheen, moonlight     | کەشانی / تیریژا هەبێتی /<br>کوی هەبێتی | تریفه             |
| Fart                 | تر                                     | تر                |



| English                                | بادینی           | سۆرائى      |
|--|------------------|-------------|
| Farter                                 | ترکهن            | ترکهن       |
| Spit                                   | تف               | تف          |
| Provisions, supplies                   | تفاق             | تفاق        |
| Gun                                    | تفهنگ            | تفهنگ       |
| Gunmen                                 | تفهنگچى          | تفهنگچى     |
| Gunsmith                               | جفسى             | تفهنگساز    |
| Drop                                   | دلوپ             | تك          |
| Request                                | داخاز            | تكا         |
| Please                                 | تكايه            | تكايه       |
| Opium                                  | ترياك            | تلياك       |
| Drop                                   | دلوپ             | تفوك        |
| You                                    | تو               | تؤ          |
| Repentance, regret                     | توبه             | تؤبه        |
| Repetant                               | توبه دار         | تؤبه كار    |
| Ball, cannon                           | تهپه             | تؤپ         |
| Football                               | تهپايى           | تؤپ تويىن   |
| Artillery man                          | توپچى            | تؤپچى       |
| Artillery barracks                     | توپخانه          | تؤپخانه     |
| Cudgel, club, bat, baton, stick, billy | توبز / داردوق    | تؤپز / تؤبز |
| Dead (for animals)                     | سهكتى            | تؤپيو       |
| Dark, deep (colour)                    | تارى             | تؤخ         |
| Withdraw and sulk                      | سل بين / ريزبوون | تؤران       |
| Offended, sulky, touchy                | ريز              | تؤراو       |
| Net                                    | تور              | تؤپ         |
| Dust                                   | توز              | تؤز         |

| English                                    | بادىنى                    | سۇرانى        |
|--|---------------------------|---------------|
| Foggy, dusty                               | توز                       | تۇزاۋى        |
| Dandruff                                   | كۈنۈش / نەمەس             | تۇشكە         |
| Tempest                                    | توفان                     | تۇفان         |
| Metal collar,<br>neckband,<br>Throat latch | سەنجىل / گورىيىنك         | تۇق           |
| Frightening,<br>horrifying                 | تۇقە                      | تۇقە          |
| Shake hand                                 | چۈنە دەست                 | تۇقە          |
| <b>False - forged</b>                      | فەلپ                      | تۇكلى         |
| Strong                                     | مىتوم                     | تۇكمە         |
| Revenge                                    | تول                       | تۇلە          |
| Take revenge                               | نۇل قە كىرن               | تۇلە سە نىدىن |
| record, register, file                     | تۇمار                     | تۇمار         |
| Registration                               | تۇمار كىرن                | تۇمار كىرن    |
| Sperm, seed                                | تۇف                       | تۇۋ           |
| Ability, capacity                          | شيان                      | توانا         |
| Allusion, insinuation                      | پلار / سەرنج / نىشان كىرن | توانىچ        |
| Competence                                 | شيان                      | توانىست       |
| Metting, assimilation,<br>dissolving       | خەلىيان                   | توانەۋە       |
| Seed, element                              | تۇف                       | تۇخىم         |
| Tight, thick, fierce,<br>severe            | گىرپىداي                  | تۇند          |
| Severe, cruel                              | دۇۋار                     | تۇند          |
| Histology                                  | تەقۇزانى                  | تۇلكارزانى    |
| To allocate, allot                         | لېكىداي                   | تەرخان دەكا   |
| Pimp / bawd                                | گەۋاد                     | تەرەس (گەۋاد) |

| English                     | باندینی           | سورانی        |
|-----------------------------|-------------------|---------------|
| Tobacco                     | تیتن              | تووتن         |
| Tobacconist                 | تیتنچی            | تووتنچی       |
| Tobacco grower              | تیتنچی            | تووتنہ دان    |
| Parrot                      | بہغا              | تووتی         |
| Raddish                     | تقر               | تور           |
| Level, plain, stone, bed    | تہخت              | تہخت          |
| Spindle                     | تہش               | تہشی          |
| Wet, moist                  | تہر               | تہر           |
| Corpse, dead body           | تہرم              | تہرم          |
| Hail                        | گڑلوک             | تہرزہ         |
| Stitch                      | تہقل              | تہقل          |
| Endeavour, try, effort      | پینکول            | تہقلا         |
| Trap, snare, gin            | تہلہ              | تہلہ          |
| Death trap                  | تہلہ یا مرنی      | تہلہ ی مہرگ   |
| Mouse trap                  | تہلہا مشکا        | تہلہ ی مشک    |
| Fog, mist                   | مڑ                | تہم           |
| Tin                         | تہنہ کہ           | تہنہ کہ       |
| Tinsmith                    | تہنہ کچی          | تہنہ کچی      |
| Alone                       | بتنی              | تہنیا         |
| Exclusivity, exclusiveness  | ہہر بتنی          | تہنیا و تہنیا |
| Loneliness                  | تہنیانی / یہ کانی | تہنیایی       |
| Beside, side                | رہخ               | تہنیشٹ        |
| Infection, spread           | بلاؤ بوون         | تہنینہ و ہ    |
| Complete, finished, perfect | تمام              | تہواو         |

| English                         | بادینی              | سۆزانی           |
|---------------------------------|---------------------|------------------|
| Achieving, carrying out, death  | تمام بوون           | ته و او بوون     |
| Ax                              | ته قُر / قهزمه      | ته ور            |
| Wave                            | پیله                | ته و ژم          |
| Metal collar                    | سه نچول             | ته وق            |
| Weave, tissue, web              | ته قن               | ته ون            |
| Lazy                            | بی خیرهت            | ته وه زهل        |
| Stable, barn                    | سته بل              | ته ویله          |
| Ready                           | به ره هه ف / ناماده | ته یار           |
| Notice, note, mark              | تیبینی              | تی بینی          |
| Passing                         | تی پهر              | تی پهر           |
| Transitive                      | تی پهر              | تی پهر / ری زمان |
| Cost                            | مه زاخت / تیچوی     | تیچوون           |
| Dark, pale                      | تیر                 | تیر              |
| Satisfied                       | تیر                 | تیر              |
| Satisfaction                    | تیر بوون            | تیر بوون         |
| Netric acid                     | تیزاب               | تیزاب            |
| Road food,<br>Picnic food       | زاد                 | تیشوو            |
| Thinking,<br>pre occupation     | هزر کرن             | تینفکرین         |
| Total                           | تیکرا / نه نجام     | تیکرا            |
| Co-, together                   | تیکهل               | تیکهل            |
| Mixture                         | تیکهل               | تیکه لاو         |
| To shoot, to fire,<br>to target | ستیرک گرتن          | تینگرتن          |

| English   | بادینی          | سۆزاسی               |
|---|-----------------|----------------------|
| Involvement, implication, Entanglement, embroilment | تووش بوون       | تیوه گلان            |
| Cassation, bringing appeal for cassation            | ته میز          | تیئه لچونه وه (تمین) |
| Prostitute, whore, harlot                           | تریاتو / قه حبه | تیاترؤ               |
| Brothel, night club                                 | قه حبه خانه     | تیاترؤ خانه          |
| Theatre   | شانو / تریاتو   | تیاترؤ خانه          |
| Light, ray  | تیشک            | تیشک                 |
| Team  | تیپ             | تیپ                  |
| Letter  | تیپ             | تیپ / پییت           |
| Arrow   | تیر             | تیر                  |
| Arrow and bow                                       | تیرو کفان       | تیرو که وان          |
| Clan, faction                                       | ئیل             | تیره                 |
| Sharp, keen   | تیژ             | تیژ                  |
| Edge, blade   | دهق             | تیغ                  |
| Treatment   | چاره سه ری      | تیمار                |
| Hospital  | نه خۇشخانه      | تیمارخانه            |
| Thirsty   | ته نی           | تینوو                |
| Thirstiness   | ته نیانی        | تینوو بوون           |
| Thirsts, thirstize                                  | ته نی کرن       | تینو کردن            |
| Division, squad, contingent                         | تیپ             | تیپ / سه ربازی       |
| Band, orchestra                                     | تیپ             | تیپ / موسیقا         |
| Troupe, Team  | شانؤ            | تیپ                  |

| English                                    | بەدینیی                         | سۆزانی             |
|--|---------------------------------|--------------------|
| Ĉ The Fifth letter of the kurdish alphabet | ج                               | ج                  |
| Gum  | ئاچكە / بێست                    | جاچكە / بەبێست     |
| Woolen cover                               | بێزە                            | جاچم               |
| Magic, charm, sorcery                      | جادوو                           | جادوو              |
| Sorcerer                                   | جادوگر                          | جادووریان / جادوگر |
| Street, pavement                           | جاده                            | جاده               |
| Time, once                                 | جار                             | جار                |
| In the past                                | جاریه ك                         | چاران              |
| Occasionally                               | جارجار                          | جارجار             |
| Proclamation, announcement                 | راكه هاندن / نه یانامه / دانانی | چار                |
| Caller, town crier                         | بانگییز                         | چارچی / چاردهر     |
| Announcement, declaration                  | راكه هاندن / تاكه هكرن          | چاردان             |
| Spy, espionage                             | جاسوس                           | جاسوس              |
| Ass, mercenary, hired                      | جەش                             | جاش                |
| Spider                                     | نه قنپیرك                       | جالچالۆكه          |
| Bowl, glass                                | جام                             | جام                |
| Swindler, horse trader, horse coach        | چەمباز                          | چامباز             |
| Brief case, bag                            | چەنتە                           | چانتقا             |
| Dignity                                    | چاه                             | چاه / جاخ          |
| Young                                      | چەیل                            | چاهیل / چەهیل      |
| Ammunition storehouse                      | چیه خانه                        | چیه خانه           |
| Rat  | چرد                             | چرج / جورج         |

| English                    | پادینس                 | سۆزانی        |
|----------------------------|------------------------|---------------|
| Twittering, twinkling      | تههیسین / بروسین       | جریوه         |
| Purse, wallet              | جزدان                  | جزدان         |
| Liver                      | میلاک / جه گهر / جه رگ | جگهر / جه رگ  |
| Cigarette                  | جگارہ                  | جگهره / جگارہ |
| Smoking                    | جگارہ کیشان            | جگهره کیشان   |
| Clothes, dress             | جلك                    | جل / جلك      |
| Tailor                     | درونتهر / دریندهر      | جل دروو       |
| Washing machine            | جیشو                   | جیشور         |
| Twins                      | جیسک                   | جیمک          |
| Joint                      | جومگه / گری            | جمگه / جومگه  |
| Crowd, movement            | قهره بالغ              | جمه           |
| Fairy, evil, spirit, genie | جنه                    | جنۆکه         |
| Abuse                      | جارس / خه بهر          | جینیو / جویز  |
| Barley                     | جوته                   | جۆ            |
| Major stream               | ریبار                  | جۆبار         |
| Sort, kind                 | جور                    | جۆر           |
| Stream, brook              | جوک                    | جۆگه          |
| Weaver, knitter            | تدشکهر                 | جۆلا          |
| Swing, seesaw, cradle      | جولان / لاندک          | جۆلانی        |
| Beautiful, pretty          | جان / جوان             | جوان          |
| To beautify                | ده سلایدن              | جوانکردن      |
| Calf (1-2 years)           | جانه گا                | جوانه گا      |
| Beauty                     | جانی / جوانی           | جوانی         |
| Aesthetics                 | جوانناسی               | سۆزانی        |
| Different                  | جدا                    | جوانا         |

| English                               | بادینی              | سۆزانی          |
|---------------------------------------|---------------------|-----------------|
| Secessionism, disunionism, separatism | جوداخازی            | جوداخوازی       |
| Geography                             | جوغرافیا            | جوگرافیا        |
| Geopolitics                           | جوغرافیا سیاسی      | جوگرافیای سیاسی |
| Jew                                   | جہی                 | جوو / جوولہکە   |
| Jewism                                | جہی                 | جوولہکایەتی     |
| Pair, couple                          | جووت                | جووت            |
| Intercourse, coitus, coition          | چوونە دەف           | جووت بوون       |
| Cultivation                           | جووتکرن             | جووتکردن        |
| Peasant, farmer                       | جووتیار             | جووتیار         |
| Movement                              | لڤین / بزاف         | جوولانەرە       |
| Chewing                               | جیتن                | جوین            |
| Algebra                               | جەبر                | جەبر            |
| Highwayman, pirate                    | دەریاگر             | جەردە           |
| Screw                                 | بزماری بادل         | جەر             |
| Jar, jug                              | جەرک                | جەرە            |
| Fete, feast, eid                      | جەژن                | جەژن / جیژن     |
| Fete gift                             | عەیدانی             | جەژنە           |
| Body                                  | لەش                 | جەستە           |
| Whip                                  | جەلدە               | جەلدە           |
| Cattle, livestock                     | جەلەب               | جەلەب           |
| Owner of the cattle or livestock      | جەلەبدار            | جەلەبدار        |
| Mass, crowded                         | جەماوەر             | جەماوەر         |
| Pole, pillar                          | دنگ / ستون / کاریتە | جەمسەر          |
| War                                   | چەنگ / شەر          | جەنگ            |



| English             | بادینی             | سۆزانی    |
|---------------------|--------------------|-----------|
| Fighter             | شەر کەر            | جهنگاوهر  |
| Jungle              | دارستان / دهجل     | جهنگه‌ل   |
| Essence             | جهوههر             | جهوههر    |
| Hell                | جههنهم             | جهههنهم   |
| Young               | ججیل               | جهمیل     |
| Place               | جه / شین / شوین    | جی / جیگا |
| Foot print          | چه پی              | جی پی     |
| Representative      | نوینه‌ر / شان‌دیار | جیدار     |
| Vice, deputy        | جیگر               | جیگر      |
| Different, separate | جیاواز             | جیاواز    |
| Difference          | جیاوازی            | جیاوازی   |
| Squeaking           | چیر چیر            | جیره چیر  |
| Mercury             | جیوه               | جیوه      |
| World               | جیهان              | جیهان     |

| English  | بادینی          | سۆزانی                 |
|--|-----------------|------------------------|
| The 6 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | چ               | چ                      |
| What   | چ               | چ                      |
| Tea  | چا              | چا / چای               |
| Teapot   | قوری / چادان    | چادان / قوری / چاپهست  |
| Active   | چهلهنگ          | چاپوک                  |
| Recovery, feel better                              | چن بوون         | چابوونهوه              |
| Printing, print                                    | چاپ             | چاپ                    |
| Flattery   | دوووری          | چاپلوس                 |
| Teastrainer  | سه فۆک          | چا پالیو / پارزنگ      |
| Printing office, press office                      | چاپخانه         | چاپخانه                |
| Printing   | چاپکردن         | چاپکردن                |
| Typewriter, printer                                | چاپکەر          | چاپکەر                 |
| Press  | چاپمهنی         | چاپمهنی                |
| Time, century                                      | چهرخ            | چاخ                    |
| Casino, teahouse                                   | چایخانه         | چاخانه / چایخانه       |
| Pavilion, tent                                     | چادر / کۆن      | چادر                   |
| Remedy, solution, treatment                        | چارهسههر / چاره | چارا / چاره / چارهسههر |
| Four   | چار             | چارا / چوار            |
| Frame  | چارچوڤ          | چارچیوه / چوارچیوه     |
| Fourteen   | چارده           | چارده / چوارده         |
| Unlucky, unfortunate                               | بی بهخت         | چاره رهش               |
| Quarter  | چارئیک          | چارهک                  |
| Fate, destiny                                      | چارنقیس / بهخت  | چاره نووس              |

| English                   | بادىنى          | سۇرانى           |
|---------------------------|-----------------|------------------|
| Saint, good man, good     | خوش مروڧ        | چاك              |
| Favour                    | قەنجى           | چاكە             |
| Hole, ditch, cavity       | چال / كوڧر      | چال              |
| Poem                      | ھوزان           | چامە             |
| Eye                       | چاڧ             | چاو              |
| Meeting, interview        | چاقپىكەفتن      | چاوپىكەوتن       |
| Generous                  | مەرد / داندىھ   | چاوتىر / دانىيار |
| Mean                      | قەلس            | چاوپىكە          |
| Watchman, observor        | چاقدىر          | چاودىر           |
| Cross-eyed                | ويڧر            | چاوشاش / خىل     |
| Blackmail, propaganda     | گەڧ             | چاوراۋ           |
| Source, base              | چاڧكە / زىدەر   | چاۋوگ            |
| Waiting                   | چاقەرى          | چاۋەروانى        |
| Spectacles                | چاڧكە           | چاۋىلكە / غەينەك |
| Lamp                      | چرا             | چرا              |
| Wrinkled, furrowed        | چرمىسى          | چىچ              |
| Bud                       | بىشكۆز          | چىرۇ             |
| Claw                      | پەنجەروك / چىنگ | چىرنوك           |
| Face                      | سەروچاڧ / بىچىم | چىروچاۋ / روخسار |
| Sting, burning, pan, ache | ئىش / دژوار     | چىز              |
| Sting                     | زىتەك / شىشىك   | چىزو             |
| Sizzling sound            | تف / بڧ بڧ      | چىژە             |
| Forty                     | چىل             | چىل              |
| How                       | چەۋا            | چىلۇن / چۇن / كو |

| English                | بادینی             | سۇرانى             |
|------------------------|--------------------|--------------------|
| Branch, plough         | چەق                | چل                 |
| Filth                  | قىرىز              | چلك                |
| Snot, nasal mucus      | چلم / ئاف / كلمبىش | چلم                |
| Knee                   | چوك                | چۆك / ئەژنۆ        |
| Empty, vacant, desert  | چول                | چۆل                |
| Fourteen               | چاردە              | چواردە / چاردە     |
| Wednesday              | چارشەمبە           | چوارشەممە / چارشەم |
| Square                 | چارگوشە            | چوارگوشە / چارگوشە |
| Quatrain               | چارىن              | چوارىن             |
| Knee                   | چووك               | چووك               |
| Alike, akin            | وہك ئىك            | چوون يەك           |
| Left, leftwing         | چەپ                | چەپ                |
| Bunch                  | قەڭتەك / كەڭكەك    | چەپك / چەپكە       |
| Clapping               | دەست قوتان         | چەپلە              |
| Left-handed            | چەپ / چەپ          | چەپە               |
| Filthy                 | پىس                | چەپەل              |
| Umbrella               | شەمسىيە            | چەتر / سەيوان      |
| Pirate, viking, bandit | قەچاقچى / رېگەر    | چەتە / جەردە       |
| Time                   | رۇزگار             | چەرخ / رۇزگار      |
| Lighter, wheel         | چەغماق / مەكىنە    | چەرخ               |
| Leather                | چەرم               | چەرم               |
| White                  | سېيى               | چەرموو / سېيى      |
| Taste                  | تام                | چەژ                |
| Fixed                  | خوگەر              | چەسپىيو            |
| Species, sort          | تەڧلىت / جور       | چەشن               |
| Knife                  | كېرك               | چەقۇ / چەقۇ        |

| English                 | بادینی                        | سورانی             |
|-------------------------|-------------------------------|--------------------|
| Weapon, gun             | چهك                           | چهك                |
| Cheque                  | چهك                           | چهك                |
| Disarming               | چهككرن                        | چهككردن            |
| Hammer, maul, gavel     | چهكوش                         | چهكوش              |
| Shingle, coarse gravel  | زهگر / خمره بهر /<br>حهسحهسان | چهگر / چهگل        |
| To bend, to kneel       | چهماندن                       | چهمانهوه           |
| Concept                 | رامان / هزارا گشتی            | چهمك               |
| How many? How much?     | چهند                          | چهن / چهند         |
| Chin, mentum            | نهرزتك                        | چهناگه             |
| Talkative, prattler     | پرییز                         | چهنه باز           |
| Shingle, coarse gravel  | زهگر                          | چهو                |
| Oily, fat, greasy       | قهلهوی                        | چهور               |
| Persecution, oppression | تهپهسهركرن                    | چهوسانهوه          |
| Oppressed, persecuted   | تهپهسهر                       | چهوساوه            |
| Food                    | زاد / تیشت                    | چیشت               |
| Restaurant              | خارنگهه                       | چیشتخانه           |
| Kitchen                 | نان دی / لینانگهه             | چیشتخانه / نان دین |
| Cow                     | چیل                           | چیر / چیل / مانگا  |
| Mountain                | چیا                           | چیا                |
| Story, tale             | چیروك                         | چیروك              |
| Tale-teller             | چیروك بیژ                     | چیروك بیژ          |
| Story writer            | چیروك نقیس                    | چیروك نووس         |
| Meadow                  | میرك                          | چیمهن              |

| English    | بادىنى  | سۇرانى  |
|------------|---------|---------|
| Cement     | چىمەنتۇ | چىمەنتۇ |
| Class      | جىن     | چىن     |
| China      | سىن     | چىن     |
| Turn, time | نۆبەت   | چىن     |
| Surface    | روى     | چىن     |

| English                                      | بادینی                         | سۆزانی                           |
|--|--------------------------------|----------------------------------|
| H The seventh letter of the kurdish alphabet | ح                              | ح                                |
| Utensils, equipments                         | حاجهت / پېدقی                  | حاجهت                            |
| Pilgrim, pilgrimage                          | حەجی                           | حاجی                             |
| Stork  | له گله گه                      | حاجی له ق له ق                   |
| Denying                                      | حاشا کرن                       | حاشا کردن                        |
| Condition, stand                             | حال                            | حال / رهوش                       |
| Government                                   | حکومهت                         | حکومهت                           |
| Coalition government                         | حکومهتا هه قبهش                | حکومهتی هاوبهشی                  |
| Nationality government                       | حکومهتا ئیکهتیا نیشتمانی       | حکومهتی یه کیتی نیشتمانی         |
| Fedral g., federation                        | حکومهتا فیدرالی                | حکومهتی فیدرالی                  |
| Plutocracy government                        | حکومهتا زهنگینا / دهوله مه ندا | حکومهتی دهوله مه ندان / خانه دان |
| Oligarchy government                         | حکومهتا ئولیگارکی              | حکومهتی که مایه تی یه کان        |
| Provisional government                       | حکومهتا ئینتقالی               | حکومهتی ئینتقالی                 |
| Republican government                        | حکومهتا کۆماری                 | حکومهتی کۆماری                   |
| Theocracy government                         | حکومهتا ئاینی                  | حکومهتی دینی / ئاینی             |
| Puppet government                            | حکومهتا کارتونی                | حکومهتی کارتونی                  |
| Monocracy, autocracy, dictatorship           | حکومهتا دکتاتوری               | حکومهتی دکتاتوری                 |
| Parliamentary government                     | حکومهتا بهرله مانی             | حکومهتی پهرامانی                 |

| English                      | بادینی               | سۆزاس                |
|------------------------------|----------------------|----------------------|
| Technocracy government       | حکومه تا ته کنوقراتی | حکومه تی ته کنوقراتی |
| Houri                        | حوری                 | حۆری                 |
| Camel                        | حیستر                | حوشتر                |
| Ostrich                      | ئوستریج / هیسترما    | حوشترمه ل            |
| Whale                        | حیت / نه ههنگ        | حوت / نه ههنگ        |
| Art                          | هونه ر               | حونه ر / هونه ر      |
| Yalping, barking, yapping    | کاستن / قهقین        | حه په حه پ           |
| Bewildered                   | شاش / گیز            | حه په ساو            |
| Limit, degree                | سنور                 | حه د                 |
| Desire, appetite             | حه ز                 | حه ز                 |
| Loving, liking               | حه زێ کردن           | حه ز لیکردن          |
| Surrounding wall             | په رزین              | حه سار / په رزین     |
| Rest                         | بیهن قه دان          | حه سانه وه           |
| Longing, yearning            | حه سره ت             | حه سره ت             |
| Night guard, night watch man | زیره قان             | حه سحه س             |
| Straw mat                    | حیسیل                | حه سیر               |
| God forbid!                  | حاشا                 | حه شا                |
| Unthinkable                  |                      |                      |
| Concealing, hiding           | قه شارتن             | حه شاردان            |
| Doomsday                     | حه شر                | حه شر                |
| Seven                        | حه فت                | حه فت / حه وت        |
| Weekly                       | حه فتانه             | حه فتانه / هه فتانه  |
| Week                         | حه فتی               | حه فته / هه فته      |
| Seventeen                    | هه قده               | حه قده / هه قده      |
| sky, heaven                  | عاسمان               | حه وا                |



| English                           | بادینی        | سۆزانی            |
|-----------------------------------|---------------|-------------------|
| Eve                               | حهوا          | حهوا (دایکه ههوا) |
| Pool                              | حهوز / گهر    | حهوز              |
| Patience                          | ههدار         | حهوسهله           |
| Courtyard                         | حهوش          | حهوش / حهوشه      |
| Cane                              | خه یزه ران    | خه یزه ران        |
| Regrettable                       | حه یف / مخابن | حه یف             |
| Catamite                          | حیز           | حیز               |
| Neigh (horse) , trick,<br>cunning | حیله          | حیله              |
| Wile, cheating                    | حیله          | حیله / فیل        |
| Cheater                           | حیله کهر      | حیله باز          |

| English                                     | بادینی          | سورانی      |
|---|-----------------|-------------|
| X the eighth letter of the kurdish alphabet | خ               | خ           |
| Ravaged, waste                              | کاولکری         | خاپوور      |
| Sake  | خاتر            | خاتر        |
| Favour                                      | قهنجی           | خاتراڻه     |
| Lady  | خانم            | خاتوو       |
| Lady, dame                                  | خانم / خاتوون   | خاتوون      |
| Cross, crucifix                             | خاچ             | خاچ         |
| Cross, worshipper                           | خاچ په‌رئیس     | خاچپه‌رست   |
| Crusade                                     | خاچ په‌رئیس     | خاچپه‌رستی  |
| Red cross                                   | خاچا سور        | خاچی سوور   |
| Earth                                       | خه‌رد / خاک     | خاک         |
| Pedology                                    | خاکناسی         | خاکناسی     |
| Shovel                                      | مه‌ربیل         | خاکه‌ناز    |
| Mother's brother<br>uncle                   | خال             | خال / خالو  |
| Point, dot, fullstop                        | خال             | خال         |
| Mole, beauty spot,<br>nevus                 | نیشان           | خال / جوانی |
| Punctuation                                 | خالبه‌ندی       | خالبه‌ندی   |
| Mother's brother's<br>children              | کچ خال و کورخال | خالوژا      |
| Mother's brother's<br>wife, aunt            | کچ / کور خال    | خالوژن      |
| Raw, callico                                | کال / خاف       | خام         |
| Pen, pencil                                 | خامه / قه‌رم    | خامه        |
| Khan  | خان             | خان         |
| Caravansary                                 | خانه            | خان         |

| English                        | بادینی                     | سورانی            |
|--------------------------------|----------------------------|-------------------|
| Lady                           | خانم                       | خانم              |
| House                          | خانی                       | خانوو             |
| Homestead, building, apartment | ناقاهی                     | خانوبه ره         |
| Cell                           | خانه                       | خانه              |
| Cytology                       | خانه ناسی                  | خانه ناسی         |
| Retired                        | خانه نشین                  | خانه نشین         |
| Retirement                     | خانه نشینی                 | خانه نشینی        |
| Pension                        | موچا خانه نشینی            | موچه ی خانه نشینی |
| Aristocrat family              | مالبات                     | خانه واده         |
| Raw, crude, sleepy, inactive   | خاف                        | خاو               |
| Towel                          | خاوی                       | خاوی              |
| Imposed tax                    | خویک                       | خاوه              |
| Owner                          | خودان                      | خاوه ن            |
| Concessionaire                 | خودان ئیمتياز              | خاوه ن ئیمتياز    |
| Your excellency, highness      | خودان شکو                  | خاوه ن شکو        |
| Ownership                      | مالخویی / خودانی / سه میان | خاوه ن داریتی     |
| Clean                          | پاقر                       | خاوین             |
| Lasting, costing               | قه د کیشیت                 | خایاندن           |
| Tickling                       | نمار / دقدقاتک             | ختووکه            |
| Bad                            | خراب                       | خراب              |
| Spoilness, inoperative         | خراب بوون                  | خراب بوون         |
| Vice, evil                     | خراب                       | خراپه             |
| Violation, misdoing            | خرابی                      | خراپه کردن        |
| Excitement, incitement         | تاراندن / تازراندن         | خروشان            |

| English                          | بادینی                     | سۆزانی             |
|----------------------------------|----------------------------|--------------------|
| Round, circle                    | خر / گروقر                 | خر                 |
| Gathering                        | كوم كرن / خرڤه كرن         | خر                 |
| Corpuscle                        | لهشكك / پرتكك              | خرۆكه              |
| White blood corpuscle            | پرتكا سپى                  | خرۆكهى سپى         |
| Red blood corpuscle              | پرتكا سۆر                  | خرۆكهى سۆر         |
| Soft and chubby                  | ديهم گروقر / قهلهو         | خروخه پان          |
| Rotund, stout                    | گروقر / خر                 | خروپر              |
| Relatives, kins                  | خزم                        | خزم                |
| Kinship                          | خزمايه تى                  | خزمايه تى          |
| Service                          | خزمهت                      | خزمهت              |
| Servant                          | خزمه تكار                  | خزمه تكار          |
| Patter                           | پيژن                       | خشپه               |
| Brick                            | لبن                        | خشت                |
| Time table, schedule             | خشته                       | خشته               |
| Jewellery                        | زيروزيف                    | خشل                |
| Reptile (animal)                 | خشوك                       | خشوك / خشهك        |
| Slippery                         | خز / خليسكك / خليسك        | خليسك              |
| Slip                             | خليسان                     | خليسكان / خليسكانى |
| Dye, tinge, tint, imbue, pigment | بويه / رهنگ                | خم                 |
| Dying house, tint house          | رهنگخانه                   | خمخانه             |
| Dyer, tinger                     | رهنگريژ / ههشكهر / رهنگكار | خمگهر              |
| Suffocation, drowning            | خه نقين                    | خنكان              |
| Suffocated, choked, drowned      | خه ندقى                    | خنكاو              |

| English                         | بادىنى             | سۇرانى             |
|---------------------------------|--------------------|--------------------|
| Self, psyche                    | خۇ                 | خۇ                 |
| Surrender, give in              | خودانه دەست        | خۇبە دەستە ۋە دان  |
| Preservation                    | خۇپاراستن          | خۇپاراستن          |
| Selfish, self-loving            | خۇپەرست            | خۇپەرست            |
| Selfishness                     | خۇپەرستى           | خۇپەرستى           |
| Self-conceited,<br>vainglorious | خويىنى             | خۇپەسند            |
| Local                           | خۇيەتى             | خۇجىيى             |
| West, sunset                    | روژ ئاقا           | خۇر ئاۋا           |
| Sunsetting                      | روژ ئاقابوون       | خۇر ئاۋابوون       |
| Western                         | روژ ئاقايى         | خۇر ئاۋايى         |
| Food                            | زاد / خوراك        | خۇراك              |
| Dietetics, sitology             | زانستى خۇراكى      | خۇراكناسى          |
| Sunburned                       | تاق بىرى           | خۇر بىردو          |
| Natural, by nature              | خورست              | خۇرسك              |
| Solar eclipse                   | روژ غەبىرى         | خۇرگىران           |
| East, sunrising                 | روژھەلات           | خۇرھەلات           |
| Sunrising                       | روژھەلاتن          | خۇرھەلاتن          |
| Oriental, eastern               | روژھەلاتى          | خۇرھەلاتى          |
| Middle east                     | روژھەلاتا ناۋەراست | خۇرھەلاتى ناۋەراست |
| Orientalist                     | روژھەلاتناس        | خۇرھەلاتناس        |
| Orientalism                     | روژھەلاتناسى       | خۇرھەلاتناسى       |
| Free                            | بەلاش              | خۇرايى             |
| Wish, hope                      | ھېشى / خوزى        | خۇزگا              |
| Fine, nice                      | خوش                | خۇش                |
| Concealing                      | خۇقەشارتن          | خۇشاردەنەۋە        |

| English                          | بادینی                 | سۆرائی             |
|----------------------------------|------------------------|--------------------|
| Calligrapher                     | خوشنقیس                | خۆشنووس            |
| Beloved, dear                    | خوشتفی                 | خۆشهویست           |
| Love                             | ئەقینی                 | خۆشهویستی          |
| Resistant                        | بەرگر                  | خۆگر               |
| Disguising, changing one's cloth | خوگوهربین              | خۆگۆربین           |
| Dust, soil                       | توز                    | خۆل                |
| Ash                              | ئاری                   | خۆلەمیش            |
| Gray                             | بۆز                    | خۆلەمیشی           |
| National, local                  | خومالی                 | خۆمالی             |
| To nationalize                   | خومالی کرن             | خۆمالی کردن (نەوت) |
| “ah, God, Lord                   | خودی                   | خوا                |
| divinity, theology               | ئەسمانی / خودی / غەیبی | خوایی              |
| looked, inclined                 | لەنگ                   | خوار               |
| ating                            | خارن                   | خواردن             |
| Drinking                         | قەخارن                 | خواردنەوه          |
| Niece, nephew                    | خارزا                  | خوارزا             |
| South                            | ژیری                   | خواروو             |
| Wish, request                    | خواز / خواست           | خواز / خواست       |
| Asking, herhand                  | خاستن / خواستن         | خواستن             |
| Metaphar                         | خوازه                  | خوازه              |
| Borrowing                        | خاستن                  | خواستن             |
| Natural                          | خورست                  | خواکرد             |
| Counter, table, tray             | سفره                   | خوان               |
| Pious, devout                    | خودی ناس               | خواناس             |
| Gavel, mallet, beetle            | تۆپز                   | خوتره              |

| English                    | بادینی                         | سۆرائی               |
|----------------------------|--------------------------------|----------------------|
| Coins                      | هیرده                          | خوردە                |
| Itching                    | خوراندن                        | خوران                |
| Dates, palm                | هرمه                           | خورما                |
| Small pox                  | خوریکه                         | خوریکه               |
| Flowing of water           | شهرشر                          | خوره خور             |
| Sister                     | خیشک                           | خوشک                 |
| Niece, nephew              | خارزا                          | خوشکهزا              |
| Course                     | خول                            | خول                  |
| Circulating                | زقرینه قه                      | خولانه وه            |
| Minute                     | ده قیقه                        | خولهک                |
| Hobby, wish, preoccupation | ئاره زوو                       | خولیا                |
| Servant                    | خولام                          | خولام                |
| Dew                        | خوناف                          | خوناو                |
| Necklace                   | رستک                           | خوناوکه              |
| Bud                        | بشکوژ                          | خونچه                |
| Habit                      | عهدهت                          | خوو                  |
| Salt                       | خوی                            | خوی                  |
| Blood                      | خوین                           | خوین                 |
| Bloody                     | خوینی                          | خویناوی              |
| Blood money                | خوین بایی                      | خوین بایی            |
| Studying                   | خاندن                          | خویندن               |
| Reading                    | قه خاندن / قه خویندن           | خویندنه وه           |
| Primary school             | خاندنگه ها سه ره تایی          | خویندنگای سه ره تایی |
| Intermediate school        | خاندنگه ها ناهه ندی / ناوه ندی | خویندنگای ناوه ندی   |

| English                     | بادینی                               | سۆزانی                  |
|-----------------------------|--------------------------------------|-------------------------|
| Secondary school            | خاندنگه‌ها ئاماده‌ی /<br>دواناقه‌ندی | خویندگای<br>دواناوه‌ندی |
| Preparatory school          | خاندنگه‌ها ئاماده‌ی                  | خویندگای ئاماده‌یی      |
| Literate, educated          | خینده‌وار                            | خوینده‌وار              |
| Blood thirsty,<br>bloodshed | خوین ریژ                             | خوینریژ                 |
| Cold blooded                | خوین سار                             | خوین سارد               |
| Tolerable, cute             | خوین شیرین                           | خوین شیرین              |
| Student                     | خاندنه‌قان / قوتابی                  | خویندکار                |
| Blood sucker                | خوین مژ                              | خوین مژ                 |
| Struggle                    | خه‌بات                               | خه‌بات                  |
| Struggling, strive          | خه‌باتکردن                           | خه‌باتکردن              |
| Circumcision                | سونه‌تکردن                           | خه‌ته‌نه                |
| Expenditure                 | مه‌زاختن / تێداچون /<br>خه‌رجی       | خه‌رجیی                 |
| Harvest, heap               | جوخین / بیده‌ر                       | خه‌رمان                 |
| Senile, insane              | هه‌له‌لی / خورفی                     | خه‌ره‌فاو / خه‌له‌فاو   |
| Busy                        | مژیل                                 | خه‌ریک                  |
| Falling, autumn             | پاپیز                                | خه‌زان                  |
| Treasure                    | خه‌زینه                              | خه‌زنه / خه‌زینه        |
| Incharge of treasure        | خه‌زینه‌دار                          | خه‌زنه‌دار              |
| Father-in-law               | خه‌زیر                               | خه‌زور                  |
| Nose ring                   | خه‌زیم                               | خه‌زیم                  |
| Emasculating,<br>castrating | خه‌ساندن                             | خه‌سان                  |
| Emasculated,<br>constrated  | بی‌خه‌سیایه                          | خه‌ساو                  |



| English                            | بادینی            | سۆرائی         |
|------------------------------------|-------------------|----------------|
| Thick, strong                      | ستیر              | خهست / نهستور  |
| Thick, pale                        | تیر               | خهست (تیر)     |
| Hospital                           | خهسته / نهخوشخانه | خهسته خانه     |
| Mother-in-law                      | خهسی              | خهسوو          |
| Gauch, inexperienced               | خشیم              | خهشیم          |
| Sadness, worries,<br>grief, sorrow | خهم               | خهفهت          |
| Sad                                | خهمبار            | خهفهتبار       |
| Prize, reward                      | خهلات             | خهلات          |
| Temple                             | خهنافس / جینیک    | خهنافس         |
| People, folk                       | خهلك              | خهلك           |
| Coal                               | رهژی              | خهلووز         |
| Solitude                           | خلوهت             | خهلوهت         |
| Dagger                             | خهنچهر            | خهنچهر         |
| Smile                              | گرنژین            | خهنده          |
| Henna                              | خهنا              | خهنه           |
| Sleep, dream                       | خهقی              | خهو            |
| Sleepy                             | یی ب خهقی         | خهوالوو        |
| Sleep                              | خهقی              | خهوتن          |
| Pleasant and sound<br>sleeper      | خهوخوش            | خهوخوش         |
| Sleepruin, sleepless               | خهؤرهقین          | خهوزپان        |
| Light sleeper                      | خهؤسفق            | خهوسووک        |
| Fault, defect                      | خهش               | خهوش           |
| Deep, heavy sleeper                | خهوگران           | خهوقورس / گران |
| Dream                              | خهقن              | خهون           |
| Daydream, uqverie                  | خهونه روژ         | زینده خهون     |

| English                            | سۆزاشى             |
|------------------------------------|--------------------|
| Oneiromancy                        | خەۋن راقە كرن      |
| Dream interpretation               | خەۋنامە            |
| Tending to sleep,<br>heavy sleeper | خەۋۋك              |
| Cucumber                           | خيار               |
| Fancy, imagination                 | خيال / خەيال       |
| Favour, charity                    | خېر                |
| Benefaction, alms                  | قەنجى / باش / خېر  |
| Benevolent                         | خېرخاز             |
| Benevolence,<br>charitable         | خېرخازى / خېرخوازى |
| Family, wife,<br>household         | خېزان              |
| Family man, husband                | خودان خېزان        |
| Cross-eyed                         | خەۋل / خېل         |
| Tribe, clan                        | بىنەمال / عەشىرەت  |
| Ghost                              | سېتاقكە            |
| Tent                               | خېقەت              |
| Traitor, betraying                 | خېانەت / بىۋەختى   |

| English                                    | بادینی               | سۆزانی           |
|--|----------------------|------------------|
| D the ninth letter of the kurdish alphabet | د                    | د                |
| Habit, custom                              | عهدهت                | داب              |
| Raining                                    | باراندن              | دابارین          |
| Separation, divorce                        | بهردان               | دابیران          |
| Descending, getting off                    | دابهزین              | دابهزین          |
| Secure, fattening                          | دابهستن / رهپیته کرن | دابهستن          |
| Commence a prayer                          | نقیژ دابهستن         | نوویژ دابهستن    |
| Distribution, division                     | دابهشکرن             | دابهشکردن        |
| Obtaining, getting                         | دابین کرن            | دابین کردن       |
| Despotic, autocratic, absolute             | ئوتوکراتی / زوردار   | داپلۆسه          |
| Thrashing                                  | ئیشاندن              | داپلوسین         |
| Grandmother                                | دایپیر / پیر         | دایپیر / دایپیره |
| Derivation                                 | دارژتن               | داتاشین          |
| Anguish, grief                             | خهه / قههر           | داخ              |
| Closed, locked                             | گرتی                 | داخراو           |
| Request                                    | داخاز                | داخواز           |
| Justice                                    | داد                  | داد              |
| Court, trial                               | دادگهه               | دادگا            |
| Magistrate, judge                          | دادوهر               | دادوهر           |
| Notary public                              | دادنقیس              | وادنووس          |
| Defendant                                  | دهعوایکری            | داواییکراو       |
| Prosecutor                                 | دهعواکار             | داواکه           |
| Grandsister                                | دایکۆک               | داده             |
| Wood, stick                                | دار                  | دار              |

| English                              | بادینی              | سۆزانی                       |
|--------------------------------------|---------------------|------------------------------|
| Flagpole, flagstaf                   | دارئالا             | دار ئالا                     |
| Log                                  | دار                 | دارى (سوتان)                 |
| Finance                              | دارایی              | دارایی                       |
| Stretcher, bier                      | داربەز              | دارەباز (دارەبان)<br>دارتەرم |
| Wood cutter, wood<br>chopper, logger | داربەر              | داربەر                       |
| Carpenter                            | دارتاش              | دارتاش                       |
| Carpentry                            | دارتاش              | دارتاشی                      |
| Cigarette holder                     | باسک                | دارجگەرە                     |
| Palm                                 | داراخورمى           | دارخورما                     |
| Forest, wood                         | دارستان             | دارستان                      |
| Dendrology                           | دارناسى             | دارناسى                      |
| Clique                               | دارودەستەك          | دارودەسە                     |
| Slingshot                            | دارلاستىك / بەرتىفك | دارلاستىق / دارلاستىك        |
| Expertfree climber                   | دارەقان             | دارەوان                      |
| Wooden                               | دارىن               | دارىن                        |
| Composition,<br>formulation          | دارشتن              | دارشتن                       |
| Sickle                               | داسك                | داس                          |
| Crescent                             | هەيڤا چارەشەقى      | داسەمانگ                     |
| Epic                                 | داستان              | داستان                       |
| Eagle                                | سەمسىارك            | دال                          |
| Shelter                              | دالە                | دالە                         |
| Decrease                             | داشكاندن            | داشكاندن                     |
| Mother                               | دايك                | داك / دايك                   |
| Unloading                            | داكرن               | داكرن                        |

| English  | بادینی                | سۆزانی         |
|--|-----------------------|----------------|
| Monopolize, monopolization                                 | داکرن                 | داکردن         |
| Monopsony  | تشت راکرن / هه لگرتن  | شت داگرتن      |
| Defence, supporting Establishments, Authority, institution | بهره قانی             | داکۆکی         |
| To quench  | دام و دهزگا ده سههلات | دام و دهزگا    |
| Draughts   | قهمراندن / تهمراندن   | دامرکانه وه    |
| Foundation, establishment                                  | دامه                  | دامه           |
| Skirt, footnote, edge                                      | دامه زراندن           | دامه زراندن    |
| Period, part of aday                                       | دههمه ن               | دامه ن / دامین |
| Grain, give, gift  | دان                   | دان            |
| Odontology   | دان                   | دان            |
| Toothache  | ددانناسی              | دانناسی        |
| To extract   | ددان ئیش / ئیشا ددانی | دان ئیشه       |
| Sagacious  | ددان ده رینان         | دان ده رینان   |
| To put, place, set   | دانا                  | دانا           |
| Rare, uncommon   | دانان                 | دانان          |
| Losing teeth   | ده گمه ن              | دانسقه         |
| Extracting teeth   | ددان که تن            | دان که وتن     |
| Dialogue, discourse  | ددان هه لکیشان        | دان کیشان      |
| Grain, cereal  | دانوستاندن            | دانوستان       |
| Single, individual   | دانی                  | دانوو          |
| Beloved, darling   | دانه                  | دانه / قل      |
| Author   | دوست / هه قال         | دانه / قل      |
|  | دانه ر                | دانه ر         |

| English             | بادینی                | سۆزانی          |
|---------------------|-----------------------|-----------------|
| Generous            | مهرد                  | دانبار          |
| Sitting             | رینشتن                | دانیشتن         |
| Inhabitance         | دانیشتی / ئاکنجی      | دانیشتوان       |
| Demography          | زانستی ئاکنجی بوون    | دانیشتوان ناسی  |
| University, school  | زانکو / زانینگه       | دانیشگا / زانکو |
| Thread, trap        | داف                   | داو             |
| Request             | داخازی                | داوا            |
| Caller, claimant    | داخازکهر              | داواکار         |
| Suitor              | خوازبار / خازبار      | داواکهر         |
| Drugs, medicines    | دهرمان                | داودهرمان       |
| Invitation          | دههوات                | داوهت           |
| Skirt               | داو / داوین / دههمهن  | داوین           |
| Decent, honest      | دامانپاک / دههمه نپاک | داوین پاک       |
| Indecent, dishonest | دههمه نییس            | داوین پیس       |
| Future, coming      | داهاتی                | داهاتوو         |
| Inclination         | لاری / نشیقی          | داهیزان         |
| Creator, inventor   | دروستکهر              | داهینهر         |
| Mother              | دایک / دایک           | دایک            |
| Motherhood          | دایکایه تی            | دایکایه تی      |
| Grandmother         | پیر / داپیر           | دایه گه وره     |
| Nurse               | دایهن / دایکوک        | دایهن           |
| Nursery, creche     | دایه نگه              | دایه نگه        |
| Tooth               | ددان                  | ددان            |
| Currency            | دراف                  | دراو            |
| Neighbour           | هه قسی / جیران        | دراوسی          |
| Crack               | دهرز                  | درز             |

| English                        | بادینی                                   | سۆزانی                |
|--------------------------------|--|-----------------------|
| Rough, coarse                  | مهزن                                     | درشت                  |
| Divulge                        | درکاندن                                  | درکاندن               |
| Lie                            | دره و                                    | درۆ                   |
| Liar                           | دره وین                                  | درۆزن                 |
| Lies and fabrication           | درۆده له سه                              | درۆده له سه           |
| Creation, manufacturing        | درستکردن                                 | دروست کردن            |
| Slogan, emblem                 | دروشم                                    | دروشم                 |
| Blessing, peace salutation     | سلاف                                     | دررود                 |
| Peace be upon him              | رهما خودی له سه ربیت /<br>سلاف ل سه ربیت | دررودی خوای ئه بی     |
| Sewing                         | دروار                                    | دررومان               |
| Harvesting, reaping            | دروین                                    | درۆینه                |
| Harvester, reaper, gatherer    | درویتکار                                 | درۆینه کار            |
| Tree                           | دار                                      | درهخت                 |
| Late                           | درهنگ                                    | درهنگ                 |
| Shining, glittering, sparkling | بریسقی / ته یسی                          | درهوشانه وه           |
| Long, tall                     | دریژ                                     | دریژ                  |
| Length                         | دریژاهی                                  | دریژایی               |
| Along with                     | ب دریژیا                                 | به دریژایی            |
| Extending, prolonging          | دریژکردن                                 | دریژکردنه وه          |
| Elaborating, give detail       | دریژه پیدان                              | دریژه پیدان           |
| Grudging                       | خه مه لنه گر                             | دریغی / که مه ترخه می |
| Vicious, malicious             | دپ / هار                                 | دپ                    |

| English                           | بادینی             | سۆرائی      |
|-----------------------------------|--------------------|-------------|
| Tearing                           | دراندن             | درپان       |
| Torn                              | دریای              | درپاو       |
| Thorn                             | درک / ستری         | درک         |
| Wild, beast                       | درنده / هوقانی     | درنده       |
| Thief, robber, burglar, stealer   | دز / دزیکهر        | دز          |
| Stolen                            | دزیای / دزی        | دزراو       |
| Theft, robbery, thievery, larceny | دزی                | دزی         |
| Piracy, free-boating              | دزی دهریایی        | دزی دهریایی |
| Opposite, counter                 | دژ                 | دژ          |
| Counterattack, counter offensive  | دژه هیئرش          | دژه هیئرش   |
| Enmity                            | دژمناتی            | دژمنایه تی  |
| Dirty                             | دیس                | دژوین       |
| Husband's and wife's sister       | دش                 | دش          |
| Heart                             | دل                 | دل          |
| Heartache                         | دلئیشان / ئیسا دلی | دلئیشان     |
| Appetite, captivate               | دلبرن              | دلبرن       |
| Beloved, sweetheart               | دلبر               | دلبر        |
| Suspicious, distrust              | دلپیس / دل خهلت    | دلپیس       |
| Love                              | دلدار / ته قینی    | دلدار       |
| Sincere                           | دلسوز              | دلسوز       |
| Drop                              | دلۆپ               | دلۆپ        |
| Drop                              | دلوپ               | دلۆپه       |
| Vindication, heart beating        | دل لیدان           | دله کوته    |



| English   | بادینی         | سۆزانی    |
|---|----------------|-----------|
| World   | دنیا           | دنیا      |
| Experienced                                       | دنیا دیتی      | دنیا دیده |
| Buttermilk  | دهو            | دۇ        |
| Daughter  | كچ             | دۇت       |
| Condition   | بار / رهوش     | دۇخ       |
| Losing  | دۆریان         | دۆپان     |
| Loser, forfeiter                                  | دۆرپای / خوسار | دۆپاو     |
| Case, issue                                       | دۆز            | دۆز       |
| Hell  | دوزهخ          | دۆزهخ     |
| Discover  | دوزهروهه       | دۆزهروهه  |
| Discovery   | قهدیتن         | دۆزینهوه  |
| Illicit lover, friend,<br>girl friend, boy friend | ههئال / یار    | دۆست      |
| Friendship  | ههئالینی       | دۆستایهتی |
| Dosie   | دوسیه          | دۆسیه     |
| Grape syrup                                       | دوشاف          | دۆشاو     |
| Mattress  | دوشهك          | دۆشهك     |
| Milking, milching                                 | دوشین / دوشتن  | دۆشین     |
| Jug, jar, pitcher                                 | دولك           | دۆلكه     |
| Valley  | نهال / گهلی    | دۆل       |
| Cupboard  | دولاب          | دۆلاب     |
| Domino  | دومینه         | دۆمینه    |
| Donum   | دونم           | دۆنم      |
| Last, final                                       | دیماهی         | دوا       |
| Delay, postpone,<br>defer                         | باشلیختستن     | دواختستن  |
| Future  | باشهروز        | دواروژ    |

| English                   | بادینی        | سؤرائی                     |
|---------------------------|---------------|----------------------------|
| Twelve                    | دوازده        | دوازده                     |
| Retard, regressive        | پاشکھفتی      | دواکھوتو                   |
| Duodecimal,<br>duodenum   | دازده گری     | دوازده گری /<br>دوازده گری |
| Rostrum, pulpit           | سه کو / ده پ  | دوانگه                     |
| Later, final, latter      | پاشی          | دوایی                      |
| Microscope,<br>farsighted | دویرینه       | دوربین                     |
| Island                    | گزیرته        | دورگه                      |
| Enemy                     | دژمن          | دوژمن                      |
| Enmity                    | دژمنایه تی    | دوژمنایه تی                |
| Shop                      | دکان          | دوکان                      |
| Shopkeeper                | دکاندار       | دوکاندار                   |
| Button                    | قوپچه         | دوگمه                      |
| Two                       | دوو           | دو                         |
| Twins                     | چمیک          | دووانه                     |
| Once again, repeat        | دوو باره      | دوو باره                   |
| Schism, dissension        | هه فڈڑی       | دوو بهر مکی                |
| Support, back             | پشتگیری       | دوویات                     |
| Scorpion                  | دپیشک         | دویشک                      |
| Square                    | دوجا          | دووجا                      |
| Hesitation                | دوودلی        | دوودلی                     |
| Homosexual,<br>sodomite   | نیرباز / لوگی | نیرباز                     |
| Far, distant              | دویر          | دوور                       |
| Distance, dimension       | دویری         | دوورایی                    |
| Out of range              | قهدهر         | دووره پهریز                |

| English                    | بادینی              | سۆزانی                |
|----------------------------|---------------------|-----------------------|
| Two-faced, hypocrite       | دوو روی             | دوو پوو               |
| Hybrid, cross-bred         | دووورهك             | دوو پهگ               |
| Junction                   | دووپیان             | دووپیان (مفرق)        |
| Deceitful, double tongued  | دوو زمان            | دوو زبان / دوو زمان   |
| Deceitfulness              | دوو زمانی           | دوو زبانی / دوو زمانی |
| The day after tomorrow     | دوزه                | دووسیهی               |
| Monday                     | دووشه مپ            | دووشه م / دووشه ممه   |
| Double                     | دووقات              | دووقات                |
| Together                   | پیکته               | دوو قۆلی              |
| Smoking                    | دویکیل              | دوو کهل               |
| Yesterday                  | دهی                 | دوینی                 |
| Last night                 | شقیندی              | دوینی شهو             |
| Ten                        | دهه                 | ده                    |
| Dagger, damascended dagger | خه نجهر             | ده بان                |
| Stupid                     | ساویلکه / ساهینه    | ده بهنگ               |
| Conclusion                 | ئه نجام             | دهرئه نجام            |
| Profit, income, earnings   | داهات               | دهر اهات              |
| Courtsy                    | هاریکه ری مالا شاهی | دهر پار               |
| Rescued, saved             | قورتالبو            | دهر پار بویون         |
| Expression                 | دهر برین            | دهر برین              |
| Astray, homeless, wander   | دهر به دهه          | دهر به دهه            |
| Strait                     | دهر به ند           | دهر به ند             |
| Dress, underwear           | دهر پین             | دهر پی                |

| English                      | بادینی             | سۆزانی              |
|------------------------------|--------------------|---------------------|
| Exit, escape                 | دەرچوون / دەرکەفتن | دەرچوون             |
| Disease, pain, torment       | دەرد               | دەرد                |
| Disturbance, worry, diseased | نەخوش              | دەردەدار            |
| Lesson, lecture              | دەرس / وانه        | دەرز                |
| Dozen                        | دەرز               | دەرزەن              |
| Teaching                     | وانەبێژی           | دەرزوتنەوه          |
| Neddle, injection            | دەرزیک             | دەرزى               |
| Give an injection            | دەرزیک لێدان       | دەرزى لێدان         |
| Vanished, abandoned          | دەرکری             | دەرکراو             |
| Door                         | دەرگەه             | دەرگا               |
| Doorman                      | دەرگەفان / قاپوکی  | دەرگاوان            |
| Drug                         | دەرمان             | دەرمان              |
| Pharmacy                     | دەرمانخانه         | دەرمانخانه          |
| Chemist                      | دەرمانساز          | دەرمانساز           |
| Pharmacology                 | دەرمانناسی         | دەرمانناسی          |
| Gate, introduction           | دەسپیک             | دەروازە             |
| Environment, context         | دەروربەر           | دەروربەر / دەروربەر |
| Psyche, conscience           | دەرون              | دەرون               |
| Psychology                   | دەرورناسی          | دەرورناسی           |
| Experimental psychology      | دەرورناسی ئەزمونی  | دەرورناسی ئەزمونی   |
| Educational psychology       | دەرورناسی پەروردهی | دەرورناسی پەروردهیی |
| Chance, opportunity, shelter | دەرڤەت / ڤهه       | دەرەتان             |
| Capacity, copewith           | دەرڤەتی            | دەرەڤەت             |

| English                       | بادینی        | سورانی        |
|-------------------------------|---------------|---------------|
| External, foreign             | دهره کی       | دهره کی       |
| Out side, aboard              | دهرفه         | دهروهه        |
| Sea                           | دهریا         | دهریا         |
| Lake                          | دهریاچه       | دهریاچه       |
| Establishment, institution    | دهزگهه        | دهزگا         |
| Fiance, fiancée               | دهزگر         | دهزگیران      |
| Involvement, engagement       | دهزگیرانی     | دهزگیرانی     |
| Thread                        | دهزی          | دهزوی         |
| Hand                          | دهست          | دهس / دهست    |
| Grinder                       | دهستار        | دهستار        |
| Empty-handed                  | دهست قالا     | دهستبه تال    |
| Fraudulent, deceitful         | دهولبر        | دهسپر         |
| Generous, lavish, extravagant | دهسبهردای     | دهسبلاو       |
| At once, immediately          | دهیکسه        | دهسبه جی      |
| Under forced residence        | دهسته سه      | دهسبه سه      |
| Trustworthy                   | دهسپاک        | دهسپاک        |
| Masturbation                  | دهستپه        | دهسپه         |
| Start, commence               | دهستپیکرن     | دهسپیکرن      |
| Constituent, draft            | دهستور        | دهستور        |
| Dozen, ingroups               | دهسته ک       | دهسته         |
| Clique, coterie, faction      | دار و دهسته ک | دهسته و دایره |
| Initiation, initiative        | دهست پیشخه ری | دهست پیشکهری  |
| Phrase, expression            | دهسته وازه    | دهسته وازه    |

| English                       | بادینی             | سۆزانی                    |
|-------------------------------|--------------------|---------------------------|
| Interfere, intervene          | مايتيكرن           | دهستينخستن                |
| Aggression                    | دهستدریزی          | دهستدریزی                 |
| Cash                          | كاش                | دهستی / كاش               |
| Manual                        | دهستی              | دهستی                     |
| Hand writing                  | دهسخت              | دهسخت                     |
| Wash basin                    | دهسشور             | دهسشور                    |
| Handle, haft, pestle          | دهستك              | دهسك                      |
| Bunch of flowers              | دهسته کی گولا      | دهسكه گول                 |
| Tampering, mending            | دهسكاری            | دهسكاری                   |
| Artificial                    | دهسكرد             | دهسكرد                    |
| Poor                          | دهسكورت            | دهسكورت                   |
| Income, achievement, earnings | دهستهفتن / دهستهفت | دهسكهوت                   |
| Gloves                        | دهزگورك / لهمپك    | دهسكیش                    |
| Potholder                     | دهستگر / دهزرگر    | دهسگر                     |
| Supporting                    | دهستگرتن / دهزگرتن | دهسگرتن                   |
| Headcover                     | دهرسوك             | دهسمال                    |
| Capital, wealth               | سهرمايه / سهرومال  | دهسمایه / سهرمایه         |
| Capitalist                    | سهرمايه دار        | دهسمایه دار / سهرمایه دار |
| Manuscript, hand written      | دهستنثیس           | دهسنووس                   |
| Ablution                      | دهستنثیز / دهستری  | دهسنوئیز                  |
| Handkerchief                  | دهستهسر            | دهسهسر                    |
| Authority, power              | دهسپهلات           | دهسهلات                   |
| Pet, tamed                    | كههی               | دهسه مؤ                   |
| Plain                         | دهشت               | دهشت                      |

| English                        | بادینی               | سۆزانی       |
|--------------------------------|----------------------|--------------|
| Open plain                     | دهشتایی / دهشتانی    | دهشتایی      |
| Open air, open country         | دهشت و دهر           | دهشت و دهر   |
| Insect, creature               | درنده                | دهعبا        |
| Pride, conceit                 | دغهبلندی             | دهعیه / قیز  |
| Crops, grain, wheat and barley | دهخل و دان           | دهغل و دان   |
| Tambourine                     | دهف                  | دهف          |
| Copy book, note book           | دهفتهر               | دهفتهر       |
| Vessel, container              | لهگهن                | دهفر / لهگهن |
| Text                           | دهق                  | دهق          |
| Exactly                        | وهکی / عهینی         | دهقا و دهق   |
| Rigid                          | رهقکری / ئوتیکری     | دهقگرتو      |
| Nare, token                    | کیم / دهگهن          | دهگهن        |
| Gap, breach                    | کولهک / دهلاقه       | دهلاقه       |
| Bitch                          | دیهل / دیلک          | دهل / دیل    |
| Lioness                        | شیری می              | دهله شیر     |
| Agent, broker                  | دهلال                | دهلان        |
| Oral, mouth                    | دهف                  | دهم          |
| Brain                          | میشک                 | دهماخ        |
| Vein, nerve                    | دهمار                | دهمار        |
| Neurology                      | دهمارناسی            | دهمارناسی    |
| Pistol                         | دهبانچه              | دهمانچه      |
| Abusive                        | دهقییس               | دهم پیس      |
| Man of words, deceitful        | ئه زمانخوش / زمانخوش | دهم تهر      |
| Face, visage                   | سهروچاف              | دهموچاو      |

| English                   | بادینی                  | سۆرائی               |
|---------------------------|-------------------------|----------------------|
| At once                   | نوکه                    | دهمودهس              |
| Dialogue                  | ههف په یقین / ناخفتن    | دهمه ته قی           |
| Wrangle                   | جره چوون / جر جر        | دهمه قالی            |
| For along time            | دهمه کی دریز            | دهمیکه               |
| If not, otherwise         | هه کهرنه                | دهنا                 |
| Single grain              | دندک                    | دهنک                 |
| Single grain of wheat     | دندکه کا گه می          | دهنکه گه نم          |
| Sound, voice              | دهنگ                    | دهنگ                 |
| Phonetics, acoustics      | دهنگناسی                | دهنگناسی             |
| Good voice, nice sound    | دهنگخوش                 | دهنگخوش              |
| Voiced                    | دهنگدار                 | دهنگدار              |
| Voting, poll, election    | دهنگدان                 | دهنگدان              |
| Echo                      | دهنگ فه دان             | دهنگدانه وه          |
| Hoarse sound              | دهنگ که تی              | دهنگگر               |
| Completely hoarse         | دهنگ که فتی             | دهنگ گیران           |
| News                      | دهنگ و باس              | دهنگوباس             |
| Noise, noisy              | خه بسه دهنگ / قه رقه شه | دهنگه دهنگ           |
| Beak, edge                | سه رک                   | دهنووک (تیغ)         |
| Beak                      | تکل / دمک               | دهنووک               |
| Home, tent                | دهوار                   | دهوار                |
| Reading                   | پیدا چوون               | دهورکردنه وه         |
| Environment, surroundings | دهور و بهر              | دهور و پشت           |
| Enclose                   | دورینچ                  | دهوره دان / دهورگرتن |
| State                     | دهولهت                  | دهولهت               |
| Rich                      | زهنگین                  | دهوله مه ند          |



| English                  | بادینی              | سۆرائی              |
|--------------------------|---------------------|---------------------|
| Bush                     | تەراش               | دەوھن               |
| Drum                     | دھۆل                | دەھۆل               |
| Drummer                  | دھولغان             | دەھۆلژەن / دەھۆلکوت |
| Tenth                    | پن دەھن             | دەھەم               |
| Tens                     | دەھان               | دەیان               |
| Village                  | گوند                | دی                  |
| Will come                | دیتیت               | دی                  |
| Preface                  | دیباچە              | دیباچە              |
| From village to village  | زگوندەکی بو گوندەکی | دی بە دی            |
| Monastery                | دیر                 | دیر                 |
| Once upon atime          | چارەکی              | دیرزەمان            |
| Ancient, antique         | دیرین               | دیرین               |
| Gray                     | خولی                | دیز                 |
| Watered by rain          | دیم                 | دیم                 |
| Demon                    | دیو                 | دیو                 |
| Village                  | گوند                | دیھات               |
| Villager                 | گوندی               | دیھاتی              |
| Salesman                 | دیوەرە / بەقال      | دیوەرە              |
| Another, other           | یەدی                | دی                  |
| Country                  | ولات                | دیار                |
| Christian                | فەلە                | دیان                |
| Phenomenon,<br>phenomena | دیاردە              | دیاردە              |
| Phenomenology            | دیاردەناسی          | دیاردەناسی          |
| Gift, present            | دیاری               | دیاری               |
| Sight, meeting           | دینن                | دیتن                |

| English                   | بادینی               | سۆرائی          |
|---------------------------|----------------------|-----------------|
| Meeting                   | دیدار                | دیدار           |
| Eyes                      | چاڤ                  | دیده            |
| Visiting                  | سهرمدان              | دیده‌نی         |
| Vanguard                  | دیده‌قان             | دیده‌وان        |
| Boy scout                 | دیده‌قانی            | دیده‌وانی       |
| Pillar, pole              | کاریته               | دیره‌ک          |
| Again, also               | دیسا                 | دیسان           |
| Prisoner of war, internee | یه‌خسیر / ئیخسیر     | دیل             |
| Swindle, swing            | هزاندن جولانگه       | دیلائی / جولانی |
| Interview                 | دیدار                | دیمانه          |
| Scene                     | دیمن                 | دیمن            |
| Religion                  | ئۆد / ئایین          | دین             |
| Religious man, pious      | ئولدار               | دیندار          |
| Piety, religiousness      | ئولداری / ئولپه‌رستی | دینداری         |
| Wall                      | دیوار                | دیوار           |
| Divan, council            | دیوان                | دیوان           |
| Guest room                | کوچک                 | دیوه‌خان        |

| English                                    | بادینی                    | سۆزانی         |
|--|---------------------------|----------------|
| R The tenth letter of the kurdish alphabet | ر                         | ر              |
| Opinion, solution                          | را                        | را             |
| Amusement, recreation, passing             | خوش رابهویرین / رابهیرین  | رابواردن       |
| Past, passing                              | رابردو / بوری / رابهویرین | رابووردوو      |
| Past perfect                               | رابردویئ دویر             | رابووردوی دوور |
| Supervisor                                 | رابهر / ریبه              | رابهر          |
| Uprising                                   | سه ره هلدان               | راپهیرین       |
| Sweeping away                              | راپینچان                  | راپینچان       |
| Whisking away                              | راپینچ کردن               | راپینچ کردن    |
| Stirring                                   | راهه ژاندن                | راهه کاندن     |
| Scaring horrifying                         | به عجاندن / بزداندن       | راچله کاندن    |
| Unfolding, laying out                      | رائیخستن                  | راخستن         |
| Radar                                      | رادار                     | رادار          |
| Chasing, pursuing                          | بهردا ب دیقه / راهیلان    | رادونان        |
| Elopement                                  | ره قاندن                  | رادوکه وتن     |
| Ratio, degree, rank                        | راده                      | راده           |
| Limited                                    | دیار کری                  | راده دار       |
| Hesitated                                  | دودل                      | ارا            |
| Corridor, passage                          | ناقدهر / ناقدهره ک        | رازه           |
| Secret, mystery                            | راز                       | راز            |
| Decoration                                 | خه ملاندن                 | رازاندنه وه    |
| Mild criticism                             | گله و گازنده              | رازوگله یی     |
| Aniseed, fennel                            | رزیانو ک / رزیلاتک        | رازیانه        |
| Satisfied, content                         | رازی                      | رازی           |

| English                         | بادینی                  | سؤرائی                       |
|---------------------------------|-------------------------|------------------------------|
| Persuading, convincing          | رازیکرن                 | رازیکردن                     |
| Service                         | خدمت                    | راژه                         |
| Commission, recommendation      | راسپاردن                | راسپاردن                     |
| Authorized agent                | ریدای                   | راسپیردراو                   |
| Recommendation                  | سپارته ک                | راسپیری                      |
| Plain true, right, rightist     | راست                    | راست                         |
| Straightway, flat               | راستایی                 | راستایی                      |
| Get on one's feet               | ههستانهوه               | راستبوونهوه                  |
| Truth-teller, truthful          | راستگو                  | راستبیز / راستگو             |
| Correction, straighten          | راست فه کرن             | راستکردنهوه                  |
| Ruler                           | راسته / خه تکیش         | راسته                        |
| Real, true                      | راسته قینه              | راسته قینه                   |
| Direct, straight                | ئیکسه                   | راسته وخو                    |
| Live                            | زندى                    | راسته وخو                    |
| At once, immediately, instantly | راست و دروست            | راسته و راست                 |
| Stirring                        | شلقاندن                 | راشله قاندن /<br>راسته کاندن |
| Running, avoid                  | ره قین                  | راکردن                       |
| Laying back                     | خودریز کردن / پالقه دان | راکشان                       |
| Pulling                         | راکیشان                 | راکیشان                      |
| Puller, charming                | راکیشه                  | راکیشه                       |
| Upbring                         | راگرتن                  | راگرتن                       |
| Servant                         | خولام                   | راگرته                       |

| English                            | بادینی               | سۆرائی                  |
|------------------------------------|----------------------|-------------------------|
| Information, propaganda, publicity | راگه‌هاندن           | راگه‌یاندن              |
| Coming, arriving in time           | قئ راگه‌هه‌شتن       | راگه‌یه‌شتن             |
| Dean                               | راگر                 | راگر                    |
| Pet, accustomed                    | که‌هی                | رام / که‌وی             |
| Taming                             | که‌هی کرن            | رامکردن / ده‌سته‌مؤکردن |
| Sweeping                           | مالین                | رامالین                 |
| Preoccupation                      | نیرامین              | پامان                   |
| Submitting, obedience              | بی ده‌تنگرن          | رامبوون                 |
| Political                          | رامیاری              | رامیاری                 |
| Thigh                              | ران                  | ران                     |
| Pronoun                            | جهناق                | راناو                   |
| Personal pronoun                   | جهناقئ که‌سی         | راناوئ که‌سی            |
| Trousers                           | شهل / په‌شم          | رانک                    |
| Hunting, fishing                   | راف / نیچیر          | پاو                     |
| Hunter                             | رافچی / نیچیرقان     | راوچی / راوکر           |
| Chasing, pursuing                  | دبه‌که‌فتن           | راونان                  |
| Foray                              | تالان                | راوهره‌وت               |
| Standing, stopping                 | راوستیان             | راوه‌ستان               |
| Consulting, discussing             | راویژ                | راویژ                   |
| Consultant                         | راویژکار / شیره‌تکار | راویژکار                |
| Commodity                          | راهاتن               | راهاتن                  |
| Practice                           | راهینان              | راهینان                 |
| Cover, carpet                      | مه‌حفیر              | رایه‌خ                  |

| English             | بادینی                    | سۆزاشی      |
|---------------------|---------------------------|-------------|
| Narrow way          | بهروار / ریکا تهسک / تهنگ | رچه         |
| Heard               | ریه                       | ردین        |
| Decay               | رزین                      | رزان / رزین |
| Free, liberated     | رزگار                     | رزگار       |
| Be saved, liberated | رزگار بوون                | رزگار بوون  |
| Rescue              | رزگار کرن                 | رزگار کردن  |
| Liberation          | رزگاری خواز               | رزگاریخواز  |
| Pouring, spilling   | رژبان                     | رژان        |
| Greedy, miser       | قهلس                      | رژد         |
| System, regime      | رژیم                      | رژیم        |
| Spin                | رستن                      | رستن        |
| Sentence            | رسته                      | رسته        |
| Syntax              | رسته سازی                 | رسته سازی   |
| Disgraced           | شهرمه زار                 | رسوا        |
| Vomiting, cholera   | هلاقیتن                   | رشانه وه    |
| Shedding blood      | خین رشتن                  | رشتن / خوین |
| Sparkle             | ته یساندن / چریسک         | رشین        |
| To kidnap           | ره قانندن                 | رفانندن     |
| Elopement           | ره قانندن                 | رفانندن     |
| To loot             | تالان                     | رفانندن     |
| Anger, wrath        | کهرب                      | رق          |
| Spite, rancour      | کهرب و کین                | رق          |
| Stubborn            | رکو                       | رق نه ستوور |
| Authority, power    | رکیف                      | رکیف        |
| Spear               | رم                        | رم          |
| Falling, collapse   | ههرفانندن                 | رمان        |

| English                         | بادىنى               | سۇرانى       |
|---------------------------------|----------------------|--------------|
| Jousting                        | رەمبازى              | رەمبازى      |
| Javelin thrower                 | رەم ھافىژ            | رەمھايىژ     |
| Collapsed, ruined               | ھەرفتى               | پەماو        |
| Wailing                         | شىن و گرى            | رۇدۇ         |
| Godown                          | رۇچوون / زەنەك       | رۇچوون       |
| Spirit                          | رەج                  | رۇخ          |
| Edge, bank                      | رەخ                  | رۇخ          |
| Time, all day                   | وەخت / دەم           | رۇڭكار       |
| Sun                             | رۇژ                  | رۇژ          |
| Daily                           | رۇژانە               | رۇژانە       |
| West, sunset                    | رۇژئاقا              | رۇژئاوا      |
| Sunset                          | رۇژئاقابون           | رۇژئاوابوون  |
| Western, westerner              | رۇژئاقاي             | رۇژئاوايى    |
| Dawn                            | شەفەق / بەرى سېئىدى  | رۇژيوونەو    |
| Carry on, pass, waste,<br>Spend | رۇژبوراندن           | رۇژبەسەربردن |
| Chameleon, sun<br>worshipper    | رۇژ پەرسىت           | رۇژپەرسىت    |
| Solar eclipse                   | رۇژگىران / رۇژ غەبرى | رۇژگىران     |
| News paper                      | رۇژنامە              | رۇژنامە      |
| Journalism                      | رۇژنامەئانى          | رۇژنامەگەرى  |
| Journalist                      | رۇژنامە نقيس         | رۇژنامە نووس |
| Fasting                         | رۇژى                 | رۇژوو / رۇژى |
| Breaking fasting                | رۇژى شكاندن          | رۇژوشكاندن   |
| One who fasts                   | رۇژى گىر             | رۇژووگىر     |
| East, sunrise                   | رۇژھەلات             | رۇژھەلات     |
| Eastern, oriental               | رۇژھەلاتى            | رۇژھەلاتى    |

| English                     | بادىنى         | سۇرانى         |
|-----------------------------|----------------|----------------|
| Orientalist                 | رۇژھە لاتىناس  | رۇژھە لاتىناس  |
| Orientalism                 | رۇژھە لاتىناسى | رۇژھە لاتىناسى |
| Resurrection, the hereafter | ئاخرەت         | رۇژى دوايى     |
| Bright, lit up              | رەۋشەن         | رۇشەن          |
| Shedding light, brightness  | رۇشنايى        | رۇشنايى        |
| Educated, intellectual      | رەۋشنىبىر      | رۇشنىبىر       |
| Cultural                    | رەۋشەن بىرى    | رۇشنىبىرى      |
| Anger, wrath                | رەك / كەرب     | رەق و قىنە     |
| Role                        | رۇل            | رۇل            |
| Sonny, baby                 | كۇرۇ           | رۇلە           |
| Novel                       | رۇمان          | رۇمان          |
| Novelette, novelta          | كۇرتە رۇمان    | كۇرتە رۇمان    |
| Oil, grease                 | رۇن            | رۇن            |
| Clear, pure                 | رۇھن / ئەشكەرا | رۇن (پۇن)      |
| Forming                     | چىكىرن         | رۇنان          |
| Walking, going              | چۇون           | رۇيىشتن        |
| River                       | رۇبار          | رۇبار          |
| Face, form                  | رۇخسار         | رۇخسار         |
| Appearance                  | پۇى دەرقە      | رۇكار          |
| Face                        | رۇ / پۇى       | پۇو            |
| Appearance, hypocrisy       | ئادكار / نۇبار | پۇالەت         |
| Hypocrisy, duplicity        | دۇۋپۇى         | رۇالەت         |
| Planting                    | چاندن          | رۇواندن        |



| English                       | بادینی                     | سۆزانی          |
|-------------------------------|----------------------------|-----------------|
| Look, watch, observe          | چاقدیری / لی نیرین / سهکرن | پوانین          |
| Observer                      | دیده گه / لینه ر           | رووانگه         |
| Area                          | پویبه ر                    | پووبه ر         |
| Face to face                  | ری ب ری                    | پووبه پوو       |
| Veil                          | په چه / پینچه              | پووپوش          |
| Naked, bare                   | ریت / ریس                  | پووت            |
| Completely naked              | پویت و قیت                 | پووت و قوت      |
| Robbing, looting              | تالانکرن / پویتکرن         | رووتاندنه وه    |
| Molting                       | قه روپجان                  | رووتانه وه      |
| Bald                          | پویت                       | رووتاوه         |
| Looting                       | پویتکرن                    | پووتکردنه وه    |
| To undress, put off, take off | ریس کرن                    | پووتکردنه وه    |
| Naked, dishonest, thin        | پویته                      | پووته           |
| Half-naked                    | نیف ریس                    | پووته له        |
| Lean, skinny, bony            | قوز                        | پووته له        |
| Undressed                     | ریس                        | پووته ن         |
| Spoil, destroy, collapse      | روخان                      | پووخان          |
| Destroying, spoiling          | روخاندن                    | روخاندن         |
| Cheerful, gay                 | ری خوش / که یف خوش         | پووخوش          |
| Event, happening              | ریدان                      | پوودان          |
| Accidence, incidence          | رویدان                     | پوداو           |
| Pale, discomfited             | پیتی                       | پووزمرد         |
| Reputable, honourable         | ری سپی                     | پووسپی / پووسۆر |

| English                        | بادینی                      | سورانی     |
|--------------------------------|-----------------------------|------------|
| Morose                         | روی گرز                     | پووگرژ     |
| Shroud, appearance             | روی دهرقه                   | پووککش     |
| Cheek                          | پووی                        | پوومت      |
| Clear, bright                  | روون                        | پوون       |
| Bright                         | روناک                       | پووناک     |
| Brightness light, illumination | روناهی                      | رووناکی    |
| Eloquence, rhetoric            | تەر زمانی / رهوانییژی       | پوونبیژی   |
| Clarifying, illuminating       | رونکرن                      | پوونکردنره |
| Daring                         | میرانی                      | پووہاتن    |
| Plant                          | رووهک                       | رووهک      |
| Botany                         | رووهکزانی                   | رووهکزانی  |
| Toward                         | بەرہف                       | پووہو      |
| Sharp, exact                   | مہزبوت                      | رہبہق      |
| Celibate, bachelor             | رہبەن                       | رہبەن      |
| Stiff and straight, erect      | رہپ / راکدی                 | رہپ        |
| Passing, to pass               | بوری                        | رہتبوون    |
| Refusing, to refuse            | قہبول نہ کری / قہبول نہ کرن | رہتکردنہوہ |
| Bare, poor                     | پووتہ / پیس                 | رہجال      |
| Origin, root, stock            | بنہ کوک / بنہ مال           | رہچہلہک    |
| Tranquil                       | رہحت                        | رہحت       |
| Funnel for pouring oil         | کوؤکک / رہحتی               | رہحتی      |
| Comfortable                    | رہحت                        | رہحت       |
| Equipment                      | کھل و پھل                   | رہخت       |

| English                              | بادینی                   | سۆزانی           |
|--------------------------------------|--------------------------|------------------|
| trousseau                            | بارگا بیکئ / خرومری بیکئ | رهختی بووک       |
| Sturdy                               | خورت / قایم / مکوم       | رهخته            |
| Sturdy criticism                     | رهخنه‌ی مکوم             | رهخنه‌ی رهخته    |
| Criticism, fault-finding             | رهخنه                    | رهخنه            |
| Literary criticism                   | رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی         | رهخنه‌ی ئه‌ده‌بی |
| Critic                               | رهخنه‌گر                 | رهخنه‌گر         |
| Criticizing                          | رهخنه‌گرت                | رهخنه‌گرتن       |
| Vineyard                             | رهز                      | رهز              |
| Consent                              | رازی                     | ره‌زا            |
| Satisfaction, ratification           | ریازی / ره‌زامه‌ندی      | ره‌زامه‌ندی      |
| Vine dresser                         | ره‌زفان                  | ره‌زه‌وان        |
| Mean, stingy, miser                  | ره‌زیل / قه‌لس           | ره‌زیل           |
| Charcoal                             | ره‌زی                    | ره‌ژوو / خه‌لوز  |
| Descent                              | ره‌سه‌ن / بئه‌کوک        | ره‌سه‌ن          |
| Pedigree, thorough bred              | ره‌سه‌نناسی              | ره‌سه‌ن          |
| Picture, photo                       | ره‌سم / وینه             | ره‌سم            |
| Black                                | ره‌ش                     | ره‌ش             |
| Charcoal ink                         | ره‌شاف                   | ره‌شاو           |
| Blackness, indistinct distant object | ره‌شانی                  | ره‌شایی          |
| Blackish                             | په‌چه‌کی ره‌ش            | ره‌ش‌باو         |
| Mobilization, leve en masse          | سه‌فه‌ره‌ر               | ره‌ش‌بگیری       |
| Pessimist                            | ره‌ش‌بین                 | ره‌ش‌بین         |
| Erasing                              | ژی برن / ره‌ش فه‌کرن     | ره‌ش‌کردنه‌وه    |

| English                               | بادینی             | سۆرائی                  |
|---------------------------------------|--------------------|-------------------------|
| Envy                                  | حهسویدی            | رهشك / ئیرهیی           |
| Envious                               | زك رهشك            | رهشكن                   |
| Cummin seed                           | رهش رهشك           | رهشكه                   |
| Black goat-skin tent,<br>black-tent   | كۆین / كۆنی رهش    | رهشمال                  |
| Bribe                                 | بهرتیل             | رهشمه / رهشوه           |
| Poor, down-at-heel                    | بهلهنگاز           | رهش و پووت              |
| Piebald,<br>black and white           | رهش و سپی          | رهش و سپی               |
| Tempest, violent<br>wind, Gale        | رهشهبا             | رهشهبا                  |
| February                              | شوات               | رهشهمی                  |
| Cattle                                | كهراكهری پهری      | رهشهولاخ                |
| Iris of eye                           | چاقدان             | رهشینه (چاو)            |
| Behaviour, conduct                    | رهوشت              | رهفتار                  |
| Shelf                                 | رهف                | رهفه                    |
| Hard, cruel, severe,<br>solid, frozen | رهق                | رهق                     |
| Thin, slim                            | قۆر                | رهقله                   |
| Root, vein                            | ره                 | رهگ                     |
| Origin                                | ره / بنچینه / نژاد | رهگ و ریشه              |
| Race, sex, gender                     | رهگهز              | رهگهز                   |
| Ethnology                             | نهژادناس           | رهگهزناس<br>(نهتهوهناس) |
| Racist                                | رهگهزهپرست         | رهگهزهپرست              |
| Racism                                | رهگهزهپرستی        | رهگهزهپرستی             |
| Instinct                              |                    | رهمهك                   |
| Ordinary                              | ئاسایی-ئاسا        | رهمهکی                  |

| English                                 | بادینی                      | سوزانی            |
|---|-----------------------------|-------------------|
| Labour, strife, toil                    | رهنج                        | رهنج              |
| Servant, labourer                       | رینجبر                      | رهنجبر            |
| Toiler                                  | کارگر / رینجبر              | رهنجدهر / رهنجکیش |
| Unfortunate, one who has toiled in vain | بی بهخت / به خترهش          | رهنجه پو          |
| Colour, paint                           | رهنگ                        | رهنگ              |
| Chromatics                              | رهنگناسی                    | رهنگناسی          |
| Multi-coloured                          | رهنگاورهنگ                  | رهنگاورهنگ        |
| Colourful, pretty                       | رهنگین                      | رهنگین            |
| Its colour is not fast                  | به درهنگ /<br>رهنگی زوی دچی | رهنگدانه وه       |
| Reflex                                  | قه دان                      | رهنگدانه وه       |
| Dying, paining                          | رهنگکرن                     | رهنگکردن          |
| To turn pale                            | رهنگ که تی                  | رهنگه لگه پان     |
| Possible, probably                      | چینوبار                     | رهنگه             |
| Number                                  | ژماره                       | رهنوس             |
| Exodus, march, imigration               | رهفین                       | رهو               |
| Just, fair                              | داد / رهوا                  | رهوا              |
| Fluent                                  | رهوان / رهوانبیزی           | رهوان             |
| Rhetoric, fluency                       | رهوانبیزی                   | رهوانبیزی         |
| Fluency                                 | رهوانی                      | رهوانی            |
| Bright                                  | رهوشه ن                     | رهوشه ن           |
| Moral, behaviour                        | رهوشه ت                     | رهوشه ت           |
| Ethics, moral philosophy                | رهوشتناسی                   | رهوشتناسی         |
| Wheel                                   | پنجه / چرخ                  | په وره وه         |

| English                 | بادینی                     | سۆزانی         |
|-------------------------|----------------------------|----------------|
| Cowboy                  | گاغان                      | رهووک/ گادان   |
| Flock                   | جهلهب/ گاران               | رهوه           |
| Nomad                   | رهقهند/ کوچهر              | رهوهند         |
| Colony                  | رهقهند                     | رهوهند         |
| Be untied, loosened     | قهرهقین                    | رهوینهوه       |
| Unable to sleep         | خهوه رهقین                 | خهوه/ رهوینهوه |
| Heavy rain              | رههیل/ تافی باران          | رههینه         |
| Shower, downpour        | رههینه                     | رههینه         |
| Road, way               | ریک                        | ری             |
| Highway                 | ریکا سه ره کی              | رشاری          |
| Possible, sensible      | چیریبیت/ ریک دچیتی         | ری تیچوون      |
| Way, doctrine           | ریباز                      | ریباز          |
| Methodology             | مهلهزه زه زانی/ ریباز کاری | ریباز گه ری    |
| Passerby                | ریبوار/ ریقینگ             | ریبوار         |
| January                 | چله یا پاش                 | ریبه ندان      |
| Permission              | دهستویردان                 | ریپیدان        |
| Management, arrangement | ریکخستن                    | ریکخستن        |
| Political organization  | ریکخراو                    | ریکخراو        |
| Organiser, coordinator  | ریکخهر                     | ریکخهر         |
| Carridor, passage       | ناقدهر                     | پیرهوه         |
| Respect                 | ریز                        | ریز            |
| Class                   | ریز/ قوناغ                 | ریز            |
| Rank                    | ریز                        | ریز            |
| To respect              | ریز گرتن                   | ریز لینیان     |
| Waterfall               | سولاف/ سیلاف               | ریزان/ تافکه   |

| English                             | بادینی                       | سۆرائی            |
|-------------------------------------|------------------------------|-------------------|
| Ratio, per                          | رئز                          | رئزه              |
| Percent                             | رئزا سهدی                    | رئزه‌ی سهدی       |
| Rule                                | یاسا                         | رئسا              |
| Regular, arranged                   | رئک و پئک                    | رئک               |
| Chic                                | که‌شخه                       | رئک               |
| Organisation                        | رئکخراو                      | رئکخراو           |
| Arrangement                         | رئک و پئک کرن / سه‌روبه‌رکرن | رئککردن           |
| Agreement, treaty                   | رئکه‌فتن                     | رئکه‌وتن          |
| Way, road                           | رئک                          | رئگا              |
| Permission, allowance, grant        | ده‌ستوبردان                  | رئگادان           |
| Highway man, bandit, highway robber | رئگر                         | رئگر              |
| Rhubarb                             | رئقاس                        | رئواس             |
| Fox                                 | رئفی                         | رئوی              |
| Flattering, hypocrisy               | رئاکرن                       | رئاکردن           |
| Dung                                | رئخ                          | رئخ               |
| Bowels                              | رئفیک                        | رئخۆله / رئخه‌لۆک |
| Appendix                            | رئفیکا کۆره                  | رئخۆله کۆیره      |
| Class, line, rank                   | رئز                          | رئز               |
| Beard                               | رئه                          | رئش               |
| To shave                            | رئه تراشین                   | رئشتاشین          |
| To trim, clip, cut                  | رئه‌کرن                      | رئش کورتکردن      |
| Root                                | رئه                          | رئشه / رهگ        |

| English   | بادینی                                | سۆزانی        |
|---|---------------------------------------|---------------|
| Z The 11 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ز                                     | ز             |
| Self, psyche  | زات                                   | زات           |
| To dare   | وڤریان                                | زاتکردن       |
| Food  | زاد                                   | زاد           |
| Mouth   | دهف                                   | زار           |
| Dice  | زار                                   | زار           |
| Dialect   | زار                                   | زار           |
| Term  | زاراف                                 | زاراوه        |
| Orally  | زارهکی                                | زارهکی        |
| Tosqueak, to twitter, Twittering, squeaking           | چیره چیر                              | زاق و زیق     |
| Dominant  | زهفهردهست                             | زال           |
| To dominate   | زالبوون                               | زالبوون       |
| Wound   | برین                                  | زام           |
| Wounded   | بریندار                               | زامدار        |
| Scientist, scholar                                    | زانا                                  | زانا          |
| Known, informed                                       | هیتکری / لیهاته زانین /<br>راگه هاندی | زانراو        |
| Science   | زانست                                 | زانست         |
| Scientific  | زانستی                                | زانستی        |
| University  | زانکو / زانیتگه                       | زانکو         |
| Scientist   | زانیار                                | زانیار        |
| Information   | زانباری                               | زانباری       |
| To know, knowledge                                    | زانین                                 | زانین         |
| Newly born  | نی زایی                               | زاو / تازهزاو |
| Bride groom   | زاقا                                  | زاوا          |



| English                    | بادینی             | سۆزانی              |
|----------------------------|--------------------|---------------------|
| Son-in-law                 | زافا               | زاوا                |
| Intercourse                | جوتبون             | زاوزی               |
| To perish, give away, lose | به‌رزه‌کرن         | زایه‌کردن           |
| To wail, wailing           | شین و گرین         | زایه‌له             |
| Echo                       | زرین               | زایه‌له             |
| Sex                        | سیکس               | زایه‌ند             |
| Sexology                   | زانستی سیکس        | زایه‌نداناسی        |
| Birth place                | زینگه / بونگه      | زاینگه / زاینکه     |
| Anno domini                | زایینی             | زایینی              |
| Language, tongue           | زمان               | زبان / زمان         |
| Rough, harsh               | زقر                | زبر                 |
| Rubbish                    | زبل / کلش          | زبل                 |
| Refuse, heap               | گوفه‌ک             | زبلدان              |
| Rubbish carrier            | کلش ریژه           | زبلریژ / زبلکیش     |
| Gall, courage              | زراف               | زراو                |
| To terrify                 | زراف قه‌تاندن      | زراو بردن           |
| Be terrified               | زراف چون           | زراو چوون           |
| Huge                       | مه‌زن              | زرته / زرته زه‌لام  |
| Unripe                     | که‌رک / نه‌که‌هشتی | زک / زپ / نه‌که‌ییو |
| Booming, thudding          | ده‌نگه ده‌نگ       | زرمه زرم            |
| Clever, smart              | زیره‌ک             | زرنک                |
| Tinkle, buzz               | زرین / زنگیل       | زرنگانه‌وه          |
| Tinkling, buzzing          | زرین               | زرنکه زرنک          |
| Armour, mail               | زری                | زری                 |
| Armoured                   | زریپوش             | زریپوش              |

| English                 | بادینی             | سورانی          |
|-------------------------|--------------------|-----------------|
| Shrieking               | زریک / قیز کرن     | زریکه زریک      |
| Barren (tree)           | کهرک / بی بهر      | زپ              |
| Step, false             | زپ                 | زپ              |
| Be interrupted          | خه و فه حهر / خه و | زپان / خه و     |
| Tinkle                  | فهییت / هه تک چوون | زپان / شابوو    |
| Step-father             | زپباب              | زپباب / زریاوک  |
| Step brother            | زپبرا              | زپبرا           |
| Step sister             | زپخیشک             | زپخوشک          |
| Step mother             | ژن باب             | زپداک / زپدایک  |
| Step daughter           | زپکچ / نه فسی      | زپکچ            |
| Step son                | زپکور / نه فسی     | زپکور           |
| Winter                  | زقستان             | زستان           |
| Wintry                  | زقستانی            | زستانه / زستانی |
| Belly, abdomen          | زک                 | زک / زگ         |
| Hereditary              | زکماک              | زکماک           |
| Belly ache              | زک ئیشی / زک ئیشان | زکئیشه          |
| Huge, big               | مهزن               | زل              |
| To enlarge, to make big | مهزنگرن            | زلکردن          |
| Slap                    | شهق                | زله             |
| lovelock                | زلف / زلوف         | زلف             |
| Sideburns               | بیسک               | زلف / بسک       |
| Spinach beat            | بهقل               | زلق / سلق       |
| Language, tongue        | زمان / نه زمان     | زمان            |
| Eloquent                | نه زمان تهر        | زمانپاراو       |
| Non-abusive             | نه زمان پاقر       | زمان پاک        |

| English                                | بادینی                   | سۆرائی                 |
|--|--------------------------|------------------------|
| Abusive, offensive                     | ئەزمان پیس               | زمان پیس               |
| Sharp-tongued                          | ئەزمان درێژ              | زمان درێژ              |
| Linguist, linguistcian                 | زمانزان                  | زمانزان                |
| Lose the power of speech, About to die | ئەزمان شکەستن            | زمان شکان              |
| Prattle, begin to talk                 | ب ناخفتن / کەفتن         | زمان گرتن              |
| Bite one's tongue in regret            | (پەشیمانی) ئەزمان گەستن  | زمان گەستن             |
| Become tongue-tied                     | ئەزمانگرتن               | زمانگیران              |
| Smooth-tongued                         | ئەزمان تەر / لوس         | زمان لووس              |
| Tenon, valve, needle                   | ئەزمانۆک                 | زمانە                  |
| Linguist                               | زمانناس                  | زمانهوان / زمانناس     |
| Linguistics                            | زمانناسی                 | زمانهوانی / زمانناسی   |
| Chain                                  | زنجیر                    | زنجیر                  |
| Mountain range                         | ریزەچیا                  | زنجیرە                 |
| Episode                                | ئەلقە                    | زنجیرە                 |
| Stove                                  | سووبە                    | زۆپا / زۆپە / سووبە    |
| Plenty, much                           | گەلەک                    | زۆر                    |
| Wrestler                               | گەمشو / ھەمباز           | زۆرانباز               |
| Wrestling                              | خۆلیکدان / گەمش / زورانی | زۆرانبازی              |
| Talkative                              | پرێنێژ                   | زۆریلی / زۆرەر / زۆرەر |
| Growth                                 |                          | زۆرەر                  |
| Multiplication                         | زۆریوون                  | زۆریوون                |
| Gluttonous                             | خۆرە                     | زۆرخۆر                 |
| Tyrannous, oppressive                  | زۆردار                   | زۆردار                 |

| English  | بادینی             | سۆرائی              |
|--|--------------------|---------------------|
| Compulsion, oppression                         | زۆرداری            | زۆرداری             |
| Crafty, cunning (man)                          | زۆرزان             | نۆرزان              |
| to force, compel                               | زۆرلیکردن          | زۆرلیکردن           |
| House arrest, compulsory, forcible, obligatory | ب زۆر              | نۆره ملی / نۆر بگیر |
| Resort   | زۆزان              | نۆزان               |
| Bastard, illegal child                         | بیژی               | نۆل / بیژی          |
| Marsh  | زونک / جوماف       | زۆنگاو              |
| Stagnant water                                 | کۆم                | زۆنگاو              |
| Majority, most of                              | پتراتی / پرینه     | زۆربه / نۆربه       |
| Wooden flute, pipe                             | زرنا               | نۆرنا / نۆرنا       |
| Piper  | زرناییژ            | نۆرناژهن            |
| Limpid, pellucid                               | زهلال              | زۆلال (ئاو)         |
| Serene and clear                               | ساف / زهلال        | زۆلال (دهنگ)        |
| Tress  | زلف                | زۆلف                |
| Quick, soon, early                             | زی                 | زۆو                 |
| Faster, sooner                                 | زیتەر              | زۆوتر               |
| Plateau, highland                              | بانو / بان         | زۆرگ                |
| Offended, vexed, annoyed                       | زیز                | زۆیر / زۆیر         |
| Force  | هیز                | زۆبر                |
| Tyrant, harsh                                  | زه بیره دهست       | زۆ بیره دهس         |
| Tyrannical, overbearing                        | زه قه ردهست        | زۆ بیره دار         |
| Strictness, force                              | هیز                | زۆ بیره دهنگ        |
| Weak   | زه عییف / بی تاقهت | زۆ بوون             |

| English                            | بادینی                    | سۆزانی                  |
|------------------------------------|---------------------------|-------------------------|
| Huge, burly                        | مهزن                      | زه به لاج               |
| Muscle                             | شلتك                      | زه بلهك                 |
| Trouble, difficult                 | زه حمهت                   | زه حمهت                 |
| Toiler                             | زه حمه تكيش               | زه حمه تكيش             |
| Alm, tax                           | زه كات                    | زه كات                  |
| Yellow                             | زه ر                      | زه رد / رهنگ            |
| Pale                               | پيتي / زه ر               | زه رد / روخسار          |
| Bile                               | زه رداف                   | زه رد او                |
| Yellowish                          | زه رو / پچه كي زه ر       | زه رد باو               |
| To turn pale                       | زه ر بوون                 | زه رد بوون /            |
|                                    |                           | زه ر ده له گه ران       |
| Yellow and red,<br>youngster       | زه ر و سور                | زه رد و سؤر             |
| Last moment of<br>evening twilight | زه ر كا ئيقاري            | زه رد په ر              |
| Smiling, to smile                  | گه ر ئيژين                | زه رد مه خه نه          |
| Apricot                            | زه رد له لي / زه رد له له | زه رد له لو             |
| Wasp                               | ستينك                     | زه رد له واله           |
| Yolk                               | زه رك                     | زه رد يئنه              |
| Stafflower                         | زه رك                     | زه رتك / زه ردك         |
| Envelop, container                 | زه ر ف                    | زه ر ف                  |
| Small spices of wasp               | زه ركيت / زلكتيك          | زه ر كه ته / زه ر كه ته |
| Leech                              | زه ر لو / زه ر و          | زه ر و                  |
| Loss, harm                         | زه ران                    | زه ر ه ر / زه ران       |
| Sea                                | ده ر يا                   | زه ر يا                 |
| Lake                               | ده ر يا چه                | زه ر يا چه              |
| Sailor                             | ده ر يا قان               | زه ر يا وان             |

| English              | بادینی                       | سۆزانی                           |
|----------------------|------------------------------|----------------------------------|
| Naval                | كەشتیی / دەریایی             | زەریایی                          |
| Microscope           | هویەر بین                    | زەرەبین                          |
| To bray              | زرزرا / زرین                 | زەرەزەر / زەرین                  |
| Visible, clear       | دیار / بەرچاڤ                | زەق                              |
| Staring              | چاڤ زیق / چاڤ زق /<br>چاڤ زل | زەق / چاوزهق                     |
| Balanites            | زەقنەبووت                    | زەقنەبووت                        |
| Huge                 | زەلام                        | زەلام                            |
| Man                  | زەلام                        | زەلام                            |
| Reedy marsh          | گۆم / زوتنگ                  | زەلنگاڤ                          |
| Salad                | زەلاتە                       | زەلاتە                           |
| back                 | غەیبەت                       | زەم                              |
| Wedding party        | دەهوات                       | زەماوەند                         |
| Basket               | زەمبیل                       | زەمبیل                           |
| Earth, ground, geo   | زەقی / عەرد                  | زەمین / زەوی                     |
| Geologist            | زەقی ناسی                    | زەمیناسی / زەویناسی              |
| Be terrified         |                              | زەندەق چوون                      |
| Atheist              | زەندیق                       | زەندیق                           |
| Bell, ring           | زەنگ                         | زەنگ                             |
| Tinkle, rattle       | زەنگل / کێڤیت ماری           | زەنگۆل                           |
| Hornet, sting        | ستینگ                        | زەنگەتە / زەنگەزۆر /<br>زەنگەسۆر |
| Small bead           | مۆرک / زەتکیلوک              | زەنگیانە                         |
| To seize, confiscate | زەفتکردن                     | زەوت کردن /<br>زەفتکردن          |

| English  | بادینی               | سۆزانی           |
|--|----------------------|------------------|
| Ground, earth, soil                            | زهقی                 | زهوی             |
| Earth gauge, land survey                       | زهقی پیف             | زهوی پیو         |
| Farm-lands                                     | زهقی و زار           | زهوی و زار       |
| Poison   | ژههر                 | زههر/ژههر        |
| Poisonous                                      | ژههردار/ب ژهر        | زههردار          |
| Olive  | زهیتون               | زهیتون           |
| Confined, in childbed                          | ل بهر بچویک بونی     | زهیستان          |
| Intelligence, wit                              | زهن                  | زهین             |
| Intelligent, witted                            | ب زهن/ب میشک         | زهینروون         |
| Stupid, dull-witted                            | بی مهژی/بی میشک      | زهینکویر/زهینکۆر |
| River  | ریبار/زی             | زئی              |
| Birth place                                    | زاینگه               | زید              |
| Privilege, concession                          | ئیمتیاز              | زیده ماف/ئیمتیاز |
| Drain, sewage, sewer                           | پیساف/سولین/ئاقریژگه | زیراب            |
| Gold   | زیر                  | زیر              |
| Golden   | زیرین                | زیرین            |
| Goldsmith                                      | زیرینگر              | زیرینگر          |
| Guardian of shrine                             | پاسغانی نزرگه        | زیوان            |
| More, excessive                                | زیده                 | زیاد             |
| Saint  | مهزار/نزرگه          | زیاره تگا/چاک    |
| Loss, harm                                     | زیان                 | زیان             |
| Harmful  | ب زهره               | زیانبهخش         |
| Pimple, small boil                             | زیپک/پرژک            | زیپک             |
| Fornication, illegal coition, incest, Adultery | زینا                 | زینا/زیناح       |

| English                            | بادینی                    | سورانی                     |
|------------------------------------|---------------------------|----------------------------|
| Adulteress, whore, harlot          | زیناکەر                   | زیناکەر / ژن               |
| Prison, jail                       | حهپس / زیندان             | زیندان                     |
| Jailer                             | زینداننقان / زیرهفانی     | زیندانهوان                 |
| Prisoner                           | زیندانی<br>حهپسکری / گرتی | زیندانی                    |
| Political prisoner, state prisoner | گرتیت سیاسی               | زیندانی سیاسی              |
| Alive, lively                      | زیندی                     | زیندوو                     |
| Direct                             | زیندی                     | زیندو                      |
| Resurrection day                   | زیندی بی / زیندی فه بین   | زیندوو بوونهوه             |
| Bring back to life                 | زیندی کرن                 | زیندوو کردنهوه             |
| Commemoration                      | ساخ فه کرن                | زیندوو کردنهوه / یاد       |
| To bury alive as punishment        | فه شارتننا بچوینکی ب ساخی | زینده چال /<br>زینده بهگۆر |
| Insect, bug                        | پیتک                      | زیندهوهر                   |
| Entomology                         | پیتکزانی / مورانزانی      | زیندهوهرزانی               |
| Insecticide                        | پیتک کوژی                 | زیندهوهر کوژ               |
| Gravel                             | زه گر / جه رجیر           | زیخ                        |
| Clever, smart                      | زیره ک                    | زیره ک                     |
| Shriek                             | زریقین / قیر / قیز        | زیره                       |
| Shrieking                          | زریک / قیز کرن            | زیره زیر                   |
| To rotate.to revolve               | زیزبوون                   | زیزبوون                    |
| Squeak, squeaking                  | چیرکه چیرک / چیره چیر     | زیهه / زیکه                |
| Squeak, squeaking                  | چیره چیر                  | زیهه زیق / زیکه زیک        |
| Saddle                             | زین                       | زین                        |



| English        | بادینی         | سورانی  |
|----------------|----------------|---------|
| Saddler        | زینکەر / سەراج | زین درو |
| Silver         | زێف            | زیو     |
| Made of silver | زێفی           | زیوین   |

| English                                       | بادینى          | سۇرانى                |
|---|-----------------|-----------------------|
| Zh The twelfth letter of the hurdish alphabet | ژ               | ژ                     |
| Poison, venom, bane                           | ژەھر            | ژار / ژەھر            |
| Poisonous, toxic, venomous, liquid poison     | ژەرىن / ژەھرى   | ژار او                |
| Gum   | بنيشت           | ژاژك                  |
| Flavoured cheese                              | ژاژى            | ژاژى                  |
| To crease, crumple                            | قورمچين / كورژى | ژاكان                 |
| Creased, crumpled, pale                       | قورمچى          | ژاكاو                 |
| Oleander                                      | رورك / رولك     | ژاله                  |
| Pain, ache                                    | ژان / ئېش       | ژان                   |
| Unhealthy, painful, ached                     | ب ئېش / ب ژان   | ژاندار                |
| Become painful                                | ژان ھاتن        | ژان لىھاتن / ژان وىرك |
| Belly ache, stomach ache                      | زك ئېشان        | ژانەسك                |
| Headache                                      | سەر ئېشان       | ژانەسەر               |
| Repetitious talk, tedious noise               | بىزار / مروسس   | ژاومژاوم              |
| To count, counting                            | ھژمارتن         | ژماردن                |
| Number  | ژمار / ھژمار    | ژمارە                 |
| Accountant                                    | ژمىريار         | ژمىريار               |
| Accountancy, statistics                       | ژمىريارى        | ژمىريارى              |
| Woman   | ژنك             | ژن (نافرەت)           |
| Wife  | ژنا             | ژن / ژنى              |
| Spouse  | ژنا             | ژن / ژنى              |

| English                     | بادینی                | سۆزانی                    |
|-----------------------------|-----------------------|---------------------------|
| Womanly                     | ژنانی                 | ژنانه                     |
| Effeminate                  | ئاریله / ژنانه        | ژنانی                     |
| Monogamy                    | ئیک ژنی               | یهک ژنی                   |
| Polygamy                    | چهند ژنی              | قره ژنی                   |
| Civil marriage              | ژن ئینانا مهدهنی      | ژنهینانی مهدهنی           |
| Temporary marriage          | ژن ئینانا خوشی اوختیا | ژنهینانی کاتی /<br>بوخوشی |
| Marriage of convenience     | ژن ئینانا مهسلهحی     | ژنهینانی بهرژهوهندی       |
| Don juan                    | ژنباز                 | ژنباز                     |
| brother-in-law              | ژنبرا                 | ژنبرا                     |
| Ask for woman in marriage   | ژن خواستن             | ژن خواستن                 |
| Wife and family             | ژن و مال              | ژن و مال                  |
| Married couple              | ژن و میر              | ژن و میرد                 |
| To marry, get married       | ژن ئینان              | ژنهینان                   |
| Room, chamber               | زور                   | ژۆد / ژۆور                |
| Appointment                 | ژقان                  | ژوان                      |
| Hedgehog                    | ژیشک                  | ژووشک                     |
| Meal                        | ژهم / دان             | ژهم / جهم                 |
| To play amusical instrument | ژهناندن               | ژهن                       |
| Violinist                   | کفانجهقان             | که مانچه ژهن              |
| To play, rock, churn        | ژهناندن               | ژهندهن                    |
| Rust                        | ژهنگ                  | ژهنگ                      |
| Rusty                       | ژهنگی                 | ژهنگاری                   |

| English                              | پادینی               | سۆزانی                      |
|--------------------------------------|----------------------|-----------------------------|
| Rusty, tarnished, corroded           | ژهنگدار              | ژهننگرتوو                   |
| Poison                               | ژههر / ژهجر          | ژههر                        |
| To venom, bane                       | ژهجرکردن             | ژههرکردن                    |
| String, cord                         | ژه / زی / بهن        | ژی                          |
| Under, beneath, bottom, down, below  | ژیر / بن             | ژیر                         |
| Under water                          | بن ئاف               | ژیرئاو / بن ئاو             |
| Footstool, foot print                | بن پی                | ژیرپین / بن پی              |
| Saucer                               | ته بلیک              | ژیربیا له                   |
| Basement, ground floor               | بنیات / سهرداب       | ژیرخان                      |
| Ground floor                         | بهوما ئهردی          | ژیرخان                      |
| Submarine                            | کهشتیا نوغار / نوگاف | ژیردهریاگهر                 |
| Oppressed, dependant, subject        | بن دهست              | ژیردهست                     |
| Under ground, cellar                 | ژیرزهمین             | ژیرزهمین                    |
| Slip, female under garment ,Knickers | ئهتهک                | ژیرکراسه / بن کراسه / کهتهک |
| Fail, be beaten, worsted             | کهفتن / شکهستن       | ژیرکهوتن                    |
| Life                                 | ژیان                 | ژیان                        |
| Biology                              | ژیانناسی             | ژیانناسی                    |
| Biography                            | ژیاننامه             | ژیاننامه                    |
| To revive                            | قهزین                | ژیانهوه                     |
| Civilization                         | ژیار / شارستانی      | ژیار                        |
| Glowing ash, ember                   | پهنگر                | ژیلهمو                      |
| Reason                               | ئهگهر                | ژیر                         |

| English                       | بادینی  | سۆزانی  |
|-------------------------------|---------|---------|
| Shrewd, wise,<br>intelligence | ژیر     | ژیر     |
| Logics                        | ژیرناسی | ژیرناسی |

| English   | بادینی                           | سۆزانی        |
|---|----------------------------------|---------------|
| S the thirteenth letter of the kurdish alphabet | س                                | س             |
| Arbour  | سهوانه / زنج                     | سابات         |
| Cottage   | خانی                             | سابات         |
| Male goat, billy, goat, he-goat                 | نیری                             | سابرین / نیری |
| Soap  | سابین                            | سابوون        |
| Soapy   | سابونی                           | سابوناو       |
| Ceiling   | بن بان                           | ساپینه        |
| Time, hour                                      | دهم / وهخت                       | سات           |
| Drawers, underpants                             | سهتهن                            | ساتان / سهتهن |
| Slip, stumble                                   | شهتین / هلكومین                  | ساتمه         |
| Teak  | تیك / ساج                        | ساج           |
| Griddle   | ساج / سیل                        | ساج           |
| Bread baked on griddle                          | نانی سیلی                        | نانی ساجی     |
| To fall into poverty                            | بهلهنگاز دییت / چ پاره پی نامینی | ساجی عهلی     |
| Small shot                                      | ساجمه                            | ساجمه         |
| Healthy, sound                                  | ساج                              | ساج           |
| False, fabricated                               | سهخته / قهلب                     | ساخته         |
| Forger, cunning                                 | سهختهچی                          | ساختهچی       |
| Simple  | ساده                             | ساده          |
| Humble  | ره بهن / خولی سه                 | ساده          |
| Desert  | بیابان                           | سارا          |

| English                       | بادینی          | سوزانی          |
|-------------------------------|-----------------|-----------------|
| Cold                          | سار             | سارد            |
| To cease to be friends        | ساردی           | ساردیوونه‌وه    |
| To die                        | ره‌قبوون / مردن | ساردیوونه‌وه    |
| To flatter                    | روبازی کرن      | ساردکردنه‌وه    |
| Make it cold                  | سارکرن          | ساردکردنه‌وه    |
| Very cold                     | سروسه‌قه‌م      | ساردوسر         |
| Refreshment, viands           | ته‌زیاتی        | سارده‌مه‌نی     |
| Be healed                     | که‌واندن        | ساریژ           |
| To heal (wound)               | که‌واندن        | ساریژیوون       |
| Musical instrument            | ساز             | ساز             |
| Arrangement, ready, organised | به‌ره‌ه‌ف       | ساز             |
| Harmony, to harmonize         | پیکفه‌ ژبان     | سازان / سازاندن |
| To arrange, manage            | گیران / سازکرن  | سازدان          |
| Pure, clear, wholesome        | زه‌لال          | سازگار          |
| Healthy                       | ساخ             | ساغ / ساخ       |
| Evidence, clearness           | ساخبوون         | ساغبوونه‌وه     |
| To prove                      | ساخ کرن         | ساغ کردنه‌وه    |
| Overcoat                      | ساکو            | ساقو            |
| Simple, humble, plain         | ساوه / بسانه‌ی  | ساکار           |
| Commander                     | سالار           | سالار           |
| Year                          | سال             | سال             |
| Yearly, annually              | سالانه          | سالانه          |
| Calender                      | سالنامه         | سالنامه         |

| English  | بادینی             | سۆزانی               |
|--|--------------------|----------------------|
| From year to year                              | سال بوسال          | ساله و سال           |
| For years and years                            | چهند سال           | ساله‌های سال         |
| Leap year                                      | سالآپر             | سالنی پر             |
| Anno domini                                    | سالزاینی           | سالنی زاینی          |
| Emigration year                                | سال کوچی           | سالنی کوچی           |
| Fear   | ترس / سههم         | سام                  |
| Sublimity, majesty                             | سه‌میان / مریس     | سام                  |
| Majestic, impressive                           | شامانه / سه‌میانی  | په‌سام / سامدار      |
| Clear sky, cloudless sky                       | زه‌لان             | سامان                |
| Wealth, fortune, property                      | سامان              | سامان                |
| Wealthy  | زه‌نگین            | ساماندار             |
| National wealth                                | سامانی نه‌ته‌وه‌یی | سامانی نه‌ته‌وایه‌تی |
| Dangerous                                      | ب ترس              | سامناک               |
| To take, obtain                                | سته‌ندن / برن      | ساندن                |
| Toddler, very young                            | ساقا / زاروآک      | ساوا                 |
| Boiled and pounded wheat or its dish, porridge | ساقار              | ساوار / ساوهر        |
| Simple, gullible                               | ساویلکه            | ساویلکه              |
| Inlight of, under patronage                    | سیبه‌ر             | سایه                 |
| Shade, shadow                                  | سیبه‌ر             | سایه / سیبه‌ر        |
| Tomorrow                                       | سبه‌هی / سبه       | سبه‌ی / سبه‌ینی      |
| Mornings                                       | سپیده‌هیا          | سبه‌ینان             |
| Army, troops                                   | سوپا               | سپا / سوپا           |



| English                            | بادینی              | سۆزانی                       |
|------------------------------------|---------------------|------------------------------|
| Recommendation                     | سپارده              | سپارده                       |
| To entrust                         | جی باوهری           | سپاردن / سپارده              |
| To bury                            | قه شارتن            | سپاردن / به خاک<br>سپاردن    |
| Thanks, gratitude                  | سوپاس               | سپاس / سوپاس                 |
| Spring                             | سپرنگ               | سپرنگ / سپرنگ                |
| Unfaithful, ungrateful             | بیکیر               | سپله                         |
| Unfaithfulness,<br>ungratefulness  | بیکیری              | سپلهیی                       |
| Louse                              | سپی                 | سپی / نه سپی                 |
| Spinach                            | سپیناغ / سلقوک      | سپیناخ                       |
| Eye whitener                       | سپیلک / سپیلکا چاقی | سپینه                        |
| Make-up, cosmetics,<br>powder face | سپیاغ               | سپیاو                        |
| Whiteness                          | سپیاغ / سپیلک       | سپیاغی                       |
| Plaster work                       | سپیکاری             | سپیکاری                      |
| White                              | سپی                 | سپی                          |
| Senility, become old               | سپی بوون            | سپی بوون / ریش               |
| Be whitened, faded                 | سپی بوون            | سپی بوون                     |
| Refine, to lose its<br>colour      | سپی بونه قه         | سپیبوونه وه                  |
| To turn pale                       | سپی بوون            | سپی بوون / سپی<br>هه لگه ران |
| To take, obtain                    | سته نندن            | ستاندن                       |
| To praise                          | په سن               | ستایش                        |
| Column                             | ستوین               | ستوون                        |

| English                   | بادینی                  | سۆزانی         |
|---------------------------|-------------------------|----------------|
| Cruelty                   | ستهه                    | ستهه           |
| Cruel                     | ستهه مکار / زوردار      | ستهه مکار      |
| Grape molasses            | دوشاف / دوشاب           | سجوق / دوشاو   |
| Bodice, waistcoat         | سوخمه                   | سوخمه / سوخمه  |
| Vinegar                   | سهک                     | سرکه           |
| Syringe                   | سرنج                    | سرنج           |
| Nature                    | سروشته / خورست          | سروشته         |
| Natural                   | سروشته / خورستی         | سروشته         |
| Rite, liturgy, ceremony   | تهقس                    | سرووت          |
| March                     | سرود                    | سرود           |
| Anthem, hymn, chant       | سرود                    | سرود           |
| National anthem           | سرودا نیشتمانی          | سرودی نیشتمانی |
| Angel gabriel             | جبریل                   | سروش           |
| Inspiration, revelation   | سروش / نیلهام / په یخام | سروش           |
| Gentle whisper            | سروه / پس               | سروه           |
| Rustle                    | خشین / خوشین            | سروه           |
| Queue, line, range        | سره                     | سره            |
| Calm, rest                | تهناهی                  | سرهوت          |
| To be calm                | تهناهی بوون             | سرهوتن         |
| Glue, gum, paste          | سمغ                     | سریش           |
| Numb                      | مت                      | سر             |
| Secret                    | نهپهانی                 | سر             |
| Lethargy, dormancy, sleep | مت بوون                 | سربوون         |
| To narcot(ize), dope      | سرکرن / ته حؤبرکرن      | سرکردن         |

| English                           | بادینی                    | سورانی              |
|-----------------------------------|---------------------------|---------------------|
| To wipe, erase                    | ژی برن                    | سرینه‌وه            |
| Penalty, punishment               | سزا                       | سزا                 |
| To punish                         | سزادان                    | سزادان              |
| Death penalty, capital punishment | سزایی سیداره / سزایی مرنی | سزای سیداره         |
| Slow                              | سسیت / هیدی               | سسیت                |
| Slowness                          | سسیتی                     | سسیتی               |
| Zero, naught                      | چنه                       | سفر                 |
| Mat spread on the ground for meal | سفره                      | سفره                |
| Belly, womb                       | زگ                        | سک / زگ             |
| Complainment, grievance           | گازنده                    | سکالا               |
| To complain, blame                | گازنکردن / لومه کردن      | سکالا کردن          |
| Petition                          | داخازنامه                 | سکالانامه           |
| Pregnant                          | ناقس                      | سکپر / سکدار        |
| Pregnancy                         | ناقسی                     | سکپری               |
| Diarrhoea                         | زگچوون                    | سکچوون / زگچوون     |
| To lose child                     | زگ سوئن                   | سکسووتان / زگسووتان |
| Ember                             | بزوت                      | سکهل / پیشکو        |
| Elevator                          | سلنگ                      | سلنگ / سرنگ         |
| Shy, startled                     | قه‌حنقی / تهریلی          | سل                  |
| Greeting, salute                  | سلاف                      | سلاو                |
| To salute                         | سلافتکردن                 | سلاو کردن           |
| Spinach beet                      | به‌قلی                    | سلیق                |

| English                | بادینی           | سۆزانی          |
|------------------------|------------------|-----------------|
| To take fright, flinch | جئقین / ترسیان   | سلکردنهوه       |
| Be frighten            | ترسیان           | سله مینهوه      |
| Hoof                   | سم / چم          | سم              |
| Sumac                  | سماق / سفوک      | سماق            |
| Squirrel               | سفوره            | سمۆره           |
| Moustache              | سمییل            | سمییل           |
| To trim, cut           | سمییل کرن        | سمییلکردن       |
| Species of aphid       | سون / سن         | سن              |
| Pin                    | سنجاق            | سنجاق           |
| Swelling               | وه مرتن          | سندان           |
| Anvil                  | سندان            | سندان           |
| Plague upon you        | سندان            | سندان           |
| Box                    | سندوق            | سندوق           |
| Breast                 | سنگ              | سنگ / سینگ      |
| Border, frontier       | سنور             | سنوور           |
| Boundary               | سنور             | سنوور           |
| Limited, confined      | سنوردار          | سنووردار        |
| Burning                | سوئن             | سو              |
| Stove                  | سوپه             | سوپ             |
| Soda                   | سوئده            | سوئده           |
| Red                    | سوور             | سوور / سوور     |
| trace /Whereabouts     | کیدهری / در رشون | سووراخ / سووراخ |
| Sympathy, pity, love   | سووز             | سووز            |
| Prostitute, harlot     | قهچه             | سووزانی         |
| Rock partridge         | سپینک            | سووسکه / سووسکه |

| English                                   | بادینی                   | سۆزانی                     |
|---|--------------------------|----------------------------|
| Socialism                                 | سوشیالیزم                | سۆشیالیزم                  |
| Sufi, mystic                              | سوفی                     | سۆفی                       |
| Water fall                                | سولاف / سیلاف            | سۆلاف                      |
| Light brightness                          | بیناهی / روناهی          | سۆما                       |
| Light of the eyes                         | قهترا چاقی / بیناهی چاقی | سۆما / چار                 |
| To plaster, smoothe                       | هنین                     | سواخ / سواغ                |
| Knight, rider,<br>horseman, cavalier      | سیار                     | سوار                       |
| Cavalry, chivalry                         | سیار                     | سوار                       |
| To ride                                   | سیاربوون                 | سواربوون                   |
| Accomplished<br>horseman                  | سیارباش                  | سوارچاک                    |
| To beg                                    | خاستن                    | سوال                       |
| Beggar                                    | خاز خاروک                | سوالکەر                    |
| Army, troop                               | سوپا                     | سوپا                       |
| Commander-in-chief                        | سەرلهشکر                 | سوپا سالار                 |
| Military                                  | سوپایی                   | سوپایی                     |
| Rug, mat                                  | مهحفیر / فهرشی نقیژی     | سوجاده / بهرمال /<br>دوگرد |
| Theological student,<br>Religious student | سوخته                    | سوخته                      |
| Bodice, waistcoat                         | سوخمه                    | سوخمه                      |
| Drudgery, corvee                          | سوغره                    | سوغره                      |
| To burn                                   | سوکتک / سوزتن            | سووتان                     |
| To heal                                   | سارپژبون                 | سووتاندنهوه                |

| English                                      | بادینی         | سۆرائی                         |
|--|----------------|--------------------------------|
| Burnt  | سووتی          | سووتاو                         |
| Ash  | خولی           | سووتوو                         |
| Fuel   | سوتمه‌نی       | سووتهمه‌نی                     |
| Corner                                       | کونج / گوشه    | سووچ                           |
| Faulty, guilt                                | سیچ / سووچ     | سووچ / سووچ                    |
| Faulty, guilty, sinner                       | گونه‌هبار      | سووچدار / سووچدار              |
| Grief, sorrow, pity,<br>longing              | خه‌م           | سوو                            |
| Interest, usury                              | ریبا           | سوو                            |
| Usurer, one who<br>practises usury           | ریباخۆر        | سووخۆر                         |
| Profit, benefit,<br>interest                 | مفا            | سوود                           |
| Profitable                                   | مفادار         | سوودمه‌ند                      |
| Payee, beneficiary,<br>persistant, insistant | رژد            | سوور / رژد                     |
| Red, burnt                                   | سور            | سوور / سوور                    |
| Rouge, make-up,<br>brine                     | سۆراف / سویراف | سووراو / سۆراو                 |
| Reddish                                      | سوربون         | سوورباو / سۆریاو               |
| To fry                                       | بزارتن         | سووربوونه‌وه                   |
| Blush (shy) (shame)                          | سۆربون         | سووربوونه‌وه /<br>سوورداگه‌ران |
| Fair-skinned                                 | سووروسپی       | سووروسپی                       |
| Measles                                      | سوورک          | سووریزه                        |
| Turn   | نۆبه‌ت         | سوور                           |
| Rotation, cycle                              | زقروک          | سوور                           |

| English                       | بادینی                  | سۆرائی                      |
|-------------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Blood circulation             | زقروڭكا خوینی           | سوری خوین                   |
| To revolve                    | گهریان                  | سووران                      |
| To run, manage                | ب ریغه برن              | سوورانندن /<br>به ریوه بردن |
| Gonorrhoea                    | سوسه نهك                | سووزنهك                     |
| Packing needle                | سوژن                    | سووزن / سوژن                |
| Light (weight)                | سئك                     | سووك                        |
| Unimportant, bad<br>(person)  | سئك                     | سووك                        |
| Grief, sorrow                 | دلگرائی / خەم / كەسەر   | سوئی                        |
| To feel sorrow                | دل گران                 | سوئیوونهوه                  |
| Oath, swear                   | سویند / سوژند / سوز     | سویند / سوین                |
| To swear                      | سویند خازن              | سویند خواردن                |
| To take an oath               | سوژند دخوا              | سویند دهخوا                 |
| To perjure, commit<br>perjure | درو و سوژند دخوت        | به درق سویند دهخوا          |
| Switch                        | سوچ                     | سوچ                         |
| Owing to, about               | سه بارهت                | سه بارهت                    |
| Basket                        | سهلك                    | سه به ته                    |
| Pipe (tobacco)                | قهلین                   | سه بیل                      |
| Casual reaper, hired          | سه پان / خولام / ره شهك | سه پان                      |
| Bucket                        | سه تل                   | سه تل                       |
| Dawn                          | سه جهه / سپیده          | سه جهه                      |
| Difficult, hard               | زه حمهت                 | سه خت                       |
| Worried, distressed           | ناره حهت                | سه خلهت                     |
| Hundred                       | سه د                    | سه د                        |

| English                    | بادینی                   | سۆرائی              |
|----------------------------|--------------------------|---------------------|
| Hundreds                   | سەدان                    | سەدان               |
| Century, age               | سەدە                     | سەدە                |
| Percent                    | سەدی                     | سەدی                |
| Head, top                  | سەر                      | سەر                 |
| On my head                 | سەرسەری من               | سەرسەر              |
| To foam                    | سەرئاف کەتن              | سەرئاف کەوتن        |
| Government offices         | سەرا                     | سەرا                |
| Mirage                     | سەراب                    | سەراب               |
| Wholly, from head to head  | پەراڤیا / جەمی / سەراسەر | سەراپا / سەراسەر    |
| Ceiling                    | بن بان                   | سەراپیتە            |
| Chiefs                     | سەرۆکین                  | سەران               |
| Head poll                  | سەرانە                   | سەرانە              |
| w.c.                       | دەستئاڤ                  | سەراو               |
| Additional load            | بارزیدە                  | سەریار              |
| Inspite of, despite        | سەربار                   | سەریار              |
| Soldier                    | سەریاز                   | سەریاز              |
| Camp, barracks             | سەریازگە                 | سەریازگە            |
| Mobilization               | سەفەر بەری               | سەریازگیری          |
| Title, topic               | بابەت                    | سەریاس              |
| Roof, roof-top             | سەریان                   | سەریان              |
| Slaughter                  | سەرژێقە کەرن             | سەریزین             |
| Event, occurrence          | دەرۆک                    | سەریبورد            |
| Uncovered head, receptacle | سەر کۆل                  | سەریبەتال / سەریکۆت |
| Independent, free          | سەریبەخۆ                 | سەریبەخۆ            |



| English                        | بادینی                                  | سۆزانی                           |
|--------------------------------|---|----------------------------------|
| Independence                   | سەر بە خۆی                              | سەر بە خۆیی                      |
| Proud, eminent                 | سەر بەرز                                | سەر بەرز                         |
| High reputation                | سەر بەرزى                               | سەر بەرزى                        |
| Free                           | سەر بەست                                | سەر بەست                         |
| Freedom, liberty               | سەر بەستى                               | سەر بەستى                        |
| Quarrelsome,<br>seditious      | شەڕۆك                                   | سەر بە كۆپه‌ن /<br>سەر بە گینچەل |
| Sealed, stamped                | مور كرى                                 | سەر بە مۆر                       |
| Downward                       | بەر هه‌ڤ خاڤا /<br>بەر ب ژیر /<br>نشینی | سەر بە ره‌وژین                   |
| Fellow wife<br>(of a polygyny) | هه‌وى                                   | سەر بە هه‌وى                     |
| Unpire, referee                | بەر هه‌ڤان                              | سەر پێشك                         |
| Cover, lid                     | ده‌ریوش                                 | سەر پێوش                         |
| Bare-headed                    | سەر ریس                                 | سەر په‌تى                        |
| Supervisor                     | سەر پهرشت                               | سەر پهرشت                        |
| Foreman of labourers           | سەر كار                                 | سەر پهل                          |
| Toe, tiptoe                    | سهرى تېلى                               | سەر په‌نجه                       |
| Disobedient                    | سەر پېچى /<br>سەر كېشى                  | سەر پېچ                          |
| Be involved                    | توشبووى /<br>تېكه‌تى                    | سەر پێوه‌بوون                    |
| From top to bottom             | سهرى هه‌تا پى                           | سەر تا پیا                       |
| From head to head,<br>wholly   | هه‌مى /<br>سەر اسەر                     | سەر تا سەر                       |
| Barber, hairdresser            | سەر تراش                                | سەر تا ش                         |
| Headshaving                    | سەر تراشین                              | سەر تا شین                       |
| Total                          | سەر جه‌م                                | سەر جه‌م                         |

| English                            | بادینی          | سۆزانی            |
|------------------------------------|-----------------|-------------------|
| Preoccupied, busy                  | مژۆل            | سەرجه‌نجال        |
| On my eyes                         | سەرچاڤا         | سەرچاوه           |
| Spring, source                     | سەرچاوه / کانیک | سەرچاوه           |
| Reference,<br>bibliography         | ژیدەر           | سەرچاوه           |
| Opinionated                        | رکدار           | سەرچل             |
| Kneeling, kneecap                  | سەرچوک          | سەرچۆک            |
| Drunkard                           | سەرخوش          | سەرخۆش            |
| To condolence,<br>condole          | سەرخوش لیکرن    | سەرخۆشی لیکردن    |
| Inauspicious                       | سەرخور          | سەرخور / سەرەخۆره |
| Nap, siesta                        | سەرخه‌ف         | سەرخه‌و           |
| Chieftain, headman in<br>tribe     | سەرۆک عه‌شیره‌ت | سەرخیل            |
| Chief                              | سەردار          | سەردار            |
| To visit                           | سەردان          | سەردان            |
| To sacrifice                       | سەردانان        | سەردان            |
| To defer to obey, bow<br>the head  | سەرنقی نه‌کرن   | سەردانه‌واندن     |
| To comb hair                       | شه‌کرن          | سەرداهینان        |
| Funeral recitation,<br>Lamentation | پیگوتن          | سەردۆلکه          |
| Professional mourner               | پیپیژ           | سەردۆلکه‌ بیژ     |
| Epoch, moment                      | سەردەم          | سەردەم            |
| Contemporary                       | هه‌قچەرخ        | سەردەم (هاوچەرخ)  |
| Honest                             | سەراست          | سەر راست          |
| To blame, reproach                 | لومه‌کرن        | سەرزەنشت          |

| English                                | یادینی                       | سۆزانی       |
|--|------------------------------|--------------|
| To count                               | سەرژماردن                    | سەرژماردن    |
| Census                                 | سەرژمیر                      | سەرژمیر      |
| Statistics                             | سەرژمیرناسی /<br>سەرژمیرزانی | سەرژمیرناسی  |
| Puzzled, surprised,<br>astonished      | حیبهتی                       | سەرسام       |
| Wise old lady                          | سەرستی                       | سەرستی       |
| Bathroom                               | سەرشول                       | سەرشۆرك      |
| Busy, preoccupied,<br>distraught       | مژۆل                         | سەرقال       |
| Superintendent                         | سەرکار                       | سەرکار       |
| Leader                                 | فهرمانده / ریهه              | سهرکرده      |
| The president of the<br>republic state | سهرۆکی کوماری                | سهرکۆمار     |
| To reproach                            | لومه کړن                     | سهرکۆنه      |
| Cheek bone                             | ئاله کک / سیرهت              | سهرکولم      |
| To succeed, pass                       | سهرکهفتن                     | سهرکهوتن     |
| Nipple, tit, teat                      | سهرمه مکک / سهرکیت<br>مه مکا | سهرگۆ        |
| Coldness, cool                         | سهرما                        | سهرما        |
| Be numbed, be frozen                   | سهرمابری                     | سهرمابرده    |
| Wealth, capital                        | سهرمایه                      | سهرمایه      |
| Capitalist                             | سهرمایه دار                  | سهرمایه دار  |
| Capitalism                             | سهرمایه داری                 | سهرمایه داری |
| Model, pattern                         | نمونه                        | سهرمه شق     |
| Attention, caution                     | سهرهنج                       | سهرنج        |

| English                     | بادینی                        | سۆرائی              |
|-----------------------------|-------------------------------|---------------------|
| Aware, cautions             | هشیار                         | سه‌رنجدهر           |
| President                   | سه‌روك                        | سه‌رۆك              |
| Presidency                  | سه‌روكایه‌تی                  | سه‌رۆكایه‌تی        |
| Rhyme                       | سه‌روا                        | سه‌روا              |
| Spring, source              | کانی / سه‌روچاوك              | سه‌روچاوه           |
| Sovereignty                 | سه‌روه‌ری                     | سه‌روه‌ری           |
| Beginning                   | ده‌ست پیک / سه‌ره‌تا / به‌رای | سه‌ره‌تا            |
| Primary                     | سه‌ره‌تایی                    | سه‌ره‌تایی          |
| In addition to, moreover    | سه‌ره‌بار                     | سه‌ره‌رای (ئه‌وه‌ی) |
| Spear, lance                | سه‌ره‌رم                      | سه‌ره‌رم            |
| Highway                     | سه‌ره‌ری                      | سه‌ره‌ری            |
| Main, major                 | سه‌ره‌کی                      | سه‌ره‌کی            |
| Death pangs, death struggle | به‌رم‌ن / جانکیسی             | سه‌ره‌مه‌رگ         |
| Riddle, coarse sieve        | سه‌ره‌ند                      | سه‌ره‌ن (سه‌ره‌ند)  |
| Conclusion, result          | ئه‌ه‌نجام                     | سه‌ره‌ه‌نجام        |
| Pillow                      | بالیفک                        | سه‌رین              |
| Martial-law, mobilization   | سه‌فه‌ربه‌ر                   | سه‌فه‌ربه‌ر         |
| Brokendown, handicapped     | سه‌ه‌ه‌ت                      | سه‌ه‌ه‌ت            |
| Platform                    | دوانگه / هه‌رزال              | سه‌ه‌کۆ             |
| Bench                       | سه‌ه‌کو / ته‌خت               | سه‌ه‌کۆ             |
| Dog                         | سه                            | سه‌گ / سه           |
| Otter, beaver               | سه‌ی ناڤی / سه‌گاف            | سه‌گاو              |

| English                       | بادینی                                | سوزانی         |
|-------------------------------|---------------------------------------|----------------|
| To bray, bark                 | رهوین                                 | سه گوهر        |
| To prove, admit               | سه لماندن                             | سه لماندن      |
| Interest, usury               | ریبا                                  | سه له م / ریبا |
| Elegance, skillfulness        | شیان                                  | سه لیکه        |
| Solitary, single,<br>bachelor | سه لت                                 | سه لت          |
| Style, as he, she likes       | سه لته نه ت                           | سه لته نه ت    |
| Dance                         | دهوات / گوته ند / دیلان               | سه ما          |
| Dancer                        | داوه تکه / گوته ند کهر /<br>دیلان کهر | سه ماکهر       |
| Samovar                       | سه ماوه ر / سه ما فهر                 | سه ماوه ر      |
| Loaf                          | سه مون                                | سه مون         |
| Dignity                       | سه تک                                 | سه تک          |
| Weight                        | سه تک                                 | سه تک          |
| Trench                        | نه وچه                                | سه نگر         |
| Heavy, precious               | گران                                  | سه نگین        |
| To exchange, bargain          | بازاری / بازار کرن                    | سه ودا         |
| Green                         | که سک                                 | سه وز          |
| Greenery                      | که سکتانی                             | سه وزایی       |
| Vegetable                     | زه رزه وات                            | سه وزه         |
| Oar                           | سه ول / شه لپی                        | سه ول          |
| Ice, freezed, snow            | به فر / جه مه د / به رف               | سه هؤل         |
| Obstinate, pig-headed         | سه ر ره ق                             | سه هه ند       |
| Shade, shady place            | سه یهر                                | سه هه ند       |
| Strange                       | سه یر                                 | سه یر          |

| English   | بادینی              | سورانی       |
|---|---------------------|--------------|
| Picnic, trip  | سهیران              | سهیران       |
| Recreation  | سهیرانگه            | سهیرانگا     |
| Umbrella  | شهمسی / سهیوان      | سهیوان       |
| Three   | سی                  | سی           |
| Shade, shadow,<br>umbra                             | سیبهر               | سیبهر        |
| Under the patronage<br>of, under the auspices<br>of | ل بن سیبهر          | لهژیر سیبهری |
| Gallows   | سیداره              | سیداره       |
| Thirteen  | سیزده               | سیزده        |
| Tripod, triumvirate                                 | سی کوچک             | سی کوچک      |
| Triangle  | سی گوشه / سی کوزی   | سی گوشه      |
| Liquidity, fluidity                                 | لیسه                | سیلاو        |
| Apple   | سیف                 | سیو          |
| Parentless, orphan                                  | بی باب و داک / یتیم | سیوی         |
| Adam's Apple  | سیفا نادهمی         | سیوی نادم    |
| Thirty  | سیه                 | سی           |
| Lung  | سیه                 | سی           |
| Politics  | سیاسهت              | سیاسهت       |
| Politician  | سیاسهتغان           | سیاسهتهدار   |
| Prod, knuckles                                      | گریچک               | سیخورمه      |
| Porcupine   | سیخور               | سیخور        |
| Sorcery   | سیجر                | سیجر         |
| Garlic  | سیر                 | سیر          |
| Skin, peel  | تیفل                | سیرمه        |

| English                              | باديني             | سوراني           |
|--------------------------------------|--------------------|------------------|
| Faded, withered                      | سيس / زهر          | سيس              |
| Cricket                              | كريكت              | سيسرك            |
| Vulture                              | كه چهلوك / كه رگهس | سيسركه كه چهل    |
| Consumption,<br>tuberculosis of lung | سيل                | سيل              |
| Consumptive                          | سيلدار             | سيلدار           |
| Face, personal<br>appearance         | سيما               | سيما             |
| Breast                               | سينك               | سينه             |
| Cinema, movie                        | سينه ما            | سينه ما          |
| Tray                                 | سيني               | سيني / سيني خوان |
| Chinese                              | سيني               | سيني             |
| Tooth pick                           | سيواك              | سيواك            |
| Lungs and liver                      | سيه و ميلاك        | سي و جگر         |

| English  | بادینی          | سۆزانی           |
|--|-----------------|------------------|
| Sh The fourteenth letter of the kurdish alphabet | ش               | ش                |
| King   | شاه             | شا               |
| Appeal for wedding largess                       | شاباش           | شاباش            |
| Queen  | ژن شا           | شایانوو          |
| Harbour, port                                    | شابه ندهر       | شابه ندهر        |
| Horn   | شاخ             | شاخ              |
| Mountain   | شاخ             | شاخ              |
| Mountainous                                      | شاخاوی          | شاخاوی           |
| Mountaineer                                      | شاخه وان        | شاخه وان         |
| Glad, happy                                      | شاد             | شاد              |
| City   | شار / باژیر     | شار              |
| Obscure, vague, ambiguous, unclear               | غیم             | شاراوه / ناروون  |
| Hidden   | قه شارتنی       | شاراوه / نادیار  |
| Exiled, vanished                                 | شار به دهر      | شار به دهر       |
| To vanish  | شار به دهر کرن  | شار به دهر کردن  |
| To hide, to bury                                 | قه شارتن        | شار دنه وه       |
| Townsman, urban                                  | شارستان         | شارستان          |
| Civilization                                     | شارستانییهت     | شارستانییهت      |
| Urban, civilized                                 | شارستانی        | شارستانی         |
| Water cucumber                                   | شارووخ / خه یار | شارووخ           |
| Town, small town                                 | باژیر / باژیرک  | شاروکه / شاروچکه |
| Expert, well-versed                              | شه رهزا         | شارهزا           |
| Mayor  | باژیرقان        | شاره وان         |



| English                        | بادینی            | سۆزانی     |
|--------------------------------|-------------------|------------|
| Municipality                   | بازیرقانی         | شارهوانی   |
| Urban, civilized               | شاری              | شاریی      |
| High way                       | ریکا سه ره کی     | شاری       |
| Prince, princess               | شه هزاده          | شازاده     |
| Sixteen                        | شازده             | شازده      |
| Sixteenth                      | شازدهم / یی شازدی | شازدهم     |
| Queen                          | ژن شا             | شاژن       |
| Masterpiece                    | شاکار             | شاکار      |
| Apprentice                     | شاگرد             | شاگرد      |
| Minister, secretary<br>(u.s.a) | وهزیر             | شالیار     |
| Attack, assaut, raid           | هیرش              | شالو       |
| Shoulder                       | مل                | شان        |
| Responsibility                 | به پرسیاریتی      | شان        |
| Proudness                      | شانازی            | شانازی     |
| Side by side                   | مل به مل          | شان به شان |
| Chance, lucky                  | شانس              | شانس       |
| Theatre, stage                 | شانو              | شانو       |
| Comb                           | شه                | شانه       |
| Cell                           | شانه              | شانه       |
| Beehive, hive                  | شانه              | شانه (هنگ) |
| Plumb                          | شاوول             | شاوول      |
| Kingly                         | شاهانه            | شاهانه     |
| Heron                          | شیننه شاهو        | شامبو      |
| King of kings                  | شاهنشاه           | شاهنشاه    |
| Queen bee                      | شامیشیت هنگینی    | شاههنگ     |

| English                            | بادینی                  | سۆزانی          |
|------------------------------------|-------------------------|-----------------|
| Worthy, deserving                  | هیزا                    | شایان / شایه‌ن  |
| Suitable, worthy                   | هه‌زی                   | شایسته          |
| Witness                            | شاهید                   | شایه‌ت / شایه‌د |
| To testify                         | شاهید دان               | شایه‌ت‌دان      |
| Poet, bard, singer,<br>chanter     | هوزانغان                | شایه‌ر          |
| Dance, festivity                   | گوڤه‌ند / دیلان         | شایی            |
| Be disconcerted                    | شه‌په‌ره‌زه             | شپه‌رزه         |
| Thing                              | تشت                     | شت              |
| To wash                            | شیشتن                   | شتن / شوشتن     |
| Equipment, furniture               | تشتیت مال               | شتومه‌ک         |
| Match, light                       | شخاته                   | شخارته          |
| Vaccination, syringe,<br>injection | شرنقه                   | شرنقه           |
| To give injection,<br>Vaccinate    | شرنقه لیدان             | شرنقه لیدان     |
| Glue                               | سمغ                     | شریت            |
| Tape                               | شه‌لیت                  | شریت            |
| Cassette                           | کاسیت / شریت            | شریت            |
| Snore                              | په‌خین / خرخر           | شریخه           |
| Tattered, torn                     | رزووک                   | شر              |
| Death pangs, about to<br>die       | ل به‌ر مرنی‌یه / چوو‌یی | شر              |
| Bad, desparate                     | خراب                    | شر              |
| Doubt                              | شک                      | شک / گومان      |
| Complaint                          | گازنده / شکات           | شکات            |
| Hunting, shooting                  | نیچیر                   | شکار            |
| Broken                             | شکه‌ستی                 | شکاو            |

| English   | بادینی               | سۆرائی     |
|---|----------------------|------------|
| Defeat  | شکستی                | شکست       |
| Majesty   | سام                  | شکۆ        |
| Glory   | شکۆ                  | شکۆ        |
| Your highness, your majesty                           | خاوينشکۆ / خودان شکۆ | خاوهن شکۆ  |
| Majestic  | شکودار / سام         | شکۆدار     |
| Loose   | خاف / سیست           | شل         |
| Fluid, watery   | ئاڤی / ریق           | شل         |
| To loose, be convinced                                | ڤه کړن / سیست کړن    | شل کړدن    |
| Persuaded, convinced                                  | رازی بوون / رازی کړن | شل کړدن    |
| Broth, muslin   | ئاڤک                 | شله        |
| Be disconcerted                                       | تهنگاف / شه پرزه     | شله ژان    |
| Wooden pipe (music)                                   | بلویل / لولی         | شمشال      |
| Sword, saber  | شیر                  | شمشیر      |
| Fencing with asaber                                   | شیربازی / شوربازی    | شمشیربازی  |
| Wind, gentle, breezed<br>soft movement of air         | با                   | شنه        |
| Land after first<br>ploughing, field<br>ploughed once | شو                   | شو         |
| Vivacious, exquisite                                  | شوڅ                  | شوڅ        |
| Salty, brackish                                       | سویر                 | شور / سویر |
| Soup  | شوربه                | شوربا      |
| Revolution  | شورهش                | شورش       |
| Hanging down,<br>drooping                             | شور                  | شور        |
| Revolutionary,<br>agitator                            | شورشگیر              | شورشگیر    |

| English                             | بادینی             | سۆرائی                 |
|-------------------------------------|--------------------|------------------------|
| Platform pavement                   | ره سیف / ره حاجادی | شوسته                  |
| Shepherd                            | شقان               | شوان                   |
| To marry, get married               | شی کرن<br>تی       | شووکردن<br>شووبرا / تی |
| Ram part, Fence,<br>Protective wall | دیوار / شور        | شوره                   |
| Water melon                         | شتی                | شووتی / شفتی           |
| Shame                               | شهرم               | شوره یی                |
| Packing Needle                      | شیشرن              | شوون                   |
| Glass                               | شیشه               | شووشه                  |
| Bottle                              | شیشه               | شووشه                  |
| Misfortune                          | بیولهی / بهد بهختی | شووم                   |
| Place, position, site               | چه                 | شوین                   |
| Trace, archeology                   | شوینوار            | شویننه وار             |
| Archeology                          | شوینه وار ناسی     | شویننه وار ناسی        |
| Dawn, daybreak                      | شهبهق              | شهبهق                  |
| Palm of hand                        | لهب / ناقمست       | شهب                    |
| Slap                                | شهق                | شهب / شه پازله         |
| Hat, cap                            | شه فقه             | شهبه                   |
| Slap                                | شهق                | شه پلاخ                |
| Paralysis                           | شه پک              | شه پله                 |
| Kurdish jacket                      | شه پک              | شه پک                  |
| Wave                                | شه پول / پیل       | شه پول                 |
| Chess                               | شه ترهنج           | شه ترهنج               |
| Transplantation                     | شه تل / نیهال      | شه تل                  |
| Nursery, plantation                 | باغ / نیهال خانا   | شه تلگا                |

| English  | بادینی                          | سۆزانی                      |
|--|---------------------------------|-----------------------------|
| Ice  | جهمه‌د                          | شه‌خته                      |
| Shame, modesty, shyness, Bashfulness, diffidence | شهرم                            | شهرم                        |
| Diffident, abashed                               | شهرمن / شه‌یۆكه                 | شهرمن                       |
| To shame abash, Embarrass                        | شهرم                            | شهرم                        |
| Be ashamed, embarrassed                          | شهرمزار                         | شهرمه‌زار                   |
| Trousers   | شهروال                          | شهروال                      |
| War  | شهر                             | شهر                         |
| War-like, aggressive                             | شهركر / شهروكه                  | شهرفرۆش                     |
| Sixty  | شهبست                           | شه‌ست                       |
| Six  | شه‌ش                            | شه‌ش                        |
| Revolver   | ده‌بانچه / وه‌روه‌ره / شه‌ش میل | شه‌شخۆز / ده‌پانچه          |
| Slap   | شه‌ق                            | شه‌ق                        |
| Clap, clacking                                   | شه‌ق                            | شه‌ق / شه‌قه / شه‌ق و شه‌قه |
| Crack  | شه‌ق / درز                      | شه‌ق                        |
| Breast   | نیف مه‌مکان / شه‌ق              | شه‌ق                        |
| Street   | شه‌قام                          | شه‌قام                      |
| Step   | پینگاف                          | شه‌قاو                      |
| Stamp  | پیل                             | شه‌قل                       |
| Yearling lamb                                    | به‌رخ                           | شه‌ك                        |
| Sugar  | شه‌كر                           | شه‌كر                       |
| Sweetened water                                  | قه‌نداڤ                         | شه‌كراو                     |
| Sugar bowl                                       | شه‌كردان                        | شه‌كردان                    |

| English                   | بادینی  | سوزانی         |
|---------------------------|---|----------------|
| Exhausted                 | به تلی / وهستیای                                  | شهکمت          |
| Lame                      | شمل / له تک                                       | شمل            |
| Cool northerly wind       | شهمال   | شهمال          |
| Musk melon, cucumis melon | شهماموک / قلاوان                                  | شهمامه         |
| Saturday                  | شهمبئی<br>چلرملی / چه کچه کیله /<br>شهمقره شینک / | شهمبیه / شهممه |
| Bat                       | میرمورتک / شهف<br>شهمفوک                          | شهمشهمه کویر   |
| Train                     | شهمه ندهفر  | شهمه ندهفر     |
| Sprightly, gay, pretty    | شه تک و شوخ / سپههی                               | شه تک و شوخ    |
| Night                     | شهف   | شهو            |
| Good night                | شهف باش   | شهو باش        |
| nocturnal, Night fever    | شهف تا  | شهو تا         |
| Late evening night snack  | شیفخوشک   | شهوچهره        |
| Light                     | شهو ق   | شهو ق          |
| Longing                   | شهو ق   | شهو ق          |
| Weak sighted              | شهمکور  | شهو کویر       |
| Night time                | دهمی شهفی   | شهوگار         |
| Dew                       | خوناف   | شهو نم         |
| Nightmare, female demon   | شهف پهست  | شهو            |
| Jaw                       | چمن / نهرزیتک                                     | شهو ریک        |
| Martyr                    | شهمید   | شهمید          |
| Satan, devil              | شهمیتان   | شهمیتان        |

| English                    | بادینی                | سورانی                                 |
|----------------------------|-----------------------|--|
| Frantic, distraught        | بی ئەقینی / دژوار     | شەیدا                                  |
| Damp                       | تەری                  | شی <sup>۷</sup>                        |
| Chestnut                   | شی (بو ھەسپ)          | شی <sup>۷</sup> / ئەسپەشی <sup>۷</sup> |
| Fool, insane, mad, lunatic | شییت / دین / بی ئاقل  | شییت <sup>۷</sup>                      |
| Lunacy hospital            | نەخوشخانا شیتا        | شیتخانە <sup>۷</sup>                   |
| to squeeze, knead, massage | پەرخاندن              | شیلان <sup>۷</sup>                     |
| Lion                       | شیر <sup>۷</sup>      | شیر <sup>۷</sup>                       |
| Cancer                     | پەنجەشیر <sup>۷</sup> | شیرپەنجە <sup>۷</sup>                  |
| Turnip                     | شیلیم                 | شیلیم <sup>۷</sup>                     |
| Valley                     | گەلی                  | شیو <sup>۷</sup>                       |
| Supper, dinner             | شیف                   | شیو / نان                              |
| Style, design              | شیواز                 | شیواز <sup>۷</sup>                     |
| Methods, style             | شەپرزە / شکستی        | شیواو <sup>۷</sup>                     |
| Way, shape, method         | شیوہ / ریک            | شیوہ <sup>۷</sup>                      |
| Ability, suitable          | شیان                  | شیان <sup>۷</sup>                      |
| Suitable, appropriate      | کیرھاتی / ھیژا        | شیاو <sup>۷</sup>                      |
| Sweet                      | شیرین                 | شیرین <sup>۷</sup>                     |
| Dessert, sweet, candy      | شیرینەمەنی / شیریناتی | شیرینەمەنی / حەلوا                     |
| To analyse                 | شروڤە کرن / شلوڤە کرن | شیتەلکردن                              |
| Sword                      | شیر                   | شیر / شمشیر                            |
| Lukewarm, tepid            | تینشیر                | شیرتین <sup>۷</sup>                    |
| Milk                       | شیر                   | شیر <sup>۷</sup>                       |
| Milker, milkman            | شیردۆش                | شیردۆش <sup>۷</sup>                    |
| Bride-price                | نەخت                  | شیربایی                                |
| Foster-brother             | برای شیرى             | شیربرا / برای شیرى                     |

| English                        | بادینی              | سۆرانى       |
|--------------------------------|---------------------|--------------|
| Nagging                        | پتپتوك              | شیره شیر     |
| Metal bar, iron                | شیش                 | شیش          |
| Iron monger                    | بازرگانیا شیشلى     | بازرگانى شیش |
| To solve, remedy, treat        | چاره سەر            | شیکار        |
| To explain, parse, analyse     | شروقه کرن           | شیکردنه ره   |
| Syrup                          | شروب                | شيله         |
| Creamy                         | شيله / شیره / دۆبه  | شيله         |
| Blue                           | شین                 | شین          |
| To wail, lamentation, mourning | شینى                | شین / شیوهن  |
| Garden, path of green          | شین                 | شین / سهوز   |
| Valley, ravine, gully, gorge   | کهلى / نهال / نیوال | شیو          |
| Lamentation, mourning, wailing | شینى                | شیوهن        |



| English                                  | بادینی          | سۆزانی       |
|--|-----------------|--------------|
| S The 15th leter of the kurdish alphabet | ع               | ع            |
| Ivory                                    | عاج             | عاج          |
| Wine, arrack                             | عارهق / مهی     | عارهق        |
| Addict                                   | عارهق فهخور     | عارهقخور     |
| Sweat, perspiration                      | خوه             | عارهق        |
| To sweat                                 | خوه دان         | عارهق دهردان |
| Single, bachelor                         | زگورد           | عازهب        |
| Sky                                      | عاسمان          | عاسمان       |
| Gown, frock, cloak, aba                  | عەبا            | عەبا         |
| Perfume                                  | بیهن            | عەتر         |
| Estate, earth                            | عەرد            | عەرد         |
| Cart, carriage, vehicle, van             | عەره بانه       | عەره بانه    |
| Carter                                   | عەره بانچی      | عەره بانچی   |
| Soldier, troop, army                     | عەسکەر          | عەسکەر       |
| Military                                 | عەسکەری         | عەسکەری      |
| Militarism                               | عەسکەریەت       | عەسکەریەت    |
| Tribe                                    | عەشیرەت         | عەشیرەت      |
| Turkey                                   | عەلوشیش / عەلوک | عەلەشیش      |
| Warehouse, store                         | کوگە / عەمبار   | عەمار        |
| Antique                                  | عەنتیکە         | عەنتیکە      |
| Folk, common people                      | خەتک / گەل      | عەوام        |
| Barking, braying                         | عەو و عەو       | عەو و عەو    |
| Clan, tribe                              | عیل             | عیل          |
| Loins, private parts of alady            | عەورەت          | عەورەت       |

| English                        | بادىنى                | سۇرانى           |
|--------------------------------|-----------------------|------------------|
| Carat, karat                   | عەيار                 | عەيار            |
| Gnosticism                     | گنوستى                | غىرفانىيەت       |
| Rationalism<br>intellectualism | عەقلانىيەت            | عەقلانىيەت       |
| Mentality, mind                | عەقلىيەت              | عەقلىيەت         |
| Brigadier, general             | راگر / سەرھىز         | عەمىد (عەسكەرى)  |
| Commodore                      | ئەفسەرى دەريايى       | عەمىد (دەريايى)  |
| Diplomatic                     | دېلوماسى / سىياسەتچان | عەمىد (دېلوماسى) |
| Dean                           | راگر                  | عەمىد (كۆلىن)    |

| English   | بادینی              | سورانی            |
|---|---------------------|-------------------|
| X The 16 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | غ                   | غ                 |
| Gallop, galloping                                     | چارگاف / اھسپ       | غار (ئەسپ)        |
| Race, running   | پیشبەزین / ھەقبەزین | غاردان            |
| Race  | غارغارانی           | غارغارین          |
| Gas   | غاز                 | غاز               |
| Perfidious, traitor                                   | ناپاک / جەگەر مژ    | غایەنخایەن / خائن |
| Bud   | بشکوش / بشکوژ       | غونچە / خونچە     |
| Double chin   | دو ئەرزیتک          | غەیفە             |
| Coarse sieve, cribble                                 | موخل                | غەرییل            |
| Gazette, newspaper, journal                           | روژنامە             | غەزەتە            |
| Allyricpoem, ode                                      | غەزەل               | غەزەل             |
| Nose ring   | خزیم                | غەزیم / خەزیم     |
| Treasure  | خەزینە              | غەزینە / خەزینە   |
| Noisy, crowd  | تەق و رەق           | غەلبە غەلب        |
| Sadness   | خەم / خەفەت         | غەم / خەم         |
| Wink, eyewink   | ئاور / تروکە        | غەمزە             |
| Metaphysical, supernatural, unseen                    | غەیبی               | غەیبی             |
| Zeal  | غیرەت               | غیرەت             |
| Nerve, grit   | میرخاسی             | غیرەت             |
| Gargle  | لیوھردان            | غەرغەرە           |

| English  | بادینی            | سۆرائی                  |
|--|-------------------|-------------------------|
| F. The 17 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ف                 | ف                       |
| Bean (s), kidney beans                                 | فاسولی            | فاسۆلیا                 |
| Aluminium  | فافون             | فافۆن                   |
| Trap   | خه فکک            | فاقه / ته له            |
| Grumbling  | گزرگریۆک          | فاک و فیک               |
| Fortune-telling, read omens                            | فال               | فال                     |
| Palm reader, fortune-teller                            | فالکهر            | فالگر                   |
|  | فالگرتن           | فالگرتن                 |
| Understanding, comprehension                           | فام               | فام                     |
| To understand, know, recognize                         | فامکردن           | فامکردن                 |
| Lantern  | فانوس             | فانۆس                   |
| Magic lantern  | فانوسی سیحری      | فانۆسی جادو             |
| Interest (on money)                                    | فایده             | فایز / سوو              |
| Football game, soccer                                  | ته پانی / ته پایی | فتبۆلین                 |
| Wide, broad  | فرهه              | فراوان                  |
| Brush  | فرچه              | فرچه                    |
| Chance, opportunity                                    | دهرفهت            | فرسهت                   |
| Verb, action   | فرمان             | فرمان                   |
| Clerk, officer, official                               | فه زمانبهەر       | فرمانبهەر / فه زمانبهەر |
| Tear   | روندک / فرمیستک   | فرمیستک                 |
| Selling, to sell                                       | فروتن             | فروتن / فروشتن          |
| Seller, pedlar   | فروشیار           | فروشهر / فروشیار        |
| Plentiful, very, poly                                  | گه له گه          | فره                     |

| English                           | بادینی                      | سۆزانی                |
|-----------------------------------|-----------------------------|-----------------------|
| Polygamy, poly gyne               | چەند ژنی                    | فرە ژنی               |
| Polyandry, polygamy               | چەند میردی                  | فرە میردی             |
| Multi-party, pluralism            | چەند حیزبی / فرە حیزبی      | فرە حیزبی             |
| To save, to come to help, to join | هاوار                       | فرینا                 |
| Emergency                         | تەنگاشی                     | فریاکەوتن             |
| Relief                            | هاوارهاتن                   | فریاکەوتن             |
| First aid                         | هاوارهاتنا دەستیکی          | فریاکەوتنی سەرەتایی   |
| Angel                             | فریشتە / ملیاکەت            | فریشتە                |
| Fraud                             | سەرداچون                    | فریو                  |
| Cheater, deceitful, trickster     | سەرداچۆی                    | فریوباز               |
| Be defrauded                      | سەرداچۆی /<br>هاتە سلیمانەن | فریو خواردن           |
| Trickery                          | فیل / حیلە                  | فرۆفیل                |
| Noise of sipping (tea)            | فرر-فرر                     | فرە فر (چا خواردنەوه) |
| To kidnap, to elope               | رفاندن / رهفین              | فراندن                |
| Kite                              | فرفرۆک                      | فرفرۆکە / قوشکاغەز    |
| Airplane, plane                   | بالەفر                      | فرۆکە                 |
| Pilot                             | فرۆکەفان / گەمیفان          | فرۆکەوان              |
| Flight, to fly                    | فرین                        | فرین                  |
| Flapping, flutter                 | فرەفر                       | فرەفر                 |
| To throw, to toss                 | فریدان                      | فریدان                |
| Hissing noise                     | فسس                         | فسس                   |
| Coward                            | ترسنوک                      | فش                    |
| Spreading                         | بلاف بوون                   | فش                    |
| Wide, large                       | فرەه / بەرین                | فش (فرە)              |

| English                      | بادینی                     | سورانی        |
|------------------------------|----------------------------|---------------|
| Boasting, exaggeration       | مهزنگرن / مگرگرن           | فشه / فشه فش  |
| Brush                        | فرچه                       | فلچه          |
| Cup                          | فینجان                     | فنجان         |
| Palm reader                  | فنجانخوین                  | فنجانخوین     |
| Phosphate                    | فوسفات                     | فوسفات        |
| Phosphorous                  | فوسفور                     | فوسفور        |
| Fountain, jet                | کانی                       | فواره         |
| Puff, blow                   | پف                         | فوو           |
| Neglected, forgotten         | فهراموش                    | فهراموش       |
| Neglect, forget              | فهراموشگرن                 | فهراموشگرن    |
| Bag, gunny sack              | فهرده                      | فهرده / گونیه |
| Carpet                       | مهخفیر / بهرک              | فهرش          |
| Order, firman, decree        | فهرمان                     | فهرمان        |
| Clerk, civil servant         | فهرمانبهر                  | فهرمانبهر     |
| Commander                    | فهرمانده                   | فهرمانده      |
| Teachings                    | فهرمان                     | فهرمایش       |
| Discourse, speech            | ناخفتن                     | فهرمووده      |
| Dictionary                   | فهرهنگ                     | فهرهنگ        |
| Cultural, educational        | زانیاری / رهوشه نیبری      | فهرهنگی       |
| Loot, booty, pillage, spoils | فهرهود / تالانی / کله پیره | فهرهود        |
| To loot, to plunder          | تالان کرن                  | فهرهودگرن     |
| Immature, unripe             | نه گه هشتی                 | فهریک         |
| Favour, worth, splendour     | قهنجی                      | فهر           |
| French                       | فهره نسی                   | فهرهنگ        |

| English                       | بادینی        | سورانی              |
|-------------------------------|---------------|---------------------|
| Philosophy                    | فہلسفہ        | فہلسفہ              |
| Christian                     | فہلہ          | فہلہ / گاوری / دیان |
| Space, orbit, circuit         | فہلہ ک        | فہلہ ک              |
| Astronaut                     | فہلہ کناس     | فہلہ کناس           |
| Astronomy                     | فہلہ کناسی    | فہلہ ک ناسی         |
| To demolish, spoil, destroy   | ژناقبرن       | فہوتاندن            |
| Epileptic fit                 | تہپ           | فی                  |
| Epileptic, to have such fit   | تہپدار        | فیدار               |
| To learn                      | فیروون        | فیروون              |
| To teach                      | فیروکرن       | فیروکردن            |
| School                        | فیروگہ        | فیروگہ              |
| Trick, wile                   | گہند          | فییل                |
| Cunning, deceitful, trickster | فیلباز        | فیلباز              |
| Cool, nice weather            | فیٹک / ہین    | فیٹک                |
| Pride, boasting               | شہہنازی       | فییز                |
| Boastful, proud               | شہہناز / فزین | فییزن               |
| Bullet, shot, gunshot         | فیشہ ک        | فیشہ ک              |
| Whistle                       | فیٹک          | فییکہ               |
| Elephant                      | فییل          | فییل                |

| English   | بادینی        | سۆرائی      |
|---|---------------|-------------|
| V The 18 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ف             | ف           |
| Corner  | رهخ / قوژبن   | فاج         |
| Region, area  | دهقهه         | فاج         |
| Chicken, hen  | مامه / مریشک  | فار         |
| Lapel, opposite                                       | فازی / بهرازی | فازی        |
| Virus   | فایروس        | فایروس      |
| Love  | فیان          | فیان        |
| Visa  | فیزه          | فیزه / فیزا |



| English   | بادینی             | سۆزانی             |
|---|--------------------|--------------------|
| Q The 19 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet   | ق                  | ق                  |
| Vessel, dish, plate                                     | قافکە              | قاب / قاب          |
| Wooden clog   | قابقاپ             | قابقاپ             |
| Pots and pans   | ئامان / له گەن     | قاب و قاچاغ        |
| Overcoat  | قابپیت             | قابپوت             |
| Door, gate  | دەرگەھ             | قاپی               |
| Storey, floor   | قات                | قات                |
| Times   | کات / دەم          | قات                |
| Suit  | قات                | قات                |
| Crisis, difficulty, poverty, famine, dearth, starvation | خیزانی / ههزاری    | قات و قری          |
| Poverty, famine, dearth                                 | خیزانی / ههزاری    | قاتیی              |
| Leg   | پی / قاچ           | قاچ                |
| Smuggling, contraband                                   | قاچاغ / قه قاچاغ   | قاچاخ / قاچاغ      |
| Smuggler  | قه قاچی            | قاچاچی             |
| Mushroom  | کفارک              | قارچک              |
| Hero, champion, gallant                                 | قه هرمان           | قاره مان           |
| Twang, cawing, snuffling, crying bitterly               | قارقار             | قاراندن / قاره قاپ |
| Goose, swine  | قاز                | قاز                |
| Judge   | قازی               | قازی               |
| Profit, interest, avail, advantage                      | قازانج / سود / مفا | قازانج             |
| Pine-tree   | کاز                | قاز                |

| English                                       | بادینی                        | سۆزانی           |
|---|-------------------------------|------------------|
| Crowing, harsh or shrill cry, cawing, honking | قاژقاژ                        | قاژە قاژ         |
| Chough, rook                                  | قراپى سۆر                     | قاژوو            |
| Safe, coffer, money box                       | قاس / قاسە                    | قاسە             |
|   | قەبىن / قەب قەب / دەنگى كەوئى | قاسپە قاسپ       |
| Boisterous laughter, guffawing                | تېقلىق                        | قا قا            |
| Paper   | كاغەز / پەر                   | قا قەز / كاغەز   |
| Notes, banknotes, papermoney, paper currency  | پارىت كاغەز                   | پارەى قا قەز     |
| Playing cards, deck                           | پەر كانى                      | قا قەزىن         |
| Kite, paper plane                             | قرفرۆك / تەبارى               | قا قەزىن         |
|   | وەرەقى                        |                  |
| Blackbeetle, cock roach                       | كۆز كۆك                       | قالونچە / قالوچە |
| Frame   | قالب                          | قالب             |
| Whip  | قامچى                         | قامچى            |
| Thumb   | قامك / تلابەرانى              | قامك             |
| Big toe                                       | تلابەران                      | قامكى پى         |
| Reed, cane                                    | لەقەن                         | قاميش            |
| Fumigation, smoking                           | دو كىلكرن                     | قانگ             |
| Skill, shell, hull                            | تېقل                          | قاووغ / توينكل   |
| Coffee  | قەھوہ                         | قاوہ             |
| Coffee-mover                                  | قەھوہ چى                      | قاوہ چى          |
| Brown   | قەھوای                        | قاوہ يى          |

| English   | بادینی                    | سورانی          |
|---|---------------------------|-----------------|
| Strap, thong  | قایش                      | قایش            |
| Convinced   | قایل / رازی               | قایل            |
| Agreement, convince                                       | قایل بوون                 | قایل بوون       |
| To convince,<br>persuade, to make<br>agree, accept        | قایل کرن                  | قایل کردن       |
| Strong, severe  | قایم                      | قایم            |
| District<br>commissioner, deputy<br>governor              | قایمقام                   | قایمقام         |
| Ward  | قایش                      | قاوش            |
| To cluck  | قدهقد / قدهقدامریشکی      | قدهقد (مریشک)   |
| Wasting,<br>squandering,<br>throwing away                 | برک                       | قرپ             |
| Vacant, hollow  | بیچ                       | قریوک / پووج    |
| Dried up (fruit)  | زوهاکری / قهماندی         | قریول           |
| Scab, scum  | قاچک / قهلب               | قرتماخه         |
| To cramp, crinkle   | تهزتهزینک                 | قرچ             |
| To crackle  | قرچ / چهرقین              | قرچه قرچ (ناگر) |
| Mean, stingy,<br>crinkled, wrinkled                       | قهلس                      | قرچوک           |
| To lose porosity,<br>to lose money and<br>become bankrupt | پروینه                    | قرخ             |
| Snuffler, twanging,<br>nasalizing, no longer<br>porous    | بیهنکهر                   | قرخن            |
| Lobster, crab,<br>crayfish                                | قرژانگ / کفزاله / کیفزاله | قرژال / قرژانگ  |

| English   | بادینسی                   | سۆزانی               |
|---|---------------------------|----------------------|
| Tick  | گرنی / کرنی               | قرنه / پند           |
| Laughing, shouting and crying                         | کهین / تیقلیق             | قریوه قریو           |
| Destruction, eradication                              | نه مان                    | قپ                   |
| Extinction, dying out                                 | نه مان                    | قپ / قپیوون / نه مان |
| Mass massacre, geonocide, annihilation, extermination | فهرمان                    | قپان                 |
| To exterminate, annihilate, eradicate, extirpate      | ژ ناک برن / نه هینشتن     | قپکردن               |
| Dirt, filth   | قریز                      | قریز                 |
| Hair  | پوچ                       | قز                   |
| Hairy, hirsute, shaggy                                | توکن / پیرتو / کوسک / قزه | قزن                  |
| Speech, talking                                       | قسه                       | قسه                  |
| Frank, straightforward, candid, direct                | رهپ و رات                 | قسه لهرو             |
| Proverb   | مه تهلوک                  | قسه ی پیشینان        |
| Nonsense, balderdash, poppycock                       | پوچ                       | قسه ی قز             |
| Tar   | قیر                       | قسل                  |
| Government house                                      | سهرا                      | قشله                 |
| Lock  | قفل                       | قفل                  |
| To lock   | قفلدان                    | قفلدان               |
| Single  | کهت                       | قل                   |

| English   | بادینسی        | سۆزاسی                 |
|---|----------------|------------------------|
| Beloved, mistress   | خوشتلی         | قال                    |
| To burst  | پهقین          | قلیشانهوه              |
| To crack, cleavage, fission                                       | درز / دمرز     | قلیشانهوه              |
| To secede from, separate from, breakaway, to split, crack, cleave | جودابون        | قلیشانهوه / جودابونهوه |
| Button  | قوپچه / قومچه  | قوپچه                  |
| To copy   | قوپیه          | قوپیه                  |
| Horn  | قوج            | قوج                    |
| To butt, butting  | قوچلیدان       | قوچلیدان               |
| Peach   | خوخ            | قوخ                    |
| Hut, hovel  | کوتک / زنج     | قوخ                    |
| Ditch, obstacle   | چهپهر / چوک    | قورت                   |
| Digger, engraver, driller   | کورکول         | قورت هملکن             |
| Booking, reservation  | گرتن / پاراستن | قورخ                   |
| To book (aseat), reserve  | جه گرتن        | قورخکردن               |
| Teapot  | قوری           | قوری                   |
| Bad, harsh  | قور            | قور                    |
| Non sensical, nonsense  | قور / بوچ قسه  | قسهی قور               |
| Bad, harsh words, swearwords                                      | قسین قور       | قسهی قور               |
| Rumbling, growling, gurgling                                      | مرهمر / کمین   | قوره قور               |
| Handsome, chic  | کمشخه          | قوز                    |
| Excellent, very good  | کمشخه          | قوز                    |

| English                             | بادینی          | سۆزانی         |
|-------------------------------------|-----------------|----------------|
| Clown, joker, jester                | ترانه كهر       | قۇشمە          |
| Direction, aspect, column of troops | قول             | قۇل            |
| Sleigh, arm, sleeve                 | قول             | قۇل            |
| Shoulder blade, scapula             | قۇلنچ           | قۇلنچ          |
| Heap, pile, stock                   | كېفك            | قۇمەت          |
| Period, juncture                    | قۇناغ / قۇيناغ  | قۇناغ          |
| Stage, phase, step                  | قۇناغ           | قۇناغ          |
| Gun stock                           | قۇنداغ / قونداغ | قۇنداغ         |
| Shoes                               | قۇندەرە         | قۇندەرە        |
| Boiled rice                         | كۇرار           | قۇيلى / قۇيولى |
| Crushed, dented                     | تەبقى / پەتشى   | قۇپاۋ          |
| School                              | قۇتاپخانىە      | قۇتاپخانىە     |
| Student, pupil                      | قۇتابى          | قۇتابى         |
| Be-saved, rescued                   | قۇرتال بو       | قۇتاربو        |
| The process of saving, rescuing     | قۇرتال بوون     | قۇتاربوون      |
| To save, rescue                     | قۇرتالكرن       | قۇتاركرن       |
| Tin                                 | قۇتى            | قۇتو           |
| Pyramid                             | قۇچەك / ئەھرام  | قۇچەك          |
| Pyramidal, hierarchy                | قۇچەكى / ھەرەمى | قۇچەكى         |
| Pod lock                            | قۇفل            | قۇفل           |
| Sacrifice, victim                   | قۇربان          | قۇربان         |
| To sacrifice                        | قۇربانى         | قۇربانى        |
| Heavy (weight)                      | كۇران           | قۇرس           |
| Difficult, hard                     | قۇرس            | قۇرس           |

| English                   | بادینی                | سۆرائی          |
|---------------------------|-----------------------|-----------------|
| Weight                    | گرانی                 | قورسایسی        |
| Mud                       | تەقن                  | قوپ             |
| Lead                      | قورقوشم               | قورقوشم         |
| Throat, neck              | قورک / قورک / هه‌قک   | قورپگ           |
| Corner, nook              | قورنەت                | قورنە / قورین   |
| Corner, newspaper column  | قونج                  | قونج            |
| Hook                      | چنکال                 | قولاپ           |
| Fish hook, rod            | شووک                  | قولاپ / قولاپ   |
| Needle, pin               | سنجاق                 | قولاپە          |
| Negro, slave              | بەند / بەنی           | قوللە           |
| Peak, top                 | گوپیتک / جە زیرەقانیی | قوللە           |
| Negro, slave              | بەند / بەنی           | قوللەرەش / قولی |
| (rounded) handle, loop    | قولپ                  | قولپ            |
| Having a hole, perforated | قولپەر                | قولپەر          |
| Hook                      | قولف                  | قولف            |
| Sand                      | قوم / خیز             | قوم             |
| Gambling                  | قوماز                 | قوماز           |
| Gambler                   | قومازچی               | قومازباز        |
| Texture, fabric           | قومانش                | قوماش           |
| Hand-grenade              | قومبەلە               | قومبەلە         |
| Swallow                   | حاجی رەش              | قووت            |
| To swallow                | دداغیریت              | قووتدان         |
| To sip, sup               | قورت                  | قووتدان         |
| Sob, cry with great sobs  | قورەقور / قورپن       | قورپەقور        |

| English                   | بادینی          | سورانی          |
|---------------------------|-----------------|-----------------|
| Deep                      | کویر            | قوول            |
| Depth                     | کویرانی         | قوولایی         |
| Volume                    | قه باره         | قه باره         |
| Grave                     | قه بر / گور     | قه بر / گوڤ     |
| Gravedigger               | گور کول         | قه بر مه لکول   |
| Grave-yard                | گورستان / زیارت | قه برستان       |
| Measure                   | پیفاندن         | قه بلاندن       |
| To guess, imagine         | چندبیت / ره نگه | قه بلاندن       |
| Size, volume              | قه باره         | قه باره         |
| Big, massive              | شه قه لاج       | قه به           |
| Snap, sharp bite          | له قه           | قه پ / قه پال   |
| Steel, yard               | کیشان           | قه پان          |
| Weigh, bridge             | قاپان           | قه پان          |
| To weigh                  | کیشان           | قه پان کردن     |
| Muzzle, snout             | له مبوبز        | قه پوز          |
| Never, not at all         | قه ت            | قه ت / هه رگیز  |
| Tar                       | قه تران         | قه تران         |
| Scab, scum                | قاچک / قه لب    | قه تماخه        |
| Pent up, confined         | چریسک           | قه تیس          |
| Harlot, whore, prostitute | قه حبه          | قه حبه / قه حبه |
| Brothel, whorehouse       | قه حبه خانه     | قه حبه خانه     |
| Stature, waist            | نافقه د         | قه د / ناوقه د  |
| Stem                      | چق              | قه د            |
| Side, flank of mountain   | نه قراز         | قه د پان        |



| English                        | بادینی                 | سؤرائی          |
|--------------------------------|------------------------|-----------------|
| Stature, height and appearance | قہد و قامت             | قہد و بالا      |
| Prohibition                    | قہدغہ                  | قہدغہ           |
| To prohibit                    | قہدغہ کرن              | قہدغہ کردن      |
| Halter chain                   | قہراسہ                 | قہراسہ / قہرازہ |
| Edge, bank, brink              | قہراغ / رہخ / بہرٹاف   | قہراغ           |
| King, prince                   | میر                    | قہرال           |
| Queen, princess                | ژن میر                 | قہرالچہ         |
| Debt, loan                     | قہر                    | قہرز            |
| Debter, in debt                | قہردار                 | قہرزار          |
| To lend                        | قہر ددان / دہین دان    | قہرزدان         |
| To payback (debt)              | زفراندن / دہین زفراندن | قہرزدانہ وہ     |
| Dung, droppings of             | قہرسہ قول / زبل        | قہرسہ قول       |
| Green barley                   | قہرسیل                 | قہرسیل          |
| Gipsy                          | قہرہج                  | قہرہج           |
| Bed                            | تہخت                   | قہرہ ویتلہ      |
| Terebinth                      | قہزوان / کہزان         | قہزوان          |
| Butcher, meatman               | قہساب / گوشت فروش      | قہساب           |
| Slaughter-house                | قہسابخانہ              | قہسابخانہ       |
| Date, phoenix dactylifera      | قہسپ                   | قہسپ            |
| Intention, purpose             | قہست                   | قہست            |
| Priest                         | قہشہ                   | قہشہ            |
| Beautiful, pretty              | جان                    | قہشہنگ          |
| Clown, laughing-stock          | بن تراک / لیبؤن        | قہشہر           |
| Trap, snare                    | قہف                    | قہف             |

| English  | بادینی                       | سۆزانی                |
|--|------------------------------|-----------------------|
| Cage   | قه‌فەس                       | قه‌فەز / قه‌فەس       |
| Chest, ribs, rib cage                            | قه‌فسینک / قه‌فەسکا<br>سینکی | قه‌فەزە ی سینک        |
| Magpie, pica pica                                | قه‌لە باسک / قه‌لە باچکە     | قه‌ل / قه‌لە باچکە    |
| Crow, raven                                      | قه‌لەرە شک                   | قه‌ل / قه‌لەرە شکە    |
| Preserved fried meat                             | قه‌لی                        | قه‌لی                 |
| Massacre   | قه‌لاچۆ / کوم کوژی           | قه‌لاچۆ               |
| Extinction, dying out                            | نەمان                        | قه‌لاچۆبوون           |
| Turkey   | عەلوعەلو                     | قه‌لە موون / عەلە شیش |
| Itinerant dervish, poor                          | قه‌لە نەدر                   | قه‌لە نەدر            |
| Fort, castle                                     | قه‌لا                        | قه‌لا / قەلات         |
| Rook   | قه‌لە                        | قه‌لا ی (شە ترەنج)    |
| Strapping figure                                 | قه‌لافەت                     | قه‌لافەت              |
| Flase, faked, forged                             | قه‌لپ                        | قه‌لپ                 |
| Armour, shield                                   | مەتال                        | قه‌لغان               |
| Crowd, throng                                    | قه‌رە باغ                    | قه‌لە باغ             |
| Reed   | قه‌لەم                       | قه‌لەم                |
| Pen, pencil                                      | قه‌لەم / پێ نووس             | قه‌لەم                |
| Pen-knife  | قه‌لەم تراش / قاتانە         | قه‌لەم بپ             |
| Pen-case, pencil box                             | قه‌لەمدان                    | قه‌لەمدان             |
| Pen  | قه‌لەم پندان                 | قه‌لەم پاندان         |
| Fine chisel                                      | کەزاخ / کەزەختن              | قه‌لەم کردن           |
| Fat, corpulent, stout, fleshy, overweight        | قه‌لەو                       | قه‌لەو                |
| Fatness, corpulence, stoutness, ghee, shortening | قه‌لەوی                      | قه‌لەوی               |

| English                            | بادینی                | سۆرائی            |
|------------------------------------|-----------------------|-------------------|
| Whip                               | قامچی                 | قه مچی            |
| Hunch back, hump-back, convex      | پشت کومل              | قه مور            |
| Long dagger, dink                  | قه مه                 | قه مه             |
| Pole, hooks for hanging carcasses  | قه نارە / سیداره      | قه نارە           |
| Hallop, noose                      | وه رسیی سیداری        | په تی قه نارە     |
| Loaf sugar                         | قه ند                 | قه ند             |
| Hook, pole                         | شووک / چنگال          | قه نارە           |
| Hot water with sugar as drink      | قه نداف               | قه نداخ / قه نداو |
| Sofa, settee                       | قه نه په              | قه نه فه          |
| Volume, size                       | قره ه / سایز          | قه واره           |
| Being, structure, entity           | بوون / کیان           | قه واره           |
| Cylinder                           | قه وان                | قه وان            |
| Reload cartridge case, bullet case | قالک                  | قه وان            |
| Ooze                               | کهفز                  | قه وزه            |
| Happening, event                   | قه وماندی / قه وماندن | قه ومان           |
| To cause (sth) to happen to (sb)   | قه وماندن             | قه وماندن         |
| Saying, discourse                  | قه ول                 | قه ول             |
| Lace                               | قه یتان               | قه یتان           |
| Crisis, impasse, dead lock         | ناریشه                | قه یران           |
| Spinster, old maid                 | قه یره کچ             | قه یره کچ         |
| Tsar, czar, emperor                | قه یسه ر              | قه یسه ر          |
| Market, shopping center            | سیکت                  | قه یسه ری         |

| English                           | بادینی                    | سۆزانی                       |
|-----------------------------------|---------------------------|------------------------------|
| Caesar                            | قه یسه‌ری                 | قه یسه‌ری /<br>نه شته‌رگه‌ری |
| Apricot (-compote)                | زه‌رده‌له / قه یسی        | قه یسی                       |
| Dislike, aversion,<br>repugnance  | بیز / دل ژنمای            | قیژ                          |
| To dislike, feel<br>nauseated     | دل ناحه‌بینی / دل ناچیتنی | قیژنی بوونه‌وه               |
| Kiblah, mecca, south              | قیبله / به‌ری به‌یتی      | قیبله                        |
| Compass                           | قیبله‌نوما                | قیبله‌نما                    |
| Erect, set up on end              | قیت / راکری               | قیت                          |
| Resurrection, to rise,<br>wake up | رابوون                    | قیت بوونه‌وه                 |
| Pitch, tar, asphalt,<br>black top | قیژ                       | قیژ                          |
| Highway, road                     | قیژ                       | قیژ                          |
| Pavement, tar, pitch,<br>asphalt  | قیژکردن                   | قیژتاو                       |
| Tar, pitch                        | قیژکردن                   | قیژتاوکردن                   |
| Croaking, caw,<br>squawk          |                           | قیژاندن                      |
| Croaking                          | وهق وهق                   | قیژه قیر (بووق)              |
| Screaming                         | قیژ قیژ                   | قیژه قیژ                     |
| Minced meat                       | قیمه                      | قیمه                         |
| To mince, chop up,<br>hash        | قیمه ده‌که / هیرده‌که     | قیمه ده‌کا                   |
| Spite, rancour                    | نه‌ئیان / که‌رب           | قین                          |
| Spiteful, vindictive              | زگ ره‌ش                   | قیناوی                       |

| English   | بادینی              | سۆزانی       |
|---|---------------------|--------------|
| K The 20 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ک                   | ک            |
| Hay, chaff  | کا                  | کا           |
| Where?  | کا                  | کا / کوا     |
| Wife house  | کابانی              | کابان        |
| Fellow, known but not named guy                       | کابرا               | کابرا        |
| home  | به‌ری به‌یتی        | کابه         |
| Skull   | کلوخ                | کاپۆل        |
| Time  | دهم                 | کات          |
| Watch, clock  | دهم ژمیر            | کاتژمیر      |
| Glue  | جهوی                | کاتیره       |
| Work, jop   | کار / شوول          | کار          |
| Kid   | کارک                | کار          |
| Expert, practised                                     | شهره‌زا             | کارامه       |
| Expert knowledge, to have experience                  | شهره‌زایی           | کارامه‌یی    |
| Partner   | هه‌قبشک             | کاربرا       |
| Official, chief, responsible                          | به‌پرس              | کاربه‌دهست   |
| Card  | کارت                | کارت         |
| Wedding card, marriage card                           | کارنا ژنهبانی       | کارتی ژنهبان |
| Card of results                                       | کارت                | کارتی نمره   |
| To influence, impact                                  | کارتیکرن            | کارتیکردن    |
| Factory, work shop                                    | بافریقه             | کارخانه      |
| To reflex, to react, reaction                         | کاردانی / دژه‌کردار | کاردانه‌وه   |

| English                                  | بادینی               | سوزانی        |
|--|----------------------|---------------|
| Expert, talented                         | کارزان               | کارزان        |
| Expert knowledge                         | کارزانی              | کارزانی       |
| To work                                  | کار کردن / شول کردن  | کار کردن      |
| Mashroom                                 | کفارک                | کارگ          |
| Factory, workshop                        | کارگاه               | کارگا / کارگه |
| Agenda                                   | کارنامه              | کارنامه       |
| Caravan                                  | کهره فان             | کاروان        |
| Caravanseray                             | خانه                 | کاروان سہرا   |
| Affairs                                  | کاروبار              | کاروبار       |
| Electricity                              | کارہا                | کارہا         |
| Tragedy, calamity, catastrophe, disaster | دہر دہسہری / کارہسات | کارہسات       |
| Servant, maidservant                     | کارکەر               | کارہکەر       |
| Fountain, subterranean canal             | کارینز               | کارینز        |
| Black arum lily, curry, curry powder     | کاری                 | کاری          |
| Spine, roof-tree                         | کاریتہ               | کاریتہ        |
| Vertebra column, spine                   | کاریت پشتی           | کاریتہی پشت   |
| Effective                                | کارینکەر             | کارینکەر      |
| Pine-tree                                | کاژ                  | کاژ           |
| Slough of snake                          | کہ لیاماری           | کاژ           |
| Giddy, stunned                           | کینز                 | کاس           |
| Cup, trophy                              | کاس                  | کاس           |
| Cup, glass, tumbler, goblet              | گلاس                 | کاس           |
| Giddy, nauseated, startled               | کینز                 | کاس           |

| English                                 | بادینى              | سۆرانى          |
|---|---------------------|-----------------|
| Gainer, tradesman                       | كاسبكار             | كاسبكار         |
| Bowl                                    | ترار                | كاسه            |
| Cranium                                 | كولو قاتك           | كاسه‌ى سهر      |
| Cash                                    | ئىكسهر              | كاش             |
| Tile                                    | كاشى                | كاشى            |
| Paper                                   | كاغەز               | كاغەز           |
| Camphor                                 | كافور               | كافور           |
| Sir, mister                             | كاك / برا           | كاك             |
| Cacao, cocoa                            | كاكاو / كه كاو      | كاكاو           |
| Essence, core, heart                    | دەن / كروك / گەوهەر | كاكل            |
| Kernel, core                            | كاكل / ناكك         | كاكل / كاكله    |
| Walnut kernel                           | كاكلك               | كاكله گويىز     |
| Tuft, hair brushed up<br>in curl behind | پەرچەم              | كاكۆل           |
| Base of lower jaw                       | كاكېلك              | كاكېله          |
| Scabbard, sheath                        | كالان / قاب         | كالان           |
| Pale, faded                             | زەر / بى رەنگ       | كال             |
| Unripe, quite unripe,<br>sour           | كەرەك / نەگەهشتى    | كال             |
| Agriculture                             | چاندن               | كال / كشت و كال |
| Cloth, garment                          | قومانش / پەرۆك      | كالا            |
| To fade, to lose its<br>colour          | بەقەم بوون          | كالىبونەوه      |
| Quite unripe, sour                      | پويچ                | كال و كرچ       |
| Melon                                   | گندور               | كالك / گندوره   |
| Hut, hide, shelter                      | قوژبن / كوكك        | كالىت / كۆلپت   |
| Which?                                  | كېشك؟               | كام؟            |

| English                       | بادینی          | سۆزانی           |
|-------------------------------|-----------------|------------------|
| Which one of you?             | کیشکک ژوه       | کامتان           |
| Which one of us?              | کیشکک ژمه       | کاممان           |
| Happy, successful in life     | که یف خوئش      | کامهران          |
| Happiness, success            | که یف خوئشی     | کامهرانی         |
| Camera                        | کامیرا          | کامیرا           |
| Which one? Which one of them? | کیشکک ژوان      | کامیان           |
| Mine, quarry                  | مین             | کان              |
| Metal                         | کانزا           | کانزا            |
| Mineralogy, metallurgy        | کانزاناسی       | کانزاناسی        |
| Mine                          | کان             | کانگا / کانگه    |
| Bottom of the heart           | نیفادلی         | کانگای دل        |
| Fountain, spring              | کانی            | کانی / کانیاو    |
| Where is                      | ل کیرییه؟       | کانی؟            |
| Lamb of 3-6 months            | کافر            | کاوپ             |
| Ruined, devastated, damaged   | کافل            | کاول             |
| To become ruined, deserted    | کافلبوون        | کاولبوون         |
| Ruining, destroying           | کافلکاری        | کاولکاری         |
| To ruin, devastate            | کافلکردن        | کاولکردن         |
| Rumination                    | قه جین          | کاوینژ           |
| To ruminate, to chew the cud  | قه جین          | کاوینژکردن       |
| Arena, field                  | بیاف            | کایه             |
| Magnetic field                | بیافی موگناتیسی | کایه ی موگناتیسی |



| English                               | بادینی               | سۆرائی              |
|---------------------------------------|----------------------|---------------------|
| Quiet, silent,<br>voiceless, deafened | بی‌ده‌نگ / کهر       | کپ                  |
| To become silent,<br>deaf             | کهر بوون             | کپ بوون             |
| To deafen                             | کپ کرن               | کپکردن              |
| Cat                                   | کتک / پشیک           | کتک                 |
| Kettle                                | کتلی                 | کتلی                |
| Book                                  | کتیب                 | کتیب                |
| Library                               | کتیبخانه             | کتیبخانه            |
| Book shop                             | کتیبخانه             | کتیبخانه / کتیبفروش |
| Book seller                           | کتیبفروش             | کتیبفروش            |
| Girl                                  | کچ                   | کچ / کیژ            |
| Daughter of                           | کچا                  | کچی / کیژی          |
| For girls                             | کچا / کچکا           | کچانه               |
| Girlish                               | کچانی / سه‌رژنک      | کچانی               |
| Small                                 | بچیک                 | کچکه                |
| Elopement                             | کچ هه‌لگرتن / رفاندن | کچ هه‌لگرتن         |
| Girl-fairy                            | په‌ری / حوری         | کچه په‌ری           |
| Little girl, orphan,<br>beloved       | خوشتی / ده‌زگر       | کچه‌تیو             |
| Grandchild,                           | نه‌فی                | کچه‌زا              |
| Girlhood                              | کچینی                | کچیتی               |
| Girl hood, virginity                  | کچینی                | کچینی               |
| Shirt                                 | قه‌میس               | کراس                |
| Open, unlocked                        | قه‌کری               | کراوه               |
| Open minded                           | قه‌کری / هه‌ژی       | کراوه               |
| Un obstructed                         | به‌ردای              | کراوه (به‌ره‌للا)   |

| English                     | بادینی                  | سۆزانی                         |
|-----------------------------|-------------------------|--------------------------------|
| Untied, un fastened         | بهردای                  | کراوه (کهه به ره لالا)         |
| To clip, trim, gnaw         | له قانندن               | کرتانندن                       |
| Tough, unripe               | پویج / خرش / نه گه هشتی | کرچ                            |
| Action, operation           | کریار                   | کردار                          |
| Verb                        | کار / کردار / فرمان     | کردار                          |
| The Creator                 | چینکهه                  | کردگار                         |
| To do                       | کرت                     | کردن                           |
| To make                     | چینکردن                 | کردن                           |
| To open, unlock             | قه کرت                  | کردنه وه                       |
| Action, work, performance   | کریار / کار             | کرده                           |
| Deed, behaviour             | کریار                   | کرده وه                        |
| Wrinkled, shriveled, sullen | چرچ کرمشی / قورمچی      | کرژ / کرچ                      |
| To become wrinkled          | کلفچی / کرژی / قورمچین  | کرژی بوون                      |
| Cartilage                   | کر کرۆک / قه کرۆک       | کرکراکه                        |
| Worm                        | کرم                     | کرم                            |
| Villager, peasant           | گوندی                   | کرمانج                         |
| A major kurdish dialect     | کرمانج                  | کرمانج                         |
| Worm-eaten                  | کرمی / رزی              | کرماوی / کرمن / کرمی /<br>کرمی |
| To mince, to chop up        | کراندن / که لیزین       | کرۆتن / کرۆژتن                 |
| Core, essence               | نافک                    | کرۆک                           |
| Hire, ease, rent            | کرئ                     | کرئ                            |
| To rent, to let             | ب کرئ دان               | به کرئ دان                     |
| To hire                     | ب کرئ گرتن              | به کرئ گرتن                    |

| English                         | بادینی             | سۆزانی                    |
|---------------------------------|--------------------|---------------------------|
| Hired, mercenary                | کردی گرتی          | به کړنگیراو               |
| Worker, labourer                | پاله               | کړنکار                    |
| Occupation of labourer          | پاله یی            | کړنکاری                   |
| Mercenary, hired                | کردی گرتی          | کړنگرته                   |
| Motionless, silent              | کم                 | کم                        |
| Become silent, broody           | کم بوون            | کم بوون                   |
| Stop crying, be silent again    | کم بوون / بی دهنگی | کم بوونه وه               |
| To silence, to make (it) silent | ته ناکرن           | کم کړدن / کم کړدنه وه     |
| Sit on eggs                     | کورک               | کم کړه وتن                |
| To kneel, to knee, to bend      | چه ماندن           | کم نووش                   |
| Whine, whimper, lament          | گریان              | کم روزانه وه              |
| Dirt, filth                     | قریش               | کم ریش / قریش             |
| Blizzard                        | شلوځه              | کم پیوه                   |
| Purchaser, purchase, buyer      | بکر                | کم ریار                   |
| To buy, purchase                | کم رین             | کم رین                    |
| Dim, despondent, weak           | لاواز              | کم ز                      |
| To smart, itch, tickle          | ژان / ئیش          | کم زانه وه / برین / سوتان |
| To lose its brightness, weak    | کم بوون            | کم بوون / روڼاکی          |
| Weak market                     | هشک                | کم بوون / بازار           |
| Gentle breeze                   | فهراستین / هین     | کم زه                     |
| Smart, sharp pain               | ئیش                | کم زه                     |

| English                        | بادینی               | سۆزانی          |
|--------------------------------|----------------------|-----------------|
| Heart ache                     | ئیشادلی              | کزه ی جهرگ      |
| Mountain                       | شاخ                  | کهژ             |
| Period of relax, turn          | نۆبهت                | کژه / کژ        |
| Season                         | کهژ / وهرز           | کژ              |
| Shephe                         | کس / چته             | کس              |
| Flaming, burring, sizzling     | کزین                 | کسپه            |
| Check (chess)                  | کش                   | کش              |
| Shoo away, scare away          | کش                   | کش              |
| To advance                     | پیشفه چوون           | کشان / پیشه ره  |
| To retire                      | زقرین / باشفه کشاندن | کشاندنه وه      |
| Draw back, withdraw, retreat   | کشین / باشفه چوون    | کشانه وه        |
| Agriculture                    | چاندن                | کشت             |
| Farmer, peasant                | چوتیار               | کشتکار / کشتیار |
| Farming, agriculture           | چاندن                | کشت و کال       |
| Agronomy                       | چاندن                | کشت و کالناسی   |
| Twine                          | کشتهک                | کشتهک           |
| Sultana raisin                 | کشمش / خاتینۆک       | کشمیش           |
| Silent, subdued                | بی دهنگ              | کش و مات        |
| To shoo, check                 | کشی                  | کشه لیکردن      |
| Worn out                       | هیلاک / شه کهت       | کفت             |
| Rissole                        | ترشک                 | کفته            |
| Shroud                         | کفن                  | کفن             |
| To shroud                      | کفتکردن              | کفتکردن         |
| Blasphemy, infidelity, atheism | کفر                  | کفر             |

| English   | بادینی                       | سۆزانی           |
|---|------------------------------|------------------|
| Kohl  | کل                           | کل               |
| To darken one's eyelids with kohl                 | کلکرن                        | کلکردن           |
| Kohl-pot  | کلدانک                       | کلتوور           |
| Kohl-pot  | کلدانک                       | کلدان            |
| Tail  | کلک / کوری                   | کلک              |
| Handle, haft                                      | دهسک                         | کلک / دهسک       |
| Hollow, hoop                                      | کلور / قوینر                 | کلور             |
| Crore   | کلور                         | کلور             |
| Coccyx  | کلیزی                        | کلینچکه / کلنیزه |
| Key, lock   | کلیل                         | کلیل             |
| To lock   | کلیلکرن                      | کلیلدان          |
| Hat, head-dress                                   | کلاف                         | کلور             |
| Skullcap, kneecap                                 | کلاف                         | کلور             |
| Smoke-hole in roof                                | کونابانی                     | کلورقوژنه        |
| Any hole in roof                                  | باروک                        | کلورقوژ          |
| Knee cap  | چوک                          | کلوروی نهژنو     |
| Flame, blaze, burn                                | گوری                         | کلپه             |
| To flame, blaze, burn, inflame, burst into flames | ئاگر بهردان                  | کلپهکردن         |
| Lump, clod  | پرتک / اشه کرا / سهرک / توپه | کلو              |
| Clod  | گومچک / کهرسهک / نهنگوتک     | کلو              |
| Hip (bone)  | کهماخ / ههستی یی / کهماخی    | کلوت             |

| English                       | بادینی                        | سۆزانی          |
|-------------------------------|-------------------------------|-----------------|
| Wretched,<br>unfortunate      | بى بهخت/ بهخت رهش             | كلۆل            |
| Misfortune                    | بى بهختى                      | كلۆلى           |
| Mortis for bolt               | كلوم                          | كلۆم            |
| Church                        | دیر                           | كلیشه           |
| Arm-pit                       | بن ههنگل/ بن كهفش/<br>بن چهنگ | كلیشه           |
| Cliche                        | كلیشه                         | كلیشه           |
| By, near, beside              | نك                            | كن              |
| Nearness, proximity           | نیزیكى/ نیزیكى                | كن              |
| Gundelia                      | كنگر                          | كنگر            |
| to pile, collect              | كۆمكرن                        | كۆ              |
| Plural                        | كۆ                            | كۆ              |
| Meeting, assemble             | كۆمبون                        | كۆببونوه        |
| Together, collection          | پیتكهه/ تیکهل                 | كۆبهند          |
| To hold a meeting             | كیران/ گرتن (كۆمبون)          | كۆبهند          |
| Pack saddle,                  | پالان                         | كۆپان/ كۆپهن    |
| Metal collar                  | توق                           | كۆت             |
| Top (of a mountain)           | كۆت                           | كۆت             |
| Texture                       | پهروك                         | كوتال           |
| Pigeon, dove                  | كۆتر                          | كۆتر            |
| Lump of wood, log             | پارچه                         | كۆتك/ دار       |
| Stocks and chains             | زنجیر                         | كۆت و زنجیر     |
| Chain up, bind with<br>chains | زنجیر كرن                     | كۆت و زنجیر كرن |

| English  | بادینی                               | سورانی          |
|--|--------------------------------------|-----------------|
| Migration, exodus, expatriation, the hegira, immigration | مشهختی                               | کوچ             |
| To migrate, emigrate                                     | مشهخت بوون                           | کوچکردن         |
| Migration  | ره‌فین                               | کوچ رهو         |
| Nomad, nomadic   | کوچه‌ر                               | کوچه‌ر          |
| To pass away, die  | مرن                                  | کوچی دواایی     |
| Brain drain  | مشهختبونا عه‌قلان/<br>خودان شه‌هادان | کوچی عه‌قله‌کان |
| Cottage, hut, shanty, shack                              | خانیک                                | کوخ             |
| To cough   | کوخک                                 | کوخین           |
| Coup, etat   | کوده‌تا                              | کو دیتا         |
| Baby   | ساقا/ پز                             | کورپه           |
| Newly born, infant                                       | تیشک/ بچویک                          | کورپه‌له        |
| Embryology   | پز زانی/ پسزانی                      | کورپه‌له‌زانی   |
| Gathering, seminar                                       | کۆر                                  | کۆر             |
| Sheep pen  | کوز                                  | کۆز             |
| Mountain   | شاخ/ چیا                             | کۆسار           |
| Obstacle, barrier  | کۆسپ/ ناسته‌نگ                       | کۆسپ            |
| Patron, support  | پشته‌فانی                            | کۆست            |
| To lose means of support                                 | بی پشته‌فانی/ ئیک زی<br>مری          | کۆستکه‌وتو      |
| Shark  | ماسی                                 | کۆسه            |
| Lap  | باوه‌ش                               | کۆش             |
| Effort, striving   | بزاف/ خه‌بات                         | کۆشش            |
| Mansion, castle,   | قه‌سر/ کوچک                          | کۆشک            |

| English                                       | ئادىتى        | سۆزى               |
|---|---------------|--------------------|
| palace  |               |                    |
| Large mansion, palace                         | كوشك / كوچك   | كۆشك و سەرا        |
| Chic  | كوك           | كۆك                |
| Be in harmony with                            | رازى / كۆك    | كۆكبوون            |
| To collect, to gather, compile                | كۆمكەن        | كۆكردنەوہ          |
| Coughing                                      | كۆكك          | كۆكە               |
| Whooping cough                                | خەندخەندۆك    | كۆكە رەشە          |
| Store, warehouse                              | كوگەھ         | كۆگا / كۆگە        |
| Kite  | فرفرۆك        | كۆلارە             |
| Dull, incompetent                             | كوھ           | كۆل / كۆر          |
| Log   | كولكە         | كولكەدار           |
| Load  | بار           | كۆل                |
| Carrier, porter                               | بار ھەلگەر    | كۆل ھەلگەر         |
| Street, lane                                  | كولان         | كۆلان              |
| To defeat, to make submit, Surrender, give in | شكست پى ئېنان | كۆلپىدان           |
| Vinable, to give in, submit                   | خودانەدەست    | كۆلدان             |
| Sedulity                                      | خۆنەدانەدەست  | كۆلنەدان           |
| Invincible, sedulous                          | خونادەتە دەست | كۆلنەدەر           |
| Carrier, porter, pedlar                       | بارھەلگەر     | كۆلكەش / كۆلھەلگەر |
| Stiffneck                                     | قولنج         | كۆلنج              |
| Pillar, column                                | ستون / كارپتە | كۆلەكە             |
| Humble, uneducated, ignorant                  | بەلەنگاز      | كۆلەوار            |



| English                  | بادىنى              | سۇرانى           |
|--------------------------|---------------------|------------------|
| Rainbow                  | كەسك و سۆر          | كۆلكە زىرىنە     |
| Shelter, hut, hide       | كولت                | كۆلپت            |
| To investigate, research | قە كولپن/ لىنپىرىن  | كۆلپن/ كۆلپنەو   |
| To dig, dig out          | كولپن               | كۆلپن            |
| Rock inscription         | بەر كولپن           | بەرد كۆلپن       |
| Anus, bottom             | قون                 | كۆم              |
| Hunch-backed             | پىشت خوز/ پىشت كومل | كۆم              |
| Republic                 | كومار               | كۆمار            |
| Republican               | كومارى              | كۆمارى           |
| To become bent           | چەماندى             | كۆمانەو          |
| Stooping, bowed          | چەمايى              | كۆماو            |
| Help, support            | ھارىكارى            | كۆمەك            |
| To help, support         | ھارىكارى            | كۆمەكى           |
| Society, community       | جفاك                | كۆمەل            |
| Social                   | جفاكى               | كۆمەلەيەتى       |
| Society, community       | جفاك/ كۆمەلگەھ      | كۆمەلگا          |
| Organisation             | كومەل               | كۆمەلە           |
| Association              | كۆمەل               | كۆمەلە           |
| Group                    | كومەل               | كۆمەلە           |
| Committee                | كومپت/ كۆمپتە       | كۆمپتە           |
| Central committee        | كۆمپتا ناقىن        | كۆمپتەي ناوۋەندى |
| Old, ancient             | كەقن                | كۆن              |
| Conference               | كۆنگرە              | كۆنفراس          |
| Conference, congress     | كونگر               | كۆنگرە           |
| Old clothes              | كەقن                | كۆنە             |

| English                              | بادینی                     | سۆرائی               |
|--------------------------------------|----------------------------|----------------------|
| Second hand                          | كەڭنەى نوى /<br>كەڭن و نوى | كۆنە باش / نىوداش    |
| Old friend                           | كەڭنە برادەر               | كۆنە برادەر          |
| Reactionist,<br>conservative         | كەڭنە پەرىس (باشقەروا)     | كۆنە پەرىس           |
| Reactionary,<br>regressiveness       | كەڭنە پەرىسى               | كۆنە پەرىستى         |
| Dealer in second hand<br>wares       | كەڭنە فرۆش                 | كۆنە فرۆش            |
| Concrete                             | كونكرىت                    | كۆنكرىت              |
| Tangible                             | كونكرىت                    | كۆنكرىت              |
| Magazine                             | گوفار                      | كۆوار / گوفار        |
| Slave, serf, chattel                 | كوله / بەنى / كۆيل         | كۆيله                |
| Slave owner,<br>enslaved, subjugated | كوله دار                   | كۆيله دار            |
| Slavery, enslavement                 | كوله تى / بەنستانى         | كۆيله يى             |
| Where?                               | كوبرى                      | كوا                  |
| Mushroom                             | كفارك                      | كوارك                |
| Fire-place                           | كوچك                       | كوانوو               |
| To beat, thresh                      | قوتان                      | كوتان                |
| Threshing, crushing                  | گېرە                       | كوتانەوہ             |
| Bat, mallet, wooden<br>hammer        | كوتك / ميكوت               | كوتك                 |
| Suddenly                             | ژنشكىڭھ                    | كوت و پىر / كت و پىر |
| Alike, facsimile                     | كل و مل                    | كوت و مت / كت و مت   |
| Force, strength                      | ھېز / كوتەكى               | كوتەك                |
| Short                                | كورت                       | كورت                 |
| Brief                                | كورت                       | كورت                 |

| English                         | بادینی              | سۆزانی           |
|---------------------------------|---------------------|------------------|
| Saddle, pack-saddle             | کورتان / زین        | کورتان           |
| Saddler, saddle-maker           | زینتەر (سهراج)      | کورتان دروو      |
| Summerize, shorten              | کورت کرن            | کورت کردنهوه     |
| Synopsis, summary, abstract     | کورتی               | کورتته           |
| Dwarf                           | بهژن کورت           | کورتته بالآ      |
| Stumpy, stubby, squat           | قوت                 | کورتته بنه / قوت |
| Brevity                         | کورتی               | کورتی            |
| Kurdish patriotic movement      | کوردایهتی / کوردینی | کوردایهتی        |
| Kurdistan                       | کوردستان            | کوردستان         |
| home land                       |                     |                  |
| Kurdologist                     | کوردناس             | کوردناس          |
| Kurdology                       | کوردناسی            | کوردناسی         |
| The kurdish world, kurdish life | کوردهواری           | کوردهواری        |
| Kurdish                         | کوردی               | کوردیی           |
| Kurdish language                | زمانی کوردی         | زمانی کوردی      |
| Kurdish culture                 | کهلتوری کوردی       | کهلتوری کوردی    |
| Chair                           | کورسی               | کورسی            |
| Throne                          | کورسی               | کورسی (دهسهلات)  |
| Boy                             | کوپ                 | کوپ              |
| For boys                        | کورکا / کورکا       | کوران            |
| Boyish                          | نیره کور            | کورانه           |
| Tom-boy                         | کورکا / کورکانه     | کورانیی          |
| Youths!boys!                    | کورینو / گهلی کورکا | کورگهلی          |
| To bow, bend, pray              | چهمیان              | کورنووش / کرنووش |
| To wail, lamentation            | نارین               | کوروزانهوه       |

| English                       | بادینی                      | سۆرائی            |
|-------------------------------|-----------------------------|-------------------|
| Grand child                   | نهقی                        | کورەزا            |
| Boyhood, boyishness           | کورینی                      | کورینی            |
| Son of..                      | کوری                        | کوری              |
| Flatterer, toady, fawner      | دووورۆ / دووری              | کوزکەش / قوزکیش   |
| Flattering, hypocrisy         | دووورۆیی                    | کوزکەشی / قوزکیشی |
| Killing, slaughter, to kill   | کوشتن                       | کوژ / کوشتن       |
| To quench, extinguish         | قەمراندن                    | کوژاندنەو         |
| Fire-extinguishing            | ناگر قەمراندن               | ناگر کوژاندنەو    |
| Off                           | قەمراندن / تەمراندن         | کوژانەو           |
| Light off, gone               | کارەبا تەمراندن             | کارەبا کوژانەو    |
| kill, slay                    | کوشتن                       | کوژتن / کوشتن     |
| be killed                     | کوشتی                       | کوژراو            |
| killer, murderer              | کوژەک                       | کوژەر             |
| Killing                       | کوشت                        | کوشت              |
| Slaughter                     | سەرژیکرن                    | کوشتار            |
| Slaughter-house               | جی سەرژیکرنی                | کوشتارگە          |
| To kill, murder               | کوشتن                       | کوشتن             |
| Killer, culprit, love to kill | کوژەک / بکوژ                | کوشتیار           |
| Lethal, fatal, deadly         | کوژەک                       | کوشندە            |
| Blunt                         | کوھ / نهخۆشی                | کول / کۆر         |
| Stupid, dull, slow-witted     | کەلپور / خونقال             | کول               |
| To irritate, revive           | قەژاندن / ئەنرین / دئەنرینت | کولاندنەو         |
| Smart, feel painful           | دئیش تەقە                   | کولانەو           |

| English                        | بادىنى                | سۇرانى                    |
|--------------------------------|-----------------------|---------------------------|
| Mosquito-net                   | كوله                  | كوللە / كوله              |
| Hollow, vacant                 | قالا / قوليز          | كۆلۈر / كلۆز              |
| Flake (snow), ball             | پەرمىچىك              | كولو / بەفر               |
| Locust, grasshopper            | كولى                  | كوله / كوللە              |
| Mosquito-net                   | كوله                  | كوله / پەردە              |
| Drudgery, slavery, hardship    | زەحمەتكىشى            | كوله مەرگى / كۆلە مەرگى   |
| To boil                        | كەلاندن               | كۆلەن                     |
| Cheek-bone                     | ھەنارۆك / ھەنارەك     | كۆلم / گۆنا               |
| Stiffness in shoulder and neck | كولنج                 | كۆلنج / قۆلۈنج            |
| Wretched                       | پەرىشان / داماي       | كۆلۈل / كلۆل              |
| Mortise for bolt               | قوفل                  | كۆلۈم / كلۆم              |
| To die down (emotion)          | كول ليدە ركەن         | كۆل و كۆ دامر كاندنە ۋە   |
| Draft, bill of exchange, bond  | كومپىيالا             | كومپىيالا                 |
| Communist                      | شوعى                  | كۆمۇنىست                  |
| Hole, gap, aperture            | كون                   | كون                       |
| Full of holes                  | كون كون               | كوناۋى / كون كون          |
| Make holes, pierce             | كون تىكرن / كون لىكرن | كون تىكرن                 |
| Corner, tight spot             | قولاچك / كونج         | كونج                      |
| Sesame                         | كونجى                 | كونجى                     |
| Rope                           | ۋەرىس                 | كوندر / كندر              |
| Drill                          | كونكەر                | كونكەر                    |
| Nook and cranny                | قوۋىن                 | كون و قوۋىن / كون و كەلىن |
| Owl                            | كوند                  | كونە بەبوۋ / كوندە بەبوۋ  |

| English                             | بادىئىي                | سۆزاتى                |
|-------------------------------------|------------------------|-----------------------|
| How                                 | چەوا                   | كوو / چۆن             |
| Cup                                 | كوپ                    | كووپ                  |
| Jar                                 | دەن                    | كووپە                 |
| Texture, garment, cloth             | قوماش / پەرۆك          | كووتال                |
| Pyramid                             | قوچەك / ئەھرام         | كووچك / كوچەك / قوچەك |
| Lane, alley                         | كولانك / كوچە          | كووچە                 |
| Bee-hive                            | سەلەمىشك / كورە / شانك | كوورەى ھەنگ           |
| Fire-place for charcoal, hearth     | كورەھە / كومر          | كوورە                 |
| Hunched, crooked                    | پشتقۇس / پشتقۇب        | كوور                  |
| Pumpkin, vegetable marrow           | كولند                  | كولەكە / كودى         |
| Where?                              | كوپىرى؟                | كوپى؟ / كىندەر        |
| Blind, extinct                      | كورە                   | كوپىر / كۆر           |
| Blindly                             | ب كۆرى                 | كوپىرانە / كۆرانە     |
| Become blind                        | كورەبون                | كوپىربون              |
| Extinction                          | نەمان                  | كوپىربونەوہ           |
| Drudgery, hardship, toil            | زەھمەتى                | كوپىرەوہرى            |
| High lands, resort                  | زۆزان                  | كوپىستان              |
| When                                | كەنگى                  | كە                    |
| Who, which                          | كى / چى                | كە                    |
| Kabab, roast-meat wrapped on skewer | كەباب                  | كەباب                 |
| Housewife                           | كەيبانوى / كابانى      | كەبانوى / كەيبانوى    |

| English                               | بیادینی                   | سورانی        |
|---------------------------------------|---------------------------|---------------|
|                                       |                           | کابان         |
| Bower, hut                            | که پر                     | که پر         |
| Summit, peak                          | کوبک / کوپتک / لوتکه      | که پکه        |
| Snout                                 | ته پک / دا ف              | که پکه        |
| Skull                                 | قه ر قوده / کلوخ / قه حفک | که پؤل        |
| Nose                                  | که پی / دفن               | که پوو / لووت |
| Nasal cavity                          | کونکیت دفنی               | بو شایی لووت  |
| Bran, scurf                           | ثالف                      | که پهن        |
| Single                                | که ت                      | که ت / تاک    |
| Linen                                 | کتان                      | که تان        |
| Mischief, roguery,<br>rascality       | که تن                     | که تن         |
| Broad-shouldered,<br>heavily built    | مل بان                    | که ته         |
| Glue, gum, tragacanth                 | سترک / سمغ                | که تیره       |
| Crooked, bent,<br>lowered             | چه می / خار / خوار        | که چ          |
| Not good, useless                     | بی مفا                    | که چه         |
| Bald, suffering from<br>scalp disease | که چهل                    | که چهل        |
| Donkey, ass                           | که ر                      | که ر          |
| Asinine                               | که راتی / خربو            | که رانه       |
| Foolish, stupid                       | که راتی                   | که رانه       |
| Asinate, use some<br>one              | که ر کردن                 | که ر کردن     |
| Sector, part                          | که رت                     | که رت         |
| Division,<br>part-fragment            | پشک                       | که رت         |
| To divide                             | دابه شکرن                 | که رت کردن    |

| English                      | بادینی                | سۆرانى          |
|------------------------------|-----------------------|-----------------|
| Unicorn, rhinoceros          | كهركهدهن              | كهركهدهن        |
| Vulture                      | كهركهس / كهچهلوک      | كهركهس / كهركهن |
| Rabbit, hare                 | كيشريشك               | كهروييشك        |
| Butter                       | كهره / نيقيشك         | كهره            |
| Grey-brown donkey, obstinate | كهري بوز / ركدار      | كهرهدين         |
| Equipment, material          | ئالاف / بيدقيت (مال)  | كههسته          |
| Parsley                      | كههفس                 | كههوز           |
| Deaf                         | كهر                   | كهر             |
| Deaf and dumb                | كهرولال               | كهرو لال        |
| Mildew, mold, fungus         | كوفك                  | كهروو           |
| Turn, time                   | نوبهت                 | كههت            |
| Lock of hair                 | كهزى                  | كهزى            |
| Mountain, hill, crag         | گر                    | كهژ             |
| Season                       | كژ                    | كهژ             |
| Person, any body, individual | كهس                   | كهس             |
| Wretched, poor and miserable | شهپرزه / پهريشان      | كهساس           |
| Personality                  | كهسايهتى              | كهسايهتى        |
| Clod                         | كههسهك / گومچكا ئاحى  | كههستهك         |
| Green                        | كهسك                  | كهسك / سهوزه    |
| Unprecedented                | نويژهن / كهس نهديت    | كهس نهديو       |
| Relatives, kins              | كهس و كار             | كهس و كار       |
| Any person, a person         | كههسهك                | كهسى            |
| Paralysis, numbled           | شهپله / شههتى / فالنج | كهسيره          |



| English                                  | بادینس                        | سۆزانی        |
|--|-------------------------------|---------------|
| Climate weather                          | سەقا                          | كەش           |
| Weather                                  | ئاف و با / كەش                | كەش و ھەوا    |
| Ship                                     | گەمی                          | كەشتی         |
| Space-ship                               | گەمیا ئەسمانی                 | كەشتی ناسمانی |
| Sailor, captain                          | گەمبێغان                      | كەشتیەوان     |
| Beggar, s bag                            | تویری خاز خارۆك /<br>خوازۆك   | كەشكۆل        |
| Monk                                     | قەشە / رەبەن                  | كەشیش         |
| Foam, froth                              | كەف                           | كەف           |
| Foamy                                    | كەفی / كەفدار                 | كەفاویی       |
| Shroud, grave clothes                    | كفن / قەر قەر                 | كەفن / كفن    |
| To shroud, enshroud,<br>Wrap in a shroud | قەد شیرت / كفن كرن            | كەفن كردن     |
| Deserted, ruined<br>building             | چولكری / كاڤكری /<br>ویرانكری | كەلاوھ        |
| Skull                                    | كلوخ / قەحقەك                 | كەللە         |
| Obstinate                                | كەللە پێچ / ركدار /<br>سەھەند | كەللەرەق      |
| Equipment, bits and<br>pieces            | كەل و پەل                     | كەل و پەل     |
| Hand cuff                                | كەلەبچە                       | كەلەبچە       |
| Culture, heritage                        | كەلەپور                       | كەلەپوور      |
| Cabbage                                  | كەلەم / لەھەن                 | كەلەرم        |
| Corpse                                   | كەلەخ                         | كەلەك / كەلاك |
| Cleft, crack, gap                        | دەررز / دەرزهك                | كەلین         |
| Fang, canine tooth                       | قیل / كەلەم                   | كەلبە         |
| Use, benefit,                            | سود / مفا                     | كەلك          |

| English                      | بادینی                     | سورانی                       |
|------------------------------|----------------------------|------------------------------|
| advantage                    |                            | که له که له                  |
| Notion, anxiety              | مه ره ق                    | که له باب / که له شیر        |
| Cock                         | دیکل / دیقل                | که له ک                      |
| Stack, pile                  | که له ک                    | که له ک                      |
| Trick                        | فیل                        | که له ک                      |
| Rogue                        | فیل باز                    | که له ک باز                  |
| Heapup                       | کوم                        | که له که                     |
| To heap, to pile             | گدیش دکه ت / کوم<br>دکه ت  | که له که کردن                |
| Taurus, bull                 | گا / بوغ                   | که له گا                     |
| Fairly tall person           | بلند                       | که له گه ت                   |
| Few, insufficient            | کیم                        | که م                         |
| Mean                         | پوچ / ره زیل               | که م                         |
| Fiddle, violin               | که مه نه چه                | که مان / که مان چه           |
| Fiddler, violinist           | که مان نه هن               | که مان چه نه                 |
| Short comings, fault, defect | کیماسی                     | که مایه تی / که م و<br>کورتی |
| Minority                     | کیماتی / کیمایه تی         | که مایه تی                   |
| To decrease                  | کیم بوون                   | که م بوونه وه                |
| To neglect, uninterested     | بی خه م                    | که مته رخه م                 |
| Be-neglected                 | بی خه می                   | که مته رخه می                |
| Hyena                        | کیمتیار / کهفتار / حیفتیار | که متیار                     |
| Anemia                       | بی خوینی / کیم خوینی       | که م خوینی                   |
| Taciturn                     | کیم ناخفتن - مت            | که م دوو                     |

| English                     | بادین                                    | سۆزانی                         |
|-----------------------------|--|--------------------------------|
| Taciturnity                 | کیم ناخفتن-متی                           | که م دوویی                     |
| Unprofitable, needy         | بین تهوس / پهپوک / دهست کورت / دهست تهنگ | که م دهرامهت                   |
| Belittle                    | که مکر نهغه                              | که مکر دنهوه                   |
| Step by step, gradually     | بهره بهره / کیم کیم / هیدی هیدی          | که م که م                      |
| More or less                | کیم و زور                                | که م و زور                     |
| Flask, beaker               | که موله / گوگم                           | که موله                        |
| Shortcomings, disadvantages | کیماسی                                   | که م و کووری                   |
| Fewness                     | هنده کایی                                | که میی                         |
| Rareness                    | هند کایی                                 | که میی / ده گمهنی              |
| Arch, belt, waist           | که مهر                                   | که مهر                         |
| Belt                        | نافکیل / پشتین / که مهر                  | که مهر بهند                    |
| Edge, bank, beach           | که نار / رهخ                             | که نار                         |
| Cupboard                    | قنسور / دولاب                            | که نتور                        |
| Ditch, valley, ravine       | که ند / گهلی                             | که ند                          |
| Gulf                        | که نداف / ده لاف                         | که نداو                        |
| Bay                         | ده لاقوک / که نداقوک                     | که نداو                        |
| Rift                        | که لیش / ده رزه ک                        | که ندر / که نده لان            |
| Obstacles, difficulties     | کوسب / گیرو / ریگر                       | که ند و کوسپ                   |
| Synagogue                   | کنیشته / کونیست                          | که نشته / که نیسه ی<br>جوله که |
| Kangaroo                    | کانگارو                                  | که نغهر                        |
| Milk cow, milch cow         | چیلاب شیر                                | که نو / مانگای شیردهر          |

| English   | بادینی                   | سوزانی        |
|---|--------------------------|---------------|
| Girl  | کچک                      | که نیشک       |
| To laugh, laughing                                      | که بین                   | که نین        |
| Partridge   | که و                     | که و          |
| Gown reaching below knee, wadded and quilted coat, robe | روپ / فستان / کهوی       | که و ا        |
| Bow   | که فان                   | که وان        |
| Bracket   | که فانه                  | که وانه       |
| To fall, collapse                                       | که تن / که فتن           | که وتن        |
| To fail   | که فتن                   | که وتن        |
| Make his effort, start                                  | خوبه ره هف کر            | که وتنه خو    |
| Set out, depart   | دانه ری                  | که وتنه ری    |
| Start to work   | که فته کاری / که ته کاری | که وتنه کار   |
| Spoon   | که فچک / کاچک            | که وچک        |
| Clumsy, block-head                                      | نہشہ ہرہزا / خربو        | که ودهن       |
| Armpit  | بن که فشن                | که وش         |
| Shoe  | پیلاف                    | که وش         |
| Shoemaker   | پیلافکەر / سولکەر        | که وش درو     |
| Skin, fur   | که قل                    | که ول         |
| To skin   | که قل کردن               | که ول کردن    |
| Leek  | گورهد / سیرموک           | که وەر        |
| Pet, tamed  | که ہی                    | که وی         |
| To tame   | که ہی کردن               | که وی کردن    |
| When  | که نگی                   | که ی / که نگی |
| Housewife   | کابانی                   | که یبانو      |
| Pleasure, happiness, amusement                          | که یف                    | که یف         |

| English                                | بادینی                        | سورانی                     |
|--|-------------------------------|----------------------------|
| Pleased, delighted                     | که یف خوش                     | که یف خوش                  |
| To amuse                               | که یف کرن                     | که یف کردن                 |
| Goings-on                              | کار/ بوپهر                    | که ین و به ین              |
| Who                                    | کی                            | کی                         |
| Flea, chigoe                           | کیچ                           | کیچ                        |
| Knife                                  | کیرک                          | کیرد                       |
| Metre (scan)                           | کیش                           | کیش                        |
| Weight                                 | کیشان                         | کیش                        |
| To weigh                               | کیشان                         | کیشان                      |
| To smoke, smoking                      | جگاره کیشان                   | جگاره کیشان                |
| To pull, draw back                     | کیشان/ راکیشان/<br>قه کشان    | کیشانه وه                  |
| Charm, attract,<br>magnetize           | راد کیشی/ راکشاند/<br>ناراندن | کیش کردن                   |
| Controversy, moot<br>argument, dispute | کیش و قه کیش                  | کیشمه کیش                  |
| Crisis, problem                        | ناریشه/ ته نگزاری             | کیشه                       |
| Tombstone,<br>gravestone               | کیل                           | کیل                        |
| Sheath                                 | قاب/ کالان                    | کیلان                      |
| To plough, cultivate                   | کیلان                         | کیلان                      |
| Field                                  | زه فی                         | کیلگه                      |
| Guineapig                              | زه فی یا نه زمونا             | کیلگه ی نه زمون            |
| Domain, realm                          | پاوان                         | کیلگه (پاوانی<br>دهسه لات) |
| Magnet field                           | زه فی یا مه غنه تیزی          | کیلگه موگناتیزی            |
| Mine field                             | زه فی یا مینا                 | کیلگه ی مین                |

| English                              | بادینی                | سۆزانی           |
|--------------------------------------|-----------------------|------------------|
| Oil field                            | زه‌فی یا گازی         | کینگهی نهوت      |
| Semantic field                       | بواری واتایی          | کینگهی واتایی    |
| Mucus, pus                           | کیم                   | کیم              |
| To mucus                             | کیم کرن               | کیم کردن         |
| Mountain                             | شاخ                   | کیو              |
| Wild, undomesticated, untamed        | کیفی                  | کیویی            |
| Continent                            | کیشوهر                | کیشوهر           |
| Girl                                 | کچ                    | کیژ              |
| Daughter of                          | کچا                   | کیژی             |
| Cyst, ascus, swelling, water blister | کیسک / میزدانک / پورک | کیس              |
| To swell                             | کیس کرن               | کیس کردن         |
| Bag, sack, pouch                     | توربه / تیرک          | کیسه             |
| Tortoise                             | کیسه‌له               | کیسه‌ل           |
| Wallet, purse                        | جزدان                 | کیسه‌ی پاره      |
| Sheath                               | کالان                 | کیف              |
| Kilometre                            | کیلومه‌تر             | کیلومه‌تر        |
| Kilogram                             | کیلوگرام              | کیلوگرام         |
| Chemistry                            | کیمیا                 | کیمیا            |
| Chemist                              | کیمیازان              | کیمیاهر          |
| Chemical                             | کیمیایی               | کیمیایی          |
| Spite, rancour                       | کین / کهرب            | کین / کینه / قین |
| Spiteful                             | دلره‌ش / دلتاری       | کیناوی           |

| English   | بادینی                                | سۆزانی             |
|---|---------------------------------------|--------------------|
| G The 21 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | گ                                     | گ                  |
| Ox  | گا                                    | گا                 |
| Rock, big rocks                                       | کهقر / زنار                           | گابهرد / گاشه بهرد |
| Plough ox   | گاجووت                                | گاجووت             |
| To cackle, cluck                                      | قت قت                                 | گاراندن (قدقد)     |
| Herd of oxen, herd of cattle                          | گاران                                 | گاران              |
| Oats  | چهودار                                | گارس               |
| Gasoline  | گاز                                   | گاز / گازۆلین      |
| Pincers, nippers                                      | کهبه تان / گاسک                       | گاز                |
| To call   | گازی کرن                              | گاز / بانگ کردن    |
| To bite   | لهق / گهز                             | گاز / گهزه         |
| Back  | پشت                                   | گاز / گازی پشت     |
| Complaint   | گازنده                                | گازنده             |
| Prosecutor, prosecuting attorney                      | گازنده لیکهر / گلهیی                  | گازنده لیکهر       |
| Defendant   | لیکهر / گلیبا<br>گازنده لیکری / گلهیی | گازنده لیکراو      |
| Casino  | گازینۆ                                | گازینۆ             |
| Plough, plow, lister                                  | گیسن / ههقچار                         | گاسن               |
| Big stone   | بهه / کهقر                            | گاشه               |
| To crawl on all fours                                 | چار لهپ / خوشین                       | گاگوله             |
| Herd of oxen  | گاران                                 | گاگهل              |
| Sarcasm, mockery, ridicule                            | ترانه / گالته                         | گالته              |
| To mock, make fun of, poke fun at                     | گالته پیکرن / ترانه پیکرن             | گالته پیکردن       |

| English                                | بادینی                 | سۇرانی              |
|--|------------------------|---------------------|
| Sarcastic, satiric, joker, jester      | ترانه‌کەر              | گالته‌چی            |
| Buffalo                                | گامیش                  | گامیش               |
| Cowboy                                 | گامیشه‌فان             | گامیشه‌وان          |
| Cowboy                                 | گافان                  | گاوان               |
| Christian                              | فەلە                   | گاوور               |
| Small                                  | بچویک / بچیک           | گچکە                |
| Expensive, dear                        | گران                   | گران × هەرزان       |
| Difficult, hard                        | زەحمەت                 | گران × ئاسان        |
| Heavy, weighty                         | گران                   | گران × سووک         |
| Important                              | گرتک                   | گران × کەم          |
| Respectable                            | گران                   | گران × بنی‌ریز      |
| Valuable, expensive                    | ب بەها / گران          | گرانبا / گرانبەها   |
| To increase price                      | گرانکرن                | گرانکردن            |
| Typhoid fever                          | ئیشاگران / بیغیری تایا | گرانە تا            |
| Weight                                 | گران / گرانی           | گرانی / قورسایی     |
| Famine                                 | کیماتی / برسیتی        | گرانی / قات و قری   |
| To arrest, take, seize, capture, usurp | گرتن                   | گرتن                |
| To grow (fruit)                        | بەر دگرت / وەرار دبت   | گرتن / میوه‌گرتن    |
| To bear, endure, resist                | خۆل سەر دگرت           | گرتن / بەرگە (گرتن) |
| To occupy, invade, usurp               | داگیرکرن               | گرتن / داگیرکردن    |
| To hold, convene                       | گريدان / دائخستن       | گرتن / بەستن        |
| To shut, close                         | داخستن / دائبخستن      | گرتن / داخستن       |
| To capture, arrest                     | گرتن                   | گرتن / دزگرتن       |



| English                            | بادىنى                         | سۇرانى                    |
|------------------------------------|--------------------------------|---------------------------|
| To catch epilepsy                  | تەپ                            | گرتن / فى / گەشكە<br>گرتن |
| To include, cover                  | دگىرى / تىرى...                | گرتن / جى                 |
| To have patience                   | خۇگرتن                         | خۇگرتن                    |
| To seize, confiscate               | دەست ب سەر<br>داد كىشىت / دگرت | كەلۈپەل گرتن              |
| Hill                               | گر                             | گرد                       |
| Assembling                         | گربوون                         | گرددبوونەو                |
| To bring together,<br>collect      | خركرن                          | گرددكردەو                 |
| Small hill                         | گرک                            | گردۆلكە                   |
| Tubby                              | قوت و قەلەو                    | گرددەلە                   |
| Wrinkled, shrivelled               | كرمشى / قورمچى                 | گرژ                       |
| Spasm, convulsion                  | كرژى / رەق بوون                | گرژى / ماسولكە            |
| Constrict, tense, stress           | تەنگى / تەنگ                   | گرژىسى / رەوش             |
| Problem, disgust                   | ئارىشە / ئالوزى                | گرفت / ھەرس               |
| Political problem                  | گرفتارى / ئارىشە               | گرفت / سىياسى             |
| Be involved                        | توش بوون                       | گرفتاربوون                |
| Rumbling                           | گمىن / رەقرەقى                 | گرماندن / گرمەى ھور       |
| Bang                               | گورم / تەقەن                   | گرماندن / گرمەى تۆپ       |
| Rumble boom                        | گمىن                           | گرمە                      |
| Rumbling                           | رەقرەق                         | گرمەگرم / گرم و ھور       |
| Thunder                            | گورگورى / گورمىن               | گرمەى ھور / گۆرە          |
| Rough                              | گر                             | گرىچ                      |
| Important                          | گرتك / فەر                     | گرتك                      |
| Importance,<br>significance, merit | گرتكى                          | گرتكى                     |

| English  | بادینی                          | سۆزانی               |
|--|---------------------------------|----------------------|
| Flay   | کهون / کهقل                     | گروون                |
| To flay  | کهقل کرن                        | گروون کردن           |
| Bet, stake   | که رهو                          | گروهو                |
| To bet, stake  | که رهو کرن                      | گروهو کردن           |
| Knot, loop, snarl,<br>knur, complex, plot,<br>phrase, riddle | گری / گریک                      | گری                  |
| Plot   | گری / ئالوزی                    | گری                  |
| Phrase, grammar  | گری                             | گری / ریزمان         |
| Plot (novel)   | گری                             | گری / نه دهب / رومان |
| Psychological<br>complex                                     | گریا دهرونی / گری یا<br>دهرونی  | گری / دهرونی         |
| Oedipus complex  | گریا ئویدیپ / ئالوزیا<br>ئویدیپ | گری / ئویدیپ         |
| Riddle, puzzle   | مامک                            | گری / گرفت           |
| Problem, knot  | ئاریشه                          | گری / کیشه           |
| Decade, decennial  | دهه                             | گری / ده             |
| Bond, contraction  | ههقبه نندا / ههقبه ست           | گری / گری به نندا    |
| Marriage contraction   | ههقبه نندا ههقزینی              | گری / هاوسه ری       |
| Lease, contract of<br>tenancy or rent                        | ههقبه ستا کری                   | گری / کری            |
| Bill of sale, contract<br>of sale                            | ههقبه نندا فروتنی               | گری / فروتن          |
| Ganglion   | گریا ده ماری                    | گری / ده ماری        |
| Loop, noose  | گریا وه ریزی                    | گری / په تی مل       |
| To tie up, to knot   | گریدان                          | گریدان               |

| English                                   | بادینی                | سوزانی               |
|---|-----------------------|----------------------|
| Tied up, failure of consummating marriage | گریدای                | گریدراو              |
| Tied up, knotted                          | گریدای                | گریدراو              |
| Loose knot                                | شل / بهردایی / فه کری | گری قوفه             |
| Intricate knot                            | نالوز                 | گری کویزه / گری کوزه |
| Weeping, crying                           | گریان / گرین          | گریان / گرین         |
| Assumption                                | گریمان                | گریمان               |
| Weeper                                    | گریکهر                | گرینوک / کزگری       |
| Blaze, flame                              | گوری                  | گر                   |
| Circular motion                           | چهمه‌ره‌یی / لغینا    | گر                   |
|   | چهمه‌ره‌یی            |                      |
| Prominent (teeth)                         | دیار / گره‌گر         | گر / ددان            |
| Hoarse                                    | ده‌نگ که‌تی           | گر / ده‌نگ گریووه    |
| First rays of rising sun                  | تیریز / تیشک          | کزنگ                 |
| Unfairness                                | زورداری               | گزینی                |
| Headman, master, chieftain                | سه‌رؤک                | گزیر                 |
| Vegetation                                | هه‌شیناتی / هه‌لز     | گژوگیا               |
| Broom                                     | گیسک                  | گسک                  |
| To sweep                                  | گیسک دان / مالیشتن    | گسک دان              |
| Sweeper                                   | گیزیفان               | گسکده‌ر              |
| Every                                     | هه‌می                 | گشت                  |
| General, public                           | گشتی                  | گشتی                 |
| Promise                                   | سوز                   | گفت                  |
| To promise                                | سوزدان                | گفت دان              |

| English                 | بادینی                  | سۆزانی                      |
|-------------------------|-------------------------|-----------------------------|
| Conversation            | گفتوگو                  | گفتوگو                      |
| Gland                   | لغکا / نالو             | گلاند                       |
| Sweat gland             | لغکا خوهدانی            | گلاندی / ناره قه            |
| Tear                    | لغکا روندک              | گلاندی / فرمیسک             |
| Mammar, mammal          | لغکا مه مک              | گلاندی / مه مک              |
| Nerve                   | لغکا ده مار             | گلاندی / ده مار             |
| To fall, roll           | گریل دکه ت              | گلان                        |
| Be engaged, be involved | توش بوون                | گلان / تیوه گلان            |
| Cause to roll           | گریل کرن                | گل بوونه وه / کلور بوونه وه |
| To seize                | دهست ب سهردا کرتن       | گلدانه وه                   |
| Complaint               | گازنده                  | گله یی                      |
| to be, light            | کلوب                    | گلوب                        |
| to lay, mud             | ته قن                   | گل                          |
| Get defiled             | کرتیکری / پیس بوی       | گلاو                        |
| defile                  | کرتیت کرن / پیس کرن     | گلاو بوون                   |
| Impureness              | نه بژینیتی              | گلاوی                       |
| Blaze, flare            | گوری                    | گله                         |
| Grave                   | گور                     | گلکۆ                        |
| Eyeball                 | توپکا چافی / بییکا چافی | گلینه                       |
| Melon                   | گندۆره                  | گندۆره                      |
| Nipple                  | گومک / سهرمه مک         | گو (مه مک)                  |
| Teat, tit               | سهرکیت مه مکا / مژمژۆک  | گو (مه میله) چچه            |
| Globe                   | گوک / جیهان             | گو (زه وی)                  |

| English                                    | بادىنى                | سۇرانى                 |
|--|-----------------------|------------------------|
| Problem                                    | ئارىشە                | گۆبەن                  |
| Staff, crook, hockey stick                 | كوپال                 | گۆپال / گۆچان          |
| Button, bud                                | بشكوژ                 | گۆپىكە / گۆپىتە        |
| Be crippled, rickety                       | گىرى / كروتى / لەنگ   | گۆت                    |
| Randomly, bulk                             | گوتره / جەلەب         | گۆترە                  |
| Maimed in the hand                         | قۇل                   | گۆچ                    |
| Hockey stick                               | كوپال                 | گۆچان / گۆپال          |
| Song, ballad                               | ستران / مقام          | گۆرانى                 |
| Singer                                     | ستران بىژ             | گۆرانى بىژ             |
| Socket, sock                               | گورە                  | گۆرەوى / گۆرى / گۆرىيە |
| Mentioned, former                          | ناقبرى                | گۆرىن                  |
| Grave, tomb                                | گور                   | گور                    |
| Change, shift                              | گەويرىن               | گۆران                  |
| Graveyard, cemetery                        | گورستان / زيارەت      | گۆرستان                |
| Grave digger                               | گورگول                | گۆرەلەكن               |
| Grave guard                                | زىرەقانى گور / زيارەت | گۆرەوان                |
| Prssure of earth on fresh grave            | قەبرىت شىدىت          | گۆرەوشار               |
| To exchange                                | گوهارتىن              | گۆرىنەو                |
| Porous clay pot                            | جەر                   | گۆزە                   |
| Yearling calf                              | گۆلك (سالەكى) جانى    | گۆزەلە                 |
| Ankle                                      | گۆزەك                 | گۆزىنگ / گۆيزىنگ       |
| To stab to death, to slay, From ear to ear | سەرژى قەكرىن          | كۆشا و كۆش             |
| Meat                                       | گوشت                  | گۆشت                   |

| English                   | بادینی                             | سۆزانی            |
|---------------------------|------------------------------------|-------------------|
| Gravy                     | ئاقما گوشتی / مت فینی /<br>ئاقگوشت | گوشتاۋ            |
| Carnivore                 | گوشت خور                           | گوشت خۆر / بالنده |
| Butcher                   | گوشت فروش                          | گوشت فروش         |
| Corpulent, flesh,<br>pump | ب گوشت / قهلهو                     | گوشتن             |
| Vegetarian                | گوشت نه خور                        | گوشت نه خۆر       |
| Angle, corner             | گوشه / كوژی                        | گوشه              |
| Goniometer                | گوشه پیم                           | گوشه پیو          |
| Recluse                   | به هیمه / قهله ندهر                | گوشه گیر          |
| Magazine                  | کوفار                              | کوفار             |
| Pronunciation             | ده ننگردن / ژار کرن                | گوگردن            |
| Sulphur                   | گوگرد / کبریت                      | گوگرد             |
| Pond                      | گول / ئاقکر / ئەستیل               | گول               |
| Calf                      | گولک                               | گولک              |
| Goal, score               | گول                                | گول               |
| To score                  | گولکرن                             | گولکردن           |
| Lake                      | گوم / گول                          | گوم               |
| Pool                      | گوم                                | گوماو             |
| Magazine                  | کوفار                              | گومار / کوفار     |
| Eye ball                  | بیبیکا چاقی                        | گوی چاو           |
| Globe                     | جیهان                              | گوی زهوی          |
| Nipple                    | سەر مه مک                          | گوی مه مک         |
| Excrement                 | گوی                                | گو                |
| Earring, eardrop          | گوهارک                             | گواره             |
| Transportation            | قه گوهاستن                         | گواستنوه          |

| English            | بادینی                      | سۆزانی                     |
|--------------------|-----------------------------|----------------------------|
| Udder, dug         | گوان / گوهان                | گوان                       |
| Speech, discourse  | گوتن                        | گوتن                       |
| Tom-cat, tommy cat | نیره کتک                    | گورپه / پشيله              |
| Active, lively     | بزیف / جابک / لثوک / زیره ک | گورج / گورج و گۆل          |
| Quick, alert       | پلهز / وریا / لیکدای        | گورج                       |
| Kidney             | گولچیسک                     | گورچک / گورچيله            |
| Brave              | زیره ک                      | گورد                       |
| Bundle             | درب                         | گورز                       |
| Wolf               | گورک                        | گورک                       |
| Rope               | وه ریس                      | گوریس                      |
| Warm               | گهرم                        | گور / گهرم و گور           |
| Energy, impetus    | شیان                        | گور                        |
| Threatening        | گهف                         | گوره شه / هره شه و گوره شه |
| Predicate          | گوزاره                      | گوزاره                     |
| Meaning            | رامان                       | گوزاره                     |
| Expression         | ده برین                     | گوزاره                     |
| Passage, passing   | ده ربار / بورین             | گوزهر                      |
| Living             | ژیان / ژیان                 | گوزهران                    |
| To thrust          | ئیریش / پالدان              | گوزم                       |
| Sum, cost          | کزی / سهرجه م               | گوزم                       |
| Happy              | که یف خوش                   | گوشاد                      |
| Guile, squeezed    | گفاشتی / گوقاشتی            | گوشراو                     |
| Squeezer           | گوقیشک                      | گوشهر                      |
| To squeeze         | گفاشتن                      | گوشین                      |

| English                           | بادینی                    | سورانی                 |
|-----------------------------------|---------------------------|------------------------|
| Leprose                           | گوری                      | گول                    |
| Leper, leprous                    | بازو / کوتی               | گول                    |
| Bullet                            | گولله                     | گولله                  |
| To shoot fire                     | گولله باراندن             | گولله باران            |
| Well-fortified, shield, safeguard | باز به بند / گولله به بند | گولله به بند           |
| Mangy, scabby, leprosy            | گوری                      | گولیسی / گوری          |
| Flower, rose                      | گول                       | گول                    |
| April and may                     | گولان                     | گولان                  |
| Tea-rose, rose water              | گولاف                     | گولافو                 |
| Vase                              | گولدان                    | گولدان                 |
| Rose garden, orchard              | گولستان                   | گولستان                |
| Sun flower                        | گول به روز                | گوله به روز            |
| Lost, missing                     | به رزه                    | گوم                    |
| Doubt, suspicion                  | گومان                     | گومان                  |
| Astray                            | ری وندا / سه رگه را       | گومرا                  |
| Dome                              | گومبهه                    | گومبهه / گومهت / گومهز |
| Leap                              | گیفتک                     | گومهته                 |
| Bound, leap                       | پابه بند / فرقاس          | گومهز                  |
| Testicle, spermatic cord          | گون                       | گون                    |
| Sin                               | گونه ه                    | گوناح / گونه ه         |
| Sinner                            | گونه هبار                 | گوناحبار               |
| To commit sins                    | گونه ه کردن               | گوناح کردن             |
| To harmonize, fit                 | گونجان                    | گونجان                 |



| English                | بادینسی                       | سۆزانی          |
|------------------------|-------------------------------|-----------------|
| Suitable, appropriate  | گونجاو                        | گونجاو          |
| Village, countryside   | گوند                          | گوند            |
| Pasta, dough           | گورک                          | گونک            |
| Hernia, rupture        | رتلۆ                          | گونک            |
| Sack                   | خیشک / گونیک / میتافک / تهلیس | گونیه           |
| Excrement              | گووی                          | گوو             |
| Inside of cheek        | هنارک / هناراروی              | گووپ            |
| Chubby                 | پووتژی                        | گووپن           |
| Customs, tariff        | گومرک                         | گومرک           |
| To pay customs duties  | گومرک دان                     | گومرک دان       |
| To impose, customs     | گومرک کرن                     | گومرک کردن      |
| Ear                    | گوه                           | گوی             |
| Hard auditus           | گوه گران                      | گوی گران        |
| To obey                | گوه دان                       | گوی دان         |
| Donkey                 | که                            | گوی دریز        |
| Calf                   | گولک                          | گویزه که / گولک |
| Heed                   | گوهدان                        | گویزاهیشتن      |
| Obedient               | گوهدار                        | گوی رایه ل      |
| Obedience              | گوهداری                       | گوی رایه لی     |
| Tetanus, lockjaw       | گوه رهپ                       | گوی رهپه        |
| Walnut                 | گوینز                         | گوینز           |
| Razor                  | گویزان                        | گویزان          |
| To transport, transfer | قه گواستن                     | گویزانه وه      |
| Carrot                 | کیزه                          | گویزه / کیزه    |

| English                    | بادينى                       | سۇرانى              |
|----------------------------|------------------------------|---------------------|
| Hard of hearing            | خەف كران / كەپ               | كوى قورس / كوينگران |
| Alert                      | خەوسقەك                      | كوى قولاخ           |
| Deafened                   | كەپ                          | كوى كپ              |
| Listener                   | كۆهدار                       | كوينگر              |
| Head                       | سەر                          | كويلاك              |
| Calf                       | كوتك                         | كويلك / كوك         |
| Leave out, neglect         | كوه نەدان                    | كوينەدان            |
| Bulky                      |                              | كەپ                 |
| Gossip, chit-chat          | كۆت كۆتك                     | كەپ                 |
| Gypsum                     | كېچ                          | كەچ / كېچ           |
| Beggar                     | خوازۆك / خوازخوازۆك          | كەدا                |
| Stomach                    | هېرۆك / ئاشىك / چلداك / عوير | كەدە                |
| If                         | ئەگەر                        | كەر / ئەگەر         |
| Spawn, eggs of insect, roe | خەرز                         | كەرا                |
| To lay eggs, form eggs     | كورك بوون                    | كەرادانان           |
| Dust, blemish              | توز / گلېش                   | كەرد                |
| Conjugation                | پېنقە گرېدان                 | كەردان              |
| Sacrifice                  | كورى / فېداكرن / خۆبەختكرن   | كەردان              |
| To sacrifice               | كورى كرن                     | كەردان كرن          |
| Necklace                   | كەردەنە                      | كەردانە             |
| Tempest, whirlpool         | باروف / باكەر                | كەرداۋ              |
| Microscope                 | مايكروسكوپ / هوربېن          | كەردېن              |
| Neck                       | كەردەن / ستۆ / ھەقەك         | كەردن               |

| English                        | بادینی                | سۆزانی                  |
|--------------------------------|-----------------------|-------------------------|
| To forgive, set free           | گهردن نازاد کردن      | گهردن نازاد کردن        |
| Submissive                     | سه رشۆر               | گهردن كه چ              |
| Sand-spout                     | بابه لیسك             | گهر دلولول / گهر ده لول |
| Universe                       | گهر دوون              | گهر دوون                |
| Hot, warm, negative            | گهرم                  | گهرم                    |
| To bathe                       | سه رشوشتن             | گهر ما و کردن           |
| Temperature                    | گهر ما پیف / پیو      | گهر ما پیو              |
| Hot bath, bathroom             | گهر ما ف              | گهر ما و                |
| At once                        | ئیکسه ر               | گهر ما و گهرم           |
| Warmth, heat                   | گهرمای                | گهرمای                  |
| Become warm                    | گهرم بوون             | گهرم بوون               |
| To warm up                     | گهرم کردن             | گهرم کردن               |
| Warm and hot, direct           | ئیکسه ر / ب گهرمی     | گهرم و گوپ              |
| Warm region                    | دهشت                  | گهرمه سیر / گهرمیان     |
| Heat                           | گهرمی                 | گهرمی                   |
| Thermometer                    | گهرم پیف              | گهرمیژمیر               |
| Throat, gullet, gorge, pharynx | هه قك / گهروی         | گهروو                   |
| Necessary, needy               | پیندقی                | گهرهك                   |
| Mangy, scabby                  | گوپی                  | گهپ                     |
| Curred, lame                   | لهنگ / سه قهت         | گهپ                     |
| Tym                            | گهپ                   | گهپ (نۆره)              |
| Attempt, try                   | گهپ                   | گهپ (خوول)              |
| Vortex, whirlpool              | گهپ اگه راف - زفره كا | گهپ (ناو)               |
| Traveller                      | گهپۆك                 | گهپال                   |
| Travelling, walking            | گهپان / گه رهان       | گهپان                   |

| English                  | بادینی         | سۆرانسی               |
|--------------------------|----------------|-----------------------|
| To turn, come back       | زقَرین         | گه پانه وه            |
| Metal fountain           | گه رماف        | گه پراو               |
| Traveller                | گه روک         | گه پوک                |
| Quarter                  | گه ره ک        | گه په ک               |
| Disharmony, chaos        | بِن سهر و بهری | گه په لاوژه           |
| To be mangy, scaby       | گه پری         | گه پیسی               |
| To bite                  | لهق            | گه ز / گه زه / گه زتن |
| Boasting, bragging       | شانازی         | گه زاف                |
| Tamarisk, manna          | گه زو / گه ز   | گه زو                 |
| Blooming, flourishing    | گه ش           | گه ش                  |
| Be delighted             | گه شبوون       | گه شان هره            |
| Fresh, blooming          | گه ش           | گه شاهه               |
| Travel, tour             | گه شت          | گه شت                 |
| To travel                | گه شت کردن     | گه شت کردن            |
| Record of travel         | گه شتنامه      | گه شتنامه             |
| Tourism                  | گه شت و گوزار  | گه شت و گوزار         |
| Puff, Fire, blaze, flame | گه شکر         | گه شکردنه وه          |
| Faint                    | تهپ            | گه شکه                |
| Joy                      | تهپ            | گه شکه                |
| Faint, eclipse           | تهپدار         | گه شکه دار            |
| Increases, growth        | شین بوون       | گه شه                 |
| To grow                  | شین بون        | گه شه کردن            |
| To threaten              | گه ف           | گه ف / گه ف و گوپ     |
| Barking                  | رهوین          | گه فه / گه فین        |
| People                   | گه ل           | گه ل                  |

| English                                  | بادینی             | سۆزانی                      |
|--|--------------------|-----------------------------|
| August                                   | گه لاقیز / تهباخ   | گه لاویز                    |
| Stupid, silly                            | به هیمه            | گه لحو / گه لوز             |
| Gully, gorge                             | نهال / گه لی       | گه لیبی                     |
| Leaf                                     | به لک              | گه لا                       |
| Autumn, fall                             | پاییز              | گه لاریزان                  |
| To prepare, polish                       | تاماده کرن         | گه لاله                     |
| Be about to end, be about well-organised | چی بوون            | گه لاله بوون                |
| To prepare, manage                       | تاماده کرن         | گه لاله کردن                |
| Male dog, mastiff                        | کوچک / سه          | گه مار (نیره سه گ) / گه مال |
| Siege, blockade                          | دورپیچ             | گه مارو                     |
| Embargo, sanction                        | دورپیچا نابوری     | گه ماروی نابوری             |
| Stupid                                   | به هیمه            | گه مره                      |
| Game                                     | گیم / یاری         | گه مه                       |
| To play                                  | گیم کرن / یاری کرن | گه مه کردن                  |
| Boat                                     | گه می              | گه می / گه می               |
| Fetid, stinking                          | گه نی              | گه ن / بوگه ن               |
| Evil-smelling pool, putrid smell         | گولاگه نی          | گه ناو                      |
| Young                                    | گه نچ / لاو / خورت | گه نچ                       |
| Treasure                                 | خزینه              | گه نجینه                    |
| Treasurer                                | ئه مینداری خزینه   | گه نجینه وان                |
| Remainder, ermanent                      | به رمایک           | گه ند / گه نگ               |
| Rotten, putrescent                       | رزی                | گه ندهل                     |
| Wheat                                    | گه نم              | گه نم                       |
| Wheaty                                   | گه نم              | گه نم رنگ / گه نماوی        |

| English                          | بادینی              | سورانی                |
|----------------------------------|---------------------|-----------------------|
| Maize                            | گهمنشام             | گهمنه شامی            |
| Putrefy, rot                     | کرنی / ته بو / نوئش | گهنه                  |
| Rotten, putridity                | گهنبین / رزین       | گهنبین                |
| Rotten, putrid                   | گهنیو / رزیو        | گهنیو                 |
| Bawd, pimp                       | گهواد               | گهواد                 |
| Certificate, witness, testify    | شاهییدی             | گهواهی                |
| Stupid, silly                    | بههیمه              | گهوج                  |
| Big                              | مازن / مهسن         | گهوره                 |
| Great, gravy                     | مهسن / مهزن         | گهوره                 |
| Important, responsible           | گهتک                | گهوره                 |
| Grown-up, senior                 | زهلام               | گهوره                 |
| To bring up, up bring            | خودا تکرن           | گهوره کردن            |
| To enlarge                       | مهز تکرن            | گهوره کردن            |
| Head of family                   | ماسنی مالی          | گهوره ی مال           |
| Rolling motion                   | گه ریل کرن          | گهوزان                |
| To roll on back                  | گه قزین             | گهوزین                |
| Gem, essence                     | گهوههر              | گهوههر                |
| Jewel, trinket, ornament, finery | زیر و زینف          | گهوههرات              |
| Convey, transmit, communicate    | گه هاندن            | گه یاندن              |
| To come                          | گه هشتن             | گه یشتن               |
| To arrive                        | گه هشتن             | گه یشتن               |
| Received, delivered              | گه هشتی             | گه یشتوو              |
| Ripe, mature, full-grown         | گه هشتی             | گه یشتوو / پیگه یشتوو |

| English                    | بادینی                   | سورانی       |
|----------------------------|--------------------------|--------------|
| Conductor,<br>conductive   | گههینەر                  | گههینەر      |
| To connect, link, join     | بهستن / گریدان           | گههینەر      |
| To ripe                    | گهههشتن                  | گههین        |
| Ripe, mature               | گهههشتی                  | گههییو       |
| World, universe            | دنیا / جیهان             | گیتی         |
| plaster                    | کلس                      | گنچ          |
| scale, manometer           | بهستانپیف / بیقه         | گنچ          |
| Quarrel, wrangle           | ناریشه                   | گنچل         |
| Fond of, longing           | نهئین / نهشق             | گیروده       |
| Threshing with oxen        | گیره                     | گیره         |
| Problem, concern           | ناریشه                   | گیره         |
| Quarrelsome,<br>disruptive | شهرۆك / شیم              | گیره شیوین   |
| Lame                       | لهنگ / سهقهت             | گیر          |
| Gear, shift                | گیر                      | گیر          |
| To run, manage             | ریقه برن                 | گیران        |
| Restore                    | زقراندن                  | گیرانهوه     |
| Carrot                     | گیره                     | گیره         |
| Giddy, silly               | گیر                      | گیر          |
| Whirlpool, eddy,<br>vortex | زه فره ك / گه راف        | گیراو / گیره |
| Whirlwind                  | بوران / باگهرا / باهلیسك | گیره لوكه    |
| Simple-minded              | بههیمه / تی نه گههشتی    | گیر          |
| Cherry                     | گیلاس                    | گیلاس        |
| Grass                      | گیا                      | گیا          |
| Soul, spirit               | گیان                     | گیان         |

| English                               | بەدایینی          | سۆزانی              |
|---------------------------------------|-------------------|---------------------|
| Living creature                       | گیاندار           | گیاندار / گیانلەبەر |
| Moment of death                       | گیاندان / رووحدان | گیاندان             |
| Angel of death                        | گیانکێش           | گیانکێش             |
| Dear                                  | خوشتفی            | گیانە               |
| Animal                                | گیانەوەر          | گیانەوەر            |
| Pocket                                | بەریک             | گیرفان              |
| Pickpocket                            | دزیکەر            | گیرفانپەر           |
| Kid                                   | گیسک              | گیسک                |
| To eclipse, sink down                 | غەیری بوون        | گیران               |
| Solar eclipse                         | رۆژ غەیری بوون    | گیران / رۆژ         |
| Lunar eclipse                         | هەیف غەیری بوون   | گیران / مانگ        |
| Detained, under arrest                | گرتی              | گیراوی              |
| State prisoner                        | گرتینی سیاسی      | گیراوی سیاسی        |
| Mixture                               | تێکەڵ             | گیراوە              |
| To disdain, be puzzled                | نێگەران / دودل    | گیرخواردن / چاش مان |
| Prisoner, captive                     | گرتی              | گیرۆدە              |
| Involved                              | توش بو / وەریتی   | گیرۆدە              |
| Crisis, difficulty, question, problem | تەنگافی / ئارێشه  | گیروگرفت            |
| Whistling, whizzing                   | کزگزه             | گیرهگیر             |
| Hay cock, stook                       | قرش / قەسەل       | گیره                |
| Sheath                                | کافلان / قەبیره   | گیر                 |



| English  | بادینی                 | سۆزانی       |
|--|------------------------|--------------|
| L The 22nd letter of the kurdish alphabet                | ل                      | ل            |
| Side, aspect, direction                                  | لا / رهخ               | لا           |
| Deposition, dismissal, discharge, to displace, to remove | ژی برن                 | لابردن       |
| Lame   | لهنگه                  | لابهلا       |
| Zig zag  | سه‌رخوش                | لابهلا (کهس) |
| Flank, side  | لا / رهخ               | لاپال        |
| Waist, middle  | ناققهه                 | لاپال        |
| Boot (s), shoes (for sports)                             | لاپچین                 | لاپچین       |
| Hint, remark, implied criticism                          | به‌لا / ته‌علیق        | لاپلار       |
| Paper  | لاپه‌ر                 | لاپه‌ر       |
| Sideroad, isolated, recused                              | جودا / به‌هیمه         | لاپه‌ر (کهس) |
| Page   | لاپه‌ره                | لاپه‌ره      |
| Broke, bankrupt, insolvent                               | بی‌پاره                | لات          |
| Uncultivated land, non-ploughed land                     | زه‌قی یا نه‌کیلا       | لات          |
| Subside, recused   | دویر                   | لاته‌ریک     |
| Temple (between ears and eyes)                           | گولیسک / جینیتک / زلوف | لاجانگ       |
| To disappear, go away                                    | چوون / نه‌مان          | لاچوون       |
| To vanish, be moved, be removed                          | به‌رزه‌بوون            | لاچوون       |
| To deviate   | لادان / قاریبون        | لادان        |
| To avoid, to remove                                      | لادان / ژی برن         | لادان        |

| English                             | بادینی             | سورانی      |
|-------------------------------------|--------------------|-------------|
| Out of law                          | سه رچل / لادهر     | لادهر       |
| Deviated                            | لادایی             | لادهر       |
| Village, countryside,<br>hamlet     | گوند               | لادی        |
| Villager, rustic                    | گوندی              | لادییی      |
| Inclined, oblique,<br>bent, leaning | لهنگ               | لار         |
| To bend, tip                        | خوچر کرن           | لارکردنه وه |
| Elegant walk,<br>swaying gait       | تهرز / خوهه ژانندن | لاروله نجه  |
| Detour, side road                   | فاری               | لاری        |
| Stupid, ignorant,<br>unintelligent  | به هیمه            | لاریک       |
| Heedless, reckless,<br>slack        | شیم                | لاسار       |
| Imitation, miming                   | چاقلیکرن / لاسایی  | لاسایی      |
| Classic                             | کلاسیک             | لاسایی      |
| Plastic, stretchy,<br>rubber        | لاستیک             | لاستیک      |
| Stump, stub, neck,<br>stem          | قورم               | لاسک        |
| Species of apple red<br>on one side | سگلیقا سور         | لاسوره      |
| Ill-balanced,<br>imbalanced         | نه هه مشهنگ        | لاسهنگ      |
| Corpse, carcass                     | که لهخ / که لهش    | لاشه        |
| Boast, vainglorious                 | شه هنازی           | لاف         |
| Flood, spate                        | لیسور / ناف رابوون | لافاو       |
| Leg                                 | لینگ               | لاق         |
| To mock at                          | ترانی              | لاقرتی      |

| English                             | بادینی                    | سۆزانی                |
|-------------------------------------|---------------------------|-----------------------|
| Side, flank                         | رهخ / تهنشت               | لا قهد                |
| Corpse, carcass                     | كهمهخ                     | لاك                   |
| Alley, back street                  | كولاتك / كوچه             | لاكولان               |
| Occasional smoker                   | لاكيش                     | لاكيش                 |
| Oblong carpet ,<br>rectangle carpet | لاكيش                     | لاكيش                 |
| Rectangle                           | لاكيشه                    | لاكيشه                |
| The end of mouth,<br>side bridle    | لافاف / ههفسار            | لافافو                |
| Maternal uncle,<br>mother's brother | خال                       | لالو                  |
| Estranged, alienated                | زیز                       | لالووت                |
| Dumb, mute                          | لالن                      | لالن                  |
| To lament, wail,<br>elegize, mourn  | پن بیژتن                  | لالانهوه (لاواندنهوه) |
| To implore, beseech                 | لاف لاف کرن               | لالانهوه              |
| Lamp                                | لهمبه                     | لامپا                 |
| Cradle                              | لاندك                     | لاندك                 |
| Nest, den, lair                     | لانه / هیلین              | لانه                  |
| Immigrant,<br>shelterless, homeless | دمرودمر / بن پهنا         | لانهواز               |
| Youth, young                        | لاو / خورت                | لاو                   |
| Slim, thin, meagre                  | زهعیف / بن خیر            | لاواز                 |
| To lament, comfort                  | لاواز                     | لاواز                 |
| Secondary incidental                | لاوه کی لرهخه کی نه ترنگه | لاوهکی                |
| Side                                | لا                        | لایهن                 |
| Felt, pad                           | تاتی / تهتی               | لیاد                  |
| Lower lip, jaw                      | تهنرین                    | لچ                    |

| English                     | بادینی                        | سۆزانی    |
|-----------------------------|-------------------------------|-----------|
| Pout                        | روتروشکری / زیز               | لچ شوپ    |
| Pout                        | ئه نرین رویی / روتروشکری      | لچن       |
| Two lips                    | ههردولیف                      | لچ و لیو  |
| Pout                        | ئه نرین / رویی                | لچه       |
| Snorting, grunting          | بخ بخ / خرخر                  | لرخه لرخ  |
| One who snorts,<br>snorter  | خرخرکه                        | لرخن      |
| Gulp, swallow               | داقورتن / فرک / گولپ          | لرف       |
| Rustle, guiping             | داقورتن / دائوران /<br>شنگین  | لرغه لرف  |
| To lick, lap up             | تالیستن                       | لستن      |
| Bridle, rein, bit           | لغاف / ههفسار                 | لغاو      |
| To bridle, rein in,<br>curb | لغاف کرن                      | لغاوکردن  |
| Sponge, luffa               | ههوره ک / نهوره ک             | لغه       |
| Branch, bough               | لق                            | لق        |
| Branch, section             | پهژن / پهژک / تک              | لک        |
| To stick                    | لهسقاندن                      | لکاندن    |
| Sand                        | خیز / زیز                     | لم        |
| Snout, muzzle               | لهمبوز                        | لمۆز      |
| Leg, thigh                  | لنگ                           | لنگ       |
| Reddish kind of bean        | لوبیک                         | لوییا     |
| Crease, wrinkle             | گلفچی / کرزی                  | لۆچ       |
| Flexure, undulation         | جهمین لولان                   | لۆچ (جلك) |
| Creased, wrinkled           | قورمچی / کرمشی                | لۆچدار    |
| Leg, step, stride           | لینگه فه کری / پینگاف<br>مهزن | لۆق       |

| English                     | بادینی               | سۆزانی                         |
|-----------------------------|----------------------|--------------------------------|
| Long stride, trot           | چار گاشی / چار بازی  | لۆقن / لۆقه                    |
| Cotton                      | په مبی / په مبو      | لۆکه                           |
| To blame, complain          | لومه                 | لۆمه                           |
| Be suitable,<br>compatible  | به ب هه ف            | لزووان                         |
| Nose                        | دفن / که پی          | لوت                            |
| Be conceited                | دفن بلند             | لوت بهرز                       |
| Summit, peak, top           | گوپیتک / لوتکه       | لوتکه                          |
| Big-nosed                   | دفن مهزن / دفن درێژ  | لوتته                          |
| To howl                     | زیقین / بوړین        | لوورانندن                      |
| Soft and silky              | شل و مل / حلی        | لووس                           |
| Smooth, hairless            | بی موی / روحلی / لوس | لووس (بی موی)                  |
| Beardless                   | بی ریه / کوسه        | لووس / لووسکه                  |
| Cheater, cunning            | دلخاپ / لیبوک        | لووس                           |
| Whinny                      | حرحر / شهین          | لووشکه                         |
| Sobbing                     | نسکه / ئیس / گرین    | لووشکه                         |
| Curly, frizzly hair         | گرنزی / گز / تالین   | لوول                           |
| Howling                     | لورین                | لووره لوور                     |
| To roll up, to curl         | دئالینیت / دپچیت     | لوول دان                       |
| At, on, in                  | ل                    | له                             |
| At the level                | ل هه مبهر            | له ئاستی                       |
| Concerning,<br>regarding    | ل بابته / ده رحه ق   | له بابته                       |
| Instead of, on behalf<br>of | ب نا قی / ژ شون      | له باتی / له بری / له<br>بریتی |
| Convenient                  | هه ژی / کیرهاتی      | له بار                         |
| To a bort, abortion         | به ره افین           | له بار چوون                    |

| English                               | بادینی                                | سۆزانی              |
|---------------------------------------|---------------------------------------|---------------------|
| About, on                             | ل سهەر / ل دور                        | له باره‌ی           |
| Marzipan, sweet almond paste          | شرینیایی اباھیف و شه‌کر و سپیلکا هیکی | له بزینه            |
| Parched peas                          | له به‌له‌بی                           | له به‌له‌بی         |
| Below                                 | ل بن                                  | له بن               |
| Because of                            | ژ بهر                                 | له بهر              |
| Because of                            | له‌ورا / داكو                         | له بهر نه‌وه‌ی      |
| In front of, remarkable               | دیار / ل پیش چاف                      | له بهر چاو          |
| To take in to consideration why?      | ژ بهر نه‌کرن                          | له بهر چاو بوون     |
| To take off, to undress               | ژ بهر چی؟                             | له بهر چی؟          |
| At the presence of, from the mouth of | ریس کرن                               | له بهر داکه‌ندن     |
| To memorize                           | به‌رده‌ف / ب پیش چاڤی                 | له بهر ده‌م         |
| To sift                               | ژ بهر کرن                             | له بهر کردن         |
| To forget, neglect                    | موخل کرن / بیژینگدن                   | له بیژینگدان        |
| Palm                                  | ژ بهر برن                             | له بهر بردنه‌وه     |
| Palmist, chiromancer                  | نافده‌ست / ناف کەف                    | له پ                |
| After, beyond                         | له پین                                | ناو له پ خوین       |
| Later, after that                     | پاشی                                  | له پاش              |
| At the absence of, behind the back    | پاشتر / پشتی هنگی                     | له پاشا / له پاشانا |
| Beside                                | ل پشت را                              | له پاش مله / پاشمله |
| Suddenly                              | تک                                    | له پال              |
| At the back                           | ژ نشکیڤه                              | له پیر              |
|                                       | ژ پشتڤه                               | له پشته‌وه          |

| English                             | بادینی  | سۆزانی                        |
|-------------------------------------|---|-------------------------------|
| Ahead, before,<br>in front of       | ل پېش   | له پېش                        |
| For, for sake                       | پېخه مهت  | له پېناو                      |
| Half, piece, fragment               | نیف   | له ت                          |
| Because of, under<br>pressure of    | ژ بهر   | له تاو                        |
| With, beside,<br>together with      | د گه ل  | له تهك                        |
| Beside                              | ب رخ قه   | له ته نیشته                   |
| Dislocation, luxation               | گه ه چوون                                       | له جی چوون/<br>له گه چوون     |
| Instead of, in lieu of              | ژ شون / ب ناغی                                  | له جی ی / له جیاتی            |
| To print, publish                   | چاپکرن  | له چاپدان                     |
| Compared to, with                   | هه قه بهر کرن / هه مبهر کرن                     | له چاو                        |
| Envious                             | هه سیر / ده خسوک /<br>ده خسدار                  | له چهر                        |
| Mean, miserly, stingy               | رژد / قهلس                                      | له چك                         |
| Kerchief, head cover                | ده سروك   | له خشته بردن                  |
| To deceive, cheat                   | خاپاندن   | له خۆبایی                     |
| Boastful, proud                     | شه هنازی / ژخوه رازی                            | له خۆبوورده                   |
| To have forgiveness                 | پیار / دلفرهه                                   | له خۆراپه پموون               |
| To have capacity to<br>do it        | شیان  | له خۆوه                       |
| By himself,<br>automatically        | ب خوه / خوکاری                                  | له دایك بوون                  |
| To give birth, to be<br>born, beget | ژ دایك بوون                                     | نه خو شخانه ی له دایك<br>بوون |
| Maternity hospital                  | نه خوشخانه ژ دایك بوونی<br>/ خهستا ژ دایك بوونی |                               |

| English                       | بادینی            | سۆزانی                  |
|-------------------------------|-------------------|-------------------------|
| Finally, later                | لدوماهینی         | له دواییدا              |
| To knock at the door          | دهرگا قوتین       | له دهرگادان             |
| To lose                       | ژ دهست دان        | له دهس دان              |
| To quake, quiver, oscillation | ههژان / بوره بور  | له رانه وه / له رینه وه |
| Ague, tremble, shiver         | لهرز / تا         | لهرز                    |
| To shiver                     | گریزه / لهرزین    | لهرزگرتن                |
| Permanantly trembling         | لهرزه ک / لهرزوک  | لهرزۆک                  |
| Typhoed fever, malaria        | تیفو / مه لاریا   | لهرزوتا                 |
| Quaking                       | لهره کرن / ههژین  | لهرزۆک                  |
| Frequency                     | لهره              | لهره لهر                |
| Slim, thin, feeble            | زه عیف / زراف     | لهپ                     |
| Clear, explicit               | زه لال / نه شکهرا | لهپوو                   |
| In the face of                | ل پروی            | لهپوو                   |
| Taste, pleasure               | تام / لهرزته      | لهزهت                   |
| Tasty, delicious, pleasant    | ب لزهت / ب تام    | به لهزهت                |
| Above, over, about            | ل سهه             | له سهه                  |
| Why? because of what?         | ژ بهرچی           | له سهه رچی              |
| Calm, quiet, still, silent    | هیدی / دلّی خۆ    | له سهه رخۆ              |
| Body                          | تهرم / لاش        | لهش                     |
| Ceremonially impure           | نه بژین / داو بیس | لهش پیس                 |
| Sane, healthy                 | ساخ / ساخ لهم     | لهش ساخ                 |
| Active                        | چه لهنگ           | لهش سووک                |
| Inactive                      | سهست / نه چالاک   | لهش قورس / گران         |



| English   | بادینی                  | سۆزانی              |
|---|-------------------------|---------------------|
| Army, troop                                       | لهشکر / سوپا            | لهشکر               |
| To mobilize army<br>against, to advance,<br>usurp | لهشکر ئیغان / داگیر کرن | لهشکر کیشی          |
| Camp  | لهشکر گه                | لهشکر گا            |
| Body  | لاش                     | لهش و لار           |
| Loose, slack                                      | شل / خاف                | لهق / شلوق          |
| To bite   | لهق                     | لهق / لهقه / گهزه   |
| Kick  | شهق / پنی               | لهق / لهقه / شاپلاغ |
| Stain, spot, blemish                              | پتک / پنی               | لهکه                |
| Stained, spotted                                  | پت پتک / لهکه بار       | لهکه دار            |
| With, together                                    | دگهل / پیکقه            | لهگهل               |
| Inspite of this, despite<br>that, although        | ههر چه ند               | لهگهل نه مه شدا     |
| Basin   | لهگهن                   | لهگهن               |
| By  | ژلایی                   | لهلاییه             |
| Teacher, tutor, male<br>servant                   | سه پدا / خولام          | لهه                 |
| To cut of head,<br>execute                        | سه ر ژیقکه کرن          | لهمل دان            |
| Inside  | ژناف / دناف             | لهتاو               |
| Illuminate, demolish,<br>terminate, annihilate    | ژناف برن                | لهتاو بردن          |
| Elegant walk, to reel,<br>stagger, swing          | ههزان                   | لهنجه               |
| Lame, cripple, out of<br>balance                  | لهنگ                    | لهنگ                |
| Even, equal,<br>balanced, anchor                  | هه قسه تک / لهنگه ر     | لهنگه ر             |

| English                             | بادینی                 | سورانی              |
|-------------------------------------|------------------------|---------------------|
| Harbour, port, anchorage            | لهنگه رگه ه / بهندهر   | لهنگه رگا           |
| Talkative, garrulous                | په ریژ                 | لهوچه               |
| Grazing                             | چه ریان / وار کوز      | لهوه پ              |
| To mind, to graze                   | چه ر / لهوه پ          | لهوه پاندن          |
| Grazing-ground                      | پاوان / چیره / کوز     | لهوه پگا            |
| There                               | ل ویری                 | لهوی                |
| Amnesty, forgiveness                | لیبوری                 | لی بوردن            |
| To inquire                          | پرسیار لیکن            | لی پرسینه وه        |
| To touch                            | هلمسین / دهسدان        | لیخشان              |
| Muddy, miry                         | ته قتی                 | لیخن                |
| To forgive                          | عه فو کرن / لی بوری    | لیخوشبوری           |
| Driver, rider                       | هازیار / سیار / سایه ق | لیخور               |
| To drive, ride                      | ناژوتن                 | لیخورین             |
| To hit, beat, strike                | قوتین                  | لیدان               |
| To knock, rap, bang (on lat a door) | دهری قوتین             | دهرگا لیدان         |
| To blow (a trumpet)                 | زرنا لیدان             | زورنا لیدان         |
| To ring, toll (a bell)              | زه نگل لیدان           | زه نگ لیدان         |
| To coin, mint                       | دراف لیدان             | پاره لیدان          |
| To drum, to beat a drum             | ده هول لیدان           | دمبک / ده هول لیدان |
| To give an injection                | ده رزیک دانان          | دهزی لیدان          |
| Discourse                           | ناخافتن                | لیدوان              |
| To divide                           | دابه شکر               | لیده رکردن          |
| To understand, comprehend           | فامکرن / تی گه هشتن    | لیده رکردن          |
| To deduce                           | کیم کرن                | لیده رکردن          |

| English                                      | بادینی                             | سۆزانی              |
|--|------------------------------------|---------------------|
| Wood, forest                                 | دارستان                            | لَیْر               |
| Here   | قَیْرَى / هر                       | لَیْرانَه / نَیْرَه |
| Heavy rain                                   | تاقی باران                         | لَیْزِمَه           |
| Flood, tempest, torrent                      | لَیْسور / لَیْزِم                  | لَیْزِماو           |
| Slope, sloping, downwards                    | نشیف                               | لَیْژ               |
| To lick                                      | ئالیستن / ئالاستن / زماندان        | لَیْسانه وه         |
| To take, seize                               | برن / ژسهندن                       | لَیْسَه نندن        |
| Torrent, flood                               | لَیْسور / تیراف                    | لَیْشاو             |
| Quilt, eiderdown, cover                      | لجیفک                              | لَیْفَه             |
| To get into trouble                          | لَیْ قَهومیان                      | لَیْ قَهومان        |
| Bereaved                                     | لَیْ قَهومیای / دل شهوات / دل سوتی | لَیْ قَهوماو        |
| Forgiveness, tolerance                       | بورین / ئیک و دو قه بیل کرن        | لَیْ کبوردن         |
| Similarity                                   | پَیْکچون                           | لَیْ کچون           |
| To multiply                                  | لَیْ کدان                          | لَیْ کدان           |
| To press, to pick                            | ژیفه کرن / راکرن                   | لَیْ کَر دنه وه     |
| To retire                                    | شقتن                               | لَیْ کِه و تن       |
| To be defeated                               | شکهستن                             | لَیْ کِه و تن       |
| To investigate, study                        | قَه کۆلین                          | لَیْ کۆلینه وه      |
| Shallow, muddy, miry, dark, ambiguity, murky | ته قلی / ته تک / قیل               | لَیْل               |
| Cloudy, hazy                                 | شپلی / نه وری                      | لَیْل (ئاسمان)      |

| English                              | بادینی                   | سۆزانی          |
|--------------------------------------|--------------------------|-----------------|
| Opaque                               | تاری / لَیْل             | لَیْل (ناپوون)  |
| Lip                                  | لَیْف                    | لَیْو           |
| Edge, bank                           | رهخ                      | لَیْوار         |
| Full                                 | تزی                      | لَیْوان         |
| To stare, analyse                    | لَیْئیرین                | لَیْوردبوونهوه  |
| To scrutinize                        | دپونزت / سهکرن           | لَیْوردبوونهوه  |
| To bite lips, repellant              | لَیْف گهزتن              | لَیْوگهستن      |
| Can be expected, predicted           | چاقه ری کری / بهربین کری | لَیْوه شانوه    |
| Suitable                             | زئ هاتن                  | لَیْهاتن        |
| Committee, commission                | لیژنا                    | لَیْژنه         |
| List                                 | لیسته                    | لَیْسته / لیسته |
| Sticky, gluey, limy                  | لینج / ده بیس            | لینج            |
| Marsh, bog                           | تهقنی / زهلاو            | لینتاو          |
| Muddy, turpid                        | تهقنی                    | لینخن           |
| Sponge                               | ههوره ک / نهوره ک        | لینفکه          |
| (Skin) eruption, rash, efflorescence | لیر / فزکاندن            | لیر             |
| Spittle; slimy                       | گلیز                     | لینک            |
| Juiced, squeezed                     | گفاشک / شیرینز           | لینک            |
| Slobbering, limy                     | دهف گریز                 | لینکن           |
| Lemon, citrus                        | نیمووک / لهیمون          | لیمو            |
| Limon, lime                          | نیمووکا ترش              | لیموی ترش       |
| Sweet limon                          | نیمووکا شیرین            | لیموی شیرین     |
| Limonade                             | شهربه تا نیموکی          | شهربه تی لیمون  |

| English   | بادینی                  | سۆزانی               |
|---|-------------------------|----------------------|
| M The 23 <sup>rd</sup> letter of the kurdish alphabet | م                       | م                    |
| Longing, fond of                                      | شهیدا                   | مات / به پەرۆش       |
| Silent, soundless                                     | مت                      | مات / بی دهنگ        |
| Female  | می / میه                | مات                  |
| Mathematics   | حیساب                   | ماتماتیک             |
| Motorcycle, motorbike                                 | ماتۆر                   | ماتۆر                |
| Motor, generator                                      | ماتۆر                   | ماتۆر                |
| Sadness, concern, down-hearted                        | دلشکنی / نهخۆش / خهباری | ماتهمین              |
| Funneral ceremony, dejection, Depression              | به هی                   | ماتهمینی             |
| Kiss  | ماچ / راموسان           | ماچ                  |
| To kiss   | ماچکردن / راموسان       | ماچکردن              |
| Matter  | ماده                    | ماده                 |
| Physical thing, tangible                              | ماده                    | ماده                 |
| Material, materialist, concrete                       | مادی                    | مادی                 |
| Snake, serpent, viper, adder                          | مار                     | مار                  |
| Stang, bitten   | مار پیغه‌دای            | مارانگاز / مارگه‌زتو |
| Eel   | مارماسی                 | مارماسی              |
| Lizard, dabb  | چهپ چهپیسک              | مارمیلۆک / مارمیلۆک  |
| Be engaged, fiancée                                   | دهزگر                   | ماره‌بیر             |

| English  | بادینی               | سورانی                     |
|--|----------------------|----------------------------|
| To give a dower to,<br>to marry(off) ,<br>to conclude marriage<br>contract | مار کردن             | ماره‌پرین / ماره‌کردن      |
| Dower, dowry,<br>bride-price   | نهخت                 | ماره‌یی                    |
| To abuse   | خه‌به‌گوتن           | مارس                       |
| Infidel, miscreant,<br>atheist   | کافر / بی‌دین        | مارس                       |
| Gall oak   | مازی                 | مازور                      |
| Yoghurt, curds   | ماست                 | ماست                       |
| Water-yoghurt  | ئاڤه ماست / چقل ماست | ماستاو                     |
| She-deer   | غھزال                | ماسک / ئاسکی می            |
| Mask   | ماسک                 | ماسک / ماسکه               |
| Musele   | زه‌بله‌ک / شلک       | ماسولکه                    |
| Fish   | ماسی                 | ماسی                       |
| Fisher   | ماسیگر               | ماسیگر                     |
| Fishing  | ماسیگرتن             | ماسیگرتن / راوه‌ماسی       |
| Mung beans   | ماش                  | ماش                        |
| Ejector  | گازک                 | ماشه / په‌نگرگر            |
| Human right, right   | ماف / حق             | ماف                        |
| Jurist   | مافناس               | مافناس                     |
| Carpet   | مه‌خفیر              | مافور                      |
| Respectable,<br>goodman  | مه‌زن / ماقیل        | ماقوول / به‌ریزا / سه‌نگین |
| Origin   | ره‌سه‌ن              | ماک                        |
| Stain, spot  | پنی                  | ماک                        |
| She-ass  | ماکر                 | ماکر                       |

| English                          | بادینی          | سۆرانى               |
|----------------------------------|-----------------|----------------------|
| Hen-partridge                    | میتکو           | ماکهو                |
| Wily, artful, foxy               | فیلباز          | مالۆس                |
| Sow, she-pig, female pig         | ماهی            | مالۆس / خووک         |
| Rabbi                            | رابی            | مالووم / مالم        |
| House, home                      | مال             | مال                  |
| Wealth, property, family         | مال             | مال                  |
| Farewell                         | مالئافایی       | مالئافایی            |
| Flocks                           | مالات           | مالات                |
| Catasrophy                       | تەرشقان         | مالآتدار             |
| Wealthy, rich                    | زەنگین          | مالآتدار             |
| House breaking, burglary, holdup | دزی             | مالبرین              |
| Wife and family                  | مال و منال      | مال و منال           |
| Catasrophy, disaster             | مالویرانی       | مالویرانی            |
| Tamed, pet                       | کههی            | مالی / کهوی          |
| To tame                          | کههیکرن         | مالی کردن / کهویکردن |
| To sweep, clean                  | مالین           | مالین                |
| Uncle, paternal uncle            | مام             | مام                  |
| Midwife                          | پیرک            | مامان                |
| Hen, chicken                     | مریشک / مامر    | مامر                 |
| Deer                             | ئاسک / غەزال    | مامز                 |
| Aunt, paternal uncle's wife      | ژنمام           | مامۆژن / نامۆژن      |
| Teacher                          | ماموستا / سهیدا | ماموستا              |
| Meaning, sense                   | رامان           | مانا                 |
| Tired, tiresome                  | وهستایی         | ماندو                |

| English                | بادینی            | سۆزانی                            |
|------------------------|-------------------|-----------------------------------|
| To make tired          | وهستاندن          | ماندوکردن                         |
| Month, moon            | هه‌یف             | مانگ                              |
| Lunar eclipse          | هه‌یف غه‌یری      | مانگ گیران                        |
| Cow                    | چێل               | مانگا                             |
| Monthly                | هه‌یفانه          | مانگانه                           |
| Strike                 | مانگرتن / لیخستن  | مانگرتن                           |
| Moonlight              | تاقه هه‌یف        | مانگه‌شه‌و                        |
| Honeymoon              | هه‌یقا هنگفین     | مانگی شه‌کراو                     |
| Arabic lunar (months)  | هه‌یقا عه‌ره‌بی   | مانگی عه‌ره‌بی                    |
| Crescent               | هه‌یقا نوی        | مانگی نوی / مانگی یه‌ک<br>شه‌وه   |
| To stay                | مان               | مانه‌ره                           |
| Period, time, distance | ده‌م              | ماوه                              |
| To give time           | نۆبه‌تدان / ریدان | ماوه‌دان                          |
| Capital, wealth        | مایه              | مایه / سه‌رمایه                   |
| Origin                 | بنیات             | مایه                              |
| Insolvent              | سه‌رسه‌ری         | مایه پووت / نابووت /<br>سه‌رسه‌ری |
| Insolvent              | روت               | مایه پوچ / نابووت                 |
| Piles, hemorrhoid      | باوه‌سیر          | مایه‌سیری                         |
| Mare                   | ماهین             | مایین                             |
| Agent                  | بریکار            | ماینده                            |
| Confidence             | باوه‌پی           | متمانه                            |
| To trust               | باوه‌ر کرن        | متمانه‌کردن                       |
| Wish, desire           | مراد / ئومید      | مراد / مران                       |
| Growling, grumbling    | مره‌مچ            | مراندن                            |



| English                    | بادینی             | سورانی                |
|----------------------------|--------------------|-----------------------|
| Duck                       | وهردهك             | مراوی                 |
| Snore gently               | خرخر               | مرخه مرخ              |
| Dead (animal)              | مردار              | مردار                 |
| Death, passing away        | مردن               | مردن                  |
| Dead                       | مردی / مری         | مردوو                 |
| Man, human being, man kind | مرو                | مرو                   |
| Man, human                 | مروڤ               | مروڤ                  |
| Humanity                   | مروڤایه تی         | مروڤایه تی            |
| Pearls                     | مراوی              | مراوی                 |
| Chicken, hen               | مریشك              | مریشك                 |
| Tart, slightly sour        | مز                 | مزر / میخوش           |
| Coppersmith                | سهفار              | مزگهر                 |
| Mosque                     | مزگهوت             | مزگهوت                |
| Largess, tip               | مزگینی             | مزگینی                |
| Mist, haze                 | مژومؤر             | مژ                    |
| Bearing good news, tip     | مزگینی             | مژدانه                |
| Tip, largess, glad tidings | مزگین              | مژده                  |
| To suck                    | میژتن              | مژین                  |
| Copper                     | مههس / مس          | مس                    |
| Fist                       | مست                | مست                   |
| Boxing                     | مستبازی / کولمبازی | مسته کۆله / مشته کۆله |
| Penny weight               | مسقال              | مسقال                 |
| Musk                       | مسك                | مسك                   |
| Serf, villager             | بهلهنگاز / گوندی   | مسکین                 |

| English                              | بادینی             | سۆرائی   |
|--------------------------------------|--------------------|----------|
| Coppersmith                          | سەفەر              | مەسگەر   |
| Saw, trepan, buck saw                | مشار               | مشار     |
| Full of, filled up with, loaded with | مشت/ تژی           | مشت      |
| Handful                              | چەنگ/ مستەك        | مشت      |
| Discussion, argument                 | كیش و فه كیش       | مشت و مپ |
| Mouse                                | مشك                | مشك      |
| Mousetrap                            | تەلی مشك           | مشكگر    |
| Ash                                  | خولی               | مشکی     |
| Turban                               | مشکی               | مشکی     |
| Parasitic, cadging                   | مشەخۆر             | مشەخۆر   |
| Hanger-on, sponger                   | مفتخوهر            | مفتخۆر   |
| Pairs of tongs, tweezers, forceps    | گاسك               | مقاش     |
| Rumour, hearsay                      | گۆت گۆت            | مقومقۆ   |
| Commotion, agitation, bustle         | بى سەرۆبهرى        | مقومقۆ   |
| Cartoon                              | مقهوا              | مقهبا    |
| Magnet                               | موقناتیز           | مگناتیس  |
| Neck                                 | هەفك/ گەردەن       | مەل      |
| Muffler, neck scarf                  | هەفكری             | مەل پینچ |
| To subject, submit, give in          | بەر بار            | مەلدان   |
| Submissive, humble                   | مەل شوۆر           | مەلكەچ   |
| Confrontation, challenge             |                    | مەملانی  |
| Necklace                             | گەردانە            | مەلوانكە |
| Stubborn, pigheaded                  | سەر رەق/ بى تەبەعت | مەلهور   |

| English                                 | بادىنى                        | سۇزى                  |
|---|-------------------------------|-----------------------|
| Peak                                    | گۆپىك                         | ملە                   |
| Mumps, parotitis                        | نىكاف                         | ملە خىرى              |
| Neck band collar                        | يەخە                          | ملە وان               |
| Billion                                 | مليار / بليۇن                 | مليار                 |
| Billionaire                             | خودانى بليۇن دولارا           | ملياردىر              |
| Millimeter                              | مليمەتر                       | مليمەتر               |
| Million                                 | مليۇن / ھەزار ھەزار           | مليۇن                 |
| Estate, property                        | خوھىي / زەويىبار              | ملىك                  |
| Estate tax                              | مالانە                        | ملىكانە               |
| Property owner                          | مالخو / مالدار                | ملىكدار               |
| I, me                                   | من / ئەز                      | من                    |
| Minaret (of amosque)                    | منارە                         | منارە                 |
| Child, baby                             | زاروكت / بچويك / مندال        | مندال / مندال         |
| Infant                                  | ساقا                          | مندالى ساوا / مەلوتكە |
| New born, neonate, nascent              | سۆزىلاتىك                     | مندالى تازە بوو       |
| Illegimate child, love child, Whore son | بىزى                          | مندالى بىزى           |
| Quarrelsome                             | شىم                           | مندالى بىزى           |
| Suckling child                          | زاروكتى شىرقە خۇر             | مندالى شىرە خۇر       |
| First child                             | نەخىرى                        | مندالى يەكەم (نۆبەرە) |
| Childish, child like                    | زاروكتى                       | منالانە               |
| Child birth                             | بچوكت بوون / زاروكت بون       | منالبوون              |
| Womb                                    | تيزانگ / مالبچوكت / پزدان     | منالدان               |
| Child hood                              | بچوكتاھى / زاروكتى / بچوكتاھى | منالى                 |

| English                         | بادینی                         | سۆرانى             |
|---------------------------------|--------------------------------|--------------------|
| Twanging, speaking nasally      | ئاخافتن (دەدڤىنرا)             | منگە منگ           |
| Snuffler, twanging, nasalizing  | بېيىتكەر / پېنژىنكەر           | منگن               |
| Echoism                         | ئەزى / منى                     | منىيى              |
| Selfish                         | خوقىيى                         | منىيى              |
| Nightmare                       | شەف پەست / مۆتەكە              | مۆتەكە             |
| Bone marrow, brain              | مۆخ / مەزى                     | مۆخ                |
| Model, fashion                  | مۆدە                           | مۆدە               |
| Violet colour, mauve            | بىنەقش                         | مۆر                |
| Seal                            | موهر / مور                     | مۆر                |
| Sealed                          | مور كرى                        | مۆركراو            |
| Cloth moth, corrosion           | خورپن / داخوران                | مۆرانە             |
| To seal                         | مۆر كرن                        | مۆر كرن            |
| Weaver, lapidary, seal engraver | مور كول                        | مۆرەلكەن           |
| Frown, scowling, glowering      | روتىش / روتال                  | مۆپ                |
| Banana                          | مۆز                            | مۆز                |
| Museum                          | ئەنئىكخانا                     | مۆزەخانا           |
| Music                           | مەزىقا                         | مۆزىقا / مۇسىقا    |
| Musician                        | مەزىقاژەن / سازقان             | مۆزىقاژەن          |
| Water proof, raincoat           | بەر باران / ساقو               | موشەما (ساقو)      |
| To troop                        | گىر بون / كۆم بون / خرقە بون   | مۆلداڭ (سوپا)      |
| To bunch together, group        | خرقە بون / ل سەر ئىكك كۆم بوون | مۆلداڭ (مەپومالات) |
| Sheep pen, corral               | كوز                            | مۆلگە              |

| English                    | بادینی                   | سۆرائی           |
|----------------------------|--------------------------|------------------|
| Break, respite             | مولهت                    | مۆلهت            |
| Leave, permission          | ریدان / دهستور / هیلان   | مۆلهت            |
| To allow, permit, grant    | دهستوردان / هیلان        | مۆلهتدان         |
| Staring, blank, gazing     | زل / زیق                 | مۆلهق            |
| Wax, candle, bougie        | مۆم / شهمالک             | مۆم              |
| Candlestick, candleholder  | مومدان / شهمالک / فندالک | مۆمدان           |
| Sealing wax                | موما سور                 | مۆمی سۆر (ختم)   |
| Wick, candlewick, waxwick  | فتیلکا موی               | مۆتیله‌ی مۆم     |
| Wax light, candlelight     | روناهی یا مومی           | رۆنای مۆم        |
| To wax                     | موم هه‌لکرن / گربه‌ردان  | مۆم هه‌لکردن     |
| Mummy                      | مومیا                    | مۆمیا            |
| Mumified                   | مومی کری / مومیاکری      | مۆمیاکراو        |
| Glum, morose, frown, scowl | مروس / روترش             | مۆن              |
| Vaccine, inoculum, scion   | که‌زاختن                 | مۆتریه / مۆتوریه |
| To inoculate, vaccinate    | که‌زاختن                 | مۆتریه‌کردن      |
| Oilcloth                   | موشه‌ما / موشه‌میی       | موشه‌ما          |
| Hair                       | موی                      | موی              |
| Shiver, shudder            | گریزه / له‌رزه / ته‌قز   | مویچرک           |
| Salary, wage               | مویچه / مانگه            | مویچه            |
| Earner, employee, salariat | مویچه خوه‌ر              | مویچه‌خۆر        |
| Pubic hair                 | ریقی / روقی / موی بن زکی | مویسه‌لان        |

| English                     | بادینی            | سۆزانی              |
|-----------------------------|-------------------|---------------------|
| Scared, blessed             | تبهرك             | مووفهرك             |
| Tweezers                    | مىچىتك            | مووكيش              |
| Hairy, hair-like            | ئى ب مويى         | موويين / بهموو      |
| We                          | مه                | مه                  |
| Lest                        | داكو              | مه يادا             |
| Intention                   | مه رام / مه قسه د | مه بهس / مه بهست    |
| Groom, water-bottle         | مه يتهر / مه هتهر | مه تاره / مه تهره   |
| Trench                      | سه نگر / چه پهر   | مه تاريز / مه تهريز |
| Metre                       | مه تر             | مه تر               |
| Danger                      | سه هم / ترس       | مه ترسى             |
| Mallet, Gavel, staff, force | توپز / هيز        | مه تره ق / كوتهك    |
| Riddle, puzzle              | مامك / تىشانوك    | مه تن               |
| Maji, magian                | ئاگر په ريس       | مه جوسى             |
| Wrist                       | زه ند             | مه چهك              |
| Anxiety, curiosity          | مه رهق            | مه راق              |
| Intention, wish             | مه رام / مه قسه د | مه رام              |
| Flattery                    | روپايى / دورويى   | مه رايى             |
| Condition, term, mortgage   | گره و / شه رت     | مه رج               |
| Brave                       | زيرهك             | مه رد               |
| Manly                       | ميرانه            | مه ردانه            |
| Manliness                   | ميرانى / ميرانى   | مه ردايه تى         |
| Man, human being            | مرو               | مه ردم / مه ردوم    |
| Manliness                   | مروئى             | مه رديى             |
| Jar, vat                    | كوپ / ده ن        | مه ركانه            |
| Death                       | مرن               | مه رگ               |

| English                          | بادینی                   | سوزانی       |
|----------------------------------|--------------------------|--------------|
| Rat-poison                       | ژار مشك / مشككوژ         | مهرگه مشك    |
| Arsenic                          | زرومات / زرنیخ           | مهرگه مووشی  |
| Mohair                           | مهرهز                    | مهرهز        |
| Paddy-field                      | زهقی یا برنجی            | مهرزه        |
| Ink                              | حوبر / مهرهكهب           | مهرهكهب      |
| Ewe, sheep                       | مهه / پهز                | مهپ          |
| Marble                           | مهرمهپ                   | مهپمهپ       |
| Flocks, flocks and herds         | جهلهب / نازل             | مهپومالات    |
| Auction                          | مهزاد                    | مهزاد        |
| Sell by auction                  | مهزادكرن                 | مهزادكردن    |
| Saint                            | مهزار / مهرقهرد          | مهزار        |
| Great, big                       | مازن                     | مهزن         |
| Greatness                        | مازنی                    | مهزنی        |
| Appetizer, snacks with wine      | مهزه                     | مهزه         |
| Guess, assumption, approximately | مهزاختن / پیژن           | مهزهنده      |
| Drunk, intoxicated               | سهرخوش                   | مهست         |
| Water-pot, spout                 | ئیبریج / مهسینك          | مهسینه       |
| Practice                         | راهینان / نهريت / رهوشنت | مهشق         |
| To practise                      | مهشق كرن / كردار ركن     | مهشق كردن    |
| Tongs                            | گاز                      | مهقاش / ماشه |
| Scissors                         | مهقهس                    | مهقهس        |
| Brazier                          | مهتقل                    | مهقهلی       |
| Wile                             | فیئل / حيله              | مهكر         |

| English                       | بادینی              | سۆرائی         |
|-------------------------------|---------------------|----------------|
| Tricky, cunning, trickster    | حیلە کەر            | مە کرباز       |
| Fly                           | میش                 | مە گەز         |
| Bird                          | تەیر                | مەل            |
| Mulla, muslim religious man   | مەلا                | مەلا           |
| Call for dawn prayer          | بانگ / نغیژا سپیڤده | مەلابانگدان    |
| Infant                        | ژن مەلا             | مەلاژن         |
| Swimming                      | ساقا                | مەلۆتکە        |
| To swim                       | مەلەقانی            | مەلە           |
| Swimmer                       | مەلەکر              | مەلەکردن       |
| Swimming                      | مەلەقان             | مەلەوان        |
| To hide, conceal              | مەلەقانی            | مەلەوانی       |
| Palate                        | قەشارتن             | مەلاسدان       |
| Excuse, justification, motive | پوتکە / پانکا دەقی  | مەلاشوو        |
| Centre                        | بەهانه / هەنجەت     | مەلامەت        |
| Salve, ointment               | مەلبەند             | مەلبەند        |
| Mamma, breast                 | مەلحەم              | مەلحەم         |
| Breast, bosom, bust           | مەمە / مەمک         | مەمە           |
| Udder, dug                    | مەمک                | مەمک           |
| To milk                       | گوان + گوھان        | مەمکی گیانەوهر |
| Bras, brassiere               | مەمک دان            | مەمکدان        |
| To suck at breast             | مەمکبەند / ستیان    | مەمکدان        |
| Cooking-pot, kettle, jar      | مەمک مژن            | مەمکژن         |
|                               | قازان               | مەنجەل         |



| English                            | بادینى                        | سۆرانى          |
|------------------------------------|-------------------------------|-----------------|
| Steam-kettle,<br>steam-pot         | قازا ناھلمى / قورىكا<br>ھلمى  | مەنجهلى ھەلم    |
| Still and deep                     | مەند / كوپر                   | مەند / مەنگ     |
| Distance, space                    | دوراهى                        | مەودا           |
| Wine, liquor, spirits              | ئەرەق / عەرەق                 | مەى             |
| Middle                             | ناوھند / ناڧىن                | مەيان           |
| Moderate                           | نەرم / نەرمەپىياز /<br>نەتوند | مەيانرەو        |
| To coagulate, clot,<br>curdle      | گڧىن / مەيىن                  | مەياندن         |
| Tavern, inn                        | ئارەقخانە / خان               | مەيخانە         |
| Arena, space, square               | مەيدان                        | مەيدان          |
| Monkey                             | مەيمىنك                       | مەيموون         |
| Intoxicant                         | ئەرەق قەخۇر                   | مەى نۇش         |
| Suffering, toil                    | زەحمەتى / ژان مەينەت          | مەينەت          |
| Coagulation, clotting,<br>curdling | گڧىن                          | مەيىن           |
| Female                             | مىھ                           | مى              |
| Don juwan,<br>womanizer            | مىھباز                        | مىباز           |
| Nail, peg                          | مىخ / ئارىخ                   | مىخ             |
| Bitter-sweet                       | مز                            | مىخۇش           |
| Pink, carnation,<br>dianthus       | مىخەك                         | مىخەك           |
| Clove                              | پل / پىغازك                   | مىخەك / مىخەكە  |
| Husband                            | مىر                           | مىرد            |
| Matron, married                    | ب مىر / شى كرى                | مىردار / بەمىرد |
| Nightmare, hobgoblin               | ملزوم / ئەجنە                 | مىردەزمە        |

| English                         | بادینی           | سۆرانى       |
|---------------------------------|------------------|--------------|
| Meadow                          | میرگ             | میرگ         |
| Insect                          | پیت / پیتک       | میروو        |
| Ant                             | میری             | میرووله      |
| Table                           | میز              | میز          |
| Turban, fillet, headband        | کوم / شاشک       | میزهر        |
| History                         | دیروک            | میژوو        |
| Historia                        | دیروکنقسی        | میژوونوس     |
| Historical                      | دیروکی           | میژووی       |
| Fly                             | میش              | میش          |
| Brain, mind                     | مهزی             | میشک         |
| Mosquito                        | پیشی             | میشووله      |
| Honey bee                       | میش هنگفین       | میش ههنگوین  |
| Chicken pox                     | میرکوته          | میکوته       |
| Flocks                          | چهلهب / میکل     | میگه         |
| Beeswax                         | موما میش هنگفینی | میو          |
| Vine, grape, vine leaf          | میو / بهلگی میوی | میو / دارتری |
| Fruit                           | فیقی             | میوه         |
| Raisin                          | میویژ            | میویژ        |
| Female, feminine                | ژنین / میباتی    | میینه        |
| Feminity, muliebrity, womanhood | ژنیتی / میباتی   | مییه تی      |
| Between                         | نیغان / بهین     | میانه        |
| Relationship                    | په یوه ندی       | میانه        |
| Germ                            | میکروپ           | میکروپ       |
| Microscope                      | میکروسکوب        | میکروسکوپ    |
| People                          | ملهت / گهل       | میلهت        |

| English                               | بادینی                      | سۆزانی              |
|---------------------------------------|-----------------------------|---------------------|
| Prince                                | میر                         | میر                 |
| Heritage, inheritance                 | میرات                       | میرات               |
| Heir, inheritor                       | باشمانگر / میرات خوهر       | میراتخۆر / میراتگر  |
| Principality, leadership              | میریتی                      | میرایه تی           |
| Prince ship, principality             | میرگه                       | میرنشین             |
| State property, state estate          | میری                        | میری                |
| Urine, piss                           | میز / دهستا قازراف          | میز                 |
| To urine, micturate, make water, piss | میز کرن                     | میزکردن             |
| Urinary, bladder, vesica              | میزدان / رۆدین / میزداتک    | میزلدان             |
| Mile                                  | میل                         | میل                 |
| Hand, pointer                         | دهستک                       | میلی کاتژمیر        |
| Second hand                           | میلا چرکه / نیشانکه / دهستک | میلی چرکه           |
| Aunt                                  | خالهت و مهت                 | میمک                |
| Guest                                 | میڤان                       | میوان / میوان       |
| Hospitable                            | میڤان دوست / میڤان پهریس    | میوان پهروه         |
| Hotel                                 | ئوتیل                       | میوانخانه           |
| Guest house, rest house               | دیڤهخان                     | میوانخانه (دیوهخان) |
| Host, hostess                         | خودان مال                   | میواندار            |
| Hospitality                           | میڤانداری                   | میوانداری / میوانیی |

| English                | بازىنى       | سۇرانى    |
|------------------------|--------------|-----------|
| Guest-like, hospitable | مېيىقان دوست | مىواندۇست |
| Fruit                  | فېقى         | مىوه      |

| English   | بادینی                  | سۆزانی                      |
|---|-------------------------|-----------------------------|
| N The 24 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ن                       | ن                           |
| No  | نه                      | نا                          |
| Abnormal, non-ordinary                                | نه ئاسایی               | نا ئاسایی                   |
| Deviant, aberrant, perverse                           | قارێ                    | نا ئاسایی                   |
| Hopeless, sad   | دامای / مه‌لویل         | نا ئومید                    |
| Immature, soggy                                       | نه‌بالق                 | نا‌بالق / نا‌بالغ           |
| Bankrupt, broke                                       | بێ پاره                 | نا‌بووت                     |
| Weak, thin  | زراف / لاواز            | نا‌بووت                     |
| Not suitable, appropriate                             | نه‌ژ هه‌زی              | نا‌به‌جێ                    |
| Blind   | کۆر                     | نا‌بینا                     |
| Blindness   | کۆری                    | نا‌بینایی                   |
| Traitor, hypocrite, double-dealer                     | نه‌پاک / خاین / دو‌رووی | نا‌پاک                      |
| Undesirable, non acceptable                           | نه‌ئهای / دل‌بیس        | نا‌په‌سه‌ند                 |
| Villain, rascal, whoreson                             | بی‌ژی                   | نا‌په‌سه‌ند                 |
| Servant of the bath                                   | خزمه‌تکاری سه‌ر شوین    | نا‌تر                       |
| Defaut, defect, shortcoming                           | ب عه‌یب                 | نا‌ته‌واو / که‌م / به‌خه‌وش |
| Immoral, whore  | بێ‌نامووس / قه‌یبت      | نا‌ته‌واو / نا‌کار نزم      |
| Imperfect, not correct                                | نه‌پێک                  | نا‌ته‌واو / نا‌رێک          |
| Sick, patient   | نه‌ساخ / نه‌خوش         | نا‌ته‌واو / نه‌ساخ          |
| Insane, idiot, mad, crazy                             | کیم / کیم عه‌قل / دین   | نا‌ته‌واو                   |
| Hybrid, cross bred                                    | دوره‌ک                  | نا‌جسن / نا‌ره‌سه‌ن         |

| English                    | بادینی                 | سۆزانی           |
|----------------------------|------------------------|------------------|
| Bastard, whoreson          | بیژی                   | نا جسن / زول     |
| Compelled, forced, obliged | نه چار                 | ناچار            |
| To impel, force, compel    | نه چار کړن             | ناچار کړدن       |
| Senseless, insignificant   | بی مه عناویو بیچ       | ناچیزه           |
| Non-original               | بیژی / پویچ            | ناچیزه / نارسه ن |
| Enemy, foe                 | ناحه ز / دژمن / نه یار | ناحز             |
| Enmity, hostility          | نه یاری                | ناحزی            |
| Depth, inner               | ناخ / ژ دل             | ناخ              |
| Bitter, ruffle, dull       | نه خوځش                | ناخوځش           |
| Catasrophy, disaster       | نه خوځشی               | ناخوځشی          |
| Wrong, false, incorrect    | نه دروست / نه ساخ      | نادروست          |
| Unknown, invisible         | نه دیار                | نادیار           |
| Passive voice              | نه دیار                | نادیار / ریژمان  |
| To export, send, dispatch  | هناردن / هنارتن        | ناردن            |
| Bitter orange              | نارهنج                 | نارنج            |
| Bomb, grenade              | قونبه ره               | نارنجوک          |
| Cluster bomb               | قونبه ریټ ئیشی / گوشی  | نارنجوکی هیشووی  |
| Orange colour              | نارنجی                 | نارنجی           |
| Cry, scream                | قیژی / شهین            | ناره ته          |
| Crooked, curved, twisted   | بیل / شلقاف            | ناراست / خو      |
| Liar                       | دره وین                | ناراست           |
| Fidgety, restless, uneasy  | خه مسار                | ناره حه ت        |

| English                                | بادینی                  | سؤرائی          |
|--|-------------------------|-----------------|
| Grumbly, grouchy                       | گازنده کەر / ئەنی گری   | نارەحەت         |
| Anxiety, restlessness                  | نەرەحەتی                | نارەحەتی        |
| Chaos, disturbance, menace             | تێکدان / گێلە شوک       | نارەحەتی        |
| Discontented, dissatisfied, Displeased | نەرازی / ئەنی گری       | نارەزا          |
| Bastard, whoreson                      | بیژی                    | نارەسەن         |
| Hybrid, crossbred                      | دورە / دورە گە          | نارەسەن         |
| Unjustly, unfairly                     | زولم و زۆر / گز / بێداد | نارەوا          |
| Injustice, unfairness, tyranny         | زولم و زۆری             | نارەوایی        |
| Irregular, abnormal, non-organised     | نەناسایی                | نارپێک          |
| Odd, queer, not(tidy, chic)            | نەرپێک                  | نارپێک          |
| Coquetry, flirtation                   | ناز                     | ناز             |
| Sweetheart, honey, darling             | نازدار                  | نازدار          |
| Delicate, soft, coquettish             | نازک                    | نازک            |
| Sensitive                              | حەساس                   | نازک            |
| To coquet, flirt                       | نازکرن / خو دەلال کەن   | نازکەرن         |
| Surname, agnomen, nickname             | نازناف                  | نازناو / ناسناو |
| Coquettishness, flirtation             | نازکەرن                 | نازوووز         |
| Disdain, haughtiness, prid, Selfesteem | نازدارێ                 | نازین           |

| English                          | بادینی             | سۇرائى                |
|----------------------------------|--------------------|-----------------------|
| Unhealthy, patient, sick         | نەساخ              | ناساخ / ناساغ / نەساغ |
| Not suitable, unhealthy          | نەشاز              | ناساز                 |
| Famous, known, well-known        | ب نائ و دەنگ       | ناسراو                |
| Coquettish, delicate             | نازك               | ناسك / نازك           |
| Identity, card                   | ناسنامە            | ناسنامە               |
| Nationalistic identity           | ناسناما نەتەوى     | ناسنامەى نەتەوہىيى    |
| Civil card, civic card, identity | ناسنامە باژىرقانى  | ناسنامەى شارستانى     |
| Severe pain, ache, wound         | ب ئېش / ناسور      | ناسور                 |
| Relatives, kins                  | خزم                | ناسيار / ناسياو       |
| To introduce                     | ناسين              | ناسين                 |
| Definity, definite               | ناسين              | ناسين / رىزمان        |
| Recognition                      | فەناسين            | ناسينەوہ              |
| Sad, unhappy                     | بخەم / كەيف نەخوہش | ناشاد                 |
| Not talented, idiotic, stupid    | نەشەرەزا / بەھيمە  | ناشارەزا              |
| To bury                          | فەشارتن            | ناشتن                 |
| To plant                         | چاندن              | ناشتن                 |
| Cannot                           | نەشى               | ناشى                  |
| Ugly                             | نەشرىن / كرىت      | ناشيرىن               |
| Simple, humble, innocent         | نەغام              | ناغام                 |
| Unripe, incomplete, imperfect    | نەگەھشتى / نەكامل  | ناكام                 |
| Sudden                           | ژنشكىقە            | ناكاو                 |
| Contradict, opposite             | ھەقۇدۇر            | ناكۇك                 |



| English                 | بادینی                | سۆزانی                   |
|-------------------------|-----------------------|--------------------------|
| Contradictory, enmity   | هه‌ق‌دژی              | ناکۆکی                   |
| Whoreson, bastard       | بیژی                  | ناکه‌س به‌چه             |
| Undesirable             | نه‌قیان‌باز           | نا‌له‌بار                |
| Horseshoe, sole         | نال                   | نال                      |
| Moaning, groaning       | نالین / ناهین         | نالاندن                  |
| To shoe (horse)         | ناک‌کردن              | ناک‌کردن                 |
| To give, teach a lesson | ده‌رس دان             | ناک‌کردن                 |
| Groaning sound          | نالین / ناهین         | نا‌له                    |
| Sustained groaning      | نا‌له‌نال             | نا‌له‌نال                |
| Moan, whimper           | نا‌لیف                | نا‌لین                   |
| Honour, dignity         | نامووس / هه‌تک        | نامووس                   |
| Letter                  | نامه                  | نامه                     |
| Message                 | په‌یام                | نامه                     |
| Carrier                 | نامه‌به‌ر             | نامه‌به‌ر                |
| Carrier pigeon          | نامه‌به‌ر             | نامه‌به‌ر / کۆتر         |
| Library                 | کتیبه‌خانه            | نامه‌خانه                |
| Booklet, pamphlet       | به‌لا‌قۆک             | نامیلکه                  |
| Bread                   | نان                   | نان                      |
| Prepare a meal          | زاد خوارن / نان خوارن | نان خواردن               |
| Breakfast               | تیش‌ت                 | نان خواردنی به‌یانی      |
| Lunch                   | فراقین                | نان خواردنی نیوه‌پۆ      |
| Dinner, supper          | شیف                   | نان خواردنی ئیواره       |
| To bake (bread)         | ناک‌کردن / نان‌پێژی   | ناک‌کردن                 |
| Baker                   | نان‌پێژ               | ناک‌ه‌ر / نانه‌وا        |
| Bread and salt          | نان و خوی / تیش‌ت     | نان و چا / ژه‌می به‌یانی |
| Oven                    | فرن / نان‌پێژی        | نانه‌واخانه              |

| English                         | بادینی                           | سۆرائی           |
|---------------------------------|----------------------------------|------------------|
| To plot, trap                   | پیلان گیران                      | نانهوه           |
| Plain bread, bread alone        | نانی توریسی                      | نانی وشک         |
| Name                            | ناف                              | ناو              |
| Title                           | ناف                              | ناو              |
| Inside                          | ناف/ هوندر                       | ناو              |
| Noun                            | ناف                              | ناو/ ریزمان      |
| Contents                        | ناقهرۆک                          | ناواخن           |
| Stuffing                        | تزی کرن                          | ناواخن/ ناوناخن  |
| Unique, incomparable            | کیم وینه                         | ناوازه           |
| Reputation, fame                | ناقباتک                          | ناوبانگ          |
| Mentioned                       | ناقبری                           | ناوبراو          |
| To mention, recite              | ناقبرن                           | ناوبردن          |
| Partition                       | ناقبر                            | ناوبر            |
| Mediation, reconciliation       | ناقبزی                           | ناوبزی           |
| Mediator, peace-maker           | ناقکین                           | ناوبزیکەر        |
| Go-between, mediatress          | ناقکین                           | ناوبزیکەر        |
| Referee, arbiter                | حه کهم                           | ناوبزیکەر/ وهرزش |
| Reconciliation, mediation       | ناقچتی/ ناشت بوون/ بهره فانی کرن | ناوبزیکردن       |
| Occasionally, from time to time | ناف ب ناف                        | ناوبه ناو        |
| One by one, name after name     | ئیک دیک ئیک/ ناف                 | ناو به ناو       |
| Inside, inner side, endothelium | دیک ناف                          | ناوپۆش           |
|                                 | به تهن                           |                  |

| English                             | بادینی                            | سۆزانی                      |
|-------------------------------------|-----------------------------------|-----------------------------|
| Veiled, secret                      | قەشارتی                           | ناو پۆشراو                  |
| Essence                             | ئاسل / ئیف                        | ناوجەرگ                     |
| The heart, the centre               | ناقەند                            | ناوجەرگ / ناوجەرگە          |
| Days of feast                       | رۆژێن عیدی                        | ناوجەژنان                   |
| Region                              | ناوچە / دەقەر                     | ناوچە                       |
| Center, centre                      | ناقەند                            | ناوچەق                      |
| Forehead                            | ئەنی                              | ناوچەوان                    |
| Fate, destiny                       | چارەنقیس / بەخت                   | ناوچەوان                    |
| Domestic, local                     | ناقۆخۆ / هوندەر                   | ناوخۆ                       |
| Ministry of the interior            | وەزارەتا ناقۆخۆ                   | وەزارەتی ناوخۆ              |
| Famous, well-known                  | ناقدار                            | ناودار                      |
| Be famous                           | ناقدار بوون                       | ناودەرکردن                  |
| Palm                                | ناف دەست / پانیادەستی             | ناودەس / ناودەست / ناو لەپ  |
| Oral cavity, cavity of mouth        | ناف دەف                           | ناودەم                      |
| The upper, inner side of the crotch | ناف ران / ناف لینگ                | ناورپان / ناوگەل / ناو لینگ |
| To lose one's reputation            | بێ هەتکی                          | ناوززان                     |
| Disreputable                        | شەرمزار / بێ هەتک                 | ناوزپاو                     |
| Bowels                              | عویروریشی                         | ناوزگ / ناوزک / ناوسک       |
| Interior of city, downtown          | ناف شار / ناقەند                  | ناوشار                      |
| Waist                               | ناقەتەگ                           | ناوقەد                      |
| Insole, palm                        | کەفا دەستی / ناقمست / سولاهوندوری | ناوکەف                      |

| English                                | بادینی                                    | سۆزانی              |
|--|---|---------------------|
| Joint, common                          | هه قېشك                                   | ناوكۆيى             |
| To name, giver<br>choose name for      | ناقىرن                                    | ناولىنن / ناوان     |
| To abuse                               | ناقلىكەرن / قىرن بناقەكى<br>كەرىت / خەبەر | ناولىنن             |
| Furniture, interior of<br>house        | ناقمالى                                   | نامال               |
| Moderate                               | نەرم / ناقىن                              | ناونجى / ميانرەو    |
| Medium, middle                         | ناقنچى                                    | ناونجى              |
| Nice (weather)                         | ھېتىكى                                    | ناونجى / قىنك       |
| Address                                | ناق نىشان                                 | ناونىشان            |
| Topic, subject                         | ناق نىشان                                 | ناونىشان            |
| Navel, seed                            | ناقك                                      | ناوك                |
| Core                                   | ناقك                                      | ناوك                |
| Nuclear                                | ناقكى / گەردىلەي                          | ناووكى              |
| Nuclear bomb,<br>A-bomb                | بومبىيا گەردىلەيى / ناقكى                 | بۆمبى ناووكى        |
| Not in time, not in<br>asuitable time  | نەشۈەخت                                   | ناوەخت              |
| Contents                               | ناقەرۆك                                   | ناوەرۆك             |
| Centre                                 | ناقەراست / ناقەند / نىف                   | ناوەرەست            |
| Local, internal,<br>interior, domestic | ناقخۆيى                                   | ناوەكىيى / ناوخۆيى  |
| Internal security                      | ئاسايش / تەناھيا<br>ناقخۆيى / تەنايى      | ئاسايشى ناوخۆيى     |
| Boarder, boarding<br>students          | قوتايىن پىشكىن ناقخۆيى                    | قوتايى بەشى ناوخۆيى |
| Civil war                              | شەرى ناقخۆ                                | شەرى ناوخۆيى        |

| English                               | بادینی                     | سۆرانسی            |
|---------------------------------------|----------------------------|--------------------|
| Ministry of the interior, home office | وهزارهتا ناخۆیی            | وهزارهتی ناوخوایسی |
| Minor, medium                         | ناوهنجی                    | ناوهنجی            |
| Secondary                             | دووهمکی                    | ناوهنجی / لارهکی   |
| Medium, means, centre                 | ناقه‌ند                    | ناوه‌ند            |
| Moderation, temperateness             | ناقه‌ندی                   | ناوه‌ندی           |
| Centralization, centrality            | ناقه‌ند                    | ناوه‌ندی           |
| Intermediate school                   | ناقه‌ندی / ناوهنجی         | ناوه‌ندی           |
| Secondary school                      | دوا ناوه‌ندی / دواناوهنجی  | دواناوه‌ندی        |
|                                       | / تامادهیی                 |                    |
| Unique, expensive                     | په‌په‌ها / هه‌ژا / به‌گران | ناویژه             |
| Agent, subject                        | ناقی بکه‌ر                 | ناوی بکه‌ر         |
| Uneven, bumpy, hard                   | چه‌پ و چه‌ر                | ناهه‌موار          |
| Rough, coarse, harsh                  | ره‌ق                       | ناهه‌موار          |
| Flute                                 | بلویل                      | نای                |
| Excellent, rare, valueless            | هه‌ره‌باش                  | نایاب              |
| Capsized, turned over                 | وه‌رگه‌راندی / به‌ره‌قا‌زی | نخوون              |
| Upside down, turn about, tip over     | به‌ره‌قا‌زی بون            | نخوون بوونه‌وه     |
| Price, value, importance              | به‌ها                      | نرخ                |
| Tariff, pricing, quotation            | به‌ها کرن                  | نرخ دانان          |
| Moaning, groaning, whimpering         | ئا‌هه‌ین / گه‌ری / لوره‌ین | نرکاندن / نرکه‌نرک |

| English                                       | بادینى                    | سۆرانى            |
|---|---------------------------|-------------------|
| Pray, beseech, implore                        | لاڧ لاڧ                   | نزا               |
| Shady side of mountain, cold and shade region | نزار                      | نزار              |
| To pray, beseech, implore beg                 | لاڧ لاڧ كرن / هيڧى ژى كرن | نزا كرن           |
| Shrine, sanctuary                             | مهزار                     | نزرگه / مهزار چاك |
| Temple, saint                                 | په رسته كه                | نزرگه             |
| Mean, humble, lowly                           | له وچه / كىم / بى روممهت  | نزم               |
| Low, depressed                                | نزم / نڧى                 | نزم               |
| Low   | نزم / سه رنشىڧ            | نزم               |
| Depression                                    | كۆرك / ئهردى نزم          | نزمائى / نزمى     |
| To drop, dip, diminish, shrink                | حلمسىن / كرزبون           | نزم بوونه وه      |
| Descend, glide down, incline                  | نشىڧ بون (بالافرا)        | نزم بوونه وه      |
| Near, close                                   | نزىك                      | نزىك              |
| Kins, relatives                               | خزم / مروڧ                | نزىك              |
| To approach, Approximate, Come near           | نزىك بوون                 | نزىكه و تنه وه    |
| About, around, approximately, Almost          | نزىكهى                    | نزىكهى            |
| Nearness, neighbour, relatives                | نزىكى / هه قسوى           | نزىكى             |
| Surgeon                                       | نوژدار                    | نوژدار            |
| Surgery, surgical operation                   | نوژدارى                   | نوژدارى           |
| moderate region                               | نزار                      | نزار              |

| English                                     | بادینی                      | سؤرائی         |
|---|-----------------------------|----------------|
| Damp and cold,<br>shade and wet place       | سار / نزم                   | نسریم / نسیم   |
| Sobbing                                     | نسک / هه نسک                | نسکه           |
| Depression, sinkage                         | نشیف                        | نشینو          |
| To alight, perch lie,<br>crouch             | قه نشستن / داهشتن           | نشین           |
| To sit, lie heavily on                      | رونیشتن / کورک بوون         | نشین           |
| Ship, kingship,<br>dom=kingdom              | جه / وهلات                  | نشین           |
| Topronounce, utter,<br>phonate, speak       | دهنگ ژئی هاتن /<br>بیژه کرن | نقه کردن       |
| To deny, disown, dis<br>claim               | نه وهیی کرن                 | نکوول کردن     |
| Meaning, groaning                           | ناهین / ناهین               | نکه            |
| Appetite, appetency,<br>longing, lipido     | دل چوون                     | نگه            |
| Moist, wet,<br>sparkle(water)               | نه / خوناف                  | نم             |
| Dew, moist, damp,<br>wetted                 | ب شه                        | نماویی / نمدار |
| Performance,<br>representation,<br>starring | نیشانندان / زارقه کرن       | نمایش          |
| Pretense, pretendingg,<br>Make-believe      | خو ده رنځستن                | نمایش          |
| To preform, play, act,<br>star              | زارقه کرن                   | نمایش کردن     |
| Fair, show, exhibition                      | پیشانگه                     | نمایشگا        |
| Degree, mark, value                         | نمره                        | نمره           |
| Number                                      | ژماره                       | نمره           |
| Scale                                       | پیشان / پیقه                | نمره           |

| English                                    | بادىنى            | سۇرانى            |
|--|-------------------|-------------------|
| Example, instance, model, pattern          | نمونه             | نمونه             |
| Sample                                     | نمونه             | نمونه (پزىشكى)    |
| Pacemaker, ideal                           | نمونه             | نمونه             |
| Salt                                       | نان و خوي / خوي   | نمەك / خوي        |
| Meal, food                                 | نان و خوي / قەنجى | نمەك / خواردن     |
| Ungrateful, unthankful, ingratitude        | بى نان و خوي      | نمەككويىر         |
| Grateful, thankful, gratitude              | ب نان و خوي       | نمەكگير / نمەكناس |
| Nine                                       | نەھ               | نۆ                |
| Newly-married, recently-married, new-bride | نوي بيك           | نۆبووك            |
| Guard, patrol(man), sentry, escort         | نوبەدار / ئيرهقان | نۆبەچى            |
| Look out, sentinel                         | پاسقان / ئيرهقان  | نۆبەچى            |
| First born, eldest                         | نۆبەر / نەخرى     | نۆبەرە            |
| Turn, shift, tour, rotation                | نۆبەت             | نۆرە              |
| Alternately, in rotation, by turn          | ب نۆبەت           | بەنۆرە            |
| Nineteen                                   | نوبەدار           | نۆرەگر            |
| To drink (wine)                            | نۆزدەھ            | نۆزدە             |
| Chick-pea, garbanzo                        | قەخارن / قەخوارن  | نۆشپىن            |
| Servant, maid                              | نۆك               | نۆك               |
| Fellow, mercenary, hired                   | خولام / خزمەتكار  | نۆكەر             |
|  | كرىگرتى           | نۆكەر             |



| English   | بادینی                   | سۆرائی              |
|---|--------------------------|---------------------|
| Canal, water way,<br>water course                         | که نال                   | نۆکه ند             |
| Recently converted to<br>islam                            | قهریبولعه هد / نوبوسلمان | نۆ مسلمان           |
| Ninth   | نه هی / یا / یین نه هی   | نۆه م / نۆیه م      |
| Performance   | زارقه کرن                | نواندن              |
| Pretense  | دوز / خونیشاندان / گوتن  | نواندن              |
| Earnest, handsel, to<br>give a handsel                    | پیشه کی                  | نواندن / پاره دانان |
| Period, full stop   | نوقته                    | نوخته / نوقته       |
| Surgeon, doctor,<br>physician                             | نوژدار                   | نوژدار              |
| Surgery, surgical<br>operation                            | نوژداری                  | نوژداری             |
| Caesarian, section,<br>operation                          | کریارا زگه فه کرنی       | نوژداری قه یسه ری   |
| To sleep  | نوستن                    | نوستن               |
| Asleep, sleeping  | نفتی                     | نوستور              |
| Amulet, charm,<br>incantation, talisman,<br>exorcism, hex | نفتی                     | نوشته               |
| To make incantation                                       | نفتی چیکرن               | نوشته کردن          |
| Setback, relapse,<br>degeneration                         | شکست                     | نوشوستی / نوشستی    |
| Extinction, cessation                                     | نه مان                   | نوغرؤبوون           |
| Deluge, drown,<br>engulf                                  | خه ندقی                  | نوغرؤبوون           |
| Pinch, nip, tweak   | قورینجک                  | نوقورچ              |
| To nip, tweak   | قورینجک لیدان            | نوقورچه لیدان       |
| Drown, sunk   | خه ندقی                  | نوقوم               |

| English                                    | بادینی            | سۆزانی         |
|--|-------------------|----------------|
| Gloomy dark,<br>dismally dark              | زولمات            | نووتەك         |
| To kneel, bend, crook                      | چەماندن           | نووچانەوه      |
| To howl, yelp, yowl                        | لورین             | نووراندن       |
| Sobbing, whimpering                        | نویژ              | نووزە          |
| To stick                                   | پێقەنان           | نووساندن       |
| Writer, editor                             | نقیسەر            | نووسەر         |
| Writing                                    | نقیسین            | نووسین         |
| To re-write                                | نوسینه‌قە         | نوسینه‌وه      |
| Written                                    | نقیسکی / نقیسی    | نووسراو        |
| Blockage,<br>obstruction,<br>Make abstruse | گرتن              | نووقان         |
| To close, shut one's<br>eyes               | نقین / گرتن       | نووقاندن (چاو) |
| Point, nib, tip                            | سەرک              | نووک           |
| Beak, bill, nib                            | دم                | نووک           |
| To pering (to apoint)                      | سەرک              | نووکدار        |
| Pointed, peaked                            | دمدار             | نووکدار        |
| New, modern                                | نوی               | نوی            |
| Modernism,<br>innovation                   | نویخازی           | نویخوازی       |
| To innovate,<br>modernize                  | نوژەتکرن / نویکرن | نویکردنەوه     |
| Prayer                                     | نقیژ              | نویژ           |
| To commence a<br>prayer                    | دەست بە نقیژ کرن  | نویژ دا بەستن  |
| To pray, to perform<br>aprayer             | نقیژ کرن          | نویژکردن       |

| English                           | بادینی           | سۆزانی                        |
|-----------------------------------|------------------|-------------------------------|
| Dawn, daybreak, aurora prayer     | نقیژا سپیدی      | نویژی به یانی                 |
| Noon prayer                       | نقیژا نیقرۆ      | نویژی نیوپانی / نیوهپۆ        |
| Afternoon prayer                  | نقیژا ئیقاری     | نویژی ئیواری / عهسری          |
| Sunset prayer                     | نقیژا مه غه رب   | نویژی رۆژئاوا بوون - مه غه رب |
| Evening prayer                    | نقیژا عیشا       | نویژی شیوان / خه و تنان       |
| Friday prayer                     | نقیژا ئهینی      | نویژی مهینی                   |
| Bed, mattress                     | نقین             | نوین                          |
| Calf (one year), yearling heifer  | نوکن / چێلا بچوک | نوینگین / مینگیوین            |
| Representative, deputy            | نوینه ر          | نوینه ر                       |
| Butter, cream                     | نقیشتک           | نویشتک                        |
| Essence, core                     | نقیشتک           | نویشتک                        |
| Storey, floor                     | تایق             | تهۆم                          |
| Secret                            | نه په نی         | نهینی                         |
| Betrayer, faithless, traitor      | بی سوز           | نهینی بر                      |
| Secretary, one who keeps a secret | سکرتیر           | نهینی گیر                     |
| Secretary general                 | ئهمینداری گشتی   | نهینی پاریزی گشتی             |
| No, not                           | نه               | نه                            |
| Lest                              |                  | نه با                         |
| Not congenial, cordial            | نه بان           | نه بان                        |
| Non-existence                     | نه بوو           | نه بوو                        |
| Poverty, destitution, penury      | نه بوونی         | نه بوونی                      |

| English                            | بادینی                 | سورانی                 |
|------------------------------------|------------------------|------------------------|
| brave and adventurous              | زیره ک                 | نه بهرد                |
| Indomitable, unconquerable         | نه شکینبار             | نه بهز                 |
| Nationalism                        | نه ته وه یی / نه ته وی | نه ته وایه تی          |
| Nation, people                     | نه ته وه               | نه ته وه               |
| Nationalist                        | نه ته وه په ریس        | نه ته وه په رست        |
| United nations                     | نه ته وین ئیکگرتی      | نه ته وه یه کگرتوه کان |
| Nationalistic                      | نه ته وی               | نه ته وه یی            |
| Dowery - bride's price             | نهخت                   | نهخت                   |
| A little, amount, a small quantity | پیچه ک                 | نهختی                  |
| Design, pattern                    | نهخش                   | نهخش                   |
| Decorate, ornament                 | نهخشاندن               | نهخشاندن               |
| Map                                | نهخشه                  | نهخشه                  |
| Colourful                          | رهنگین                 | نهخشین                 |
| Patient, sick                      | نهخوش / نهساخ          | نهخوش                  |
| Hospital                           | خهسته                  | نهخوشخانه              |
| Nurse                              | سیسته                  | نهخوشهوان              |
| Ailment, disease                   | نهخوشی / نهساخی        | نهخوشی                 |
| Especially, particularly           | نهمازه / نهخاسمه       | نهخوازه لا             |
| Illiterate, uneducated             | نهخویندهوار            | نهخویندهوار            |
| Illiteracy                         | نهخویندهواری           | نهخویندهواری           |
| No                                 | نهء                    | نهخیر                  |
| Dice                               | زار                    | نهرد / زار             |
| Backgammon, trictrac, dice-gawe    | تاوله                  | نهردین / تاوله         |

| English                              | بادینی           | سۆرائی     |
|--------------------------------------|------------------|------------|
| Feeble, flexible                     | نەرم             | نەرم       |
| Soft, smooth, gentle                 | نەرم             | نەرم       |
| Persuade                             | رازی کردن        | نەرمکردن   |
| Soften, smoothe                      | نەرمکردن         | نەرمکردن   |
| Escalope, veal                       | نەرمە / نەرمک    | نەرمە      |
| Softness, tenderness, flexibility    | نەرمی            | نەرمی      |
| Negative                             | نەری             | نەری       |
| Custom, habit, wont, convention      | تیئال            | نەریت      |
| Customary, conventional, Traditional | عەدەتی / نەریتی  | نەریتی     |
| To cry, yell, shriek, scream         | قەژ / هاوار کردن | نەپاندن    |
| Potent, virile                       | زیرەك            | نەپە       |
| Male, bull                           | نێر              | نەپە       |
| Male demon, male afreet              | دیو              | نەپە دیو   |
| (male) lion                          | شیر              | نەپە شیر   |
| Wild boar                            | یەكانه           | نەپە بەراز |
| Uneducated, nqive, innocent          | نەزان            | نەزان      |
| Ignorant                             | نەزان            | نەزان      |
| Ignorance, naivety, gullibility      | نەزانی           | نەزانی     |
| Fruitless                            | بێ بەر / خەرش    | نەزۆك      |
| Sterile, nulliparous                 | ستەهور           | نەزۆك      |

| English                                 | بادینی                              | سۆزانی               |
|---|-------------------------------------|----------------------|
| Nullipara, sterilizer, sterile          | بیومر / بی دوندمه / بیوج            | نهزوک                |
| To sterilize                            | بی وچ کرن / نهزوک کرن               | نهزوک کرین           |
| Sterility, barrenness                   | شوره کی / بیومری / بی بهری / ستهوری | نهزۆکی               |
| Origin, source                          | نژاد / نژاد / زندهر                 | نهژاد                |
| Etymology                               | نژاد / په یقزانی                    | نهژادی وشه           |
| Genesis                                 | نژاد                                | نهژاد (ره گهز / چۆر) |
| Descent, lineage, ancestry              | پشت / بنه ماله                      | نهژاد (پشت)          |
| (dissecting)knife, scalpel, lancet      | کویزان                              | نهشتهر               |
| Surgeon                                 | نوژدار / نهشتهر گهر                 | نهشتهر گهر           |
| Surgery, operation                      | نهشته گهری                          | نهشتهر گهری          |
| Scream, shout, loud and shrill cry      | هاوار                               | نه عره ته            |
| Ignorant, stupid, unlearned             | بیفام                               | نه فام               |
| Pre-Islamic, pagan                      | جاحیل                               | نه فام               |
| Ignorance, state of ignorance           | بیفامی                              | نه فامیی             |
| Pre-Islamic times, pre-Islamic paganism | جاهیلی                              | نه فامی              |
| Abhorrence, loathing, curse             | له عنهت                             | نه فرین              |
| Prod, goad, spur                        | زهخته / زهخت                        | نه قیره              |
| Stonemason                              | نه قار                              | نه قار               |
| Engraver, drilllex                      | نه قاری                             | نه قار               |

| English                           | بادینی               | سۆرائی      |
|-----------------------------------|----------------------|-------------|
| Stone masonry                     | نهقاری / تکلاندن     | نهقاری      |
| Miserable, illfated, unlucky      | بهخت رهش             | نهگبهت      |
| Unluckiness, misery, wretchedness | بهخت رهشی            | نهگبهتی     |
| Vile, despicable, quarrellsome    | پیسووک / سهرییل      | نهگریس      |
| Unripe                            | نهگههشتی             | نهگهییو     |
| Sapling, seedling, shrub          | شنتل / نهمام / نیهال | نهمام       |
| Plantation, nursery               | نهمامگهه / مشتهل     | نهمامگه     |
| Death, extinction, finishing      | نهمان                | نهمان       |
| Immortal, eternal                 | نهمر                 | نهمر        |
| Immortality, perpetuity, eternity | نهمری                | نهمری       |
| Unknown                           | نهناس                | نهناس       |
| Grandmother                       | پیر                  | نهنک / نهته |
| Shame, infamy, degradation        | شهرم / شهیت          | نهنگ        |
| Tune, melody                      | ئاواز                | نهوا        |
| Comfort, easy circumstance        | ژهسهین / بههی        | نهوا        |
| Petroleum, mineral oil            | گاز / گازاسپی        | نهوت        |
| Oil station /Petrol               | پانزین خانه          | نهوتخانه    |
| Adolescent, pubescent, juvenile   | گهنج / خورت          | نهوجهوان    |
| New day                           | نهقروز               | نهوروز      |
| Greed, inclination, cupidity      | نهقس                 | نهوس        |

| English                                   | بادینی               | سۆرانى          |
|---|----------------------|-----------------|
| Greedy, covetous, avid                    | بى نه قس             | نهوسن           |
| Grandson, daughter                        | نهقى                 | نهوه            |
| Generation                                | بابك / پشت           | نهوه            |
| Ninety                                    | نۆد                  | نهوه د / نۆهد   |
| Low                                       | نزم / كند            | نهويى           |
| Calamity, disaster, plague                | بوهلات / كارهسات     | نههات           |
| Unluckiness, ill-fatedness                | بى بهختى / بهخت رهشى | نههاتى          |
| Whale                                     | حويت / حيت           | نههنگ           |
| Reed pipe, flute                          | دودك                 | نهى             |
| Reed piper                                | دودك قان             | نهيزهن          |
| Mirror                                    | قوديك                | نهينوك / ناوينه |
| Victim, prey                              | نيچير                | نيچير           |
| Hunter, huntsman                          | نيچيرقان             | نيچيروان        |
| Male                                      | نير                  | نير             |
| Sodomy, pederasty, buggery, Homosexuality | نيربازى              | نيربازى         |
| Narcissus, daffodil                       | نيرگز                | نيرگز / نيرگس   |
| Narghile, hubble-bubble                   | نارگيله              | نيرگله          |
| Male, masculine                           | نير                  | نيره            |
| Bisexual, androgyne, inter sex, epicene   | نيره موك / نيره مى   | نيره موك        |
| Male                                      | نير                  | نيرينه          |
| Ram, male of ewe                          | نيرى                 | نيرى            |
| Lance, spear, javeling                    | رم                   | نيزه            |



| English                          | بادینی                          | سۆزانی             |
|----------------------------------|---------------------------------|--------------------|
| Inside, inner, within            | ناف                             | نیو/ ناو           |
| Noun                             | ناف                             | نیو/ ناو/ پیزمان   |
| Between, among                   | نیف                             | نیوان              |
| Mediatress, nurse,<br>gobetween  | ناقیبز (می)                     | نیوان              |
| Forehead, brow                   | ئهنی/ ههنی/ تهفیل               | نیوچهوان           |
| Intention, goal, aim,<br>purpose | نیهت/ مه بهست                   | نیاز               |
| To desire, want,<br>intend       | نیه تکردن                       | نیاز کردن          |
| Lentle                           | نیسک                            | نیسک               |
| Starch, amyllum                  | نشا                             | نیشاسته            |
| Country, homeland                | نیشتمان                         | نیشتمان            |
| Patriotic                        | نیشتمان په ریس                  | نیشتمان په روه     |
| Patriotism                       | نیشتمان په ریس/ ولادت<br>پاریزی | نیشتمان په روه     |
| National, nationalistic          | نیشتمانی/ نه ته وی              | نیشتمانیی          |
| To land, alight                  | هاتنه خار                       | نیشتن              |
| Settlings, sediment              | ته بتین/ قهر                    | نیشتوو             |
| Resident, domiciled              | ناکنجی                          | نیشته جی/ نیشته نی |
| Scene                            | دیمهن                           | نیگا               |
| Look, glance                     | روی                             | نیگا               |
| Revelation                       | وهجی                            | نیگا/ سروش         |
| Picture, drawings                | وینه                            | نیگار              |
| Artist drawer, to<br>painter     | وینه کیش                        | نیگار کیش          |
| To draw, to paint                | وینه کیشان                      | نیگار کیشان        |
| Semi, quasi                      | نیف                             | نیمچه              |

| English                       | بادینی               | سۆزانی                 |
|-------------------------------|----------------------|------------------------|
| Semi vowel,<br>quasivowel     | نیف تیپه بزۆین       | نیمچه بزۆین            |
| Peninsula                     | نیف گراف / نیف دورگه | نیمچه دورگه            |
| Semi official, semi<br>formal | نیف میری             | نیمچه فهرمی            |
| Secondhand                    | نیف و نیف            | نیوداشت / نیوداش       |
| Target                        | نیشان / ئارمانج      | نیشان                  |
| Sign                          | نیشان                | نیشان                  |
| Engagement gift,<br>party     | نیشان                | نیشان                  |
| Guide, adviser,<br>counselor  | رێبهەر / شیرهتکار    | نیشاندەر               |
| To hit a target               | ئارمانج شکاندن       | نیشانشکاندن            |
| Target                        | نیشانه / ئارمانج     | نیشانه                 |
| Birth mark                    | خال                  | نیشان                  |
| Sign                          | نیشان                | نیشانه                 |
| Sniper, shooter               | نیشان ههنگر          | نیشانه شکین / ههنگر    |
| Engaged (of agir)             | نیشانگری             | نیشانه کراو            |
| Indicated                     | نیشانگری             | نیشانه کراو / دیارکراو |
| Nail                          | نهینوک / نینوک       | نینوک                  |
| Half, mid                     | نیف                  | نیو                    |
| Noon                          | نیفرۆ / نیف روژ      | نیوه پۆ                |
| midnight                      | نیفه شهف             | نیوه شهو               |
| Half-boiled                   | تین شیر              | نیوه کول               |

| English   | بادینی                | سۆزانی            |
|---|-----------------------|-------------------|
| w the 25 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | و                     | و                 |
| Such, so  | هوسا، هوسا، وا        | وا                |
| Such and such   | هوسا، هوسا            | وا                |
| Ship, stean .ship                                     | كهشتی                 | واپۆر/ پاپۆر      |
| Meaning, sense  | پامان                 | واتا              |
| Meaningful  | واته‌دار              | واتادار           |
| Semantics   | واتاسازی              | واتاسازی          |
| Comparative semantics, contrastive semantics          | واتاسازی هه‌قبر کری   | واتاسازی به‌راورد |
| Means, i.e. that is to say                            | ناتكو                 | واته              |
| Rumour, hearsay                                       | وات                   | واته              |
| Time, season  | دهم/ واده             | واده              |
| Promise   | سۆز/ واد              | واده              |
| Camp, encampment                                      | هه‌وار گه‌ه/ وار گه‌ه | وار گه‌ه          |
| To give up, avoid                                     | دهست ژێ به‌ردان       | وازیه‌ینان        |
| Play, game  | وازی                  | وازی              |
| To play   | وازی کردن             | وازی کردن         |
| Word, item  | په‌یف/ بیژه           | واژه              |
| Noise   | دهنگه‌ دهنگ/ خه‌بسه   | واژه‌واژ          |
| Signature   | نیمزا                 | واژۆ/ واژوو       |
| Sparrow-hank  | چقیك/ دوبراکی چوچکا   | واشه              |
| Feeling, sense, mind                                  | هزر/ هه‌ست            | واق               |
| Be puzzled, astonished, amazed, absent minded         | مه‌نده مۆش            | واقۆر             |

| English   | بادینی              | سۆزانی       |
|---|---------------------|--------------|
| Wailing   | زارین / وسویسک      | واقه واق     |
| Croaking  | قاره قار            | واقه واق     |
| Barking   | وه رین              | واقه واق     |
| Explanation, exposition                                   | شلوڤه کرن           | والاکردن     |
| Opening-to open   | ڤه کرن              | والاکردن     |
| Lesson, lecture   | دهرس / وانه         | وانه         |
| Example   | نمونه / وه کوکت     | وانه         |
| Article, essay  | گوتار               | وتار         |
| Discourse   | گوتار               | وتار / گوتار |
| Preacher, orator  | گوتار بیژ           | وتار بیژ     |
| To give a lecture, to address a speech                    | گوتاردان            | وتاردان      |
| to speak, talk, converse, speech, Discourse, conversation | گوتن                | وتن          |
| To repeat again<br>encore                                 | دوباره کرن          | وتنه وه      |
| To teach  | ماموستاتی / هیندایی | وتنه وه      |
| Laundry, iron, flatiron                                   | بالاڤخانه / ئوتی    | وتوو / ئوتو  |
| Steam iron  | ئوتی یا هلمی        | ئوتوی هلمی   |
| Laundered, ironed, pressed                                | ئوتی کری            | وتوکراو      |
| To iron, press  | ئوتی دکهت           | وتوکردن      |
| Speech, talk  | بیژه / په یف        | وته          |
| Promise   | به لین / سۆز        | وته / به لین |
| That is to say  | ئانکو               | وته نی       |

| English                              | بادینی               | سورانی         |
|--------------------------------------|----------------------|----------------|
| Dialogue, conversation               | ههف په یقین          | وتویژ          |
| Break, rest, period                  | بیهن قه‌دان          | وچان           |
| To break rest, to stop               | بیهن قه‌دان          | وچاندن         |
| Murmur, snarl, mutter, grumble       | بولاندن / مرم‌رین    | ورته           |
| Murmer, mumble, grumble              | بولاندن              | ورته ورت       |
| Bear                                 | هرچ                  | ورچ            |
| Small, tiny                          | هویر، بچیک           | ورد            |
| Exact, sharp                         | هویر                 | ورد            |
| Be broken                            | شکه‌ستن              | وردیوون / شکان |
| To be cautious, careful, to be exact | هویربوون             | وردیوون        |
| To imagine, think                    | خه‌یال کرن، به‌رانین | وردیوونه‌وه    |
| To stare, gaze                       | سه‌حرکن              | وردیوونه‌وه    |
| To note, notice carefully            | سه‌رنج               | وردیوونه‌وه    |
| Microscope                           | هویربین              | وردبین         |
| Be exact                             | هویر / هور           | وردبین         |
| To breake                            | دشکینی               | وردکردن        |
| To exchange, change                  | گوهرین / قه‌د‌گوهرین | وردکردنه‌وه    |
| Small kids                           | بچویک / ژارو         | وردکه          |
| Pieces, scattered                    | زیقار / پرتک         | وردوخاش        |
| Gradually, step by step              | پیچ پیچه             | ورد ورد        |
| Coins                                | ویرده / هیرده        | ورده           |
| Hawker, peddler, travelling salesman | فروشیاری گه‌روک      | ورده فروش      |

| English                                       | بادینی                | سۆزانی     |
|---|-----------------------|------------|
| Strict, exact                                 | هویر                  | ورده کار   |
| Exactness, preciseness                        | هویر کاری / کاری هویر | ورده کاری  |
| Leftover, remainder, remnant                  | هویر و مویر           | ورده و آله |
| Exactness, preciseness                        | هویری                 | وردی       |
| Youngster, small children                     | هویر کوک              | وردییه     |
| Radiance, brightness, brilliance              | ته یساندن             | ورشانه وه  |
| To glitter, shine, radiate                    | تیریزی / گمش          | ورشه       |
| To shimmer                                    | چرسین / ته یسین       | ورشه       |
| Belly, abdomen, venter                        | ورگ / زگ              | ورک        |
| Corpulent, stoat, fleshy, potbellied, Paunchy | قهله و / ب گوشت       | ورگن       |
| Attack, assault, raid, sorty                  | هیرش                  | ورژم       |
| To attack, raid                               | هیرش برن              | ورژمیردن   |
| Rouse, excite, urge, incite, swarm            | هارو هیج              | ورژان      |
| To rouse, excite, agitate                     | نازانندن / ناراندن    | ورژاندن    |
| Resolution, determination, spiritual strength | وره                   | وره        |
| To despair, to lose resolution, to demoralize | وره دان               | وره بهردان |

| English                               | بادینی              | سۇرانى        |
|---------------------------------------|---------------------|---------------|
| Discussion, wrangle, hassle, Squabble | جر / ليكەتن         | ورە ور        |
| Active, awake                         | هشيار               | وريا          |
| To wake up, to be careful             | هشيار قەبون / رابون | وريا بوونەوہ  |
| To warn, to inform                    | هشيار كەر           | وريا كوردنەوہ |
| Dizzy, giddy                          | گيژ                 | وپ            |
| Dizziness, giddiness                  | گيژبون              | وپبون         |
| Importunity, insistence, obdurancy    | حەتەك / ركدارى      | وپك / جەنەگە  |
| Belly                                 | زك                  | ورگ           |
| Sound, boom, peal                     | گورژى / زره زر      | وپە           |
| Delirium, raving, irrational, talk    | فشار / قراقە        | وپئەنە        |
| To rave, talk irrationally            | ژبەر ئاخفتن         | وپئەنە كوردن  |
| Startle, shock                        | گيژى                | وپى           |
| Mazement, astonishing                 | حەيبەتى             | وپى           |
| Energy                                | وزە / تين           | وزە           |
| Strength                              | تين                 | وزە           |
| Power                                 | دەسپەلات            | وزە           |
| To digest                             | دكثيروت             | وزە وت        |
| Hush                                  | وژ                  | وژە           |
| Silent                                | هش / هش بە          | وس            |
| Soundless                             | بى دەتەك            | وس            |
| Silence, calmness, still              | هش بون              | وسبون         |
| Without attitude                      | بى دەتەك بوون       | وسبون         |

| English   | بادینی                   | سۆزانی               |
|---|--------------------------|----------------------|
| To respond, react, answer                                   | بهرسڤ دان                | وهرام دانه‌وه        |
| Fall, autorun, collapse                                     | وهریان                   | وهران                |
| Loss of hair, alopecia                                      | وهریان                   | وهران / پرچ          |
| Change, transformation                                      | وهرچه‌رخان               | وهرچه‌رخان           |
| Turn round, turn back                                       | زڤرین                    | وهرچه‌رخان           |
| Cultivated land, ploughed land, land after second ploughing | زه‌قبا کیلای             | وهرد                 |
| Plowing, tilling again                                      | جوتکر نه‌قه              | وهرد دانه‌وه         |
| Axis, pivot   | ته‌وه‌ره (ناوچه‌قا)      | وهردینه              |
| Trachoma  | ته‌راخوما / بیروقا چاقان | وهردینه              |
| Season  | وهرز                     | وهرز                 |
| Sports, athletics   | وهرزش                    | وهرزش                |
| Athlete   | وهرزشان                  | وهرزشوان             |
| Agricultural labourer, wage earner                          | سه‌پان                   | وهرزیر               |
| Agricultural labour   | سه‌پانی                  | وهرزیری              |
| North-east wind   | وهرزی                    | وهرزه‌با             |
| Seasonal, periodical  | وهرزی                    | وهرزی                |
| To receive, take  | وهرگرتن                  | وهرگرتن              |
| Comprehension, to comprehend                                | تیگه‌هستن                | وهرگرتن              |
| Recovery, getting back, retake                              | وهرگرتنه                 | وهرگرتنه‌وه          |
| Twist, torsion  | پشته‌ری بون              | وهرگه‌پان            |
| Turn round, turn over                                       | قولب بون / وهرگهرین      | وهرگه‌پان / نۆتۆمبیل |



| English                          | بادینی                 | سۆزانی              |
|----------------------------------|------------------------|---------------------|
| Translator, interpreter          | وهرگیر / وهرگیرفان     | وهرگیر              |
| Translation                      | وهرگیران               | وهرگیران            |
| Written translation              | وهرگیرانا نفیسین       | وهرگیرانی نووسین    |
| Oral translation, interpretation | وهرگیرانا زاره کی      | وهرگیرانی زاره کی   |
| Come                             | وهره                   | وهره                |
| Fall, autumn                     | وهرهان / پایز          | وهرین / وهرز        |
| Fall                             | کهن / بهلک             | وهرین / دار         |
| Loss of hair                     | مو وهرین               | وهرین / پرچ         |
| Drop (tears)                     | روندک بارین            | وهرین / فرمیسک      |
| Bored, vexed                     | جارسکری                | وهپز-وهپس           |
| To vex, disturb                  | د نه نریت / بیزار دکهت | وهپزکردن / وهپسکردن |
| Barking                          | رهوین / گهقین          | وهپین               |
| To talk annoyingly               | سل کرن / بیزار کرن     | وهپین               |
| Ministry, department (u.s)       | وهزارهت                | وهزارهت             |
| Ministry of housing              | وهزارهتا ئاکنجی کرنی   | وهزارهتی نیشته جی   |
| Ministry of information          | وهزارهتا راگه هاندن    | وهزارهتی راگه یاندن |
| Ministry of religious endowments | وهزارهتا ئه وقاف       | وهزارهتی ئه وقاف    |
| Ministry of commerce             | وهزارهتا بازرگانیی     | وهزارهتی بازرگانی   |
| Ministry of education            | وهزارهتا پهروهردی      | وهزارهتی پهروهردی   |
| Ministry of planning             | وهزارهتا پلانی         | وهزارهتی پلان       |
| Ministry of culture              | وهزارهتا روشنبیری      | وهزارهتی روشنبیری   |
| Ministry of war                  | وهزارهتا شهه           | وهزارهتی جهنگ       |
| Ministry of foreign affairs      | وهزارهتا دهره          | وهزارهتی دهره وه    |

| English                                  | بادینی                   | سۆزانی                        |
|--|--------------------------|-------------------------------|
| ministry of the interior                 | وہزارہتا ناخوؤ / ہندور   | وہزارہتی ناوخوؤ               |
| Ministry of defense                      | وہزارہتا بہرہقانی        | وہزارہتی بہرگری               |
| Ministry of agriculture                  | وہزارہتا چاندن / نی      | وہزارہتی کشت و کال            |
| Ministry of health                       | وہزارہتا ساخلہمی         | وہزارہتی تہندروستی            |
| Ministry of social affairs               | وہزارہتا کاروباریت جفاکی | وہزارہتی کاروباری کۆمہ لایہتی |
| Ministry of municipality                 | وہزارہتا باژیرقانی       | وہزارہتی شارہوانی             |
| Ministry of justice                      | وہزارہتا داد             | وہزارہتی داد                  |
| Ministry of tourism                      | وہزارہتا گہشت و گوزار    | وہزارہتی گہشت و گوزاری        |
| Ministry of industry                     | وہزارہتا پیشہسازی        | وہزارہتی پیشہسازی             |
| Ministry of finance and economy          | وہزارہتا دارایی و ئابوری | وہزارہتی دارایی و ئابوری      |
| Ministry of labour                       | وہزارہتا کار / شوؤ       | وہزارہتی کار                  |
| Ministry of works                        | وہزارہتا ئەشغال          | وہزارہتی ئەشغال               |
| Ministry of transportation               | وہزارہتا قہ گواستنئ      | وہزارہتی گواستنہوہ            |
| Ministry of communications               | وہزارہتا گہاندن          | وہزارہتی گہیاندن              |
| Minister, vizier, secretary (u.s.a)      | وہزیر                    | وہزیر                         |
| Deputy minister, under secretary (u.s.a) | بریکاری وہزیری           | بریکاری وہزیر                 |
| Master, builder                          | ہوستا                    | وہستا                         |
| Craftsman, expert                        | شہرہزا / شہرہزا          | وہستا                         |
| Standing                                 | راوہستان                 | وہستان                        |

| English                                    | بادینی                             | سورانی                        |
|--|------------------------------------|-------------------------------|
| Opposition                                 | بهره‌لستکاری / رکه‌بهری            | وهستان                        |
| Stagnancy                                  | بئ بازاری / مهندی                  | وهستان                        |
| Stagnant                                   | راوه‌ستایی                         | وهستاو                        |
| Upright, atanding up                       | راوه‌ستایی / رهپ                   | وهستاو                        |
| Warm rain, south-east breeze bringing soft | دهشت                               | وهشت                          |
| Sit stand still                            | بئ ده‌تک                           | وه‌قره / نۆقره                |
| As, like                                   | وه‌ک / وه‌کی                       | وه‌ک                          |
| For instance, for example                  | بونومونه / وه‌ک                    | وه‌ک                          |
| As follows, as in                          | وه‌ک ل                             | وه‌ک                          |
| Identical, similar, alike, analogous       | وه‌ک هه‌ف / وه‌کو ئیکت /<br>ته‌ینی | وه‌کویه‌ک                     |
| Equal                                      | وه‌ک ئیکت                          | وه‌کویه‌ک ئیکسان /<br>یه‌کسان |
| Answer, reply, response                    | بهرسف                              | وه‌لام                        |
| To answer, reply, respond                  | بهرسف دان                          | وه‌لامدان‌وه                  |
| Yawn, nod                                  | باویشک‌ئالین                       | وه‌نه‌وزه                     |
| Violet                                     | بنه‌فش                             | وه‌نه‌وشه                     |
| Violet, pansy                              | بنه‌فشی                            | وه‌نه‌وشه‌یی                  |
| Thus, like this                            | وه‌سا                              | وه‌ها                         |
| Harm, misfortune                           | خسار، ئیش                          | وه‌ی                          |
| Calamity, catasrophy                       | کاره‌سات / به‌لا                   | وه‌یشومه                      |
| Very severe winter weather                 | زورسار                             | وه‌یشومه                      |

| English                    | بادینی                              | سۆزانی                |
|----------------------------|-------------------------------------|-----------------------|
| Dare, daresay              | ویرین / نه ترسیان /<br>ویریان       | ویران                 |
| Ruin, destroy              | کافل / خاپور                        | ویران                 |
| To ruin, destroy           | کافل کرن / خاپور کرن /<br>هه رماندن | ویرانکردن             |
| Ruined, deserted,<br>ruins | کافل / خاپور                        | ویرانه                |
| Comma                      | بیهنۆک / فاریزه                     | ویرگول                |
| Tiger                      | پلنگ                                | ویژ                   |
| Literature                 | توره / نه دهب                       | ویژه                  |
| Upright, standing up       | راکری / راهه ستایی                  | ویستان                |
| Stagnancy, stagnation      | بی بازاری / مهندی                   | ویستان                |
| Homeless, shelterless      | دهر بدمر                            | ویل                   |
| Stray bullet               | به رزه / نه دیار                    | ویل (گولله)           |
| Friend, comrade            | هه قال                              | ویلاش                 |
| husband                    | هه قلیتک                            | ویلاش (زاوا)          |
| Lucerne                    | ئینجه، سییه تک، نه فهل              | وینجه                 |
| Example, sample            | نمونه                               | وینه                  |
| Picture                    | وینه                                | وینه                  |
| Poetic image               | وینه / شیعری                        | وینه ی شیعری          |
| Photo                      | ره سم / وینه                        | وینه                  |
| Painter, artist, drawer    | وینه کیش                            | وینه کیش              |
| Photo                      | وینه گرتی                           | وینه گا               |
| Photographer               | وینه گر                             | وینه گر               |
| Camera man                 | وینه گریا ته له فزیونی              | وینه گری ته له فزیونی |
| Press photographer         | وینه گری روژنامه فانی               | وینه گری روژنامه وانی |

| English                   | بادینی    | سورانی             |
|---------------------------|-----------|--------------------|
| Motion-picture camera man | سینه‌مایی | وینه‌گری سینه‌مایی |
| Conscience                | ویژدان    | ویژدان             |
| Wanted, required          | قیای      | ویست               |
| To like, to be fond of    | قیان      | ویستن              |
| To want                   | دقیبت     | ویستن              |

| English   | بادینی                  | سۆزانی                                |
|---|-------------------------|---------------------------------------|
| H The 26 <sup>th</sup> letter of the kurdish alphabet | ه                       | ه                                     |
| Yes   | ها                      | ها                                    |
| Came  | هات                     | هات                                   |
| Luck, fortune   | بهخت / شه‌نس            | هات                                   |
| To come   | هاتن                    | هاتن                                  |
| Be produced, out come                                 | به‌ره‌م دده‌ت / به‌ره‌م | هاتنه به‌ره‌م                         |
| fulfil /To come true                                  | به‌به‌کرن               | هاتنه دی                              |
| givein, /To surrender                                 | م‌ل‌دان / دده‌ت به‌ر    | هاتنه ژیریار                          |
| To begin to speak, commence                           | دی ناخفی                | هاتنه قسه                             |
| respond /To reply                                     | به‌رسف دده‌ت            | هاتنه قسه                             |
| To boil   | دی که‌لی / که‌ل‌اندن    | هاتنه کول                             |
| To enter  | هاتنه ناو / دئیته ژورقه | هاتنه ناو                             |
| To join, to become a member of                        | دبیته نه‌ندام           | هاتنه ناو                             |
| come back, To return again                            | زق‌رین                  | هاتنه‌وه                              |
| To come round from faint                              | سه‌رخو‌قه دئیته         | هاتنه‌وه سه‌رخو                       |
| Recover consciousness                                 | دئیته سه‌ر هوشاخو       | هاتنه‌وه هوش                          |
| Retraction, shrinking, shrinkage, contraction         | قورمساندن / قورمسی      | هاتنه‌وه یه‌ک                         |
| Deflation, downswing                                  | کیم بازاری              | هاتنه‌وه یه‌ک                         |
| Introversion, with drawl                              | گۆشه‌گیری / کشین        | (درای نا‌بوری)<br>هاتنه‌وه یه‌ک (زات) |

| English                                | بادینسی                          | سۆزانی       |
|--|----------------------------------|--------------|
| To meet (twoends), contraction         | بیتکه هشتن                       | هاتنه وه یهک |
| Traffic                                | هاتن و چون                       | هات و چۆ     |
| Coming and going                       | هاتن و چون                       | هات و چۆ     |
| Traffic office                         | هاتن و چون                       | هات و چۆ     |
| to come and, To visit go               | سهردانی کرن                      | هات و چۆکردن |
| Uncertain                              | هات و نه هات /<br>نه جهی باوه ری | هات و نه هات |
| Gambling                               | قومار کرن                        | هات و نه هات |
| in /Coming, arriving                   | هاتی                             | هاتوو        |
| Incomings, earnings, revenues          | به رههم                          | هاتوو        |
| Mentioned, stated                      | ناقبری                           | هاتوو        |
| Rabid                                  | هار                              | هار          |
| Mad, quarrelsome                       | هار / دین                        | هار          |
| Ruffian, rough, tough                  | هوف دیره مروّف                   | هار و هاج    |
| Quarrelsome                            | شهروکه                           | هار و هاج    |
| Madness, rabidness                     | هاری / دینی                      | هاریسی       |
| Grinded, thrashed, powder              | هویرک                            | هاپار        |
| Roar, clank, clink noise, Moan, groan, | نرین                             | هاپه         |
| thrush, To grind                       | ئاخین / نالین                    | هاپه هاپ     |
| Ground, milled                         | هیران                            | هاپین        |
| Soothing, rustling sound               | هیرایی                           | هاپین        |
| Sound of wind                          | شنگین                            | هاژه         |
|  | ده تک                            | هاژه / با    |

| English                         | بادینی                      | سۆزانی           |
|---------------------------------|-----------------------------|------------------|
| Murmur, sound of gushing water  | پینلا دهنگی / شرب شرب       | هاژە هاژ / ناو   |
| Sound of raining                | رەپ رەپ                     | هاژە باران       |
| Nearly, shortly                 | هەما                        | هاکا             |
| hot air / Steam                 | گەرم / تین                  | ها لاو           |
| To visit                        | سەرەدان                     | هاموشق           |
| Flat, simple, straight for ward | پەحن / تات                  | هاموار           |
| To mend, repair                 | چاک کرن / راست کرن          | هاموار کردن      |
| Encouragement, appeal for help  | هالان / ئاقراختن / ستار کرن | هانان            |
| To seek for refugee, to implore | پەنا بردن                   | هاننا بردن       |
| To urge, To encourage           | هاندان                      | هاندان           |
| Persistent, incitement          | هان / ئارانندن              | هانە هان         |
| Motive, incentive               | پالدەر                      | هاندەر           |
| To bring, import                | ئانین                       | هانین            |
| Cry, scream, shout              | گازی                        | هاوار            |
| Camping, Relief ground          | هاوار هاتن                  | هاوار            |
| To cry, shout                   | گازی کردن                   | هاوار کردن       |
| Call for help, appeal for aid   | فەریاد / پێسیرگرتن          | هاوار لێهە ئێسان |
| Companion, fellow, mate         | هەقال                       | هاوال / هاوێل    |
| Share, Common                   | هەقپێشک                     | هاوبەش           |
| Partner                         | هەقپێشکی / شەرکاتی          | هاوبەش           |
| Partnership, socialism          | هەقپێشکی / شەرکاتی          | هاوبەشایەتی      |
| To share                        | پشکداریکرن                  | هاوبەشی کردن     |



| English                         | بادینی                    | سۆزانی        |
|---------------------------------|---------------------------|---------------|
| To participate, associate       | پشكداریكرن                | هاوبه شى كردن |
| Sharing, association            | پشكدارى / ههقبه شى        | هاوبه شى      |
| Contemporary                    | ههف چهرخه                 | هاوچهرخ       |
| Comrade in arme                 | ههف چهك                   | هاوچهك        |
| Brother by same father          | ههف پشت                   | هاوپشت        |
| Allied, confederated, coalition | ههف بهيمان                | هاوپهيمان     |
| Coalition, ally                 | ههف پهيمانى               | هاوپهيمانىتى  |
| Supplement, addendum            | ههفپنچ                    | هاوپنچ        |
| Professional colleague          | ههف پيشه                  | هاوپيشه       |
| Equal of rank, counterpart      | ههف كويف                  | هاوتا         |
| Of same age                     | ههف ته مهن / ههف عومر     | هاوته مهن     |
| Sort, Of the same kind          | ههف جوړ                   | هاوجوړ        |
| Intimate                        | هوكر / ههفدهف / ههفالى    | هاودهم        |
| Affable friend                  | نزىك                      |               |
| Ready helper                    | ههفدهنگ / بهرههف / ناماده | هاودهنگ       |
| Homophone                       | ههفدهنگ / هو موفون        | هاودهنگ       |
| To bring                        | نانين                     | هاوردن        |
| Sharer of secret, intimate      | بن باوهرى / ههف سر        | هاورپاز       |
| Comrade                         | ههفالى                    | هاورپى        |
| Companion, colleague, friend    | رپههف / ههفالى            | هاورپى        |

| English                                   | بادینی                       | سۆزانی                |
|---|------------------------------|-----------------------|
| Friendship,<br>companionship              | هه‌قائیتی / هه‌قالی          | هاورپیه‌تی            |
| Twins                                     | هه‌قائزا / جیمک              | هاوزا / هاوزگ / هاوسک |
| The husband of one's<br>wife's sister     | هه‌قاینک                     | هاو زاوا              |
| Limitrophe                                | ده‌قەرا سنوری / سەر<br>حه‌دی | هاوسنور               |
| Neighbor, of the same<br>border, Frontier | هه‌ف توخیب                   | هاوسنور               |
| husband, /Wife<br>spouse                  | هه‌قزین                      | هاوسەر                |
| Marriage, wedding                         | هه‌قزینی                     | هاوسه‌ریتی            |
| Of equal weight and<br>importance         | هه‌ف کیش                     | هاوسه‌نگ              |
| balanced                                  | هه‌ف سه‌نگ                   | هاوسه‌نگ              |
| neighbor                                  | هه‌قسوی                      | هاوسی                 |
| Fellow citizen                            | هه‌قشار                      | هاوشار                |
| Equal in rank                             | هه‌ف کوپف                    | هاوشان                |
| Analogue,<br>Counterpart                  | هه‌قه‌بر                     | هاوشان                |
| Foster brother or<br>sister               | براماک                       | هاوشیر                |
| Cooperator                                | هاریکار                      | هاوکار                |
| Cooperation                               | هاریکاری                     | هاوکاری               |
| Formula                                   | هه‌فکیش                      | هاوکیشه               |
| Synonymous                                | هه‌ف واتا                    | هاو واتا              |
| Synonymy                                  | هه‌ف واتایی                  | هاو واتایی            |
| Citizen                                   | هه‌قولاتی                    | هاوولاتی              |

| English                          | بادینی                           | سۆرائی           |
|----------------------------------|----------------------------------|------------------|
| Of equal power, strength         | هه‌قەرك / هه‌ف هه‌ز / به‌رامبه‌ر | هاوه‌یز          |
| Companion, colleague             | هه‌قال / هوگر / دۆست             | هاوه‌ل           |
| Fellow, friend                   | هه‌قال                           | هاوه‌ل           |
| To throw, to toss                | هاقیشتن                          | هاویشتن          |
| To blow                          | هاقیشتن                          | هاویشتن          |
| Summer                           | هاقین                            | هاوین            |
| Summer resort                    | هاقینگه‌ه، زۆزان                 | هاوینه‌ه‌ه‌وار   |
| Of summer resort                 | هاقینی                           | هاوینی           |
| Summer fruit                     | فیقیا هاقینی                     | میوه‌ی هاوینی    |
| Summer garment cloth             | جلیکت هاقینی                     | جلی هاوینی       |
| Summer time                      | ده‌میت هاقینی                    | کاتی هاوین       |
| Etc, etcetera                    | هتد                              | هتد              |
| Reason, cause, pretext           | ئه‌گه‌ر                          | هۆ               |
| Political reason                 | ئه‌گه‌را سیاسی                   | هۆی سیاسی        |
| Economic reason                  | ئه‌گه‌را ئابوری                  | هۆی ئابوری       |
| Social reason                    | ئه‌گه‌را جفاکی                   | هۆی کۆمه‌لایه‌تی |
| Section, division                | پشک / لق                         | هۆبه             |
| Sheep-fold, sheeppen, stockade   | کوز / پاوان                      | هۆبه             |
| Chamber, room                    | زووور                            | هۆده             |
| Mam, mother                      | دایک                             | هۆده / نۆده      |
| Kind of traditional kurdish song | هوره                             | هۆره             |
| Sheep-fold                       | کوف / کوم / کوز                  | هۆر / هۆل        |
| Boo, hoot                        | قیژه                             | هۆپه             |

| English                                 | بادینی                              | سۆرائی           |
|---|-------------------------------------|------------------|
| Tribе                                   | هوز                                 | هۆز              |
| Yard, corral,<br>sheep-pen              | هوز                                 | هۆز              |
| Wise, witty                             | ناقلمه‌ند، بېش، زانا                | هۆزاک            |
| Poetry                                  | هۆزان                               | هۆزان            |
| Whoa, wo                                | هۆش                                 | هۆش              |
| Sense, feeling,<br>consciousness        | هۆش                                 | هۆش              |
| Wise, witty                             | هۆشيار                              | هۆشمه‌ند         |
| Conscious, aware                        | هوشيار                              | هۆشيار           |
| To pay, attention                       | هشياربون                            | هۆشياربوونه‌وه   |
| To recover<br>consciousness             | رابون                               | هۆشياربوونه‌وه   |
| To wake up                              |                                     |                  |
| To make aware                           | هشيار کردن                          | هۆشيارکردنه‌وه   |
| Consciousness,<br>awareness             | هشيارى                              | هۆشيارى          |
| Friendly, amicable,<br>amiable, affable | هۆگر                                | هۆگر             |
| Familiarity, intimacy,<br>affinity      | هۆگرى                               | هۆگرى            |
| Hall, room                              | ژور، هول                            | هۆل              |
| Ballroom                                | هولاشه‌هيانى / گوڤه‌ندى<br>/ ديلانى | هۆلى سه‌ما       |
| Courtroom                               | هولا دادگا                          | هۆلى دادگا       |
| Verse, poetry                           | هوزان                               | هۆنراوه          |
| Poet                                    | هوزانقان                            | هۆنيار           |
| Poet laureate                           | هوزانقانى مېرى                      | هۆنيارى دهر باره |
| To poetize                              | دقه‌هينيت                           | هۆنينه‌وه        |

| English                                  | بادینى             | سۇزانی          |
|--|--------------------|-----------------|
| Attack, assault, campaign                | ھیرش               | ھورۇم           |
| To attack                                | ھیرش برن           | ھورۇم بردن      |
| Unaware, unconscious                     | گىڭز / ھىڭر        | ھوپ             |
| Vacant, hollow                           | قالا / خالى        | ھولۇل           |
| Hope, wish                               | ھىشى               | ھومىند / ئومىند |
| Art, talent                              | ھونەر              | ھونەر           |
| Artist, talented                         | ھونەرمەند          | ھونەرمەند       |
| Fine arts                                | ھونەرىت جان        | ھونەرەجوانەكان  |
| Existence, entity, being                 | بوون / ھەبوون      | ھەبوون          |
| Scattered, destroyed, pieces             | زىقار زىقار        | ھەپرون ھەپرون   |
| Idiot, silly, insane, imbecile           | كەوج / خىپو / لاژك | ھەپۇل           |
| Until, till                              | ھەتا / تاكو        | ھەتا            |
| Etcetera, till the end                   | تا دوماھىكى        | ھەتا دوایی      |
| Sun, light                               | ھەتاف              | ھەتار           |
| Solar                                    | ھەتافی             | ھەتاری          |
| Forever, for good, eternally Perpetually | ھەتا ھەتا          | ھەتا ھەتا       |
| Eternal, perpetual, everlasting          | ھەمىشەيى / ھەردەمى | ھەتایی          |
| Insistent, importunate, persistent       | رشت                | ھەتەر           |
| Insistence, persistence                  | رشتى / پەلپكرن     | ھەتەرى          |
| Orphan, fatherless                       | ئېتىم              | ھەتیو           |
| Widow                                    | بىزن / ژنبى        | ھەتیوبار        |

| English                              | بادینی                    | سۆزانی           |
|--------------------------------------|---------------------------|------------------|
| Homosexual, sodomite, pederast       | نیرباز / قونه‌ک           | هه‌تیوباز        |
| Buggerinvert, pederasty              | نیربازی                   | هه‌تیوبازی       |
| Sodomize                             | نیربازی دکه‌ت             | هه‌تیوبازی ده‌کا |
| Orphanage                            | سپۆیخانه / ئیتیم خانه     | هه‌تیوخانه       |
| Orphanhood                           | سپۆتی                     | هه‌تیوی          |
| Any, every, each                     | ههر                       | ههر              |
| Now, at this moment                  | ههر نوکه                  | ههر ئیستا        |
| Any person, anyone, whoever          | ههر ئیک                   | ههر که‌سی        |
| Any time, whenever                   | هه‌روه‌خته‌کی / هه‌ر گافی | ههر وه‌ختی       |
| Uprising, chaos                      | هه‌را / سه‌ره‌ه‌ندان      | هه‌را            |
| Din, brawl, riot                     | هه‌را / ئازاوه / قیژی     | هه‌را            |
| Widespread disorders                 | خه‌بسه / بی سه‌روبه‌ری    | هه‌را و هۆریا    |
| Annoyance, disturbance, harassment   | عاجز کرن / نه‌نراندت      | هه‌راس           |
| Be tortured, annoyed                 | ته‌نگاف / عاجز            | هه‌راسان         |
| To annoy, to disturb, to harass, vex | ته‌نگاف کرن / سلکرن       | هه‌راسانکردن     |
| Amature, ripen, grown, young         | که‌هشتی                   | هه‌راش           |
| to / To cry, scream                  | قیژی / هاوار              | هه‌راکردن        |
| make noises                          |                           |                  |
| Such and such a person               | زه‌لامه‌ک                 | هه‌رامه          |
| To make violance, to create chaos    | ناراندن / ئاریشه‌چیکرن    | هه‌رانانه‌وه     |

| English                             | بادینی                | سۆزانی                   |
|-------------------------------------|-----------------------|--------------------------|
| Viva, Long live                     | بژی                   | هه‌ر بژی                 |
| Whatever, anything                  | هه‌ر چ                | هه‌ر چ                   |
| However                             | هه‌ر چه‌وا            | هه‌ر چۆن / هه‌ر چۆنی     |
| Although, though,<br>the less never | هه‌ر چه‌ند            | هه‌ر چه‌ند / هه‌ر چه‌نده |
| Any, anything,<br>whatever          | هه‌ر چ                | هه‌ر چی                  |
| Badlands, bumpy,<br>uneven region   | تێر کۆرک              | هه‌رد                    |
| Estate                              | عه‌رد / زه‌قی         | هه‌رد / عه‌رد            |
| Cheap                               | ئه‌رزان               | هه‌رزان                  |
| Cheapness,<br>abundance             | ئه‌رزانی              | هه‌رزانی                 |
| Giant, millet, pearl<br>millet      | هه‌رزن / باچک         | هه‌رزن                   |
| Adolescent, teenager,<br>teener     | نوگه‌هه‌شتی / ججیل    | هه‌رزه‌کار               |
| Adolescence, puberty                | هه‌رزه‌کاری / ججیلی   | هه‌رزه‌کاری              |
| Whichever, anything                 | هه‌ر ته‌شته‌کی        | هه‌ر شتی                 |
| To digest                           | گفێرین                | هه‌رس                    |
| Any one, whoever                    | هه‌ر که‌س / کێ بیت    | هه‌ر کام                 |
| Wherever, any place                 | هه‌ر کوده / هه‌ر کێقه | هه‌ر کوێیه‌ک             |
| When                                | که‌تکی / کاتا         | هه‌ر که                  |
| Whoever                             | هه‌ر که‌س / کێ بیت    | هه‌ر که‌سی               |
| Never, ever                         | چ جار / قه‌ت          | هه‌ر گیز                 |
| From, since                         | ز وه‌ره               | هه‌ر له                  |
| Pear                                | هه‌رمیک               | هه‌رمی                   |
| Randomly,<br>in this way            | گوتنه                 | هه‌ر وا                  |

| English                                 | بادینی                        | سۆزانی          |
|---|-------------------------------|-----------------|
| For instance, as in                     | وهك/ بو نمونه                 | ههروهك          |
| Exactly, facsimile                      | وهك ئىكك/ كت و مر             | ههروهك          |
| Also, too, and                          | ههروهسا                       | ههروهسا         |
| The most                                | زۆر                           | ههره            |
| Excellent                               | ههرهباش                       | ههره باش        |
| The prettiest,<br>most beautiful        | ههرهجان                       | ههره جوان       |
| Avalanche, landslide,<br>collapse       | ههرفين                        | ههريس           |
| To fall, fall down,<br>snow slip        | ههرفين/ بهفر                  | ههريس/ بهفر     |
| Prostration, collapse                   | قهزهلاندن/ روخان              | ههريس/ عهقل     |
| Collapse                                | ههرفين/ ههلوهشين/<br>شكستهستن | ههريس شوپش      |
| Nervous breakdown                       | ههرفين/ تىكچون                | ههريس/ دهمار    |
| To collapse, fall down                  | ههرفين                        | ههرهسهپنان      |
| Communal labour,<br>Voluntary labour    | زباره                         | ههروهز          |
| Cooperation, corvee                     | زباره                         | ههروهزى         |
| District, region,<br>province           | ههرىم/ دهقەر                  | ههرىم           |
| Regional                                | ههرىمى                        | ههرىمايهتى      |
| Regional                                | ههرىمى                        | ههرىمى          |
| Regional authority                      | دهسههلانا ههرىمى              | دهسهلاتى ههرىمى |
| Regional<br>(neighbouring)<br>countries | ولاتين ههرىمى                 | ولاتانى ههرىمى  |
| Prime, vigor, bloom                     | ههرهت/ تولازى                 | ههرهت           |
| Season                                  | كز                            | ههرهت           |



| English  | بادینی                   | سۆزانی               |
|--|--------------------------|----------------------|
| Ardor of youth                                 | گونل                     | هه‌په‌تی لاوی        |
| Peak of Hot season                             | هه‌ره‌تی گهرمی           | هه‌په‌تی گهرما       |
| Prime youth                                    | گونل / هه‌ره‌تی تولازی   | هه‌په‌تی هه‌رزه‌کاری |
| Threat, menace, minate                         | گهف                      | هه‌په‌شه             |
| To threaten                                    | گهف کرن                  | هه‌په‌شه‌کردن        |
| Pyramid  | قوچه‌ک / هه‌رم           | هه‌په‌م              |
| Hierarchy, succession                          | ده‌سه‌به‌لاتی            | هه‌په‌م / ده‌سه‌لات  |
| Thousand                                       | هه‌زار                   | هه‌زار               |
| Thousands                                      | هه‌زاران                 | هه‌زاران             |
| Thousandth                                     | هه‌زاره‌م / یی هه‌زاری   | هه‌زاره‌هه‌م         |
| Poor, needy, low-income, destitute             | به‌له‌نگاز / ده‌ست ته‌نگ | هه‌ژار               |
| Poorness, poverty, destitution                 | ژاریتی / ده‌سته‌نگی      | هه‌ژاری              |
| Eighteen                                       | هه‌ژده                   | هه‌ژده               |
| Eighteenth                                     | هه‌ژده‌م                 | هه‌ژده‌م             |
| Poison snake, dragon                           | ژه‌هری / ژه‌هرین         | هه‌ژده‌ها / هه‌ژدیها |
| Sense, feeling                                 | هه‌ست                    | هه‌س / هه‌ست         |
| Planet   | هه‌ساره                  | هه‌ساره              |
| Whetstone, grindstone, hone, Sharpner, grinder | هه‌سان                   | هه‌سان               |
| To feel, to sense                              | هه‌ستکرن                 | هه‌ستکردن            |
| Emotional, delicate, sensitive, Touchy         | ب هه‌ست                  | هه‌ستیار             |
| Sensitive, sensible, susceptibility            | حه‌ساس                   | هه‌ستیار / سیاسه‌ت   |

| English                         | بادینی                                 | سۆزانی         |
|---------------------------------|--|----------------|
| Concealment,<br>hiding place    | په ناگه / كونج                         | هه شار         |
| Cache, hideaway                 |  |                |
| To conceal,<br>to hideaway      | فه شارتن                               | هه شاردان      |
| Eight                           | هه شت                                  | هه شت          |
| Eighty                          | هه شتی                                 | هه شتا         |
| Eightieth                       | هه شتامین /<br>یه ک ژ هه شتی یا        | هه شتاهه مین   |
| Eighth                          | هه شتەم                                | هه شتەم        |
| Seven                           | ههفت                                   | ههفت / ههفت    |
| Seventy                         | ههفتی                                  | ههفتا          |
| Weekly                          | ههفتهیی / ههفتانی                      | ههفتانه        |
| Week                            | ههفته / ههفتی                          | ههفته          |
| Companion,<br>colleague         | هه قال                                 | هه قال         |
| Comrade                         | هه قال / هه قری                        | هه قال / هاوپی |
| Saddle bag                      | تیر / تیرک / خورجک                     | هه گبه         |
| Chance, opportunity             | دهرفهت / دهلیفه                        | هه ل           |
| Cotton carder, cotton<br>teaser | ههلاج / هری فه چرینه                   | ههلاج          |
| Carding                         | فه چرانندن / شی                        | ههلاج کردن     |
| Cotton teasing                  | شه هکرن                                | ههلاجی         |
| Torn, lacerated                 | چراندی / چرهایی / شر /<br>دراندی       | ههلا ههلا      |
| To tear, to mince               | دراندن / چرانندن                       | ههلا ههلا کردن |
| Opportunist                     | که بیس په ریس / گهانووک<br>/ دهلیفه گر | هه لپه رست     |

| English                                     | بادینی                                   | سۆزانی              |
|---|--|---------------------|
| To acclaim, applaud, hail                   | تیلیلی                                   | هه لهه له           |
| Scream, cry, noise                          | گازی / هه را                             | هه لا               |
| Sun rise, sunshine                          | روژهه لاتن / روژه                        | هه لاتن / روژه      |
| To run away, escape, elope                  | دهر که تن                                | هه لاتن             |
| Common cold, influenza, flu                 | په رسیف                                  | هه لامه ت           |
| To catch a cold                             | په رسیف گرتن                             | هه لامه تگرتن       |
| Adjournment                                 | باشخستن                                  | هه لاوسین (دانیشتن) |
| Suspension, temporary cancellation          | هه لواسین / راگرتن / باشخستنه کا دهمداری | هه لاوسین           |
| Hanging, dangling                           | هه لایستن / داهیلان                      | هه لاوسین (په رده)  |
| To cut out, to make measure                 | بو له شی مروقی ددروی                     | هه لپرین / قوماش    |
| Uplifting, raising, elevation               | بلند کرن / هه لدان                       | هه لپرین            |
| To become pale, turn pale                   | پیتی / روزه رک                           | هه لپزکان / پوو     |
| Coagulation, clotting, curdling, Thickening | دهمیت / مه بین                           | هه لپزکان / شیر     |
| Clotting (blood)                            | خوین / گفین                              | هه لپزکان           |
| Election, poll, selection                   | هه لپزاردن                               | هه لپزاردن          |
| Selected, elected, anthology                | ژیکرتی                                   | هه لپزارده          |
| Selected, elected, voted                    | به ربژید                                 | هه لپزراو           |
| Undoubtly, doubtlessly, ofcourse            | بی گومان                                 | هه لپه ت            |

| English  | بلایینی                           | سوزانی                    |
|--|-----------------------------------|---------------------------|
| To jump  | باز                               | هه‌لبیز                   |
| To spring, jump  | بازدان                            | هه‌لبیزانموره / هه‌لبیزین |
| Poetry, to organize<br>verse, poem                       | هوزان                             | هه‌لبیست                  |
| Poet, organizer  | هوزانتان                          | هه‌لبیسته وان             |
| To poetize, versify                                      | دقه‌هینیت / قه‌هاندن              | هه‌لبیستن / هه‌لبیست      |
| Fabrication, invention                                   | ادره‌ویا نیشان‌دان                | هه‌لبیستن (درق)           |
| To tie, fasten, bind                                     | گریدان                            | هه‌لبیستن                 |
| Abrasion, fret   | قه‌ره‌نین                         | هه‌لباچین                 |
| To cut, to clip,<br>to streak                            | که‌زاختن                          | هه‌لباچین                 |
| To tear, be torn<br>automatically                        | چراندن / هه‌لوه‌شین               | هه‌لبچران                 |
| To disconstruct, to<br>spread away                       | پزکاندن / به‌لافکرن               | هه‌لبپرووسکان             |
| To coagulate, clot                                       | مه‌بین / کفژین                    | هه‌لبپرووسکان             |
| To support,<br>abutmenton , lean on,<br>rest on          | پالدان                            | هه‌لبساردن                |
| Suspension, temporary<br>Cancellation                    | پاشتیخستنه‌کا وه‌ختی<br>اده‌مداری | هه‌لبساردن                |
| Topant, gasp, breathe<br>quickly                         | هه‌لکه‌لک / پرته                  | هه‌لبه                    |
| To pant for, eager for,<br>to sigh for                   | په‌رۆش                            | هه‌لبه                    |
| Dance, dancing   | کوفه‌ند / دیلان                   | هه‌لبه‌پکی                |
| To sigh for, to<br>bemoon, to pant<br>to tie, to Bandage | هه‌لکه‌لک کرن                     | هه‌لبه‌کردن               |
| doctor   | پینچان (برین)                     | هه‌لبپنچان                |

| English                          | بادینی                       | سۆزانی        |
|----------------------------------|------------------------------|---------------|
| to force, to compel              | خورتی لیکن / زۆر لیکن        | هه لپینچان    |
| To ruin, spoil, destroy, shake   | کافتکرن / نه هیلان           | هه لته کان    |
| To disturb, ruffle, embitter     | شه پرزه بون / ناراندن        | هه لته کان    |
| To boil over (water food) seethe | کهلین / جوشی                 | هه لچوون      |
| To excite, agitate, turmoil      | ناراندن / هار کرن            | هه لچوون      |
| To boil, to make steam, vapor    | کهف کرن / هه لم کرن          | هه لچوون      |
| To slide, glide, slip            | حلسین / خلسین                | هه لخزان      |
| To ski, skate                    | دحلست / دته حسست             | هه لخزان      |
| To exposure to the               | دانه بهر                     | هه لخستن      |
| To show, exhibit                 | نیشانندان                    | هه لخستن      |
| To slide, slip                   | حلسین / سور کاندن /<br>حلسین | هه لخلیسکان   |
| Be astray, to lose               | ژری یا راست دهرد کهفت        | هه لخلیسکان   |
| To cheat, deceive                | خاپاندن / دخاپینت            | هه لخه له تان |
| To set up, erect, post           | ئاقاد کهت / رهپ ده کهت       | هه لدان       |
| To reside, live                  | ئاکنجی دی                    | هه لدان       |
| To open again                    | قه کر نه قه                  | هه لدانه وه   |
| To remove, dislodge              | دئینته ده ر                  | هه لدانه وه   |
| To sew, tailor, stitch           | دروین                        | هه لدروون     |
| To rip, tear, rip open           | دچرینت                       | هه لدرپین     |
| To unsew, unstitch               | قه ده کهت یان ددرینت         | هه لدرپین     |
| To drop, skip                    | رژتن                         | هه لژان       |

| English  | بادینی                                | سورانی           |
|--|---------------------------------------|------------------|
| To flow  | خور / بولقین / بلندبونا<br>ناقى       | هه لَرژان        |
| To drop, skip  | رژن                                   | هه لَرپشتن       |
| To evacuate, to say                                  | گوتن / فالاکرن                        | هه لَرپشتن       |
| To rise, get up,<br>stand up                         | رابون                                 | هه لَسان         |
| To do, perform, carry<br>out, make                   | جى به جى کرن                          | هه لَسان         |
| To resurrect   | قَه دژینت / قَه ژین                   | هه لَسان         |
| theresurrection,<br>judgement day, Easter            | قَه ژاندن / قَه ژیان /<br>حه شرومه شر | هه لَسانه وه     |
| To stand up again,<br>to get up                      | رابون                                 | هه لَسانه وه     |
| Prosperity, welfare,<br>revival                      | فره هی / ته نایی                      | هه لَسانه وه     |
| To startle, scare<br>away, shock                     | جنگین / ته ریلاندن                    | هه لَسله مینه وه |
| To rear, ramp,<br>capriote                           | بازدان                                | هه لَسله مینه وه |
| To run, operate                                      | شول پیکرن                             | هه لَسووپان      |
| To move, to head                                     | سه رو کاتی کرن /<br>ریبه ری کرن       | هه لَسووران      |
| To operate, to<br>manage, run                        | ریقه برن                              | هه لَسووپاندن    |
| To massage,<br>rubdown, to anoint,<br>embrocate, oil | چه ور کرن / رون کرن /<br>که مراندن    | هه لَسوون        |
| To stain, pollution,<br>befoul                       | که مار کرن / پیس کرن                  | هه لَسوون        |

| English                                 | بادینی                           | سۆزانی            |
|---|----------------------------------|-------------------|
| To estimate, appreciate                 | نرخاندن / خه ملکردن / به ها کردن | هه لسه ننگاندن    |
| To weigh, to test                       | چهر باندن                        | هه لسه ننگاندن    |
| To scold, rebuke, reprimand             | ته هاندن / تیخو پین              | هه لساخین         |
| To fly, to compel, expel to fly         | فراندن                           | هه لفراندن        |
| To fly-flight                           | فرین                             | هه لفرین          |
| To contract, constrict                  | قورمچی / چرمسی                   | هه لقرچان         |
| To shrink                               | گرنزین / قورمساندن               | هه لقرچان         |
| To intervene, involve                   | تیکیلی کردن                      | هه لقوتان         |
| To swallow, gulp, drink                 | داقورتن / قورت                   | هه لقوران         |
| To stem from, come from                 | ژ دوورتیرن در / ژیدەر            | هه لقولان         |
| To well, gushout, flow                  | هه لاقتن                         | هه لقولان         |
| Ring, chain, circle                     | هه لقه / گوستیلک                 | هه لقه            |
| Episode, installment                    | ئه لقه / خه له ک                 | هه لقه            |
| To ignite, to blow fire                 | قیدخت / شهوتاندن / پف دکهت       | هه لکردن / تاگر   |
| To blow wind                            | باهاتن / با دهیت                 | هه لکردن / با     |
| To exposure                             | دانه بهر (رۆژ / تاق)             | هه لکردن / جل     |
| To harmonize, go with, to live together | پیکه ژیان                        | هه لکردن / گونجان |
| To relax, lay on back                   | خودریژ کردن                      | هه لکشاو          |
| To climb up, descend up                 | سه ره فتن / هه لکشین             | هه لکشاو          |
| To engrave, dig, carve                  | داکولین / کولین                  | هه لکولین         |

| English                             | بادینی                                  | سۆزانی                  |
|-------------------------------------|---|-------------------------|
| To attack, to make campaign against | چونه سهر                                | هه لکوتانه سهر          |
| Digger, excavator, carver, engraver | کوله ر                                  | هه لکه ن                |
| Gravedigger                         | گور کول                                 | هه لکه ن / گۆر          |
| To dig, excavate, carve             | کولین                                   | هه لکه نندن             |
| Famous, well known                  | ب ناف و دهنگ                            | هه لکه وت / هه لکه وتوو |
| To drag, pull up                    | خشان و راکیشان                          | هه لکیشان               |
| To extract                          | دهرئینان                                | هه لکیشان / ددان        |
| To feel proud, to show off          | له وچه یی / فرته یی                     | هه لکیشان / خو          |
| Kidnapper                           | ره قنکار / ره قونه ک                    | هه لگر (ژن)             |
| Holder, carrier, bearer             | هه لگر                                  | هه لگر                  |
| Porter, carrier                     | باربر / کۆل هه لگر                      | بار هه لگر              |
| m.a.p.hd. holder                    | ب پروانامه هه لگر / خودان<br>ب پروانامه | ب پروانامه هه لگر       |
| Distributor                         | نامه بر                                 | نامه هه لگر             |
| Marksman, sharpshooter, sniper      | سه گقان / نیشاندار                      | نیشان هه لگر            |
| (virus) carrier                     | قایروس هه لگر                           | قایروس هه لگر           |
| Bachelor                            | خودان<br>ب پروانامه به کالۆریوس         | هه لگری به کالۆریوس     |
| To carry, bear, hold, catch         | هه لگرتن                                | هه لگرتن                |
| To elope                            | ژن برن / ره قین                         | هه لگرتن / ژن           |
| To bear, endure                     | هه لگرتن                                | هه لگرتن / شت           |
| To squeeze, compress                | گفاشتن / فه گفاشتن                      | هه لگوشین               |
| To climb, go up                     | سهر که فتن                              | هه لکه پان / دار / چیا  |



| English                           | بادینی                           | سؤرائی             |
|-----------------------------------|----------------------------------|--------------------|
| To change colour                  | قرمین / پیتی                     | هه لگه پان / رنگ   |
| Coupetat, rebellion, mutiny       | سه رکیش / سه بزافتن              | هه لگه پانه وه     |
| To turn back, regrees, turn over  | زفرین / دیور کرن                 | هه لگه پانه وه     |
| To turn over, flip                | وه رگه راندن /<br>وه رد گه پینیت | هه لگه پانه وه     |
| Eloped, kidnapped                 | ره قاندى                         | هه لگه یوا         |
| Kept, kept aside                  | داکری / هه لگرتی                 | هه لگه یوا         |
| To excite, ignite                 | ئاگر بهردان                      | هه لگه یسان        |
| To break out                      | دهست پیکرن                       | هه لگه یسان / شه پ |
| To swallow, gulp                  | داقورتن                          | هه لگه یشین        |
| To tremble, quake, quiver, shiver | لهرزین / ره جفین                 | هه لگه یزین        |
| Vapor, steam                      | ههلم                             | ههلم               |
| Marble                            | مات / ته بهل                     | هه لمات            |
| Marbles                           | ته بهلانی                        | هه لماتین          |
| To slough, skin, flay             | که ژل کرن                        | هه لمالین          |
| Hank, skein                       | شه لیتک / شه لیتک                | هه لمالین          |
| To undress                        | ریس کرن                          | هه لمالین          |
| To suck                           | مژتن                             | هه لمژین           |
| To swallow                        | داقورتن / بن ئینان               | هه لمژین           |
| Campaign, assault, attack         | هیرش                             | هه لمهت            |
| To attack                         | هیرش برن                         | هه لمهت برن        |
| To alight                         | په یادبت                         | هه لنشین           |
| To sit, perch, roost              | روینیشتن                         | هه لنشیتن          |
| Eagle                             | ئه لهو                           | هه لئو             |

| English                                | بادینی   | سورانی           |
|--|--|------------------|
| To hang, to kill, halter               | دار دادکەت / دکوزیت                                  | هه‌لواوسین       |
| To hang, (curtains)                    | دادهیلپت   | هه‌لواوسین       |
| Plum, pear                             | ههرمی / ههرمی  | هه‌لورژه         |
| To shake off, dust off                 | دافه‌شاندن / دادوه‌شینت                              | هه‌لوراندن       |
| To fall, to dust off                   | دکه‌قیت / دهرین                                      | هه‌لورین         |
| Disassembly,<br>disjunction            | بودابون  | هه‌لوه‌شان       |
| Break up, rupture,<br>split            | چراندن / شه‌لقین                                     | هه‌لوه‌شان (فتق) |
| Unsew, unstitch                        | قەدیپت یان ددریت                                     | هه‌لوه‌شان       |
| Disconstructliasm,<br>disstructuralism | هه‌لغه‌شین   | هه‌لوه‌شانه‌وه   |
| S 't, break up                         | جودابوون / کەلشین                                    | هه‌لوه‌شانه‌وه   |
| Unsew                                  | قە کرن   | هه‌لوه‌شاندن     |
| split, break up                        | کەلشی کرن / کەلشاندن                                 | هه‌لوه‌شاندن     |
| cancel, to make<br>null and void       | پوچکرن / پوچ دکەت /<br>هه‌لوه‌شاندن /<br>هه‌لده‌شینت | هه‌لوه‌شاندن     |
| Stand, stance, attitude                | هه‌لوپست   | هه‌لوپست         |
| To run away, escape,<br>elope          | ره‌قین   | هه‌لهاتن         |
| To rise (sun)                          | هه‌لاتن / دەرکەتن                                    | هه‌لهاتن         |
| Fermentation                           | ترش بوون   | هه‌لهاتن         |
| To conclude, infer,<br>deduce          | زانین  | هه‌لهاتن         |
| To realize, predict                    | به‌رینی کرن / پیش بینی<br>کرن                        | هه‌لهاتن         |
| To disclose (puzzle)                   | هه‌شکه‌را کرن  | هه‌لهاتن         |

| English                            | بادینی                  | سۆزانی              |
|------------------------------------|-------------------------|---------------------|
| To open (eyes)                     | قه کړن                  | هه له یټان          |
| To pull out, take out              | دهر ټینان / کید ان      | هه له یټنجان        |
| Error, mistake, fault              | شاشی                    | هه له               |
| To mislead, misguide               | سه ردابرن / شاشکرن      | هه له پیگردن        |
| Defiance, unruliness, disobedience | به ره ننگاری / سه رکیشی | هه له ت             |
| Rash, impetuous, intrusive,        | دړ / دژوار / هول        | هه له شه            |
| Obtrusive intruder                 |                         |                     |
| Obtrusiveness, meddle              | دژواری                  | هه له شه یی         |
| Talkative, chatty, gossipy         | پرینژ                   | هه له وه پ / ژوریلې |
| Too, also                          | ههروه سا                | هه م                |
| The same, the like                 | خوه / ب خوه             | هه مان              |
| Bleached skin bag                  | تیر / تیرک              | هه مانه / هه مبانه  |
| All                                | هه می / پرانی           | هه موو              |
| All of you                         | هه میتان / هه مویتان    | هه مووتان           |
| All of us                          | هه مویمان               | هه موومان           |
| All of them                        | هه مویان                | هه موویان           |
| Always                             | هه میشه / هه ردهم       | هه میشه             |
| Everlasting, eternal               | هه ردهم                 | هه میشه             |
| Eternity, sempiternity             | هه میشه                 | هه میشه یی          |
| Pomegranate                        | هه نار                  | هه نار              |
| To send, delegate, dispatch        | هنارتن                  | هه نارتن            |
| Breath                             | بیین                    | هه ناسه             |
| Panting                            | نافکوتک / نیخه نیخ      | هه ناسه برکی        |

| English                           | بادینی                             | سؤرائی             |
|-----------------------------------|------------------------------------|--------------------|
| Artificial, respiration           | هه ناسه دان / بشین                 | هه ناسه پیدان      |
| To breathe, exhale                | بیین دان                           | هه ناسه دان        |
| Unfortunate, unlucky              | دل سار / بی بهخت                   | هه ناسه سارد       |
| Wretched                          | شه پرزه / شه پرزه                  | هه ناسه سارد       |
| Asthmatic                         | بیین ته تک / نه کس /<br>بیین سویار | هه ناسه سوار       |
| To inhale, breathe in             | بیین کیشان / بیین<br>د کیشیت       | هه ناسه وه رگرتن   |
| To sigh                           | باوشین / تاهین / ناخین             | هه ناسه هه لکیشان  |
| Inside of body,<br>bowels, inward | هه ناف                             | هه ناول            |
| Internal                          | هه ناف                             | هه ناول            |
| Fig                               | هه ژیر                             | هه نجیر            |
| Some                              | بیچه ک / هنده ک                    | هه ندی             |
| Sobbing, panting                  | نسه / ئیس / گرین                   | هه نسک             |
| Bee                               | میشا هنگفین                        | هه نگ              |
| Step, pace, stride                | پینگاف                             | هه نگاو            |
| Hip, haunch                       | که ماخ / ران قورک<br>هه نگل        | هه نگل             |
| Honey                             | هنگفین                             | هه نگوین / هه نگین |
| Now, at this moment               | نوکه                               | هه نووکه           |
| Air, weather, climate             | سه قا / کهش و هه وا                | هه وا              |
| To ventilate, air, fan            | باگوهورک                           | هه واگوپکی         |
| Wind                              | با                                 | هه وا              |
| Camp, resort                      | زوم / زوزان                        | هه وار / هه وارکه  |
| News                              | نوچه                               | هه واول            |

| English                                    | بادینی                    | سۆزانی            |
|--|---------------------------|-------------------|
| Condition, state                           | حالهت                     | هه وال            |
| Trifle, vanity                             | پویج                      | هه وانته          |
| Illegal, invain                            | بن ریتی / بن یاسایی       | هه وانته          |
| Cloud, sponge                              | عهور                      | هه ور             |
| Rise, ascent, acclivity                    | ئهقراز                    | هه وران           |
| Thunder, thunder blot, blot                | گورژین / گرمین            | هه وره تریشقه     |
| Thin silk scarf                            | دهسروکک                   | هه وریسی          |
| Halter                                     | هه قسار / رشمه            | هه وسار           |
| To swell up                                | هه فکرن                   | هه وکردن          |
| Try, attempt                               | پیکول                     | هه ول             |
| To try, attempt                            | پیکول کردن                | هه ولدان          |
| Desire, liking                             | حهز / قیان                | هه وهس            |
| Carnal, lust, sexual, appetite             | حهز / قیان                | هه وهس / زایهندی  |
| Appetite, appetency, hankering             | هه وهس / کهفل             | هه وهس / زاد      |
| co-wife in polygamous society, fellow wife | هه وی                     | هه وی             |
| Leaven, leavening                          | هه یقین                   | هه وین            |
| Clot, coagulum                             | هه یقین                   | هه وین / مهین     |
| Doagh, paste, pasta                        | هه قیر                    | هه ویر            |
| To knead dough                             | هه قیر کرن / هه قیر شیلان | هه ویر شیلان      |
| Yeast                                      | هه قیر ترش                | هه ویر ترش        |
| Friday                                     | ئهینی / خوتبه             | هه ینی            |
| Veranda                                    | بهربانکک / تورمه          | هه یوان           |
| Once for all                               | چاره کی                   | هه جگار / یه کجار |

| English                                 | بادینی              | سۆزانی         |
|---|---------------------|----------------|
| Quite, completely                       | تەمام               | هه‌جگار        |
| Attack, assault, offensive, raid, Sorty | هه‌رش               | هه‌رش          |
| Attacker, assailant, assaulter          | هه‌رشبهر            | هه‌رشبهر       |
| To attack, raid, assault                | هه‌رش برن           | هه‌رش برن      |
| Energy                                  | زاغ                 | هه‌یز          |
| Ability, capacity                       | شیان                | هه‌یز          |
| Force, strength, power                  | هه‌یز               | هه‌یز          |
| Infantry force                          | هه‌یزین په‌یاده     | هه‌یزی پیاده   |
| Mule                                    | هه‌یستر / قاتر      | هه‌یستر        |
| Plow, plough, lister                    | هه‌ه‌قجار           | هه‌یش          |
| Still, yet                              | هه‌یشتا             | هه‌یشتا        |
| To permit, allow, let, leave            | هه‌یلان / رێدان     | هه‌یشتن        |
| Leave behind                            | ل پاش خو هه‌یلان    | هه‌یشتنه‌وه    |
| Cluster, bunch                          | گوشی                | هه‌یشوو        |
| Nest, aerie                             | هه‌یلین             | هه‌یلانه       |
| Egg                                     | هه‌یکه              | هه‌یکه         |
| Fried eggs                              | هه‌یکه‌ت که‌لاندی   | هه‌یکه‌ی برژای |
| Boiled eggs                             | هه‌یکه‌ت که‌لاندی   | هه‌یکه‌ی کولاو |
| Ovary                                   | هه‌یکدان            | هه‌یکه‌دان     |
| To lay eggs                             | هه‌یکه‌ کرن         | هه‌یکه‌کردن    |
| Oviparous, egg-laying                   | هه‌یکه‌ر            | هه‌یکه‌که‌ر    |
| Testicle, spermary                      | هه‌یکه / باتو / گون | هه‌یکه‌گون     |
| Oval, ovate, egg-shaped                 | هه‌یکی              | هه‌یکه‌یی      |

| English                              | بادینی                    | سۆزانی           |
|--------------------------------------|---------------------------|------------------|
| Line, sketch, latitude               | خیج                       | هیل              |
| Air lines, air ways                  | هیلآ ئەسمانی              | هیلی ئاسمانی     |
| Railway                              | ری یا ئاسنی               | هیلی ئاسنی       |
| Demarcation line, confrontation line | هیلآ سنور کرڤن            | هیل (هیلی تەماس) |
| Furrow (plough)                      | خیج                       | هیلی زهوی        |
| To permit, leave, allow              | هیلان / رێدان             | هیلان            |
| Drawing, lineation                   | کشاندن / جغز کردن         | هیلکاری          |
| Diagram                              | نەخشە ک / نەقشە           | هیلکاری          |
| To belch, burp, eruct                | قرقینە / توت              | هیلنج            |
| Sieve, bolter                        | سەرەند / هیلە ک / دوپژەن  | هیلە ک           |
| Railroad line, railroad track        | ری یا ئاسنی               | هیلی. ئاسن       |
| Horizontal                           | هیلآ ئاسویی / رێزا ئاسویی | هیلی ئاسویی      |
| Vertical, perpendicular              | هیلآ ستوینی               | هیلی ستوونی      |
| Symbol                               | نیشان / چەقەنگ            | هیما             |
| Symbolism                            | هیمایتی / چەقەنگی         | هیمایگەری        |
| Quiet, calm, silent                  | هیمن / تەنا               | هیمن             |
| To bring                             | هینان                     | هینان            |
| Slow                                 | هینواش / ئینواش           | هینواش           |
| Belong(s) to                         | هی                        | هی               |
| Another, other                       | ئیدی                      | هییتر            |
| Naught, zero, nonsense               | چ نا                      | هیج              |

| English                                  | بادینی               | سورانی     |
|--|----------------------|------------|
| At least                                 | چ نہ بت              | ھیچ نہ بی  |
| Mean, silly                              | پوچ                  | ھیچ و پوچ  |
| Tired, tiresome,<br>wearisome            | وہستیای              | ھیلاک      |
| To weary, exhaust                        | دوہستینت / ماندی دکت | ھیلاک کردن |
| Fatigueness,<br>exhaustness,<br>Drudgery | کەشەنگی / وەستیان    | ھیلاکی     |
| Activity                                 | شیان                 | ھیمەت      |
| To put faith in Allah                    |                      | ھیوا       |
| Hope, expectation                        | ھیقی / هیقی          | ھیوا       |
| Hopeful, hoping                          | ھیقیدار              | ھیوادار    |



| English   | بادینی              | سۆزانی             |
|---|---------------------|--------------------|
| Y the 27 <sup>th</sup> letter of the kursish alphabet | ی                   | ی                  |
| Either..or  | یا                  | یا                 |
| Or  | یان                 | یا                 |
| Oh, o lord!   | یا خودی             | یا (خوایه)         |
| If not  | یا                  | یا                 |
| Dolmade   | یاپراخ              | یاپراخ             |
| Or  | یان / یا            | یاخود              |
| Collar  | یاخه                | یاخه               |
| Insurgent, rebellious, mutinous, Mutineer             | سهر کیش / بارنه بر  | یاخی               |
| Disobedient   | سهر کیش             | یاخی               |
| Rebellion, mutiny, insurrection, insurgence           | سهر کیشی / سهر بیچی | یاخی بوون          |
| Civil disobedience                                    | سهر کیشیا مهدهنی    | یاخی بوون مهدهنی   |
| Memory  | بیره وهری           | یاد                |
| Centennial, centenary, looth, Anniversary             | سهده سالی           | یادی سهده سالته یی |
| Memorandum, memo                                      | بیرانین             | یادداشت            |
| To remember   | بیر کرن             | یادکردن            |
| Remembrance, reminiscence                             | یادگار / بیر کرن    | یادگار             |
| Anniversary   | سالانه / سهده سالی  | یاده وهری سالانه   |
| Memorandum, memo                                      | بیر نانین           | یادنامه            |
| Fellow, companion                                     | هه قال              | یار                |
| Fancier, beloved, girl friend                         | یار                 | یار                |

| English                                   | بادینی                    | سۆرائی       |
|---|---------------------------|--------------|
| Help, aid, support                        | هاریکاری                  | یارمه‌تی     |
| To help, support                          | هاریکاریکردن              | یارمه‌تیدان  |
| Helper, supporter, aide                   | هاریکار                   | یارمه‌تیده‌ر |
| Play                                      | یاری                      | یاری         |
| To play                                   | یاری کردن                 | یاری کردن    |
| Player                                    | یاریکهر                   | یاریکهر      |
| Stadium, playing-field                    | یارگاه                    | یاریگا       |
| Assistant, aide                           | هاریکار                   | یاریده‌ده‌ر  |
| Law, tradition                            | یاسا                      | یاسا         |
| Forbidden, unlawful, prohibited           | قه‌چاغ                    | یاساغ        |
| Guard                                     | زیره‌قان                  | یاساؤل       |
| Marshal, court officer                    | مارشال / یاوه‌ری دادوه‌ری | یاساؤل       |
| Lawful, customary, traditional            | یاسای                     | یاسایی       |
| Corundum                                  | یاقوت                     | یاقوت        |
| To paz                                    | یاقوتی زهر                | یاقوتی زهر   |
| Ruby                                      | یاقوتی سؤر                | یاقوتی سؤر   |
| Sapphire, hyacinth                        | یاقوتی شین                | یاقوتی شین   |
| Mane, crest                               | یال                       | یال          |
| Hill-side, mountain slope peak of heights | ئه‌رواز                   | یال          |
| Or  | یان                       | یان          |
| Eleven                                    | یازده                     | یانزه        |
| Eleventh                                  | یازدهم                    | یانزه‌مین    |
| Club, house                               | یانه                      | یانه         |

| English                         | بادینی             | سۆزانی                |
|---------------------------------|--------------------|-----------------------|
| Desert, wilderness              | به یابان / چۆل     | یاوان                 |
| Delirium, raving, nonsense      | یاوه               | یاوه                  |
| Companion, aide                 | هه ئال             | یاوهر                 |
| Mummy, mother                   | دادی               | یایه                  |
| Castrated, emasculated          | خه سان             | یه خته                |
| Gelded                          | یه خته / گونوکرن   | یه خته ی گیانه وهر    |
| To castrate, emasculate         | خه ساندن           | یه خته کردن           |
| To geld                         | گونوکرن / دخه سینت | (گیانه وهر)           |
| Old                             | یه ختیار           | یه ختیار              |
| Fridge                          | به فرگر            | یه خچال / ساردکه      |
| Prisoner of war, captive, slave | یه خسیر            | یه خسیر               |
| Collar                          | یاخه               | یه خه                 |
| Spare, substitute               | یه دهک             | یه دهک                |
| Allah, God, lord                | یه زدان / خودی     | یه زدان               |
| Cry: to drive goats and donkeys | هه شه              | یه شه                 |
| Looting and pillaging           | تالان / دهسته تی   | یه غما                |
| One                             | ئیک                | یهک                   |
| Ones, uni, mono, single         | ئیکان              | یهکان                 |
| Unilateral, one-sided           | ئیکلا              | یهکلا                 |
| Unique, only                    | ئیکانه             | یهکانه                |
| Boar                            | بهراز انیرا        | یهکانه (نیره ی بهراز) |
| Effective, most effectivous     | ب باندور           | یه کاویهک             |

| English                      | بادینی                              | سۆزانی            |
|------------------------------|-------------------------------------|-------------------|
| Suitable, appropriate        | مناسب                               | یه‌کاو یه‌ک       |
| Fixed, stable                | جیگرتن / خوگر                       | یه‌کبار           |
| Allah, lord, god             | خودی                                | یه‌کتا            |
| Oneness, singleness          | خودی به‌رئسی                        | یه‌کتا په‌رستی    |
| Estuary                      | ریزگه / ئاڤکه                       | یه‌کاو            |
| Unification, union           | یه‌کبون                             | یه‌کبون           |
| Each other, one another      | ئیک دی                              | یه‌کتر            |
| Crisscross, cross            | هیل برین / یه‌کتربر                 | یه‌کتربر          |
| Crossword puzzle, cross word | خاچه‌پرس / له‌یزتنا / په‌یقین شاشین | ووشه‌ی یه‌کتربر   |
| Quite, completely            | ته‌مام                              | یه‌کجار           |
| Once                         | ئیکجار                              | یه‌کجار           |
| One-handed                   | ئیکده‌ست / خودان                    | یه‌کده‌ست         |
| Unified, united              | ئیکده‌ست                            | یه‌کده‌ست         |
| Equal                        | یه‌کسان / ئیکسان                    | یه‌کسان           |
| Equality                     | ئیکسانی                             | یه‌کسانی          |
| At once, immediately         | ئیکسه‌ر                             | یه‌کسه‌ر          |
| Directly, straight forward   | ئیکسه‌ر                             | یه‌کسه‌ر          |
| Directly, straightly         | ئیکسه‌ر                             | یه‌کشه‌ق          |
| Sunday                       | ئیک شه‌مب                           | یه‌ک شه‌مه        |
| To unify                     | ئیک کرن / کرنه‌ئیک                  | یه‌ککردن          |
| Unification, association     | ئیکگرتن                             | یه‌کگرتن          |
| One by one                   | ئیک دیف ئیک                         | یه‌ک له‌دوای یه‌ک |

| English                         | بادینسی                     | سۆرانسی   |
|---------------------------------|-----------------------------|-----------|
| Unit                            | ئۆنكە                       | یەكە      |
| First                           | ئۆنكەم                      | یەكەم     |
| Priority, seniority, precedence | پیشینی / پیشدهستی           | یەكەمی    |
| One by one                      | ئۆنكە ئۆنكە                 | یەكە یەكە |
| One of                          | ئۆنكە ز                     | یەكی      |
| Unity, union, federation        | یەكیتی / ئۆنكەتی            | یەكیتی    |
| One by ony                      | ئۆنكە ئۆنكە                 | یەك یەك   |
| Vest, waist coat                | یەلەك                       | یەلەك     |
| Cry: to drive sheep             | بیخ / خورین / ئازوتن / ئیخه | بیخ       |
| To couch camel                  | نزم دکەت (سەر)              | بیخ       |



| Elements of Novel       | رهگهزهکانی رومان |
|-------------------------|------------------|
| Plot                    | گری، تان و بو    |
| Character               | کاراکتەر، کەس    |
| Theme                   | پێم، مەغزا       |
| Setting                 | کات و شوێن       |
| Language                | زمان             |
| Techniques of narration | تەکنیکی گێڕانهوه |

### نووسینه نه کادیمییه کانم به ئینگیزی

له گۆناره نه کادیمییه کانى زانکۆى دهۆک - ههولێر - بهغدا بلاوکرودهوه

- 1- A Contrastive Study of Ellipsis in Kurdish and English.
- 2- Northern Kirmanj Kinship Terms.
- 3- Polysemy of Some Adjectives in Kurdish.
- 4- Synonymy in Kurdish.
- 5- Ambiguity in Kurdish.
- 6- Kurdish Diminutive System.
- 7- Kurdish Honorifics System.
- 8- Diglossia in Kurdish.
- 9- Classifying and Translating Idioms in English and Kurdish.

|                     |                           |
|---------------------|---------------------------|
| Socialistic Realism | رئالیزم سۆشیالیستی        |
| Modernism           | مۆدېرنىزم                 |
| Dadaism             | داداىيەت                  |
| Futurism            | ئاينىدەخۋازى              |
| Naturalism          | سروشخۋازى                 |
| Surrealism          | سورئالىيەت                |
| Post Modernism      | پۆستمۆدېرنىزم             |
| Absurdism           | غەبەسىيەت-بېھودىيى        |
| Existentialism      | بۈۈنئايەتى                |
| Marxism             | ماركسىزم                  |
| Structuralism       | پونىيانگىرى               |
| Deconstruction      | ھەلۈمەشلىنىمە             |
| Liberalism          | لىبېرالى                  |
| Mysticism= Sufism   | سۇڧىيەنگىرى               |
| Nazism              | نازىيەت                   |
| Fascism             | فاشىيەت                   |
| Rightism            | راستچى                    |
| Racism= Racialism   | رەڭگەزىپەرستى             |
| Egoism              | ھەر (مەن)ئايەتى           |
| Eutopia             | توپايۋە                   |
| Sadism              | سادىيىزم                  |
| Formalism           | شەكىلئايەت                |
| Feminism            | ڧېمىنىيىزم                |
| Phenomenalism       | ڧېنارڧىيى                 |
| Opportunism         | ھەلپەرستى                 |
| Radicalism          | رادىكالىيەت، رېشەيى       |
| Globalism           | جېئوئانگىرالى             |
| Anti-Globalism      | دۇرەجېئوئانگىرالى         |
| Idealism            | ئايىدىيالىيىزم(ئىلھانىيە) |
| Particularism       | خۇيەتى                    |
| Euro                | ئەۋرۇپىيەتى               |
| Conservatism        | پارېزىڭكارى               |



|                       |                           |
|-----------------------|---------------------------|
| Subjective            | خودى، ناپايىتى            |
| Subject matter        | بايەت                     |
| Symbol                | رەمز، ھېما                |
| Symbolic language     | زمانى رەمزى               |
| Symbolism             | ھېماگەرى، رەمزىيەت        |
| Talent                | بەھرە                     |
| Artistic Talent       | بەھرى ھونەرى              |
| Technique             | تەكنىك                    |
| Text                  | دەق                       |
| Tone                  | ئاواز                     |
| Tradition             | نەرىت، كەلتور، داب        |
| Tragedy               | مەرگەسات                  |
| Tragicomedy           | تراجىكومېدى               |
| Tragic Scene          | دېمەنى تراجىدى            |
| Turning point         | خالى وەرچەرخان            |
| Union                 | بەكئىتى                   |
| Unique                | بىنەھۇتا                  |
| Utopia                | پۇتۇپيا                   |
| Utterance             | ئاخاوتن                   |
| Literary Utterance    | ئاخاوتى ئىدەبى            |
| Vernacular            | ئاوجەبى، ھەرىمى           |
| Vernacular language   | زمانى ئاوجەبى، زمانى دابك |
| Vernacular literature | ئىدەبى ئاوجەبى            |
| Victorian literature  | ئىدەبى فكتۇرى             |
| War Poetry            | شېئىرى جەنگ               |
| Works                 | شاكار                     |

### دېئىمازە ئىدەبىيەكانى پۇرۇناوا :

|  |                 |
|--|-----------------|
| <b>Western Literary Doctrines/ Schools/ Approaches</b> |                 |
| Classicism   | كلاسىزم         |
| Neo Classicism   | كلاسىزمى نوى    |
| Romanticism  | رۇمانسىيەت      |
| Neo Romanticism  | رۇمانسىيەتى نوى |
| Realism  | رېئالىزم        |

|                       |                                  |
|-----------------------|----------------------------------|
| Pre history           | بەر له مېژوو                     |
| Propaganda Criticism  | ئەدەبىي پروپاگاندەدىيى           |
| Prose                 | پەخشان                           |
| Prose poetry          | شيعرى پەخشان نامىز- پەخشانە شيعر |
| Prosodic              | كېشناسى، عمروروز                 |
| protagonist           | قارەمان، پالەوان                 |
| Psychology            | دەروروناسى                       |
| Pun                   | جېناس                            |
| Quatrain              | چوارىن، چوارخستەكى               |
| Rationalism           | ئەقلا نىيەت                      |
| Reading               | خوئندىنەوہ                       |
| Literary Reading      | خوئندىنەوہى ئەدەبىي              |
| Philosophical Reading | خوئندىنەوہى ھەلسەفەي             |
| Realism               | رىئالېزم                         |
| Reason                | ئەقلى، ھۆ                        |
| Age of Reason         | سەردەمى ئەقلى                    |
| Regionalism           | ناوچەگەرىيى                      |
| Regularity            | رېئىسايى                         |
| Renaissance           | رېنېسانس، سەردەمى بوژانەوہ       |
| Revelation            | سروش، نېگا                       |
| Rhetorics             | ھونەرى دوان، دوانزانى            |
| Rhyme                 | سەروا، قافىيە                    |
| Rhythm                | رېزم، كېش                        |
| Riddle                | مەتەل                            |
| Romanticism           | رۇمانسىيەت                       |
| Satire                | ساتىر، تەنز، ھەجو                |
| Scene                 | دېمەن                            |
| Science Fiction       | چىرۆكى خەيالى زانستى             |
| Semiology             | سىمپۇلۇژيا، نامازھناسى           |
| Sentimental           | عاتىفى، ھەستىزۈيىن               |
| Short story           | كورتە چىرۆك                      |
| Simile                | لېكچواندىن                       |
| Structuralism         | بونىيادگەرىيى                    |
| Style                 | شېواز                            |
| Stylisticism          | شېوازگەرىيىتى                    |

|                     |                       |
|---------------------|-----------------------|
| Neo Classicism      | كلاسیزمى نۆى          |
| Neo Romanticism     | رۇمانسىمىتى نۆى       |
| New Criticism       | پەخىنەى نۆى           |
| Novel               | رۇمان                 |
| Novelette           | كورتە رۇمان           |
| Objective           | بابەتى                |
| Objective Novel     | رۇمانى بابەتى         |
| Objectivity         | بابەتتىتى             |
| Ode                 | جامەى گۇرانى          |
| Oral literature     | ئەدەبى زارەكى         |
| Original Creation   | داھىننى پەسەن         |
| Orthodoxy           | ئۇرسۇدۇكىسى           |
| Painting            | نىگارەكەشى، وىنەكەشى  |
| Panegyrist          | پەندەپىز              |
| Parody              | شېۋازى چاۋلىكەردنەۋە  |
| Pastoral            | شېئىرى شۋانكارەبى     |
| Pentameter          | پەنج يەكەبى           |
| Personification     | دۋاننى شتى بىگىيان    |
| Pessimism           | پەشپىنى               |
| Philosophy          | فەلسەفە               |
| Plot                | گىرە، تان و پۇ        |
| Poem                | فەسىدە، جامە          |
| Poet                | شاعىر                 |
| Poetic              | شېئىرى                |
| Poetic prose        | پەخشانە شېئىر         |
| Poetic image        | ۋىنەى شېئىرى          |
| Poeticity           | شېئىرىت               |
| Poetry              | شېئىر                 |
| Poetry of exile     | شېئىرى تاراۋگە، مەنفا |
| Popular Poetry      | شېئىرى مىللى          |
| Popular literature  | ئەدەبى مىللى          |
| Popularism          | مىللىيەت، جەماۋەرى    |
| Post modernism      | پۇست مۇدېرنىزم        |
| Practical           | كردارى، پراكتىكى      |
| Practical Criticism | پەخىنەى پراكتىكى      |

|                          |                                     |
|--------------------------|-------------------------------------|
| Literature               | ئەدەب                               |
| Court Literature         | ئەدەبىي دەرياز                      |
| Political Literature     | ئەدەبىي سىياسى                      |
| Nationalistic Literature | ئەدەبىي ئەتمەۋىي                    |
| Proletarian Literature   | ئەدەبىي پرولېتارى                   |
| Love Poem                | چامەي ئەقىيى                        |
| Lyrical Poem             | چامەي گۆرانى - شىئەرى گۆرانى        |
| Lyricist                 | شاھەر، گۆرانىيىز                    |
| Manuscript               | دەستنوووس                           |
| Masque drama             | درامى دەمامكدار                     |
| Medieval Ages            | چەرخەكەننى ناۋرەست                  |
| Melodrama                | مېلۇدراما                           |
| Memory                   | بىرھەمى، يادگارى                    |
| Men of Letters           | نووسەر، ئەدەب، خاۋەن شەئەم          |
| Metacriticism            | رەخنەي رەخنە                        |
| Metaphysical poetry      | شىئەرى مېتافىزىكى - ئەۋدىۋىي سىروشت |
| Metaphor                 | مېتافۇر، خۋازە، مەجاز               |
| Meter, Metre             | كەش                                 |
| Metrics                  | كەشناسى                             |
| Mimesis                  | لاساپى كەرنەۋە                      |
| Modernism                | مۇدېرنىزم، نۆي                      |
| Modernity                | مۇدېرنىتە، نۆيى                     |
| Monologue                | مۇنۇلۇگ - ئەگەن خۇ دوان             |
| Moral criticism          | رەخنەي ئاكارى                       |
| Mysticism                | سۇلفىياتى، سۇلفىگەرى                |
| Myth                     | ئەفسانە                             |
| mythology                | مېسۇلۇزى، ئەفسانە                   |
| Narration                | گېرپانەۋە                           |
| Narration form           | شىئەي گېرپانەۋە                     |
| Narratologist            | گېرپانەۋەناس                        |
| Narrator                 | گېرپانەۋە                           |
| Narratee                 | گويۇگەر                             |
| Nature                   | سىروشت                              |
| Language of Nature       | زىمانى سىروشت                       |
| Neo                      | نۆي                                 |

|                        |                           |
|------------------------|---------------------------|
| Historical Novel       | رۇمانى مېتروۋىسى          |
| Hymn                   | سرودى ئايپىنى             |
| Hymnist                | سرودخوين                  |
| Identity               | ناسنامە                   |
| Identity of text       | ناسنامى دەق               |
| Idiom                  | ئىدىيۇم                   |
| Illusion               | وھم                       |
| Image                  | ۋىزىنە                    |
| Poetic image           | ۋىزىنى شىئىرى             |
| Imaginative            | خىيالى - خىيالىئامىز      |
| Individualism          | تاكخىۋازى - تاكىتى        |
| Innovation             | نويۇكرىنىمۇ - تازىكرىنىمۇ |
| Inspiration            | سروش - ئىلھام، نىگا       |
| Intellectual           | رۇشنىر، زھنى              |
| Interior Monologue     | مۇنۇلۇۋى ناخى             |
| Internal rhyme         | سەروى ناۋىكى              |
| Intertext              | ناۋدەق                    |
| Intuition              | پەھمكى، خۇپسكە پەھرە      |
| Irony                  | ئاپىرەنى، قۇشمەنى         |
| ironist                | قۇشمەنى                   |
| Irregular meter        | كىشى بىن رىئسا            |
| Journalism             | رۇۋنامىگىرى، رۇۋنامىۋانى  |
| Katharsis              | پاكىۋونمۇ                 |
| Language               | زمان                      |
| Language of Literature | زمانى ئەدەب               |
| Poetic language        | زمانى شىئىرى              |
| Legend                 | ئەھسسانە                  |
| Line                   | دېر شىئىر                 |
| Line endings           | كۆتايپىكەننى دېر شىئىر    |
| Literary               | ئەدەبىي                   |
| Literary Competence    | توانىتى ئەدەبىي           |
| Literary Criticism     | پەخنىي ئەدەبىي            |
| Literary discourse     | گوتارى ئەدەبىي            |
| Literary doctrine      | پىنھازى ئەدەبىي           |
| Literary Terms         | زاراۋە ئەدەبىيەكان        |

|                   |                                  |
|-------------------|----------------------------------|
| Eclogue poetry    | شېئىرى شوانكارىيى                |
| Elegance          | روونىيىزى                        |
| Elegy             | چامەى ماتەم                      |
| Eloquence         | پەوانىيىزى                       |
| Enlightment       | پۇشنگەرى، تەنوپىرى               |
| Epic              | داستان                           |
| Epistemology      | ئەپستۇمۇلۇزى-مەعرىپە             |
| Essay             | وتار                             |
| Ethical           | ئىكارىيى                         |
| Existentialism    | بىۋىئايەتى                       |
| Expressionism     | رېئىيازى تەبىئىرى                |
| Extra textual     | دەرەمەدى دەق                     |
| Fairy tale        | خەكايەتى پەرىيان                 |
| Fancy             | خەيالى                           |
| Fantasy           | فانتازىيا                        |
| Fiction           | خەيالىئامىز، چىرۈك، رۇمان        |
| Figurative        | مەجازى                           |
| Figures of speech | ھونەرەكانى ئاخاوتىن              |
| Flashback         | ھىلاش يالىك-گەرەنەۋە بۇ رابىردوۋ |
| Folk literature   | ئەدەبىي پەش و پروت               |
| Folklore          | فۆلكلۇر                          |
| Form              | شېئو، شەكىل                      |
| Formalism         | شەكىلخوۋازى-شەكىلانىيەت          |
| Formalist         | شەكىلانى، شېئوخوۋاز              |
| Free verse        | شېئىرى ئازاد                     |
| Futurism          | ئايىندەخوۋازى                    |
| Genre             | ژانىرى ئەدەبىي                   |
| Gnomic Poetry     | شېئىرى پەندىئامىز                |
| Half rhyme        | نىۋوسەروا                        |
| Hermeneutics      | ھېرمۇنتىكا، تەئۋىلزاتى           |
| Hero              | بالەۋانى ھىلەم يان رۇمان         |
| Heroic Couplet    | كۆپلەمى جۋوت سەرواىيى            |
| Hexameter         | دواز دەھىر گەبى-كېش              |
| Historical        | مىژوۋىيى                         |
| Historical drama  | دراىماى مىژوۋىيى                 |

|                        |                              |
|------------------------|------------------------------|
| Classicism             | رئبازی کلاسیکی               |
| Climax                 | لوتکه، پوئیکه                |
| Co-rhyming             | هاوسهروا، سهروا هاوبهش       |
| Comedy                 | کۆمیدی- گالته نامتیز         |
| Comparative Literature | ئهدهبی بهراورد               |
| Comprehensive          | گشتگیر، همه لایهن، سهراپاگیر |
| Concrete               | کۆنکریت، بهرجهسته            |
| Concrete poetry        | شعری کۆنکریتی                |
| Conflict               | ململانی                      |
| Contemporary           | هاوجهرخ                      |
| Contentio              | جیناسی تهواو                 |
| Context                | سیاق، دهق، چوارچۆوه          |
| Couplet                | جووت سهروا، مهستهوی          |
| Court love             | ئههینی دهربار                |
| Creative               | داهینه                       |
| Creativity             | داهینه ریتی، داهینان         |
| Critic                 | پهخته گر                     |
| Critical               | پهخته بی                     |
| Criticism              | پهخته                        |
| Culture                | کهلتور                       |
| Cultural               | فهرهنگی، کهلتوری             |
| Cultural background    | پیشهی کهلتوری                |
| Dadaism                | دادایزم، ولاحیزم             |
| Deconstruction         | ههلووشاندنهوه                |
| Description            | وصف                          |
| Detective Story        | چیرۆکی سیخوپی                |
| Determinism            | ئهدهریت                      |
| Didactic Poetry        | شعری فیزکردن                 |
| Dimension              | پهههه                        |
| Divinity               | ئاسمانی، خودایی              |
| Dogma                  | دۆگما                        |
| Drama                  | دراما                        |
| Dramatic               | درامایی                      |
| Dramatist              | درامانویس                    |
| Dualism                | دوالیزم                      |

| Literary Terms               | باشكۆي سۆيەم:<br>زاراۋە ئەدەبىيەكان   |
|------------------------------|---------------------------------------|
| Absolutism                   | رەھاگەرى- مۇتلەقىيەت                  |
| Abstract                     | تەجرىدى- دەرھەست                      |
| Act                          | پەردە(شانۇ) بەش                       |
| Adventure Stories            | چىرۆكەكانى گىيانبازى                  |
| Affective Criticism          | پەخنىە سۆزاۋى                         |
| Alienation                   | نامۇۋبون، ھاشىيۋون                    |
| Alliteration                 | دوبارەۋونەۋەى پەيتىك ئە دىرىكى شەئىرى |
| Allusion                     | ئامازە، ھېما                          |
| Ambiguity                    | ئىلى، تەم و مژى، شارۋەى               |
| Anarchy                      | پەشۋى، ئاشوب                          |
| Antagonist                   | دۇمپالەۋان                            |
| Anthem                       | سرودى (نەشتەمانى)                     |
| Anthology                    | گۈنۋىز                                |
| Anthropology                 | ئەنئەنىۋىۋۇلۇۋى، مەۋفەئەسى            |
| Anti-hero                    | دۇمپالەۋان، دۇمپارەمان                |
| Anti-rationalism             | دۇمپالەۋان                            |
| Approach                     | بۇجۋون، قوتابەئەنە، پەباز             |
| Aristocratic Romance         | پۇمانسى ئەرىستۋكراتى                  |
| Art                          | ھونەر                                 |
| Arts                         | ئادەب، ئەدەبىيات                      |
| Art for art s sake doctrine  | پەبازى ھونەر بۇ ھونەر                 |
| Art for life s sake doctrine | پەبازى ھونەر بۇ زىان                  |
| Artist                       | ھونەر مەند                            |
| Autobiography                | زىاننامەى خود                         |
| Ballad                       | بالاد، جامە                           |
| Bard                         | شاعىر، ھۇزانئان                       |
| Blank Verse                  | ھۇزانى بىن سەۋا                       |
| Chapter                      | بەش                                   |
| Carpe diem                   | قۇرۇكرىنى كات، كات بەخۇشى             |
| Character                    | پەسەرىردن                             |
| Classic                      | كاراكتەر، كەس                         |
| Classical                    | كلاسىك- كۇن                           |
|                              | كلاسىكى                               |



|                                    |                                      |
|------------------------------------|--------------------------------------|
| Father s sister s Daughter         | كچى مەت، كچى پىلكى باب               |
| Mother s Sister s son              | كوپرى خالەت، كوپرى پىلكى دايك        |
| Mother s Sister s Daughter         | كچى خالەت، كچى پىلكى دايك            |
| Nephew: Brother s son and Daughter | بىراز، كوپر و كچى بىرا               |
| Niece: Sister s son and Daughter   | خوشكەمزا، خوارزا، كوپر و كچى<br>خوشك |
| Step-Mother                        | زېر داك، ژىباب، باومېر               |
| Step-Father                        | زېباب، زېباوك                        |
| Step-Brother                       | زېبرا / بىراماك                      |
| Step-Sister                        | زېرخوشك                              |
| Step-son                           | زېر كوپر                             |
| Step-Daughter                      | زېر كچى                              |
| Brother s wife                     | ژىبىرا، بىراژن                       |
| Father s Brother s wife            | مامۇژن، ژىمام                        |
| Mother s Brother s wife            | خائۇژن، ژىخال                        |
| Husband s Brother s wife           | ھاوگىيان، ژن تى                      |
| Father s sister s Husband          | مېردى خوشكى باوك                     |
| Mother s sister s Husband          | مېردى خوشكى دايك                     |
| Grandson s children                | نەمۇزا، نەمى چىرچىرك                 |

## Kinship Terms

## زاناوهکائی خزمایهتی

|                              |                             |
|------------------------------|-----------------------------|
| Grandfather                  | بابیر                       |
| Grandmother                  | دایر، بیر                   |
| Father                       | باوک، باب                   |
| Mother                       | دایک، داک                   |
| Husband                      | میرد، همفرین، هاوسر         |
| Wife                         | ژن، هاوسر، همفرین           |
| Son                          | کور (کوری فلان)             |
| Daughter                     | کچ (کچی...)                 |
| Brother                      | برا                         |
| Sister                       | خوشک، خیشک                  |
| Uncle = Father s Brother     | مام                         |
| Uncle = Mother s Brother     | خال                         |
| Aunt = Father s Sister       | ممت- پلک، پوور              |
| Aunt = Mother s Sister       | خالمت- پلک، پوور            |
| Son-in-law                   | زاوا (زاوای...)             |
| Daughter-in-law              | بووک (بووکی...)             |
| Bride                        | بووک                        |
| Bridegroom                   | زاوا                        |
| Father-in law                | خهزوور                      |
| Mother-in-law                | خهسوو                       |
| Wife s sister                | دش (خوشکی ژن)               |
| Husband s sister             | دش (خوشکی میرد)             |
| Husband s Brother            | تی، شوبرا (برای میرد)       |
| Wife s Brother               | خزم، کوره خهزوور            |
| Son s son                    | نهوه، نغی، کوری کور، کورمزا |
| Wife s children              | نغسی، زرمندان               |
| Husband s children           | نغسی، زرمندان               |
| Husband s Wife               | هموی، هموی- ژنی میرد        |
| Father s Brother s son       | کورمام، پمام، ناموزا        |
| Father s Brother s Daughter  | کچمام، دوتمام، ناموزا       |
| Father s Brother s son s son | بن عم- کوری ناموزا          |
| Wife s sister s Husband      | ولدش زاوا، هافیننگ          |
| Father s sister s son        | کورممت، کوری پلکی باب       |

|                      |                                       |
|----------------------|---------------------------------------|
| Ultimate constituent | دوا پېكهاته                           |
| Ungrammatical        | ناپېزمانى                             |
| Universal Grammar    | پېزمانى گشتى، جيهانى                  |
| Utterance            | ونه                                   |
| Verb Phrase          | گرڼى كارى                             |
| Vernacular           | ناوخوږى                               |
| Vowel                | بزوين                                 |
| Word                 | وشه، پميف                             |
| Word Formation       | پېځنانى وشه                           |
| Word order           | پېكخستنې وشه، له دوايهك هاتن          |
| Yes-no- question     | پرسياړى بهلن- نا                      |
| zoosemiotics         | بمشيکه له زانستى هياماگرى سيميټوټيکسى |

|                          |                          |
|--------------------------|--------------------------|
| Quantifier               | رادى چەندىتى             |
| Quantitative Linguistics | زمانەوانى چەندىتى        |
| Quantity                 | چەندىتى                  |
| Question                 | پرسىپار                  |
| Reduplication            | دوويارىپىس               |
| Reflexive                | خۇپىس                    |
| Referent                 | ھېما بۇكرائو             |
| Regularity               | پىنساپى                  |
| Regular Grammar          | پىنزامانى پىنساپى        |
| Relativity               | پىنژەپى                  |
| Re-write Rule            | ياساى دوويارمكردنەوہ     |
| Root                     | پەگ                      |
| Saussurean               | پىنپازى زمانەوانى سۇسپىر |
| Semantics                | واتاسازى                 |
| Semeiology               | سىمپۇلۇزى، ئامازەپى      |
| Sense                    | واتا                     |
| Sentence                 | پىستە                    |
| Sociolinguistics         | زمانەوانى كۆمەلەپەتى     |
| Socio Pragmatics         | پراگماتىكى كۆمەلەپەتى    |
| Speech act               | كردەپى ئاخاوتن           |
| Structure                | پىنكەتە، شىپوہ، پۇنان    |
| Style                    | شىپواز                   |
| Surface Structure        | پۇنانى سەرموہ            |
| Syllable                 | پەگە                     |
| Synonymy                 | ھاووانا                  |
| Syntactic                | پىستەپى-سپناكىسى         |
| Syntagmatic relation     | پەپومندى ئاسۇپى          |
| Syntax                   | پىستەسازى                |
| Tag Question             | كلكە پرسىپار             |
| Tense                    | پىنژەپى گار              |
| Terminology              | زاراوپى                  |
| Theme                    | پاس                      |
| Topic                    | نپھاد                    |
| Traditional Grammar      | پىنپازى تەھلىپى          |
| Transformational Grammar | پىنزامانى گواستەنەوہ     |

|                         |  |
|-------------------------|--|
| Nominal                 | ناویس                                      |
| Noun                    | ناو  |
| Noun phrase             | گړئى ناوی                                  |
| Number                  | ژماره                                      |
| Object                  | بهرکار                                     |
| Object deletion         | لابردنى بهرکار                             |
| Paradigmatic relation   | پهپوهندى ستوونى                            |
| Paraphrase              | دپرشتهوه                                   |
| Parole                  | ناخاوتنى کؤنکړيتى                          |
| Paronym                 | پارؤنيم، پهپوهندى وشه به پرگى خؤى          |
| Parsing                 | شپکارکردن- شپتهلکردن                       |
| Particle                | پارتیکل، له بېشه سرهکېکائى ناخاوتن<br>نپه. |
| Part of Speech          | بېشى ناخاوتن                               |
| Passive Construction    | پېکھاتمى ناديار                            |
| Pattern                 | چؤر، شپؤوز                                 |
| Pedagogical Linguistics | زمانهوانى فيرکرن                           |
| perfect                 | تمواو                                      |
| Performer               | پېکر                                       |
| Performance             | کردارى، بهکارهينان                         |
| Personal pronoun        | چينواوى کسىي                               |
| Philology               | فيلؤلؤزى                                   |
| Phoneme                 | هؤنيم                                      |
| phonetics               | دمنگسازى                                   |
| Phrase                  | گړئ  |
| Phrase Structure        | رؤنانى گړئ                                 |
| Phrase structure rule   | پاساى رؤنانى گړئ                           |
| Polysemy                | هره وانا، هؤلوانا                          |
| Pragmatics              | پراگماتيکس                                 |
| Prague School           | هوتاپخانمى زمانهوانى پراگ                  |
| Prefix                  | پېشگر                                      |
| Prepositional phrase    | گړئبېمند                                   |
| Primary Auxiliary       | فرمانى پاريددمر                            |
| Primary Meaning         | واناى سرهکى                                |
| Qualifier               | رادمى چؤنپتى                               |

|                      |                                     |
|----------------------|-------------------------------------|
| Level                | ئاست                                |
| Levels of language   | ئاستەكانى زمان                      |
| Morphological level  | ئاستى وشەسازى                       |
| Phonological level   | ئاستى ھۆنۈرلۈزى / دىنكى             |
| Semantic level       | ئاستى واتاسازى                      |
| Lexeme               | لېكسىم، وشەى واتادار                |
| Lexicon              | وشە                                 |
| Linguist             | زمانەوان                            |
| Linguistic           | زمانەوانى                           |
| Linguistics          | زانئاستى زمان، زمانناسى             |
| Localism             | ناوچەسى                             |
| Logic                | مەنتىق                              |
| Logical              | مەنتىقى                             |
| Macro Linguistics    | زمانەوانىي گىئىگىرى ھەمەلايەنە      |
| Manner               | رەھنئار، ئاكار                      |
| Meaning              | واتا                                |
| Metaphor             | مەجاز                               |
| Metaphorical meaning | واتاى مەجازى                        |
| Mentalism            | بىر، لۇزىك                          |
| Metalanguage         | زمانى دەق                           |
| Metalinguistics      | زمانەوانى كۆمەلەيتى                 |
| Microlinguistics     | لايىنى دىنگ و وشە و پستە            |
| Modifier             | دېارخەر                             |
| Morpheme             | مۇرفىم                              |
| Morph                | مۇرف                                |
| Morphology           | وشەسازى                             |
| Morphophonemic rule  | پاساى مۇرفۇفۇنىمى- پاساى دىنگ و وشە |
| Nasal                | ئووتى- پەپوست بە ئووت               |
| Native-speaker       | ئاخاوتىنگەرى پەستى دەقەر            |
| Natural Language     | زمانى سروسىتى                       |
| Negation             | نەرى                                |
| Neogrammarian        | پېزىماتوسە لاوھكان                  |
| Neuro Linguistics    | زمانەوانى دەمار                     |
| Neutral              | بىلايەن، نەمەن نە نېر               |
| Norm                 | پەسا                                |

|                                    |  |
|------------------------------------|--|
| Goal                               | جوگرافى                                |
| Government                         | بەركار                                 |
| Government theory                  | دەسەلات                                |
| Grammar                            | تەپۋرى دەسەلات                         |
| Grammatical                        | پۇزمان                                 |
| Grammatical meaning                | پۇزمانىيى                              |
| Grammaticality                     | واتاقى پۇزمانىيى                       |
| Graphology                         | پۇزمانىيەوون                           |
| Hallidayan                         | گرافولوگىيە: نوسىنى سىستەمى زمان       |
| Head word                          | پۇبازى ھاليدى، زمانەۋاتى ئەركى         |
| High pitch                         | ۋشەى سەرە                              |
| Historical Linguistics             | ئاۋلۇزى بەرز                           |
| Homograph                          | زمانەۋاتى مېزوۋىيى                     |
| Homonym                            | ھاۋداپارشتن- ھاۋشېۋە ھاۋپەيت           |
| Homophone                          | ھاۋدەنگ و ھاۋ بېزە                     |
| Hyponym                            | ھاۋدەنگ                                |
| Idiolect                           | ھاپپۇنىم- بەشېك ئە كۆمەئېك             |
| Idiom                              | سىستەمى زمانەۋاتى ھەسكەر               |
| Internalised Language              | ئىدېئۇم                                |
| Ill-formed                         | زمانى بىر، ھۇش                         |
| Immediate Constituent              | نارپۇزمانى                             |
| Imperative                         | پېككەتەى دۋاى بەكەم پۇلېن بان كەرتكەرن |
| Indirect                           | ھەرمانىيى                              |
| Infinitive                         | نارپۇستەۋخۇ                            |
| Inherent Feature                   | جاۋۋك                                  |
| International phonetic Association | ئەدگارى بۇماۋىيى، بىنەجەيى             |
| Intonation                         | بەكپىتى دەنگسازى جىيەنى                |
| Jakobsonian                        | ئاۋاز                                  |
| Katz-postal hypothesis             | پۇبازى زمانەۋاتىيى ياكۇبىسن            |
| Kernel                             | گرېمانى پۇستال و كاتز ئە واتاسازى      |
| Kinship terms                      | رېستەى سەرەكى                          |
| Language                           | زاراۋەكلىنى خىزمەتەى                   |
| Langue                             | زمان                                   |
|                                    | سىستەمى زمانى كۆمەئېك                  |

|                          |  |
|--------------------------|--|
| Diminutive               | نازدارگردن، گهمگردن                                  |
| Discourse                | ناخاوتن  |
| Discourse analysis       | شرؤفه‌کردنی ناخاوتن                                  |
| Ditransitive             | هرمانج دوو بهرگاری همبج                              |
| Educational Linguistics  | زمانه‌وانی بهروردهیی                                 |
| Element                  | رهگمز  |
| Elision                  | لابردن، سرپنه‌وه                                     |
| Ellipsis                 | کرتانندن، لابردن                                     |
| Environment              | دهورویهر   |
| Etat de Langue           | باری زمان  |
| Etymology                | زانستی نه‌ژادی- ره‌سندی وشه                          |
| Expansion rule           | یاسای فراوانکردن                                     |
| Family tree              | داری مالبات، داری بنه‌چه                             |
| Feature                  | نهدگار، ناپه‌تمه‌ندی                                 |
| Field                    | یوار، کینگه  |
| Semantic Fields          | کینگه واتاپه‌گان                                     |
| Field of discourse       | یواری ناخاوتن  |
| Firthian                 | رهبازی فیرپ له زمانه‌وانی                            |
| Focus                    | فوکس- سه‌ره‌کی                                       |
| Form                     | شیوه   |
| Formal grammar           | رهبزمانی یونپادی، پیکه‌تاهیی                         |
| Formation rule           | یاسای دارژتتی به‌رای                                 |
| function                 | نهرک   |
| Functional analysis      | شرؤفه‌کردنی نهرکی<br>شیکردنه‌وه له‌سه‌ر بنه‌مای نهرک |
| Functional grammar       | رهبزمانی نهرکی                                       |
| Functional word          | وشه‌ی نهرکی  |
| Gender                   | ره‌گمز، سیکس له رهبزمان                              |
| Generic meaning          | واتای گشتی   |
| Generalization           | به‌گشتی کردن   |
| Generative grammar       | رهبزمانی پیکه‌پنهر                                   |
| Generative semantics     | واتاسازی پیکه‌پنهر                                   |
| Genva school             | هوتاپخانه‌ی زمانه‌وانی جنیف                          |
| Geographical Linguistics | زمانه‌وانیی جوگرافی                                  |
| Geolinguistics           | زمانه‌وانیی زهمپنی/ به‌شیکه له زمانه‌وانی            |



|                          |  |
|--------------------------|--|
| Clinical Linguistics     | زمانه وائىيى كلىنيكى                     |
| Cluster                  | هيشوو                                    |
| Coalescence              | تېكىچېرژان، لىه دوو دىنگ دىنگىكى جىياواز |
| Code                     | دروست دەپى                               |
| Cognitive Meaning        | هېما                                     |
| Cohesion                 | وائىي خۇدى                               |
| Collocation              | سازان، يەككەتوويى                        |
| Command                  | هاورېكى- ئەگەن يەك ھاتن                  |
| Comparative              | ھەرمانى داخووزى                          |
| Concept                  | بەرورد                                   |
| Connotive Meaning        | چەمەك                                    |
| Constructional Ambiguity | وائىي ناوھو                              |
| Content                  | ئىلىي بېكھاتەيى                          |
| Context                  | ناوھېرۇك، وشەي ھەرھەنگى، وشەي تەواو      |
| Conversation             | دەوروبەر، سىياق                          |
| Conversation analysis    | كەتوگۇ، ناخاوتن                          |
| Copenhagen School        | شېرۇفھەردىنى ناخاوتن                     |
| Co-text                  | ھوتابھانەي كۆپنھاگن                      |
| Data                     | دەقى سىياق، چارەسەركردىنى ئىلىي          |
| Declarative              | داتا                                     |
| Deep Structure           | خەبەرى                                   |
| Deixis                   | بېكھاتەي بىنجى- رۇئانىي زېرەو            |
| Denotative meaning       | نېشانكارمەكان                            |
| Dental                   | وائىي دەلال / ھېمايى                     |
| Dependent                | ددانى                                    |
| Derivation               | پارستە                                   |
| Derivational Ambiguity   | دارپۇتن، داتاشىن                         |
| Descriptive Linguistics  | ئىلىي دارپۇتزاو                          |
| Descriptive Semantics    | زمانه وائىيى وىسقى                       |
| Determiner               | وائىياسازى مىسقى                         |
| Deviance                 | دەپازخەر                                 |
| Diachronic               | لادان                                    |
| Dialect                  | دايكرۇنىكى، مىزوويى، ھۇناغ ھۇناغى        |
| Diaglossia               | زار، دايەلىكت                            |
|                          | دایەگلوئىيا                              |

| Linguistic Terms             | پاشكۆى يەكەم:<br>زاراۋەكئانى زمانەوانى - زمانناسى |
|------------------------------|---|
| Absolute                     | رەھا، رەگەزى جىيا                                 |
| Acceptability                | شياۋ، ۋەرگىراۋ، جەسپاۋ                            |
| Accommodation theory         | تيۆرى سازان                                       |
| Acoustics                    | دەنگىسازى بېسىن                                   |
| Actor-action-goal            | بەكەر- كىردار- بەرگەر                             |
| Adjacency pairs              | جوۋتە گوتىن- جوۋتە لىمەك نىزىك                    |
| Adjective                    | ئاۋەلئانۋ   |
| Adjectival                   | ئاۋەلئانۋ ناسا                                    |
| Adjectival phrase            | گىرىكى ئاۋەلئانۋى                                 |
| Affirmative                  | ئەرىس، ئەرى                                       |
| Agreement                    | رىكەۋتەن- لىگەل يەك ھاتىن                         |
| Ambiguity                    | ئىلى  |
| Antigrammatical construction | بېكەتەلى ناپىزمانى                                |
| Applied Linguistics          | زمانەۋانلىق كىردارىسى                             |
| Back formation               | جۆرىكە لە رۇئانلى ۋشە                             |
| Base                         | بىنەجە، چاۋوك                                     |
| Base components              | بېكەتەنەرىكەلى بىنج                               |
| Behaviorism                  | رەقتارىسى   |
| Bilingualism                 | دەياردەلى دوۋزمانى                                |
| Biolinguistics               | زمانەۋانلىق بايۋلۇژى                              |
| Bloomfieldian                | رىبازى بىلۋمىلىق، بونىيادگەرى لە زمان             |
| Bracketing                   | شىۋازى كەۋانە دانان لە شىۋىقەكىردىسى پىستەدا      |
| Branching                    | شىۋازى پۇلىنكىردىسى ئوق لىقى                      |
| BT: Baby-Talk                | ئاخاۋىتىنى زارۇك                                  |
| Cardinal                     | ژمارەسى، يەك، دوۋ                                 |
| Cardinal Vowels              | بىزۋىنە نەۋونەبەيەگان                             |
| Cartesian Linguistics        | زمانەۋانلىق كارتېسى،                              |
| Category                     | پەيۋەشلىق نىۋان زمان و بىر                        |
| Causative                    | پۇل   |
| Chomskyan                    | ھۇسى  |
| Classification               | رىبازى جۇمىسى                                     |
| Clause                       | پۇلىنكىردىن                                       |
|                              | پىستە، بەشپىك لە پىستە                            |

## Zz

- Z-z/zed/** دوا پیتی ئەلغەبای ئینگلیزی
- zany/'zəni/adj** ماستاوجی / قۆشمەچی / شینت
- zap/zæp/v** (بەچەك) دەكوژی
- zapper/n** ۱- ریمۆتی كۆتەرۆل  
۲- كۆژمەری خێرا
- zeal/zi:l/n** پەرۆشی، ھەماسەت
- zealot/'zelət/n** توندپەرۆ لەپەرۆشییەكەى
- zealous/'zeləs/adj** بەپەرۆش،  
توندپەرۆی ئایینی / بەھەماس
- zebra/'zebrə, 'zi:brə/n** كەرەكێوی  
zebra crossing/n تێپەرگای خەتدار
- Zen/zen/n** پالینگى بودییه بایەخ بە پامانى  
غەریزەى مرۆڤایەتى دەدات  
(ئەك كتیبیى دینی)
- zenith/'zenɪθ/n** لووتكە، تەپلاكی  
سەر، تۆقەسەر
- zephyr/'zefə(r)/n** شەمان، سروە،  
باى رۆژئاوا
- zeppelin/'zɛpəlɪn/n** بالۆنى ئەچەماوە:  
ئەلمانەكان لە جەنگى یەكەمى  
جیھان بەكاریان دەھینا.
- zero/'ziərəʊ/n** سەر، هیچ، چنە
- zest/zest/n** چێژ- خۆشى چەشتن
- zigzag/'zɪgzæg/n** ھێلى پینچاوپینچ-  
زیگزاگ
- zinc/zɪŋk/n** زینك
- zip/zip/n** گێزەى گولە، دەنگى ددان
- Zip code/'zɪp kəʊd/n** ھێمای پۆستە
- zither/'ziðə(r)/n** ئامیترىكى مۆسیقایىیە  
لەقانون دەچى
- zodiac/'zəʊdiæk/n** ۱- قەللە، گەردوون  
۲- بورج- كەنۇ
- zonal/'zəʊnəl/adj** دابەش كراوەتە سەر  
چەند ناوچەییەك
- zone/zəʊn/n** ناوچە، بەش، ھەزیم  
ناوچەى ئازەلان
- zoo/zu:/n** باخچەى ئازەلان
- zoological/'zəʊə'lɒdʒɪkl/adj** پەيوەندى بەجیھانى گیانەمرائەو ھەمىە  
زانای ئازەلان،
- zoologist/'zəʊ'blɒdʒɪst/n** گیانەمرناس
- zoology/'zəʊ'blɒdʒi/n** زانستى ئازەلناسى
- zoom/zu:m/n** ۱- ھەلسانەوێ  
لەھاكاوێ فېزىكە، گەرمە
- ۲- گەرمەىكى فزىك، زووسى كامبزا، ئاویئە
- zucchini/'zu'ki:ni/n** مێو
- Zulu/'zu:lʊ:/n** تېرەيەكى ئەفریقایىیە  
زمانىكى تايیبهتى ھەمە/تېرەى زولۇ

yoga/'jəʊgə/n يۇگا: مېتۇدېنىكى ھىندىيە

ئە سۆزلىمەت نىزىكە جۇزىكە ئە رۇھانىيەتى

ھىندۇسى

yoghurt/'jɒgət/n ماست

yogi/'jəʊgi/n وەرژشەۋانى يۇگا/يۇگاۋان

yoke/'jəʊk/n ۱- تۇق ۲- جۈرۈتە گا

۲- ئاۋمىل- شان ۴- ئاۋقەد- كەمەر

yokel/'jəʊkl/n گۈندىيى، دەشتەكى

yolk/'jəʊk/n زەردىنەنى ھىلگە

yon/'jɒn/adv لەرى

yonder/'jɒndə(r)/adj-adv ئەۋە، لەۋى

yonks/n مارەيەكى ئۇد

yore/'jɔ:(r)/n بەسەرچۈۋ/پېشۋو

days of رۇزائى كۇن/راپىردوۋ/دېرىن

yore

you/ju:/pron تۇ، (ئىۋە)

you'd \* you had تۇ ھەتتۈۋ/

ئىۋە ھەتتەنۋو

you had تۇ/ئىۋە ھەتتۈۋ/ ھەتتەنۋو

you would تۇ/ئىۋە لەسەرتە/ ئە سەرتە

you'll \*you will شىۋە داھاتوۋ

young/jʌŋ/adj

لاۋ، تۇلۇز/چۈۋك-

بەچكە

youngster/'jʌŋstə(r)/n كۈپ، ھەرزەكار

your/'jɔ:(r)/pron ھى تۇ (مولكدارى)

you're\*you are

ھى تۇ، ھى ئىۋە

yours/'jɔ:z/pron

yourself/'jɔ:'self/pron ۱- خۇت/خۇتتان

۲- تەندروسى باش

youth/ju:θ/n گەنج، لاۋ، گەنجى

youthful/'ju:θfl/adj لاۋ- گەنج

youthful hostel ھۆتلىنى ھەرزان- بۇگەنجان

yowl/'jəʊl/v ۱- شىۋەۋە و پۇۋۇ دەگا

۲- دەلورۇن

yo-yo/'zəʊ zəʊ/n يارى يۇۋۇ

yule/ju:l/n جەژنى سەرى سال

yummy/'jʌmi/adj بەتام

yuppie=yuppy/'jʌpi/n لاۋىكى سەركەتو ئە

كارەكانى

yurt/n

خىۋەت/ خىۋەتى جەلدى

# Yy

|                       |   |
|-----------------------|---|
| Y-y/wai/              | پىتى بىست وپىنچەم لە<br>ئەلغىباي ئىنگلىزى   |
| yacht/jɒt/n           | يەلەم، يەخت، قەياغ  |
| Yahoo                 | رەگەزىكى گىيانەرمە شىۋە<br>ھەموو خراپى يەكەنى مۇۋقۇ ھەيە/<br>تۆپىكى بەناۋاتىكى ئىنتەرنېتتە. |
| yak/jæk/n             | ئاۋىلى ياك: گايەكى پىچ دىۋىزە   |
| yam/jæm/n             | پەتاتەي چىنى /<br>پەتاتەي شىۋىن   |
| yank/jæŋk/n           | پوتى دەككاتە، رادەككەش  |
| Yankee/'jæŋki/n       | خەلكى ئىنگلىتەراي<br>ئوئۇ لە ئەمەرىكا   |
| Yankee/n              | يانكى، ئەمەرىكايى   |
| yap/jæp/n             | ۋەپىن(سەگى بچوك)، ئۆپەۋى  |
| yap/v                 | دەپەۋى، ئۆپەۋى دەكا   |
| yard/jɑ:d/n           | ۱- (۹، ۴۴) سەم ياردە /<br>سەن قەندەم  |
|                       | ۲- ئارىكى ئاسۋىسى بۇ بەستىنى پەردە  |
|                       | ۳- گۆرەپان - باخچە - رويەر  |
| yardstick/'jɑ:dstɪk/n | دەرىك   |
|                       | دەرىۋەكەي ياردەمەكە / مېھەك   |
| yarn/jɑ:n/n           | ۱- دەۋرۇ، رىس   |
|                       | ۲- ھەقايەت، بەسەرھات  |
| yawl/jɔ:l/n           | يەلەمىكى بچوك،<br>يەلەسى چارۋەكەدەر   |
| yawn/jɔ:m/n - v       | باۋىشەك - بۇرۇن /<br>دەپۇرۇش - باۋىشەكى دەي   |
| ye/ji/pron            | ۱- ئۇ، ئۆۋە   |
|                       | ۲- ئامەزى ئاسىيارى - ئاسىن  |
| yea/jei/n             | يەلى  |
| year/jiə(r)/n         | سال   |
| yearbook/'jiəbʊk/n    | كىتەبى سالانە   |
| yearling/'jiəliŋ/n    | ئاۋىلىك تەمەنى  |
|                       | لەنئىۋان سالىك و دووسان يىت / يەك سالى  |

|                         |   |
|-------------------------|---|
| yearly/adv              | سالانە  |
| yearn/jɜ:n/v            | يەپەرۇش دەپى، مەتۋى دەپى  |
| yearning/'jɜ:niŋ/n      | پەرۇش - ئارەۋۇ -<br>تەمەزۇ  |
| yeast/ji:st/n           | خومەرە، ھەۋىرەتەش   |
| yell/jel/v              | ھاۋارى دەكا، دەنەپۇش  |
| yell/n                  | ھاۋار كەردن - تەراشەن   |
| yellow/'jələʊ/adj       | زەرد  |
| yellow/n                | رەنگى زەرد  |
| yellow/v                | زەرد ھەلدەگەپى  |
| yellowish/adj           | زەردباۋ   |
| yelp/jelp/v             | ۱- دەۋەپى<br>۲- دەنئەلىنى   |
| yelp/n                  | ۱- ۋەپىن ۲- ھاۋار ئۇ ھەلسەن   |
| yeoman/'jəʊmən/n        | جوتىيارى مولكەدەر   |
| yeomanry/'jəʊmənri/n    | تەپپىكى سۋارەي<br>جوتىياران   |
| yes/jes/interj          | يەلى  |
| yesterday/'jestədeɪ/adv | دەۋىنى / دەۋىنى   |
| yet/jet/adj             | ۱- ھەتتا ئىستە، مېشەتتا<br>۲- لەگەل (ئەرى) دە دىت   |
|                         | ۳- سەرىارى ۴- پۇرۇك، پۇرۇك لە پۇرۇن<br>بەماناى (يان)، (ياخود)   |
| yew/ju:/n               | دەرى تەقسوس لە نەزىك<br>كەنئىسا دەپۋى دەركە ھەردەم كەسكە  |
| Yiddish/'jɪdɪʃ/n        | زەمانى ئاخاۋاتنى جىھانى<br>جولەكە   |
|                         | - شىۋەمەكە لە زەمانى ئەلمانى كۇن ۋەك زەمانىكى<br>ئاۋچەپى لە ئەۋرۇپاى رۇزەمەلات و لاى كۇچەران<br>بەكار دەي |
| yield/ji:ld/v           | ۱- بەرەسى دەپى - بەرى دەپى<br>۲- چى تە بەرەنگارى ئاكا   |
| yield/n                 | بەرەم   |
| yob/jɒb/adj             | ۱- بىن كار<br>۲- لاۋىكى گىرەشۋىن - دەپەۋت   |

# Xx

|  |   |
|--|---|
| <p><b>X-x/eks/</b> پیتی بیست و چوارم له<br/>ئەلبای ئینگلیزی<br/>۲-ژماره ده ۲-ئیمای جاران</p> <p><b>xenophobia/zənə'fəubiə/n</b><br/>(ئەخۆش) بقی ای بوونەوی<br/>بیانی (بیگانه نەوستی)</p> | <p><b>Xerox/'ziərɒks/n</b> شینوازی (زیرۆکس) بۆ<br/>کۆپی کردنی بەلگەنامە</p> <p><b>Xerox/v</b> وێنە دەگری؛ کۆپی دەکا</p> <p><b>Xmas/'krɪsməs/n</b> جەژنی لەدایک بوونی<br/>مەسیح (عیسا)</p> <p><b>x-ray/'eksreɪ/n</b> تیشکی سینی (ئەشیمە)</p> <p><b>xylophone/'zaɪlə'fəʊn/n</b> زایلوفون<br/>(ئامێزێکی مۆسیقاییه)</p> |
|--|---|

|                      |   |                         |  |
|----------------------|---|-------------------------|--|
|                      | پاپۆز و فرۆكە                                     | writhе/raið/v           | خۆ دەرگوشن   |
| wren/ren/n           | بالندەيمەكى بچووكى                                | writing/'raitɪŋ/n       | ۱- نويسين ۲- دانان   |
|                      | خۆش تاوان   | written*write/adj       | نووسراو  |
| wrench/rentʃ/n       | ۱- پاكشاشانىكى                                    | wrong/rɒŋ/n - v         | گوناه، تاوان، پوچ - زولم دەكا                                  |
|                      | لەناكاو ۲- لادانىكى لەپەر                         | wrong/rɒŋ/adj - adv     | هەلەيمەكى ناراست، نادروست، ناشايسته، ناشەرمى، بەشىۋەيمەكى هەلە |
|                      | ۳- لەيمەك جىبابوونەو ۴- ئازار                     | wrongdoer/'rɒŋdʊ:ə(r)/n | گوناهبار   |
| wrest/rest/v         | ۱- دەرڧىتىنى                                      | wrongdoing/'rɒŋdʊ:ŋ/n   | ئازاردان، گوناه، تاوان   |
|                      | ۲- بەكۆشش دەستى دەكەرى                            | wrongful/adj            | ناياسايى/ئامەدالەت   |
| wrestle/'resl/v      | زۇرانبازى دەكا، خەبات دەكا، تىدەكۆشنى             | wrote*write/v           | نووسى  |
|                      | زۇرانبازى   | wrought*work/v          | كارى كرد   |
| wrestler/'reslə(r)/n | ۱- زۇرانباز                                       | wrung*wrɪŋ/v            | گوشى، مىلى گوشى تا بىكۆشنى                                     |
|                      | ۲- يۆكسۈن كەر                                     | wry/v                   | ۱- خوار دەكاتهو/ بادەدا ۲- پووى گرز دەكا                       |
| wretch/retʃ/n        | كۆل، ھەزار  | wry/rai/adj             | كالتەچاپ و ئاڧومىد   |
| wretched/'retʃɪd/adj | ۱- ھىچ وپوچ، بىنەھا، زۇر ناشاد                    | wryly/'raɪli/adv        | بەتارەزايى، بە كالتە جارىەو                                    |
|                      | ۲- خراب، نەفرەت لىكراو                            | wud/adj                 | گەمژە/ شىت   |
| wriggle/'rɪgl/v      | وەكو كرم پىنج دەخواتەو، لول دەپرا، پىچاوپىنج دەكا | wunderkind/n            | پىتۆل/ عمبەرمى (لە مندالى - گەنجى)                             |
|                      | دەكوشن - ئاوى لى دىنىن                            | wuss/n                  | گەمژە/ گىژ/ گەنجۇ  |
|                      | wring/rɪŋ/v                                       | www                     | كورىكراوۋى تۆرى جىھانى بۇ دۆزىنەۋى زانىبارى لە كۆمپيۇتەر       |
| wrinkle/'rɪŋkl/n     | لۆچ بوون  | wye/n                   | پىشى y   |
| wrinkly/'rɪŋkli/adj  | لۆچ دار   | wysiwyg                 | -ئەۋەى دەپىنى ئەۋەت دەست دەكەرى                                |
| wrist/rɪst/n         | مەچەك، قۆل  |                         | -كت وەت/ دەقاو دەق/ وەك خۇى                                    |
| wrist-watch/n        | سەعاتى دەستى                                      |                         |  |
| writ/rit/n           | فرمانىكى ياسايى/ قەزاشى                           |                         |  |
| write/raɪ/v          | دەنووسى   |                         |  |
| write-off/n          | زىانىكى تەۋا- بىنەھا بوون                         |                         |  |
| writer/'raɪtə(r)/n   | نووسەر  |                         |  |
| write-up/n           | نمايش، تۇمارىكى نووسراو                           |                         |  |

workmanlike/adj کارامه-لیها توو

workmanship/n کارامهیی له

work-room/'wɜ:kru:m, -rum/n

پیشمه‌سازییدا، ژووری کارکردن

workshop/'wɜ:kʃɒp/n

دهزگای کار

work-shy/adj تهمبهل، تهمزهل

world/'wɜ:ld/n

۱-دنیا، جیهان

۲-دنیا(زهوی وههرچی لهسه‌ریه‌تی)

۳-کاری دنیاایی ۴-جیهان

۵-کۆمه‌لگای مرۆفایه‌تی

worldly/'wɜ:ldli/adj

۱-دنیاایی

۲-جیهانی ۳-نادینی نه‌ک دینی

worldwide/'wɜ:ldwaɪd/adj

ناویانگی جیهانی / لهسه‌ر ئاستی جیهانی

worm/'wɜ:m/n

۱-کرم

۲-کەسیکی هیچ وپووج-ناگرنگ

worm-eaten/'wɜ:mɪtən/adj

خورا،

کرمی بوو

worn\*wear/adj

له‌به‌رکارا

worn\*out/adj

۱-نه‌که‌ک کەوتوو

۲-زۆر ماندوو

worry/'wɒri/v

بیزاری ده‌کا-

نیگه‌رانی ده‌کا

worry/n

۱-نیگه‌رانی

۲-په‌زاره ۳-خەمی دنیا

worry/adj

نیگه‌ران هین- نیگه‌رانه‌کەر

worse/'wɜ:s/adj-adv

به‌شێوه‌یه‌کی

خراپتر

worsen/'wɜ:sən/v

تێکی ده‌دا، خراپی

ده‌کا

worship/'wɜ:ʃɪp/n

۱-په‌رستن

۲-خۆش‌ه‌ویستی تارا‌ده‌ی په‌رستن

worship/'wɜ:ʃɪp/v

۱-ده‌په‌رستن

۲-هینده‌ی خۆش ده‌وی ده‌په‌رستن

worshipful/'wɜ:ʃɪfl/adj

به‌په‌رێز/

وه‌زدار

worshipper/'wɜ:ʃɪpə(r)/n

خوایه‌رست

worst/'wɜ:st/adj

خراپترین

worth/'wɜ:θ/adj

۱-شایانه، شایسته

۲-به‌های دراوی

worthless/'wɜ:θləs/adj

سوودی نیه،

به‌به‌ها

worth-while/'wɜ:θ'waɪl/adj

۱-شتتێکی شایسته ۲-به‌سوود

worthy/'wɜ:θi/adj

۱-به‌نرخ

۲-شایه‌ن به‌ په‌رێز و په‌رێزاین

would/wud/v

پا‌بر‌دووی هه‌رچی

would-be

هه‌ز ده‌کات ببێت

wound/'waʊnd/n

برین

wound/v

۱-بریندار ده‌کا

۲-هه‌ستی بریندار ده‌کا

wove\*weave/v

ده‌چنێ

woven\*weave/adj

چینراو

wrangle/'ræŋɡl/n-v

ناکۆکی

شهره‌ قسه‌ به‌شێوه‌یه‌کی تو‌په‌ وتو‌ئێژ ده‌کا

wrap/ræp/v

ده‌په‌چینه‌وه، لوونی ده‌دا

wrapper/'ræpə(r)/n

به‌رگه‌یه‌رگی

کتێب و روژنامه

wrapping/'ræpɪŋ/n

کاغه‌زی په‌چانه‌وه

wrath/rɒθ/n

تو‌په‌یی، په‌ستی

wrathful/'rɒθfl/adj

په‌ست، زۆر تو‌په

wreak/ri:k/v

به‌سه‌ر ده‌بارێن-

چی‌به‌چی ده‌کا

wreath/ri:θ/n

تاجه‌ گولینه

wreath/ri:ð/v

۱-به‌گولێ دانه‌پۆشن

۲-تاجی گولینه‌ی له‌سه‌ر دانه‌ئێ

۳-خۆ به‌ په‌لك دانه‌پۆشن

wreck/rek/n

(پاشماوه) ی‌پا‌پۆر،

وێزانی، پوخاو

wreckage/'rekɪdʒ/n

پاشماوه‌ی



|                          |  |                       |  |
|--------------------------|--|-----------------------|--|
| womanly/wumənli/adj      | ڙٺائي،<br>ڙٺو ٺورڪ   | woodworm/wudwɜ:m/n    | ۲-دارتاشي  |
| womb/wu:m/n              | ۱-رهم ۲-بهزهي  | woody/adj             | مڙهي دار- ڪرمي دار   |
| won*win/v                | برديوه   | wool/wul/n            | ۱-لهدار ٺهڇيٽ- دارناسا   |
| wonder/wʌndə(r)/n        | ۱-سهيرو<br>سهمره   | woollen/wulən/adj     | لهخوري دروست<br>ڪراو   |
|                          | ۲-عهجايب، لهراڻه بهدر، سمرسورهيٺنر                         | woollens/n            | پيشه سازي خوري   |
|                          | ۳-سمرسورمان  | woolly/wuli/adj       | ۱-وهڪو خوري وايه<br>۲-ناديار   |
| wonder/wʌndə(r)/v        | ۱-دهيهوئڻ  | word/wɜ:d/n           | ۱-پهيف، وشه<br>۲-قسه ڪردن، ناخواتن ۳-دهنگوياس  |
| wonderful/wʌndəfl/adj    | سمرسورهيٺنر/ ناياب   |                       | ۴-بهلڙين ۵-لهرمان<br>۶-قسهي ناسماني، خواهي، ڪٽيبي پيڙز   |
| wonderfully/wʌndəfli/adv | به شيوهيهڪي ڙٺو باش  | wore*wear/v           | لهبيري ڪرد   |
| wonderland/wʌndələnd/n   | ولائي سمرسورمان وشتي سمير/<br>ولائي خهياڻي له چيڙڪي منڊالڻ | work/wɜ:k/n           | ۱-ڪار، پيشه<br>۲-ڪاري (فيزيائي) ۳-دانراو، ڪاري ٺههبي<br>۴-ڪارگه ۵-ڪاري ميڪانيڪي<br>۶-دامه ڙاوهڪان  |
| wonky/wɒŋki/adj          | ۱-نه ساغ<br>۲-لهقاو- نه چهسپيو- جيئي مٽمانه ٺهيه.          | work/v                | ۱-ڪار دهڪا<br>۲-ٺاميرهڪهي دهخاته گهڙ<br>۳-سمردهڪهوي ۴-سمربرهشتي دهڪا<br>۵-گريئ دهڪاتوه ۶-بههيواشي پئي دهڪا<br>۷-دروست دهڪا ۸-خومرهئي ٿڻ دهڪا |
| won't*will not/v         | ٺاين   |                       | ۹-ڪار دهڪا<br>۱۰-پڙڙيهه<br>۱۱-جهن به جيئ دهين/ ڪرداري به   |
| wont/wəʊnt/n             | پراهاتوو   | workable/wɜ:kəbl/adj  | ٺهيو پڙڙيهه  |
| wool/wu:v                | ۱-پياهاه لهنڻ<br>۲-بهدهست بيٺن                             | workaday/wɜ:kdeɪ/adj  | ٺيڙائي   |
| wood/wud/n               | دارستان  |                       | پڙڙانه: رڙڙين  |
| wood/n                   | دار  | workbasket/n          | سندووقتي دورومان   |
| woodcut/wudkʌt/n         | ويٺهيهڪي<br>هملڪو ٺراو لهسر دار                            | workday/wɜ:kdeɪ/n     | پڙڙائي ڪار   |
| woodcutter/wudkʌtə(r)/n  | دارپر،<br>دارهوان  | worker/wɜ:kə(r)/n     | ڪريڪار، ٺيشڪر  |
| wooded/adj               | زهويهڪي ڀڙ لهدار   | work-force/wɜ:kfɔ:s/n | ۱-ڪريئ<br>دهست: ٺيشڪر ۲-ٺامرهي ڪريڪاران  |
| wooden/wudn/adj          | دارين، له دار<br>دروست ڪراو                                | working class/adj     | ۱-چيني ڪريڪار<br>۲-ڪرداريي   |
| woodland/wudlənd/n       | دارستان  | workman/wɜ:kmən/n     | ڪريڪار   |
| woodwork/wudwɜ:k/n       | ۱-ڪهرهستهي لهدار دروست ڪراو                                |                       |  |

|                                       |  |                               |                            |
|---------------------------------------|--|-------------------------------|----------------------------|
| wise/waɪz/adj                         | زانا، ژیر                                |                               |                            |
| wish/wɪʃ/v                            | دەپەوئ، ھەزى لېئە                        | withstand/wɪð'stænd, wɪθ's-/v | لەدەرەو                    |
| wishbone/'wɪʃbəʊn/n                   | ئىسكى                                    |                               | ۱- بەرەنگارى دەكا          |
|                                       | پىل (بالندە)                             |                               | ۲- بەرپەرچى دەداتەو        |
| wishful/'wɪʃfl/adj                    | ھىلى دار،                                | witness/'wɪtnəs/n             | ۱- بەلگە نامە              |
|                                       | ھىواخوۋان                                |                               | ۲- گەواھىدەر               |
| wisp/wɪsp/n                           | كاكۆل، بسك (پرچ)                         | witness/v                     | ۱- گەواھى دەدا             |
| wistful/'wɪstfl/adj                   | تېروانىنىكى                              |                               | ۲- پشتىۋانى دەكا ۲- دەبىئى |
|                                       | خەماۋى و تامەزۇئى/ مات                   |                               | ۴- شاھەتە لىسەر دەدا       |
| wit/wɪt/n                             | ۱- ئەقلى، بىر                            |                               | ۵- ئىمزاكەى پەسەندەكا      |
|                                       | ۲- خوئىن شىرىنى، پوو خۇشى                | witness-box/n                 | شۇئىنى ۋەستانى             |
| wit/adj                               | پوو خۇش                                  |                               | گەواھىدەر/شاھەد            |
| witch/wɪtʃ/n                          | ئافرەتە سىچر بازو                        | witticism/n                   | زىرەكايەتە - قۇشمەجىپەتە   |
|                                       | جادوگەر                                  | witty/'wɪti/adj               | نوكتەچى/قۇشمەجى/           |
| witchcraft/'wɪtʃkrɑ:ft/n              | سىچرو                                    |                               | زىرەك                      |
|                                       | جادوگەرى                                 | wives*wife                    | ژەنەكان/ ھاوسەرەكان        |
| witchdoctor/n                         | پزىشكىكى سىچرىان                         | wizard/'wɪzəd/n               | سىچرىان، جادوگەر           |
|                                       | (لەلەى ھەندىك كۆمەل)                     | whoa/int.wo                   | راۋەستە، ھۇش               |
| with/wɪð, wɪθ/prep                    | لەگەل -                                  |                               | (بۇ لەسپ)                  |
|                                       | لەگەلدا رىكەوت - خاۋەن                   | wobble/'wɒbl/v                | لار دەبىن، بەگومان         |
|                                       | لەگەل، لەۋى - دژ - بەۋى - لەگەل - بەھۇبە |                               | دەبىن                      |
|                                       | - ئەۋەى پەيوەندى بەرەۋە ھەبىت            | woe/wəʊ/n                     | بەلا، خەم، ئەفرەتە خاۋا    |
|                                       | - سەرىارى ئەۋەى كە                       | woebegone/'wəʊbɒgn/adj        | پوۋئىكى خەماۋى             |
| withdraw/wɪð'drɔ:, wɪθ'drɔ:/v         | دەكشىتەۋە                                |                               | خەمۆك، كلۆل                |
|                                       | كېشايەۋە، خۇى كېشايەۋە                   | woke*wake/v                   | رابوۋ - ھەلسا              |
| withdrawal/wɪð'drɔ:əl, wɪθ'drɔ:əl/adj | كشائەۋە                                  |                               | رادەبىن، ھەلدەستە          |
|                                       | سىس دەبىن                                | woken*wake/adj                | ھەلساۋ، رابوۋ              |
| withhold/wɪð'həʊld, wɪθ'h-/v          | ۱- دەشارىتەۋە ۲- رەتدەكاتەۋە پدا         | wolf/wʊlf/n                   | گورگ                       |
|                                       | ۱- لەئىو (مان)                           | wolfish/adj                   | دېندە (ۋەك گورگ ۋاىە)      |
|                                       | ۲- لە ميانەى، لە ھالەتەى                 | woman/'wʊmən/n                | گورگ ئاسا                  |
| without/wɪðaʊt/prep                   | بەبى،                                    |                               | ژن، ئافرەت                 |
|                                       |  | women/'wɪmɪn/n                | ژنان                       |
|                                       |  | womanhood/'wʊmənɦud/n         | ھى،                        |
|                                       |  |                               | سەرچەم ژنان، ژنانى         |
|                                       |  | womanish/'wʊmənɪʃ/adj         | ژنانى،                     |

|                         |  |                        |  |
|-------------------------|--|------------------------|--|
| wilderness/wildənəs/n   | ناشەرى، ئارىك<br>كاول،<br>برىنگ                          | windscreen/windskrin/n | جامى<br>پىشەورەى ئۆتۈمبىل                          |
| wildfire/waɪldfaɪə(r)/n | ئاگرىكى  | windscreen-wiper/n     | فلچەى<br>جامى ئۆتۈمبىل                             |
| wile/waɪl/n             | ئۆزى وىزانكەر<br>فېل، گزى، مەكر، ئۆزىن                   | windward/wɪndwəd/n     | ئەولايەى<br>بەلەم كە ياللى دەدات                   |
| wilful/wɪfl/adj         | ۱- سەر سەخت<br>۲- بە ئەنلەست                             | windy/adj              | رۇڭىكى بادار، گەردەلۈل                             |
| would.will              | خواويستى (قەدەس)   | wine/waɪn/n            | شەراب، ئارەق                                       |
| would.will              | رازى دەيى  | wing/wɪŋ/n             | ۱- بال<br>۲- ھۆبەى ئۆتۈل ۲- بالى تۈندەرە لە پارتىك |
| would.will              | گريمانەى روودانى شتىك                                    | wink/wɪŋk/v            | ۴- لايەكى شانۇ<br>چاوى دەنوقىنى                    |
| would/v.will            | ۱- ويست ۲- ئارەزوزو                                      | wink/wɪŋk/v            | چاوى دەتروكىنى                                     |
| will/n                  | ۱- ويست ۲- ئارەزوزو                                      | winner/wɪnə(r)/n       | براوہ  |
| will/wɪl/n              | ۱- نامادە ۲- كراو  | winning/n-adj          | (ئەسپى) براوہ/بەردنەوہ                             |
| willing/wɪlɪŋ/adj       | بەخۇشى يەوہ  | winning/adj            | خەندەيەكى سەراوى                                   |
| willingly/adv           | دار چىنار  |                        | سەرنج راکىش  |
| willow/wɪləʊ/n          | ھىزى ئىرادە-ويست   | winnings/wɪnɪŋz/n      | قازانچ،<br>دەسكەوت                                 |
| will-power/n            | سپپس دەيى  | window/wɪnəʊ/n         | كەپەكى گەنم<br>كەپەك و دانەوئە جىادەكاتەوہ         |
| wilt/wɪlt/v             | بەئۆزىن،<br>ساختەچى، مەكرىاز                             | winsome/wɪnsəm/adj     | بەزەيەكى<br>سەرنج راکىش                            |
| wily/waɪli/adj          | دەباتەوہ<br>ئاي و ئۆى دەكا                               | winter/wɪntə(r)/n      | زىستان   |
| win/wɪn/v               | راكىشەر و بەرزكەرەوہ                                     | wintery/wɪntri/adj     | كەش و<br>ھەواى زىستانى                             |
| wince/wɪns/v            | با، ھەوا، ھەناسە/<br>غازى ئاسك                           | wipe/waɪp/v            | ۱- دەسپىتەوہ،<br>پاك دەكاتەوہ ۲- وشكى دەكاتەوہ     |
| winch/wɪntʃ/n           | ۱- پىنج دەخواتەوہ<br>۲- دەپىچىتەوہ ۳- دەبەستى ۴- مۆردەكا | wire/waɪə(r)/n         | ۱- واير، تەل<br>۲- (برقىيە) بروسكە                 |
| wind/wɪnd/n             | ۱- پىنج دەخواتەوہ<br>۲- دەپىچىتەوہ ۳- دەبەستى ۴- مۆردەكا | wireless/waɪələs/adj   | بى تەل   |
| wind/v                  | ۱- پىنج دەخواتەوہ<br>۲- دەپىچىتەوہ ۳- دەبەستى ۴- مۆردەكا | wiring/waɪərɪŋ/n       | تۆزى تەل كارەبا،<br>گەيەنەر                        |
| wind/v                  | ۱- پىنج دەخواتەوہ<br>۲- دەپىچىتەوہ ۳- دەبەستى ۴- مۆردەكا | wisdom/wɪzdəm/n        | زانايى، ئۆزى                                       |
| windbreak/n             | بەبەست، باگر   | wisdom-tooth/n         | دەداتى ئۆزى  |
| winder/n                | كلىلى سەعات/پەلە   |                        |  |
| windfall/wɪndfɔ:l/n     | ئەو دارەى با<br>دەيخات                                   |                        |  |
| windmill/wɪndmɪl/n      | ئاشى ھەوا  |                        |  |
| window/wɪndəʊ/n         | پەنجەرە  |                        |  |
| windpipe/wɪndpaɪp/n     | بۆزى ھەوا  |                        |  |

## whirl

- whirl/wɜ:l/n گیزا۱ - خورول خواردهنهوه  
 whirl/v خورول دهخوا، گیزا دهبن  
 whirlpool/'wɜ:lpu:l/n خورول ناو/  
 گیزهمنی ناوی دهریا  
 whirlwind/'wɜ:lwɪnd/n گهردهلول  
 whisk/wɪsk/n ۱- تۆزداوهشین  
 ۲- میشکوژ ۳- میلکه شکین  
 whisker/'wɪskə(r)/n خهنافس،  
 لاجانگ  
 whiskey/'wɪski/n، whiskey وینسکی  
 whisper/'wɪspə(r)/v دهچرینین،  
 بهدزیبیهوه، پیی دهلی  
 whistle/'wɪsl/n فیکه- فیکه- فیکه نیدهر  
 whistle/v فیکه نیدهدا  
 white/waɪt/adj ۱- سپی ۲- ههلبزپاکاو  
 white-lie/waɪt 'laɪ/n درۆی سپی  
 white/n ۱- پهنگی سپی  
 ۲- سپیاتی چاو  
 whitewash/'waɪtwɒʃ/n بۆیهی کلنسی  
 سپی (سپیکاری)  
 whither/'wɪðə(r)/adv بۆ کوئی،  
 ههتا کوئی  
 who-whom-whose کی؟ بۆکن؟  
 هی کن؟  
 whoever/hu:'evə(r)/pron ههریهکیک  
 لهوانه، ههر کهسن  
 whole/həʊl/adj تهواو، سهرجهه  
 wholehearted/'həʊl'hɑ:ɪd/adj دلسۆز، بهسۆز، به وهفا  
 wholeheartedly/adv به دلسۆزیهوه  
 wholemeal/'həʊlmi:l/n تهواو ئارد،  
 ئاردی ههموو دانهویئلهی تیدابن  
 wholesale/'həʊlseɪl/adj ۱- فرۆشتنی به کۆمهال ۲- به رادهیهکی فراوان  
 wholesome/'həʊlsəm/adj

- ۱- خواردهنی تهندهروستی ۲- ئامۆزگاری چاک  
 ۳- پاکژو سهرنج راکیش  
 wholly/adv ههمووی، سهرجهه  
 whom\*who کن  
 whooping cough/n کۆکهپهش  
 whore/hɔ:(r)/n سۆزانی، بهرههلا  
 whose\*who هی کن  
 why/waɪ/inter بۆ؟، بۆچی؟، بۆچ؟  
 wick/wɪk/n پلتهی فانۆس (چرا)، فتیله  
 wicked/'wɪkɪd/adj شهراشی، پیس،  
 بیزارکهه  
 wicker/'wɪkə(r)/n لهدار جهیزهران  
 دروست کراو/ دارجهیزهران  
 wicket/'wɪkɪt/n دهراگی بچوک- کون  
 wicket-gate/'wɪkɪt ɡeɪt/n دهراگیهکی بچوک نزیک به دهراگیهکی گهوره  
 wide/waɪd/adj فراوان، پان، تهواو  
 widely/'waɪdli/adv زۆر، تا  
 رادهیهکی زۆر  
 widen/'waɪdn/v فراوانی دهکا  
 widespread/'waɪdspred/n باو،  
 بهربلاو  
 widow/'wɪdɔʊ/n بیوهژن  
 widower/'wɪdɔʊə(r)/n پیاوی ژن  
 مردوو  
 widowhood/n بیوهژناتی، بیوهژنبوون  
 width/wɪðθ/n پانتایی، فراوانی  
 wield/wi:ld/v دهست بهسهردا دهگرئ  
 wife/waɪf/n ژن، خیزان، هاوسهر  
 wifely/'waɪfli/adj ژن ناسا- ژنانه  
 wig/wɪɡ/n باروکه، پرچی دهستکرد  
 wiggle/'wɪɡl/v دهجولینن- دهلهقینن  
 wild/waɪld/adj ۱- کیزی، وهحشی-  
 هۆلانی ۲- سههشیت، چهمووش  
 ۳- سهههپۆ  
 wildcat/'waɪldkæt/adj نارها،

|                              |  |                                 |  |
|------------------------------|--|---------------------------------|--|
|                              | رۆڭناوا                                      | whereas/weər'æz/conj            | لە كاتێكدا                               |
| wet/wet/adj                  | تەپووبو/باراناوی -<br>خوناو/لاوان، بێهیز-خاو | wherefore/'weəfɔ:(r)/adv - conj | ۱- لەبەرچی ۲- لەبەر چ هۆیک               |
| we've*we have                |  | wherein/weər'in/adv             | لە چ لایەك                               |
| whack/wæk/v                  | بەتوندی - بەقەیمی<br>لێنی دەدا               | whereupon/'weərə'pɒn/adv        | لەوێدا، لەپاشان                          |
| whacked/adj                  | ماندوو، تاقەت چوو،<br>شەكەت                  | wherever/weər'evə(r)/adv        | لە هەر<br>كۆیێك                          |
| whale/weɪl/n                 | نەهەنگ                                       | wherewithal/'weəwɪðɔ:l/adv      | پارە، یۆ مەبەستی                         |
| wharf/wɔ:f/n                 | لەنگەری بەندەرەكان/<br>شۆستەهی بەندەر        | wherry/n                        | بەلەمێكی بچووكة                          |
| what/wɒt/det-pron            | چی، بۆچی، ؟                                  | whet/wet/v                      | ۱- (چەقۆ) تێژ دەكا<br>۲- وادەكا دلێی ببا |
| whatever/wɒt'evə(r)/adj-pron | ۱- چی شتێك - هەرچ ۲- هەرچۆنێك بێت            | whether/'weðə(r)/conj           | ئەگەر                                    |
| whatever/adv                 | ۲- هەرگیز                                    | whetstone/'wetstəʊn/n           | هەسان<br>(بەردی تێژکردن)                 |
| whatever                     | چی (بۆ جەخت کردن)                            | which/wɪtʃ/adj                  | كامه؟، كام؟                              |
| wheat/wi:t/n                 | گەنم، دانێ گەنم                              | whichever/wɪtʃ'evə(r)/adj       | كام<br>لەوه، كامه لەوه                   |
| wheaten/adj                  | گەنمی، لەگەنمه                               | whiff/wɪf/n-v                   | ۱- مژ ۲- جگەرەهی<br>بچووڪ                |
| wheel/'wi:dl/v               | مەرای، ماستاوی<br>چیتسی دەكا                 | while/waɪl/conj-n               | كاتێك، هەر كە -<br>سەرباری/ ماوهی كات    |
| wheel/wi:l/n                 | ویل، پینگ                                    | whilst/waɪlst/n                 | لەو كاتە، كاتێك كە                       |
| wheel/v                      | لە دەوری دەسوپێتەوه                          | whim/wɪm/n                      | هەوس، ئارەزوو،<br>جەزبەتی لەناكاو        |
| wheelbarrow/'wi:lbærəʊ/n     | عازەبانەهی دەستی                             | whimper/'wɪmpə(r)/v             | نۆزەنووژ<br>دەكا، دەگریی                 |
| wheeze/wi:z/v                | گێزەگین<br>خەهی سینگی دێ                     | whimsical/'wɪmzɪkl/adj          | مەزقەینکی<br>رەفتار سەیر/ تامۆ/ هەوسباز  |
| whelp/welp/v                 | ۱- بەجەکی (سەگ)،<br>شین ۲- لاسار             | whine/waɪn/n                    | گریان و پارانەوه -<br>نۆزەنووژ           |
| when/wen/adv                 | كە، كاتێك                                    | whip/wɪp/v                      | بە قەمچی لێنی دەدا،<br>جەمئەدی لێدەدا    |
| whence/wens/adv              | لەوێهه - لە چ<br>شوونێك                      | whip/wɪp/n                      | قامچی                                    |
| whenever/wen'evə(r)/adv      | هەر كاتێك                                    |                                 |  |
| where/weə(r)/adv             | لەكوێ؟                                       |                                 |  |
| whereabouts/'weərə'baʊts/adv | لە چی شوونێك/لەنزێك كوێ                      |                                 |  |

weatherman/<sup>weðə'mæn/n</sup> خۆزیردوو  
 سەفایینو / پیشبینکەری کەش و هەوا  
 weave/wi:v/v-n دەچن، پێکەرە  
 دەن، تەون  
 weaver/<sup>wi:və(r)/n</sup> تەونچی، تەونکەر  
 web/web/n تۆز، پەرە،  
 تەونی جالجالۆکە (دایەرزچکە)  
 webbed/adj بەلندە ی ئاوی (لە  
 نیوان پەنجەکانیدا پەردە ی گۆشتین هەیه)  
 webbing/<sup>wɛbɪŋ/n</sup> فابریکە ی بەهیز  
 wed/wed/v شوو دەکا، ژن  
 دەهینن - زەماوەند دەکا  
 we would. We'd\*we had  
 wedding/<sup>wɛdɪŋ/n</sup> بووک گواستنەوه،  
 زەماوەند، مارەپرین، شای، داوت  
 wedge/wɛdʒ/n مێخ - پواز  
 wedlock/<sup>wɛdlɒk/n</sup> ژن و مێزدا یەتی،  
 شەریعی  
 Wednesday/<sup>wenzdeɪ/n</sup> چوارشەممە  
 wee/wi:/adj بچوک - کەم  
 wee/n مێزکردن  
 wee/v مێزداکا  
 weed/wi:d/n گژوگیای زیانبەخشی  
 week/wi:k/n هەفتە  
 weekday/<sup>wi:kdeɪ/n</sup> پۆژانی کار  
 week-end/<sup>wi:k'end/n</sup> پشوی  
 کۆتایی هەفتە  
 weekly/<sup>wi:kli/adj - adv</sup> هەفتانە  
 weeny/<sup>wi:ni/adj</sup> زۆر بچوک  
 weep/wi:p/v دەگرین، شیوەن دەکا  
 weigh/weɪ/v ۱- دەکێشن ۲- دیاردەکا  
 ۳- تاقی دەکاتووه ۴- تێدەفکرین  
 weight/weɪt/n قورسای - کێش  
 weighty/adj گران، کێشدار - قورس  
 weir/wiə(r)/n بەنداو - بەرپەست

weird/wiəd/adj نامۆ، نەشاز - ئاوەز  
 welcome/<sup>welkəm/adj</sup> ناسروشتی  
 بەسەرچاوی،  
 بەخێر بین  
 weld/weld/v لایمی دەکا،  
 پێکەوه ی دەنووسین  
 welfare/<sup>welfeə(r)/n</sup> بەرزبوهندی  
 گشتی، خۆشگوزەرانی / ناسایشی کۆمەلایەتی  
 well/wel/n بیری ئاو  
 well/adj بەل، باشە  
 well/adv بەتەواوەتی - بەشیوەیەکی  
 ماقول - بەچاکی  
 well/v سەرئاو دەکوئ /  
 خۆزین فەشە دەکا  
 well-being/adj هەستکردن بە چالاکی  
 (لەش ساغی)  
 well-connected/adj وەچەزدا  
 (کوپی پیاو)  
 well-known/adj ناسراو  
 well-meaning/adj نیهت باش  
 well-to-do/adj دەولەممەند، دەستۆر  
 well-worn/adj زۆر بەکارهێنراو،  
 بێکەلک بوو  
 Welsh/welʃ/adj خەلکی ئاوچە ی وێلز  
 went-go/v چوو  
 wept\*weep/v گریا  
 were\*be/v بوو  
 weren't\*were not نەبوو  
 west/west/n رۆژئاوا  
 westerly/<sup>westəli/adv</sup> بەرەو رۆژئاوا  
 western/<sup>westən/adj</sup> رۆژئاوایی  
 westernize/<sup>westənəɪz/v</sup> دەستووری رۆژئاوایی بۆ ئاو و لات دەهینن - بە  
 رۆژئاوایی دەکا  
 westward/adv بەرەو پۆژئاوا  
 westbound/<sup>westbaund/adj</sup> بەرەو

|                          |   |                         |   |
|--------------------------|---|-------------------------|---|
| Waterloo/n               | ۱-شهری واترلو (۱۸۱۵)                              | way/weɪ/n               | ۱-پژگا ۲-شویوانی کار                              |
| watermark/'wɔ:təmɑ:k/n   | ۲-دورانیکي يه کلاکرموه<br>هیمای                   | way-bill/n              | ۲- رهوت ۴- پینشکومتن ۵- حالت                      |
| water-melon/n            | شفتی-شوتی   | wayfarer/'weɪfærə(r)/n  | لیستی شمعی بارکراو                                |
| water-mill/n             | ناشی ناوی   | waylay/weɪ'leɪ/n-v      | پژمور   |
| waterproof/'wɔ:təpru:f/n | دژبناو،<br>دژبناو، ناو نادزی                      | wayside/'weɪsaɪd/n      | بؤسه/بؤسه<br>دادهنی                               |
| waterskiing/n            | لهسرفراو پژیشتن                                   | wayward/'weɪwəd/adj     | لا پی<br>مندالیکي                                 |
| water-tower/n            | قوللهیهک تانکی<br>لهسر بیت                        | we/wi/pron              | یاخی، چهقاوهسور، چهتون                            |
| waterway/'wɔ:təweɪ/n     | پژچکه یناوی                                       | weak/wi:k/adj           | نیمه<br>لاواز، سوک                                |
| watery/'wɔ:təri/adj      | ۱-ناویسی<br>۲-پژ ناو ۳- زمرده لنگهراو ۴- باراناوی | weaken/'wi:kən/v        | لاوازی دهکا                                       |
| watt/wɒt/n               | (وات) میزی کارهیا                                 | weakly/adv-adj          | به لاوازی، به سوکی/                               |
| wattle/'wɒtl/n           | ۱-پهژنییک به گلاولق<br>دروست کرابین               | weakness/'wi:kns/n      | لاواز   |
| wattling                 | ۲-گوشتی سوری ههواسراوی لهسرموه بؤ<br>خوار         | weal/wi:l/n             | لاوازی<br>۱-خیر-پاش                               |
| wave/weɪv/n              | ۱-شه پؤل<br>۲-بهدهست هیمای کردن ۲-لیواری درژی ناو | wealth/welθ/n           | ۲-شوین قامچی یان دار لهسر لهش<br>سامان، گمچینه/   |
| wave/v                   | ۱-شه پؤل دهدا<br>۲-سهر و بن دهکا ۲-پیش و پاش دهکا | wealthy/'welθi/adj      | زیادی، زودی<br>دهوله مند-<br>زمنگین               |
| wavelength/'wɛvlɛŋθ/n    | درژی  | wean/wi:n/n             | شیر و خواردن دانه مندال                           |
| waver/'weɪvə(r)/n        | شپؤل  | wean/v                  | وادهکا وازییدن له (شیر)-<br>(جگهره)               |
| wavy/adj                 | لؤل، لؤچ، شه پؤلوی                                | weapon/'wepən/n         | چک  |
| wax/wæks/n               | ۱-موم<br>۲-هنگوین ۲-توپهیی                        | wear/weə(r)/n           | ۱-جل لمبرکردن<br>۲-دراو-بین کتک بوون              |
| wax/v                    | ۱-معدای زیاتر دهگرت ۲-دهیته                       | wear/v                  | ۱-لمبر دهکا ۲-خوی دهگرتی                          |
| waxen/'wæksn/adj         | مومی،<br>زمرده لنگهراو                            | wearisome/'wɛərɪsəm/adj | ۲-لهکلی دهکا ۴-نهیارهکانی ماندوو دهکا<br>ماندوو،  |
| waxy/'wæksi/adj          | توپه  | wearily/'weəri/adj      | دریژ<br>ماندوو، بی تاهت                           |
|                          |   | weather/'weðə(r)/n      | سقا، کش و همرا                                    |
|                          |   | weather/v               | ۱-زال دهین<br>۲-به ناراستهیی کش و همرا بهلم داژوا |
|                          |   | weather-beaten/adj      | (دهموچاویکه)                                      |

|                     |   |                            |  |
|---------------------|---|----------------------------|--|
| warrant/'wɒrənt/n   | ۱- پاساو، پاكانه<br>۲- فرمانی گرفتن                                       | waste/v                    | بەھیز دەدا   |
| warrant/v           | ۱- دەھینن - شایەن<br>۲- پاساو دەھینیتەوه ۲- گەرەنتی دەکا                  | wasteful/'weɪstfl/adj      | دەست بلاق  |
| warranty/'wɒrənti/n | گەرەنتی   | waste-paper-basket/n       | سەبەتەى زەل  |
| warren/'wɒrən/n     | پارچە زەویەك<br>كوئى كەروئىشكى ئىداین - كۆنەكەروئىشك/<br>زەوى كىرۆشك گرتن | waste-pipe/n               | بۆزى ئاوەرپ  |
| warring/n           | چەند پارتىكى دژ بەھەك / ۶   | wastrel/'weɪstrəl/n        | بۆزى ئاوى پىس<br>كەسكى هېچ<br>و پوچ، دەست بلاق                 |
| warrior/'wɒriə(r)/n | جەنگاوەر  | watch/wɒtʃ/n               | ۱- شەرتخوونى<br>۲- نۆبەدارى ۲- كاتژمىرى دەستى                  |
| warship/'wɔ:ʃɪp/n   | پاڤۆزى جەنگى  | watch/v                    | چاودىرى دەكا، نۆبەت دەگرتن                                     |
| wart/wɔ:t/n         | قوئىز، بالۆكە   | watchful/'wɒtʃfl/adj       | بەناكا   |
| wartime/'wɔ:təɪm/n  | سەر دەمى شەپ  | watchman/'wɒtʃmən/n        | گارد،<br>جەسەس، پاسەوان  |
| wary/'weəri/adj     | ورىايە، بەناكاىە  | watchword/'wɒtʃwɜ:d/n      | ۱- وشەى<br>نەینى ۲- دروشم                                      |
| was/wɒz/v           | بوو   | water/'wɔ:tə(r)/n          | ۱- ئاو<br>۲- مەلچون وداچونى دەريا<br>۳- ئاودان - ئاودانى ئاژەل |
| wash/wɒʃ/v-n        | ۱- دەشوا، شووشتن<br>۲- پاپىچ دەكا، پاپىچى كۆردن<br>۳- رادەمانى، رامالین   | water/v                    | ئاودەدا، دەرشینن   |
| washable/adj        | (كوتالیک) دەشوردى   | water-bottle/n             | زەمزمە، مەتارەى ئاو  |
| wash-basin/n        | شۆرەر - دەستشۆر و<br>سەر شۆر  | water-closet/n             | ئاودەست  |
| washer/'wɒʃə(r)/n   | ۱- جەل شۆر<br>۲- بازەنەكى پلاستىكى بچووك                                  | water-colour               | رەنگە ئاوى يەكان -<br>بۆيەى ئاوى                               |
| washerwoman/n       | ژىنىكى كرىنگرتە بۆ<br>جەل شۆردىن / ئوتوكەر                                | water-course/'wɔ:təkɔ:s/n  | جۆك،<br>جۆكە   |
| washing/'wɒʃɪŋ/n    | شووشتن  | water-diviner              | ئاواناس  |
| washing/'wɒʃɪŋ/adj  | جەلى شووشتن /<br>شۆردراو  | water-fall/'wɔ:təfɔ:l/n    | تاقكە، سىلاڤ   |
| wash-out/adj        | سەر نەكەتووتو   | waterfowl/'wɔ:təfaʊl/n     | پەلەمەزىكى<br>ئاوى   |
| wasn't/v            | بەماناى (وانەبوو)   | waterfront/'wɔ:təfrʌnt/n   | قەراغى<br>ئاو(كەئار) بەراو                                     |
| wasp/wɒsp/n         | زەردەوالەى بچووك  | water-hole/n               | ۱- سەرچاوەى ئاو/تەنكاو<br>۲- كۆن لەسەر بەستەلەك                |
| wastage/'weɪstɪdʒ/n | بىزدوون، دۆبان،<br>وئیران   | water-level/n              | ئاستى ئاو  |
| waste/weɪst/adj     | برىنگ، وئیران، وشك و<br>برىنگ   | waterlogged/'wɔ:təlɒgd/adj | تئیرا<br>خوساو   |
| waste/n             | ۱- لە دەست دان ۲- پاشماوه   |                            |  |



walloping/ˈwɒləpɪŋ/adj  
 فەلاقى دەكا  
 ۱- زۆر  
 گەورە، سەرنج راكئىش ۲- دۆرانىكى ئابروپەر  
 wallow/ˈwɒləʊ/v  
 ۱- دەگەوزى/خۆى  
 وەر دەدا ۲- لەزەت وەر دەگرى  
 wallpaper/ˈwɔːlpɛpə(r)/n  
 كاغەزى سەر دىوار  
 wally/ˈwɒli/adj  
 گەمزە/گەلخو، شىتق  
 walnut/ˈwɔːlnʌt/n  
 گۈيز، دارگۈيز  
 waltz/ˈwɔːls/n  
 سەما و مۇسقىيى فالىسى  
 wan/wɒn/adj  
 پوگرى، مۇن، مېومۇچ  
 زەردەمگەرلەر - شەكەت/ لىك  
 wand/wɒnd/n  
 سولەجان،  
 دار دەست، دارى جادوكەران  
 wander/ˈwɒndə(r)/v  
 ۱- پىياسە  
 دەكا، دەگەرى ۲- رى بزر دەكا  
 wanderings/ˈwɒndərɪŋz/n  
 گەران/ گومرا بوون  
 wane/weɪn/v  
 بچوك دەبىتتە،  
 لاواز دەبى، سىس دەبىتتە  
 wangle/ˈwæŋɡl/v  
 فېلى لى دەكا،  
 بەفېل دەستى دەكەوى/خۆى رزگار دەكا  
 want/wɒnt/n  
 ۱- كەمى، ئەمان  
 ۲- ھەزرى، ئەداراى ۲- پىئوستى  
 want/v  
 ۱- دەبەوى ۲- پىئوستى دەبىن  
 wanton/ˈwɒntən/adj  
 سەرەپۇ، ژنى  
 سۆزاشى/ نېندە/ قەشەمەر  
 war/wɔː(r)/n  
 شەپ، چەنگ  
 warble/ˈwɔːbl/v  
 (بىلب) دەخوئىنى  
 دەچرىكىنى  
 warbler/ˈwɔːblə(r)/n  
 ۱- مەلىكى  
 بچوك/ بالندەى بچوك ۲- خۇش ئاواز  
 ward/wɔːd/v  
 لادەبا، پالندە  
 ward/n  
 ۱- قاوش  
 ۲- داپەرى مەلبۇردنى شارەوانى  
 ۳- چاودىرى ۴- زىندان

ward off/v  
 بەرەنگارى مەترسى دەكا،  
 مەترسى لادەبا  
 warden/ˈwɔːdn/n  
 ۱- سەرپەرشتىار  
 ۲- زىندانەوان- پاسەوانى زىندان  
 warder/ˈwɔːdə(r)/n  
 گاردى  
 بەندىخانە- پاسەوانى زىندان/ ۲- ھەسى/ چاودىر-  
 ھاكەم  
 wardress/ˈwɔːdrəs/n  
 كچە گاردى  
 بەندىخانە  
 wardrobe/ˈwɔːdrəʊb/n  
 ۱- دۇلابى  
 ۲- جىل و بەرگ  
 ۳- جىل و بەرگ  
 warehouse/ˈweəhəʊs/n  
 كۆگى  
 گەورە  
 wares/ˈweəz/n  
 شەمەك، كەل و پەل  
 warfare/ˈwɔːfɛə(r)/n  
 شەپ، جىھاد  
 warhead/ˈwɔːhɛd/n  
 سەرى تۇپ،  
 نوكى تەقاو، رۇكىت  
 warily/adj  
 بە وریایى (مەقەبەتى)  
 warlike/ˈwɔːlaɪk/adj  
 ۱- شەپكەر،  
 جەنگاۋەر ۲- شەرخواز  
 warm/wɔːm/adj  
 گەرم  
 warm up/n  
 گەرم كرىنەۋە  
 warm up/v  
 (خواردن) گەرم دەكاتەۋە  
 warmonger/ˈwɔːmɒŋɡə(r)/n  
 شەرخواز  
 warmth/ˈwɔːmθ/n  
 گەرمایى، پەرزىشى  
 warn/wɔːn/v  
 ۱- ھەرەشە دەكا  
 ۲- وریای دەكاتەۋە  
 warning/ˈwɔːnɪŋ/n  
 ۱- ئە مەترسى  
 ناگا دارى كرىنەۋە ۲- وریا كرىنەۋە  
 warp/wɔːp/v  
 ۱- دەشىۋىنى  
 ۲- دەچەمىنىتتەۋە  
 warp/n  
 تەۋنكارى، چىن، چەمانەۋە  
 warpath/ˈwɔːpɑːθ/n  
 سەرىك  
 داپەرىيەك/ خىلىك جەز بە شەپ بگات- تۈرۋە  
 تېۋ/ دوزمندانى

## Ww

|                        |  |                               |   |
|------------------------|--|-------------------------------|---|
| W-w/'dʌblju:/          | پیتی بیست و سنیم   | wait/wait/v                   | چاوه ریزی دهکا، دوا دهکا                                  |
| wad/wɒd/n              | ۱- بریک له مادده بیهکی<br>نرم ۲- بریک (پاره) همدئ بملگنامه<br>۳- ناوهخن            | wait/n                        | چاوه روانی  |
| wadding/'wɒdɪŋ/n       | بریک له لۆکه یان<br>خوری / ناوهخن  | waiter/'weɪtə(r)/n            | گرسون، ساقی،<br>مهگیر، شاگرد                              |
| wade/weɪd/v            | ۱- به زهمهت بهناو<br>قوپا و دهوا ۲- بۆکس و مشینکه زوری<br>لیده دا- هیزش دهکاته سهر | waitress/'weɪtrəs/n           | خولام،<br>خزمتکار، کارهگر (ژن)                            |
| wafer/'weɪfə(r)/n      | پسکیتیکی زور<br>نرم (زور وورد نمیت)  | waiting-list/n                | لیستی چاوه ریکه ران                                       |
| waffle/'wɒfl/n         | ۱- زور نرم (کیک)<br>۲- زوریلنی بی (بس کردهه)                                       | waiting-room/n                | ژووری چاوه ریکردن   |
| waffle/v               | زور دهلی- مرؤفی گیل دهکا-<br>ههر دهلی و هبیج ناکا                                  | waive/weɪv/v                  | وان ئی دههین،<br>دهست بهردار دهین، دهست هملدهگرئ          |
| waft/wɒft/v            | ۱- (بوئیک) به ههوا دا<br>بلاو ده بیتموه ۲- دادهگرئ                                 | wake/weɪk/v                   | له خه هملدهسن،<br>له خه پا دهین                           |
| wag/wæɡ/v              | (کک، یان پهنجه یان<br>سهر) ده جوولینن / سهر دهه ژینن (تا)                          | wakeful/'weɪkfl/adj           | هملساو، وریا،<br>پاپوو                                    |
| wage/weɪdʒ/n           | کری / هملتانه  | waken/'weɪkən/v               | له خه هملدهسن /<br>هملده سینن                             |
| wage/v                 | (شهر) هملدهگرئ سینن  | wake/n                        | ۱- پاشماوهی پوری ناو له<br>کاتی جولانی کشتی               |
| wager/'weɪdʒə(r)/v     | شهرتانی دهکا،<br>قومار دهکا، گرهو دهکا   | wake/n                        | ۲- کۆبوونهوه له سهر جهستهی مردوو له شهوی<br>پیش شار دنهوه |
| wager/n                | شهرتانی، گرهو  | walk/wɔ:k/n                   | پزیشتن، پی کردن،<br>پیا سه کردن                           |
| wag(g)on/'wæɡən/n      | لار کۆنی<br>بارمه لگر  | walk/v                        | دهوا، پیا سه دهکا   |
| waggle/'wæɡl/v         | راده جفرئ-<br>دههژئ- نهم و نوسهر دهکا  | walkie-talkie/'wɔ:ki 'tɔ:ki/n | بین تهل   |
| wail/veɪl/n            | ویل، گومپا، ناوارة   | walking-stick/n               | گۆچان، گۆیان  |
| wail/weɪl/n            | شیوه، گریانی به کۆل  | walk-out/v                    | به توبه بی له نا کاوی<br>دهرده چن                         |
| wail/v                 | دهکروزیتومه، دهلاویتومه  | walk-out/n                    | مانگرتنی کریکاران   |
| waist/weɪst/n          | ناوقه، که ممر  | walk-over/n                   | بردن شهوه بیهکی ناسان                                     |
| waistcoat/'weɪstkəʊt/n | سوخمه /  | walk-over/v                   | ۱- پشتی دهشکینن<br>(له شهر) ۲- فهرامۆشی دهکا              |
|                        |  | wall/wɔ:l/n                   | دیوار   |
|                        |  | wallet/'wɒlɪt/n               | جزدان   |
|                        |  | wallop/'wɒləp/v               | ئینی دهکا،  |

۱- لیستی وو شه ۲- کۆمهله وو شه پیک  
vocal/'vəʊkl/adj فونیمی (دەنگیی)

vocalist/'vəʊkəlɪst/n گۆرانپییژ

vocation/'vəʊ'keɪʃn/n ۱- پيشه  
۲- ھەلوئىستىكى تايپتە

vocational/'vəʊ'keɪʃnəl/adj پيشەیی

vociferous/'və'sɪfərəs/adj دەنگ  
بەرز، ژاوەژاوەکر

vodka/'vɒdkə/n جۆرە شەپايىكى  
پوسىيە

vogue/'vəʊg/n مۆدىلىكى باو/مىللىيەت

voice/'vɔɪs/n دەنگ

voiced/adj دەنگى گز (ب، د)

void/'vɔɪd/adj ۱- بەتان  
۲- ھەلوەشاو، پوچ ۲- بىن شوە- بەبى

volatile/'vɒlətaɪl/adj فزىو، ھەلمى،  
ھەلچو

volcanic/'vɒl'kænɪk/adj گزگانى

volcano/'vɒl'keɪnəʊ/n گزگان

vole/'vəʊl/n مشكى كىلگە/جورج ئاسا

volition/'vɒlɪʃn/n وىست، خواست

volley/'vɒli/n ۱- تۆپباران  
۲- ژمارە پىك پەيمان و سوڭىد و ئەفرەت...

۲- تۆپى ھەوايى (فۆلبىل)

volt/'vəʊlt/n فۆلت (كارمبا)

voltage/'vəʊltɪdʒ/n ھىزى كارمبا

volubility/n زمانپاراوى

voluble/'vɒljʊbl/adj زمانپاراو

volume/'vɒljʊm/n ۱- بەرگ ۲- قەبارە  
۲- بەشىكى زۆر ۴- دەنگى بەرز- دەنگ  
۵- سال

voluminous/'vɒ'lʊmɪnəs/adj قەبارە گورە

voluntarily/'vɒləntəri/adv بەويستى خۇي

۱- بەويست  
۲- لەلای خۇيەرە بەخۇھىشتى خۇي

volunteer/'vɒləntiə(r)/n فیداکەر

volunteer/v لەخۇيەرە دىتە پىش

voluptuous/'vɒl'ʌptʃʊəs/adj زايىندە  
وړوژىن/ ھەست بزۆين

vomit/'vɒmɪt/n - v پشانەرە/دەرپشيتەرە

voodoo/'vʊ:du:~n (فولو (سحر و فيلپازى)

voracious/'vɔ:'reɪʃəs/adj زۆر خۇر، بەھەلپە

vortex/'vɔ:'teks/n خوولخوردىنى ئاو

notary/'vəʊtəri/n خۇتەر خانكەر بۆ تايين و  
خزمتە

vote/'vəʊt/n دەنگدان

voter/'vəʊtə(r)/n ھەلبىزۇر، دەنگدەر

votive/'vəʊtɪv/adj پەيوەست بە نەرز

vouch/'vaʊtʃ/v كەفالىتى دەكا، پشتىوانى دەكا

voucher/'vaʊtʃə(r)/n فۆرمى خەرچ كردن

vouchsafe/'vaʊtʃ'seɪf/n ۱- دەپەخشى  
۲- رى دەدا

vow/'vəʊ/n پەيمان، نەرز

vowel/'vəʊl/n پىتى بزۆين

voyage/'vɔɪdʒ/n گەشتى نەريايى نرئىژ  
خايەن

voyager/'vɔɪdʒə(r)/n گەشتيار

voyeur/'vɔɪə'zɪ:(r)/n چاوياشقال، چارحىن،  
چاوكيتر، لەزەت وەرگەر لە شتى سىكىسى

vulgar/'vʌlgə(r)/adj ۱- يا۲- بازارى،  
بىن ئەدەب

vulgarian/n شانازى بەدەولە مەندى  
خۇ كردن

vulnerable/'vʌlnərəbl/adj بەناسانى  
پەخنى ئەي دەگىرئەت/دەرپوخن- بەرگە ناگرئ

vulture/'vʌltʃə(r)/n ۱- سىسارکە  
۲- سىسارکە كەچەل ۲- برسى

vulva/'vʌlvə/n قوز/ شەرمەجى

viola/vi'əulə/n ۱- (فیولا) کهمانی  
 ناوهندی ۲- گوله و منوشه

violate/'vaɪleɪt/v پینشیل دهکا

violence/'vaɪələns/n توندوتیژی

violent/'vaɪələnt/adj توندوتیژ، دپ

violet/'vaɪələt/n ۱- گول و منوشه  
 ۲- پرتگی و منوشه‌یی

violin/'vaɪə'li:n/n کهمانچه

violinist/'vaɪə'limɪst/n کهمانچه‌زن

viper/'vaɪpə(r)/n ۱- ماری ژهرراوی  
 ۲- فینباز

virgin/'vɜ:dʒɪn/n ۱- پاکیزه  
 ۲- نهنزموون ۲- عازب، کچ

virginity/və'dʒɪnəti/n پاکیزه‌یی

virile/'vaɪrəl/adj ۱- نیر  
 ۲- خاوه‌ن پیاوختی - شینانی زاینده‌یی

virility/və'ɾɪləti/n پیاوختی،  
 هیزی زاینده‌یی

virtual/'vɜ:tʃuəl/adj کاری، کرداری

virtually/'vɜ:tʃuəli/adv به‌راستی

virtue/'vɜ:tʃu:/n چاک خواری، باشی

virtuoso/'vɜ:tʃu'əʊzəʊ, -'əʊsəʊ/n  
 موسیقار/هنرمن بلیمه‌ت/کارامه/تویژمر

virtuous/'vɜ:tʃuəs/adj چاک، راستگو

virulent/'vaɪələnt, -'rjəl-/adj کورژم،  
 ژهری به‌میز

virus/'vaɪrəs/n څایروس

visa/'vi:zə/n پئی پیدان بزهاتنه ناووه

visage/'vɪzɪdʒ/n سیم، روخسار

vis-a-vis/'vi:z ə: 'vi:/adv پوویه‌پوو

viscount/'vaɪkaʊnt/n نازناوه(له‌نیوان  
 کۆشک ویاپۆن) له بارۆن به‌رزتره  
 له کۆشکنشین نزمتره.

viscous/'vɪskəs/adj ۱- لینج- گره  
 قه‌ناره- مهنگه

visible/'vɪzəbl/adj بیدار، دیدار

visibility/'vɪzə'bɪləti/n پله‌ی بینن

visibly/'vɪzəbli/adv لئی ده‌بینن

vision/'vɪʒn/n ۱- بینن، روان ۲- خه‌ون

visionary/'vɪʒənri/adj خه‌یالی، وه‌می

visit/'vɪzɪt/v سه‌ردانی دهکا

visitor/'vɪzɪtə(r)/n میوان

visor/'vaɪzə(r)/n ۱- به‌شی داپن‌شراوی  
 ده‌موچاو له کاتی کلای ناسنی له‌سه‌ر بکرت  
 ۲- به‌چاڅ

vista/'vɪstə/n دیمه‌یی، باریک و دریز  
 (له دارستان) - ژنجیره‌یه‌ک دیمه‌یی دریز/ناسن

visual/'vɪʒuəl/adj چاو‌ه‌کی (بصری)

visualize/'vɪʒuəlaɪz/v ده‌بیننیه‌ته هزی خزی  
 - له‌خه‌یالی وینه‌ی ده‌کیشن

vital/'vaɪtəl/adj چه‌وه‌ری، به‌لگه‌دار، پاڅا

vitality/'vaɪ'tæləti/n چالاکی

vitamin/'vɪtəmin/n څیتامین (پزیشکی)

vitiate/'vɪʃiəɪt/v پووچی ده‌کاته‌وه

vitreous/'vɪtriəs/adj ناوی- شوشه‌یی

vitriol/'vɪtriəl/n زاح (زاح) مادده‌یه‌کی کیعیاییه  
 ترشی سولفور

vitriolic/'vɪtri'ɒlɪk/adj قسه‌ی ناشیرین پی  
 کردن/زمان پیس

vituperate/'vɪ,tju:pə'reɪt/v جنیوی پنده‌دا/  
 نه‌فره‌تی لیده‌کا

vituperation/'vɪ,tju:pə'reɪʃn/n جنیوپیدان

vivacious/'vɪ'veɪʃəs/adj شالاریکی چاک  
 (به‌چاکی دیت)/گورج

vivavoce/adj-adv زاره‌کی/ به‌دهم

vivid/'vɪvɪd/adj وه‌سفیکی چاک  
 پرشنگدار- به‌روه‌نه‌ق

vivisection/'vɪvɪ'sekʃn/n توئیکاری  
 ناژه‌ی زیندوو

vixen/'vɪksn/n ۱- م‌یه‌ی پئوی  
 ۲- ژنیکی هه‌نه‌شه- شه‌پاشی

vocabulary/və'kæbjələri/n

vice/vaɪs/n  
۱- خالی لاوازی  
۲- خموش، عیب ۲- نامیزی دارتاشی و  
ناسنگیری ۴- جینگیری سمرۆک

viceroy/vaɪsɔɪ/n  
جینگیری پاشا

vice versa/vaɪs 'vɜ:sə/adj  
پینچوانه

vicinity/və'sɪnəti/n  
لهته نیشته،  
نزیک- هواسینی

vicious/'vɪʃəs/adj  
۱- شەرانی، دپ،  
خهوشدار ۲- هیچ وپوچ، دپ ناکار

vicissitude/vɪ'sɪsɪtju:d/n  
گۆران  
(بۆن) (دهوران)

victim/'vɪktɪm/n  
قوربانی، قۆج

victimization/'vɪktɪmə'zeɪʃn/n  
تۆله، سزا

victimize/'vɪktɪmaɪz/v  
تۆله لی  
دهسهسن (سزای دهدا)

victor/'vɪktə(r)/n  
سمرکهوتو- زال

Victorian/'vɪk'tɔ:riən/n  
سمردهمی  
شارته لکتوریا

victorious/vɪk'tɔ:riəs/adj  
سمرکهوتوو

victory/'vɪktəri/n  
سمرکهوتن

victual/v  
ئازووکه ده به خشن

victualler/n  
بازرگانی خۆراک

video-tape/'vɪdiəuteɪp/n  
شریتی  
فدیو

vie/vaɪ/v  
بهره رهاکانی دهکا

view/vju:/n  
۱- تیزوانین  
۲- دیمه ۳- بیوپا، بۆچوون

view/v  
۱- تهماشا دهکا  
۲- تاقی دهکا تهره

viewer/'vju:ə(r)/n  
۱- بینەر  
۲- گهره رهاکهره وی وینه

viewfinder/'vju:faində(r)/n  
نامیزیکی کامبرایه لهر ناوچانه لهریگای

ناویتهی کامبرایه بهشیوهی وینه پیشان دهدا.

vigil/'vɪdʒɪl/n  
شهر ونگابوون

vigilance/'vɪdʒɪləns/n  
بهناگایی/  
چاودیری کردن

vigilant/'vɪdʒɪlənt/adj  
بهناگا/چاودیر

vigilante/'vɪdʒɪ'lænti/n  
ئهندامی ناسایش/  
ئهندامی کۆمیتهی چاودیری

vigorous/'vɪgərəs/adj  
بههیز، چالاک

vigour/'vɪgə(r)/n  
هین چالاک

Viking/'vaɪkɪŋ/n  
چهتهی فایکنگ  
دزی دهریا

vile/vaɪl/adj  
۱- هیچ وپوچ ۲- بیزقیمت

villify/'vɪlɪfaɪ/v  
۱- شتی هیچ وپوچ دهلی  
۲- شهیهتی دهکا

villa/'vɪlə/n  
۱- خانووی گوند  
۲- مالیک لهقراغ شار  
گوند

village/'vɪlɪdʒ/n  
villager/'vɪlɪdʒə(r)/n  
گوندی- دینانی

villain/'vɪlən/n  
دپهرهوش، هیچ وپوچ،  
شهمقان، خراپهکار

villainy/'vɪləni/n  
شهرخواری/رهفتار بهدی

vim/vɪm/n  
چالاک، بههیز

vindicate/'vɪndɪkeɪt/v  
دهسهلمینن

vindication/'vɪndɪ'keɪʃn/n  
بهلگه،  
ههجهت، سهلماندن

vindictive/vɪn'dɪktɪv/adj  
کینه لهدن،  
تۆلهکار

vine/vaɪn/n  
۱- بۆله تری  
۲- پروهکیکی مهلچوو

vinegar/'vɪnɪgə(r)/n  
سرکه

vineyard/'vɪnjəd/n  
بهرسیله (تری)/رهزی تری

vintage/'vɪntɪdʒ/n  
هرزی تری چنن/  
تری پنین

vintner/'vɪntnə(r)/n  
بازرگانی شراب

vinyl/'vɪnl/n  
مادهی دروست  
کردنی پلاستیک/فینیل

**vermillion**

vermillion/və'mɪliən/n ماددیهیکی

سورره / کیمیایی سورژیکی کراوه

vermin/vɜ:mɪn/n ۱- نازهل کیوی

زیانگه یهنر ۲- نازهل مشه خور

verminous/vɜ:mɪnəs/n ۱- مشه خور

۲- پرده له زیندمور

vermouth/vɜ:məθ/n نارهقی سپی

vernacular/və'nækjələ(r)/adj

زمانی پشه خهک/ناوچهیی

vernal/vɜ:nl/adj بهاری

versatile/vɜ:sətəl/adj بهرهمور

versatility/vɜ:sə'tɪləti/n بهرهمندی

verse/vɜ:s/n ۱- ههلبهست، شعر

۲- بهشیکی سهریهخو له چامهیهک-

کۆپله شعیر ۴- نایهتیک له قورناتی پیمۆز

versed/vɜ:st/adj شارمزا، پسیپۆز

version/vɜ:ʃn, 'vɜ:ʒn/n ۱- وهرگیزان

۲- گیزانهوهی پوداو- چاپ

versus/vɜ:səs/prep دژ، بهرامبهر

vertebra/vɜ:tɪbrə/n ۱- برکه/

بهشیکی ئیسکه پشته ۲- برپه

vertebrate/vɜ:tɪbrət/adj نازهل

برپهدار

vertex/vɜ:teks/n دوند، لووتکه

vertical/vɜ:tkl/adj ستوونی/شاقوولی

vertigo/vɜ:tɪgəu/n سهرگیز خواردن

verve/vɜ:v/n چالاک، چهلمنگی/هیدی

very/veri/adv زور

very/adj ههمان شت، خوی

vespers/vespɜz/n نوژی شویان

(له لایهله)

vessel/vesl/n ۱- قاپ ۲- دهمار

۲- پاپۆز

vest/vest/n ۱- بن کراس- ژۆیکراس-

تهتک ۲- سوخمه

۲- جل و بهرگی رهسمی شاههنگ

vest/v پیتی دهبهخشنی/دهگه پتهوه

vestibule/vestɪbjul/n ژۆر تاق/دهروازه

vestige/vestɪdʒ/n ۱- شوون- شوینپی

۲- شویتنوار- پاشاوه

vestment/vestmənt/n جبهی قهشه/رۆبی

رئی و رهسم

vestry/vestri/n ۱- ژووری پاراستنی

جلوبهرگی ناو کلیسا

۲- ژووری وانه و نوژی یهکشه ممه(لای هله)

vet/vet/n پزیشکی نازهلان

vet/v باش دهپشکنی

veteran/vetərən/n ۱- بلیمهت، شارمزا-

بهنه زموون ۲- جهنگاوهری کۆن

۲- سهربازی(دهرجوو)

veterinary/vetərɪnri/adj نازهلکاری

veto/vi:təu/n فیتۆ، مافی بهریهچ دانهوه

vex/veks/v توورهی دهکا، بیزاری دهکا

vexation/vek'seɪʃən/n ۱- بیزاری

۲- تینکچوون

vexatious/vek'seɪʃəs/adj بیزارکهر

via/vi:ə, 'vi:ə/prep له رنگای

viable/vaiəbl/adj توانای ژیان و

گهشه سهندنی ههیه/ پراکتیک دهکری

viaduct/vi:ədəkt/n پردیک له سهر دۆلیک/پرد

vial/vi:əl/n شووشه ی بچوکی دهزمان

vibrant/vaɪbrənt/n پارا، له رهله رکهر

vibrate/vaɪ'breɪt/v دههژنی/له رهله ری

دهکهویتی، بهله رهله دهکهوئی

vibration/vaɪ'breɪʃn/n له رهله، پارایی

vicar/vɪkə(r)/n ۱- قهشه

۲- جیگیر، یاریده دهه

vicarage/vɪkərɪdʒ/n مالی شوانی کلیسا

vicariously/vɪ'keəriəslɪ/adj

له جیاتی شه

|                                       |  |   |  |
|---------------------------------------|--|---|--|
| <b>vendetta</b>                       | رادەگەنەنى                                   | <b>vermicular</b>                         |  |
| <b>vendetta/ven'detə/n</b>            | دوژمنايەتى                                   | <b>veracity/və'ræsəti/n</b>               | راستى، ھەق   |
|                                       | رەكابەرايەتى - ئارزۇشە                       | <b>veranda(h)/və'rændə/n</b>              | بەلكونەى   |
| <b>vendor/'vendə(r)/n</b>             | فروشىار                                      | <b>verb/vɜ:b/n</b>                        | داپۇشراو   |
| <b>vener/və'nɪə(r)/n</b>              | توۋىكل                                       | <b>verb/vɜ:bl/adj</b>                     | كار، فرمان   |
| <b>venerable/'venərəbl/adj</b>        | ۱- بەرز،<br>بەيوقار ۲- ئازناۋى شەمشون (فەلە) | ۱- ئاخافتنى - بەقسە                       |  |
| <b>venerate/'venərəit/n</b>           | پىزى دەگرى                                   | ۲- زارەكى ۲- ھەرگىزلىنى وشە بەوشە         |  |
| <b>veneration/,venə'reiʃn/n</b>       | پىزى گرتن                                    | ۴- پىستەيمەكى كارى                        |  |
| <b>venerial/və'nɪəriəl/adj</b>        | ۱- توۋوش                                     | بە وشە دەردەبېرى                          |  |
|                                       | بوون بە نەخۇشى ئەندامەكانى زاۋى              | <b>verbatim/vɜ:'beɪtɪm/n</b>              | بەيەك قەسە،<br>دەقائ دەق - وشە بە وشە                  |
|                                       | ۲- پەيوەست بە ئەندامەكانى جوت بوونەو         | <b>verbiage/'vɜ:bi:dʒ/n</b>               | قسە زۆر كىردن/<br>وشەى ئاپتوۋىست                       |
| <b>venerologist/n</b>                 | پىزىشكى پىسپۇر بە                            | <b>verbose/vɜ:'bɔ:ʊs/v</b>                | زۆر قەسە دەكات (زۆر بىلى)                              |
|                                       | نەخۇشى يەكانى ئەندامەكانى زاۋى               | <b>verbosity/vɜ:'bɔ:səti/n</b>            | دريژ كىردەو/<br>دريژداپى                               |
| <b>vengeance/'vendʒəns/n</b>          | تۆلە   | <b>verdant/'vɜ:dnt/adj</b>                | ۱- ئوۋى وسەوز<br>۲- بىن شەرمون                         |
| <b>venial/'viniəl/adj</b>             | ھەلەى بچووك،<br>لىيوردراۋ/ گوناھى بچووك      | <b>verdict/'vɜ:dikt/n</b>                 | ۱- حوكم، بىرئارى دادگا<br>۲- پا                        |
| <b>venison/'venɪsn/n</b>              | گۆشتى ئاسكە                                  | <b>verdigris/'vɜ:dɪgrɪs/n</b>             | ژەنگ/كەرو  |
| <b>venom/'venəm/n</b>                 | ۱- ژەھر ۲- كىنە-رق                           | <b>verdure/n</b>                          | سەوزايى، شىنابى، كەسكاتى                               |
| <b>venomous/'venəməs/adj</b>          | كىنەئەل،<br>ژەھراۋى                          | <b>verge/vɜ:dʒ/n</b>                      | قەراغ، ئىۋار، كەنار                                    |
| <b>vent/vent/n</b>                    | ۱- كون - دەرچە<br>۲- ھەواكىش                 | <b>verge/adv-v</b>                        | لە قەراغ/ لىنى نىزىكە                                  |
| <b>ventilate/'ventɪleɪt/v</b>         | ۱- ھەوادەگۆپى<br>۲- گازئە دەكا               | <b>verger/'vɜ:dʒə(r)/n</b>                | ۱- فەرمانىبەرى فەشەرك<br>۲- جىنگرى سەزۆك               |
| <b>ventilation/,ventɪ'leɪʃn/n</b>     | ھەواگۆپى                                     | <b>verification/,verɪfɪ'keɪʃn/n</b>       | سەلماندىن  |
| <b>ventilator/'ventɪleɪtə(r)/n</b>    | پانكە  | <b>verify/'verɪfaɪ/v</b>                  | ۱- راستى دەردەخا<br>۲- ئىسپات دەكا ۲- جەختى لەسەر دەكا |
| <b>ventricle/'ventrɪkl/n</b>          | سكۆلە  | <b>verily/'verɪli/adv</b>                 | بەراستى/لە راستىدا                                     |
|                                       | (بەشىكىدىل) ۲- ھەر بەشىكى بۇشى جەستە         | <b>verisimilitude/,verɪsɪ'mɪlɪtju:d/n</b> | لاسايسى كىردەو/روخسار                                  |
| <b>ventriloquist/ven'trɪləkwɪst/n</b> | بەبى لىوچولان قەسەدەكات                      | <b>veritable/'verɪtəbl/adj</b>            | راستەقىنە/راست   |
| <b>venture/'ventʃə(r)/n</b>           | سەمەپۇسى                                     | <b>verity/'verɪti/n</b>                   | ھەق، راستى، پەسەن                                      |
| <b>venture/v</b>                      | ۱- خۇى پىن دەدا<br>سەمەپۇسى دەكا ۲- دەۋىرى   | <b>vermicide/n</b>                        | كەرم كۆز   |
| <b>venue/'venju:/n</b>                | جىژوان                                       | <b>vermicular/adj</b>                     | كەرمى/ جىبەھانى كەرم                                   |
| <b>veracious/adj</b>                  | راستگۆ-راست                                  |   |  |

|  |                             |  |                              |
|--|-----------------------------|--|------------------------------|
| vane                                     | شەرىھەنگىزى/ھوقۇقنىيەت      | Vaseline/ <sup>1</sup> væsəli:n/n        | وازەنەن(مەلھەم)              |
| vane/veɪn/n                              | با پىئو/باي ئاش             | vassal/ <sup>1</sup> væsl/n              | ۱- كرىنگرتەي زەبى كشتوكالى   |
| vanguard/ <sup>1</sup> væŋgɑ:d/n         | پىشپىن،                     | ۲- خولام - سەپان ۲- ژىر دەست             |                              |
|  | پىشپەرەي/ پىشپەنگ           | vast/vɑ:st/adj                           | قراوان، مەزىن                |
| vanilla/və'ni:lə/n                       | ئانىلا(كىك) بۇن             | vastly/ <sup>1</sup> vɑ:stli/adv         | بەقراوانى                    |
| vanish/ <sup>1</sup> væniʃ/n             | ۱- پەرىش ويلاو دەپن         | vat/væt/n                                | خەزى دەباغى، قاپىكى گەرە     |
|  | ۲- لەچاۋ بىز دەپن           | Vatican/ <sup>1</sup> vætɪkən/n          | ئاتىكان(دەولەت)              |
| vanity/ <sup>1</sup> vænəti/n            | شانازى، غورى                |  | (پاپانىش)                    |
| vanquish/ <sup>1</sup> væŋkwɪʃ/v         | بەسەيدان زال                | vault/vɔ:lt/n                            | ۱- گومەت، گومبەت، گومەز      |
|  | دەپن/دەيشكىنى               | ۲- كۆپ                                   |                              |
| vapid/ <sup>1</sup> væpɪd/adj            | ۱- ئاخاوتتىكى               | vaunt/vɔ:nt/v                            | شانازى دەكا                  |
|  | بەتال(قەسەي قۇپ) ۲- بىن تام | veal/vi:l/n                              | كۆشتى گۆلك                   |
| vaporize/ <sup>1</sup> væpəraɪz/v        | دەپتە ھەلم                  | veer/viə(r)/n                            | لا دەدا، پەوى دەگۆپى         |
| vapour/ <sup>1</sup> væpə(r)/n           | تەمىكى كەم                  | vegetable/ <sup>1</sup> vedʒtəbl/n       | سەوزە، تەپە، فىقى            |
| variable/ <sup>1</sup> væəriəbl/adj      | كۆزپاۋ                      | vegetarian/ <sup>1</sup> vedʒə'teəriən/n | پەوھەكى،                     |
| variance/ <sup>1</sup> væəriəns/n        | پىنچەرەنە،                  |  | كۆشت نەخۇر                   |
|  | ناتەبايى                    | vegetate/ <sup>1</sup> vedʒətet/v        | وھە روھە دەۋى                |
| variation/ <sup>1</sup> væəri'eɪʃn/n     | كۆزىن،                      |  | (بىن چالاكى)                 |
|  | ئاكۆكى                      | vegetation/ <sup>1</sup> vedʒə'teɪʃn/n   | رەوھە،                       |
| varicose/ <sup>1</sup> væri:kəs/adj      | توشى                        |  | ژىيانى رەھكى                 |
|  | باپەرى پەيپە(دەۋال)         | vehemence/ <sup>1</sup> vi:əməns/n       | تەندى، تىزى                  |
|  | پىن بەل/ئەستور بون          | vehement/ <sup>1</sup> vi:əmənt/adj      | تىز، ويرانكەر                |
| varied/ <sup>1</sup> væəri:d/adj         | جۇراۋ جۇر،                  | vehicle/ <sup>1</sup> vi:əkl/n           | ئۆتۈمبىل/كەرەستە/ھۆكار       |
|  | ھەمەچەشەنە                  | veil/veɪl/n                              | پەپۇش، پىنچە                 |
| variegated/ <sup>1</sup> væəriəgetɪd/adj | رەنگارەنگ، نەخشىن           | vein/veɪn/n                              | ۱- وور دەمار                 |
|  |                             | ۲- شەق- كەلپن                            |                              |
| variety/və'raɪəti/n                      | ۱- جۇراۋ جۇر                | ۲- گىپول، خولق ۴- شىۋاز                  |                              |
|  | ۲- ھەمە جۇر ۲- چەشەن        | vellum/ <sup>1</sup> veləm/n             | پىستە                        |
|  | ۴- شانۆگەرى جۇراۋ جۇر       | velocity/və'lesəti/n                     | خىزرايى رەزەي خىزرايى        |
| various/ <sup>1</sup> væəriəs/adj        | ھەمەرەنگ                    |  | (رەوناكى)                    |
| varnish/ <sup>1</sup> vɑ:niʃ/n           | وارنىش                      | velvet/ <sup>1</sup> velvɪt/n            | كوتال(قەدىفە)                |
|  | پۇلىش/ رەونە قەكەر          | velvety/adj                              | قەدىفەيى                     |
| vary/ <sup>1</sup> væəri/v               | دەگۆرى، ھەمە                | velveteen/ <sup>1</sup> velvə'ti:n/n     | كوتالىكى لۆكەيىچە            |
|  | چەشەنەي دەكا                |  | وھەكو قەدىفە واىە            |
| vase/vɑ:z/n                              | كولدان                      | venal/ <sup>1</sup> vi:nl/adj            | بەرتىل خۇر                   |
|  |                             | vend/vend/v                              | ۱- دەفۇشنى ۲- يلاۋ دەكا تەرە |



# Vv

V-v/vi:/ پیتی بیست ودووم له  
 ئەلفبای ئینگلیزی  
 vacancy/'veikənsi/n ۱- بەتالی،  
 بۆشایی ۲- جێی/پێشە، بەتال  
 vacant/'veikənt/adj ۱- بەتال  
 ۲- نەگیراوه ۳- گەژە- بێ مانا  
 vacantly/adv بەگێژی  
 vacate/və'keɪt/v چۆل دەکا- وازدینن  
 vacation/və'keɪʃn/n ۱- چۆل کردن  
 ۲- مۆلەت ۳- پێشوو  
 vaccinate/'væksineɪt/v دەرزێ بڵێدەدا  
 vaccination/'væksɪ'neɪʃn/n دەرزێ  
 لێدان (گراڤتات)  
 vaccine/'væksi:n/n کوتان  
 vacillate/'væsəleɪt/v پارایی دەبێ،  
 دووئە دەبێ  
 vacillation/'væsə'leɪʃn/n پارایی،  
 دووئە  
 vacuous/'vækjuəs/adj بەتال، هیچ  
 بیرئێکی تێدا نیه  
 vacuum/'vækjuəm/n ۱- بۆشایی  
 ۲- گسکی کاره بایی  
 ۳- شووشە ترمز  
 vagabond/'vægəbɒnd/adj بەرەلا،  
 دەریهەر  
 vagina/və'dʒamə/n ۱- مێزەرێ  
 ۲- کێژان  
 vaginal/və'dʒaɪnəl/adj پەپۆهست به  
 کۆژەندامی ئافرەت  
 vagrancy/'veɪgrənsi/n ئاوارەیی،  
 دەریهەری  
 vagrant/'veɪgrənt/adj سواڵکەر،  
 دەریهەر  
 vague/veɪg/adj تەموهزایی، نادیار

vaguely/adv بە نادیار  
 vain/veɪn/adj ۱- پوچ ۲- بەتال-  
 بێ گەڵک ۳- لووت بەرز  
 vail/veɪl/n شیو، دۆل  
 valency/'veɪlənsi/n هاوتای پەگەز(کیمیا)  
 valentine/'væləntaɪn/n خۆشەویست  
 valentine card بلیتی خۆشەویستی  
 ئاشقان پۆژی ۱۴ی شوبات دەیکۆژنەوه-  
 رۆژی ئاشقان- رۆژی نەفین  
 valet/'væleɪ, 'væli:t/n خزمەتکاری چل و  
 بەرگی گەورەکە ی ئوتوکەری هۆتیل  
 valiant/'væliənt/adj زۆر ئازا  
 valid/'vælɪd/adj ۱- چاک، ساخ، بەکار  
 ۲- یاسایی، شرعی  
 ۱- مۆری دەکا، رازی  
 دەبێ ۲- بەشرعی دەکا  
 validity/və'lɪdɪti/n شرعی، لاپەنی  
 یاسایی- دەسەلات  
 valise/və'li:z/n چانتای سەفەر  
 valley/'væli/n شیو، دۆل  
 valorous/adj ئازا، جەرەبە  
 valour/'vælə(r)/n ئازایەتی  
 valuable/'væljuəbəl/adj بە نرخ، بە بەها  
 نرخاندن  
 valuation/'vælju'eɪʃn/n دەنرخینن  
 value/'vælju:v بەچاکی هەندەسه ئنگینن  
 ۱- بەها ۲- گرنگی  
 ۳- ئاکار ۴- ناست  
 valve/n جەمپەر، گەر/دەمەک  
 vampire/'væmpaɪə(r)/n خوێن مژ  
 (ئازەلیکی خورافی)  
 van/væn/n ۱- ئۆتۆمبیلئێکی داپۆشراوی  
 گواستەوه  
 ۲- عەرەبانە ی شەمەندەفەر  
 ۳- پێشرووی سوپا  
 vandal/'vændl/n شەرەنگیز- هۆقانی-  
 تێکەر  
 vandalism/'vændəlɪzəm/n گیانی

upside-down

upside-down/ˌʌpsaɪd ˈdaʊn/adv

سەرەو قىپ/سەرەو قوون

upstairs/ˌʌpˈsteɪz/adj لەقاسى سەرەو

upstanding/ˌʌpˈstændɪŋ/adj ساخ- قىت

upstream/ˌʌpˈstri:m/adv

بە پىنچەوانەى شەپۇلى دەريا

uptake/ˈʌpteɪk/v بە ھىمايەك تىدەگا

سەرەو شىۋار،

uptight/ˌʌpˈtaɪt/adj

دورۇڭار- ترساو

up to date/ˌʌp tə ˈdeɪt/adj

ھاۋچەرخ، نوئى

upward/ˈʌpwəd/adj دەچىتتە سەرەو

بەرەو سەرەو

uranium/ˌjuːˈreɪniəm/n

يۇرانيۇم

urban/ˈɜːbən/adj شارستانى- شارىسى

urbane/ɜːˈbeɪn/adj رەۋىشت باش- بەرئىز

urchin/ˈɜːtʃɪn/n كورئىكى شەپانى،

چەقاۋەسو

urge/ɜːdʒ/v ھانى دەدا

urgency/ˈɜːdʒənsi/n پىۋوستى- زوۋ- پەلە

urgent/ˈɜːdʒənt/v خىرا، زۆر پىۋوست

uric/ɜːrɪk/adj ترشى يۇرئىك(مىن)

urinal/n ۱- تەۋالىتى مىز

۲- شۋىنى مىز كوردن

urinate/ˈjuːrɪneɪt/v مىز دەگا

urine/ˈjuːrɪn/n مىز

urn/ɜːn/n كۆزە- گولدان

us/əs/prop ئىمە(بەركار)

usage/ˈjuːsɪdʒ/n ۱- بەكار ھىنانان

۲- لە زماندا باۋە بەكار ھىنانانى

use/juːs/n بەكار ھىنانان

use/juːz/v بەكارى دەھىنئى

used/juːzd/adj كۆنە باش

useful/ˈjuːsfl/adj بەسوود

useless/ˈjuːsləs/adj بىسوود

usher/ˈʌʃə(r)/n رابەر- رى پىشاندەر

دەرگاۋان

usher/ˈʌʃə(r)/v

جىنئى- رىئى پىن

پىشان دەدا

usherette/ˌʌʃət/n

(كچىئىك)لە سىنەما

چىنگا بۇ خەلكەكە دەست نىشان دەكات

usual/ˈjuːʒuəl/adj باۋاناساىى

usually/ˈjuːʒuəli/adv بەزۇرى

usurer/ˈjuːʒərə(r)/n بەرتىل خۇر

usurp/juːˈzɜːp/v زەۋتى دەگا/داگىرى

دەگا

usurper/juːˈzɜːpə(r)/n زۇردار، زەۋتەكەر

usury/ˈjuːʒəri/n (رپا) سو

utensil/ˈjuːtənsɪl/n ئامئىر/كەلۋپەل

uterus/ˈjuːtərəs/n (رەھىسى) ئافرەت

utilitarian/ˌjuːtɪlɪˈteəriən/adj قەلسەھى

سوود گەيمەئىرى

utility/ˌjuːtɪlɪti/n سوود

utilize/ˈjuːtəlaɪz/v بەكارى دەھىنئى

utmost/ˈʌtməʊst/adj تا ئەۋپەرى- بىرپادە

Utopia/ˌjuːˈtəʊpiə/n يۇتۇپىيا(شارئىكى

نەۋونەئىي)

Utopian/ˌjuːˈtəʊpiən/adj نەۋونەئىي، بىرئىكى

سەرەبى

utter/ˈʌtə(r)/adj تەۋاۋ

utterance/ˈʌtərəns/n دەستەۋازە، قسە/

ئاخاۋون

uttermost/adj تا ئەۋپەرى مەبەست

uvula/ˈjuːvjələ/n قورقوراكە/

پارچە گۆشتى پىشتەۋەى سەروى دەم

untold/ʌn'təuld/adj (مردنیکی) ناوختخت  
۱- نهگوتراو،

باس نهگراو

۲- له حساب نایهت، ناژمیردینت

untouchable/ʌn'taɪtʃəbl/adj - n

دهستی ای نادرینت (توخدی ناکهویت)

نهندامی نزمترین چین

untoward/ʌntə'wɔ:d/adj نهویستراو

untried/ʌn'traɪd/adj ۱- همون نهگراو

۲- زیرهک نیه

untrue/ʌn'tru:/adj ۱- نرؤزن، ناراست

۲- بیوفا

untruth/ʌn'tru:θ/n درؤودلهسه

unturned/ʌn'tɜ:nd/adj دهراگانهما

نهیکوتی (مهولیکی زؤر دهدا)

unused/ʌn'ju:zd/adj بهکار نههینراو

unusual/ʌn'ju:ʒuəl/adj نانااسایی

unveil/ʌn'veɪl/v پهردهی لاهدا

unwanted/ʌn'wɒntɪd/adj نهویستراو

unwarranted/ʌn'wɒntɪd/adj بیبیاو، ههروا

unwell/ʌn'wel/adj ماندوو، نهخؤش

unwieldy/ʌn'wi:ldi/adj گران

بهکار دینت

unwilling/ʌn'wɪlɪŋ/v حمزناکات،

نایه دینت

unwind/ʌn'waɪnd/v پشوو دهدا

unwise/ʌn'waɪz/adj گهمزه، گینه بیواو

unwitting/ʌn'wɪtɪŋ/adj بهبهنه قهست/

بیناگا

unworldly/ʌn'wɜ:ldli/adj گوئی به

دنیا نادات (خوابه رست)

unworthy/ʌn'wɜ:ði/adj شایانی نیه

unwritten/ʌn'ɪrɪtɪn/adj نهنووسراو

unzip/ʌn'zɪp/v (زنجیر) دهکاتهوه

up/ʌp/adv

له سهروهه/ابهروه سهروهه

upbraid/ʌp'breɪd/v بهتوندی

رهفتاری لهگهل دهکا (سهرزمنشتی دهکا)

upbringing/ʌp'brɪŋɪŋ/n پهرومردهکردن

upheaval/ʌp'hi:vəl/n گؤپرانیکی مزنی

له ناکاو

uphill/ʌp'hɪl/adj (بهروه) سهروهه، نژوار

uphold/ʌp'həʊld/v پشتیوانی دهکا

upholster/v (کورسی به شتی نهرم) دادهپوشی

upholstered/ʌp'həʊlstəd/adj قهلهو، خروپ

upholsterer/ʌp'həʊlstərə(r)/n قالی چین، مافورچن

upholstery/ʌp'həʊlstəri/n پیشه ی چین

upkeep/ʌpki:p/n چاککردنهروه، سهرپهرشتی

کری ی لی چاکردنهروه

uplift/ʌp'lɪft/v ووره بهرز دهکاتهوه/

بهرز دهکاتهوه

upon/ə'pɒn/prep له سهروهه ی

upper/ʌpə(r)/adj سهروهه،

له بلندایی، له بهرزایی

uppermost/ʌpəməʊst/adj بهرزترین، بلندترین

upright/ʌpraɪt/adj ستوونی - پهپ

upright/ʌpraɪt/adj راست، پاک

uprising/ʌpraɪzɪŋ/adj راپهیرین -

یاخی جوون

uproar/ʌprɔ:(r)/n ژاوهژاو

uproarious/ʌp'rɔ:riəs/adj ناههنگیکی

دهنگ بهرز - بهژاوهژاو

uproariously/adv به ژاوهژاوی

uproot/ʌp'ru:t/v (پهگی) ههئدهکیشن

upset/ʌp'set/v قلهپی دهکاتهوه،

تیکی دهدا

upshot/ʌpʃɒt/n نهنجام/جهوههه/کروک

بەزەیی پێدا نایەتەرە (رەحم ناکات)

unreliable/ˌʌnrɪˈlaɪəbl/adj پشتی

پێنابەسترت

unrelieved/ˌʌnrɪˈli:vɪd/adj شەر

unremitting/ˌʌnrɪˈmɪtɪŋ/adj

هەرالیکی بەردەوام

unrepeatable/ˌʌnrɪˈpi:təbl/adj

دووبارە نابێتەرە

unrequited/ˌʌnrɪˈkwaɪtɪd/adj

(خۆشەویستی) بەک سەرە (لەبەک لاوە)

unreservedly/ˌʌnrɪˈzɜ:vɪd/adv

پوو بە پوو، بەناشکرا

unresolved/adj

دوودل، پارا

unrest/ʌnˈrest/n

شێواوی،

نازاو، ناسەقامگیر

unripe/ˌʌnˈraɪp/adj

پێنەگەیشتوو،

کان

پێچەبەکی دەکاتەرە

unroll/ʌnˈrəʊl/v

(لوولێبەکی دەکاتەرە)

unruffled/ʌnˈrʌfld/adj

هێمن،

خۆراگر

unruly/ʌnˈru:li/adj

یاخی،

سەرشیفت

unsafe/ʌnˈseɪf/adj

ترسناک

unsaid/ʌnˈsed/adj

نەرۆتراوە/ناوتری

unscathed/ʌnˈskeɪðd/adj

تووشی

هیچ نەبوو، زیانی پێنەگەوتوو

unscrew/ˌʌnˈskru:v

بورغی بەکە

دەکاتەرە

unscrupulous/adj

بێوێژدان

unseasoned/adj

دارنیکە نەگەیبوو

بێ وەرژ/ وەرژ نەهاتوو

unseat/ˌʌnˈsi:t/v

۱- نایەدگرت،

لای دەبا، دەری دەکا

۲- لەسەرئەسپەبەکی نایەدگرتتە خوارێ

unseemly/ʌnˈsi:mli/adj

بێ نەهەب/

نادروست

unseen/ˌʌnˈsi:n/adj

نەبێنراو،

تێبێنی نەکراو

unsettled/ʌnˈsetld/adj

نێگەران،

پارا، ناسەقامگیر

unshakeable/ʌnˈʃeɪkəbl/adj

سەقامگیر/ناهەزێ- نەهەزاو

unshaven/ˌʌnˈʃeɪvən/adj

نەتاشراو(پیش)

unsightly/ʌnˈsaɪli/adj

چارەگران،

ناشیرین

unskilled/ˌʌnˈskɪld/adj

ناکارامە

unsophisticated

/ʌnsəˈfɪstɪkətɪd/adj

سادە، ساکار

unsound/ˌʌnˈsaʊnd/adj

خەوشدار،

ناهەواو

unspeakable/ʌnˈspi:kəbl/adj

وەسف ناکریت/ناگوتری

unspoken/ʌnˈspəʊkən/adj

نەوتراو

unstable/ʌnˈstəɪbl/adj

ناسەقامگیر

unsteady/ʌnˈstedi/adj

بە لارەلار

unsuitable/ʌnˈsuɪtəbl/adj

ناشایستە/نەگونجاو

unsure/ˌʌnˈʃʊə(r)/adj

نادانیا

unsuspecting/ʌnsəˈspektɪŋ/adj

گومان نەنەگەر(دانیاپە)

untapped/ˌʌnˈtæpt/adj

نۆبەرە،

دەستی ئی نەدراو

untenable/ʌnˈtenəbl/adj

پشتیوانی ناکریت

unthinkable/ʌnˈθɪŋkəbl/adj

بە ئەقڵی

کەس دا نایەت

unthought-of/adj

بە بیرى کەس دا نەهات

untidy/ʌnˈtaɪdi/adj

ناریک وپیک

untile/ʌnˈtaɪl/v

دەکاتەرە، هەلدەرە شینبێتەرە

until/ʌnˈtɪl/conj

هەتا، تەنانهت

untimely/ʌnˈtaɪmli/adj

unless

unless/ən'les/ conj هتا - نه گهر تا

unlike/ʌn'lai k/adj جياواز نه

unlikely/ʌn'lai kli/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unlike/ʌn'lai k/adj شيمانه نه گراو

unrelenting

unopposed/ʌnə'pəuzd/adj بې نه يار

unorthodox/ʌn'ɔ:θədɒks/adj

بې پېچموانه داب و نه ريت/دين

unpack/ʌn'pæk/v به تالی ددکا، ددکاتوره

unparalleled/ʌn'pærələld/adj

بې وړينه، بې ټاوتا

unperturbed/adj خوکړ، نه گور

unpick/ʌn'pik/v هه آييدهوه شيتي

unplaced/ʌn'pleist/adj

له سڼ يه مه گانې يه کم نه

unpleasant/ʌn'pleznt/adj

بۇن پيس، تېکدر

unprecedented/ʌn'presidentid/adj

بې هېچ پېشه کېه

unpretentious/ʌn'prɪ'tenʃəs/adj

ناسامې - بې فېز

unprintable/ʌn'printəbl/adj

پيس، حه يابەر

unprofessional/ʌn'prə'feʃənl/adj

شايانې پېشه نه يه

unprompted/ʌn'promptid/adj

هەر له خوړه

unprovided/adj بې به شي/

unprovoked/ʌn'prə'vəukt/adj

بې هېر ووزان

unqualified/ʌn'kwɒlɪfaɪd/adj

شايسته نه، تهوار نه - رهها

unravel/ʌn'rævl/v شي ددکاتوره، ددکاتوره

unreadable/ʌn'ri:dəbl/adj

خه تېکې نه خېنדרاوه

unreal/ʌn'riəl/adj خه يالی، ناحه قېقې

unrealistic/ʌn'riə'lɪstɪk/adj ناواقعي

unreasonable/ʌn'ri:zənbəl/adj ناماقول

unrecognizable/adj ناناسرېتتهوه،

زور گوراوه

unrelenting/ʌnri'lentɪŋ/adj

unfrock/v **بىن سۆز، بىن ئەدەب**  
 لە قەشايەتتى دەرى دەكەن

unfurnished/ʌn'fɜːnɪʃt/adj  
 رانەدەخرا

ungainly/ʌn'geɪnli/adj  
 ئارىك/ئاقوۋا

ungodly/ʌn'gɒdli/adj  
 شەرىئىتى،  
 ئادىتى

ungovernable/ʌn'gʌvənəbl/adj  
 كۆنتۈرۈل ناكورن

ungrateful/ʌn'ɡreɪtfl/adj  
 بەدئەنەمەك،  
 ئاشۇمىر

unguarded/ʌn'ɡɑːdɪd/adj  
 بىنئىگا،  
 بەرەنلە

unhappy/ʌn'hæpi/adj  
 ئاشاد

unhealthy/ʌn'helθi/adj  
 ئەسەغ،  
 زىيانبەخش

unheard/ʌn'hɜːd/adj  
 ئەببىستراو

unheard-of/ʌn'hɜːd ɒv/adj  
 ئوئى،  
 ئەناسراو

unhinge/v  
 عەقلى تىك دەچى،  
 عەقلى ئە دەستى دەدات

unhinged/ʌn'hɪndʒd/adj  
 عەقل  
 ئاتەراو - عەقل ئەسەغ

unhurried/ʌn'hʌrɪd/adj  
 لەسەر خۇ،  
 خاو

uni-  
 بە تەنىيا

unicorn/'juːnɪkɔːn/n  
 يەك قۇچ  
 (ئادەتتىكى خورافى ئەفسانەيە)

unidentified/ʌn'aɪ'dentɪfaɪd/adj  
 ئەناسراو (بىنئاسنامە)

unification/n  
 يەككەردن (يەكتاپەستى)

uniform/'juːnɪfɔːm/adj  
 گونچاو -  
 يەكجۈز (جىل)

uniformed/adj  
 (پۇلىستىك) بە جىلوبەرگى  
 رەسىمىيەت

uniformity/'juːnɪ'fɔːməti/n  
 ۋىك گونچاو

unify/'juːnɪfaɪ/v  
 يەكى دەكا (يەكتاى دەكا)

unilateral/'juːnɪ'lætrəl/adj  
 يەكلايەنە

unimpaired/ʌnɪm'peəd/adj  
 ساغ، بىنئازار، ئازارنەدراو

uninhibited/ʌnɪn'hæbɪtɪd/adj  
 رەھا بەرەنلە

uninterested/ʌnɪn'trɛstɪd/adj  
 گوى پىنەدەر

uninterrupted/ʌnɪn'trɒ'ɪrɒptɪd/adj  
 دوا بە دواى يەك

uninvited/ʌnɪn'vaɪtɪd/adj  
 بانگىشتن ئەكرام

uninviting/ʌnɪn'vaɪtɪŋ/adj  
 سەرنج  
 رانەكىش

union/'juːniən/n  
 ۱- يەكگرتن  
 ۲- يەككىتى، يەكگرتو

unique/'juːniːk/adj  
 بىن ھاۋتا

unisexual/'juːnɪ'seks/adj  
 بۇ كچ و كور باشە  
 بۇ ھەردو جنس

unison/'juːnɪsn, 'juːnɪzn/n  
 گونچان

unit/'juːnɪt/n  
 ۱- يەك ۲- نەرەيەك لە يەكان

unite/'juːnaɪt/v  
 يەككەگرتى

unity/'juːnɪti/n  
 يەككىتى، يەكگرتن

universal/'juːnɪ'vɜːsl/adj  
 جىھانى، تەراۋى

universally/adv  
 بەتەراۋى، سەرجەم

universe/'juːnɪvɜːs/n  
 گەردوون

university/'juːnɪ'vɜːsɪti/n  
 زانكۇ

unkempt/ʌn'kempt/adj  
 قۇش (پىرچ)  
 شانەنەكرام

unkind/ʌn'kaɪnd/adj  
 دىر، بىن يەزەس

unknown/ʌn'nəʊn/adj  
 ئەناسراو، ئادىار

unlearn/ʌn'lɜːn/v  
 خۇى ئى زىگار دەكا

unleash/ʌn'liːʃ/v  
 يەرەلەى دەكا/بەردەدا

unleavened/ʌn'levnd/adj  
 ئانى بىن خومرە

underwater/ˌʌndə'wɔ:tə(r)/adj

زۆر ئاۋ

underwear/ˌʌndəweə(r)/n

جلى زۆرەۋە

underworld/ˌʌndəwɜ:ld/n

جىھاننى تاۋان

undesirable/ˌʌndɪ'zairəbl/adj

كەس خەزى ئى ئاكاكات (ئاممەقبول)

زىيانبەخش

undies/ˌʌndɪz/n

جلى بەنەۋەي ئۇناتە

undivided/ˌʌndɪ'vaɪdɪd/adj

تەۋاۋ

سەرچەم

undo/ˌʌn'du:v

ئىككى دەكاتەۋە

چارەسەرى دەكا، شەرقە دەكا

undone/ˌʌn'dʌn/adj

كراۋە/ دروست

نەكراۋ

undoubtedly/ˌʌn'daʊtɪdli/adv

بى گومان

undress/ˌʌn'dres/v

خۇي روتت

دەكاتەۋە

undue/ˌʌn'dju:adj

زىدەرق، زىاد

لەپزىست/ ئىشقا شايبەنى نى يە

undulate/ˌʌndjuleɪt/v

شەپۇل دەدا

unduly/ˌʌn'dju:li/adv

بەشپەۋەيەكى

نەگونجاۋ

undying/ˌʌn'daɪɪŋ/adj

خۇشەۋىستى

نەمرى/ ھەمىشەبى

unearned/ˌʌn'ɜ:nd/adj

ۋەرنەگىراۋ/

بەدەست نەئىنراۋ

unearth/ˌʌn'ɜ:θ/v

لەزۆر زەۋى

دەردەھىتن/ ھەلدەكۆن

unearthly/ˌʌn'ɜ:θli/adj

لە سەروشت

بەدەر، سەير

زۆر ۋەرد، زۆر دەنگە(كات)

uneasy/ˌʌn'i:zi/adj

نەنگەران دودەن،

ئاسەقامگىر

unemployed/ˌʌnɪm'plɔɪd/adj

بىكار، ماتل

unemployment/ˌʌnɪm'plɔɪmənt/n

بىكارى

unequal/ˌʌn'i:kwəl/adj

ئايەكسان

unequivocal/ˌʌnɪ'kwɪvəl/adj

پوۋن / رەھا

unerring/ˌʌn'ɜ:ɪŋ/adj

ھەلەناكات، ۋەرد

uneven/ˌʌn'i:vən/adj

ئايەكسان

unevenly/ˌʌn'i:vnlɪ/adv

بەشپەۋەيەكى

uneventful/ˌʌnɪ'ventfl/adj

ئايەكسان

unfair/ˌʌn'feə(r)/adj

بى پوۋداۋ

unfaithful/ˌʌn'feɪθfl/adj

ئاپاست - ئاداگەر

خائىن،

unfamiliar/ˌʌnfə'mɪliə(r)/adj

خىيانەت لە ئن

ئاق،

unfasten/ˌʌn'fɑ:sn/v

ئاگونجاۋ

unfeeling/ˌʌn'fi:liŋ/adj

ئىككى دەكاتەۋە

unfit/ˌʌn'fɪt/adj

بى شعور، نەرق

unflinching/ˌʌn'flɪntʃɪŋ/adj

ئابەجى/ئەگونجاۋ

خۇگەر،

unfold/ˌʌn'fəʊld/v

چەرىزە

unforeseen/ˌʌnfɔ:'si:n/adj

دەكاتەۋە، دەرىدەخا

چاۋەرۋان

unforgettable/ˌʌnfə'getəbl/adj

نەكراۋ

unforgivable/ˌʌnfɔ:'gɪvəbl/adj

لەبىر

ئاكرىت، نەمر

unfortunate/ˌʌn'fɔ:tənət/adj

ئىسى ئابوۋپىت

unfortunately/adv

بەدبەخت

unfounded/ˌʌn'faʊndɪd/adj

بەدبەختانە

unfrequented/adj

بىنەما

unfriendly/ˌʌn'frendli/adj

زىارەتتىكى دەگمەن

**underclothes**

underclothes/ˈʌndəkləʊðz/n

جلوبەرگى ژىرەه

underclothing/ˈʌndəkləʊðɪŋ/n

جلى بىنەه/ ژىرەه

undercover/ˌʌndəˈkʌvə(r)/adj

ئېنىنى

undercurrent/ˈʌndəkʌrənt/n

شەپۈكى بىنى دەريا

undercut/ˌʌndəˈkʌt/n

شەمەكىنى

بە نىرخى كەمتر دەخاتە پروو

underdeveloped

/ˌʌndədiˈveləpt/adj

پىن نەگەيشتور

underdog/ˈʌndədɒɡ/n

چەرساۋە

زۇرلىكراۋ

underdone/ˌʌndəˈdʌn/adj

تەۋاۋ باش نەكولۇۋ

underestimate/ˌʌndəˈestimeɪt/v

كەمىدەكا، بەھىچ نازانى

underexposed/adj

فېنمىنىكى كەم

تېشك (رووناكى)

underfed/ˌʌndəˈfed/adj

بەدخۇراك -

خۇراكى كەمى ھەيە

undergo/ˌʌndəˈɡəʊ/v

تالى دەچىزى

(ناخۇشى)

undergraduate/ˌʌndəˈɡrædʒuət/n

قوتابى زانكۇي پېش دەرچوون

underground/ˈʌndəgraʊnd/adj

ژىر زەوى

undergrowth/ˈʌndəgrəʊθ/n

نەمام - پېوش

underhand/ˌʌndəˈhænd/adv

بە نىزىيەۋە

underlie/ˌʌndəˈlaɪ/n

نەبىنەۋە

پالدىكەۋى، بىنەمالە... دادەمەزىنىن

خەت لەزىزى دەدا

underline/ˌʌndəˈlaɪn/v

undermine/ˌʌndəˈmaɪn/v

۱- تونىل

لېدەدا ۲- كەمى دەكا / ئابروۋى ئەتەك دەكا

underneath/ˌʌndəˈniːθ/adv

بەشى

ژىرەۋە/بىن

undernourished/ˌʌndəˈnaɪʃt/adj

كەمخۇراك

underpay/ˌʌndəˈpeɪ/v

كۈرىنى

بەتەۋابى ناداتىن

underpants/ˌʌndəˈpænts/n

شەۋۋالى ژىرەۋە/ جلى بىنەۋە

underpass/ˌʌndəˈpɑːs/n

پىنگاى ژىر

زەوى

Underprivileged

/ˌʌndəˈprɪvəlɪdʒd/adj

بىن بەش، بىن سەرىبەرشت

underrate/ˌʌndəˈreɪt/v

لە نىرخى

كەم دەكاتتەۋە

under-secretary/ˌʌndəˈsekrətri/n

ئەندامى پەرلەمان و يارىدەدەرى ۋەزىر

undersexed/ˌʌndəˈseksd/adj

قۇپ،

تواناي زاىەندى كەمە

understand/ˌʌndəˈstænd/v

تېدەگا،

ھەلدەھىنجىن

understanding/ˌʌndəˈstændɪŋ/n

۱- تىگەيشتن ۲- رىككەۋتن

understate/ˌʌndəˈsteɪt/v

لەنرخى كەم

دەكاتتەۋە

understudy/ˌʌndəˈstʌdi/n

جىنگرى ئەكتەرى،

شانۇ/ جىنگرەۋە نامادە

undertake/ˌʌndəˈteɪk/v

پەيمان دەدا

undertaker/ˌʌndəˈteɪkə(r)/n

دوكاندار،

مردوشاراۋە

undertaking/ˌʌndəˈteɪkɪŋ/n

تەندەر،

پروژە

undertone/ˌʌndətəʊn/n

چىرپە، شاراۋە،



رهفتار دهکا

unbiased/ʌn'baɪəst/adj بی لایه‌ن

unblushing/ʌn'blʌʃɪŋ/adj بی‌حیا،

بی‌شرم

unbounded/ʌn'baʊndɪd/adj

(حەزێکی) بی‌سنوور

unbroken/ʌn'brʊkən/adj

ئێندەراو، نەچپراو، کەوی نەکراو

uncage/v له قەفس دەردەچێ-

بەر دەدری/ بەر دەدا

uncalled-for/ʌn'kɔːld fɔː(r)/adj

نەخواستراو و نەپێویست

uncanny/ʌn'kæni/adj

ناسروشتی و شاراوە/ سەیر

unceasing/ʌn'siːɪŋ/adj

هەمیشەیی/ بەردەوام- نەپراو

uncertain/ʌn'sɜːtɪn/adj

نادیار، گۆزاو، نادانیا

uncertainty/ʌn'sɜːntɪ/n گومان

uncharitable/ʌn'tʃærɪtəbl/adj

وشک، توندوتیژ/ نائێبۆردە

uncharted/ʌn'tʃɑːtɪd/adj

لەسەر نەخشە نیە/ نەدۆزراو

uncivil/ʌn'sɪvəl/adj

بێ‌ئەدەب، دەمپرووت

unclaimed/ʌn'kleɪmd/adj

داوا نەکراو

uncle/ˈʌŋkl/n

۱-مام/خال

۲-مێردی پلک

unclean/ʌn'kliːn/adj

پیس، ناپاک(بەران)

uncomestable/adj

بەناسان دەستی‌ناگاتی

دەست ناگاتی/دۆزاو

uncommon/ʌn'kɒmən/adj

دەگمەن، ناساسایی

uncommonly/adv هەتا پادەییەک

uncompromising

/ʌn'kɒmprəmaɪzɪŋ/adj

واز لە هەل‌وێستی ناهێنی/چەسپاو

unconcerned/ʌn'kɒn'sɜːnd/adj

ناپەییوەست

unconditional/ʌn'kɒn'dɪʃənəl/adj

خۆیە دەستەبەندی بێ‌مەرج، پەها

unconscious/ʌn'kɒnʃəs/adj

۱-بۆراو/بێ‌هۆش

۲-بێ‌ناکا ۲-ناقەست

unconsciousness/n

بێ‌شعوری

uncontrollable/ʌn'kɒn'trəʊləbl/adj

نا‌توانی‌ت رێکی بجات

بەسەری زال بێ

uncork/ʌn'kɔːk/v

قەیا قەمەکی دەکا تەرە

uncouth/ʌn'kuːθ/adj

۱-دپ، زبیر ۲-سەیر-

ناپاو

uncover/ʌn'kʌvə(r)/

قەیاغی لادەدا/لادەبا

uncrossed/ʌn'krɒst/adj

شیک(چەمکی)

unction/ˈʌŋkʃn/n

پارە(ی بۆخەت خەت

بەپۆتی پێرۆژ چەرور

کردن(لە لای فەلەکان)

undaunted/ʌn'dɔːtɪd/adj

چەریرە/نازا

undecided/ʌndɪ'saɪdɪd/adj

دوودلە لە

رایە کە/ هێشتا پێیاری نەداو

undefended/ʌndɪ'fendɪd/adj

گەزەندیەکی

بێ‌بەرەفانی/ بەرگری ئێ ناگرێ

undeniable/ʌndɪ'naɪəbl/adj

بین چەندو

چوون/ نەگۆلی ئێ ناگرێ

under/ˈʌndə(r)/prep

۱- لە ژێر

۲- لە ژێر سەرپەرشتی

۳- کەمتر لە ۴- چەند حالە تێکی جیاواز

undercarriage/ˈʌndəkærɪdʒ/n

گۆپری

دایەزینی فۆتۆکە

undercharge/ˌʌndə'tʃɑːdʒ/v

داوای

نرخێکی کەمتر دەکا

## Uu

- U-u/ju:/ پیتی بیست و یکم له  
 نهللبای نینگلیزی
- ubiquitous/ju:'bikwɪtəs/adj  
 نامادکی زور/ له هه موو چن هه یه
- udder/'ʌdə(r)/n گوان
- odometer/n باران پیو
- uglify/v ناشرین دهکات/ کریت
- ugly/'ʌgli/adj ۱- دزئو/ناشیرین  
 ۲- نیشانه ی شهر
- UK: United Kingdom  
 شانشین یه ککرتوو- بریتانیا
- ulcer/'ʌlsə(r)/n پووشان (قرحه)
- ulterior/ʌl'tɪəriə(r)/adj  
 له پشته وه/شاروه
- ultimate/'ʌltɪmət/adj ۱- کۆتایی  
 ۲- مەزنترین
- ultimatum/ʌltɪ'mentəm/n  
 دوامۆلت/دواجار ناگادار کردنه وه
- ultra-/prep-adj له سه رووی، سه ره پۆ  
 توند ره وه
- ultraviolet/ʌltrə'vaɪələt/adj  
 تیشکی سه رووی بنه وشه یی
- umbilical cord/ʌm,bɪlɪkəl 'kɔ:d/n  
 وئلدش
- umbrage/'ʌmbrɪdʒ/v ریزی خۆی  
 نه راهه تن/ هه ست دهکات هه ستی بریندار  
 کراوه
- umbrage/n ۱- سنبه ره که لای سنبه ره  
 ۲- بیژاری
- umbrella/ʌm'brelə/n سه میوان/چه تر
- unabated/'ʌnə'beɪtɪd/adj  
 ناو پزئوان،  
 داوه ر
- umpire/v ناو پزئوانی دهکا
- unabated/'ʌnə'beɪtɪd/adj به میز
- unable/ʌn'eɪbl/adj دهسته وه ستان

- unabridged/n سه راپا- هه مه لایه ن  
 شامل نهک پوخته
- unaccompanied/ʌnə'kʌmpənɪd/adj  
 به تنه نیا
- unaccountable/ʌnə'kauntəbl/adj  
 راقه ی بۆنیه
- unaccustomed/ʌnə'kʌstəmd/adj  
 قیرنیه/رانهاته توه
- unadulterated/ʌnə'dʌltərəɪtɪd/adj  
 پاک، بیگهره
- unaligned/adj بی لایه ن
- un-American/ʌn ə'merɪkən/adj  
 دژیه تینال/ دژ به نه مریکا
- unanimity/ju:nə'nɪmətɪ/n به سه ره جمی،  
 کۆ
- unanimous/ju'nænɪməs/adj سه ره جم
- unanimously/ju'nænɪməsli/adv  
 به سه ره جمه بریار- به کۆی دهنگ
- unarmed/ʌn'ɑ:md/adj بی چهک
- unassuming/ʌnə'sju:mɪŋ/adj بی هین
- unattached/ʌnə'tætʃt/adj ۱- عازوب-  
 ره به ن- بیژن ۲- سه ره خۆ
- unavoidable/ʌnə'vɔɪdəbl/adj چاره نیه/  
 چه تمی
- unaware/ʌnə'weə(r)/adj گۆژ، بئ ناگا
- unawares/ʌnə'weəz/adv بئ مه به ست-  
 له خۆ وه
- unbalanced/ʌn'bælənst/adj نا پار سه نگ
- unbearable/ʌn'beərəbl/adj نارامی  
 ۱- ئه ناگۆژت/ به ره که ناگۆژی
- unbeaten/ʌn'bi:tɪn/adj ژۆرنه که وتو،  
 ئه نه دراو
- unbecoming/ʌnbɪ'kʌmɪŋ/adj نه شیاو
- unbelief/n کفر- گومان
- unbelievable/ʌnbɪ'lɪvəbl/adj بره و  
 ناگۆژت/سه یه ر
- unbend/ʌn'bend/v به نارهنووی خۆی

|                          |   |                          |                           |
|--------------------------|---|--------------------------|---------------------------|
|                          | ھىلى ناومىدىيە / گىزەلوكە (نە چىن)        | typographer/n            | پىت لىدەر / چاپكەر        |
| typhus/'taɪfəs/n         | ئاي تىفۇ/لەرزوتتا                         | tyrannical/tɪ'rænɪkl/adj | زۆردار                    |
| typical/'tɪpɪkl/adj      | نمونەسى                                   | tyrannize/'tɪrənəɪz/v    | زۆردارى دەكا              |
| typify/'tɪpɪfaɪ/v        | دەنوتىش/دەبىتتە<br>ھىماي...               | tyranny/'tɪrəni/n        | زۆردارى                   |
| typist/'taɪpɪst/n        | چاپكەر                                    | tyrant/'taɪrənt/n        | چەوسىتىنەر - تاغوت        |
| typography/taɪ'pɒgrəfi/n | مونەرى                                    | tyre/'taɪə(r)/, (tire)/n | تايەى ئۇتۇمبىل            |
|                          | چاپكردن                                   | tzar/zɑ:(r)/n            | تزار - قەيسەر             |
| typology/n               | ۱-ھىماسازى<br>۲-زانستى نمونهكانى كەسايەتى | tzetze=tsetse/n          | مىشىكى خوينمۇز            |
| typo/n                   | ۱-پىت لىدەر ۲-ھەلەى چاپ                   | tzigane/n-adj            | قەرەج، دۇم/قەرەجى، دۇمانە |

|                              |   |  |
|------------------------------|---|--|
| turn                         | 366   | typhoon  |
| turn/tɜ:n/v                  | ۱- بېرەدووا وەردەچەرخى<br>۲- دەگۈزۈپ ۳- باز دەدا بەسەر<br>۴- ئاراستە دەكا ۵- دەردەكەۋى<br>۶- ئاشكرا دەبىن | يارى بەپەنچە دەكا،<br>خۇمۇنۇلكردن بەكارى بېھودە<br>چىل/لقى بچووك<br>تىن دەكا<br>كازىۋە،<br>پېش شەۋەى دنيا تارىك بىن/ شەبەق<br>چىراۋىكى لۇكەيىيە<br>دوۋانە ، جەك، يەك لە جەكان<br>(دوۋشت) پىكەۋە گرى دەدا<br>چەزە ، ئازارنىكى تىۋى كتوپر<br>دەدرەۋشېتەۋە<br>دەسۋېتەۋە<br>۱- سورل دەدا<br>۲- (خول) ۋەردەگۈزۈپ ۳- دەچەمىنى<br>دەستېل/ قۇلپ<br>۱- سەرزەشتى دەكا<br>۲- پىي رادەبۋىرى<br>دەبەنگە، گىژ<br>دەلەرزى، رادەجفرى<br>زىقەزىق دەكا<br>دوۋ<br>دوۋىنەسە<br>(پارەيەكى پىنگلىزىيە)<br>دوۋ پارچە تەنۋرە و چاكىت<br>دوۋتۋى/پروپەر<br>دوۋانە، ژۇن وپىاۋ<br>دوۋلا<br>خاۋەن پارە و دەسەلات<br>۱- چەشەن- جۆر<br>۲- نەۋنە ۲- پىي چاپ<br>چاپ دەكا<br>پىت چەن<br>ئامىرى<br>چاپ<br>تېفۇ<br>گەردەلوۋىكى |
| turnip/'tɜ:nɪp/n             | شېلم  | twiddle/'twɪdl/v   |
| turnover/'tɜ:nəʊvə(r)/n      | ۱- ئانى<br>گۈنۈز ۲- بېرى پارە..   | twig/twɪg/n  |
| turpentine/'tɜ:pəntaɪn/n     | بۇن   | twig/v   |
| turquoise/'tɜ:kwɔɪz/n        | بەردىكى<br>بەزخە/ بەردىكى شىشى مەيلە كەسكە  | twilight/'twaɪlaɪt/n   |
| turret/'tʌrət/n              | قوللەيەكى بچووك   | twill/'twɪl/n  |
| turtle/'tɜ:tl/n              | كيسەل   | twin/'twɪn/n   |
| turtle-dove/n                | كۆترە كىۋىلە  | twin/v   |
| turtle-neck/n                | جلى خورى-<br>جەرسى، مېنېچ   | twinge/'twɪndʒ/n   |
| tusk/'tʌsk/n                 | كەلبە   | twinkle/'twɪŋkl/v - n  |
| tussle/'tʌsl/n               | شەپكرىن/ دەمەقانى   | twirl/'tʃɜ:rl/v  |
| tutor/'tju:tə(r)/n           | ۱- مامۇستاي<br>تايبەتى ۲- مامۇستاي زانكۇ  | twist/'twɪst/v   |
| tutorial/'tju:'tɔ:riəl/adj   | فېركارىسى-<br>مامۇستايى   | twister/n  |
| twaddle/'twɒdl/n             | قەسەى بىن فەر،<br>چەنە بازى   | twit/'twɪt/v   |
| twang/'twæŋ/n                | زىنگە دەنكى<br>(ژۇنى گىتار)   | twit/n   |
| tweak/'twi:k/n               | كۆپ پاكىشان   | twitch/'twɪtʃ/v  |
| tweed/'twi:d/n               | جلىكى خورى دېرە   | twitter/'twɪtə(r)/v  |
| tweezers/'twi:zəz/n          | موكىش   | two/tu:/n  |
| twelfth/'twelfθ/pron         | دوانزەيەمىن   | twopenny/'tʌpəni/n   |
| twelve/'twelv/n              | دوانزە- دوانزە  | (پارەيەكى پىنگلىزىيە)<br>دوۋ پارچە تەنۋرە و چاكىت<br>دوۋتۋى/پروپەر<br>دوۋانە، ژۇن وپىاۋ<br>دوۋلا<br>خاۋەن پارە و دەسەلات<br>۱- چەشەن- جۆر<br>۲- نەۋنە ۲- پىي چاپ<br>چاپ دەكا<br>پىت چەن<br>ئامىرى<br>چاپ<br>تېفۇ<br>گەردەلوۋىكى  |
| twentieth/'twentiəθ/pron - n | بىستەم  | two-piece/n  |
| twenty/'twenti/n             | بىست  | two-ply/adj  |
| twice/'twais/adv             | دوۋقات/دوۋجار   | twosome/'tu:səm/adj  |
|                              |   | two-way/adj  |
|                              |   | tycoon/'taɪku:n/n  |
|                              |   | type/'taɪp/n   |
|                              |   | type/v   |
|                              |   | type-setter/'taɪpsetə(r)/n   |
|                              |   | typewriter/'taɪpraɪtə(r)/n   |
|                              |   | typhoid/'taɪfɔɪd/n   |
|                              |   | typhoon/'taɪ'fu:n/n  |



- ۲- پەيمانى سىلايەنى  
triplet/'triplət/n يەككە ئە سى جەك  
triplicate/'triplikət/n سىندانەى  
پىنچوۋ  
tripod/'traɪpɒd/n سىپايە  
tripper/'trɪpə(r)/n گەشتىيار، گەرىدە  
trite/'traɪt/n ۱- قەسەى ھىچ و پوچ  
۲- كۆن و دۇبارە  
triumph/'traɪʌmf/n سەرگەرتن  
triumphant/'traɪʌmfənt/adj سەرگەرتوۋ  
trivial/'trɪviəl/adj ھىچ و پوچ  
triviality/'trɪvi'æləti/n ھىچى پوچوچى  
trod/'trɒd/v ھەنگاۋى ھاۋىشت  
trolley/'trɒli/n غاربانەى دەستى  
trombone/'trɒm'bəʊn/n ترومبون  
(ئالەتلىكى مۇسىقىيە)  
troop/'tru:p/n كۆمەلىك  
troops/'tru:ps/n سەرباز، يەكەى  
سەربازى  
trooper/'tru:pə(r)/n سەربازى شۆرە  
سوار(تېپى سوار)  
trophy/'trɒfi/n پاداشتىكى ۋەرزىشى  
tropic/'trɒpɪk/n ھىلى قىزال  
tropical/'trɒpɪkəl/adj ئاۋچە گەرمەكان  
(ھىلى قىزال ئاسا)  
trot/'trɒt/n ۱- ھەروەلە، سەمكۆلان  
۲- رېئىيازى تروشىكى  
trotter/'trɒtə(t)/n ۱- ئەسپىغارغارىن  
۲- پىشى بەراز(خواردن)  
trouble/'trʌbl/n ۱- تەنگ پىن ھەلچىن  
۲- نىگەرانى ۲- ترسىكى دۇۋار  
trouble/v نىگەرانى- ئازار بەرپا دەكا  
troublesome/'trʌblsəm/adj ماندوۋكەر، سەرنىشكەر

- ۱- جەۋزى ئالىك ۲- تەنكار  
trough/'traʊf/n  
troupe/'tru:p/n تېپىكى ئواندن، بالا،  
تېپى سىرك  
trousers/'traʊzəz/n پانتۇل(پانتۇل)  
trousseau/'tru:səʊ/n شەمكى بوۋك  
trout/'traʊt/n ماسى سەلمون  
trowel/'traʊəl/n ئاسقى، چەمچە/چېمەنتۇ  
پاكارەۋە  
truancy/'tru:ənsi/n نەھاتن بەبى مۆلەت  
truant/'tru:ənt/n قوتابى دواكەرتوۋ/نەھاتوۋ  
truce/'tru:s/n شەر ۋەستانى كاتى(ئاگرەست)  
truck/'trʌk/n ۱- غاربانەيەكى كراۋەى  
شەمەندەفەر ۲- فارگۇن ۲- مېۋەى نوى  
۴- لۇرى ۵- شت گۆرىنەرە  
truculence/'trʌkjələns/n شەر پىن فرۇشتن  
truculent/'trʌkjələnt/adj شەر فرۇش  
trudge/'trʌdʒ/v بەگەرانى دەچىت بەرئوۋە  
true/'tru:adj ۱- راست  
۲- واقىقى- پەسەن- پاك ۲- ورد ۴- بە ۋەقا  
truffle/'trʌfl/n ۱- كۋارگ  
۲- پاقلوۋەى تىكەلەى چوكلنىت  
truly/'tru:li/adv ۱- بەراستى ۲- بەتەرۋەى  
trump/'trʌmp/n كاغەزى پولەكە  
trumpet/'trʌmpɪt/n زۇپنا  
trumpet/v ۱- (بەزەبىرى ھىن شىن)  
پادەگەيەنن ۲- دەنگى دەلىلى دەنگى فېلە  
truncheon/'trʌntʃən/n دارى پۆلىسى/  
تۇپز  
trundle/'trʌndl/v گلۇر دەپىنەرە  
trunk/'trʌŋk/n ۱- پەگ  
۲- لاشەى مەۋزۇ(بېنجە لە سەر ۋەست و پىن)  
۳- لوتى فېل ۴- جانتقاي گەشتىيار  
۵- جلوبەرگى مەلەۋانى  
۱- كۆشى ئاسنىي  
۲- پىشدىنى پىشت ئىشە ۳- چەمەلۇن  
۱- دىلىيايى، ئارامى

**trepidation**

trepidation/ˈtrepiˈdeɪʃn/n, نڱهراښي،

وږوژان (له باره ي شتيكي ناخوش)

trespass/ˈtrespəs/n تاوان، گوناها،

زمو تکرډن

trespasser/ˈtrespəsə(r)/n زمو تکار،

لادمر

tress/tres/n بسک، پمک

trestle/ˈtresl/n ۱- کولهکه - کارته

۲- هه لگري دارين

tri- سې

trial/ˈtraɪəl/n ۱- دادومري کرډن

۲- دادگا ۳- نه زمون

triangle/ˈtraɪæŋɡl/n سې گوزشي

(نه مندازي)

triangular/ˈtraɪæŋɡjələ(r)/adj

شيوه ي سې گوزشي

tribal/ˈtraɪbl/n تيرمگري،

عه شاهي، تايه لهگري

tribe/traɪb/n هوز، تير

tribesman/ˈtraɪbzməŋ/n تاکيک له

تيريهک

tribulation/ˈtrɪbjʊˈleɪʃn/n کوزت،

نهگي تي

tribuna/n دادگا، نه نجومني دادومري

tribunal/ˈtraɪˈbjʊːnl/adj دادومري

تاييه تي (ردين سپيا تي)

tributary/ˈtrɪbjətəri/n - adj چوگه،

ملکچ

tribute/ˈtrɪbjʊːt/n خاوه، سمرانه

trice/trais/n به چاو تروکانک/له ناکاو

trick/trɪk/v فيژن دهک

trick/n فيژل

trickery/ˈtrɪkəri/n فيژبازي

trickle/ˈtrɪkl/n دلزپه/کم (ثاو)

trickster/ˈtrɪkstə(r)/n تنه که باز

tricky/ˈtrɪki/adj ۱- زيرمهک

۲- فيژباز- فيژوي ۳- کارنکي) کارمه

tricycle/ˈtraɪsɪkl/n پاسکيلي سې تايه

triennial/traɪˈeniəl/adj (فهرمانک) هر

سې سال جارنک ده نيټ

trifle/ˈtraɪfl/n ۱- شتيكي بې قيمت

۲- حلوای گاتو (شوين)

trifling/adj سووک، بې بيهما

trigger/ˈtrɪɡə(r)/n ۱- ته قينگر

۲- شوپش هه لگري سان

trigonometry/ˈtrɪɡəˈnɒmətri/n

زانستي سې گوزشه

trilby/ˈtrɪlbi/n شه پقه يه کي پياوانه يه

trill/ˈtrɪl/n هه له له

trilogy/ˈtrɪlədʒi/n سې لانه يي/سې يانه

سې ينه

trim/ˈtrɪm/n ۱- چاککرډن (پرچ)

۲- رازانه وه ۲- ناماده - گونچاو

trim/v دهر ازان نيټه وه -

پرچي پړک ده خا

trimming/ˈtrɪmɪŋ/n رازاندنوه ي جل/

شتي تاييه ت

trinity/ˈtrɪnəti/n سې لايه کي - سې يه يي

(فهلتي)

trinket/ˈtrɪŋkɪt/n زيری بژووک وه رزان و

که م بهما

trio/ˈtriːəʊ/n تيرپيکي سې لانه يي

trip/ˈtrɪp/v ۱- هه لده خليسکن

۲- پيې ده لده کورن ۲- به ميواشي هه نگاو ده من

trip/n سهيران، گه شت، دهرچوون

tripartite/traɪˈpɑːtaɪt/adj

پړکوتني سې لايه يي

tripe/ˈtraɪp/n ۱- قسه ي هيچ،

قسه ي پوچ ۲- پرده ي گده

triple/ˈtrɪpl/adj ۱- سې لات

transpose/træn'spəuz/v  
 جیگژپکن به دور شت دهکا

transverse/'trænzvɜ:s/adj / تهگمره /  
 بهریهست

trap/træp/n  
 ۱- داو- پلان  
 ۲- عمره یانهی نسیپی

trapdoor/'træpdɔ:(r)/n  
 دهرگای  
 سمر تهختی شانۆ/ دهرگای بان

trapeze/trə'pi:z/n  
 جۆلانی(بۆ)  
 پالەوان (سینرک)

trapper/'træpə(r)/n  
 پاوچی ناژملی  
 بازرگانی/ پوچی بۆ کەرۆل

trash/træʃ/n  
 ۱- توپه مات ۲- کم بهما

trashy/adj  
 (کتیپیککی) بی بهما

trauma/'trɔ:mə/n  
 ۱- برین  
 ۲- کۆستی دهروونی

traumatic/'trɔ:mætɪk/adj  
 ئەزمونیککی گران و ناخۆش(کۆست)

travel/'trævl/v  
 ۱- گهشت دهکا  
 ۲- دهچن- دههوا

traveller/'trævələ(r)/n  
 ۱- گهشتکار  
 ۲- بین چن و پی  
 ۳- نوینەر , نێزده

traverse/trə'vɜ:s/v  
 دهپه ریتهوه-  
 گهشت دهکا

travesty/'trævəsti/n  
 شیواندن  
 دادوهری/نواندنسی ساخته

trawl/'trɔ:l/n  
 ۱- گهپان لهناو  
 ۲- تۆپی ماسی گرتن

trawler/'trɔ:lə(r)/n  
 بهلهمی ماسی گرتن

tray/'treɪ/n  
 سینیی

treacherous/'trefjərəs/adj  
 ۱- شه ددار  
 ۲- ترسناک

treachery/'trefjəri/n  
 شه ددر کردن  
 خیانهت کردن

treacle/'tri:kəl/n  
 همنگوینی پهش/ناوی شهکر

tread/tred/n  
 ۱- تریهه همنگاو  
 ۲- پایهه پیهزه ۳- گرچه کانی تایهه ئۆتۆمبیل

tread/n  
 ۱- همنگاو دهنن,  
 (به پین) دهپلیقینیتیهوه

treadle/'tredl/n  
 جۆ پین/نامتزیکه  
 به پین کاردهکا

treadmill/'tredmɪl/n  
 رۆتین

treason/'tri:zən/n  
 خیانهتی مەزنی(له نیشتمان)

treasonable/'tri:zənəbl/adj  
 خیانهتکار

treasure/'treʒə(r)/n  
 گهنجینه

treasurer/'treʒərə(r)/n  
 ئەمینه داری صندوق/  
 گهنجینه دار

treasury/'treʒəri/n  
 صندوقی گهنجینه

treat/'tri:t/v  
 ۱- مامهلهه لهگهڵ دهکا  
 ۲- چاره سهری دهکا  
 بانگه پێشتنی داوه تی دهکا / گفنگۆکی لهگهڵ دهکا

treatise/'tri:tɪs, 'tri:tɪz/n  
 نامه، لیکۆلینهوهی،  
 زانستی

treatment/'tri:tmənt/n  
 چاره سهری  
 پزیشکی / مامهلهه

treaty/'tri:ti/n  
 پهیماننامه

treble/'trebl/n  
 دهنگی کوپ-دهنگی بهرز  
 دهنگیکی تیژ، سۆپرانۆ

tree/'tri:n  
 دار

trek/'trek/n  
 ۱- گهشتیککی درێژ له زهویهکی  
 چال و چۆلیدا (به پین) ۲- گهپان له چیا (به پین)

trellis/'treɪlɪs/n  
 چوارخشتهکی کردن(بۆ رووهک)

tremble/'trembl/v  
 دهلهزنی

tremendous/'trɛməndəs/adj  
 زۆر گهوره

tremor/'tremə(r)/n  
 بوومه له مرزه،  
 لهرز، موچرکه

trench/'trentʃ/n  
 قۆرت

trenchant/'trentʃənt/adj  
 تیژ، بنه بهی

trend/'trend/n  
 ئارهزۆر، خوولیا

trendy/'trendi/adj  
 دوا مۆدیل



transaction/trænzækʃn/n

مامەلە، کاری بازرگانی

transatlantic/trænzə'ləntɪk/adj

بەسەر ئۆزئایا نوسى ئەتلەسى

transcend/trænzend/v

۱- دەپەزىنى (سنوود)

۲- لە (ئەزمونى مەزۇ) تەن دەپەزىنى

transcontinental

/trænz,kɒntɪ'nentl/adj

كىشورەپەر

transcribe/trænz'skraɪb/v

۱- لەبەر دەگرتەو

۲- شىۋە دەنگى بەك دەنوسى

transcription/trænz'skrɪpʃn/n

كۆپى كىردن، لەبەرگرتەو، نوسىنەو

transfer/trænz'fɜ:(r)/v

دەگوانزىتەو (خاۋەنئىتى) دەگۆپى لە... بۇ

transfer/'trænzfɜ:(r)/n

۱- گواستەو ۲- گۆپىن

transferable/'trænzfɜ:(r)əbl/adj

دېتە گۆپىن/دەگوانزىتەو

transference/'trænzfərəns/n

گۆپزانەو

transfix/trænz'fɪks/v

۱- پارچەى

دەكا ۲- لەپەل وپۇ دەكەئى/ئىفلىج دەپىن

transform/trænz'fɔ:m/v

تەۋا

دەيگۆپى

transformation/'trænzfɔ'meɪʃn/n

گۆپىن/گواستەو

transformer/trænz'fɔ:mə(r)/n

كارەبا گۆپى

transfusion/trænz'fju:ʒn/n

خوڭىن گواستەو

transgress/trænz'gres/v

ئىنى دەرياز دەپىن - دەپەزىنى

transgressor/trænz'gresə(r)/n

گوناه، ھەلە، تاوان

transient/'trænzɪənt/adj

كەم خايەن -

كاتى

transistor/trænzɪstə(r)/n

ترانسىستەر

transit/'trænzɪt, trænsɪt/n

دەريازىۋون

transition/trænzɪʃn/n

قۇناغى گواستەو

transitional/trænzɪʃnəl/adj

گۆپەرەو/

گۆپەر - بگۆپى

transitive/'trænsətɪv/adj

كارى تىپەر

transitory/'trænsətɪrɪ/adj

كاتى/بەسەرچو

translate/trænz'leɪt/v

ۋەردەگىپى

translation/trænz'leɪʃn/n

ۋەردگىزان

translator/trænz'leɪtə(r)/n

ۋەردگىزىر

transliterate/trænz'litəreɪt/v

ۋەشەبەك بە

پىتى زىمانىكى تر دەنوسى

translucent/trænz'lu:snt/adj

نپوۋ ئاۋى/

روناكى بەناۋ تىپەر دەپىن

transmission/trænz'mɪʃn/n

۱- ئاردن

۲- كلاج

۳- ئاردنى لاساكى

۴- گواستەو ۵- مىكانىكى

transmit/trænz'mɪt/v

دەنپىزى - دەگەپەنى/

پەخش دەكا

transmitter/trænz'mɪtə(r)/n

۱- نىزەر

۲- ئامپىرى ئاردن

transparency/trænz'pærənsi/n

پلاستىكى تەنك

transparent/trænz'pærənt/adj

روون

transpire/trænz'spaɪə(r)/v

۱- دەردەكەئى/

ئاشكرا دەكا/دەپىن

۲- ئارەقە دەپىزى

transplant/trænz'plɑ:nt/n

۱- (روۋەك) دەچىنى ۲- (ئەندام) دەچىنى

transport/trænz'pɔ:t/v

۱- (شەكەو مەزۇ)

دەگوانزىتەو ۲- سزا دەدا

transport/'trænsport/n

۱- گواستەو

۲- ھۆيەكانى گواستەو

towel

towel/'tauəl/n خاوی

tower/'tauə(r)/n قولنه

tower-block/n نه پارتیمانیکي ژور نهومی

town/taun/n شاروچکه

town-hall/taun'ho:l/n شارهوانی/ دام ودهزگای حکومت

townhouse/n مائیکه(له شارد)

townsman/n شارنشین

townpath/n تووله پئی

toxic/'tɒksɪk/adj ژمهراوی

toy/toɪ/n بووکشوشه

trace/treɪs/n ۱- شوین پئی ۲- برئیکي کم

trace/treɪs/v دهنژریتوه/شوین پئی دهنژریتوه

trachoma/n تهرخوما(تهخوشی چاو)

tracing-paper/n کاغذی ترئیس

track/træk/n ۱- شینهوار- جینی تایه ۲- ینگه یهکی زیر ۲- هیلای شهمه نده قهر ۴- شوینی پیشبرکئی

tract/trækt/n ۱- ناوچه یهکی فراوان ۲- کورته وقارئیکي شایینی-سیاسی

tractable/'træktəbl/adj ناسان، سووک، نرم

traction/'trækʃn/n پاکیشان

tractor/'træktə(r)/n تهراکتور(ماشینی کشتوکالی)

trade/treɪd/n ۱- پیشه ۲- بازرگان

trademark/'treɪdzmɑ:k/n مارک یهکی بازرگانی/هیمای بازرگانی

trader/'reɪdə(r)/n بازرگان

tradesman/'treɪdzmən/n دوکاندار

trade(s)-union/n ساندئیکای کریکاران

tradition/trə'dɪʃn/n لاسایی، تیتال، نهریت

traditional/trə'dɪʃnəl/adj لاسایی کهره

360

transact

traffic/'træfɪk/n بزایی هاتوچو/هاتوچو

traffic/v بازرگانی قاچاق دهکا

tragedy/'trædʒədi/n ۱- تراژیدیا ۲- کاره سات

tragic/'trædʒɪk/adj تراژیدی

tragically/adv به شینوه یهکی جهرگب

trail/treɪl/n ۱- شوینتوار ۲- توله پئیک له ناوچه یهکی شاخاوی

trailer/ə'treɪlə(r)/n ۱- عمره بانه یهکی ۲- پاشموه/پاشک ۲- برگه یه که له فلیمیکي راگه یاندن

train/treɪn/n شهمه نده قهر

train/v فیری دهکا/مه شقی پئی دهکا

trainee/'treɪni:n/n راهینراو/مه شق پئیکراو

trainer/'treɪnə(r)/n راهینر- مه شق پئیکری وهرزشی

training/'treɪnɪŋ/n مه شق کردن

traipse/traɪps/v به گرانای به رتوه نه چیت

trait/treit, treɪ/n نه دگار- تابه تهنندی

traitor/'treɪtə(r)/n سیخوپ، خاین، شوکار

traitorous/'treɪtərəs/adj سیخوپ/خاین

tram/træm/n پاس

tramp/træmp/n ۱- ترپه ی پئی ۲- پیاسه و گه شتیک به پئی ۳- گهریده، نابه له، بئ مال و حال ۴- سوزانی

tramp/v له سه رخو دهرهوا/ به گرانای دهرهوا

trample/'træmpl/v پئیشیل دهکا، یاندکاته مه

trampoline/ə'træmpəli:n/n تاله تی بازدان/ ترامپولین

tramp-steamer/n بار گویند هره ره (به نم)

trance/træns/n بوورانه ره/ مه سستی

tranquil/'træŋkwɪl/adj هیمن و نارام

tranquility/'træŋkwɪləti/n نارامی

tranquillizer/'træŋkwələɪzə(r)/n دهرمانی هیمنکهره

trans- پئیشگر(به مانای له رنگای)

transact/trænzækt/v هاوکاری له گهل

دهکا/مامه له ی له گهل دهکا

took  
took/tuk/ + take بردی  
tool/tu:l/n ئامبىرىكى دەستىيە  
toot/tu:t/n فو، دەنگى ھۆپن  
tooth/tu:θ/n ددان  
toothache/'tu:θeik/n ددان ئىشە  
tooth-brush/'tu:θbrʌʃ/n فلچەي ددان  
tooth-comb/n شانەي دداندار  
toothsome/'tu:θsəm/adj بەتام،  
بەلەزەت  
top/top/n ۱- دوند، لووتكە  
۲- پلەسپايەي گرنك  
topaz/'təʊpæz/n تۇپاز (بەردىكى  
بەنرەخە)  
topcoat/'tɒpkəʊt/n پالتۇ  
tophat/n شەپقەيەكى رەشى درىزە  
topheavy/adj لەشىكى ناپارسەنگ/  
سەرگران  
topic/'tɒpɪk/n بابەت  
topical/'tɒpɪkl/adj پەيۋەندى بە  
كاروبارى ئىستائوۋىيە  
topographical/'tɒpə'græfɪkl/adj تۇپۇگرافىي  
topography/tə'pɒgrəfi/n تۇپۇگرافىيە  
topple/'tɒpl/v بەلا دەكەيۋى دەكەيۋىتە  
خوارى  
torch/tɔ:tʃ/n ۱- مەشخەن  
۲- پاترى گېرفانى  
tore/tɔ:(r)/ + tear/v شەقى كىر/  
بىرى (بى)  
torment/'tɔ:ment/n ئازار- ئەشكەنچە  
torn/tɔ:n/ ; tear/v شەق بوو  
tornado/tɔ:'neɪdəʊ/n گەردەلوۋىيىكى  
توند  
torpedo/tɔ:'pi:dəʊ/n تۇرپىد (بۇمبى  
دەريايى)  
torrent/'tɒrənt/n سىلاۋىيىكى زۇر

359 towards  
torrential/tə'renʃl/adj پارانىيىكى زۇر/  
سىلاۋ ئاسا/ ئىشائوۋى  
torrid/'tɒrɪd/adj ۱- زۇر بە ھەۋەس و گەرم  
۲- زۇر گەرم و وشك  
tortoise/'tɔ:tɔ:s/n كىسەن  
tortuous/'tɔ:tʃuəs/adj لوول، خوارو خىنج  
پىچاۋپىنج  
torture/'tɔ:tʃə(r)/n ئازاردان- ئەشكەنچەدان  
Tory/'tɔ:ri/n - adj ئەندامى پارتى  
پارىژگارانى بەرىتانىيا  
toss/tɒs/v ۱- لەسەرخۇ داۋى- فرى دەدا  
۲- ئەم لاۋ شو لا دەكا  
tot/tɒt/n ۱- مەدائى بچووك/  
بەرنامەي مەدائان ۲- قومىيىكى كەم  
total/'təʊtl/adj ھەموۋى، سەرچەم  
totalitarian/təʊ,tælə'teəriən/n  
دىكتاتورى/ھكۈمەتى يەك پارتى  
totalitarianism/təʊ,tælə'teəriənɪzəm/n  
دىكتاتورىيەت/تاكىرەمى  
totalizator/n با پىنو  
totally/'təʊtəli/adv بە تەۋاۋەتى  
totem/'təʊtəm/n ئەۋتەمىيەت (رەمىي پىمۇزى)  
totter/'tɒtə(r)/v لارەلار دەكا- خەرىكە دەكەيۋى  
touch/tʌtʃ/v ۱- دەستى ئى دەدا  
۲- كارى لە دەروۋى دەكا  
touchy/'tʌtʃi/adj زۇر ھەستەمەر  
tough/tʌf/adj لەشى بە ھىز، زەب، توند  
بەھىز، پەق- دەكا  
tour/tʊə(r)/n گەشت و گوزار  
tourist/'tuərist/n گەشتيار- گەشتكەر  
tournament/'tʊənəmənt,  
'tɔ:nəmənt, 'tɔ:nəmənt/n  
۱- يارى، گەمە ۲- پىشېرىكى ي وەرزش  
۳- خوول  
tousled/'taʊzld/adj قۇن ئاپىك  
tow/təʊ/v (بەگورس) رادەكېشىن  
towards/tə'wɔ:dz/prep بەرمو، بۇ مەبەستى

toast/v رەقى دەكا - دەپىزۇنىن  
 tobacco/tə'bakəu/n توتۇن  
 tobaccoist/tə'bakənɪst/n جگەرەفۇش/توتۇنخانا  
 toboggan/tə'bɒgən/n گالىسكى سەر بەلەر  
 today/tə'deɪ/n ئەمىر  
 toddle/'tɒdl/n پەيزە، بەپىنكەتن  
 toddle/v تازە بەسەر پىن دەكەن  
 toddlers/'tɒdlə(r)/n يەكەم پۇشىتنى  
 مەندال - بەسەرپىن كەتتۇ  
 to-do/tə'duː/n ئازار، ئازار  
 toe/təu/n پەنجە پى  
 toffee/'tɒfi/n تۇخى: چۆكلىت شىرىنى  
 together/tə'geðə(r)/adv بىگەكە لە  
 يەك كاتدا  
 toil/toɪl/v كارىكى گران دەكا -  
 زەھمەت دەكېشىن  
 toiler/n زەھمەت كېشىن، پەنجەر  
 toilet/'tɔɪlət/n ۱- خۇگۇرۇن  
 ۲- ئاۋدەست  
 token/'tɔkən/n ۱- نىشانە، پەمز،  
 شىتلىكى بچوك  
 ۲- قىشە لە جىياتى پارە  
 told/ təʊld / : tell/v دوا، وتى  
 tolerable/'tɒləəbl/adj ئادەتتىكى،  
 پەسەند  
 tolerably/'tɒləəbli/adv جارىنا جارىك - بەزۇرى  
 tolerance/'tɒləəns/n ۱- ئىپپوردن -  
 ئىپپوردىيى  
 ۲- تۇتاي لەش بۇ دەرمەن  
 ۳- جىياۋزىيەكى رېپىندراۋ  
 tolerant/'tɒləənt/adj دىل فراۋان -  
 ئىپپوردە  
 tolerate/'tɒləənt/v ۱- چاۋنى  
 دەپۇشىن/دەپۇرى

toleration/'tɒlə'reɪʃn/n ئىپپوردن،  
 چاۋنى پۇشىن  
 toll/təʊl/n ۱- باجى ھاتۇچۇ/باجى تەلەفۇن  
 ۲- ئامارەى مردور و برىنداران  
 tomahawk/'tɒməhɔ:k/n پاجىكى مېندىيە  
 سورەكان تەور(وەك نامىر و چەك)  
 tomato/tə'mə:təʊ/n تەماتە  
 tomb/tu:m/n مەرقەد، گۇر  
 tomboy/'tɒmbɔɪ/n كچى كوپانى / پەفتار  
 كوپانى  
 tombstone/'tu:mstəʊn/n كىل  
 tomcat/'tɒmkæt/n نېرەپشيلە  
 tomfoolery/'tɒm'fu:ləri/n نوكتەيەكى پوچ /  
 رەفتارى مەندالەنە  
 tommy-gun/'tɒmi gʌn/n رەشاشىكى  
 بچوك  
 tommy-rot/'tɒmi rɒt/n قەسەى ھىچ وپوچ  
 tomorrow/tə'mdrəʊ/n بەيامنى /سەبەى  
 ton/tʌn/n تەن  
 tone/təʊn/n ۱- ئاۋازى دەنگ  
 ۲- كەش ۋەھوا  
 ۳- پەنگ كەردنى تۇخ/سىبەرى پەنگ  
 tongs/tɒŋz/n ماشە  
 tongue/tʌŋ/n ۱- زمان (ئاۋدەم)  
 ۲- زمان (ئاخاقتن)  
 ۳- زمانە (خواردن)  
 tongue-tied/adj لال - زمان بەستراۋ/شەرمەن  
 tongue-twister/n وشەپەك بەگرانى  
 بىقتە دەر  
 tonic/'tɒnɪk/n بەمىزكەر، رىياكەر  
 tonight/tə'naɪt/n ئەمشەۋ  
 tonnage/'tɒnɪdʒ/n بارى پاپۇر، سەرچەم  
 tonsil/'tɒnsɪl/n لەۋزەتۇن  
 tonsillitis/'tɒnsəl'laɪtɪs/n ئاۋسانى لەۋزەتۇن  
 ھەۋكەردى قورگ  
 too/tuː/adv ھەرۋەھا

**time-limit**

time-limit/n كاتىنكى ديارىكاراۋ

time-server/n ھەلپەرىست

time-signal/n ھىماي كات ديارىكارىن

timetable/'tamteɪbl/n خىشتەي كات

timid/'tɪmɪd/adj شەرمەزار، شەرمەن،

ترسىنۇك

timidity/trɪ'mɪdətɪ/n، سامدار، ترسىنەن،

شەرمەزارى

timorous/'tɪmərəs/adj بەھەببەت،

توپرەوتونۇد

tin/tɪn/n ۱- تەنەكە ۲- قوۋتى

tincture/'tɪŋktʃə(r)/n ۱- دەرمانى

توۋە لە كھول (چارەسى)

۲- سېۋغ، بۇيە، رەنگ

tinder/'tɪndə(r)/n زووسوتىن (دان)

tinge/tɪndʒ/v زىياد دەكا

tingle/'tɪŋɡl/n كەمىن رەنگىكرىن

tinker/'tɪŋkə(r)/n ۱- بىن مەل و ھال

۲- تەنەكەرى گەپزۇك

tinkle/'tɪŋkl/n دەنگى زەنگ

tinny/adj چەشىنى تەنەكەوايە

tin-opener/n قۇدى شكىن/قۇدى

كەرەۋە

tinsel/'tɪnsl/n شىرىتى رەنگاۋ رەنگ

tint/tɪnt/n - v رەنگىنكى كال/كەمىن

بۇيە دەكا

tintack/n مېخ

tiny/'taɪni/adj زۇر چوۋوك

tip/tɪp/n ۱- سەرىنكى كوتراۋ

۲- لەسەر زىمان ۲- پېسايى

۴- بەخشىش ۵- ئامۇزگارى

tip/tɪp/v ۱- دەكەۋى

۲- ۋەردەگىپى (بەلەم)

tip-off/n زىمان لىدان

tipple/'tɪpl/n ئارەق خۇرى بەردەۋام

(فېزىۋو)

tipster/'tɪpstə(r)/n دۋەر لەبارەي

ئەسپ- تىپ (رۇژنامەنوس)

tipsy/'tɪpsɪ/adj زەۋق خۇش/ئىۋە

سەرخۇش

tiptoe/'tɪptəʊ/n

پەنجەي پىن

tiptop/'tɪp'tɒp/adj زۇرپاش، ھەرەباش

tire/'taɪə(r)/ + tyre/n تايە

tire/'taɪə(r)/v ماندوو دەپن/دەھىۋىۋى

tired/'taɪəd/adj ماندوو

tireless/'taɪələs/adj چالاك، كورج وگۇل/

ماندوئەناس

firesome/'faɪəsəm/adj ماندوو كەر

tissue/'tɪʃuː, 'tɪsjuː, 'tɪʃjuː/n ۱- كوتان

۲- شانە ۲- كاغەزىكى تەنك

tissue-paper/n كاغەزىكى تەنك

tit/trɪt/n ۱- چۆلەكەيمكى بچوۋوك

۲- چاۋبەچاۋ، يەك بەيەك

۳- گۇي مەمەك/سېنەي ئافرەت

titbit/'tɪtbɪt/n ھەۋالىكى كوروت و خۇش/

قەسەلۇك

tithe/'taɪð/n باجى دەيەك

title/'taɪtl/n - v ۱- ئاۋونىشان/ئاۋونىشان دانەنن

۲- ئازناۋى پېشەيى ۲- مافى شەرى

title-holder/n بېرەۋەر، يەزىنەر

titter/'tɪtə(r)/v پىنگەننىكى توپەي لىۋەدئ

tittle-tattle/'tɪtl tætl/n وورقەۋورت/

قەسەي پوۋچ

tizzy/'tɪzi/n زۇرتوۋپە

to/toʊ/prep ۱- بەرموۋ ۲- ھەتا

۳- دەۋمىرئى ۴- تەنھا ۵- دۋور ۶- دەگاتىن

۷- رابردوۋ چوۋ ناگەرتتەۋە

toad/təʊd/n ۱- لە بۇق دەچى لەسەر زەۋى دەۋى

۲- بۇقنىكە زەھرى ھەيە

toad-in-the-hole/n سچوق

toady/'təʊdi/n رىيايەكەر

toast/təʊst/n ئانىكى خوساۋ/پارچە نان

به ختووكه

through-out/θru:'aʊt/adv

به درى زايى

throve \* thrive/v

گه شهى كرد

throw/θrəʊ/v

دهماويژى/ همل نهدا

thrush/θrʌʃ/n

بالنده يه كه پتكي پدش و  
قاوه يى له سينگى ههيه

thrust/θrʌst/v

۱- پالهدا

۲- به چه قو به ره و پيش ده چن

thud/θʌd/n

ته په (دهنگ)

thug/θʌg/n

چه قاوه سور، چه قو كيش

thumb/θʌm/n

په نجه مؤر

thump/θʌmp/v

ره به يى ليوه دى

thunder/'θʌndə(r)/n

هوره تر يشك،

بروسك

thunder/v

بروسك هدا

thunderstorm/'θʌndəstɔ:m/n

گه رده لو ايكي / گه رداو ايكي به برووسك

thunderstruck/'θʌndəstrʌk/adj

تينك چوو، سه رنى شيواو / بروسك ايندراو

Thursday/'θɜ:zdeɪ/n

پننجه شه ممه

thus/θʌs/adv

به وشيوه / به ناوما

thwart/θwɔ:t/v

تينكى هدا

thy/'ðai/adj

تا يبه ت به تو (كتيب)،

هى تو

thyroid/'θaɪrɔɪd/n

ليكه گلاند /

ليكه ريزن له به شى پيشه وهى مل

tic/tɪk/n

گرژبوون

tick/tɪk/n

۱- دهنگى كاتر ميز

تيك تيك - چركه - ۲- نيشانه يى ( ) - ۳- قهرز

۴- بن قيمه ت، هيج وپوچ (كس)

۵- پشكنين ۶- خوئنمژ پيشك

ticket/'tɪkɪt/n

بليت، پيتافه

tickle/'tɪkl/n

ختووكه

tickle/v

دلى خووش دهكا - ده يوروزينى

ticklish/'tɪklɪʃ/adj

زووختووكه يى /

tidal/'taɪdl/adj

(مرؤفنيكى) پارايه، شه پولاوى

tide/taɪd/n

هه ليمزين و دابه زمينى ده ريا /

هه لچوون و داچوون

tidings/'taɪdɪŋz/n

هه واز

tidy/'taɪdi/adj

ريكوپينك

tie/taɪ/n

بوئينباغ - گوريس

tie/v

۱- ده به ستى - توند دهكا

۲- بوئينباغ ده به ستى - گرى نروس ت دهكا

tied/adj

۱- به كرى ندر او به مهرج ..

۲- به ستراو

tier/tɪə(r)/n

ريزيك له سه ر يهك /

ئاستى پينكاته

tiff/tɪf/n

ئاكوكي به كى سووك

- كيشمه كيشمى نيوان براندران و دلداران

tiger/'taɪgə(r)/n

پننگ

tight/taɪt/adj

۱- چه سپاو - نه گوژ، توند كراو

۲- دروازه ۲- راكيشراو

tighten/'taɪtn/n

ده به ستى - توند دهكا

tight-fisted/adj

په زيل، قلس

tights/tɑɪts/n

جلى تهنگى سه ماکه ر

tile/taɪl/n

كاشى، ديرهك

till/tɪl/n

سندوق

till/v

دهكلىن

till/conj

ته نانه ت - هتا

tiller/'tɪlə(r)/n

سهولى به له م

tilt/tɪlt/v

لايد، په خنه يى ليزكوت

tilt/v - n

به ره و ليزى دهبا / ليز

timber/'tɪmbə(r)/n

ته خته دار

time/taɪm/n

۱- كات ۲- پوزگار ۳- ريمت

۴- وهختى (زم) ۵- بهش - پشك

time-bomb/n

بويمى دانراو

time-honoured/adj

پيروژ

timekeeper/'taɪmki:pə(r)/n

سه ساتى كار

time-lag/n

به ين - بين

timeless/'taɪmləs/adj

نهر

thing/θɪŋ/n شت  
 think/θɪŋk/v ۱- بیردەمکاتەمە  
 ۲- وادادەننى ۲- دالغە لىدەدا  
 ۴- پەنگەدەتەمە ۵- چاوەرەن دەمکا-  
 دەپەرنى ۶- بىر لە پېشنىيار دەمکاتەمە  
 ۷- ئاقى دەمکاتەمە  
 third/θɜːd/adj سەننەم  
 thirdly/θɜːdli/adv سەننەمەن  
 thirst/θɜːst/n تىنەزىتى  
 thirsty/θɜːsti/adj تىنەزى  
 thirteen/θɜːˈtiːn/adj - n سىيازە  
 thirteenth/θɜːˈtiːnθ/adj سىيازەنەمەن  
 thirtieth/θɜːˈtiːəθ/adj بە شىكە لە سى /  
 سىيەم  
 thirty/θɜːti/n سى  
 this/ðɪs/pron ئەمە  
 thistle/ˈθɪsl/n دېك (حوشت) لگولى  
 ئەرخەوانى  
 thong/θɒŋ/n شىرىتىكى پىستەن  
 thorax/ˈθɔːræks/n سىنەك (زانستى  
 تونىكارى)  
 thorn/θɔːn/n دېك  
 thorny/ˈθɔːni/adj تىكەل، دېككارى  
 thorough/ˈθʌrə/adj (پېشكىنىنى)  
 تەوا، نۇرود  
 thoroughly/ˈθʌrəli/adv بەتەواوەتى /  
 پەوردى  
 thoroughbred/ˈθʌrəbred/n- adj  
 (ئەسەپ) پەسەن، مەشق پىنكارو  
 thoroughfare/ˈθʌrəfeə(r)/n  
 رىنگاى گىشتى، رىنگاى گىراو  
 those/ðəʊz/ \* that/det ئەوانە /  
 ئەوانىيەن  
 thou/ðəʊ/pron تۇ (كچ)، تۇكور  
 though/ðəʊ/conj سەربارى ئەو /  
 مەرچەندە

thought/θɔːt/n بىر، پا  
 thought/θɔːt/v بىرى كەردەمە  
 thoughtful/ˈθɔːtfl/adj پېرىر، مۆزۇل  
 thoughtless/ˈθɔːtləs/adj سەمەزۇ، كىن  
 خەمسار  
 thousand/ˈθaʊznd/adj - n ھەزار  
 ۱- نۇزى ئى دەدا، جەلەدى لىدەدا  
 thrash/θræʃ/v  
 ۲- دەپەرنى ۲- (بەدەم ئازارەمە) دەتلىتەمە  
 thread/θred/n دەزىو- داو  
 - شىرازەى بىر  
 thread/θred/v دەزىو/ داو دەمکاتە كونى دەزى  
 threadbare/ˈθredbeə(r)/adj دېراو، پىزىو /  
 كۆن و لاواز  
 threat/θret/n ھەمەشە و گۆپەشە  
 threaten/θretn/v ھەمەشە ئى دەمکا /  
 خەزى كىف دەمکا  
 three/θriː/adj - n سى  
 threefigure/adj ئۇمە لەننىوان (۱۰۰-۹۹۹)  
 thresh/θreʃ/v بە ھاوەن گەن دەھارن/ دەھارن  
 threshold/ˈθreʃhəʊld/n دەروازە  
 threw/θruː/ \* throw/v ھاويزتى  
 thrice/θraɪs/adv سەن جارن  
 thrifty/ˈθrɪfti/adj دەست گر (خەرج نەكەس)  
 thrill/θrɪl/n روروزان  
 thriller/ˈθrɪlə(r)/n چىنۇك يان فلىمىكى و  
 روروزنەر  
 thrive/θraɪv/v گەشە دەمکا- پەرمە دەسپىن  
 throat/θrəʊt/n قورگ، گەروو، ھەوك  
 throb/θrɒb/v تەپە (دال) دى  
 throe/θrəʊ/n ژان (مەندالېون)  
 thrombosis/θrɒmˈbɔʊsɪs/n خورن مەپىن  
 throne/θrəʊn/n عەرش، موك، كورسى  
 دەسەلات  
 throng/θrɒŋ/n جەماوەرىكى نۇر، جەشامەت  
 throttle/ˈθrɒtl/v قورگى دەگى  
 through/θruː/adv لە ميانەى

|                               |  |                              |  |
|-------------------------------|--|------------------------------|--|
| thatch/θætʃ/n                 | ثامانه کردن  | therapeutic/θerə'pjʊ:tɪk/adj | چاره‌سری / اراکشان   |
| thatch/θætʃ/n                 | چهره‌داخ، پوشش   | therapy/θerəpi/n             | چاره‌سمر کردن  |
| thaw/θɔ:v                     | بانی کونجیک، به‌گژگیا کراییت<br>ده‌توتته‌موه - شل ده‌بیتته‌موه | there/ðeə(r)/adv             | له‌وی  |
| the/ði:/det                   | ثامرازى ناسین  | thereabouts/ðeərə'baʊts/adv  | به‌نزیکی   |
| theatre/'θi:ətə(r)/n          | ۱- شانق<br>۲- ژوروی نه‌شترگرگری<br>۳- دیممنی رودای گرنک        | thereby/ðeə'baɪ/adv          | له‌نه‌نجامی نه‌وه /<br>له‌م ریگایه‌موه                           |
| theatrical/θi'ætrɪkl/adj      | شانزیی   | therefore/'ðeəfɔ:(r)/adv     | له‌بهر نه‌وه /<br>له‌بهر نه‌م هویه                               |
| thee/ði:/:thou/pron           | تق   | thereupon/ðeə'pʊn/adv        | به‌و پزیه /<br>له‌نه‌نجامی نه‌مه                                 |
| theft/θeft/n                  | دزی/دزین   | therm/θɜ:m/n                 | یه‌کهی پیوانته‌ی گهرمایس   |
| their/ðeə(r)/pron             | ثامرازى مولکداری<br>کق   | thermal/'θɜ:ml/adj           | گهرمایس/گهرمکهر  |
| theirs/ðeəz/pron              | سمر به (نه‌وان) (نه‌وی)  | thermometer/θə'mɒmɪtə(r)/n   | گهرما پیزو   |
| theism/'θi:zəm/n              | باوهر به‌بوونی خوا<br>یه‌کتا پهرستی                            | Thermos/'θɜ:məs/n            | ترموز  |
| theist/'θi:st/n               | ئیماندار به‌بوونی خوا<br>یه‌کتا پهرست                          | thermostat/'θɜ:məstæt/n      | گهرما ریگخهر   |
| them/ðem/* they/pron          | نه‌وان (بهرگان)<br>بابه‌ذی‌بیس، مه‌غزا /<br>یه‌ریکی مؤسیقیس    | these/ði:z/ * this/ðɪs/pron  | نه‌مانه  |
| them/ðem/* they/pron          | نه‌وان (بهرگان)<br>بابه‌ذی‌بیس، مه‌غزا /<br>یه‌ریکی مؤسیقیس    | thesis/'θi:sis/n             | تیز، نامه  |
| them/ðem/* they/pron          | نه‌وان (بهرگان)<br>بابه‌ذی‌بیس، مه‌غزا /<br>یه‌ریکی مؤسیقیس    | they/ðei/ * them/pron        | نه‌وان   |
| them/ðem/* they/pron          | نه‌وان (بهرگان)<br>بابه‌ذی‌بیس، مه‌غزا /<br>یه‌ریکی مؤسیقیس    | thick/θɪk/adj                | ۱- نه‌ستور ۲- چر<br>۳- دهنگی گز ۴- به‌په‌روش<br>۵- گهره          |
| themselves/ðəm'selvz/pron     | نه‌وان (نیزومن) خویان  | thicken/'θɪkən/v             | چری ده‌کا  |
| then/ðen/adv                  | نه‌وکاته، له‌وکاته   | thicket/'θɪkɪt/n             | نه‌مام/کۆمه‌له‌دار   |
| thence/ðens/adv               | له‌ویوه/له‌بهرئس هویه  | thick-headed/adj             | ده‌به‌نگ، که‌م تیده‌گات  |
| thenceforth/ðens'fɔ:θ/adv     | له‌وکاته به‌دواوه  | thickness/'θɪknəs/n          | نه‌ستوری   |
| theologian/θi:ə'lɔ:dʒən/n     | زانای لاهوتی   | thick-skinned/adj            | بین‌ه‌ست/پروقایم   |
| theological/θi:ə'lɔ:dʒɪkl/adj | لاهوئی (پیاوی ثابینی)  | thief/θi:f/n                 | دز   |
| theology/θi'ɒlədʒi/n          | زانستی لاهوتی  | thieve/θi:v/v                | ده‌دزی   |
| theorem/'θi:ərəm/n            | تیۆر، کیشه<br>(زانستی بیژهن)                                   | thievish/'θi:vɪʃ/adj         | دز ناسا  |
| theoretical/θi'ɒrɪtɪkl/adj    | تیۆریی   | thigh/θaɪ/n                  | پان  |
| theory/'θɜ:ri/n               | تیۆر، بیژۆز  | thimble/'θɪmbl/n             | سکیف/نه‌نگوستیلهی<br>درومان                                      |
|                               |  | thin/θɪn/adj                 | ۱- ناسک، لاوان، ناوی<br>۲- که‌م، پهرش و پلۆ<br>۳- تمواو پر نه‌بن |
|                               |  | thine/ðaɪn/pron              | تایه‌ت به تق   |



۲- كۆز تۈزلۈش دەسلەتات  
 tepid/'tepid/adj /ئاۋى شىلتىن/  
 ئاۋى شىرتىن  
 term/tɜ:m/n ۱- ماۋە، كات ۲- پادە، لايەن  
 ۲- دەستەواۋە - زاراۋە ۴- مەرج  
 ۵- كۆرسى خويىندىن  
 terminal/'tɜ:mɪnəl/adj كۆزەر  
 terminal/n دواۋىنىستگە  
 terminal/n گەيەنەرى كارەبايى  
 (كۆمپيۇتەر)  
 terminate/'tɜ:mɪneɪt/v كۆتايى پىن  
 دەھىتىن - لەئاۋى دەپا  
 termination/,tɜ:mɪ'neɪʃn/n  
 كۆتايى پىن ھىنان/ئاۋىردىن  
 terminology/,tɜ:mɪ'nɒlədʒi/n  
 زانستى زاراۋە (زاراۋە ناسى)  
 termite/'tɜ:mɪt/n مېرە، مېرۋولەسىپى  
 terrace/'terəs/n ۱- ھەيۋان - داكران  
 بالىكۆنى ۲- رىزە خانۋى سىر تەلان  
 terracotta/,tɜ'rəkɒtə/n فەخۋى  
 جگەرى  
 terrain/tə'reɪn/n بەرىزى و نزمى زەمى /  
 ئاۋچەبەك  
 terrible/'terəbl/adj ترسىنەر - تۆلۈنەر  
 terribly/'terəbli/adv بەشىۋەبەكى  
 ترسىنەر  
 terrier/'terɪə(r)/n تارى  
 terrific/tə'rifɪk/adj مەزىن، زۆرگەرە -  
 ئاياب  
 terrifically/tə'rifɪkli/adv زۆر زۆر  
 terrify/'terɪfaɪ/v دەتۆلۈن -  
 ھەرىمى،  
 territorial/'tɜ'rɪəriəl/adj ئاۋخۇيى،  
 خۇمالى  
 territory/'tɜ'rɪtri/n ھەرىم  
 terror/'tɜrə(r)/n تۆقاندن، ترساندىن  
 terrorism/'tɜrə'rizəm/n تۆقاندن و  
 دەستدرىزى

تۆلۈنەر - تېرورىست  
 terrorist/'tɜrə'rist/n كورت، پوخت - ۋەلامى وشك  
 terse/tɜ:s/adj ئەزمون، تاقىكرەنەرە  
 test/test/n بەلگە  
 testament/'testəmənt/n سەردەمى كۆن،  
 testament/n سەردەمى ئوئى (بەشىگە لەئىنجىل)  
 testicle/'testɪkl/n كۆن(كۆلەندامى پىپا)  
 testify/'testɪfaɪ/v گەۋاھى دەدا  
 testimonial/'testɪ'məʊniəl/n ۱- گەۋاھى،  
 پاكائە ۲- ۋەك رىزىك بۇ خىزمەت  
 testimony/'testɪməni/n ۱- ۋەتەى شايەت /  
 گەۋاھى نامە  
 test-tube/n بۇرى تاقىكرەنەرە  
 testy/'testi/adj ۱- بىن ئارام  
 ۲- خىزا بىزار دەپن  
 tetanus/'tɜtənəs/n ئەسكەرپوت، (گوزان)  
 tete-a-tete/'tɛt a: 'tɛt/n چرىپە چرىپ /  
 كۆيۈنەۋەى ئايبەت  
 tether/'tɛðə(r)/n پەشمە/كندى، زنجىر  
 text/tekst/n دەق  
 text-book/'tekstbuk/n كىتئى قوتابخانە  
 textile/'tekstaɪl/adj رىستى چىن/قوماش  
 texture/'tekstʃə(r)/n جۆرە رىستىكى كوتال  
 thalidomide/θə'lıdəmaɪd/n ھەبى  
 ھىمىكەر بۇ ئافرەتى سىكپىر  
 than/ðæn/conj تون(بلىندىر)، (دەرىزىر)  
 thank/θæŋk/v سوپاس دەكا  
 thankful/'θæŋkfl/adj سوپاسبار،  
 سوپاسگوزار  
 thankfully/adv بەسوپاسەرە  
 thankless/adj كارىكى بىن پاداشت  
 ھەست بەسوپاس نەكردىن  
 thanks/θæŋks/v سوپاس، خىرت پىۋوسىن  
 thanksgiving/θæŋks'grɪvɪŋ/n نوئىزى  
 سوپاسنامە  
 that/ðæt/pron ئەۋە(ئامرازى)

telepathy

telepathy/tə'lepəθi/n  
خویندنه‌وهی  
بیری خەلکی

telephone/'telifəʊn/n  
تەلەفۆن

telephonic/adj  
تەلەفۆنی

telescope/'telɪskəʊp/n  
تەلەسکۆپ

telescopic/'telɪ'skɒpɪk/adj  
تەلەسکۆپی

televised/'telɪvaɪz/v  
دادەنگەییەتی

television/'telɪvɪʒn/n  
تەلەفزیۆن

tell/tel/v  
پێی دەگەییەتی/جیای دەکا تەره  
بەئەمریکە دەئیری/

tell-tale/'telteɪl/adj  
ریسوا دەکا، خراپس پین دەکا  
فیتنەیی لەسەردەکا

temper/'tempə(r)/n  
خوێق، مۆرک،  
میزاژ- گێۆل

temperament/'tempərəmənt/n  
مۆرک- میزاژ

temperamental/'tempərəməntl/adj  
هەواگۆڕ، هەرجارەیی لەسەر هەووسیک/  
میزاژی

temperance/'tempərəns/n  
خۆگرتن،  
ئارەق نەخواردنەوه

temperate/'tempərət/adj  
مامناوەندی

temperature/'tempərətʃə(r)/n  
پلەیی گەرما

tempest/'tempɪst/n  
گەردەلوول

tempestuous/'tempestʃuəs/adj  
گەردەلوولی تیز

ten  
1- پەرستگا

temporal/'tempərəl/adj  
2- بەشیککی نیۆچەوان  
1- پۆزگا

tenure/'tenjə(r)/n  
2- دنیایی

temporary/'tempərəri/adj  
کاتی

temporize/'tempərəɪz/v  
دوای دەخا

tempt/tempt/v  
فریوی دەدا/لە خشتەیی دەبیا

temptation/tempt'eɪʃn/n  
فریودان

ten/ten/n - adj  
دە

tenacity/tə'næsəti/n  
سووریون/دەستپێتێوه‌گرتن

tenancy/'tenənsi/n  
بەمکری گرتن- ماوهی  
بەمکری

tenant/'tenənt/n  
کۆژدار

tend/tend/v  
دەلمەرێتی

tendency/'tendənsi/n  
مەیل، ئارەزوو، خولیا

tendentious/ten'denʃəs/adj  
مەبەستدار

tender/'tendə(r)/v  
پێشکەش دەکا/  
نمایش دەکا

tender/adj  
1- ناسک/سادە

2- دۆلۆزان، داسۆز 2- گۆشتی ناسک

tendon/'tendən/n  
ئێ-تێ-کە گۆشت بە  
ئێسقانەوه دەبەستێتەوه.

tendril/'tendrəl/n  
تالی رووهکی هەلۆاسراو

tenement/'tenəmənt/n  
بالەخانەییکی چەند  
شووقەیی

tennis/'tenɪs/n  
تۆپی تینس/بازی تینس

tenor/'tenə(r)/n  
بەرزترین دەنگی ئێر

tense/tens/n  
شێوازی کاری (پارێدوو،  
رانەبەردوو، داهااتوو)

tense/adj  
ئەعسابی و دووژاو

tension/'tensjən/n  
گژیی

tent/tent/n  
چادر، رەشمال

tentacle/'tentəkl/n  
موو

tentative/'tentətɪv/adj  
ئادۆنی- نێگەرمان

tenterhooks/'tentəhʊks/n  
بەپەرێش بوون-  
لەسەر ئاگر بوون

tenth/'tenθ/n - adj  
دەیهەم

tenure/'tenjə(r)/n  
1- ماوهی فەرمانێرەوایی  
2- مۆلکداری (دەرەبەگایەتی)

شموانه ۲- ته پل لیدان  
۲- خال (له سمر پیست)

tattoo/v خالی له سمر پیست بڼه کوونې

taught/to:t/v :teach فیزی کړد

taunt/to:nt/v هیزش دهکا ته سمر /  
توږه ی دهکا

taut/to:t/adj گریدراو، وروژاو

tautological/to:tə'lədʒɪkl/adj

شیوازی دووباره کړدهوه

tautology/to:tə'lədʒi/n دووباره

کړدهوه ی بی مانا / کاویز کړدن /  
جویندوه (سه)

tavern/'tævən/n مهیخانه، بار

tawdry/'tɔ:dri/n خشل

tawny/'tɔ:mi/adj خالدار / زهردی

قاوه یی باو

tax/tæks/n ۱- یاج ۲- ماندووی،

شهوختوخی

۲- پشتگوئی کړدن

taxable/'tæksəbl/adj باجی له سمر

دانراوه

taxation/tæk'seɪʃn/n باج دانان

tax-free/n لیئې خو شپوره له باج / بې باج

taxi/'tæksi/n ئوتومبیلی ته کسی

tea/ti:/n ۱- چای

۲- ژه مینکی سوک له گمل چای

teach/ti:tʃ/v دهرمی پڼ دهلن

teacher/'ti:tʃə(r)/n ماموستا

teach-in/n دایه لوگی نیوان

ماموستا و قوتایی

teaching/'ti:tʃɪŋ/n ریبا، راسپارده،

وانه وتنه وه، فرمایشی

tea-cosy/'ti:kəuzi/n قوری، قه پاشی

گهرمایي پاراستن

tea-cup/n کوپی چای / پیا له ی چای

teak/ti:k/n دار ساج

team/ti:m/n

teapot/'ti:pɒt/n

tear/teə(r)/v

tear/tiə(r)/n

tearful/'ti:fl/adj

tea-room/'ti:ru:m, -rum/n

tease/ti:z/v

teaser/'ti:zə(r)/n

teaspoon/'ti:spu:n/n

teat/ti:t/n

technical/'teknɪkl/adj

technician/tek'nɪʃn/n

technique/tek'ni:k/n

technology/tek'nɒlədʒi/n

teddy bear/'tedi beə(r)/n

tedious/'ti:diəs/adj

tedium/'ti:diəm/n

teem/ti:m/v

teenager/'ti:neɪdʒə(r)/n

teens/ti:nz/n

teeth/ti:θ/ : tooth/n

teethe/ti:ð/v

teetotaller/'ti:təʊtlə(r)/n

tele/teli/n

telegram/'telɪgræm/n

telegraph/'telɪgrɑ:f/n

telegraphic/te'lɪ'græfɪk/adj

telepathic/te'lɪ'pæθɪk/adj

تیپ / دهسته

قوری، کتلی

دهمپری، پارچه پارچه ی دهکا

فرمیسک

کریاو، کریانی به فرمیسک

هولی چای

کالته ی پڼ دهکا

کالته کمر

کهوچکی چای

گوزی مومک / مه مپکه

هونه ری، ته کنیکي

هونه کار، کریکاری

هونه ری

ته کنیکار

ته کنیکاری -

هونه ری

بوکه شو شوی

شپوه وړچ

بیزاری، ناپیک ویک،

نریژدانډ

بیزاری

پرېمپن

همرزمار

ته مهنی نیوان (۱۹-۱۳)

ته مهنی همرزمار

د دانمکان

د دانی دی

لهوکه سهی

همرگیز ناروق ناخواتره

له دورزه وه

بروسکه / تلېگرام

تله گراف

ناونیشانی

بروسکه یی

بیری خه لکی

ده خوینتیه وه

**talon**  
**talon**/'tælən/n چرنوك  
**tambourine**/'tæmbə'ri:n/n دەف  
**tame**/'teim/adj ۱-مالى، كەرى  
 ۲-خاۋ، شل وىشاۋ  
**tame**/v كەرى دەكا  
**tamper**/'tæmpə(r)/v دەگۈزى،  
 ساختى دەكا  
**tan**/'tæn/adj قاقەيى زەردىباۋ/  
 ئەسەمەرى زەردىباۋ  
**tan-sun**/n پىنست رەش بوشى بەر ھەتتاۋ  
**tang**/'tæŋ/n بۇنى تىز، بۇندار  
**tangent**/'tændʒənt/n ھېلىكى راست  
 (ئەندازە)  
**tangerine**/'tændʒə'ri:n/n يوسف  
 ئاسا/پرتەقالى شىرىن/لانگى  
**tangible**/'tændʒəbl/adj بەلگەدار،  
 ديار، ماددى  
**tangle**/'tæŋɡl/n تىكچىزان، ئالۋز  
 بون(پىچ)  
**tango**/'tæŋɡəʊ/n تانگو (سەما)  
**tank**/'tæŋk/n ۱-دەبايە، تانك ۲-تانكى  
**tankard**/'tæŋkəd/n پەرداخىكى دەسەل  
 دارە بۇ (بىرە)  
**tanker**/'tæŋkə(r)/n تەنكەرى ئاۋو  
 نەوت  
**tanner**/n دەباغچى/پارەى خورەى  
 بەرىتاقى  
**tannery**/'tænəri/n دەباغ خانە  
**tantalize**/'tæntəlaɪz/v ھىوا دەخۋازى  
**tantamount**/'tæntəmaʊnt/adj  
 يەكسانە بە.....  
**tantrum**/'tæntɾəm/n تورەبوشى  
 بەخۇرايى (ھەلچۈن)-نۆرەتورەبوشى لەناكاۋ  
**tap**/'tæp/n ۱-زەمبەلەك، ھەتەقىە  
 ۲-لېدانىكى ھىۋاش  
**tap**/v ۱-قۇرغ دەكا  
 ۲-سىخۇرى لەسەر تەلەفۇن دەكا

350 **tattoo**  
**tape**/'teɪp/n كاسىت، رۇتېن  
**tape-measure**/n شىرىتى پىۋان  
**taper**/'teɪpə(r)/v پارىك دەبىن  
**tape-recorder**/n ئامبىرى تۇماركردن  
**tapestry**/'tæpəstri/n چىراۋىكى دەستى  
**tapster**/'tæpəstə(r)/n ساقى/مەيگىنې  
**tar**/'tɑ:(r)/n قەتران  
**tardily**/'tɑ:dɪli/adv لەسەرخۇ  
**tardy**/'tɑ:di/adj ھىمەن، دواكەوتتو  
**target**/'tɑ:ɡɪt/n ئامانچ، مەبەست  
**tariff**/'tærɪf/n ۱-لېستى نىخ  
 ۲-پاچى گۈەرگى  
**tarmac**/'tɑ:mæk/n ۱-ماددەى ئەسەلەت  
 بۇ قەرتاۋكردى رىگاۋپان ۲-رىنگاى فزۇكەخانە  
**tarnish**/'tɑ:mɪʃ/v ۱-رەۋنەقى نامىنې  
 ۲-ئاۋوناتورەى لېدەن ۲-سىس دەبىن  
**tarpaulin**/'tɑ:'pə:ɪlɪn/n كوتالىكى چاك  
**tarry**/'tæri/v دەمىنېتەۋە  
 ۱-لەفەى مورەبا  
 ۲-بىن ھەيا، قەچپە، سۆزاقى  
**tartan**/'tɑ:tn/n كوتالىكى خورى رەنگاۋرەنگە  
**tartar**/'tɑ:tə(r)/n ۱-ھەشو ۲-توند-رەق  
**tartly**/adv بەتىزى، نوك تىز  
**task**/'tɑ:sk/n كار، ئەرك، قسەپىۋوتن  
**tassel**/'tæsəl/n تەربوش، شىز(پارە)-كەزى  
**taste**/'teɪst/n ۱-ھەستى چەشتن  
 ۲-تام، چىز ۳-نمۋنە  
 ۴-ئارەزۋ-زەوق-ھەۋەس  
**taste**/v تام دەكا  
**tasteful**/'teɪstfʊl/adj چەشەناسى(زەوق باشى)  
 ھەۋەس خۇش  
**tastefully**/'teɪstfəli/adv بەھەرسەۋە  
**tasteless**/'teɪstləs/adj بىن تام  
**tasty**/'teɪsti/adj تامدار، خۇش  
**tatter**/'tætə(r)/n چاتۇل/پەرۋى كۇن  
**tattoo**/'tɑ:tu:/n ۱-نمايشى سەرىزاقى

## Tt

T-t/ti:/ بیستی بیستم له نلفبای نینگلینی  
 tab/tæb/n زمانه، چمنگال، گوی  
 table/'teɪbl/n ۱- میز ۲- لیست، خشته  
 table-cloth/'teɪblklɒθ/n فمرشی میز  
 tableland/n ۱- دہشتایی ۲- گرد/تہ پۆلکە  
 ۲- دہشتایی بلندو نہوی  
 tablespoon/'teɪblspu:m/n کھوگریر-  
 نھسکو  
 tablet/'tæblət/n ۱- تابلویہکی نوسراو  
 ۲- حەب(دەرمان)  
 tabloid/'tæblɔɪd/n رۆژنامەبەکی  
 وینەدار  
 taboo(tabu)/tə'bu:/n حەرام، قەدغە،  
 یاساغ  
 tabular/'tæbjələ(r)/adj ریک و پیک  
 (خشتەیی)  
 tabulate/'tæbjuleɪt/v ریکی دەخا  
 له خشتەبەکا  
 tabulation/'tæbjuleɪʃn/n ریکخستن  
 له خشتەبەکا  
 tacit/'tæsi:t/adj ناوکی، ناخی  
 ناشکراو پوون  
 taciturn/'tæsi:tɜ:n/adj بێدەنگ، کپ،  
 کەمدوی  
 tack/tæk/n ۱- بزمار ی پینەدۆزی/  
 بزمار ی سەرپان ۲- تەقەلی دریز ۲- ریکا  
 tack/v ۱- دارەکوون ۲- زیاد دەکا  
 ۲- پاپۆرکە بە ریکی ناہوات/ زیگزاگ دەکا  
 tact/tækt/n زمان پاراوی، ھەستراگرتن  
 tactful/'tæktfl/adj ھەستی خەلکی  
 رادەگرتن  
 tactfully/adv بە زمان پاراوی  
 tactics/'tæktiks/n تەکتیک، پلانی  
 جەنگی

tactless/'tæktləs/adj

بین زھوق،  
بین ھەست

tactlessly/adv

بین زھوقی، بین ھەستی

tadpole/'tædpəʊl/n بەچکە ی بۆق/فەرخە بۆق

taffeta/'tæfɪtə/n تافتە، چنراویکی ناوریشمی

tag/tæg/n

بلیتی بچووک، قەبتان

tag/v

دەبەستن بە

tail/teɪl/n ۱- کلک ۲- پاشموه ۲- خەت (پارە)

tailor/'teɪlə(r)/n

بەرگ دروو

tailor-made/adj

بەرگ بۆ دروون/

taint/teɪnt/n

شیای، گوئجاو

taint/teɪnt/n

لەکە، پەلە

take/teɪk/v

۱- وەری دەگرئ

۲- تووش دەبێت ۲- دەستی دەکەوێت

۴- دەبا ۵- رازی دەبێ ۶- داگری دەکا-

زەوتی دەکا ۷- دەخایەن ۸- دەگرئ/لەخۆ

دەگرئ ۹- پێویست دەکا ۱۰- قبولی دەکا

۱۱- بەکار دینی ۱۲- تۆمار دەکا ۱۲- دەپێوی

take-away/n

خواردنی سەلمری

take-home/n

موچە ی ئەواو

(پاش ئی خەرج کردن)

takeover/n

دەست بەسەر داگرتنی زۆریە ی

بەشەکانی کارگەیک/دەست بەسەرگرتن

taking/'teɪkɪŋ/adj سەرنج راکیش، چاو بەزین

takings/'teɪkɪŋz/n

رۆژانە- داھات

talcum powder

پۆدرە

tale/teɪl/n

چیرۆک، گێرانەو، بەسەرھات

talent/'tælənt/n

بەھرە، بلیمەتی

talented/'tæləntɪd/adj

بلیمەت، بەھرەدار

talisman/'tælɪzˌmən/n تەلسیم- بەخت ھین

talk/to:k/n - v قسە، بیرواگۆزینەو- دەدوی

talkative/'tɔ:kətɪv/adj

زۆر بێن زۆرپەو

tall/to:l/adj

بەژن بلند، بالا بەرز

tallow/'tæləʊ/n

بەزی ناژەن/دوونگ/دوونگ

tally/'tæli/n

۱- داری حیساب ۲- تۆمار

۲- پلیت ۴- کونجان

|                             |                        |                            |                                |
|-----------------------------|------------------------|----------------------------|--------------------------------|
|                             | هیمایی                 | synonym/'smənɪm/n          | هاوواتایی                      |
| symbolize/'sɪmbəlaɪz/v      | هیمای یق دەکا          | synonymous/sɪ'nɒnɪməs/adj  | هاووات                         |
| symmetric/sɪ'metrɪk/adj     | هاویەك/                | synopsis/sɪ'nɒpsɪs/n       | كورته، پوخته                   |
|                             | جوتهك/ خوشك و برا      | syntax/'sɪntæks/n          | رسته‌سازی                      |
| symmetrical/sɪ'metrɪkl/adj  | هاوگونجان              | synthetic/sɪn'θetɪk/adj    | پیشهیی                         |
|                             | جووتهکی                |                            | (ناسروشتی)/ دەستکرد            |
| symmetry/'sɪmpəθi/n         | هاویەکی کردن           | syphilis/'sɪfɪlɪs/n        | نه‌خوئشی سیفلیس                |
| sympathetic/sɪmpə'tetɪk/adj | هاوسۆز                 | syringe/sɪ'rɪndʒ/n         | دهرزی شرینقه/سرنج              |
| sympathize/'sɪmpəθaɪz/v     | هاویەشی                | syrup/'sɪrəp/n             | شروب- دلۆپه                    |
|                             | خەمی دەکا              | syrupy/adj                 | زۆر شروین- هه‌نگویناوی         |
| sympathy/'sɪmpəθi/n         | ۱- سۆز- به‌زەیی        | system/'sɪstəm/n           | ۱- رژێم- رهوت سیستم            |
|                             | ۲- به‌زەیی پێداهاتتەرە |                            | ۲- رێگا- شیواز                 |
| symphony/'sɪmfəni/n         | سەملۆنیا               |                            | ۳- لاشە- لەش- کەلەخ- تەنی مرۆڤ |
| synagogue/sɪ'nəgɒg/n        | کلیسای جووله‌که        | systematic/sɪstə'matɪk/adv | میتۆدی-                        |
| synchronic/adj              | نێستایی                |                            | رێکوپێک به‌پێی شیوازیك         |
| synchronize/'sɪŋkrənaɪz/v   | به‌گه‌ڕ دەخا           | systemics/n                | پۆلینکاری                      |
| syndicate/'sɪndɪkeɪt/n      | یانە- نه‌قابه/         | systemless/adj             | بێ نێزام                       |
|                             | سەمندیکا               |                            |                                |

|                         |   |                           |   |
|-------------------------|---|---------------------------|---|
| swan/swɔ:n/n            | قازی عیراقی   | swift/swift/adj           | خیرا- بیهله                                     |
| swarm/swɔ:m/n           | جهماوریک /<br>کۆمهله زیندهموریک                               | swim/swim/v               | مهله دهکا                                       |
| swarm/v                 | خۆی پنهلهدهواسی   | swimming-bath/n           | جهوزی مهلهوانی                                  |
| swarthy/'swɔ:ði/adj     | ئهسمر- تۆخ  | swindle/'swɪndl/v         | فینلی ئی دهکا-<br>گزی ئی دهکا                   |
| swasticka/'swɔstɪkə/n   | خاچی چهماوه /<br>هینمای نازیهکان                              | swindler/'swɪndlə(r)/n    | فینلباز- گزیکەر                                 |
| swat/swɔt/v             | توند ئی دهدا  | swine/swaɪn/n             | ۱- بهران/بهرازه مین<br>۲- بین قییمت- بین هامیهت |
| swatter/'swɔtə(r)/n     | میشکۆژ  | swing/swɪŋ/v              | لاره لاری دهکا/دهجوئی                           |
| sway/swei/v             | ۱- بهلا دهکوی<br>۲- دهگۆرئ                                    | swing/n                   | جۆلانئ  |
| swear/sweə(r)/v         | ۱- سویند دهخوا،<br>بهلین دهدا ۲- جئید دهدا                    | swing/n                   | چهشه جازیکه (مۆسیقا)                            |
| swear-word/'sweəwɜ:d/n  | وشهیهکی ناشیرین (تعلفین) / جوین                               | swipe/swaɪp/v             | خیرا لیبی دهدا                                  |
| sweat/swet/n            | نارهقه  | swipe/v                   | دهنزی- دهرفینئ                                  |
| sweat/v                 | نارهقه دهرفینئ  | swirl/swɜ:l/v             | خوول دهخوا                                      |
| sweater/'swetə(r)/n     | بلوزیکسی سوئی قۆلدار  | swish/swɪʃ/v              | خشهخش دهکا/دهمهژینئ                             |
| sweep/swi:p/n - v       | رامالین/رادهمالئ  | switch/swɪtʃ/n            | سوچی کارهبا /<br>گۆرانی لهناکاو                 |
| sweepstake/'swi:ptɪk/n  | قوما رکردن<br>(لهسەر ئهسپ) گرهوکردن                           | switch/v                  | دهگۆرئ  |
| sweet/swi:t/adj         | ۱- تام خۆش- شیرین<br>۲- بۆندار ۳- پاک و نوئی<br>۴- خۆش مەشرەب | switch board/'swɪtʃbɔ:d/n | تهخته سوچ                                       |
| sweeten/'swi:tn/v       | شیرینی دهکا   | swivel/'swɪvl/n           | سوور/بهستەر                                     |
| sweetheart/'swi:thɑ:t/n | خۆشهویست/دلپەر  | swollen/'swɒlən/adj       | ئاوسا- پهلماو                                   |
| swell/swel/v            | پهل دهپن/خهردهپن/دهئاوسن                                      | swoon/swu:n/v             | لهخۆ دهچن- دهبووریتهوه                          |
| swell/n                 | ۱- بهریزی و نژیستی ئاستی دهریا/<br>ئهستور بون ۲- دهنگ گهری    | swoop/swu:p/v             | لهناکاو دیتله خوار/دهنیشن                       |
| swell/adj               | نایاب/قۆژ   | swop=swap/v               | دهگۆریتهوه                                      |
| swelling/'swelɪŋ/n      | ئاوسان  | sword/sɔ:d/n              | شمشیر/شیر                                       |
| swelter/'sweltə(r)/v    | گهرمی ماندوی دهکا /<br>گهرمی بیزاری دهکا                      | swore-swear/v             | سویندی خوارد                                    |
| swept-sweep/v           | رایمانی   | sworn-swear/v             | سویندی خواردیو                                  |
| swerve/swɜ:v/v          | کتوپر لا دهدا   | swot/swɔt/v               | باش دهخوینئ/کۆشش دهکا                           |
|                         |   | swum/v                    | مهلهوانی کرد                                    |
|                         |   | sycophant/'sɪkəfənt/n     | ریایکەر /<br>ماستاوچی                           |
|                         |   | syllable/'sɪləbl/n        | برکه  |
|                         |   | syllabus/'sɪləbəs/n       | پروگرامی فیرکاری                                |
|                         |   | symbol/'sɪmbl/n           | چهقهنگ- هینما-<br>هینمایهکی زاراوهیی            |
|                         |   | symbolic/'sɪmbəlik/adj    | چهقهنگی /                                       |

surge/sɜːdʒ/v ۱- دۆك شەپقۇل/شالۋو -

بەرەپپىش دەچن

surgeon/ˈsɜːdʒən/n

پزىشكى نۇزدار

surgery/ˈsɜːdʒəri/n

۱- نۇزدارى

۲- چىنگاي نۇزدارى

surgical/ˈsɜːdʒɪkl/adj

كردارىكى نۇزدارى

surlily/ˈsɜːli/adj

دلىرەق- مۇن-گىز، دەمروت

surmise/səˈmaɪz/v

دەخەلمىنن

surmount/səˈmaʊnt/v

تەگەرە بەزىن -

زال دەپن

surmountable/səˈmaʊntəbl/adj

بەناساشى دەپەزىنرەت

surname/ˈsɜːneɪm/n

ناوى بەنەمالە/نازناو

surpass/səˈpɑːs/v

دەپەزىنن - زال دەپن -

پىش دەكەوى

surplus/ˈsɜːplʌs/n

شەرى لەپىنويست زىادە

surprise/səˈpraɪz/n

سەرسوپرمان

surprise/v

توروشى سەرسوپرمانى دەكا

surrealism/ˈsɜːriːəlɪzəm/n

سورىيالىيەت

surrender/səˈrendə(r)/v

خۇ بەدەستەو

دەدا

surreptitious/ˌsʌrəpˈtɪʃəs/adj

روانىنكى لەبنەو/ نەپنى

surround/səˈraʊnd/v

چوار دەورەى دەدا

surroundings/səˈraʊndɪŋz/n

زىنگە،

دەورەى

survey/səˈveɪ/v

۱- بەسەرىدا دەپوانىت

۲- بارەكە(دۇخەكە) ھەلدەسەنگىنن

۳- تاقى دەكەتەرە

survey/n

نەخشەكىشى/پىنوان

surveyor/səˈveɪə(r)/n

پىنور - پىشكىنەر

survival/səˈvaɪvəl/n

۱- مانەرە -

بەر دەوام لەزىيان ۲- زىگارپو

survive/səˈvaɪv/v

پاش كارەساتكە

ھەردەمىنن

survivor/səˈvaɪvə(r)/n

شەرى دەمىننەتەرە - زىگارپو

susceptibility/səˈseptəˈbɪləti/n

ھەستەمورى - زوو كارتىن كردن

susceptible/səˈseptəbl/adj

۱- زووكارى تىرەكەرى ۲- ھەستەمور

suspect/səˈspekt/v

۱- وای بۇ دەچن/

گومانى وایە

suspect/n

گومان

suspend/səˈspend/v

۱- ھەلدەموسى(شت)

۲- دواى دەخا

suspender/səˈspendə(r)/n

گۆرەوى و

پانتۇن ھەنگر

suspense/səˈspens/n

دوودلى -

نىگەرەن لەبارەى.

suspension/səˈspenʃən/n

۱- ھەلۋاسىن

۲- شەمەك دىكەرەقى لەناو دا ھەپن

۳- راگرتنىكى كاتى

suspicion/səˈspɪʃən/n

۱- گومان

۲- بىرىكى بىن بۇچون

suspicious/səˈspɪʃəs/adj

گومانكار/

چىنى گومانە

sustain/səˈsteɪn/v

۱- پىشتىوانى دەكا

۲- بەر دەوام دەپن ۲- بېرىارى دەدا

۳- چەشتى - دەچىزى

sustenance/ˈsʌstənəns/n

۱- پارو - خۆرك ۲- نان وناو

swab/swɒb/v

بەلۈكە پاكى دەكەتەرە/

بە زەوى سېرەو چاكەدەكەتەرە

swab/n

لۈكە/قوماشى نەرم

swag/swæg/n

بوخچە

swagger/ˈswæɡə(r)/v

بە فېز دەروا

swallow/ˈswɒləʊ/v

چۆپۈك - قومىك

قوت دەدا

swallow/n

پاسارى / كىشكە (سئۇنق)

swam-swim/v

مەلى كىرد

swamp/swɒmp/n

زۇنگار

swampy/adj

زۇنگارى



sunstroke/'sʌnstroʊk/n خۇربردن

sup/sʌp/v خواردنىكى سووك دەخوا،

شىف دەخوا

superannuation/'su:pə:ænjʊ'eɪʃn/n

مورچەسى خانەنشینی

super/'su:pə(r)/n

ھەرەياش

supercilious/'su:pə'sɪliəs/adj

تېروانىنىكى بەباشترانین / خۇ بەگھورەزان

superficial/'su:pə'fiʃl/adj

رووكارى /

دەستگرد

superfluous/'su:pə'fluəs/adj

زیاد لە پنیویست

superhuman/'su:pə'hju:mən/adj

زیاد لە توانا / لە توانا بەدەر

superintend/'su:pərin'tend/v

چاودىرى دەكا

superintendent/'su:pərin'tendənt/n

چاودىرىكەر

superior/'su:pɪəriə(r)/adj

باشتر -

بەرزترین پلەو پایە

superiority/'su:pɪəri'ɒrəti/n

باشترىبون

superlative/'su:pə'lətv/adj

ھەرەياش - باشترین پلە

superlative/n

ناوی ھەرەياش ناسراو

supermarket/'su:pəma:kit/n

سوپەرماركىت (بازاری گەرە)

supernatural/'su:pə'nætʃrəl/adj

دىاردەسى سروشتى لە رادەبەدەر

supersede/'su:pə'si:d/v

۱-جنگا

دەگرىتەرە ۲-ھەلدەوەشىنىتەرە

supersonic/'su:pə'sɒnɪk/adj

فرۆكەى خىزرايى لە سەرۆى دەنگ -

خىزراتر لە خىزرايى دەنگ

superstition/'su:pə'stɪʃn/n

شتى پېرپوچ/نوشتە

superstitious/'su:pə'stɪʃəs/adj

پېرۆى پوچ

supervise/'su:pəvaɪz/v

سەرپەرشتى دەكا - چاودىرى دەكا

supervision/'su:pə'vɪʒn/n

سەرپەرشتى كردن

supper/'sʌpə(r)/n شىف - دوازەسى پۆز

supplant/sə'plɑ:nt/v بەرز جىنگاى

دەگرىتەرە

supple/'sʌpl/adj

نەرم - نىان

supplement/'sʌplɪmənt/n

كلك/پاشكۇ

supplementary/'sʌplɪ'mentri/adj

تەرۆكەر

supply/sə'plai/v

۱- پىنى دەدا

۲- پىنى دەداتەرە

support/sə'pɔ:t/v

۱- يارمەتى دەدا

۲- پالپشتى دەكا

۳- ھەلدەگرى/لەخۇدەگرى

۴- پشتى پىن دەبەستى

suppose/sə'pəuz/v

۱- وای بۆدەچىن

۲- وای دادەش

supposing/sə'pəuzɪŋ/conj

وای بۆ

دادەش

supposition/'sʌpə'zɪʃn/n

گرىمانە،

وادانان

suppress/sə'pres/v

كېرى دەكا -

دەمكوتى دەكا - دەىكوژىنىتەرە

suppression/sə'presʃn/n

سەركوت كردن

supremacy/'su:preməsi/n

دەسەلاتداری بال

supreme/'su:pri:m/adj

بال -

بەرزترین - زۆرگىرگ

sure/'ʃuə(r)/adj

۱- بەپېرۆبە

گومانېر ۲- دلنیا ۳- پشتى پىن دەبەستىزىت

surely/'ʃuəli/adv

بىگومان

surf/sɜ:f/n

كەفى دەمرىاي كەنارەكان /

كەفى شەپۆل

surface/'sɜ:fɪs/n

پىنۆەر - سەر، پو،

پوشسار

## sufficient

sufficient/sə'sɪfɪnt/adj

تەوا/

بە يېقى پۈتۈست

suffix/'sʌfɪks/n

پاشگر

suffocate/'sʌfəkeɪt/v

دەخنىكى

suffocation/'sʌfə'keɪʃn/n

خنىكاندىن

suffrage/'sʌfrɪdʒ/n

ماھى ھەلپىژاردىن و

دەنگدان

suffragette/'sʌfrə'dʒet/n

داۋاي ماھى

ئافرىت بۇ دەنگدان

sugar/'ʃʊgə(r)/n

شەكر

sugary/'ʃʊgəri/adj

۱- شەكرىۋى

۲- زۇر خۇش - سەرنج پاكىش

suggest/sə'dʒɛst/v

۱- پىشنىيار دەكا

۲- ئامارەي بۇ دەكا

۳- پەنجەي بۇ درىژ دەكا

suggestible/sə'dʒɛstəb/adj

كەسىپك زور

كارى تىپكىرى

suggestion/sə'dʒɛstʃən/n

۱- پىشنىيار

۲- با ۋاپوون

suggestive/sə'dʒɛstɪv/adj

۱- ۋورۇندىن

ھەس ۋورۇندىن

suicidal/'suɪ'saɪdɪl/adj

خۇكۇز

suicide/'suɪsaɪd/n

خۇكۇشتىن

suit/su:t/n

۱- جىل ۋە بەرگە (بىلە) ۲- گازندە

۳- نەخشىنىكى كاغەزى قومارە

suit/su:t/v

داخۋانى دەكا

suitable/'su:təbl/adj

گونجاۋ

suit-case/'su:tkeɪs/n

چانتاى سەفەر

suite/'swi:t/n

۱- دەستۋاپۋەندە

۲- تاھم - دەستە/سۋىت

suitor/'su:tə(r)/n

داخۋانىكەر

sulk/sʌlk/v

۱- كپ ۋ بىندەنگ دەپن

۲- خۇي مۇن دەكا/ دەم ۋ چاۋى گىز دەكا

sulky/'sʌlki/adj

چارەگىز

sullen/'sʌlən/adj

مېر مۇچ/چارەگىز

sulphur/'sʌlfə(r)/n

گۇگىرد - كىرىت

sulphuric acid

## sunspot

/sʌl'fjuːrɪk 'æspɒt/adj

تىرشى كىرىت

sultan/'sʌltən/n

سولتان

sultana/'sʌl'tɑ:nə/n

خانمە (سولتان)

sultana/'sʌl'tɑ:nə/n

مىۋىزى بى تۇز

sultry/'sʌltri/adj

بۇزۇنكى زۇر گەرم

sum/sʌm/n

۱- سەرچەم

۲- (بىرىك) ھەندىك پارە

summarize/'sʌməraɪz/v

كورت دەكاتەرە

summary/'sʌməri/n

كورتە

summer/'sʌmə(r)/n

ھاۋىن

summery/'sʌməri/adj

ھاۋىنەيى

summit/'sʌmɪt/n

ھاۋىنەيى

summon/'sʌmən/v

لووتكە

summons/'sʌmənʒ/v

۱- بانگى دەكا

۲- داۋاي كۇبۇنەرە دەكا

summons/'sʌmənʒ/n

بانگىكەرنە

sumptuous/'sʌmptʃuəs/adj

داخۋانى

sumptuous/'sʌmptʃuəs/adj

(داۋەت) ي

sumptuous/'sʌmptʃuəs/adj

چەور ۋ گىران/ گرانبەھا

sun/sʌn/n

خۇر - ھەتاۋ

sunbeam/'sʌnbɪm/n

تىشىكى خۇر

sun-burn/'sʌnbɜ:n/n

پۇر (خۇرەشى كىرىدىن) پۇر سوتاي بە پۇز

Sunday/'sʌndɪ/n

يەكشەنمە

sundries/n

ھەمە چۇزى/ پەگاۋ پەنگ

sundry/'sʌndri/adj

جىياۋ/ھەمە چۇز

sun-flower/'sʌnflaʊə(r)/n

گولە بەرۇزە

sung-sing/v

گۇزانى وت

sun-glasses/n

چاۋىلىكە

sunk-sink/v

خنىكا

sunny/'sʌni/adj

ھەتاۋە بۇز

sunrise/'sʌnraɪz/n

خۇر ھەلتەن

sunset/'sʌnsɛt/n

خۇر ئاۋاپوون

sunshade/'sʌnʃeɪd/n

سەيۋان/چەتەر

sunshine/'sʌnʃaɪn/n

تىشىكى خۇر

sunspot/'sʌnspɒt/n

پەلەي خۇر

|                                      |  |                           |                                    |
|--------------------------------------|--|---------------------------|------------------------------------|
|                                      | ۲- کپ دهمین                                      | succeed/sək'si:d/v        | ۱- سرمد همکوی                      |
| subsidence/səb'saɪdn̩s, 'sʌbsɪdn̩s/n | نزم بوونومو                                      |                           | ۲- جنی باوکی (پاشایه تی) دمگرتنومو |
| subsidiary/səb'sɪdɪəri/adj           | لاره کی  | success/sək'ses/n         | سرمد کومتن                         |
| subsidiarize/'sʌbsɪdaɪz/v            | به پاره  | successful/sək'sesfəl/adj | سرمد کومتو                         |
|                                      | یارمعتی دودا                                     | succession/sək'sesjən/n   | جینگری                             |
| subsidy/'sʌbsɪdi/n                   | پالپشتی - باریوی                                 |                           | خه لاهت - یهک له دوا یهکی          |
| subsistence/səb'sɪstəns/n            | بزئوی  | successive/sək'sesɪv/adj  | دوا به دوا ی                       |
|                                      | مانومو، بوون                                     |                           | یهک - یه نوره                      |
| substance/'sʌbstəns/n                | بابهت - ماده                                     | successor/sək'sesə(r)/n   | جینگری - خه نیله                   |
|                                      | پاره   |                           | جینگروه                            |
| substantial/səb'stænʃl/adj           | بته  | succour/'sʌkə(r)/n        | یارمعتی - فریا کومتن               |
|                                      | کرداری   | succulent/'sʌkjələnt/adj  | میوه ی ناودار/گوشتن                |
| substitute/'sʌbstɪtju:t/n            | جینگروه  |                           | گوشتن                              |
| substitution/'sʌbstɪ'tju:ʃn/n        | به نه جیاتی                                      | succumb/sə'kʌm/v          | ملکچ دهمین/دهمین                   |
|                                      | دانان  | such/sʌtʃ/adj - pron      | و هکو نم (شور - رزن)               |
| subterfuge/'sʌbtə'fju:dʒ/n           | بیانور   |                           | نوما - ناوا/تاشم رانده یی          |
|                                      | همه شهت  | suck/sʌk/v                | دومری - شیر ی دودا پیی             |
| subterranean/'sʌbtə'reɪniən/adj      | ژیر زوی/نهین                                     | sucker/'sʌkə(r)/n         | ۱- مژمژ - نیبم                     |
|                                      | ناونیشانی لاهکی                                  |                           | ۲- کینه پیاو                       |
| subtitle/'sʌbtɪtl/n                  | وهرگیزانی دیالوگ له سهر فیلم                     | suckle/'sʌkl/v            | (نا فرمت) شیر ی پندودا             |
| subtle/'sʌtl/adj                     | ۱- (جیوازی به کی) ورد / دژوار ۲- زیرهله - بلیمهت | suckling/'sʌklɪŋ/n        | معلوتکه - شیر ه خوره               |
|                                      | ورد دیمین  | suction/'sʌkʃn/n          | مژین - فیزیاوی                     |
| subtract/səb'trækt/v                 | دوره مین   | sudden/'sʌdn/adj          | ناکار - کتو پپ                     |
| subtraction/səb'trækʃn/n             | دوره مینان / که مگردن                            | suddenly/'sʌdnli/adv      | له پپ                              |
|                                      | هریم   | suds/sʌdz/n               | کفی ساپون/لوق                      |
| subtropical/'sʌb'trɒpɪkl/adj         | (نیمچه کیشوهری)                                  | sue/su:/v                 | گازنده یه کی یاسای له سهر          |
|                                      | نزیک هیلی جوگرافی                                |                           | تومار دها                          |
| suburb/'sʌbʊb/n                      | قراغ، دورویس                                     | suede/sweɪd/n             | پیمستی بز - پیمستی نهم             |
| suburban/sə'bʊ:bən/adj               | خملکی کولان / بیزار                              | suet/'su:t/n              | رونی ساهی (ناژول) دژن              |
|                                      | تیکدور   |                           | بهزی معرو مالات و ره شه ولاخ       |
| subversive/səb'vɜ:sɪv/n              | تیکدور   | suffer/'sʌfə(r)/v         | ۱- دمچین/نم دها                    |
|                                      | تیکدور   |                           | ۲- نیی خورش دهمین ۲- خراب دهمین    |
| subway/'sʌbweɪ/n                     | تونیل  | sufferance/'sʌfərəns/n    | به زور                             |
|                                      |  |                           | رازی بوون                          |
|                                      |  | suffering/'sʌfərɪŋ/n      | نازار چه شتن                       |
|                                      |  | suffice/sə'faɪs/v         | بهش دها                            |

## stuffing

stuffing/'stʌfɪŋ/n تیکله - (حشو)

پُر کردن

stuffy/'stʌfi/adj توندپر/بیرمیزان

stumble/'stʌmbl/v مه‌لده‌خالیسکن

stump/stamp/n ۱- پنه‌ی دار/پرهگ

۲- داریکی یاری کریکته

stun/stʌn/v ۱- گیز دکا/ده‌بِن

۲- دمه‌زئ ۳- سه‌ری ئ تیک ده‌چیت

stunt/stʌnt/n کاریکی سه‌رنج راکیش

stunt/v ری له گه‌شه‌ی ده‌گری، به‌ریسه‌تی

ده‌کا

stunted/adj له‌ش کرژ بوو

stupefy/'stju:pɪfaɪ/v وپ ده‌بِن

stupendous/'stju:'pendəs/adj به‌زیم - سه‌رنج راکیش

stupid/'stju:pɪd/adj ده‌بِنگ - بِن‌میشک

گه‌سه

stupidity/'stju:'pɪdətɪ/n ده‌بِنگی -

بِن‌میشکی

stupor/'stju:pə(r)/n له‌خوچوون/

بِه‌وشوون

sturdy/'stɜ:di/adj به‌ره‌نگاریکی توند

stutter/'stʌtə(r)/v زمانی گیر ده‌بِن/

زمانی ته‌ته‌له ده‌کا

sty/staɪ/n ۱- ته‌وئله‌ی به‌راز

۲- نه‌ستوربوونی به‌زی چاو/ ئاوسانی پیسته‌ی

چاو

style/staɪl/n ۱- شینواز

۲- نه‌دگاریکی جیاواز ۳- پوخساری گشتی

۴- جل و به‌رگی مؤدیل

suasion/n رازیکردن

suave/'swɑ:v/adj نهرم و حلیم/ به‌ریز

subconscious/'sʌb'kɒnʃəs/adj بِن‌نگا

subcontinent/'sʌb'kɒntɪnənt/n نیمچه کیشوهر

subdivide/'sʌbdɪvaɪd/v دابه‌ش ده‌کاته‌وه

subdivision/'sʌbdɪ'vɪʒn/n دابه‌شکردنی

لاوه‌کی

subdue/'sʌb'dju:v/ ۱- ملکه‌چی ده‌کا/

زال ده‌بِن ۲- کپی/هیمنی ده‌کاته‌وه

subject/'sʌbdʒɪkt/n ۱- بنده‌ستی (رعیه)

۲- چینگا ۳- بابه‌تی لیکولینه‌وه

۴- بکر - نه‌هاد(له‌عه‌ره‌بی)

subjection/'sʌb'dʒekʃn/n ملکه‌چ کردن

subjective/'sʌb'dʒektɪv/adj خودی -

که‌سایه‌تی/ نابه‌بته‌تی

subjunctive/'sʌb'dʒektɪv/adj مه‌رجی

ره‌گیمانه‌بی

sub-let/'sʌb'let/v به‌کریئ‌ی ده‌دا

sublime/'sʌb'laɪm/adj بالا - به‌پله‌روپایه

submarine

/sʌbmə'ri:n, 'sʌbməri:n/adj

گیایه‌کی بِن ئاو/ ژئیر ئاو‌کهر

submerge/'sʌb'mɜ:dʒ/v نووقم ده‌بِن

submission/'sʌb'mɪʃn/n ملکه‌چی -

رازی بوون

submissive/'sʌb'mɪsɪv/adj ملکه‌چ

submit/'sʌb'mɪt/v ۱- خو ده‌دا به‌ده‌سته‌وه

۲- پیشکشی ده‌کا

subnormal/'sʌb'nɔ:ml/adj

بِن‌ناست/ ژئیر ئاسایی

subordinate/'sʌb'ɔ:dɪnət/adj

لاوه‌کی/ پارسته

subscribe/'sʌb'skraɪb/v ۱- رازی ده‌بِن

به‌شداری بکا ۲- نیمزا ده‌کا

۳- راجیته ده‌نووسن

subscriber/'sʌb'skraɪbə(r)/n

به‌شدارکهر له ..

subscription/'sʌb'skrɪpʃn/n

هاوبه‌شی کردن

subsequent/'sʌbsɪkwənt/adj

پاش - پاشان/داهاتوو

subside/'sʌb'saɪd/v ۱- نزم ده‌بِن



|   |                              |                                     |                            |
|---|------------------------------|-------------------------------------|----------------------------|
| stove/stəʊv/n                                       | سۆپە                         | stap/v                              | قايىش                      |
| stow/stəʊ/v   | ۱- داندەگىرى ۲- پۇلېن دەكا   | ۱- توند دەكا                        |                            |
| stowaway/'stəʊəweɪ/n/                               | ۲- پىر دەكا                  | ۲- بە قايىش/پىشتىن لىي دەكا         |                            |
| stowaway/'stəʊəweɪ/n/                               | خۇي لەناو پاپۇر/ فېزۇك       | بەرن بلىندوبەمىز                    | strapping/'stræpm/adj      |
| ۱- دەشارىتەورە تا دەپروا/دەقېرى، بۇنەورە پارەندەدا. |                              | stratagem/'strætədʒəm/n             | فېلىكى جەنگى - داو         |
| straggle/'strægl/v                                  | خۇ پاش دەكا                  | strategic/strə'ti:dʒɪk/adj          | ستراتىجى -                 |
| straggler/'stræglə(r)/n                             | خۇ پاشخەر                    | گرنگ                                |                            |
| straight/streɪt/adj                                 | ۱- راست - راستەوخۇ           | ۲- رىك وپىك/ھاوپىك                  | strategies/strə'ti:dʒɪks/n |
| straight/adv  | ۲- راستەوخۇ - يەكسەر         | راستەوخۇ                            | ستراتىژى                   |
| straighten/'streɪn/v                                | ۱- رىكى دەكا                 | strategist/strə'ti:dʒɪst/n          | كارامە لەبواری ستراتىژىت   |
| straightforward/'streɪt'fɔ:wəd/adj                  | دلسۆز - راستەوخۇ/ئاسان       | strategy/'strætədʒi/n               | پلانى ستراتىژى             |
| strain/streɪn/n                                     | ۱- گرى -                     | لە (جەنگ)                           |                            |
| strain/v  | خۇي ماندووركىن ۲- شىۋاز      | stratum/'strætəm/n                  | چىن - چىشى بەردىن          |
| strainer/'streɪnə(r)/n                              | باي دەدا - لورل دەكا/دەمالىي | straw/stro:n                        | پوش/پەلئەكە گەم و          |
| strait/streɪt/n                                     | ئامىرى پالاتون/ بىزىك        | چۇ و بىنچ                           |                            |
| strait/adj  | دەرىندە/ئارىشە               | straw/n                             | ماددەي پوش                 |
| strait-laced/'streɪt'leɪst/adj                      | تەك - تەسك                   | strawberry/'stro:bəri/n             | چايرە -                    |
| توندو تىژ بەرامبەر ئاكار                            |                              | فرىز - توت/ شلىكە                   |                            |
| strand/strænd/n                                     | ۱- كەنار - رۇخ لىۋار         | stray/streɪ/v                       | گومرا - ئاوارە دەپن        |
| ۲- پەلەك - بسك - تالى كوريس                         |                              | streak/stri:k/n                     | ۱- هېلىكى دىژى             |
| stranded/adj  | چول - بەجىن هېلراو           | بارىكى ئاپىك ۲- پاشماو              |                            |
| strange/streɪndʒ/adj                                | نامۇ -                       | ۲- ماو دەمكى كورت                   | streaky/adj                |
| ۳- سەپروسەمەرە                                      |                              | هېلىكارى كراو - خەت خەت             |                            |
| stranger/'streɪndʒə(r)/n                            | ھەندەرانى - نامۇ - ئەناسراو  | ۱- جۇگە/جۇگەلە/رۇبار                | stream/stri:m/n            |
| ۱- دەپىشكىنىن                                       |                              | ۲- ئاوپۇ                            |                            |
| ۲- ھەلىدەواسن                                       |                              | شەرىتىكى كاغەزى                     | streamer/n                 |
| stranglehold/'stræŋglhəʊld/n                        | گرتىنىكى كوزەر               | رەنگاۋرەنگى دىژ/ئالايەكى دىژى بارىك |                            |
| strangulation/'stræŋgju'leɪʃn/n                     | ھەلۋاسن - خىكاندن            | ئاسانى دەكا                         | streamline/'stri:mleɪn/v   |
| ۱- پىشتىن - شىرىتى پىشتىن/                          |                              | ۲- رىكى دەكا                        |                            |
| strap/stræp/n                                       |                              | شەقام                               | street/stri:t/n            |
|   |                              | ھىز - توانا                         | strength/streŋθ/n          |
|   |                              | بەمىزى دەكا -                       | strengthen/'streŋθn/v      |
|   |                              | پتەوى دەكا                          |                            |
|   |                              | ۱- گران -                           | strenuous/'strenjuəs/adj   |
|   |                              | ۲- ماندوۋى - دەوى                   |                            |

| stimulus                                 | جوئشداڻ  | stout                                 | دزى  |
|--|--|---------------------------------------|--|
| stimulus/ <sup>ˈ</sup> stɪmjələs/n       | ھاندەر- جوئشدر   | stole/v                               | خەمسارد، گەرچ                              |
| sting/stɪŋ/n - v                         | پيئوھدان/پيئوھدەدا/<br>پيئوھدنوسىن   | stolid/ <sup>ˈ</sup> stɒlɪd/adj       | گەدە                                       |
| stinger/ <sup>ˈ</sup> stɪŋə(r)/n         | پيئوھدەر- سستىنگەر:<br>چەككىسى دژە قوژكەيە   | stomach/ <sup>ˈ</sup> stʌmək/n        | ۱- بەرد                                    |
| stingy/ <sup>ˈ</sup> stɪndʒi/adj         | رەزىل- قوچۇك   | stone/stəʊn/n                         | ۲- چەو- ۳- ئەلماس- ۴- ئاوك                 |
| stink/stɪŋk/v                            | گەتاو- گەندەل دەھىن/دەكا   | stoned/ <sup>ˈ</sup> stəʊnd/adj       | سەرھۇش                                     |
| stint/stɪnt/v                            | بەرتەنگ دەكا- كۆت دەكا   | stone-deaf/adj                        | كەپ  |
| stint/stɪnt/v                            | قوچۇكى دەكا، دەست پيئوھ<br>دەگىرى  | stone fruit/n                         | مىئوھى ئاوكدار                             |
| stipulate/ <sup>ˈ</sup> stɪpjuleɪt/v     | ۱- مەرج دادەنى<br>۲- ئەدەقەكەدا ھاتوھ  | stonemason/ <sup>ˈ</sup> stəʊnmɛɪsn/n | وھستاي بەرد                                |
| stipulation/ <sup>ˈ</sup> stɪpjʊˈleɪʃn/n | مەرج   | stony/ <sup>ˈ</sup> stəʊni/adj        | ۱- زەوى بەردىن<br>۲- داپەق                 |
| stir/stɜ:(r)/v                           | ۱- دەجولپىنى<br>۲- تىكەل دەكا- ۳- دەروژىنى   | stony-broke/adj                       | قەلەن- بىن پارە/قەلەش                      |
| stirrup/ <sup>ˈ</sup> stɪrʌp/n           | ئازەنگە- شوپىن پىلە<br>زىن و كورتان بۇ سوار بوون   | stool/stu:l/n                         | ۱- كوردس بىن پشت و دەسك<br>۲- پىسايى موزۇ  |
| stitch/strɪʃ/n                           | تەقەل  | stoop/stu:p/v                         | دەجەمىتەھ- كورنۇش دەبا                     |
| stitch/n                                 | ئازارى لاتەنىشت  | stop/stop/v                           | ۱- رادەگىرى- ۲- راوھستە!                   |
| stock/stɒk/n                             | ۱- پاشەكەرت<br>۲- مەپو مالات- ۳- بەش و قەوانە<br>۴- پەگەز- رەسەن<br>۵- بىكە- ۶- پۇژەي سوود | stop/stop/n                           | وھستان/وئىستەگە                            |
| stocking/ <sup>ˈ</sup> stɒkɪŋ/n          | گۆرەوى دىزىنى<br>ئافرەتان  | stopgap/ <sup>ˈ</sup> stɒpgæp/n       | ئەلئەرنە تىقى<br>پىئوھست/كاشى / گىرەي كاشى |
| stock-still/ <sup>ˈ</sup> stɒk ˈstɪl/adj | رەق ھەلەتوھ (وھكوبت)   | stopper/ <sup>ˈ</sup> stɒpə(r)/n      | گىرە (قەپاخ)<br>دوا ھەوال                  |
| stocktaking/ <sup>ˈ</sup> stɒkteɪkɪŋ/n   | جەردكەرنى شەمەك (ژماردىنى)   | stop-press/n                          | دوا ھەوال                                  |
| stocky/ <sup>ˈ</sup> stɒki/adj           | جوارشائە/كورت و بەھىز  | stopwatch/ <sup>ˈ</sup> stɒpwɒtʃ/n    | كانزەمىر پىشېرېكىن                         |
| stodgy/stɒdʒi/adj                        | ۱- بەگىرانى ھەرس<br>دەگىرى- ۲- چارەگىران/پەزا قورس   | storage/ <sup>ˈ</sup> stɒrɪdʒ/n       | پاشەكەرت                                   |
| stoker/ <sup>ˈ</sup> stəʊkə(r)/n         | ئاگرىكەرموھ/<br>ئاگرىتەن بەردەر  | store/stɔ:(r)/n                       | ۱- كۆكگا- ۲- دوكانى گەورە                  |
| stole/stəʊl/n                            | دەسروك، چارۇك/ شائ   | store/v                               | ۱- ھەلدەگىرى- ۲- دادەكا                    |
|  |  | storey/ <sup>ˈ</sup> stɔ:ri/n         | قات- نەۆم                                  |
|  |  | stork/stɔ:k/n                         | ھاجى ئەقەق                                 |
|  |  | storm/stɔ:m/n                         | گەردەلوول/ باھۇز                           |
|  |  | storm/v                               | پىشئل دەكا/ ھەلدەكا                        |
|  |  | stormy/ <sup>ˈ</sup> stɔ:mi/adj       | باپەكى توند/<br>گەردەلوولاي                |
|  |  | story/ <sup>ˈ</sup> stɔ:ri/n          | چىزۇك                                      |
|  |  | story/n                               | ھەلبەستەن                                  |
|  |  | stout/staʊt/adj                       | ۱- قەلو- ۲- زۇد بەھىز<br>۳- ئازا           |

|                               |                                    |                             |                                   |
|-------------------------------|------------------------------------|-----------------------------|-----------------------------------|
|                               | دوو کە ئادان                       | stethoscope/steθəskəʊp/n    | بیستەری / دەنگاوەری پزیشکی        |
| steer/stiə(r)/n               | ئەو کە سە ی بەسەر چیا دەکەوی       | stew/stju:/v                | ئەسەر خۆ دەکۆلین / دەکۆن          |
| steerage/stiəridʒ/n           | پا پۆر یان ئۆتۆمبیل ئاژۆتن         | steward/stju:əd/n           | ۱- پزیکەر                         |
|                               | شوینی نزیك                         |                             | ۲- چاودیزیکەر ۲- خزمەتکار         |
|                               | سوکان- پلە سن                      | stick/stik/n                | گۆپال، توول، دار، گۆچان           |
| steering-wheel/n              | تایە ی ئۆتۆمبیل                    | stick/v                     | ۱- بە چەنگال دەگرئ                |
| steersman/n                   | کاپیتان، سوکان بە دەست             |                             | ۲- پێوی دەنوستین ۲- زمانی دەردیخن |
| stem/stem/n                   | ۱- ساقی گول                        | sticker/'stɪkə(r)/n         | ۱- لکینەر                         |
|                               | ۲- پێشمووی پا پۆر                  |                             | بلیتکی چریشاوی ۲- ماندونەناس      |
|                               | ۳- رەگی ووشە ۴- قەد                | sticking-plaster/n          | پلاستەری پزیشکی                   |
| stem/stem/v                   | ناھیلن بلۆین- سەمکوت دەکا          |                             | لەزگە                             |
| stench/stentʃ/n               | گەنی، گەنی یوون                    | sticky/'stɪki/adj           | ۱- لینیچ- بە چرک                  |
| stencil/'stɛnsɪl/n            | ستینسل                             |                             | ۲- مردنکی بەنازار                 |
| stenographer/stə'nɒgrəfə(r)/n | نوسەری دەستخەت                     | stiff/stɪf/adj              | ۱- رەق                            |
|                               | ۱- هەنگاو- شەقاو                   |                             | ۲- گران ۲- بەهیز ۴- بەرەسمی       |
| step/step/n                   | ۲- جەین ۲- پلە                     | stiffen/'stɪfn/v            | رەق دەبێ / دەکا                   |
| step/v                        | ۱- دەروا                           | stifle/'stɪfl/v             | دەخنکین / دەخنکی /                |
|                               | ۲- دەماوئ ۲- دەچیتە پیش            |                             | کیی دەکا                          |
| step brother/'stepbrʌðə(r)/n  | زەبەرا                             | stigma/'stɪgmə/n            | لەکە- نیشانە ی                    |
| step father/'stepfɑ:ðə(r)/n   | زەباوک /                           |                             | (بۆ تاوانبار) پەلە                |
|                               | زەباب                              | stigmatize/'stɪgmətaɪz/v    | وەسپێ لایەنی خراپێ دەکا           |
| step ladder/'steplædə(r)/n    | پەریزە ی دوو قاج /                 | stile/staɪl/n               | لەمپەریکی دارین لەنێوان           |
|                               | قادرەمی بچووک                      |                             | دوو کێلگەدا / بەر دەبان           |
| step mother/'stepmʌðə(r)/n    | باوژن / زەباد / زەباب              | still/stɪl/adj              | هێمن- بێ دەنگ                     |
| step sister/'stepsɪstə(r)/n   | زەخوشک                             | still/adv                   | هیشتا                             |
| stereo/'steriəʊ/n             | ئامبیری ستروئ                      | still-born/'stɪlbɔ:n/adj    | بەمردووی                          |
| sterile/'steraɪl/adj          | ئەزۆک- بڕینگ- قاقەر- پاک           |                             | لەدایک بوو                        |
| sterility/stə'rɪləti/n        | ئەزۆکی                             | stilted/'stɪltɪd/adj        | ۱- رەق و ناسروشتی                 |
| sterilize/'sterəlaɪz/v        | ۱- لەگەر اوو هەلدینن               |                             | ۲- شیوازی زۆدەرۆیی / رەسمی        |
|                               | ۲- پاکدەکا تەو ۲- تووش ئەزۆکی دەبێ | stimulant/'stɪmjələnt/n     | بەهیزکەر (دەرمان)                 |
| sterling/'stɜ:lɪŋ/n           | پارە ی ئینگلیزی                    |                             | هانی دەدا /                       |
|                               | (ئەستەریلیتی)                      | stimulate/'stɪmjələnt/v     | دەروژنن                           |
| stern/stɜ:n/adj               | توندو تیز                          | stimulation/'stɪmjə'leɪʃn/n | هاندان-                           |



starter/'stɑ:tə(r)/n ۱- پيشچى كى كەر / ۲- شاورى دەستپىكىردن بەرژەم ۲- شاورى دەستپىكىردن ۳- نيشپىنگەر ۴- مەزە

startle/'stɑ:tl/v لەپرە لەناكاوى دەترسىنىڭ ترسىنىر

startling/'stɑ:tlɪŋ/adj سەرسوڧهينەر

starvation/'stɑ:'veɪʃn/n برسىتى

starve/'stɑ:v/v برسى دەپن / دەكا

state/'steɪt/n ھالەت - بارونۇخ

state/n دەولەت - وىلايەت

state/v ۱- ژيانىكى خۇشگوزەران دەژىت ۲- دەلى - بەيان دەكا

stately/'steɪtli/adj ۱- شىكۆدار ۲- مەزەن ودىار

statement/'steɪtmənt/n ۱- بەيان / بەياننامە ۲- پارەى ھىساب ۳- رستەى خەبەرى

statesman/'steɪtsmən/n پىيارى سىياسىي دەولەت - (سىياسەتمەدار)

static/'stætɪk/adj - n نەگۆز - نەجولار / كارەباى ستاتىك

station/'steɪʃn/n ۱- چەق - خال ۲- وىستگە ۳- پاىەى جفاكى ۴- ئىزىگە

stationary/'steɪʃənri/adj نەگۆز

stationery/'steɪʃənri/n ئالەتى بىرۆ / پىويستىەكانى دامودەنگا / پەراوگە / كاغەزگەرى

statistic/'stætɪstɪk/adj - n ئامار

statistical/'stætɪstɪkəl/adj ئامارى

statistics/'stætɪstɪks/n زانستى ئامار ئاماراناسى

statue/'stætʃu:/n پەيكەر

stature/'stætʃə(r)/n ۱- بەن ۲- بەما و گرنكى

status/'stetəs/n ۱- پلەو پاىە ۲- بارى جفاكى ۳- پلەوپاىەى كۆمەلەتى

status quo/'stetəs 'kwəu/n

پەوشى ھەنوگە

statute/'stætʃu:t/n ۱- ياساى پەرلەمانى ۲- دەستور

staunch/'stɑ:ntʃ/adj ۱- باوچر پتەو ۲- زۆر دەلسۆز

stave/'steɪv/n گۆچان - تۆبىز

stave/v پاىەى نۆتەى مۇسىقاىى

stay/'steɪv/ ۱- دەمىنىتەرە ۲- دەمىنىڭ - بەردەوام دەپن ۳- دەرنانچن - دەمىنىڭ ۴- ناخەوئى - لە شەوین دەپن

stay/n مانەو

steadfast/'stedfɑ:st/adj بىرۆاى پتەو

steady/'stedi/adj ۱- جىنگىر - پتەو / خىزىپاىەكى نەگۆز

steady/v پىكى دەخا

steak/'steɪk/n پارچە گۆشت

steal/'sti:l/v دەردى

stealth/'stelθ/n نەزەكرىن

stealthy/adj لەسەرخۆ و بەردى

steam/'sti:m/n نىزىك بوونەرە ھەلم

steam engine/n شەمەندەفەرى ھەلمى

steamer/'sti:mə(r)/n ۱- ئاشپەز ۲- پاپۆزى ھەلمى

steam-roller/'sti:mrəʊlə(r)/n باگروئى ھەلمى / باگوردانى ھەلمى

steel/'sti:l/n پۆلا

steely/adj دەرەق - نەرم نابىن

steep/'sti:p/adj ۱- زۆر لىژ ۲- زۆرگەورە ۳- زۆرگەران

steeple/'sti:pl/n لوكتە - تىژى بورجى كلىسا

steeplechase/'sti:pltʃeɪs/n پىشچىكىنى ئەسپ / بەسەر لەمپەر بازدان

steeple-jack/'sti:pldʒæk/n

## stagnation

stagnation/stæg'neɪʃn/n منگى/تاروسان

staid/steɪd/adj شكۆمەند - گران (موزە)

stain/steɪn/v - n ۱- پەلە - لەكە/زەنگ

۲- بۆيە

stainless/'steɪnləs/adj پۇلا - بىن شەرش /

زەنگ مەلنەمىن

stair/stɛə(r)/n

پايە - پەلە

staircase/'steɪkɛɪs/n قالدەرمە - پەيرە

stake/steɪk/n ۱- نەردەوان/پارمە

۲- قازوخ ۳- بەش ۴- گەم

stale/steɪl/adj ۱- كۆن - خراپبۇر

۲- سارد

stalemate/'steɪlmeɪt/v

خالى سەپوون/بىنبەست

stalk/stɔ:k/n

سالى گەلا - بەلگ

stall/stɔ:l/n

۱- كوشك

۲- جىگى كازىل بەستەنە

۳- پىزى پىشمە نەشانز

stallion/'stæljən/n نىر(نىرەي نەسپ)

stalwart/'stɔ:lwɔ:t/adj

۱- درىزۇ ماسولگەيى ۲- بەدەل/پاك

stamen/'stemən/n

سۆلىنى گول/

بەشى نىرەي گول

stamina/'stæmɪnə/n

خۇگرتن/شيان

stammer/'stæmə(r)/n

زمانگىرى/

زمانگرتن

stamp/stæmp/v - n ۱- پىشى نەزەرى دەدا

۲- مۇرى دەكا ۳- پۇلىكى پۇستەي نىدەدا

۴- پارەيەك نەخش دەكا

۵- سىمايەكى تاپەت پىدەدا

star n

۱- مۇزۇ - پۇل

stampede/'stæmpɪd/n

رانە ئازەلىك

بەتار دى

stand/stænd/v ۱- رادەمەستىن ۲- رادەگىرى

۳- ئارام دەگىرى ۴- دەگاتىن

## start

۵- رايەك پىكىدنىن ۶- خۇي دەپالۇيىن

۷- پارەي ... دەدا ۸- وەك خۇي دەمىنىن

stand/n ۱- كۇشكە ۲- مەلگىر ۳- مەلۇنىست

standard/'stændəd/n ۱- پىزۇر

۲- ئاكار ۳- ئاست

standard/adj ئەمۇنەمى/ئاساسى/پىزۇرى

standardize/'stændədaɪz/v/يەكلى دەكا

دەگاتە يەك

standby/'stændbaɪ/n ۱- يەدەك

۲- لايەنگىرى دىسۇز

standing/'stændɪŋ/adj رادەستار -

وەستار

standstill/'stændstɪl/n - adj

خانەتى

وەستان

stanza/'stænzə/n پارچە شىعەرىكە

كۆپلە

staple/'steɪpl/n

دەزى كەپس/

بەرەمى سەرەكى ولات

staple/v

بەدەزى دەپەستىتەرە

staple/adj

رەسەن/سەرەكى

star/stɑ:(r)/n

ئەستىزە

star/adj

شىنۇپەيەكى ئەستىزەيى

star/n

ئەستىزەي شاندۇيى/سەنەما

starboard/'stɑ:bɔ:d/n

لاي راستى

starch/stɑ:tʃ/n

۱- نىشاستە

۲- ياخە چا ككردەنە

starchy/'stɑ:tʃi/adj

۱- ووشكە پەنتار

۲- پەسەمى - فەرمى

stare/steə(r)/v

چارى نى تىز دەگاتەرە -

دەپەتە دەداتىن

stark/stɑ:k/adj

۱- رەق ھەلا تۇر/

رۇوت و سادە ۲- بەسۇي

starlight/'stɑ:lɪt/n

پرىشنگى ئەستىزە

start/stɑ:t/v

دەست پىدەكا

start/n

بەريى - ئوقرە

sprinkle/sprɪŋkl/v

دەپرژینى

دەرشىنىن

sprinkle/n

ئاوپرژىن / ئاوپرژاندن

sprint/sprɪnt/v

خېرا غار دەدا

sprout/spraʊt/v

چىزۋى دەردەكا

spruce/spru:s/adj

جوان پۇش - شىك

spry/spraɪ/adj - n

۱- ووديا ۲- تەپ، سووك

spurious/'spjuəriəs/adj

پارەى موزەومەر

(پارەى ئارەوا)

spur/spɜ:(r)/n

۱- لەخاۋ ۲- قىراغى چىيا

۳- خەلات

spurt/spɜ:t/v

۱- زىاد ھەول دەدا

۲- بىلىسە دەسىنى، گېر دەگىرى

sputnik/n

مانگىكى دەستكردى روسى

spy/spaɪ/n

سىخور

squabble/'skwɒbl/n

شەپە مىدال،

شەپە لەسەر تىشى پوچ

squad/skwɒd/n

تىپ (كۆمەلىكى سەربازى)

squadron/'skwɒdrən/n

پۇل (فروكە) دەرياسى

squalid/'skwɒlɪd/adj

پىس - رورەش - شەپىرۋ

squall/skwɔ:l/n

۱- ئىش و ترس ۲- زىيان

squally/adj

رۇژىكى بارانلوى بىرسكاوى

squalor/'skwɒlə(r)/n

كلۋلى

squander/'skwɒndə(r)/v

لەكىسى دەدا

خەرجى دەكا - بەقېرۇ دەدا

square/skweə(r)/n

۱- چوارگۆشە

۲- گۆرەپان ۳- چوارىنە (ماتماتىك)

squash/skwɒʃ/n

ھاپاۋ - گوشراۋ

squash/v

بىدەنگى دەكا - دەھارۋى - دەگوشى

squat/skwɒt/v

چوارمەشقى دادەنىشى،

لەسەر چىچكان دادەنىشى

squat/v

زەوى خەلكى داگىردەكا

squawk/skwɔ:k/v

واقەراق دەكا -

قېرەقېر دەكا - ئالەمال دەكا

squeak/skwɪ:k/n

۱- قېرى بانندە

۲- چېرى دەرگا ۲- زىكە زىك

squeaky/n

دەنگىكى تىز

squeal/skwɪ:l/n - v

دەقېرۋىن

زمانى لە ھاۋرىكە دەدا

squeamish/'skwi:mɪʃ/adj

۱- زورۋلى

تىكەدەچى ۲- زور دەبوزىتەمە

squeeze/skwɪ:z/v

دەيگوشى -

دەپىلىقنى - دەپىشىلى

squint/'skwɪnt/v

چاۋى خىل دەپىن

سىبىر بۇ چاۋى دەكا تا باشتىر بېدىنى

squire/'skwaɪə(r)/n

لەدەولە مەندەكانى گوند (كوڭخا) - زەۋىدار

squirm/skwɜ:m/v

۱- خۇزى يادەدا

۲- ھەست بە شەرمەزارى دەكا

squirt/skwɜ:t/v

(شەرىقى دەرىزى ئى دەدا

stab/stæb/v

خەنجەرى لىدەدا

stability/stə'bilɪti/n

سەقامگىرى -

جىگىر - ئەگۋېر

stabilize/'steɪbəlaɪz/v

جىگىر دەپىن /

سەقامگىر دەپى

stable/steɪbl/adj

توند

stable/n

ئاخۇر - تەۋلە

stack/stæk/n

قۇمەت

stack/n

كۆمەلە يەكى گەورە

stadium/'stædɪəm/n

گۆرەپانى ۋەرزىشى

staff/stɑ:f/n

۱- گۆچان - گۆچال

۲- پىنچ دىپى يەكسانى نۆتەى مۇسىقا

۳- دەستەى جەنگى ۴- دەستەى گارگىپى

stag/stæg/n

ئىرەى ناسك

stage/stedʒ/n

۱- سەكۋى ۋەتارخوئىندەمە

۲- تەختە شانۇ ۳- قۇناغى پەرسەندەن

۴- ۋىستگە

stagger/'stægə(r)/v

بەلادەى

stagnant/stæg'nənt/adj

ئاۋى مەنگ

چەقېۋ/بارى ئاۋورى ئاۋساۋ

stagnate/stæg'neɪt/v

مەنگ دەپىن

|                                     |                                    |                                       |
|-------------------------------------|------------------------------------|---------------------------------------|
| <b>spittle</b>                      |                                    | <b>spring</b>                         |
| <b>spittle</b> /'spɪtl/n            | لەیک، تەف                          | کەمچەک                                |
| <b>splash</b> /splæʃ/n              | ئاوڕشین                            | پەر کەمچەکیک                          |
| <b>splash</b> /v                    | ئاو دەڕشینن                        | پەر پەرچەر                            |
| <b>splendid</b> /'splendɪd/adj      | زێرەك-قەشەنگ                       | شانەى (قەرزە)                         |
|                                     | بەرز- نایاب                        | ۱- رابواردن                           |
| <b>splendour</b> /'splendə(r)/n     | گەرنگی /                           | ۲- وەرزش                              |
|                                     | شەكزیی /شەوق                       | ۳- پیاویكى قەسە خۆش                   |
| <b>splice</b> /splais/v - n         | کۆتایی دوو                         | ۴- لەرئى لادەرنكى بايۆلوژی            |
|                                     | شەت دەگە پەینتە يەك                | <b>sportsman</b> /'spɔ:tsmən/n        |
| <b>splint</b> /splɪnt/n             | گەرتنەمە (پەزیشكى)                 | <b>sportsmanship</b> /'spɔ:tsmənʃɪp/n |
|                                     | بەیتانی                            | گیانی لێبووردن                        |
| <b>splinter</b> /'splɪntə(r)/n      | پەرشى بۆمباو                       | گیانی وەرزشکارانە                     |
|                                     | شووشە                              | ۱- پەنە- حال- نوخە                    |
| <b>split</b> /splɪt/n               | دەرز- شەق، قەلەشانەن               | ۲- زەپکەى پێست ۲- شوین ۴- دلۆپ        |
| <b>split</b> /v                     | ۱- دەقەیشینی- دەرز دەبا            | <b>spotless</b> /'spɒtləs/adj         |
|                                     | ۲- زمانى لێدەدا- نەینى دەدرکینن    | <b>spotlight</b> /'spɒtlaɪt/n         |
| <b>splutter</b> /'splʌtə(r)/v       | بەخیزایی                           | تیشكى سەر                             |
|                                     | قەسە دەکا                          | شەکتەران (شانۆ)                       |
| <b>spoil</b> /spɔɪl/v               | ۱- پەيسى دەکا-                     | <b>spotty</b> /'spɒti/adj             |
|                                     | بۆگەنى دەکا- تیکى دەدا             | دەمچاوی قنچکاری                       |
|                                     | ۲- تینوو دەبن                      | <b>spouse</b> /spaus, spauz/n         |
| <b>spoke</b> /spəʊk/v               | قەسەى کرد                          | ژن/هێرد                               |
| <b>spokesman</b> /'spəʊksmən/n      | نۆزگان،                            | ۱- لێشاو ۲- مەسینە                    |
|                                     | ئاخاوتنکەر                         | ۳- مەلقولان                           |
| <b>sponge</b> /spʌndʒ/n             | ۱- نێسفەنج ۲- دۆشەك                | <b>sprain</b> /spreɪn/v - n           |
|                                     | ۲- جۆرە کینکى ناسکە/کینكى نێسفەنجى | با دەدا                               |
|                                     | ۴- گیانە وەرئى ناوی                | <b>sprawl</b> /sprɔ:vl/v - n          |
| <b>sponger</b> /'spʌndʒə(r)/n       | مەشەخۆر-                           | پالندەكەوى                            |
|                                     | دارگران                            | ۱- سپرای                              |
| <b>sponsor</b> /'sɒnsə(r)/n         | دایەن، بەخێوکار                    | ۲- عەتردان ۳- تۆپى ماسى               |
|                                     | گەرەنتى دەر، وەسى                  | <b>spread</b> /spred/n                |
| <b>spontaneity</b> /'spɒntə'neɪti/n | لەخۆوەیى                           | بۆیەى دیوار-                          |
| <b>spontaneous</b> /spɒn'temɪəs/adj | لەخۆوە                             | فەرشی پاخستن                          |
|                                     | لەخۆوە                             | داندەپۆش- پلۆدەکا تەرە                |
| <b>spool</b> /spu:ɪl/n              | بەكەرەى دروومان /                  | <b>spread</b> /v                      |
|                                     | شریتى چا پەكەر                     | <b>spree</b> /spri:n/n                |
|                                     |                                    | كەیف و سەیف، سەرقان و دەستبەلۆ        |
|                                     |                                    | <b>sprig</b> /sprɪg/n                 |
|                                     |                                    | لەقە دارىكى بەگول و پەك               |
|                                     |                                    | <b>sprightly</b> /'sprɪtli/adj        |
|                                     |                                    | بەرتیز-                               |
|                                     |                                    | چوست و چالاک                          |
|                                     |                                    | <b>spring</b> /sprɪŋ/v                |
|                                     |                                    | بازدەدا، شەق دەبا                     |
|                                     |                                    | <b>spring</b> /n                      |
|                                     |                                    | ۱- بەهار                              |
|                                     |                                    | ۲- كانى ۳- سپرینگ ۴- ناسك             |

|                               |   |                               |                                       |
|-------------------------------|---|-------------------------------|---------------------------------------|
| speckleless                   |   | spherical/'sferikl/adj        | شېئوھىيەكى خېر                        |
| speckleless/adj               | زۆرپاك- بىن پەنە، بىگەرد                  | spice/spaɪs/n                 | بەھارات- بېبەرى                       |
| spectacle/'spektəkl/n         | ۱- دىمەن                                  |                               | وشك (تەقتى)                           |
|                               | ۲- نىمايشىكى كىشى ۲- چاۋىلكە              | spicy/adj                     | (خواردىشى) تەقت                       |
| spectacular/'spek'tetə(r)/adj | قەشەنگ سەر سۈپەتتەر                       | spider/'spaidə(r)/n           | جانجالجاۋكە                           |
| spectator/'spek'tetə(r)/n     | بىنەر/ تەماشاكەر                          | spike/spaɪk/n                 | ۱- بىزمارى نووك تىۋ ۲- دېك            |
| spectre/'spektə(r)/n          | خىئو (شىخ)/ ئاتارمايى                     | spill/spɪl/v                  | دەپزى/ دەپزىنى/ دەكەرى                |
| spectrum/'spektrəm/n          | چەپكە تىشك/ پەنگ                          | spill/n                       | ۱- كەوتن لەسەرىشتى نەسپ               |
| speculate/'spekjuleɪt/v       | ۱- تىپرادەمىتىن                           |                               | ۲- چەدار ۲- پزان                      |
|                               | ۲- مامەلە دەكا                            | spin-spun/v                   | رەستى/ خوولاندى                       |
| speculation/'spekju'leɪʃn/n   | ۱- خەمەلاندن ۲- تىپرامان                  | spinach/'spɪntʃ/n             | سېپىناخ                               |
|                               | ۳- پارەگۈپنەۋە- مامەلە                    | spindle/'spɪndl/n             | تەشى/ استوون                          |
| speculative/'spekjələtɪv/adj  | لىكۈلىنەۋە تىۋرى                          | spin-driver/n                 | نامىرىي وو شىكردەۋە                   |
| speculator/n                  | مامەلەكەر لەبازارى بازىگانى               | spine/spaɪn/n                 | ۱- بېرپەرى پىشت                       |
| sped-speed/v                  | خىپرا پۇيى                                |                               | ۲- پىشتەۋەرى كىتېپ                    |
| speech/'spi:tʃ/n              | ۱- قەسە، ناخاۋەتن ۲- وتار                 | spineless/'spaɪnləs/adj       | پىياۋىكى خاۋا/ تىرسىۋكە، شەرمەن       |
| speechless/adj                | توۋپە/ قەسەي پىن ناكىرى                   | spinning-wheel/n              | تەشى                                  |
|                               | ۳- لال                                    | spinster/'spɪnstə(r)/n        | قەيرەكچ                               |
| speed/'spi:d/n                | خىپرايى                                   |                               | (شۈۋنەكردۋە)                          |
| speed-limit/n                 | خىپرايى دىيارىكاراۋ                       | spiral/'spairəl/adj - n       | لوۋلىنىچ/ لوۋل                        |
| speedometer/'spi:'dɒmɪtə(r)/n | خىپرايى ژمىر                              | spire/'spaɪə(r)/n             | تىرى گۈمەتى كىلىسا، لوۋتەكى ھەپەم     |
|                               | خىپرا- بەپەلە                             |                               | ۱- روخ                                |
| speedy/'spi:di/adj            | خىپرا- بەپەلە                             |                               | ۲- كەسايەتى ۲- خىئو ۴- كورە- گەۋەر    |
| spell/spel/n                  | ۱- دۇعا ۲- ماۋەيەك                        |                               | ۵- جەرىزەيى- نازايەتى                 |
| spelling/'spelɪŋ/n            | ھىنچە- پىنوۋس                             |                               | ۶- كىۋول- خولق                        |
| spend/spend/v                 | ۱- خەرج دەكا                              |                               | ۷- ۋرە ۸- ئارەق ۹- سېرتۇ              |
|                               | ۲- ماندوۋدەبىن ۲- كاتىكى بەسەردەبا/ دەچىن | spirited/'spɪrɪtɪd/adj        | چالاك                                 |
| spendthrift/'spendθrɪft/n     | خەرجكەر/ دەستىلاۋ                         | spiritual/'spɪrɪtʃuəl/adj     | پىياۋى روخانى- ۋەربەرز/ رۇخىي- ئايىنى |
|                               | ۱- ئاۋى پىياۋ (تۇماۋ) تۇۋ                 | spiritualist/'spɪrɪtʃuəlɪst/n | نەۋكەسەي روخ دىنىيەتە قەسە/ پۇخانىي   |
| sperm/spɜ:m/n                 | ۱- خېر- تۇپ                               |                               | ۱- تەف                                |
| spew/spju:n - v               | ۲- كۆرەپان- كىلگە                         | spit/spɪt/n                   | ۲- شىشى گۇشت بېرئاندن                 |
| sphere/'sfɪə(r)/n             |   |                               | كىنە- دىلپىسى                         |
|                               |   | spite/spaɪt/n                 | كىنە لەدل                             |
|                               |   | spiteful/'spaɪtfl/adj         |                                       |

soup/su:p/n شۇرىا، سوپ  
 sour/'sauə(r)/adj ۱- ترش ۲- تيز-  
 بەدپەفتار ۳- ترش او  
 source/sɔ:s/n ۱- كاسى ۲- سەرچاۋە-  
 كارگە  
 south/sauθ/n باشوور  
 southerly/'sʌðəli/adv باي باشوور  
 southern/'sʌðən/adj باشووردىسى/  
 خەلكى باشوور  
 southwards/'sauθwədz/adv بەرمە باشوور  
 souvenir/'su:və'niə(r)/n خەلات-  
 يادگارى  
 sovereign/'sɒvrɪn/adj ۱- شانشاھ-  
 شاھ- شانزادە ۲- دەسەلاتى بىن سنوور  
 ۳- لىرەيەكى فېنگلىنى زىچ ۴- ناياب  
 sovereignty/'sɒvrənti/n دەسەلاتدارى،  
 سەرورى  
 Soviet/'səuviət/n سۆڧيات  
 sow/səu/v تۆۋ دەچىنىش  
 sow/sau/n مەنەيى بەراز  
 soya bean/'sɔɪə bi:n/n پاقلىق سۇيا  
 space/speɪs/n ۱- ئاسمان- بۇشاسى  
 ۲- بوور- شوۋىن ۳- ماۋە- بىيا  
 spacious/'speɪʃəs/adj شوۋىنلىكى فراوان  
 spade/speɪd/n ۱- خاكەناس- بىيل  
 ۲- كاغەزى قورمار  
 span/spæn/n ۱- بۆست- بىست  
 ۲- ماۋەيەكى دىيارىكرار  
 ۳- جۈۋتە ھېست/كەسپ- مابىن  
 ۴- پرد  
 spank/spæŋk/v شەپازىللىيەكى لىئەدا  
 spanner/'spænə(r)/n ئىسپانە  
 spar/spɑ:(r)/n دارى ئاڭ/مەچەك  
 spare/speə(r)/adj ۱- يەدەك  
 ۲- زىاد لەپىئويىست لاۋاز  
 sparing/'speərɪŋ/adj لەسەرھۇ

spark/spɑ:k/n پرىشك (ئاگر)  
 sparking-plug/n ۱- مۆمى داگىرسان  
 ۲- پىلاكى فۇتۇمبىل  
 sparking/adj دەرەوشايەۋە، بەپروشك  
 sparrow/'spærəu/n چۆلەكە/كىشكە  
 sparse/spɑ:s/adj پىرچىكى تەنك و  
 پەرش و پلاو  
 spasm/spæzəm/n گىيان دامىزىزان (تشنج)،  
 قۇلىنچ كردن  
 spasmodic/spæz'mɒdɪk/adj دامىزىزاو  
 spastic/'spæstɪk/adj دامىزىزاو  
 spatter/'spætə(r)/v - n ۱- پەرش و پلاو دەپىن ۲- دلۇپەدەكا  
 spawn/spɔ:n/n ھىلگەكى ماسى و بۇق  
 قسەى دەكا  
 speak/spi:k/v ووتارىيىزەنگاورم  
 speaker/'spi:kə(r)/n تىر/م  
 spear/spiə(r)/n تايپەت  
 special/'speʃl/adj ۱- پىسپۇر  
 ۲- پىزىشكى پىسپۇر  
 speciality/'speʃi'æləti/n بەرمەسى  
 تايپەتى  
 specialize/'speʃəlaɪz/v پىسپۇرى لە  
 بابەتىك وەردەگىرى  
 specially/'speʃəli/adv بەتايپەتى  
 species/'spi:ʃi:z/n چەشەن- جۆر  
 specific/spə'sɪfɪk/adj دىيارى كراۋ-  
 تايپەت  
 specification/'spesɪfɪ'keɪʃn/n وەسف- نىشان، دىيار كردن  
 specify/'spesɪfaɪ/v دىيارى دەكا/  
 لەخۇ دەگىرى  
 specimen/'spesɪmən/n نىمۇنە  
 specious/'spi:ʃəs/adj لە روخسار راست و  
 ناۋەپۇك درۇ/گومپراكەر  
 speck/spek/n خال- گەردىك/پەلە  
 speckle/'spekl/n پەلە، خال

|                               |  |                                   |
|-------------------------------|--|-----------------------------------|
| soluble/sɒljəbl/v             | دەتوئىتەتوھ                                      | ئىشى دەشكىن                       |
| solubility/sɒlju'biləti/n     | توواوھىيى  | ۱- نانكى خوساۋ ۲- بەرتىل          |
| soluble/sɒljəbl/adj           | زور دەتوئىتەتوھ                                  | sophisticated/sə'fɪstɪkətɪd/adj   |
| solution/sə'lu:ʃn/n           | ۱- شىكارى -<br>چارەسەر ۲- تۈنەتوھ ۲- گىراۋە      | ئالۇز                             |
| solve/sɒlv/v                  | چارەسەر دەكا                                     | soprano/sə'prɑ:nəʊ/n              |
| solvent/sɒlvənt/adj           | ماددەيەكەتوئىتەنەر                               | بەزىزىن دەنگى گۇرانى وتن-ئالغەرت  |
| somber/'sɒmbə(r)/adj          | تارىك- پوۋگېژ                                    | sorcerer/'sɔ:sərə(r)/n            |
| some/səm/adv-adj-pron         | ۱- ھەندىك<br>۲- دانەمەزراۋ ۲- زۇر زۇر ۴- نىزىكەي | سېھرىيان/جادوگەر                  |
| somebody/'sʌmbədi/n - pron    | يەكەك- كەسەك                                     | sorcery/'sɔ:səri/n                |
| somehow/'sʌmhaʊ/adv           | بەھەر رىگەيەك                                    | sordid/'sɔ:dɪd/adj                |
| someone/'sʌmwʌn/pron          | ھەركەسەك   | sore/sɔ:(r)/adj                   |
| somersault/'sʌməsɔ:lt/n       | ۱- تەقلەيدان<br>۲- گۇرانى بەنرەتەي               | sorely/adv                        |
| something/'sʌmθɪŋ/n           | ھەر شەكەك  | sorrow/'sɒrəʊ/n                   |
| sometime/'sʌmtaɪm/adv         | لە ۋەختەكە -<br>لەپىشەتوۋ - پىشان                | sorrowful/'sɒrəʊfl/adj            |
| sometimes/'sʌmtaɪmz/adv - adj | ھەندىك جار                                       | sorry/'sɒri/adj                   |
| somewhat/'sʌmwɒt/adv          | تارادەيەك -<br>زىاتەر                            | sort/sɔ:t/n                       |
| somewhere/'sʌmweə(r)/adv      | لە ھەر شوئىنەكە                                  | sort/v                            |
| somnambulist/sɒm'næmbjəlɪst/n | شەگەپ (لەخەۋدا)                                  | sorter/'sɔ:tə(r)/n                |
| somnolent/adj                 | خەۋالو/ خەۋالۇخەر                                | S.O.S./es əʊ'es/n                 |
| son/sʌn/n                     | كۆپ  | پانگەۋازى                         |
| sonata/sə'nɑ:tə/n             | سۇناتە   | فرىكەۋتەن                         |
| song/sɒŋ/n                    | گۇرانى-سەرد                                      | ھەمىشە سەرخۇش                     |
| sonic/'sɒnɪk/adj              | دەنگەر   | گەپرا                             |
| sonnet/'sɒnɪt/n               | چامەيەكە(۱۶) نىۋە دىپرى                          | ۱- رۇج<br>۲- نەۋۋەتە ۲- مەۋزۇ-تەك |
| soon/su:n/adv                 | ۱- بەم نىزىكانە<br>۲- ھەزىۋە ۲- باشتەر ۋايە      | زۇر بەسۇزە -<br>ھەستەدار          |
| soot/su:t/n                   | سۇتەكە - خۇلەمىش                                 | soulful/'səʊfl/adj                |
| soothe/su:ð/v                 | ھەيەن دەپىتەتوھ -                                | soulless/'səʊlləs/adj             |
|                               |  | بىن ھەستە/بىن رۇج                 |
|                               |  | ۱- ساغ                            |
|                               |  | ۲- مەتەنە پىنكراۋ ۲- تەۋاۋ- قوۋل  |
|                               |  | ۱- قۇۋايسى دەريا تاقىدەكەتوھ      |
|                               |  | ۲- دەپشكىن                        |
|                               |  | دەنگ                              |
|                               |  | بەتەۋاۋى سەركەۋت                  |
|                               |  | دەنگەر- كەپەر                     |
|                               |  | شەپۇلى دەنگ                       |

|                             |  |                           |  |
|-----------------------------|--|---------------------------|--|
| soapy/səʊpi/adj             | گيراهى سابون/<br>كهفار/سابوناوى                            | solar/səʊlə(r)/adj        | هه تاوى  |
| soar/sɔ:(r)/v               | دهفري  | sold-sell/v               | فروختنى  |
| sob/sɒb/v                   | هه ناسه، هه لهه كيشن/دهگرين                                | solder/səʊldə(r)/n        | تله نعيم كردن  |
| sober/səʊbə(r)/adj          | ۱- وشيار- به ناگا<br>۲- هيمن- ناچوخ                        | soldier/səʊldʒə(r)/n      | سهرباز   |
| sobering/səʊbəriŋ/adj       | گران- رهسمن  | soldierly/səʊldʒəli/adj   | رهفتار- نازا   |
| sobriety/sə'braɪəti/n       | رهسمنى- گرانى  | sole/səʊl/n               | ۱- پاچنه/ناوپن<br>۲- نه هه ل ۲- ماسى يهكى لاكيشه وي به/ ماسى<br>موسا |
| soccer/'sɒkə(r)/n           | تؤيئن  | sole/adj                  | تهنها- نيكه- يهك كهسى  |
| social/səʊʃl/n - adj        | كۆمه لايه تى- جفاكى  | solely/adv                | به تنه ا   |
| sociable/səʊʃəbl/adj        | خوش مەشرەب-<br>هاوپن                                       | solemn/sə'ləm/adj         | گران- سام گران   |
| socialism/'səʊʃəlɪzəm/n     | رئىيازى<br>شؤسياليستى                                      | solemnly/sə'ləmli/adv     | ئاھهنگينكى   |
| socialist/'səʊʃəlɪst/adj    | شؤسياليسست   | solemnize/sə'ləmnaɪz/v    | گهروهو شايسته شكۆدار   |
| society/sə'saɪəti/n         | ۱- كۆمه لگا<br>۲- پينگه مژيان ۲- كۆمه لگاي بهر<br>۴- دهسته | solemnize/sə'ləmnaɪz/v    | به هه يبه تى دهكا  |
| sock/sɒk/n                  | ۱- گۆزه وي كورت ۲- ناوكه ف                                 | solicit/sə'lisɪt/v        | ۱- ده پارتنه ره<br>۲- داواى نيشى خرابى ايددهكا                       |
| socket/'sɒkɪt/n             | ۱- سؤكيت/ جيبى پلاك<br>۲- كون                              | solicitor/sə'lisɪtə(r)/n  | پاريزمى<br>راويزكار  |
| sod/sɒd/n                   | ۱- ميژگ ۲- زئد ۳- لوتى                                     | solicitous/sə'lisɪtəs/adj | ۱- سووره له سه ره ياره متى ۲- نينگه ران                              |
| soda/səʊdə/n                | سۆده ناوى كه فكه ر   | solicitude/sə'lisɪtju:d/n | بايه خ پيدان/جيبى بايه خ   |
| sodden/sɒdn/adj             | جلى تهر- هه وير ۷  | solid/sə'lid/adj-n        | ۱- ره ق ۲- لال<br>۲- به هينز ۴- پاك ۵- نه نده زه يى بهرجه سته:       |
| sodium/'səʊdiəm/n           | سؤديؤم (كان)   |                           | درؤزى- پانى- نه ستورى<br>۶- بن برانه وه ۷- به كۆي دهنگ               |
| sofa/səʊfə/n                | ديوان- تهخته/قه نه فه                                      | solidarity/sə'lidærəti/n  | هاوكارى  |
| soft/sɒft/adj               | ۱- نهرم<br>۲- بن ميشك ۳- دهنگينكى نهرم                     | solidify/sə'lidɪfaɪ/v     | دهمه ين/ره ق ده بين  |
| soft-boiled/adj             | هينكه يهكى نيوه پاككارا/<br>نيوه كوؤو                      | solidity/sə'lidəti/n      | ره قى  |
| soften/'sɒfn/v              | نهرمى دهكا   | soliloquy/sə'li:ləkwɪ/n   | قسه له گه ن<br>خؤدا كردن (وورته ورت)                                 |
| soft-hearted/'sɒfthə:td/adj | به سوؤز- دلنه رم   | solitary/sə'lətri/adj     | تهننا- بيكه سى   |
| soggy/'sɒgi/adj             | شيدار/تهر  | solitude/sə'li:tju:d/n    | تهننايى/گۆشه گيرى  |
| soil/sɔɪl/n                 | خاك- زه موى- خؤل   | solo/səʊləʊ/n             | ئاوازيكى تاكه كه سى  |
| sojourn/'sɒdʒən/n           | مانه وه- تاكه جى بوون                                      | soloist/səʊləʊɪst/n       | كه مانچه ژه ن  |
| solace/'sɒləs/n             | پرسه/ به يى-   |                           |  |



|                        |   |                                |   |
|------------------------|---|--------------------------------|---|
| smoke/v                | جگارە دەکێشێن - دوکەل دەکاتەرە  | snide/snaid/adj                | پلار - رمخنه  |
| smoker/'sməukə(r)/n    | جگەرەکێش  | sniff/snɪf/n                   | بۆنی دەکا - هەلەدمژی                                |
| smoky/'sməuki/adj      | پەر لەدووکەل/<br>دووکەلاری  | snigger/'snɪgə(r)/n            | ۱- نوکتەبەکی خراب<br>۲- پێکەنینی/شاراوه             |
| smooth/smu:ð/adj       | ۱- نەرم<br>۲- ئاسان - ساکار - خوش   | snip/snip/n                    | ۱- پارچە کاغەز<br>۲- گەرەبەك/هەرزان بەها            |
| smother/'smʌðə(r)/v    | ۱- هەناسە<br>دەپڕی ۲- دەکوژێنیتەرە<br>۳- دەشاریتەرە   | snipe/snɪp/v                   | تەقە لە دوژمن دەکا                                  |
| smoulder/'sməuldə(r)/v | بەهێواشی<br>دەسووتن   | sniper/snɪpə(r)/n              | قەمناس/نیشانەشکێن                                   |
| smudge/smʌdʒ/n         | پەلە (مەرەكەب)  | snivel/'snɪvl/v                | ۱- هەر دەگێری و<br>ناپۆزینیتەرە ۲- چلم لەلوتی دێ    |
| smug/smʌg/adj          | شانازی بەخۆکەر  | snob/snob/n                    | لوت بەرز/بەفین                                      |
| smuggle/'smʌgl/v       | شمەکی بەقاچاغ<br>دەبا/دینن  | snobbery/'snɒbəri/n            | لوت بەرز  |
| smuggler/'smʌglə(r)/n  | قاچاچگی   | snobbish/'snɒbɪʃ/adj           | خۆ بەزڵان   |
| smut/smat/n            | ۱- تەنی<br>۲- نەخۆشی دانەویڵە ۲- قەسە ناشرین  | snoop/snu:p/n                  | خۆهەلقوورتانن                                       |
| smutty/'smʌti/adj      | ۱- هەوای دوکەلاری /<br>تەنی ۲- ناشرین   | snooze/snu:z/n                 | پشپشەخەو - سەرخەر                                   |
| snack/snæk/n           | پاروو/زەمەنکی بچووک   | snore/sno:(r)/n - v            | پرخەپرخ /<br>پرخەپرخێ دێ                            |
| snag/snæg/n            | ۱- گۆپکە ۲- قەد ۳- تەگەرە   | snort/sno:t/n                  | دەنگی نەسپ/فەنەن<br>پرخە، پرخە پرخ                  |
| snail/sneɪl/n          | لوولپنج   | snout/snɒt/n                   | چلم   |
| snake/sneɪk/n          | مار   | snout/snaut/n                  | کەپوو/ لەموز، قەپۆز                                 |
| snap/snæp/v            | ۱- شریقی لێو دێ<br>۲- بەدەنگەو دانەخا ۲- (پەنجەکانی) دەتەقینن<br>۳- بە دزییەرە گەرەبەك دەگێری ۵- گەزەبی لێ دەدا | snob/snɒb/n                    | بەفر  |
| snappy/snæpi/adj       | چالاک   | snub/snʌb/n                    | سەرزەشت/ تێخوڕین                                    |
| snare/sneə(r)/n        | داو - تەلە  | snub/snʌb/v                    | بەبێ ئەدەبی مامەلە<br>لەگەل دەکا/ سەرزەشتی دەکا     |
| snarl/snɑ:l/v          | دەدانی چپەر دەکاتەرە  | snuff/snʌf/n                   | پژمێنەر (توتنی ناو لوت)                             |
| snatch/snætʃ/n         | رەفاندن/دزی   | snug/snʌg/n                    | ۱- قینک/گەرم و خوش<br>۲- جلی (رێك و پێك) ۳- شیاو    |
| snatch/v               | دەرفینن/دەدزی   | snuggle/'snʌgl/v               | پالەكەوئ  |
| sneak/sni:k/n          | زەمان لێدەر   | so/səu/adv - adj - pron - conj | مەتال (مەتال ژیر کردنەرە) / خۆی پێ گەرم<br>دەکاتەرە |
| sneer/sniə(r)/v        | گالتهی پێ دەکا  |                                | هەتا نێستا  |
| sneeze/sni:z/n - v     | پژمێن/دەپژمێن   |                                | شادەم بەبیتنت - مائناو - هەتاكو/ناو/ها/زۆر          |
|                        |   | soak/səuk/v                    | تەپری دەکا - دەخووسینن                              |
|                        |   | soap/səup/n                    | سابوون  |

|                             |  |                             |  |
|-----------------------------|--|-----------------------------|--|
| slender/slendə(r)/adj       | به‌ئز ئرئك -<br>ئاوقەد باریك                       | سمر زهوی ۲ - (ترخ) دادەبەزئ | بەرزئ کردەوه/دەریه‌ئنا                             |
| slick/slik/adj              | لوس  | slur/slə:(r)/v              | ۱ - قەسەکانئ بەباش دەرنابەزئ                       |
| slim/slim/adj               | لاواز - هێچ و پووچ - کەم                           |                             | ۲ - بەچاکی بەلایدا ئێدەپەزئ                        |
| slit/slit/v - n             | دەرن - کۆن/دەکاتەوه - دەدەپئ                       | slush/slʌʃ/n                | بەفەزئ توواوه                                      |
| slog/slog/v                 | ۱ - بەتوندئ لێئ دەدا<br>۲ - بەچاکی‌کاری‌دەکا       | slut/slʌt/n                 | ژنیکی تەمبەلئ پێس                                  |
| slogan/'sləʊgən/n           | دروشم  | sluttish/adj                | ژنیکی‌جەل و بەرک ناریک                             |
| slop/slop/n - v             | دەپزئ  | sly/slaɪ/adj                | فێلباز   |
| slope/sloʊp/n - v - adj     | لێژایی - نشینو                                     | smack/smæk/v                | ۱ - زللە لێدا<br>۲ - بۆکسی لێدا                    |
| sloppy/sloʊpi/adj           | رێکایەکی قوپاوی                                    | smack/n                     | ۱ - زللە ۲ - بەلەمی ماسی گرتن                      |
| sloppy/sloʊpi/adj           | ئاووردەبێن   | small/smɔ:l/adj             | بچووک  |
| slosh/sloʃ/n                | ئاوی پێس - مێز<br>۲ - خواردنی شلە - بۆ بەراز       | small-arms/'smɔ:lɑ:mz/n     | چەمکی‌سووک   |
| slot/slot/n                 | ۱ - درز - کونیکئ تەنگ ۲ - خانە                     | small-change/'smɔ:lʃeɪndʒ/n | خۆردە  |
| sloth/sləʊθ/n               | ۱ - بێن هێزئ ۲ - تەمبەلئ<br>۳ - شیردەزئکی ئەمیریکە | smallpox/'smɔ:lpɒks/n       | ئاوئە  |
| slothful/'sləʊθfl/adj       | تەمبەل   | smart/smɑ:t/adj             | ۱ - ئازارنیکئ تیژ<br>۲ - زبیرە ۳ - شیک - قۆز - کۆک |
| slouch/slaʊtʃ/v             | بێن تاقەت دەچئ بەرپۆه                              | smart/v                     | هەست بە ئازارنیکئ تیژ دەکا                         |
| slough/slaʊ/n               | ۱ - زۆنگاوی ۲ - پێستی<br>مردوو(مان)                | smarten/'smɑ:tn/v           | خۆئ جوان دەکا                                      |
| slovenly/'sləʊnli/adj - adv | ناریک/<br>بە ناریکی                                | smash/smæʃ/v                | ۱ - دەشکێنئ - ووردئ دەکا<br>۲ - بەتوندئ لێئ دەدا   |
| slow/sləʊ/adj - adv - v     | هێواش - هێدئ                                       | smattering/'smætərɪŋ/n      | زانباریەکی‌کەم<br>دوورناسین                        |
| slowly/'sləʊli/adv          | بەهێواشی   | smear/smiə(r)/v             | چەوری دەکا   |
| slowness/sləʊnəs/n          | لەسەرخۆبئ  | smell/smel/n                | ۱ - هەستی بۆن کردن ۲ - بۆن                         |
| slow-witted/adj             | دەبەنگ، نەزان                                      | smell/v                     | بۆن دەکا - بۆنئ لێدئ                               |
| sludge/slʌdʒ/n              | پێسی بنئ بێر/ئاو‌پۆز                               | smile/smaɪl/n - v           | خەندە/خەندەئ دئ -<br>خەندەئ بۆ دەکا                |
| sluggard/n - adj            | شل و شێواو/<br>خاوی‌تاقەت                          | smirch/v - n                | پێسی دەکا/پەلە                                     |
| sluggish/'slʌgɪʃ/adj        | مەنگ/کێر/کێپ                                       | smirk/smɜ:k/n               | خەندەئ شانازی‌بەخۆکردن                             |
| sluice/slu:s/n - v          | دەروازەئ ئاو (ئاو‌بەند)                            | smith/'smɪθ/n               | ئاسنگەر  |
| slum/slam/n                 | گەرەمگینئ هەزارئ پێس                               | smithy/'smɪθi/n             | دوکانئ ئاسنگەری                                    |
| slumber/'slʌmbə(r)/v        | پالەمکەسئ -<br>دەنۆئ                               | smog/smɒg/n                 | تەمی دووکە‌لۆری                                    |
| slump/slamp/v               | ۱ - بەتوندئ دەکەوتتە                               | smoke/sməʊk/n               | ۱ - دووکەل<br>۲ - تووتن/جگارەکیشان                 |

|                                       |  |                                       |   |
|---------------------------------------|--|---------------------------------------|---|
| skin/skɪn/n                           | پښت  | slang/slæŋ/n                          | زمانی په شه خه کله -  |
| skin-diving/n                         | مهلوانی بن خاو   |                                       | زمانی سر بارزان   |
| skinflint/ <sup>1</sup> skɪnflɪnt/n   | پیسکه - رهزلی -<br>قرچوک   | slant/slɑ:nt/n                        | ۱- لیزایی ۲- تیروانیکی<br>تایبه تی                                |
| skinny/'skɪni/adj                     | لاواژ- نښک و پښت   | slap/slæp/n - v                       | زلله - شق/شق ای دده   |
| skip/skɪp/n - v                       | بازدان/بازدهدا   | slapdash/adv - adj - n                | بن گویندان  |
| skipper/'skɪpə(r)/n                   | کاپتن (پاپوې)  | slapstick/'slæpstɪk/n                 | قه شمر - گالته چی   |
| skirmish/'skɜ:mɪʃ/n - v               | شمر - پښکدانان   | slash/slæʃ/n - v                      | برینیکوی قول/   |
| skirt/skɜ:t/n                         | ۱- تموره ۲- داوین - قراغ   |                                       | ۱- برینیکوی دده کا ۲- جلدور دده کا                                |
| skit/skɪt/n                           | دیمه نیکوی پښکهن (شانق)  | slate/sleɪt/n - v                     | بهرد/ته خته/ته خته بهردین   |
| skulk/skʌlk/v                         | دهشارینه توه - بهرزی دهر و   |                                       | ره خنه ی توندی لی دهری  |
| skull/skʌl/n                          | کله سر   | slaughter/'slɔ:tə(r)/n - v            | قه سابخانه -<br>کوشتن   |
| skunk/skʌŋk/n                         | بووده له، ناژله نیکوی<br>نه مریکی به له کاتی متریسیدا بو نیکوی<br>گراشی لیوه دینت. | slaughterhouse/'slɔ:təhaus/n          | شوینی قه سابخانه / سر برین  |
| sky/skaɪ/n                            | ناسمان   | slave/sleɪv/n                         | کزیله - بهنده   |
| skylark/'skaɪlə:k/n                   | تیریکوی ناواژ<br>خوینه (قوتوره)  | slavery/'sleɪvəri/n                   | کزیلاهی   |
| skylight/ <sup>1</sup> skɑ:lɑɪt/n     | ده لاقه ی ژور  | slavish/'sleɪvɪʃ/adj                  | منکه چ  |
| skyscraper/'skaɪskreɪpə(r)/n          | هورپر - باله خانه ی دریز   | slay/sleɪ/v                           | سری دهری  |
| slab/slæb/n                           | داریکی نه ستور و راست  | sledge/sledʒ/n                        | گالیسکه   |
| slack/slæk/adj                        | ۱- تمهبل<br>۲- مهگ - سارد ۳- خاو   | sledgehammer/'sledʒ hæmɔ(r)/adj       | چه کوشی قورسی ده سکدرژ  |
| slacken/ <sup>1</sup> slækən/v        | هیوه رده کا توه /<br>شل ده کا توه  | sleek/sli:k/adj                       | پرچی نهرم   |
| slacker/ <sup>1</sup> slækə(r)/n      | تمهبل - توه زهل  | sleep/sli:p/v                         | ده نوی - پانده کوی  |
| slacks/slæks/n                        | پانتول   | sleeper/ <sup>1</sup> sli:pə(r)/n     | ۱- نووستور<br>۲- فارگونی نوستن<br>۳- گالیسکه ی هیلی ناسنی پر سرین |
| slag/slæg/n                           | پاشروک   | sleepiness/'sli:pɪnəs/n               | باویشک  |
| slagheap/'slæghep/n                   | کوفه ک   | sleeping-bag/n                        | جاننای نوستن  |
| slake/sleɪk/v                         | ۱- تیر دهری<br>۲- ده ی کوژنیتنه توه ۲- لارای دده کا                                | sleepless/ <sup>1</sup> sli:pələs/adj | شهرنخوون/بهرنخو   |
| slam/slæm/v                           | به قایم پیوه دده   | sleepwalker/'sli:pwɔ:kə(r)/n          | شوگر  |
| slander/'slɑ:ndə(r)/n                 | درؤ ده له سه -<br>بوختان کردن  | sleepy/'sli:pi/adj                    | خه الوو   |
| slanderous/ <sup>1</sup> slɑ:ndərəs/n | بوختانکمر  | sleet/sli:t/n                         | بارانی به یه فر   |
|                                       |  | sleeve/sli:v/n                        | چمک/قول/باسک پویش<br>قاوغی قهوانی موسیقا                          |
|                                       |  | sleight-of-hands/n                    | سیربازی   |

- sinecure/'sɪnɪkjʊə(r)/n ۱- پاره‌یه‌کی باش له  
 پاره‌یه‌کی بین‌ماندووویوون  
 sinew/'sɪnjuː/n ۱- دهمار/ماسولکه  
 sinful/'sɪnfl/adj ۱- شەڕانی - تاوانبار  
 sing/sɪŋ/v ۱- گۆرائی دەچێی  
 singe/'sɪndʒ/n ۱- سووتانیکی سووک  
 singer/'sɪŋə(r)/n ۱- سترانیژ  
 single/'sɪŋɡl/adj - n - v ۱- تەنیا  
 ۲- یەك كەسی/ئەفەری ۳- بێژن  
 single-handed/adj - adv ۱- یەكده‌ستی / تەنیا یی (بێ یارمەتی كەس)  
 single-minded/adj ۱- خۆتەرخەتکەر بۆ یەك ئامانج  
 singlet/'sɪŋɡlət/n ۱- فانیلە ی بێ قۆل  
 singular/'sɪŋɡjələ(r)/adj ۱- تاک  
 ۲- ئەناسراو - تەباو ۳- هەلکەوتو  
 singularity/'sɪŋɡjuːləreɪti/n ۱- ئەناسراوی/هەلکەوتن  
 sinister/'sɪnɪstə(r)/adj ۱- شوم - بێ خێر  
 sink/sɪŋk/v ۱- نووقم دەبێ  
 sinner/'sɪnə(r)/n ۱- تاوانبار - هەلکەس  
 Sinn feind ۱- براژ و پێکخراویکی سیاسیە له  
 سالی ۱۹۰۵ له ئێرلەندا دامەزراوه، داوای  
 حکومەتیکی گۆماری سەر یەخۆ دەکا.  
 sip/sɪp/v ۱- قووم لێدەدا  
 siphon/'saɪfn/n ۱- بۆری سیفون  
 sir/sɜ:(r)/n ۱- گەورە/بەرێز ۲- نازناو  
 siren/'saɪrən/n - adj ۱- پەری دەریا  
 (ئافەرتی بالدار)  
 ۲- فیکە ی ناگادارکردنەوه  
 sirloin/'sɜ:lɔɪn/n ۱- گۆشتی رانی مانگا  
 sisal/'saɪsl/n ۱- لیفکە  
 ۲- دروستکەری گوربیس  
 sissy/'sɪsi/n - adj ۱- ئافەرتانە - ژنانە  
 sister/'sɪstə(r)/n - adj ۱- خوشک  
 ۲- سیستەر ۳- خوشکی دینی  
 sister-in-law/n ۱- دوش - برارن
- sisterly/adj ۱- دۆستوانە، خوشکانه  
 sit/sɪt/v ۱- دانەنیشن  
 ۲- دەمێن (له جێ) ۳- تاقی کردنەوه دەکا  
 ۴- کۆدەبیتەوه  
 site/saɪt/n ۱- پارچە زەوی ۲- جێ  
 sitting/'sɪtɪŋ/n ۱- ئاکنجی - نیشتمەجێ  
 ۲- دانیشتنی لەبەردەم وێنەیه‌کیش  
 ۳- خوول ۴- شوینی هێلکە - شوینی کێکەوتن  
 sitting-room/n ۱- ژووری دانیشتن  
 situation/'sɪtʃuːeɪʃn/n ۱- جێگا  
 ۲- حالەت ۳- پێشە ۴- هەتوێست  
 six/sɪks/n ۱- شەش  
 sixteen/'sɪks'ti:n/n - adj ۱- شانزده  
 sixteenth/'sɪks'ti:mθ/n - adj ۱- شانزدهم  
 sixth/'sɪksθ/adj - n ۱- شەشەم  
 sixtieth/'sɪkstɪθ/adj - n ۱- شەستەم  
 sixty/'sɪksti/n ۱- شەست  
 size/saɪz/n ۱- قەبارە ۲- ماددەیه‌کی چرک  
 sizeable/'saɪzəbl/adj ۱- تارا دایەك گەورە  
 sizzle/'sɪzl/n ۱- دەنگی پۆن قوچاندن  
 skate/skeɪt/n ۱- پیناڵوی خزیوێن لەسەر  
 یەستەلەك  
 skate/v ۱- دەخزێ لەسەر...  
 skate/n ۱- ماسی  
 skeleton/'skelɪtn/n ۱- نێسکە پەیکەر  
 sketch/'sketʃ/n ۱- هێلکاری وێنە  
 ۲- دەسفی گشتی ۳- تەمسلییه‌کی کورت  
 ۴- دەسف  
 sketchy/'sketʃi/adj ۱- هاكەزایی - رووکاری  
 skewer/'skjuə(r)/n ۱- شیشی (كەباب)  
 ski/ski/n - v ۱- گالیسکە ی سەر بەفر  
 skilful/'skɪfl/adj ۱- زیرەك - بلیمەت  
 skill/skɪl/n ۱- دەست رەنگین - کارامەیی  
 skilled/'skɪld/adj ۱- (کریکاری) زیرەك  
 کارامە  
 skim/skɪm/n - v ۱- کەفی شیر، سەر تووژ/ کەفی ... لا دەپا

## sidelight

sidelight/'saɪdlɑ:t/n تیشینکی لابه لایی

sideline/'saɪdlaɪn/n ۱- پیشه یه کی لاوه کی

۲- هیلکی لاوه کی

sidelong/'saɪdlɒŋ/adj لاتمنیشتی

sidetrack/'saɪdtræk/v

به شتن تر مرژی دهکا- له بییری ده باتره

sideways/'saɪdweɪz/adj - adv

یمره لاتمنیشتی

side/v پالپشتی دهکا

siding/'saɪdɪŋ/n گوزان- هیلکی

لا به لایی- کاتی

sidle/'saɪdl/v لاری دهگری/ لابه لا دهپرا

siege/sɪdʒ/n گهمارو

siesta/si'ɛstə/n هه لزان- خوی نیومرو

sieve/si:v/n بیژنگ/هیلینگ

sift/sɪft/v بیژنگ دهکا/هیلینگ دهکا

sigh/saɪ/v - n همناسه هه لده کیشن/

ناه هه لده کیشنی

sight/saɪt/n

۱- دیدن- دیتن

۲- مه و دای دیتن ۲- دیمه ن

۴- نیشان شکین ۵- بریکی زور

sightless/'saɪtləs/adj کونر- نابینا

sightseeing/'saɪtsi:ŋ/n-adj بینیدنیشت

sign/saɪn/n

۱- هیما سیمبول

۲- ناماره ۲- لافیته ۴- هیما

signal/'sɪgnəl/n

۱- هیمای رادیویی

۲- هیمای پویشتن

signal/adj دیار- بهرچار

signatory/'sɪgnətəri/adj-n مؤرکردنی

پهیماننامه به لایه ن دهولته یان نوینر

signature/'sɪgnətʃə(r)/n نیمزا- واژو

signet/'sɪgnət/n مؤر(له جیاتی واژو)

signetring/'sɪgnət rɪŋ/n نهنگوستیلهی

نه خشکراو

significance/'sɪgnɪfɪkəns/n مانا/گرنکی

significant/'sɪgnɪfɪkənt/adj مانا دار/

گرنگ

signify/'sɪgnɪfaɪ/v دهگه بیمنی

signpost/'saɪnpəʊst/n نالا- لافیته

silage/'saɪlɪdʒ/n نالهی زستانه/

گیای لاسوزی مالآت له سالیو

silence/'saɪləns/n بیده منگی- میمنی

silencer/'saɪlənsə(r)/n دهنگ کپ کمر

silent/'saɪlənt/adj بیده منگ، هیمن

silhouette/'sɪlu'et/n وینه یه کی نادیار/

پوخسار/دهروه

silk/sɪlk/n ناوریشم

silk worm/'sɪlkwɜ:m/n گرمی ناوریشم

silky/'sɪlki/adj نرمی ناوریشم/ناوریشمی

sill/sɪl/n پهروازی په نجه ره

silly/'sɪli/adj بن میشک-دهبنگ

silt/sɪlt/n زیخ-قوپی له گدن ناو هاتوو

silver/'sɪlvə(r)/n ۱- زیو۲-پاره ی زیو

۳- قاپی زیو۴- پهنگی زیو

silvery/'sɪlvəri/adj زیوین

similar/'sɪmələ(r)/adj لیکچوو- وهک

similarity/'sɪmə'lærəti/n له یه کچوون

simile/'sɪməli/n لیکچوو اندن (رهواندیزی)

simmer/'sɪmə(r)/v دهکولن

simper/'sɪmpə(r)/n خه نه یه کی به زور

simple/'sɪmpl/adj - n ۱- ساده

۲- سوودی کم ۲- گهمزه ۴- ناسان

simplicity/'sɪm'plɪsəti/n سادهمی

simplify/'sɪmplɪfaɪ/v ناسان دهکا

simply/'sɪmpli/adv ۱- په ناسانی

۲- بن مخرج ۲- تنها

simultaneous/'sɪml'teɪniəs/adj

هاوتها/هاوکات

sin/sɪn/n گونا- تاوان

since/sɪns/adv - prop - conj

لهر کاتوره

sincere/'sɪnsɪə(r)/adj دلسوز- راستگو

sincerely/adv به دلسوزی

sincerity/'sɪnsə'reti/n وهفاداری-

|                         |  |                        |   |
|-------------------------|--|------------------------|---|
| short-circuit/n         | سىرئىكتى كارەبا  | shrewd/ʃru:d/adj       | زەپىرەك   |
| shortcoming/ʃɔ:tkʌmɪŋ/n | خەشوش  | shriek/ʃri:k/v         | ۱- ھاۋارى ئىپھەلدەستىن                                    |
| shorten/ʃɔ:tən/v        | كورتى دەكاتەۋە   | n                      |   |
| shorthand/ʃɔ:thænd/n    | كورتىپا /<br>كورتكردەنەۋە                              | shrill/ʃrɪl/adj        | ۲- ھاۋاردەكا<br>دەنگىكى تىژو بەرز                         |
| shorthanded/adj         | كورتكارى كەمى  | shrimp/ʃrɪmp/n         | پۇڭيان  |
| shortlist/n             | لىستەيەك ئەھلىئىزدراۋەكان<br>ماۋەيەكىكەم/تەمەن كورت    | shrine/ʃraɪn/n         | مەزار- مەرقەد- پىياۋچاك                                   |
| shortlived/adj          | كەم بىنا   | shrink/ʃrɪŋk/v         | ۱- بچوۋك دەبىتەۋە<br>۲- دەچىتە ناۋ يەك ۲- لىنى رادەكا     |
| shortly/ʃɔ:tlɪ/adv      | پاش ماۋەيەكى تىر                                       | shrivel/ʃrɪvl/v        | پىس دەبىن- چورچ دەبىن                                     |
| shorts/ʃɔ:ts/n          | پانتۇلى كورت   | shroud/ʃraʊd/n         | ۱- كفن ۲- كورسى   |
| shortsighted/adj        | كورت- كورت بىنى /<br>كەم بىنا                          | shroud/ʃraʊd/v         | پەرەشۋوت<br>دەپنچىن- دەپۇشنى-                             |
| shorttempered/adj       | زۋو تۋپە دەبىت   | shrub/ʃrʌb/n           | دەشارىتەۋە<br>دارۇچكە/تەمام                               |
| shot/ʃɒt/n              | ۱- گۈللە تەقاندن ۲- ھەرل<br>۳- بارووت ۴- گىرە سىنەمايى | shrug/ʃrʌg/v           | شانى يادەدا/دەھەزىنىن                                     |
|                         | ۵- دەرزى بېئۇشكەر ۶- نىشان شىكىنى                      | shrunk/v               | بچوۋك بۆۋە/چۆۋە ناۋ يەك                                   |
|                         | ۷- زەعمىم- سەركردە ۸- تۇپى ئاسنى قورس                  | shudder/ʃʌdə(r)/v      | لەترسا دەلەرزى  |
| shoulder/ʃəʊldə(r)/n    | شان/ئەل  | shuffle/ʃʌfl/v         | ۱- پەنى خۇى لەدۋاى خۇى<br>دەكىنىشنى ۲- تىكەل ۋ پىكەل دەكا |
| shoulder/v              | ۱- لەسەرشانى دادەنن<br>۲- شان لەشانى دەدا- لادەدا      | shun/ʃʌn/v             | خۇى ئى لادەدا   |
|                         | ۳- لە نەستق دەگرئ                                      | shunt/v                | فارگۇنەكەى دەگۇرى/جنى دەگۇرى                              |
| shout/ʃaʊt/v            | ھاۋاردەكا- بەدەنگى<br>بەرز بانگى دەكا                  | shut/ʃʌt/v             | پىۋەى دەدا  |
| shove/ʃʌv/v             | پالى پىۋە دەنن/پالپىۋەنان n                            | shutter/ʃʌtə(r)/n      | ۱- تىلى پەنجەرە<br>۲- ئاۋىزە                              |
| shovel/ʃʌvl/n           | شۇقن   | shuttle/ʃʌtl/n         | ۱- مەكوك ۲- جرت و فرت                                     |
| show/ʃəʊ/v              | پىشان دەدا   | shuttlecock/ʃʌtlkɒk/n  | تۇپى رىشە   |
| show/n                  | ۱- پىشانكا ۲- ئاھەنگ                                   | shy/ʃaɪ/adj            | شەرمەن  |
| shower/ʃəʊə(r)/n        | ۱- رىژنە باران<br>۲- دوشى گەرمائو                      | sibling/ˈsɪblɪŋ/n      | خوشك يان برا/ خزم   |
| showery/ʃəʊəri/adj      | ھەۋاى بارانائى   | sick/sɪk/adj           | نەخۇش/رشانەۋە   |
| showgirl/ʃəʊgɜ:l/n      | كچەسەماكەر   | sicken/ˈsɪkən/v        | قىزى دەبىتەۋە   |
| showroom/ʃəʊrʊm/n       | ھۋلىنەمايش   | sickening/ˈsɪkənɪŋ/adj | ئاشىرىن/قىزەۋەن   |
| showy/adj               | زەھۋاى   | sickly/ˈsɪkli/adj      | لاۋان، نەخۇش  |
| shrapnel/ʃræpnəl/n      | پارچە بۇمبا  | sickness/ˈsɪknəs/n     | نەخۇشى  |
| shred/ʃred/v            | پارچە پارچەى دەكا                                      | side/saɪd/n            | ۱- ۲۷- تەنىشت ۲- تىپ<br>۴- روخسار- پوۋە- كەمەر            |
| shred/n                 | پارچە كاغەزىكى دىژو بارىك                              | side-effect/n          | كارىگەرى لاپەلا/لاۋەكى                                    |

sheet/ʃi:t/n

۱- چەرچەف

۲- پارچە كاغەز/كاغەزى ئووسىن

۳- تەختەدار- جام ۴- باران بارىنى نۆر

۵- گورىس

sheikh/ʃeik, ʃi:k/n

شىخ- سەرۆك

عەشىرەت

shelf/ʃelf/n

رەف- تاقچىكە

shell/ʃel/n

۱- تويىنكل ۲- سەدەف

۳- بۆمبا ۴- بەلەمى پىشپىركى

shellfish/n

ئائەلى دەريايى سەدەفى

shelter/ʃeltə(r)/n

بىنكە- ساتر

shelve/ʃelv/v

۱- بەرەبەرە لىژ دەپن

۲- لەسەر رەفەكا دانەمىن

۳- دوا دەمەك ۴- چىتر كارى پىن ئاكا

shelving/n

كۆمەنە رەفەيكە

shepherd/ʃepəd/n

شوان

sheriff/ʃerɪf/n

گەورەي پىياوانى ئاسايش

ئەفسەرى ئاسايش لە ئەمەرىكا

shield/ʃi:ld/n

۱- زىئ

۲- سەرىپوش- قەباغ ۳- دروشم

shield/v

دەپارىزىئ

shift/ʃɪft/v

چىن دەگۆپئ

shift/n

۱- گۆبان ۲- نۆرە

shifty/ʃɪfti/adj

زۆدزان- فېلىياز

shilling/ʃɪlɪŋ/n

شلىن:

(پارەيەكى لىنگلىزىيە، دەيكردە پەنجا پىنس)

shin/ʃɪn/n

پىنپەقە-

سەرەوەي گوزىنگ- پىشەوەي لاق

shine/ʃaɪn/v

۱- دەدرەوشىتەوە

۲- ئاۋ دەردەكا ۳- دەبىرىسىكتەوە

shingle/ʃɪŋɡl/n

۱- لەمى كەنار- پەنە بەرد

۲- پارچەدارى چوارگۆشە

shiny/ʃaɪni/adj

دەرەوشاۋە

ship/ʃɪp/n

پاپۆپ

ship/v

بار دەكا- دادەگرىئ

shipbuilding/ʃɪpbɪldɪŋ/n

پىشەسازى

بىنجا تىئەي پاپۆپ

كەشتى دروستكردن

shipping/ʃɪpɪŋ/n

باركردنى دەريايى

shipshape/ʃɪpʃeɪp/adj - adv

پىنكۆپىنك- جوان

shipwreck/ʃɪprek/n

پاپۆپى نوقم بوو

shipyard/ʃɪpjɑ:d/n

خەۋزى دروستكردنى

پاپۆپ

shirk/ʃɜ:k/v

خۇي لەبەرپىسى دەدزىتەوە

shirt/ʃɜ:t/n

كراس

shiver/ʃɪvə(r)/n

۱- لەرزىن- راجفرىن

۲- پارچەي شكاۋ

shiver/v

۱- دەلەرزىئ ۲- دەمەزئ لەترسا

shoal/ʃəʊl/n

پۆلە ماسى

shock/ʃɒk/n

۱- تەنگرە- زەبر ۲- داربوخان

shocking/ʃɒkɪŋ/adj

ترىسناك- چەرگەر

shoddy/ʃɒdi/n

كۆتائىكى خراب

shoe/ʃu:/n

پىئادو- ئەمەل

shoe-lace/ʃu:lɜ:s/n

قەيتاننى پىئادو

shone/v

دەرەوشاۋە

shook/v

ھەژا، لەرزى

shoot/ʃu:t/v

خىزا دەريەرى/تىئى گرت

shoot/ʃu:st/n

خونچە بشكۆڭ/تىن گرتن، بار

shop/ʃɒp/n

دوكان

shopkeeper/ʃɒpkɪ:pə(r)/n

خاۋەن

دوكان

shoplifter/ʃɒplɪftə(r)/n

دزى كۆككەن

shopper/ʃɒpə(r)/n

كرىبار

shopping/ʃɒpɪŋ/n

كرىپن و چوۋنە بازار

بازار كرىن- بازارپكارى

shop-stewarded/n

ئوئىنەرى

ئەقابهى كرىكاران

shore/ʃɔ:(r)/n

كەنار

short/ʃɔ:t/n - adj

بىرەك- كەم- كورت

shortage/ʃɔ:tɪdʒ/n

كەم و كورتى- كىنماسى

shortbread/ʃɔ:tbred/n

پىسكىتەي شىرىن و

رۇئاۋى

- shaft/ʃɑ:ft/n ۱- دەستىكى دارى  
۲- دەلاقە ۳- كۆلەكە ۴- ئىپ ۵- تىپ
- shaggy/ˈʃæɡi/adj ۱- ئولۇ- ئارىپك ويىك  
۲- زىر، بۇ
- shake/ʃeɪk/v ۱- دەھەزىنى  
۲- دەشەقىنى ۲- تۆكەي لەگەل دەكا
- shake/n ھەزەن- لەرزىن
- shake-up/n گۇپرائىكى بىنەپەتى
- shaky/ˈʃeɪki/adj لەرزۇك- لاواز- ئىگەران
- shall/ʃəl/aux - v ۱- فرمانى يارىدەنەر/  
داھاتوو ۲- وا دەكەم- وادەبىن ھەر- پىئوستە
- shallot/ʃəˈlɒt/n كەورى ئەندەلوسى/  
لەپپاز دەچى
- shallow/ˈʃæləʊ/adj تەنك- رووكار
- shame/ʃeɪm/n ۱- دىرۇ دەلەسە  
۲- شەمەزارى  
۳- ھەستكردن بە شەرمەزارى لەبەر دىرۇكردن-  
رووھش- ئابرو چوون
- shamefaced/ˈʃeɪmˈfeɪst/adj شەرمەزارى لە دەموچاوى دا ديارە
- shameful/ˈʃeɪmfʊl/adj چى شەرمەزارى-  
ئابروو بەر
- shameless/ˈʃeɪmləs/adj بىن ھەيا- بىن روو
- shampoo/ˈʃæmˈpuː/n شامپۇ
- shampoo/v بەشامپۇ سەرى دەشوا
- shank/ʃæŋk/n ۱- لاق: ئەرنۇ تا گۇزىنگ  
۲- تەن- كەلەخ- لاشە
- shan't نەرى ئى داھاتوو
- shanty town/n كوخواھ- ھەزاراھ
- shape/ʃeɪp/n شىپو، روخسار
- shape/v داھەرىئى
- shapeless/adj شىپوھەكى ناديار-  
بىن شىپوھ
- shapely/ˈʃeɪpli/adj شەنگ، رىكوپىك، كۆك
- share/ʃeə(r)/n ۱- بەش- پىشك  
۲- بەش ۲- كاسن
- share/v ۱- دابەش دەكا  
۲- بەشدارى دەكا  
۳- (ئامى دلى خۇي) ھەلدەرىئى
- shareholder/ˈʃeəhəʊldə(r)/n بەشداربوو/پىشكار
- shark/ʃɑ:k/n ماسى قرش- سەگ ماسى
- sharp/ʃɑ:p/adj ۱- تىپ ۲- مەزن و لەناكاو  
۳- چالاک ۴- روون ۵- بىرىندارگەر
- sharp/adv تەراو- بەدروستى
- sharp/n ھىمايەكى مۇسىقىيە
- sharpen/ˈʃɑ:pən/v قەلەم تىزەك/تىز دەكا
- shatter/ˈʃætə(r)/v دەشكىنىن-  
دەھارى- ھەپرون بەھەپرون دەبىن
- shave/ʃeɪv/v دەتاشى- رىكەدەكا  
- نىزىك دەبىن- رەئىن تاشىن
- shaver/ˈʃeɪvə(r)/n ئامىرى رىش تاشىن
- shaver-brush/n قۇچەي تەراش
- shavings/n ئار دەدار
- shawl/ʃə:l/n شان
- she/ʃi:/pron - n ئەو(كچ)
- sheaf/ʃi:f/n دەستەيەك، گورزەيەك
- shear/ʃiə(r)/n - v تووكى خورى ئازەل/  
خورى مەپ دەبىرى
- shears/ʃiəz/n مەقاس- قاقچى
- sheath/ʃi:θ/v كىلان
- sheathe/ʃi:ð/v شىرەكەي كوردەكىلان
- sheath-knife/n قامە
- shed/ʃed/n كۆگا
- shed/ʃed/v ۱- لەدەست دەدا  
۲- خۇي لىزىگار دەكا ۳- خۇين دەپىئى  
۴- پۇشنايى دەخاتە سەر
- sheep/ʃi:p/n مەپ/ پەن
- sheepish/ˈʃi:pɪʃ/adj شەرمەن- شىپواو
- ۱- بىن لىزىئىسى
- sheer/ʃiə(r)/adv ۲- پەھا- تەواو  
۳- بەتەنھا- بەس ۲- ئاسۇسى



|                                |  |                       |  |
|--------------------------------|--|-----------------------|--|
|                                | ۷- باران دەبارى بىن پىرانەو  | severe/'si:vɪə(r)/adj | ۱- دلرەق   |
| set/n                          | ۸- ناچار دەكا ۹- ئاواز دانەن   | sew/səʊ/v             | ۲- توندوتىز- زۆر خراب دەدرۆي                                   |
| set/adj                        | تاخىسى ددان/تاخم- دەستە  | sewage/'su:ɪdʒ/n      | ئاوى زىراب- ئاومېز   |
| set back/n                     | ۱- چەسپاۋ ۲- ئامادە  | sewer/'su:ə(r)/n      | كەرزىپ- ئاومېز- بۆرى پىسايى زۆر زەوى                           |
| set-square/'set skweə(r)/n     | سەن گۆشە   | sewer/n               | بەرگدرۆو   |
| settee/'se'ti:/n               | ۱- قەرەۋىلەي دووكەسى / قەنەفە ۲- چوار چىۋە                                       | sewing-machine/n      | مەكىنەي دروومان  |
| setting/'setɪŋ/n               | ۱- ژىنگەي دەروپىشت ۲- شۆيىن وكات   | sex/seks/n            | ۱- (زايىندە) ۲- رەگەز (ئىرۆ مەن) ۲- چووتەن ۴- پەيوەندى سىنكىسى |
| settle/'setl/v                 | ۲- ئاواز دانانى مۆسىقايى بۇ چامەيكە ۱- نىشتەچىن دەيىن                            | sex-appeal/n          | سەرنىچ راكىشانى رەگەزى(زايىندەيى)                              |
|                                | ۲- كۆنلەي پىن دىنىن ۲- بىر ياردەدا ۴- رىك دەخا ۵- ھىۋر دەكاتەرە                  | sexton/'seks.tən/n    | خۇزمەتكارى كلىسا زەنگلىدەر- قەبر ھەلەكن                        |
|                                | ۶- كپ دەيىن- دانەكاسى ۷- دەنىشى ۸- ساف دەكا                                      | sexual/'sekʃuəl/adj   | زايىندەيى (سىنكىسى)  |
| settled/'setlɪd/adj            | جىگىر- نەگۆر   | sexy/'seksi/adj       | وروزاۋى سىنكىسى-   |
| settlement/'setlɪmənt/n        | ۱- تەگىر كىردىن ۲- جىياۋازى نەھىلەن ۲- پارەدان ۲- نىشتەنگا ۴- پارە تەرخان كىردىن | shabby/'ʃæbi/adj      | سىنكىسى- شەھوانى شېر- شەپرىۋ                                   |
| settler/'setlɔ(r)/n            | نەشتەگا- داگىر كار- نىشتەچىن   | shabby/v              | پىنى رادەبۆيىرى  |
| set-up/n                       | ۱- كارگىرى- بەرئۆبەردىن ۲- سىت ئەپ- دامەزاندن                                    | shack/'ʃæk/n          | كوخىكى بچووك   |
| seven/'sevn/n                  | جەۋت   | shackle/'ʃækəl/n - v  | پىنومەند- كۆت- كەلچە   |
| seventeen/'sevnti:n/n          | جەفدە  | shade/'ʃeɪd/n         | ۱- شۆيىنى سىبەر ۲- قەباغى دىر بەگەرسى ۲- پەلەي رەنگ ۴- كەمىك   |
| seventeenth/'sevnti:nθ/adj - n | جەفدەھەم   | shading/'ʃeɪdɪŋ/n     | سىبەر كىشان (لەۋىتەدا)   |
| seventh/'sevntθ/adj - n        | جەۋتەم   | shade/v               | لە رۇنكى- ھەتاۋ- دورى دەخا سىبەرى بۇ دەكا                      |
| seventieth/'sevnti:θ/adj       | جەفتاھەم (بەشەك ئەھەفتا)   | shadow/'ʃædəʊ/n       | ۱- سىبەر/تارمايى ۲- ئاۋچەيەكى سىبەر اۋى و تارىك                |
| seventy/'sevnti/n              | جەفتا  | shadow/v              | سىبەر دەخاتەسەر  |
| sever/'sevə(r)/v               | دەپرى- دايدەپرى- لىكى دەكا   | shadowy/adj           | شۆبەيەكى ئادىار- ناروون- لىل                                   |
| several/'sevərəl/pron - det    | ھەندى  | shady/'ʃeɪdi/adj      | ۱- سىبەر اۋى- بەرسىبەر ۲- گومان لىكراۋ                         |
| severally/'sevərəli/adv        | ھەرىك بەتەنھا- ھەرىك بەجىيا  |                       |  |

|                                   |  |  |  |
|-----------------------------------|--|--|--|
| sent/sent/v                       | ناردى  | serfdom/'sɜ:fðəm/n                       | كۆيلىيەتتى زەمى له   |
| sentence/'sentəns/n - v           | ۱- رىستە<br>۲- سزا دەدا بە..                 | sergeant/'sɜ:dʒənt/n                     | سىتسىمى دەرەبەگايەتى<br>غەرىف- باش   |
| sentiment/'sentimənt/n            | سۆز  | serial/'sɪəriəl/adj - n                  | چاوش<br>زنجىرەيى -   |
| sentimental/'sentɪ'mentl/adj      | ويژدانى سۆزدار- سۆزاويى                      | series/'sɪəri:z/n                        | دوابەدوايەكى<br>زنجىرەيەك  |
| sentimentality/'sentɪmen'tæləti/n | زۆرەسۆزاوي                                   | serious/'sɪəriəs/adj                     | پتەو- بەراستى -<br>يىن گالته   |
| sentinel/'sentɪnl/n               | سەرياز، گارد، پاسەوان                        | sermon/'sɜ:mən/n                         | وقارى ئايىنى   |
| sentry/'sentri/n                  | گارد- شەويىن                                 | serpent/'sɜ:pənt/n                       | مار  |
| separate/'sepəreɪt/v              | جىيادەكاتەو                                  | serrated/'sɜ'reɪtɪd/adj                  | دەمى تىز   |
| separate/'sepɪrət/adj             | جىيابۆرە- جىيا-<br>سەرىبەخۇ                  | serum/'sɪərəm/n                          | ئاووك- سىرەم   |
| separation/'sepə'reɪʃn/n          | داپران-<br>جىيابوئەو                         | servant/'sɜ:vənt/n                       | خىزمەتكار-<br>لەلە كەنەزىەك- كارەكەر   |
| separatist/'sepə'reɪtɪst/n - adj  | جىياخواز- جوداخواز                           | serve/'sɜ:v/v                            | ۱- خىزمەتتى دەكا<br>۲- بەسە بۇ. ۲۰- دى- دىت  |
| sepsis/n                          | كەپرو گرتن- بۆگەن بوون                       | ۴- مامەلەي دەكا ۵- بەسەرى دەبا           |  |
| September/'sep'tembə(r)/n         | ئەيلول- ئىيلون                               | ۶- دەست پىن دەكا                         |  |
| septic/'septɪk/adj                | گەنىو  | ۱- خىزمەت                                |  |
| sepulchre/'sepʌlkə(r)/n           | گۆرستان-<br>مەرقەد                           | ۲- دەستە/ھىزى چەكدار ۲- سوود             |  |
|                                   | شاردەنەوئى مەيىت لە گۆرستان                  | ۴- خىزمەتكارىن لە چىشتەخانە ۵- چاكارىدەو |  |
| sequel/'si:kwəl/n                 | ۱- پاشە رۆز-<br>۲- ئاكام ۲- پاشكۆ            | ۶- خىزمەتگوزارى گواستەو                  |  |
| sequence/'si:kwəns/n              | يەك لەدواي يەكى- رىز                         | ۷- رۆرەسى ئايىنى ۸- ئاردن- چاكارىدەو     |  |
| sequester/'si'kwɛstə(r)/v         | ۱- جىيادەكاتەو<br>۲- دەست بەسەردا دەگرتى     | serviette/'sɜ:vi'et/n                    | بەرسىنگ-<br>دەستەسپ  |
| serenade/'serə'neɪd/n             | (سېرنادا):<br>پارچە مۇسىقا يەكى ئەقىندارىيە. | servile/'sɜ:vəɪl/adj                     | كۆيلە ئاسا- ملەكچ  |
| serene/'sɛəri:n/adj-n             | ۱- سروسىتىكى يەنم<br>۲- ئاسمانى سامال        | servility/'sɜ:'vɪləti/n                  | ملەكچى   |
| serenity/'sɛ'renəti/n             | ئارامى-<br>دلىئايى گىيان                     | servitude/'sɜ:vɪtju:d/n                  | بەندايەتى  |
| serf/'sɜ:f/n                      | كۆيلە- كۆيلەي زەمى                           | sesame/'sesəmi/n                         | كونجى  |
|                                   |  | session/'seʃn/n                          | دائىشتى- خول پەرلەمان  |
|                                   |  | set/set/v                                | ۱- ئامادەي دەكا<br>۲- لەجىنى خۇي دادەنن ۲- رىكى دەخا<br>۴- دەست پىن دەكا ۵- تەگبىر دەكا<br>۶- خۇرئاوا دەپنەمەي- رەق دەپن |

|                                     |                                    |   |
|-------------------------------------|------------------------------------|---|
| بروای بە پاکى خۆیەتى                | semitone/'semitəʊn/n               | نیو تاواز   |
| خۆ بە راست زان                      | semolina/'semə'li:nə/n             | دانی پەقى گەم، تاووک  |
| self-righteousness/adj              | senate/'senət/n                    | ۱- ئەنجومەنى پیران -<br>ئەنجومەنى بالا ۲- زانکۆ- سیناتۆز                              |
| ئىكاری خۆی ھەبە                     | senator/'senətə(r)/n               | ئەندامى ئەنجومەنى پیران- سیناتۆز  |
| self-sacrifice/'self'sækri:fais/n   | send/send/v                        | دەنیرى- پاندەدا- والىدەکا   |
| قوربانیدان بەخۆ- خۆکردنە قوربانی    | senile/'si:nail/adj                | پیر- داوەشاو- خەرفاو  |
| self-same/'selfsem/adj              | senior/'si:njə(r)/n - adj          | ۱- پەقەر پایەكى بەرز<br>۲- (ئەشەست سانى بەسەرەو) بەسالا چور                           |
| ھەمان- كت ومت                       | seniority/'si:njə'rəti/n           | ۲- قوتابى قۇناغى چوار ۴- برا گەرە   |
| self-satisfied/'self'sætisfaɪd/adj  | sensation/'sen'seɪʃn/n             | پیشیتى-<br>ئەپیشەرە   |
| ئەخۆپازى                            | ۱- ھەست                            |   |
| self-service/'self'sɜ:vɪs/n         | ۲- ھەست وم ۲- ھەوالىكى سەیر        |   |
| خزمەتى خۆکردن                       | sensational/'sen'seɪʃənl/adj       | ۱- سەرسوپ ھىنەر ۲- زۇرباش ۲- وروژىنەر   |
| self-starter/n                      | sense/sens/n                       | ۱- كۆنەندامى ھەست<br>۲- سوود- ئامانچ/باش دەرك پىكردن/<br>مانا- چەمك/زىرى- رىنگاى راست |
| ئەخۆو ھەپكەوتن                      | senseless/'sensləs/adj             | بىن ھۇش   |
| self-supporting/'self sə'pɔ:tiŋ/adj | senseless/adj                      | ئاماقول   |
| خۆزىن                               | sensibility/'sensə'bɪləti/n        | ھەست<br>ئاسكى   |
| self-willed/'self'wɪld/adj          | sensible/'sensəbl/adj              | ۱- گونچاۋ<br>۲- وشيار/ھەست پىكراۋ   |
| راى كەس ھەرناگرىت-لاساڤ             | sensitive/'sensətɪv/adj            | ۱- ھەستەمەر-<br>ھەساس ۲- ھەستيار  |
| سەعاتى                              | sensitivity/'sensə'trɪvəti/n       | زور كارىگەر دەپن- ھەستيارىتى  |
| دەستى ئۆتۆماتىكى                    | self-winding/adj                   | ھەستەمەرى-<br>ھەماس   |
| دەفرۇشنى                            | sell/sel/v                         | نەوسن- چىنسى-<br>شەھوانى  |
| فرۇشيار                             | seller/'selə(r)/n                  | سەھوانى   |
| نرخى فرۇشتن                         | selling price/n                    |   |
| ھىماكەر- سىماقۇر                    | semaphore/'seməfə:(r)/n            |   |
| نیو ھازنە                           | semicircle/'semɪsɜ:kəl/n           |   |
| نیویازنەبى                          | semicircular/'semi'sɜ:kjələ(r)/adj |   |
| ھىماى (۰)                           | semicolon/'semi'kəʊlən/n           |   |
| ویرگول                              | semi-final/'semi'faɪnl/adj - n     |   |
| قۇناغى پىش كۇتايى                   | seminar/'semɪnɑ:(r)/n              |   |
| كۆپىكى ئەدەبى يان زانستى            | seminary/'seminəri/adj             |   |
| ۱- كۆلیژى پەھنەنى قەشە              |                                    |   |
| ۲- شوپىن فىرېوون.                   |                                    |   |
| رەگەزى                              | Semite/'semɪt/n                    |   |

**seduction**

seduction/si'dʌkʃn/n گومراکردن

سەرئىچ راكىش - گومراكەر

see/si:/v ۱- نەمىيىش

۲- تىدەگا ۳- دركى چىن دەكا

۴- پەيمان دەدا ۵- چاوى پىن دەكەوى

۶- مائىناوايى لىدەكا نەوئىستگە

seed/si:d/n ۱- تۇرۇ ۲- تۇرى مۇرۇ

seedless/si:dləs/n بى تۇر

seedling/si:dliŋ/n شىتل- نەمام

seedy/si:di/adj ۱- پىر تۇر

۲- شىلە و شىئاو (شەپىرئو)

seeing/si:ŋ/n بىيىن - دىدەنى

seek/si:k/n داوا دەكا

seem/si:m/n وادىار دەپن - وادىار دەكەوى

seemingly/adv وادىارە - وەكو وايە

seep/si:p/v دۇرۇپ دۇرۇپ دىتە خوارى

see-saw/si:səʊ/n جۇلان - بلند

دەپن و دىتە خوارى

seer/siə(r)/n كامن - فالچى - پىشپىن

seethe/si:ð/v دەكولن - بلق دەدا،

هەلدەچى

segment/'segmənt/n پارچەمەك - بەشىك

segregate/'segrɪgeɪt/v دايدەكەرى - قاوى دەدا

segregation/'segrɪ'geɪʃn/n رەگەزىرەستى

seismic/'saɪzmɪk/adj بومەلەرزەيى

seismograph/'saɪzməgrɑ:f/n سىزمۇگراف - پىئومەلەرزە

seize/si:z/v ۱- دەكەرى

۲- دەستى بەسەردا دەكەرى

seizure/'si:ʒə(r)/n دەست بەسەر مائدا

گرتن

seizure/n سەكتەدل/دەست بەسەردا گرتن

seldom/'seldəm/adv بەدەگەمن

**self-righteous**

select/sɪ'lekt/v ھەلدەبىزى - ئى دەكەرى

selection/sɪ'leɪʃn/n ۱- ھەلبىزاردن

۲- پەيوەست بەھەلبىزاردن

selector/sɪ'lektə(r)/n

۱- تىپ (تىپى وەرزىشى)

۲- ھەلبىزراو - گولبىزىر

self/self/n-adj-pron خود

self-centred/'self'sentəd/adj خۇپەرىست

self-confidence/'self'kɒnfɪdəns/n پەرا بەخۇبۇن

self-conscious/'self'kɒnʃəs/adj شەرمەن

self contained/'self'kən'teɪnd/adj گۇشەگىر، خۇپارىز - جىا - بەتەنىا

self control/'self'kɒn'trɒl/n خۇراگى - خۇكر

self defence/'self'dɪfens/n بەرەنگارى - بەرەكانى

self government /'self'gʌvənmənt/n بەرەگىر لەخۇكردن

خودمختارى - ئۇتۇنۇمى - خۇ بەرەيوەبەردن

selfish/'selfɪʃ/adj خۇپەرىست

selfishness/'selfɪʃnəs/n خۇپەرىستى

selfishless/'selfɪʃləs/adj خۇنەپەرىست

self-made/'self'meɪd/adj عىصامى - سەركەوتو - خۇپىگەيەنەر

self-possessed/'self'pɒzest/adj لەخۇدلىنىا

self-raising flour /'self'reɪzɪŋ'flaʊə(r)/adj ھەيىرى ھەلسا (لەبەر خومەرە)

self-respect/'self'rɪ'spekt/n نەفس بەرزى - پىزى خۇكرتن

self-righteous/'self'raɪtəs/adj

seasonal

|                           |  |
|---------------------------|--|
| seasonal/si:zənəl/adj     | وهرزى  |
| seasoning/si:zənɪŋ/n      | ۱- كارى -                                      |
|                           | بۇن خۇشى ۲- بۇن خۇشكردىنى خوارىن               |
| season ticket/n           | بلىتى پاس يان<br>شەمەندەقەر                    |
| seat/si:t/n               | ۱- كورسى                                       |
|                           | ۲- پەككەرتەيى ۲- بارەگا - بىكە                 |
| seat/v                    | دادەنىشىن                                      |
| seat-belt/si:tbel't/n     | پىشتىنى كورسى                                  |
| seaweed/si:wɪ:d/n         | گىياو گزى دەريايى                              |
| secateurs/sekə'tɜ:z/n     | ۱- نىنۇك بېر                                   |
|                           | ۲- مەقس - گىيا بېر                             |
| secede/si'si:d/v          | وازى ئى دەمىتىن /<br>جىيا دەمىتەوه / دەكشىتەوه |
| secession/si'seʃn/n       | ئى جىيا بوونەوهى<br>سىياسى                     |
| seclude/si'klu:d/v        | لەكار دەخا -<br>دوورى دەككاتەوه                |
| seclusion/si'klu:ʒn/n     | دووره پەرىزى -<br>گۆشەگىرى                     |
| second/'sekənd/adj        | ۱- دوووم                                       |
|                           | ۲- يەككىكى دى / ئەوى دى                        |
|                           | ۳- يارمەتيدەرى بۇكس وەشىن                      |
| second/n                  | چرىكە /<br>پەشىك لەشەست بەشى ئەندازە           |
| second/'sekənd/v          | پالپىشتى دەكا                                  |
| secondary/'sekəndri/adj-n | ئاوۋەندى -<br>بىن بايەخ - لاوۋكى               |
| second-best/adj           | دووم كەس لەچا كىدا                             |
| second class/n            | پەلە دووم - كەم بايەخ                          |
| second hand/n             | كۆنە باش - بەكارهاتور                          |
| secondly/'sekəndli/adv    | دووم -<br>دوومەچار                             |
| secrecy/si:krəsi/n        | نەپنى - كىپى                                   |
| secret/'si:krət/adj-n     | نەپنى - شارارە                                 |
| secretary/'sekreti/n      | رازگر - ئەمىندار                               |

seducer

|                               |   |
|-------------------------------|---|
| seduce/si'kri:t/v             | ۱- لەشويىنى<br>نەپنىدا دەشارىتەوه           |
|                               | ۲- لىكى رازاند - لىك دەرزىن                 |
| secretive/'si:krətɪv/adj      | نەپنى گر -<br>نەپنى پارىز - مۇن             |
| sect/sekt/n                   | تېرە - مېللەت                               |
| sectarian/sek'teəriən/n - adj | دەمارگىر / ئەندام تېرە                      |
| section/'sekʃn/n              | ۱- بەش ۲- لىق ۳- كەرت                       |
| sectional/'sekʃənl/adj        | پىكەتتورە<br>لەبەش - بەشى                   |
| sector/'sektə(r)/n            | ۱- كەرتىك لەدايەرەك                         |
|                               | ۲- كەرتىكى سەريانى ۲- بەرە                  |
| secular/'sekjələ(r)/adj - n   | دنيايى /<br>عەلمانى                         |
| secure/si'kjʊə(r)/v           | ۱- قايمى دەكا                               |
|                               | ۲- بەگرانى دەستى دەكوى                      |
| security/si'kjʊərəti/n        | دەنئايى - تەنەمى -<br>ئاسايىش               |
| security/n                    | مىسۇگەرى - پىشتىگىرى                        |
| sedan/si'dæ:n/n               | ئۆتۆمبىلى سىدان                             |
| sedate/si'deɪt/adj            | گران - لەسەرخۇ                              |
| sedation/si'deɪʃn/n           | كەپ كەردەنەوى ئازار<br>هېۋر كەردەنەوى نەخۇش |
| sedative/'sedətɪv/adj - n     | ئازار شكىن -<br>بەنگ كەر                    |
| sedentary/'sedntri/adj        | دەنىشتور                                    |
| sediment/'sedɪmənt/n          | بىن - شىلى -<br>نىشتور                      |
| sedition/si'dɪʃn/n            | ياشى بوون - ئازارە                          |
| seditious/si'dɪʃəs/adj        | ياشى - ئازارەچى - قەنەچى                    |
| seduce/si'dju:s/v             | ۱- رازى دەكا شتى                            |
|                               | هەلە بكا ۲- كارى سىكىسى لەگەل دەكا .        |
| seducer/si'dju:sə(r)/n        | گىزەشېۋىن -<br>گومراكەر (بۇ ئاۋرەت)         |

scrub

scrub/skrʌb/v ۱- به فلنچ یه کی دږ

پاکی دهکاته وه ۲- پوچی دهکاته وه، هملی  
دهوشینیتیه وه ۳- فهراموژی دهکا

scrub/n ۱- دهوه ن ۲- زهوی دهوه ندار

۳- گیانه وهری دوو پهگه

scruff/skrʌf/n پشته وهی مل/ پشته مل

scruffy/'skrʌfi/adj شل و شلو- پیس و  
شه پرتو

scruple/'skru:pl/n کښی یه کی

(بیست) دانه وینځه/ وه سواسی، ریژهی کم

scrupulous/'skru:pjələs/adj

۱- به ورده: بڼه وهی همله نهکا ۲- ووردین

scrutinize/'skru:tənaɪz/n دهپشکنی

scrutiny/'skru:təni/n

۱- راوه رگرته وهی دووباره

۲- پشکنینی ورد

scuffle/skʌfl/n شهر کردن- لیکدان

scuffle/v شهر دهکا- دانه سپری

scull/skʌl/n سهولی بهلم

scull/v سهول ندهدا

scullery/'skʌləri/n ژورونکی بچوک

بڼه ششتنی قاپ و قاچاغ نیرکی چښتخانه  
(دوین)

sculptor/'skʌlptə(r)/n پهیکر تاش

(پیاو)

sculptress/'skʌlptɹəs/n پهیکر تاشی

(نافرته)

sculpture/'skʌlptʃə(r)/n

هونهری هه لکولین

sculpture/'skʌlptʃə(r)/n پهیکر

scum/skʌm/n ۱- کف ۲- گنده

scurf/n پښتی سمر-

توویکی بان- قرینځ- تونشکه

scurrilous/'skʌrələs/adj شهر فرؤش-

چه یابهر

scurry/'skʌri/n تۆز- گمردهلول

scurvy/'skʌrvɪ/n ۱- نه سکه رپورت

(نه خوښی)- نښکه نهرمه ۲- ناپاکه

scuttle/'skʌtl/n ۱- سه تل- قاپی گوره

۲- ده لاقه

۳- که شتی به ووی کونه کوه نغرو دهبن

scythe/saɪð/n داسیکی گوره و درینځ

sea/si:/n دهریا

sea-gull/'si:gʌl/n نه ورس

seal/si:l/n ۱- سهگی دهریا/ ماسی خور

۲- موز

seal/v دانه خا/ موز دهکا

sea level/n ناستی دهریا

sealing-wax/n مومی موز کردن

seam/si:m/n ۱- دهرز- دوروینی-

ناوه وهی کوتال

۲- دم و چا کون کون- دم و چاولوچ

seaman/'si:mən/n دهریاوان

seamy/adj لایه نی کلولی- نه گبه تی-

تاوان- زیان

sear/sɪə(r)/v روخساری دهسوتین

search/sɜ:tʃ/n ئی گه پان- پشکنی

search/v دهگه ری- دهپشکنی

searching/'sɜ:tʃɪŋ/adj باش ئی گه پان/

هه مه لایه ن

searchlight/'sɜ:tʃlaɪt/n ۱- تیشکی تیږ

۲- میشکی دوزره وه

search warrant/n فرماتی پشکنی

sea-shell/n سه دهف- لوول پنیچ

sea-shore/'si:ʃəʊ(r)/n که ناری دهریا

seaside/'si:said/n هاویته هواری

دهریایی- که ناری دهریا

season/'si:zn/n ۱- وهرز ۲- کاتی گونجاو

۳- باش ناما دهکراهه ۴- کاتیک کی کم

season/v ۱- تامی خوښ دهکا

۲- بڼه کار ده شنی

seasonable/'si:znəbl/adj

له کاتی گونجاو دا

|                              |   |                                 |   |
|------------------------------|---|---------------------------------|---|
| score/skɔ:(r)/n              | ۲- بەخىزى ئۆتۈمبىلى - دەماژوا<br>۱- رووشاندن              | scarp-heap/n                    | ۱- پاشماۋە /<br>۲- ۋەتەن بەرماۋە                                  |
| score/v                      | ۱- دەروشىنى<br>۲- گۈل تۇما دەكا                           | scratch/skrætʃ/n                | ۱- رووشان<br>۲- زاكىشان - پوچ كرىنەرە ۲- ئاست                     |
| scorer/'skɔ:rə(r)/n          | گۈلكەر - خال ۋەگر   | scratch/v                       | ۱- دەروشىنى<br>۲- بەدەست دىنى                                     |
| scorn/skɔ:m/n                | ۱- يىزار - پى لىبۇنەرە                                    | scrawl/skro:l/n                 | ۱- خەرىتە ۲- سېنەرە   |
| scorn/v                      | ۱- گالتهى پى دەكا<br>۲- رقى لى دەبېتەرە                   | scrawl/v                        | ۱- خىرا دەنوسى<br>۲- خەت ۋە خىچ دەكا                              |
| scornful/'skɔ:nfl/adj        | خوین تال -<br>بېز - رىساۋ                                 | scream/skri:m/n                 | ھاۋار   |
| scorpion/'skɔ:pjən/n         | دوۋىشك  | scream/v                        | ھاۋار دەكا  |
| Scotch/skɒtʃ/adj             | ۱- ۋىسكى - ھاۋولاتى<br>ئۇسكوتلەندى                        | screech/skri:tʃ/n               | ھاۋارىكى بەرز/<br>دەنگىكى بەرز / قىرە                             |
| scoundrel/'skaundrəl/adj - n | ۱- بوۋدەلە - قۇلپ<br>۲- بىن باۋەر - لەسەر ھىچ نا.         | screech/v                       | بەتۋەبى ۋ ئىش ھاۋار دەكا  |
| scour/'skauə(r)/v            | ۱- رىن - دەرىنى<br>۲- پاقۇ دەكاتەرە ۲- لەدەورى دەسورايەرە | screen/skri:n/n                 | ۱- پەردە<br>۲- شاشەى سىنەرە ۲- بىزىنگى گەرە ۴- پالوتن             |
| scourge/skɜ:dʒ/v             | قامجى ئى دەدا   | screw/skru:n                    | ۱- پەردەپۇش دەكا -<br>دەشارىتەرە ۲- لەۋمە دەپپارىزى.              |
| scourge/n                    | ۱- قامچى ۲- كۆست - نىسكۇ                                  | screw/n                         | ۱- بىزىرى لولپىچ  |
| scout/'skaut/n               | ۱- ئەندامى خىۋەتگا<br>دەدەۋان ۲- زانىبارى ۋەرگر           | screw-driver/'skru:draɪvə(r)/n  | ۲- پانكەى ئاسمانى / بىنمىچ ۲- تۋىپكى دەرىپەرە                     |
| scowl/skaul/n                | دوۋىكى گىز - مۇز -<br>مورمۇچ - ئېزىنگ                     |                                 | دەرنەفەس<br>۱- خەت ۋە خىچ دەكا<br>۲- تىكەل ۋىپكەل دەكا            |
| scramble/'skræmbəl/n         | لەسەر سىچوون  | scriber/skraɪbə(r)/n            | ۱- نامەنوسى<br>شارەزا ۲- مامۇستاي ياساى جولەكە                    |
| scramble/v                   | ۱- بەسەر دەكەۋى<br>۲- لەسەر سىك دەخىشى                    | script/skript/n                 | ۱- نووسىن - دەستنوس<br>۲- دەقلىكى نووسراۋ<br>۳- دەست خەتلىكى جۋان |
| scrap/skræp/n                | ۲- (ھېلكە) لى دەننى ۴- نامە نەدىرى                        | scripture/'skriptʃə(r)/n        | كىتەبى پىرۇز  |
| scrape/skreɪp/v              | ۱- پارچەپەكى بچووك<br>۲- گىلىش ۳- پاشماۋە - بەرماۋە       | script-writer/'skriptraɪtə(r)/n | دەپنەۋگ نووس / نووسەرى بەرنامە                                    |
| scrape/v                     | فېرى دەدا   | scroll/skrɔ:l/n                 | ۱- تۇمار - لەفەكە كاغەز<br>۲- زەخەرەفەكى لولپىچى                  |
| scrape/n                     | ۱- خوران ۲- تەنگرە ۳- سىراپ                               | scrounge/'skraundʒ/v            | پارە دەبا - دەدىنى  |
|                              |   | scrounger/'skraundʒə(r)/n       | مەخۇر   |

|                                  |  |                                  |  |
|----------------------------------|--|----------------------------------|--|
| scavenge                         |  | scorch                           |  |
| scavenge/v                       | لەگەندە دەگەری   | schoolboy/'sku:l'bɔɪ/n           | قوتابی کۆچ                                   |
| scavenger/n                      | کەناس / زیلزێژ   | schoolgirl/'sku:l'gɜ:l/n         | قوتابی کچ                                    |
| scavenge/v                       | لەزێندان دەگەری  | schooling/'sku:lɪŋ/n             |  |
| scene/si:n/n                     | ۱- شوێن- دیمەن<br>۲- بەشێکی شانۆگەرییەک                                |                                  | ماوەی خوێندن و فیزیوون                       |
|                                  | ۳- دیمەنی سروشتی ۴- شوێش- هەلچوون                                      | schoolmaster/'sku:l'mɑ:stə(r)/n  | مامۆستا پیاو                                 |
| scenery/'si:nəri/n               | ۱- دیمەن لەسەر شانۆ<br>۲- دیمەنێکی سروشتی جوان                         | schoolmistress/'sku:l'mɪstrəs/n  | مامۆستا ژن                                   |
| scenic/'si:nɪk/adj               | بەنسبەت دیمەنێکی جوان  | schoolteacher/'sku:l'ti:tʃə(r)/n | مامۆستای قوتابخانە                           |
| scent/sent/n                     | ۱- بۆن و بەرامە<br>۲- شوێنی پێ- بۆنی ...                               | schooler/'sku:nə(r)/n            | ۱- پاپۆزێکی<br>دوو پەردە (دوچارزۆگ)          |
|                                  | ۳- هەستی بۆن کردن ۴- بۆنی خوش  |                                  | ۲- کلاسی درۆزی نارهق                         |
| sceptic/'skeptɪk/n               | دوودنی- پارایی   | sciatic/saɪ'ætɪk/adj             | ژانی شادەمار-                                |
| sceptical/'skeptɪkəl/adj         | دوودل- پارا  | science/'saɪəns/n                | ۱- زانست<br>۲- زانستی ئەزمونکاری ۳- مەعریفەت |
| scepticism/'skeptɪsɪzəm/n        | پارایی / کومانگراییی   | scientific/saɪən'tɪfɪk/adj       | زانستی                                       |
| schedule/'ʃedju:l/n              | خشتە-کار/خشتە  | scientist/'saɪəntɪst/n           | زان  |
| scheme/ski:m/n                   | پلان- پرۆژ- پیلانکاری  | scintillate/'sɪntɪlət/v          | پرشنگی دەداتەرە                              |
| schizophrenia/'skɪtsə'frɪniə/n   | نەخۆشی شیزۆفرینیا  | scion/'saɪən/n                   | بچووی مائێ/ تام                              |
| schizophrenic/'skɪtsə'frenɪk/adj | کەسی تووشبوو بە شیزۆفرینیا   | scissors/'sɪzəz/n                | مقەس   |
| scholar/'skɒlə(r)/n              | ۱- قوتابی<br>۲- ئەوقوتابیەکی لە زانکۆیەکی دەرەوه بۆدانی                | scold/skɒld/v                    | ۱- گاتەتی پێدەکا<br>۲- بەچاوچنۆکی دەخوا      |
|                                  | خوێندنی بۆ دێ ۳- زانا-زەیرک- توێژەر                                    | scold/skɒld/v                    | ۱- سەرزەنشتی دەکا<br>۲- بەتورەیی قسەدەکا     |
| scholarly/adj                    | ئەکادیمی زۆر زانا  | scolding/skɒldɪŋ/n               | سەرزەنشت کردن<br>بەتورەیی قسەکردن- لۆمە کردن |
| scholarship/'skɒləʃɪp/n          | ۱- زانستیکی<br>زۆر ۲- کاری زانستی توێژەران                             | scoop/sku:p/n                    | ۱- شۆفل<br>۲- هەولێکی پێش وەخت/پێش کەسانی دی |
|                                  | ۳- پێییدانی خوێندن لەدەرەوه  | scoop/v                          | بەشۆفەل هەندەگرن                             |
| scholastic/skə'læstɪk/adj        | ۱- پەيوهسته به قوتابخانه وپەروەرە<br>۲- پەيوهسته به فیزیوونی دوگماکانی | scooter/'sku:tə(r)/n             | ۱- پاسکیلی منداڵە<br>۲- ماتۆرێکی بچوک        |
|                                  | چەرخێ ناوهراست   | scope/skəʊp/n                    | ۱- بیوار<br>۲- مەودا ۳- دەرگەت               |
| school/sku:l/n                   | ۱- قوتابخانە<br>قوتابخانەی فیکری ۲- ئەندامانی قوتابخانە                | scope/skəʊp/n                    |  |
|                                  | ۳- پۆلەماسی- رەویک   | scorch/skɔ:ʃ/v                   | دەبرژێنی                                     |



## saviour

saviour/'serviə(r)/n

زنگارگر

savour/'seivə(r)/n

تام - چەشە - چىز

savoury/'seivəri/adj

بەتام / خوش

saw/sɔ:/n

منشار - مەپرە

saw/v-n

بىنى - برەر

sawdust/'sɔ:dəst/n

ئار دەدار / كەپەك

sawmill/'sɔ:mil/n

كارگەي بېرىنى دار

saxophone/'sæksəfəʊn/n

ئالەتتىكى

مۇسقىيىيە / ساكسوفون

say/sei/v

دەلى

saying/'seɪŋ/n

قىسقى پىشىنان -

قىسقى نەستەق

scab/skæb/n

گەپى - تويۇنى بىرىن

- كىم - پىسى

scabboard/'kæbəd/n

كىلانى خەنجەر -

كىفك

scabbies/n

گۈپى بون / گەپىسى

scabby/'skæbi/adj

گەپ - بىرىنكى

ۋەشكەۋەبوو

scaffold/skæfəʊld/n

قەنارە

دارى سىنارە

scaffold/'skæfəʊld/n

تىرىگەر / سەمكۇ

scald/skɔ:ld/n

شەپەكى كولا

scale/skeɪl/n

پەرەي ماسى

scale/n

۱- تاي تەرازوو

۲- پەلى پايەي كۆمەلەيتى

۳- پلىكانەي مۇسقىي ۴- سىستەم

۵- پىئور - نەخشە ۶- پەلى قاندرە

scale/v

سەردەگەۋى - رۇك دەخا

scalp/skælp/n

پىستەي سەر

scalp/v

سەرى كودى دەكا

scalpel/'skælpəl/n

چەقۇي نوزدار

scamp/skæmp/n

قۇلەر - چەقارەسوو

scamper/'skæmpə(r)/v

-رادەكا

زوو دەپەرى

## scavenge

scan/skæn/v ۱- دېرە شىعەر شىرۇفە دەكا

۲- بەروردى دەپشكىنى ۲- بەپەلە دەخوئىنىتەمە

scandal/'skændl/n كەتن - روورەشى -

ئابروو چوون

scandalize/'skændəlaɪz/v كەتن دەكا -

ئابروو دەبا

scandal monger/n

دووزمان -

پەرىياگەندەچى

scandalous/'skændələs/adj ئابروو بەر -

خراپەكار - رووش - خەلكى لىي بىزار

scansion/'skænsjən/n

كىشى شىعەر -

بەرگەي شىعەرى

scant/skænt/adj ھەرزان - سووك - لاوان -

كەم

scanty/'skænti/adj بەر بوومى ھەرزان -

سووك - كەم

scapegoat/'skeɪpgəʊt/n

قوربانى -

خۇبەختەكەر - قوچ

scar/skɑ:(r)/n

بىرىن - زام

scar/v

بىرىندارى دەكا - بىرىن بەجى دىلن

scarab/n

قانۇنچە

scarce/skeəs/adj

دەگەن

scarce/v

بىر - لاچۇ

scarcely/'skeəsli/adv

بەدەگەن

scarcity/'skeəsəti/n

كەمى - دانسەقە -

دەگەن

scare/'skeə(r)/v

دەترسىنى دەتوقىنى

scarf/skɑ:f/n

مەل پىنج - پەشتەمال

scarves/skɑ:vz/n

سەرىۋش

scarlet/'skɑ:lət/adj

رەنگى قورمىزى

scathing/'skeɪðɪŋ/adj

تان - رەق -

ناخۇش

scatter/'skætə(r)/v

توو دەۋەشىنى

scatter/v

پلاۋدەكاتەۋە

scatty/'skæti/adj

بىن مېشەك سەرەپۇ

scavenge/'skævɪŋz/n

گەندەخۇر

- sanitation/sæni'teɪʃn/n ناوهرۆ - کاری تەندروستی
- sanity/sæni'ti/n ۱- بیری چاک - بیروپای دروست ۲- ئاقلائی
- sank/sæŋk/n - نۆقم بوو - نقرۆ بوو
- sap/sæp/n ۱- شیلەیی روکە یان دار ۲- ساتر - خەندەق ۲- هیچ وپووج
- sap/v ۱- هیزی ئی دەبرن ۲- ماندووی دەکا - لاوازی دەکا
- sapling/sæplɪŋ/n ۱- دەرون - ئەمام ۲- گەنج - لاو
- sapper/sæpə(r)/n سەربازی ئەندازیار
- sapphire/sæfəɪə(r)/n بەردی سەفیر  
یا قوتی شین - بەردی گرانبەما
- Saracen/særəsən/n ناری موسلمانانە  
لەلای خاچەپرستان
- sarcasm/sɑ:kæzəm/n کالته جاپەن - قۆشمە کردن
- sarcastic/sɑ:kæstɪk/adj کالته پیکەر - قۆشمە چی
- sarcophagus/sɑ:kɒfəgəs/n تابوت
- sardine/sɑ:'dɪn/n سەردین  
(ماسی یەکی بچووکە)
- sash/sæʃ/n پشٹیوین - زنار/  
چوارچیووی پەنجەرە دارین
- Satan/sertn/n شەیتان - نیبلیس
- satchel/sætʃəl/n جانتای پیستیئە تورەگە
- satellite/sætələɪt/n مانگی دەستکرد
- satiate/sæ'ʃi:ət/v تیر دەبن
- satin/sætɪn/n کوتالی سەتمەن
- satin/sætɪn/adj نەرم - لووس
- satire/sætəɪə(r)/n قوشمە یازی -  
رەختەریسوایی - هەجوکاری
- satire/v هەجوو دەکا
- satirical/sə'tɪrɪkəl/adj هەجوویی - قۆشمەیی
- satirist/sætəɪrɪst/n ریسواکەر - هەجووباز - هەجووکەر
- satirize/sætəraɪz/v کالتهی پین دەکا - هەجووی دەکا
- satisfaction/sætɪs'fækʃn/n ۱- رازی بوون ۲- خۆشحال ۲- دەستی کەوت - باربوو کردن ۴- بێژاردن
- satisfactory/sætɪs'fæktəri/adj وەلامیکی دروست - شیاو ۱- تیر دەبن ۲- رازی دەبن ۳- قەناعەتی دەهینن ۱- تەپ دەکا ۲- پێدەکا (بازار پێدەکا لە ..) ۲- دەخووستینن
- saturation/sætʃə'reɪʃn/n ۱- تەپ ۲- پێپوون - خووساندن
- Saturday/sætədeɪ, 'sætədi/n شەممە
- Saturn/sætɜ:n, -tən/n ئەستێرەیی گەرۆکی زوھال
- sauce/sɔ:s/n ۱- شلەییکی تیرە - ساس (تەرشۆک) ۲- بێ حەیا - نەپ
- saucer/sɔ:sə(r)/n تاولە - فەخووری - تەشت - ژێر پیاڵە
- saucy/sɔ:si/adj زمان دریز - بێ حەیا
- sauna/sɔ:nə, 'sauna/n گەرماوی هەلمی - فنلەندی - ساونا
- saunter/sɔ:ntə(r)/v لەسەر خۆ دەپوا - پیاسە دەکا
- sausage/sɔ:sɪdʒ/n سلجوق - سوسەج
- savage/sævɪdʒ/adj درندە - وحشی
- save/serv/v ۱- رزگاری دەکا - دەبن ۲- دەپارێزئ ۲- پاشەکەوت دەکا ۴- پێویستی پین نابینت
- saving/servɪŋ/n رزگار کردن - زیندە
- saving/adj ۱- پاشکەوت - بێرەپارەییەک
- savings/servɪŋz/n

## saintly

saintly/adj قەشەگىرى - قەشە، ۋەكۆ فرىشتە

sake/seik/n لەرىگى - لەپىناۋى

salad/'sæləd/n زەلاتە

salary/'sæləri/n موچە - دەستمايە

sale/seil/n فرۇشتىن - دابەزىن -  
نرخ شىكاندن - ھەراچ كۆردن

saleable/'seiləbl/adj ۱ - بەناسانى

دەفرۇشنىت ۲ - خۇفرۇشتىن

salesman/'seilzmən/n فرۇشيار - نوينەر

نۆردەى بازارگانى - دىيۈرە

salient/'seilient/adj ديار - دەرەشاۋە -

گەشاۋە - سەرەكى

saline/'seilərn/adj خۇيۋاۋى

saline/n (ئاۋ خۇي)

salinity/sə'linəti/n شۇرى - سۇيىرى

salvia/sə'laivə/n لىك / خىزاۋ

sallow/'sæləʊ/adj رۇۋگېز -

مىزۋىچ - زەردەھلگەر

sally/'sæli/n ھىزىشكى لەناكاۋ

salmon/'sæmən/n ماسى سەلەمۇن

salon/'sælən/n سەرناشاخە

saloon/sə'lun/n ۱ - ھۆل، ھۆلى

شايس، بار ۲ - نۆتۇمبىلى داخراۋ - سالۇن

salt/sɔ:lt/n-v-adj خۇي/

خۇيى كىمياۋى/بەخۇيى

salty/'sɔ:lti/adj ۱ - سۇيىر

۲ - قەسەى قۇز - نوكتە ۲ - پىس

salute/sə'lut/n ۱ - سالۇ كۆردن ۲ - رىزىلنن

salutary/'sæljətəri/adj ۱ - بەتەندروستى

۲ - سوۋمەند - چاك بوۋ ۲ - بە كارىگەر

salvage/'sælvidʒ/n-v كۆكردنەۋەى

پاشماۋە - نەۋەى ماۋە رىزگار دەكا

salvation/sæl'veiʃn/n ۱ - رىزگار كۆردن

۲ - لە نەھرىمەن رىزگار بوۋن - رىزگار بوۋنى روھى

## sanitary

۱ - رىزگار بوۋنى رۇھى

۲ - مەلجەم - مەرھەم ۲ - دەرمانى پىزىشكى

۳ - وىزىدانى ھەسەنەۋە

salvo تۇپ ھاۋىشتىن (بۇ سەلۋ)

same/seim/adj - pron ھەمان شت

samovar/'sæməʊvɑ:(r)/n سەماۋەر

sample/'sɑ:mpl/n ۱ - نەۋنە

۲ - چەشنىك (كوتال)

sample/v تام دەكا

sanatorium/'sænə'tɔ:riəm/n

جىگىلى چاك بوۋنەۋەى نەخۇش

sanctify/'sæŋktɪfaɪ/v پاك دەپىتەۋە -

بە پىرۇز دەكا

sanctimonious/'sæŋktɪ'məʊniəs/adj

مەراى كەر - دۇرۇۋ

sanction/'sæŋkʃn/n ۱ - مۇلەتى رەسىمى -

پىپدان ۲ - سزى نىۋ دەۋلەتى

۳ - گەمارزى ئابورى

sanctity/'sæŋktəti/n پاكىزەيى - پىرۇزى

sanctuary/'sæŋktʃuəri/n

۱ - شۋىتى پىرۇز ۲ - مىجراب ۳ - ھەشارگە

sand/sænd/n زىخ - لم - قوم

sand bank/n لمى كۆبۇۋەى بنى ئاۋ

sand paper/n سەپارە - سمارتە

sandwich/'sænwidʒ, 'sænwitʃ/n

سەندۋىچ

sandy/'sændi/adj ۱ - لمى سوۋرۇ سېى

۲ - پىرچى سوۋرۇ ۲ - لمارى

sandal/'sændl/n ۱ - نەمەل

۲ - پىلاۋى سوۋك ۳ - پىلاۋى ھاۋىنە

۴ - ساندل

sane/seim/adj ۱ - ژىر

۲ - رامباريەكى ماۋقۇل - ئاق - ھۇشەند

sanguine/'sæŋgwɪn/adj ۱ - گەشېن

۲ - پەرۇش ۲ - سوۋرەلگەر

sanitary/'sænətri/adj ۱ - پەرۇى ھەيز

۲ - تەندروستى ئامىز

## Ss

S-s/es/ پىتى نۆزدەمەم لە ئەلغەبى ئىنگلىزى

sabbath/sæbəθ/n ھەينى: موسلمان

شەموو: جوولەكە/يەك شەممەى فەلە

- رۆژى خۇشى و پەرستن.

sabbatical/sə'batikl/adj پۆژى پەرستن

خۇش- تايبەت بە پشوو

sable/sə'ibl/n جۆرە سۆمۆرەيەكى

سىبىر يايبە قەرۆكەى بەنرخە/ رەنگ پەش/ جلى تازىە

sabotage/səbətɑ:ʒ/n گىرەشئۆينى -

ئىكداى نامۆزىك

sabotage/v تىك دەدا

saboteur/səbətɔ:(r)/n تىكەر -

گىرەشئۆين

sabre/sə'ibr(r)/n شەمشىرئۆي كەوانەيى

saccharine/sækərɪn/adj شەكرىن/

شەرىن

sachet/sæʃet/n پاكىت/جانئاي بۆن

sack/sæk/n - v ۱- كىسەيەكى گەورە

۲- جانئا ۳- جىن ۴- ئارق/لەكار دەرى دەكا

sacrament/sæk'rəmənt/n

نەينىيەكى كلىسا/ نەينى پىرۆز/ قوربانى پىرۆز

sacred/sə'krɪd/adj موقەددەس -

پاكىزە- ھەرام- پىرۆز

sacrifice/sæk'rɪfɪs/n قوربانى - قۇچ

sacrifice/v قوربانى دەدا

sacrificial/sæk'rɪfɪʃl/adj قوربانىدەر

sacrilege/sæk'rɛlɪdʒ/n پىشپىل كوردنى

پىرۆزى

sacrilegious/sæk'rɛ'lɪdʒəs/adj

پىشپىلكەر

sad/sæd/adj خەمبار- خەمۆك -

روداوى داتەزىن

sadden/sædn/v خەمبارى دەكا -

خەمبار دەين

saddle/sædl/n زىن- كورتان -

پشتەمەى پاسكىل/ پاسكۆى پاسكىل

saddle/v زىنى دەكا- كورتانى دەكا

sadist/sədɪst/adj سادىزىم

sadistic/sə'dɪstɪk/adj سادىيەتە

safari/sə'fɑ:ri/n گەشتى پراو كردن

(بەتايبەتە لەئەفرىقىا)

safe/seɪf/adj ۱- دۇنيا ۲- مەترسى لىئىناكرىت

۳- ساغ ۴- تووشى ھىچ تەبووە

۵- بەئارام

safe/n خەزىنە- قاسە

safeguard/seɪfɡɑ:d/n - پاراستن -

چاكارىدەرە

safety/seɪfti/n ۱- ناسايىش ۲- سەلامەت

safety-pin/n دەمبوسى فەرەنجى/ دەرزى

ئامان/ دەرزى فەرەنگى

safety-valve/n ياي پاراستن

saffron/sæfrən/n زەغفەران

sag/sæɡ/v ۱- شل دەكاتەوە(گورىس) -

شۆردەكاتەوە ۲- خا و دەين.

saga/sɑ:ɡə/n ۱- چىرۆكى زۆر دىرۆز

۲- چىرۆكى قارەمانى

sagacious/sə'geɪʃəs/adj بىر تىز- زىرەك

sagacity/sə'ɡæsəti/n زۆر زىرەكى

sage/seɪdʒ/n ۱- زانا- داننا- زىر- ئاقل

۲- روەكىكى بچوكى بۆن شەرىنە

sago/sə'ɡəʊ/n - ساگو- ئاردى خورما

نەشاستە (جۆرە خۇراكىكە لەخورمايەكى

تايبەتە وەر دەگرىت)

said/seɪd/v وتى

sail/seɪl/n چارۆگەى پەرى پاپۆز

sail/v ۱- شىكسى پى دەھىنى

۲- رەدى دەداتەوە ۳- بەرپەچى دەداتەوە

۴- بە دەريا گەشت دەكات

sailor/'seɪlə(r)/n دەرياوان

saint/seɪnt/n ۱- سانت

۲- پىرۆز- وەلى- پيارچاك

**running**

running/adj ۱- به‌رودوام-له‌سهرهك

۲- رڙاو- خوږ(ښاو)

running commentary/n دواښي

زیندو (به‌قسه) له‌سفر پوداوه هښوکه‌پینه‌کان

runny/'rʌni/adj ۱- له‌سهر رڙاو-

زیاد له‌ پیښیست ۲- ښاو‌کردو- چنماوی

runway/'rʌnweɪ/n پاره‌وی فرۆکه

rupture/'rʌptʃə(r)/n ۱- ته‌قینه‌وه‌ی

له‌ ښا‌کاو ۲- گریانی له‌ پر

۳- هورگی پیست

rupture/v ده‌ته‌قینه‌وه

rural/'ruərəl/adj گوندی- لادیی

ruse/ru:z/n فیل- ته‌نه‌که‌بازی

rush/'rʌʃ/v ۱- دهر‌ده‌پری

۲- خیرا جی‌به‌جی‌ ده‌کا

۳- خیرا ده‌گوازیته‌وه ۴- په‌له‌ ده‌کا

rush/n ۱- پالپیوه‌نان ۲- هیرش

۳- قهر‌بالی ۴- په‌له‌کردن

rush hour/n کاتی قهر‌بالی

rush/n جزره پوه‌کینه‌که کورسی دروست ده‌کړی

rust/'rʌst/n ژه‌نگ

rust/v ژه‌نگ ه‌لدیني

rustic/adj ۱- گوندی/ لادیی ۲- ساوینکه

rusty/'rʌsti/adj ژه‌نگ ای‌نیش‌تو

rustic/'rʌstɪk/adj ۱- لادیی

۲- ساده‌و ساوینکه

rustle/'rʌsl/v ۱- خشه‌خش ده‌کا

rustle/n خشه‌خشی دار

rut/'rʌt/n قورت- جینی‌تایه- چال

ruthless/'ru:θləs/adj بی‌رحم- دل‌ره‌ق

ruthlessly/adv بی‌رحمانه

ruthlessness/n بی‌رحمی- بی‌به‌زه‌یی

rye/'raɪ/n ۱- روه‌کی ش‌لایل/ ښالیک

۲- گه‌وره‌ی قهر‌جان

ryot/n جوتیار، جوتکار

- ruffle/ˈrʌfl/v ۱- دوشینوئى ۲- چارس دىكا- بىزار دىكا
- rug/rʌɡ/n ۱- مافورى بچوك ۲- چۆزە بەتائىهكە بىسەرىيى يان شانەكان دادەندرى.
- Rugby/ˈrʌɡbi/n يارى رىگبى
- rugged/ˈrʌɡd/adj ۱- وشك و برك، قاقز، سەخت ۲- چوارشانە
- ruin/ˈruːn/n ۱- خاپورىيون ۲- ھەرس ۳- قىلۇش بوون ۴- كىلاو- پاشماو
- in ruin(s) خاپور بو- كىلاو ئاتارى لىسەر پاتارى نەماو
- ruin/v ۱- تىك دەدا- خاپوردىكا ۲- وىزان دىكا ۳- ھىواي دەروخىنى
- ruinous/ˈruːnəs/adj قىلۇش كەر
- rule/ruːl/n ۱- ياسا ۲- سىستەم ۳- پىسا ۴- باو ۵- دەسلەت- قەرمانروايسى
- as a rule وەك ياسايەك- ئاسايسى
- rule/ruːl/v ۱- قەرمانروايسى دىكا ۲- بىياردەدا
- ruler/ˈruːlə(r)/n ۱- حاكم- قەرمانروا ۲- راستە
- ruling/ˈruːlɪŋ/adj بالادەست
- ruling/n بىرئارى رەسمى، حوكم
- rumble/ˈrʌmbl/v دىنگ دەدا تەو- شرىقەئى دى
- rumble/n دىنگى گەورە، تەقىنەو شرىقەئى (بوسك)
- rummage/ˈrʌmɪdʒ/v شتى ھەلگىچو وەرگىچ دىكا
- rumour/ˈrʌmə(r)/n قىسو قىسەلوك- دەمگۇ
- rumoured/adj دىگوترى- پىوپاگندە
- rump/rʌmp/n سىمت- پىشتەوئى گىبانەر
- run/rʌn/v ۱- راندەكا غاردەدا ۲- دەردەپەئى ۳- دەست پىدەكا ۴- درىژدەبىتەو ۵- دەزئى ۶- بە لومە دىكا تەو ۷- ئى دەچئى ۸- بىلاو دەبىتەو (رەنگ) ۹- بەرىئى گەشت دىكا ۱۰- كاردەكا ۱۱- ئىش پى دىكا ۱۲- بەرئو دەبا ۱۳- دەپالىوئى ۱۴- بوماوئى بەردەوام دەبئى ۱۵- بلاو دىكا تەو (گۇقار) ۱۶- دىكا تە ئاستى ۱۷- بەرىكەرت دەدۇزئى تەو ۱۸- رەختە دىگى ۱۹- پووپو دەبىتەو ۲۰- تامپۇن دىكا ۲۱- كۆپى دىكا ۲۲- دەزئى ۲۳- تەواو دىكا ۲۴- بىسەردەكەوئى (بە ئۆتۇمبىل) ۲۵- پانى دىكا تەو ۲۶- بەخىرا لە شتى دەوئى لە دەست دەرچو- ئاسان
- runaway/ˈrʌnəweɪ/adj ۱- كىلاو- خاپور ۲- ماندرو- تەندروستى خراب
- run up/n ماوئى پىش بوداوىكى دىكارو
- run/n ۱- راكردن- غاردان ۲- گەشت بەئۆتۇمبىل يان شەمەندەقەر ۳- نىمايشىكى درىژ ۴- زنجىرەيك رووداو ۵- داوايەكى مەزئى لە پى (لەسەرشتى) ۶- بەجىزەت بوونى شتى ۷- خال- نوقتە ۸- ئاسايسى
- on the run/adj ھەلاتو- خۇ بزرگەر
- run(r)/n پىلەيك لە پەيزە- پاىەكى قادرمە
- run(r)/v زەنگى لىندا
- runner/ˈrʌnə(r)/n ۱- راكەر- غاردەر ۲- قاچاغچى چەك، تلىاك
- runner-up/n برەوئى دووم
- running/ˈrʌnɪŋ/n غاردان- بەرئو بىردن

|                            |                           |                                |                                       |
|----------------------------|---------------------------|--------------------------------|---------------------------------------|
|                            | ۲- شوت (له یاری گولف) گیم |                                | ۲- قیرزه قیرز- هاتو هوزریا- دننگه دنگ |
|                            | ۴- گولله- فیشک            |                                |                                       |
| round/v                    | ۱- ده سوپه تیره           | row/v                          | (به دهنگی بهرن) دمه قالی دهکا         |
|                            | ۲- کۆتایی پی دینی         | rowdy/'raudi/adj               | چهنوون                                |
| roundabout/'raundəbaʊt/adj |                           | rowdily/'raudili/adv           | به ههرا                               |
|                            | ۱- زیاد له پیویست دریز    | rowdiness/n                    | ههرا- چهنوونی                         |
|                            | ۲- ناراسته خو، پینچاوپینچ | royal/'rɔɪəl/adj               | شاهانه                                |
| roundabout/n               | ۱- فلکه ۲- جولانه         | royal/n                        | یهکی له بنه ماله ی شا                 |
|                            | ۲- سه کۆی دهراندوهر       | royal blue/adj                 | شینیی تیز                             |
| rounders/'raundəz/n        | یاری یهکی                 | Royal Highness/n               | خاوهرن شکۆ                            |
|                            | نینگیزی یه له بیسیۆل دهچی | royalty/'rɔɪəlti/n             | ۱- شانزادهکان-<br>بنه ماله ی شا       |
| rouse/raʊz/v               | ۱- به ناگای دینی-         |                                | ۲- بهشی نوسهر له چاپکردنی کتیبه کهیدا |
|                            | له خهوی ههله دستینی       | rub/rʌb/v                      | ۱- ده خوری- گهرم دهکا                 |
|                            | ۲- ده بیروورژینی          |                                | ۲- ده سپری- لا دهبا ۳- ده شیلی        |
| rousing/'raʊzɪŋ/adj        | ورژینهر و بههیز           |                                | ۴- چهوره دهکا ۵- دهگری                |
| roust/raʊt/n               | بهزینیکی ئابرووهر         | rub/n                          | سپینه ره                              |
| roust/v                    | خراب ده بهزینی            | rubber/'rʌbə(r)/n              | ۱- رهشکه رهوه                         |
| route/ru:t/n               | ۱- ریگا- هینی هاتو چۆ     |                                | ۲- چر- پلاستیک                        |
|                            | ۲- ریگا- چاره سههر        | rubbery/'rʌbəri/adj            | وهک پیست چهچ                          |
| routine/ru:'ti:m/n         | رۆتین-                    | rubbish/'rʌbɪʃ/n               | ۱- زیل- گلنیش                         |
|                            | کاری بیزارکههر            |                                | ۲- قسه ی قۆپ                          |
| routine/adj                | ۱- نوپاره ههر رۆز-        | rubble/'rʌbl/n                 | که ریوچو بهردی شکاوه                  |
|                            | ئاسایی ۲- بیزارکههر       |                                | پاشماوه کهلاوه                        |
| routinely/adv              | ۱- به بهردهوامی           | rubella/ru:'belə/n             | سووریکی له لمانی                      |
|                            | ۲- به رییکوپینکی          | ruby/'ru:bi/n                  | گهوه هری شهوچرا- یاقوت                |
| row/raʊ/n                  | ۱- ریز- سهه               | rucksack/'rʌksæk/n             | چانتای پشتی، توره که                  |
|                            | ۲- ریز- ریزی دانیشتن      | rudder/'rʌdə(r)/n              | پارچه داری یان کانتزایی               |
| in a row                   | بی بوچان- یهک له دوا یهک  |                                | یۆ کۆتۆ لنگردنی ناراسته ی بهلهم       |
| row/v                      | ۱- سهول ئی دهدا           |                                | یان فرۆکه به کاردی، سوکان، ستیزن      |
|                            | ۲- دهگوازیتهوه به بهلهم   | rude/ru:d/adj                  | ۱- بی له دهب- دههپوت                  |
| row/n                      | بهلهمی به سهول            |                                | ۲- بی تام- پووج                       |
|                            | سهیران بهم بهلهمه         | rudely/adv                     | بی ره چاو کردنی بهرام بهر             |
| rowing/'rɔʊɪŋ/n            | سهول لیدان                |                                | بی له دهبانه                          |
| rowing-boat                | بهلهمی سهولدار            | rudeness/'ru:dnəs/n            | بی له دهمی                            |
| row/n                      | ۱- دمه قالی توند- توژی    | rudimentary/'ru:drɪ'mentri/adj | سههرکی- بهراییی                       |
|                            | به گارمهگار               |                                |                                       |

**roof top****roof top/n** بانی خانو**rook/ru:k/n** ۱- قەلەرەشكە

۲- فیلزان- قۆلچر ۲- قەلا (شەترەنج)

**room/ru:m, rum/n** ۱- ژور ۲- بواری

۲- جی ۴- پیویستی

**roomful/ru:mful/n** پیر بەژوود**roomy/ru:mi/adj** فرە- فرەوان**roommate/n** ھاوژوور**roost/ru:st/n** ھیلانە- ھیلین**rooster/ru:stə(r)/n** کەشەشیر- کەلەباب**root/ru:t/n** ۱- رەگ- رەگی دار

۲- رەگی ددان ۲- زیند

۴- سەرچاوە- رەسەن

**root/v** ۱- بەدوای شت دەگەری

۲- ئەسەرو ئەوسەردەکا

۳- پالپشتی دەکا ۴- ھانی دەدا

۵- لەرەگەرە ھەلیدەکینی

**rope/rəup/n** گوریس- پەت- کەندپ**rope/v** ۱- بەگوریس دەییەستیتەرە

۲- ناچارى دەکا/ناوچەکە گوریس

بەند دەکا

**rope ladder/n** قادەمى گوریس

پەیزەى لەپەت دروست کراو

**rosary/ru:zəri/n** تەزییح- توزیى**rose/rəuz/v** ھەلسا**rose/n** گولە سۆز- گولنى بۆنخۆش**rosemary/ru:zməri/n** دەومنى

بۆنخۆش

**rosette/ru:zət/n** باج (باجى لایەنى)

ھێمایە بۆ پشنگەرى

**roster/ru:stə(r)/n** کارنامە- لیستەى

ناوان

**rostrum/ru:strem/n** مەمبەر- سەكۆ**rosy/ru:zi/adj** ۱- پەمەمى/پىپازى

۲- دڵخۆشکەر- گەشین- گەشاو

**rot/ru:t/v** بۆگەندەبى- رزى دەبى**rot/n** بۆگەن بوون- رزى بوون- خوران**rota/ru:tə/n** ۱- لیستەى ناوان ۲- دادگای

تى ھەلچووئەرە

**rotary/ru:təri/adj** خولارە**rotate/ru:tət/v** دەخولیتەرە-

بەنۆرە دەخولیتەرە

**rotation/ru:tetʃn/n** خولانەرە- نۆرەیکە**rotor/ru:tə(r)/n** بزویئەر- خولینەر- پانکە**rotten/ru:tn/adj** ۱- تینکچو- خراب بوو

۲- ژور خراب ۲- رەق ۴- نەفرەتى

**Rottweiler/ru:twaile(r)/n** سەگنكى دەرە**rouge/ru:ʒ/n** سورراو**rough/ra:f/adj** ۱- زیر ۲- دپ

۳- رەق ۴- توند

۵- سەرپىچى ۶- بى ئىگدانەرە

۷- نەساغ

**roughly/adv** ۱- بەرەقى ۲- نزیکەى

رەقى- زىرى

**rough/adv** رەقائە- بەرەقى

۱- لە(رەش نووس)-

بەشئووى بەراىى

۲- بەترش و شیرین رازىە

**rough it/v** ژيانىكى بەراىى دەزى**roughage/ra:fɪdʒ/n** ھەرسکەر- دنگەرەو**roughen/ra:fn/v** رەق- زیر دەکا**round/raund/n** بازنەمى- خپ**round trip/n** ۱- چوون و ھااتنەرە

۲- ھااتنەرە

**round/adv** بەرەو دواو دەگەریتەرە

بادەدانەرە/چەند بادانەرەیکە- لە چوار دەورە

**round/prep** ۱- چوار دەورە

۲- لە لایەكەى تر ۲- لە چواردەورە

۴- نزیکى ۵- سەرپا ۶- نزیکەى

**round/n** ۱- زنجیرەبى سەردان

۲- خواردنەرە (ئارەق)



**rock climbing****rock climbing/n** بەسەرچياكەوتىن**rock/v** ۱- ئەملاو ئەملا دەكا

۲- بەرەر پىش و پاش دەچى

۳- دەمەزى بەتوندى- دەمەزى

**rock/n** مۇسقاى رۇك**rock and roll** مۇسقاى رۇك ئاند رۇل**rocket/'rɒkɪt/n** ۱- رۇكىت- موشەك

۲- موشەك (گوللە موشەك)

۳- تىرى ئاگرى

**rocket/v** خىرا زياد دەكا**rod/rɒd/n** دار- توول**rode/rəʊd/v** سواربوو**rodent/'rəʊdnt/n** گيانەمەرى كرتىنەر

رەك جورج و كەروئىشك... ھتد

**rodeo/'rəʊdiəʊ, rəʊ'deɪəʊ/n**

وازی سوار چاکی

**roe/rəʊ/n** ھىلكە يان تووی نىزەي ماسى**rogue/rəʊg/n** ۱- تەلەكەباز

۲- سىنەندى ۳- زۇل

**role/rəʊl/n** رۇل- پيشە**role-play/n** گەمەى نواندىنى رۇل**roll/rəʊl/n** ۱- لوول- ئولەك ئاسا- خرىپە

۲- ئەنگوتك

۳- لىستەى رەسمى ئاوان

۴- تۇمار

۵- ئەملاو ئەملا كىردن- لەنگەر نەگرتن

۶- گرەف- دەنگى نىزم و نرۇژ

**roll/v** ۱- غلۇر دەپىتە/و

لەسەر سىنگ دەپوا

۲- دەسورپتەو ۲- لوول دەدا

۴- خىردەكا ۵- تەخت دەكا

۶- بەلادادى

**roll in/v** دەرۇزى- دەبارى- زۇر دى**roll up/v** ۱- گىرۇدەبى

۲- دوادەكەوى ۳- دەرەنگ دى

**rolling-pin/n** تىرۇك**roller/'rəʊlə(r)/n** ۱- بابۇلە- رۇلەر

۲- پىچ گرىدەر ۳- باگوردان

**roller-coaster/n** ھىلى مەرگ:

جۇرە يارىەكە لە يارىگانكان ھەيە

**roller-skate/n** پىلاوى بۇلبەلەن**roller-skate/v** بە پىلاوى بۇلبەرىن دەپوا**roller-skating/n** لەسەر بەستەلەك

خىزىن بە پىلاوى بۇلبەلەن

**Roman/'rəʊmən/adj** رۇمانى**Roman/n** رۇمانى (ھاۋلاتى رۇما)**the Roman Alphabet** ئەلف باى

رۇمانى- لاتىنى

**Roman Catholic/n** ئەندامى كەنىسەى

كاسۇلىكى

**Roman Catholicism/n** پىروپاۋەرى

كەنىسەى كاسۇلىكى رۇمانى

**Roman Numerals/n** ژمارەى رۇمانى**romance/rəʊ'mæns/n** ئەقىندارى-

ھەستى ئەقىنى

رەوشى ئەقىنى رۇمانى ئەقىنى- دلدارى

**romantic/rəʊ'mæntɪk/adj**

۱- رۇمانتىكى ئەقىنى

۲- سۆزى- دلدارى- خەيالى

**romantic/n** كەسىكى خەيالى**romantically/rəʊ'mæntɪkli/adv**

ئەقىندارىانە- لە پەوى سۆزەو- دلدارىەو

**romanticize/rəʊ'mæntsəɪz/v**

بەشىۋەھەكى رورۇنەر

پيشانئەدا- پەرۇمانسى دەكا

**romp/rɒmp/v** بە قارقىز يارى دەكا

ھەلبەز جەمبەزى دەكا

**romp/n** قىزەقىز**roof/ru:f/n** بىنچ- بان**roof-rack/n** بانى ئۇتۇمبىل

چەمچەى ئۇتۇمبىل

## rise

- rise/v ۱- بەرز دەپيئەتەۋە ۲- زياد دەكا  
۲- مەلئەستى ۴- رادەبىي  
۵- مەلئى- رۇژ بەرز دەردەكەمۇي  
۶- دى ئە... ۷- بەرەمەستى دەكا
- rising/'raɪzɪŋ/n شۇرش- راپەرىن
- rising/adj ۱- بەرزايى ۲- بەرز ۳- زياد  
۴- بەرز بۇۋە (بەناۋ بانگ)
- risk/rɪsk/n ۱- زەرەر- زيان  
۲- چەرىزەكارى ۲- ترس هين
- risk/v خۆى توشى ترس دەكا-  
خۆى دىختە ترسەۋە
- risky/'rɪski/adj ترسناك
- rissole/'rɪsɒl/n پارچە گۆشتى  
سوركرارە
- ritual/'rɪtʃuəl/n ۱- رىئو رەسم ۲- نەرىت  
ritual/adj نەرىتانه، سرەۋتىي
- rival/'raɪvl/n ۱- پىئىشپەكى كەر-  
بەرىبەرىكانى كار ۲- بەرامبەر- دژ
- rival/v پىئىشپەكى دەكا
- rivalry/'raɪvri/n پىئىشپەكى
- river/'rɪvə(r)/n رويار
- riverside/'rɪvəsɪd/n قەراغى رويار-  
كەنار- لىۋار
- rivet/'rɪvɪt/n برغى- بەستىنەرى  
كانزايى
- rivet/v بەركارىگەر دەبى  
كارى تى دەكا- سرتجى رادەكەشنى
- riveting/adj خۇش- سەرىج راکىش
- roach/rəʊtʃ/n ۱- ماسىەكى بچوكى  
ئەۋرۋپىيە ۲- سىسىرەكە
- road/rəʊd/n رىگا- چادە
- by road بە ئۇتۇمبىل- پاس
- on the road لە گەشت
- roadblock/'rəʊdblɒk/n بەرىبەست
- roadside/'rəʊdsɪd/n لىۋارى رىگا-  
قەراغى رى

## road tax/n

## roadway/'rəʊdweɪ/n

## road works/'rəʊdwɜːks/n

## road worthy/'rəʊdwɜːði/adj

## roam/rəʊm/v

## roar/rɔː(r)/n

## roar/v

## roaring/'rɔːrɪŋ/adj

## roast/rəʊst/v

## roast/adj

## roast/n

## rob/rɒb/v

## robber/'rɒbə(r)/n

## robbery/'rɒbəri/n

## robe/rəʊb/n

## robin/'rɒbɪn/n

## robot/'rəʊbɒt/n

## robust/rəʊ'bʌst/adj

## rock/rɒk/n

## on the rocks

## rocky/'rɒki/adj

## rock bottom/n

## باجى رىگا

## ئەۋبەشەى رىگا

## كە بۇ ئۇتۇمبىل بەكاردى

## دەزگامى

## چاڭكردى رى

## بۇ سوارىيون

## دەشى لە رىگادا

## دەسۋىتەۋە/بىكار دەسۋىتەۋە

## نەرەى شىر- گره- قاقا

## گرهى دى

## قاقا دى- ھاۋاردەكا- دەنەرىنى

## ۱- نەرە

## ۲- زۇر مەزىن ۲- باش دەسۋىتى

## دەبىزنى- دەبىزنى

## ۱- گەرم و وشك دەكاتەۋە

## ۲- سور دەكاتەۋە

## بزائو

## ۱- گۆشتى بزائو

## ۲- گۆشت سوركرەنەۋە لە سەيران

## ۲- گۆشتى رۇست

## ۱- دەدزى ۲- بىۋەرى دەكا

## دز

## دزىن

## رۇب- جلى نووستن

## بالندەى دەنگخۇش

## بالندەىكى رەنگ قاۋەبىسى سىنگ سورە.

## رۇبۇت

## بەھىز- چوارشانه

## ۱- بەرد- كەور

## ۲- بەردى لىۋار دەريا

## ۳- گاشە بەرد ۴- چە ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

## ۱- جۇرە ئارەقىكە

## ۲- ۳- ۴- ۵- جۇرە جەلۋايەكى رەقە

| right                    | 303                            | rise                                     |
|--------------------------|--------------------------------|--|
| right/n                  | ۱- چاکه ۲- خَیَر               | ۱- تەلەفۇن دەکا                          |
|                          | ۲- ماف- دەسەلەت                | ۲- زەنگ لى دەکا                          |
| be in the right          | لەسەر راست                     | ۳- دەنگىكى دەك زەنگى لى دى               |
| by rights                | بەپىنى عدالەت                  | ۴- بەناگا دىنى ۵- دەنگى لى بەرز دەبىتەمە |
| right of way/n           | ۱- مافى بەرپاس                 | كۆتايى بەتەلەفۇنكردەكەى دىنى             |
|                          | ۲- مافى پەرىنەمە               | دەنگى بەرپونى دى                         |
| right/v                  | راستى دەكاتەمە- راست دەكاتەمە  | دەنگى بەرز دى                            |
| righteous/raɪtʃəs/adj    | ۱- پىاوى                       | دەنگى زەنگ                               |
|                          | باش- لە خواترس ۲- راست         | بەستەلەك                                 |
| rightful/raɪftl/adj      | ۱- بەداد                       | خزىن لەسەر بەستەلەك                      |
|                          | ۲- راست ۲- شەرى                | دەشوا- بەئار دەشوا                       |
| rightfully/raɪftli/adv   | بەگۆزەرى ياساسا                | ۱- شوشتن ۲- بۆيە پىچ                     |
|                          | يان شەرىعت                     | نازارە                                   |
| rigid/rɪdʒɪd/adj         | ۱- توند ۲- رەق                 | ناشوب- نىگەرانى- قاقىز                   |
|                          | ۲- وشك ۴- توند                 | مەراۋمۇرىا دەکا                          |
|                          | ۵- دۇرەق ۶- رەق- نەچەقبو       | قارقىز دەکا- رەقتارى مۇقائە دەکا         |
| rigidity/rɪ'dʒɪdətɪ/n    | رەقى- توندى                    | نازارە دەکا                              |
| rigidly/rɪdʒɪdli/adv     | بەتوندى-                       | بەژدەرى دەپن لە ناشوب                    |
|                          | بەرەقى                         | بەشداربوو لە توندو تىزى                  |
| rigour/rɪgə(r)/n         | ۱- رەقى- دۇرەقى-               | بەشداربوو لە نازارەمۇ ناشوب              |
|                          | توندى ۲- دۇرارى مەشەقت         | مۇقائى- توندو تىز                        |
|                          | ۲- ساردى                       | شىنگىر                                   |
| rigorous/rɪgərəs/adj     | ۱- لەسەرخۇ                     | ۱- شەق دەپن ۲- دەپن                      |
| rigorously/adv           | بەموردى- بەتوندى               | ۳- بەخىراو توندى رادەكىشى ۴- دەردەپەرى   |
| rigorousness/n           | دۇرارى- توندى                  | فنىلى لى دەکا-                           |
| rim/rɪm/n                | ۱- لىۋار- لىۋارى پىالە-        | نرخىكى گران داوا دەکا- دەپەرى قولى بېرى  |
|                          | كۆپ ۲- چوارچىۋە                | پارچە پارچەى دەکا                        |
| rind/raɪnd/n             | توئىك- بەرگ                    | ۱- ونجر ونجرى دەکا                       |
| ring/rɪŋ/n               | ۱- ئەنگوستىلە                  | بېرىن- شەفكردن                           |
|                          | ۲- ئەلقە ۲- بازەنە ۴- نەمپىشگە | گەپپو                                    |
|                          | ۵- چاۋ ۶- كۆمەلەك چەتە         | پى دەکا- دەگەپپى                         |
| ring/v                   | بازنە دەكىشى- دەورەدەرى        | ۱- شەپۇلى مۇش                            |
| ringleader/rɪŋli:də(r)/n | سەرکردەى چەتە                  | ۲- لايە لايە ۲- قاقاي نەرم ۴- خورە خور   |
| ringroad/n               | چادەى دەورەى شار               | ۱- زىادە ۲- زىادە لە مۇچە                |
|                          |                                | ۲- بەرزبۇنەمە ۴- بە شوهرەت بوون          |
|                          |                                | ۵- مەلەتن(رۇن) ۶- شۇپش                   |
|                          |                                | ۷- لەخو پابوون                           |

rib/rib/n

په راسو

ridiculous/ri'dɪkjələs/adj

۱- گالته یی پینکه نیماوی ۲- گه لحو

ribbon/ribən/n

شریت

ridiculously/adv

۱- به گالته جاری

rice/raɪs/n

برنج

۲- به شیوه یی باوهر نه که ی

rich/ri:tʃ/adj

۱- دوهله مهنده ۲- زمنگین

rife/raɪf/adj

باو- به ریلو

۲- دوهله مهنده به- به پییت

rifle/raɪfl/n

تفنگ- کلاشینکوف

۴- گران ۵- به هیز

rifle/v

له شت ده گهری- تا بدزی

the rich/n

دوهله مهنده کان

rife/raɪf/n

۱- جیابونه وه ۲- شهق- لریز

richly/adv

به زور باشی- به تهواوی

rig up/v

خیرا دروست ده کا

richness/ri:tʃnəs/n

۱- چویری

rig/rɪg/n

سه کوز

۲- زوری سامان ۲- دوهله مهنده ی

rigging/n

گوریسی راگری چارزگی که شتی

riches/ri:tʃɪz/n

پارهو سامان

rig/v

قوپیه ده کا- غه شده کا

rickety/ri:kəti/adj

لاواز- له جی چوو-

right/raɪt/adj

راست

خهریکه بشکی- لاواز

right/adv

بهرهو راست

ricochet/ri:kəʃeɪ/v

ده رده پهری-

right/n

راسته

هه لنده قوزنتوه

the right/n

راسترو

rid/rid/v

ریزگار ده کا- ده ریز ده کا

right hand/n

دهسته راست

get rid of

۱- ریزگاری ده بی

right handed/adj

راستانی- راسته یی

۲- ده یکوژی

right hand man

پیایوی دهسته راست

riddance/ri:dns/n

ریزگار بوون

right wing/n

بانی چهپ (له پارته سیاسی)

ridden/ri:dn/v

سوار بوو

right/adj

راسترو

ridden/adj

پهره- تری

right/adj

۱- راست- دروست- گونچاو

riddle/ri:dl/n

۱- لوغز- مه تل- شاراهه

right/adj

۲- ناسایی ۳- شرعی

۲- بیژینگ

right/adj

۴- حقیقی ۵- باشه

riddled/adj

۱- سه رسام ده کا

as right as rain

تهندروستی زوری باشه

۲- غه ریبیل ده کا / بیژینگ ده کا

rightly/adv

بهره ده لئی بومیه

ride/raɪd/n

سوار بوون- سوار چاکی

rightness/raɪtnəs/n

تهندروستی- راستی

ride/v

سوار ده بی

right angle/n

گوشه وه ستاو

rider/raɪdə(r)/n

سوار- سوار چاک

right/adv

۱- به شیوه یی که دروست

riding/raɪdɪŋ/n

سواری ناسپ بوون

right/adv

۲- به شیوه یی که گونچاو ۳- خوت ناماده که

ridge/ri:dʒ/n

۱- زنجیره یه که له

right/adv

۴- به تهواوی ۵- تا کو تایی

لوتکه چیاکان ۲- پشتی چیا- شه قل

right/adv

۶- هه موری ۷- دهسته جی

ridicule/ri:dkju:l/n

گالته

right/adv

۸- زور به ریز

گالته پی کردن

ridicule/v

گالته پی ده کا-

پی پی راده بووری

**reversible****reversible**/rɪ'vɜ:səbl/adj دوپه‌په‌ره

به‌مه‌رئو پوو له‌به‌ره‌ده‌کری

**revert**/rɪ'vɜ:t/v ده‌گه‌په‌تسه‌به‌بو باری

په‌شوو

**review**/rɪ'vju:/n ۱- پیداجوونه‌ره

دوباره تهماشاگردنه‌وه

۲- خسته‌نه پوو یان ره‌خه‌ گرتن

له (کتیب)

**review**/v ۱- پیدانه‌چیتسه‌وه-

ده‌وره‌ده‌کاته‌وه

۲- پای خوئی ده‌ره‌به‌پئی له‌ باری

**reviewer**/rɪ'vju:ə(r)/n ۱- ره‌خه‌نگری

نه‌ده‌یی یان هونه‌ری ۲- پیداجوونه‌ره

**revise**/rɪvaɪz/v هه‌مواره‌ده‌کا-

پاکه‌ده‌اته‌وه

بزارده‌کا

**revision**/rɪ'vɪʒn/n بزارکردن

پیداجوونه‌وه- ده‌وره‌کردنه‌وه

**revival**/rɪ'vaɪvl/n ۱- بوژاندنه‌وه-

زیندوکردنه‌وه

۲- نه‌مایه‌شگردنی شانۆگه‌ری‌به‌کی

له‌ بیرکراو

**revive**/rɪ'vaɪv/v

۱- به‌هیزی ده‌کاته‌وه

۲- ده‌یپوژئیتسه‌وه- نوئی ده‌کاته‌وه

**revolt**/rɪ'vɔlt/v ۱- شۆرش

به‌ریاده‌کا

۲- یاخی ده‌بی

۳- بیژاری ده‌کا

۱- شۆرش ۲- یاخی‌جوون

**revolt**/n**revolting**/adj قه‌یزه‌ون- بیزارکهر**revolution**/ˌrevə'lju:ʃn/n

۱- شۆرش ۲- یاخی بوون

**revolutionary**/ˌrevə'lju:ʃənəri/adj

۱- شۆرشگه‌ری

۲- گوپانی به‌ره‌تی

**revolutionary**/n شۆرشگه‌ری**revolutionize**/ˌrevə'lju:ʃənəɪz/v

۱- گوپانی به‌ره‌تی لی‌ده‌کا

۲- شۆرش تیندا به‌ریا ده‌کا

**revolve**/rɪ'vɔlv/v ۱- ده‌سوپیته‌وه

۲- جه‌خت ده‌کا له‌سه‌ره

**revolving**/adj سوپانه‌وه- خوئنه‌ره**revolver**/rɪ'vɔlvə(r)/n ده‌مانچه**revulsion**/rɪ'vʌlʃn/n قه‌یزه‌بوونه‌وه**reward**/rɪ'wɔ:d/n ۱- پاداشت- خه‌لات

۲- کری ۳- بزارده‌وه

**reward**/v خه‌لاتی ده‌کا**rewarding**/adj دلخۆشکهر-

ویژدان هه‌وینه‌ره

**rewind**/rɪ'waɪnd/v شریته‌که به‌ره‌وه دواوه

ده‌گه‌په‌تسه‌وه

**rewrite**/ˌrɪ'raɪt/v دوباره ده‌نووسیتسه‌وه**rhetoric**/'retərɪk/n ره‌وانه‌په‌زی**rhetorical**/rɪ'tɔrɪkl/adj ۱- ره‌وان

۲- وروژنه‌ره

**rhetorically**/adv ۱- ره‌وانه‌په‌زیانه

۲- به‌شێوه‌به‌کی ده‌سه‌کهر

**rhetoric question**/n پرسپاری بی وه‌لام**rheumatism**/'ru:mətɪzəm/n رۆماتیزم**rheumatic**/'ru:mætɪk/n بابای بادار**rheumatic**/adj باداری**rhino**/'raɪnəʊ/:**rhinoceros**/'raɪnɔsərəs/n

کهرکه‌ده‌ن/یه‌ک قۆچ، پاره/ ده‌ره‌م

**rhubarb**/'ru:bɔ:b/n رهیباس، رهیواس**rhyme**/'raɪm/n ۱- سه‌روا ۲- هه‌مان ده‌نگ

شیه‌ری سه‌روادار

**rhyme**/v هه‌مان سه‌روای هه‌یه

نه‌وانه‌ی هه‌مان سه‌روا یان ده‌نگیان هه‌یه

له‌گه‌ل یه‌کیان ریزده‌کا.

**rhythm**/'rɪðəm/n ره‌زم- کئیش**rhythmic**/'rɪðmɪk/adj کئیشدار

## retirement

retired/ri'taɪəd/adj خانه‌نشین

retirement/ri'taɪəmənt/n

۱- خانه‌نشینی ۲- حواونه‌وه

retiring/ri'taɪərɪŋ/adj

همین و شهرمن- گوشه‌گیر- کم‌دوو

retort/ri'tɔ:t/v دهبه‌جی و هلامی

دهداتوه

retort/n وه‌لامیکی توره- بروسکه وه‌لام

retrace/ri'treɪs/v ۱- ده‌گه‌ریته دواوه

۲- به‌رهو دواوه هه‌نگاو داوی

retract/ri'trækt/v په‌شیمان ده‌بیته‌وه

قسه‌ی خوی ده‌کشیته‌وه

retreat/ri'tri:t/v ۱- ده‌شکی-

ده‌به‌زی- ده‌شکیته‌وه

۲- پاشه‌کشی ده‌کا

retreat/n به‌زین- پاشه‌کشی

retribution/retri'bju:ʃn/n سزا

پاداشت

retrieve/ri'tri:v/v ۱- ده‌گه‌ریته‌وه

۲- زانیاری تومارکراو له‌ کومپیوتر

ده‌دوژیته‌وه- چاکده‌کا

retrieval/ri'tri:vɪ/n گه‌یرانه‌وه

ده‌هینان

in retrospect له‌ کاتی‌بیرکردنه‌وه

له‌ بوداوی رابردوو

retrospective/retro'spektɪv/adj

گه‌رانه‌وه بۆ رابردوو

کاریگه‌ری کۆنخواری

return/ri'tʌ:n/v ۱- ده‌گه‌ریته‌وه

۲- دووباره‌ ده‌ست پی‌ده‌کاته‌وه

۲- وه‌لامی دهداتوه

returnable/ri'tʌ:nəbl/adj

ده‌کری‌ بگه‌ردریته‌وه

return/n ۱- گه‌رانه‌وه ۲- دانه‌وه

۳- لیدان به‌رهو دواوه

۴- قازانج- ده‌سکوت

by return دهبه‌جی

in return له‌باتی

return fare/n کری‌ی گه‌رانه‌وه

reunion/ri:'ju:niən/n ۱- ئاهه‌نگی

به‌یه‌ک شادی‌بوونه‌وه

۲- به‌یه‌ک شادی‌بوونه‌وه- یه‌گه‌رتنه‌وه

reunite/ri:'ju:nait/v یه‌کده‌گه‌رتنه‌وه

rev/rev/n سوپانه‌وه له‌ دوری شتی‌ک

rev/v ۱- ده‌سوپیته‌وه

خه‌یرایی گه‌یر زیاد ده‌کا

reveal/ri'vi:l/v ۱- ئاشکرا ده‌کا ۲- ده‌درکینگی

۳- به‌ده‌رده‌خا

revealing/ri'vi:lɪŋ/adj نه‌ینگی درکین-

ئاشکراکهر

reveal/revl/v چیژ وهرده‌گری

revelation/revə'leɪʃn/n ۱- ده‌رکه‌وتن

۲- ئاشکرا‌بوون ۳- مه‌نده‌هوشکهر

۴- سروس ۵- نیله‌ام

revenge/ri'vendʒ/n تۆله

get revenge/n تۆله‌ ده‌سینیته‌وه

revenge/v تۆله‌ ده‌کاته‌وه

revenue/revənju:n/n ده‌رامه‌ت- قازانج

ده‌اهات

reverence/ri'veərəns/n ریزگرتن

Reverend/ri'veərənd/adj ۱- جه‌زمت

۲- له‌قه‌بیکسی مه‌سیحی‌یه‌ بۆ قه‌شه

reverent/ri'veərənt/adj به‌ریز- به‌شکۆ-

لایه‌ق

reversal/ri'vɜ:sɪl/n ناوه‌ژوکردنه‌وه-

سه‌راو‌قونکردنه‌وه

reverse/ri'vɜ:sɪs/adj پیچه‌وانه‌- دژ-

به‌رهو دواوه

reverse/v ۱- پیچه‌وانه‌ ده‌کاته‌وه

ناوه‌ژوو ده‌کاته‌وه- قوئب ده‌کا

سه‌راو‌گه‌یر ده‌کا- سه‌راو‌گه‌یر ده‌بی

۲- وهرده‌گری- ئالو‌گۆر ده‌کا

|                             |  |
|-----------------------------|--|
| rest                        | چېتر له باره يوه نه درى  |
| rest on                     | دوه ستنه سمر   |
| rest/n                      | حسانه وه - پشودان<br>بين فدان  |
| restful/restful/adj         | ميشك حموينر - نارام به خش  |
| restroom/restroom/n         | د دستشوز - ناو دست   |
| rest/n                      | پاشماوه - نواشي دى   |
| rest/n                      | چينځتخانه  |
| restaurant/restroom/n       | چينځتخانه  |
| restless/restless/adj       | بى نارام -<br>نيگيران - خوزراو   |
| restlessly/restlessly/adv   | به نيگيرانى يوه  |
| restoration/restoration/n   | 1- چا ككردن - نوره نكردنوه<br>2- به كار هيڅستنه وه 2- گراننده                                |
| restore/restore/v           | 1- دگيرنه بۇ بۇ باري پيشووى.<br>2- به كارى دښته وه<br>3- چا ككده كاته وه - نوره نكده كاته وه |
| restrain/restrain/v         | بهرتهنگ دهكا - گه ماروى ددها<br>بهرده ستى دهكا - دهمكوتى دهكا                                |
| restrained/restrained/adj   | خوگر   |
| restrained/n                | خوگرتن - سنور  |
| restraint/restraint/v       | سنورى<br>دياردهكا  |
| restricted/restricted/adj   | چرده كاته وه - جهخت دهكاته وه  |
| restriction/restriction/n   | سنور دراو  |
| restrictive/restrictive/adj | خوبه ستنه وه - ديارى كردن<br>دياركارو  |

|                               |   |
|-------------------------------|---|
| result/result/n               | 1- نه نجام 2- سود<br>2- بهرهم - ناكام، نه نجامى تاقي كردنه وه<br>3- دوزينه وه |
| result/v                      | 1- سمرچاوه دگرى له - دى له<br>2- بهرهم دښى - دهبيته هوى                       |
| resume/resume/v               | دووباره دست<br>پى دهكاته وه، تى هملده چيته وه                                 |
| resume/n                      | تى هملچونه وه   |
| resume/n                      | كورتهى ژياننامه   |
| resumption/resumption/n       | تى هملچونه وه   |
| resurrect/resurrect/v         | 1- دوزينه وه<br>2- پيشكش دهكاته وه  |
| resurrection/resurrection/n   | 1- زيندو كردنه وه<br>2- بوژاننده وه - زيندو بوونه وه (بوژى قيامت)             |
| resuscitate/resuscitate/v     | 2- زيندو بوونه وى مسيح P<br>دوژينه وه -<br>هماسه دښته وه بهر                  |
| resuscitation/resuscitation/n | 1- بوژانه وه<br>2- هماسه دى دستكرد  |
| retail/retail/n               | 1- فروشتنى شومك<br>2- تاكفروشى  |
| retailer/retailer(n)/n        | تاكفروش، كه تفروش   |
| retain/retain/v               | 1- ده پيارى زى<br>2- ده پيښته وه 2- له دستى نانا                              |
| retaliate/retaliate/v         | 1- توله دهكاته وه -<br>وهك نه وه دهكا 2- هه مان كار دانه وه دهكا              |
| retaliation/retaliation/n     | توله  |
| retarded/retarded/adj         | كهم نه قل - دواكه و توو   |
| retention/retention/n         | پاراستن - هيڅستنه وه  |
| rethink/rethink/v             | بى ليده كاته وه<br>دووباره پيدانه چيته وه                                     |
| retina/retina/n               | توبى چاو  |
| retinue/retinue/n             | دوست و پښوند  |
| retire/retire(v)/v            | 1- خانه نشين دهبن<br>2- واژ دښى 2- دهگيرنه وه                                 |

ھەندەگىرى لە، ۋازدېئىنى لە پۈستەكەي،

دەست لەكار دەكېشىتەرە

۲- بەچۇك دادى

resigned/rɪ'zaɪnd/adj

۱- تەسلىم بەنەمرى ۋاقىع بوو

۲- بەچۇكا ھاتو

resignation/ˌreɪzɪ'neɪʃn/n

ۋازھېئان، دەست لەكار كېشانەۋە

resilient/rɪ'zɪliənt/adj

ھېندە بەھىزە

زۈۋ دەگەرېتەرە بارى پېشۋوى

resilience/rɪ'zɪliəns/n

شىئاشى گەرپانەرە بۇيارى پېشۋوو

resist/rɪ'zɪst/v

۱- بەرگىرى دەكا

۲- بەرەنگارى دەكا، بەرھەلىستى دەكا

resistance/rɪ'zɪstəns/n

بەرگىرى- بەرھەلىستى

resistant/rɪ'zɪstənt/adj

۱- خۇجىر ۲- بەرھەلىستىكار- دۇ

يەكلایى كار-

resolute/'rezəlʊt/adj

نەگۇر

يەكلایى كەرانە،

resolutely/adv

بە توندى

resolution/ˌrezə'lu:ʃn/n

۱- رابتەۋى

۲- بېيارى يەكلایى كەرەۋە

۲- بېرەۋەر ۴- بېيارى رەسىمى

resolve/rɪ'zɒlv/v

۱- چارە دەكا

۲- بېيار دەدا

resort/rɪ'zɔ:t/v

پەنا دەبا

resort/n

ھارېنە ھەرار

resounding/rɪ'zaʊndɪŋ/adj

دەنگىكى بەر- نۇر مەزن

دەنگدەرەۋە

resource/rɪ'sɔ:s, rɪ'zɔ:s/n

دەرەمەت- سامان

resourceful/rɪ'sɔ:sfʊl/adj

زۇرزان- بەرەدار- كارامە

respect/rɪ'spekt/n

رېز

بەرېزى- بايەخدان- چاۋپۇشكردن

۱- پوۋگە- خاتىرگرتن

with respect to

سەبارەت بە

respect/v

رېزى دەگىرى- خاتىرى دەگىرى

respectable/rɪ'spektəbl/adj

رېزدار- چاك

بەرېز- باش- زۇر

respectful/rɪ'spektfʊl/adj

بەرېز- بەھەببەت شەرمەن- بە نەدەب

respective/rɪ'spektɪv/adj

ھەرىكەتى كارى خۇي/ تايبەت بە كەسانى پەيوھندار

respectively/rɪ'spektɪvli/adv

يەك لە دوای يەك

respiration/ˌrespə'reɪʃn/n

ھەناسەدان

respire/rɪ'spaɪə(r)/v

ھەناسە دەدا

respite/'respaɪt/n

ھەناسەى كورت- بېين قەدان

respond/rɪ'spɒnd/v

ۋەلامى دەداتەرە بەرەۋ پېرى دەچى

response/rɪ'spɒns/n

ۋەلام- كار دەنەرە بە پېرەرە چوون

responsibility/rɪ'spɒnsə'bɪlɪtɪ/n

بەرېرسىيارى- پىنگەبېن

ھەست بەبەرېرسىيارى كردن/شەرك

responsible/rɪ'spɒnsəbl/adj

بەرېرس (دەسە لاتدار)

بەرېرس (تاۋانبار- لۇمەكراۋ)

بەرېرس (ئەسەر يەتى...)

جىنى باۋەر- پىنگەبىۋ- گىزىك

responsibly/adv

بە ئاقلاۋە- بەزىرانە

responsive/rɪ'spɒnsɪv/adj

گۇنگىر- بايەخدان

بەھانا ھاتو

rest/rest/v

دەخەسېتەرە- پشۋودەدا

رې دەدا بەھوئىتەرە- پالپەشتى دەكا



- reproductive/ri:prə'dʌktɪv/adj  
 ۱- زاوژنی ۲- بزۆك: ئەندامی زاوژی  
 reproof/ri'pru:f/n  
 ۱- ئۆمەكردن  
 ۲- بېرەو ھەنشاخان  
 reprove/ri'pru:v/v  
 ۱- ئۆمەي دەكا  
 ۲- بەپەوی ھەلدەشاخی  
 reptile/'reptail/n  
 گیانەنومەری خشۆك  
 republic/ri'pʌblɪk/n  
 كۆمارىيە (رژىم)  
 republican/ri'pʌblɪkən/adj  
 كۆمارىيە  
 republican/ri'pʌblɪkən/n  
 لاپەنگىرى رژىمى كۆمارى  
 Republican/n  
 ئەندامى پارتى  
 كۆمارى  
 repudiate/ri'pjʊ:diət/v  
 ۱- رەتدەكەتەرە  
 ۲- خۆى ئې بېرەرى دەكا  
 repulsion/ri'pʌlʃn/n  
 بېزىردەنە-سەل  
 repulsive/ri'pʌlsɪv/adj  
 بېزىراو  
 reputable/'repjətəbl/adj  
 ناوایانگ  
 باش  
 reputation/repju'teɪʃn/n  
 ناوایانگى - ناسراوى/ ناموس  
 reputed/ri'pjʊ:tɪd/adj  
 گرىمانكراو- وادانراو  
 reputedly/ri'pjʊ:tɪdli/adv  
 ۱- دەك دەلئین  
 request/ri'kwest/n  
 داواكردن  
 at sb's request  
 لەسەرداواى  
 on request  
 لەكاتى پېئویست  
 request/ri'kwest/v  
 داوا دەكا  
 require/ri'kwaɪə(r)/v  
 ۱- پېئویست دەكا  
 ۲- داوا دەكا  
 ۳- رادەسپىزى  
 requirement/ri'kwaɪəmənt/n  
 پېئویستى

- rescue/'reskju:/v  
 رىزگار دەكا  
 rescue/n  
 كودارى رىزگار كردن  
 rescuer/'reskju:ə(r)/n  
 رىزگار كەر  
 research/ri'sɜ:tʃ/n  
 توژىنەنومە  
 research/ri'sɜ:tʃ, 'ri:sɜ:tʃ/v  
 توژىنەنومە - ساز دەكا  
 researcher/ri'sɜ:tʃə(r)/n  
 توژىنەر  
 resemble/ri'zembəl/v  
 پەنسى دەچى - لەو دەكا  
 رەنگى وى دەكا  
 resemblance/ri'zembəns/n  
 پىكچوون  
 resent/ri'zent/v  
 ۱- تۆپە دەپىن ۲- بېزار دەپىن  
 resentful/ri'zentfl/adj  
 ۱- جارس ۲- تۆپە  
 resentment/ri'zentmənt/n  
 ۱- تۆپەپوون  
 ۲- جارسبوون- ۳- ھەرسبوون  
 reservation/rezə'veɪʃn/n  
 ۱- جى گرتن  
 ۲- ھەست بەگومان كردن لە بارەى  
 reserve/ri'zɜ:v/v  
 ۱- تەرخان دەكا  
 ۲- دەپارىزى  
 reserve/n  
 ۱- يەدەك - يارىزانى يەدەك  
 ۲- پارىزراو يەزەپەرى ياسا  
 ۳- خۇپاراستن ۴- پى دەنگى  
 reserved/ri'zɜ:vɪd/adj  
 شەرمەن- رادەرنەپەر  
 reservoir/rezə'vɔ:(r)/n  
 ئارگە، بىندەر -  
 ئار پاراستن  
 reside/ri'zaid/v  
 دەژى، ئاكنجى دەپى لە  
 residence/'rezɪdəns/n  
 جى- بارەكا- مال  
 resident/'rezɪdənt/n  
 ۱- نىشتەجى-  
 دانىشتووى  
 ۲- دابەزىو- مېوانى - نەفەرى ئوتۇل  
 residential/rezɪ'denʃl/adj  
 ۱- نىشتەنى- جى خانووبەرە نەك فەرمانگە  
 ۲- شوئىنى دانىشتن: مال  
 residue/'rezɪdju:/n  
 پاشماو،  
 بەرماو  
 resign/ri'zain/v  
 ۱- دەست

## repellent

repellent/n ماددەى دۆڭەزىندەۋەر

repent/rɪ'pent/v تۆبە دەكا /

پەشيمان دەپىنتەرە لە گوناھ

repentance/rɪ'pentəns/n تۆبە -

repentant/rɪ'pentənt/adj تۆبەكار /

پەشيمان

repercussion/ri:pə'kʌʃn/n

ئاكامى خراپ - سەدای خراپ

repertoire/'repɔ:twa:(r)/n

ئەر ھەمەر شانۇگەرە و مۇسقىايە  
 كە ئەكتەر يان مۇسقىلاژەن دەيانزانى و  
 دەتوانى نەمايشيان بكا .

repetition/repə'tɪʃn/n

دوببارەكردنەۋەر، دوببارەبونەۋەر

repetitive/rɪ'petətɪv/adj دوببارەكراۋ /

replace/rɪ'pleɪs/v

۱- دەگەرېندىرتەۋەر بۇجىنى خۇي

۲- جىنى دەگرتەۋەر

۳- ئالۇگۇزى پى دەكا

replaceable/rɪ'pleɪsəbl/adj

دەكرى چىن گۇرگىنى پىنېكرى

replacement/rɪ'pleɪsmənt/n

۱- گۇزىنەۋەر بە شتى باشتەر

۲- جىگەرەۋەر

replay/ri:'pleɪ/v ۱- دوببارە يارى

دەكاتەرە

۲- دوببارە پى دەكاتەرە (رادىو...)

reply/rɪ'plaɪ/n

۱- گەمەى دوببارە

۲- دوببارە گوىگرتن لە

replica/'replɪkə/n

دەنەى ۋەك خۇي

reply/rɪ'plaɪ/v

۱- ۋەلام دەداتەرە

۲- ۋەلام دانەرە

reply/n

report/rɪ'pɔ:t/v ۱- دەگەيەن -

پىنى دەلىق

۲- ھەۋالى دەگواژتەرە

۳- گەيشتنى خۇي رادەگەيەن

reportage/rɪ'pɔ:tɪdʒ/n

رېپۇرتاژ

reporter/rɪ'pɔ:tə(r)/n ۱- راپۇرت نووس

۲- پەيامنىر ۲- رۇژنامە نووس

report/n راپۇرت

represent/ˌreprɪ'zent/v ۱- دەنۇيىنى

۲- ۋەسەف دەكا

۳- يەكسان دەپى

۴- لە جىياتى ئەر دەدوى

representation/ˌreprɪzən'teɪʃn/n

نۇتەنرەپەتەى كوردن

ۋىنەى - ھىماى - كەسى يان شتى

representative/ˌreprɪ'zentətɪv/adj

نەۋونە - نۇيىنەر

نۇيىنەرى كۇمپانىيەى گەرگ

repress/rɪ'pres/v كپ دەكا - دەمكوت دەكا

repressed/rɪ'prest/adj خەفەكراۋ

خەفەكراۋ - لە پورى سىكسىيەرە

repression/rɪ'presʃn/n دەمكوت كوردن،

كپكردن، سەرگوتكردن

repressive/rɪ'presɪv/adj سەرگوتكەر

relieve/rɪ'prɪv/v دەپورى لەۋ كەسەى بە

لەسئىدارەدان سزادراۋە يان ھوكمى لە

سئىدارە دانى دوادەخا .

لەپورىن - دواخستىن

relieve/n

reprimand/'reprɪmɑ:nd/v سەرزەنشتى

دەكا

reprisal/rɪ'praɪzl/n تۆلە

reproach/rɪ'prəʊtʃ/v ۱- لۇمەى دەكا

۲- سەرزەنشتى دەكا

reproach/n لۇمەكردن - گلەيى كوردن

reproachful/adj سەرزەنشتىكارانە، لۇمەيى

reproduce/ri:'prɒdju:s/v ۱- كۇپىيەكى لى

دروست دەكا ۲- زۇر دەپىن - ئىدى لەدايك دەپن

reproduction/ri:'prɒdʌkʃn/n

۱- تۇماركردن ۲- لە دايك بون: خستەرە

۳- دانەيى - كۇپىيى (ئەك رەسەن)

**remorseless****remorseless/adj** ۱- بی رحم

۲- رژد ۲- کهنه ره ق

**remorselessly/adv** به بی رحمانه**remote/ri'məut/adj** ۱- دور

۲- گۆشه گیر ۳- کم

۴- وشك ۵- سارد

**remotely/adv** نه له دور نه

له نژیک، هرگیز

**remoteness/n** دوری**remote control/adv** له دور ره

کۆنترۆلکردن/ بگۆر

**remove/ri'mu:v/v** ۱- لادیا

۲- له بیره دهکاته ره (گۆزیه)

۳- دهری دهکا

**removal/ri'mu:v/n** ۱- لاپردن

۲- ره تکرده ره

۳- گواستنه ره

**removed/adv** جیا له - جیا واز -

جیا یاز

**remover/ri'mu:və(r)/n** لاپه رپه له**renaissance/ri'neisns/n** رینیسانس،

بوژانه ره، راپه رین

**render/'rendə(r)/v** ۱- یارمته دهدا

۲- دهیکا - وادهکا

**rendezvous/'rɒndɪvu:/n** ۱- ژوان

۲- جی ژوان

**renew/ri'nju:v** ۱- هیزنی نوی

وه بهر دهکاته ره (ده بوژنیته ره)

۲- سه ره نوی دهست پی دهکاته ره

۳- نوی دهکاته ره

**renewable/ ri'nju:əbl/adj**

نوی دهکاته ره

نوی تکرده مه له دهگری

**renewal/ri'nju:əl/n** نوی تکرده ره

تاز تکرده ره

**renounce/ri'nauns/v** دهست بهرداری

خوی رادهگه به نی

**renovate/'renəveɪt/n** نوژنه دهکاته ره

نوژنه دهکاته ره

**renovation/renə'veɪʃn/n** نوژنه تکرده ره**rent/rent/n** کری**rent/v** به کری دهگری/ به کری دهدا

بو ماوه به کی کورت به کری دهدا

**rental/'rentl/n** کری ته له قون و ته له قون**renunciation/ri,nansi'eɪʃn/n** وازه یان**reorganize/ri'ɔ:gənaɪz/v** ریک دهکاته ره**reorganization/ri'ɔ:gənaɪ'zeɪʃn/n**

ریک خستنه ره

**rep/rep/n** نوژنه کری کۆمپانیای گه رۆک**repair/ri'peə(r)/v** ۱- چاکی دهکاته ره

۲- نوی دهکاته ره - نوژنه دهکاته ره

**repair/n** چاکی تکرده ره - نوژنه تکرده ره**repatriate/ri'pætriət/v** دهیگه رینته ره

ولاته کی

**repatriation/ri'pætri'eɪʃn/n** گه راندنه ره

په نامه بۆ ولاته کی خوی

**repay/ri'peɪ/v** ده داته ره - قهردی ده داته ره

چاکی ده داته ره

**repayable/ri'peɪəbl/adj** ده کری بدریته ره

دهی بدریته ره

**repayment/ri'peɪmənt/n** ۱- قهرد دانه ره

۲- قهرد دانه به نهست

**repeal/ri'pi:l/v** (په له مان یاسایی)

مه له ره شهینته ره

**repeat/ri'pi:t/v** ۱- دو باره دهکاته ره

۲- نه یی ناسکر دهکا

**repeat/n** دو باره تکرده ره

دو باره تکرده ره به نامه پی

**repeated/ri'pi:tɪd/adj** دو باره**repeatedly/ri'pi:tɪdli/adv** جار له دوا ی جار**repel/ri'pel/v** ۱- به بهرچی ده داته ره

۲- (وادهکا) بیزی نوی بیته ره

**repellent/ri'pelənt/adj** قیزه ون،

قیزه ون، بیزار

relic/'relik/n

۱- تەرم

۲- شەيئەلەر ئىشلىتىش ۲- ئازۇقە

relief/'ri:li:f/n

۱- خەۋەر

۲- دىل رەھەت بولۇش

۳- يارمەتلى - كۆمەك - يېتىك

۴- كەمكىرىش ھەم يېتىك

relieve/'ri:li:v/v

۱- ھەيۋەر ئەمگەك تەۋە

۲- دەخلىتىش

relieved/'ri:li:v/d/adj

خەۋەر

religion/'ri:lɪdʒən/n

۱- ئىسلام - ئىسلاھ - دىندارلىق

۲- ئىسلام - ئىسلاھ - دىندارلىق

religious/'ri:lɪdʒəs/adj

۱- ئىسلامىي

۲- دىندار

religiously/'ri:lɪdʒəsli/adv

۱- بە پۇرى ئىسلامىيەتتە

۲- بە پۇرى ۋە پۇرى

relinquish/'ri:lɪŋkwɪʃ/v

۱- تەركىزىش

relish/'reliʃ/v

۱- خۇش ھەم تەركىزىش

۲- بە پۇرىش ھەم ئىشلىتىش

relive/'ri:li:v/v

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

reluctant/'ri:lʌktənt/adv

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

reluctance/'ri:lʌktəns/n

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

reluctantly/adj

بە ئىشلىتىش

rely/'ri:lai/v

۱- تەستىق ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- تەستىق ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۳- تەستىق ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remain/'ri:meɪn/v

۱- (ئەسلىگە كەلتۈرۈش)

دەخلىتىش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remainder/'ri:meɪndə(r)/n

۱- پاشماۋە خەلك

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remains/'ri:meɪnz/n

۱- پاشماۋە

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۋە پۇرىش

remand/'ri:mənd/v

دەخلىتىش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remand/n

ماۋە پۇرىش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

بەندى - ئەسلىگە كەلتۈرۈش

on remand/v

چاۋە پۇرىش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remark/'ri:mɑ:k/v

۱- تەستىق ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remark/n

تەستىق - ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remarkable/'ri:mɑ:kəbl/adj

۱- بە پۇرىش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remarkably/adv

بە شەيئەلەر

سەنئەت رەھەتلىشىش

remedy/'remədi/n

۱- دەرمان ۲- چارەسەر

remedial/'ri:mɪdiəl/adj

۱- چارەسەر

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remedy/'remədi/v

۱- راست ئەمگەك تەۋە

۲- دەرمان ئەمگەك

۳- پۇرى ئەمگەك تەۋە

remember/'ri:membə(r)/v

۱- ھەيۋەر

دەخلىتىش - ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- پارە دەخلىتىش ۲- سەلەۋى پۇرى ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remembrance/'ri:membərəns/n

ئەسلىگە كەلتۈرۈش

ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remind/'ri:mænd/v

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

reminder/'ri:məndə(r)/n

بەخەتەرەۋە

reminisce/'remɪnɪs/v

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش (خۇش)

دەخلىتىش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

reminiscent/'remɪnɪsnt/adj

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remnant/'remnənt/n

پاشماۋە

remorse/'ri:mɔ:s/n

۱- ھەست بەتەۋان كەرتىش

۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش، ئەسلىگە كەلتۈرۈش ئەسلىگە كەلتۈرۈش

remorseful/'ri:mɔ:sfl/adj

۱- ئەسلىگە كەلتۈرۈش ۲- ئەسلىگە كەلتۈرۈش

|                                |  |                        |  |
|--------------------------------|--|------------------------|--|
| rejection                      |  | 293                    | reliant  |
| rejection/n                    | ره تکرر دعوه                           | relaxed/rɪ'læksɪt/adj  | ۱- خاورپوره                                    |
| rejoice/rɪ'dʒɔɪs/v             | ۱- ههست                                |                        | ۲- مېشک ساف                                    |
|                                | به خوښي دهکا ۲- له خوښيا بال دهگری     | relaxing/adv           | خوښ- دلغه کمر                                  |
| rejoicing/rɪ'dʒɔɪsɪŋ/n         | ههست                                   | relay/'rɪleɪ/n         | پېښېرکړنې له دوايېک                            |
|                                | به خوښي کردن                           | in relays/adv          | به نوره  |
| rejuvenate/rɪ'dʒu:vəneɪt/v     | گهنج ده بېته وه                        | relay/v                | ۱- نامازه وهردهگری و ده نيزی                   |
| rejuvenation/rɪ,dʒu:və'neɪʃn/n | گهنج بوونه وه                          |                        | ۲- بهرنامه له رادیو وتله فریون بلا وده کاته وه |
| relapse/rɪ'læps/v              | دوباره خراب                            | release/rɪ'li:s/v      | ۱- بهرې دودا                                   |
|                                | ده بېته وه                             |                        | ۲- وازی ئی دینن ۲- له دهستی بهر ده بېن-        |
| relapse/v                      | ۱- نسکو ۲- خراب بوونه وه               |                        | خوږی له دهستی زرگار دهکا                       |
| relate/rɪ'leɪt/v               | ۱- د روشت بهیك                         |                        | ۴- جزی هغه ده قه نې ۵- راده گه به نې           |
|                                | ده به ستنېته وه ۲- (چېرک) ده گېرېته وه |                        | ۶- دېخېته بازارې                               |
|                                | ۳- په پيوهندي هه به به                 |                        | ۷- بهرې ناسمان.. بهر هلاک دهکا                 |
|                                | ۴- تنې دهکا                            | release/n              | ۱- بهر داند- بهر هلاک کردن                     |
| related/adj                    | ۱- به ستراوه به..                      |                        | ۲- (کتاب/فېلم، خوږی) له بازار هه به            |
|                                | ۲- خزم- خوږی                           | relegate/reɪ'geɪt/v    | په دیننېته وه خوږی                             |
| relation/rɪ'leɪʃn/n            | ۱- په پيوهندي                          | relegation/reɪ'geɪʃn/n | په هینانه خوږه وه                              |
|                                | ۲- خزم ۲- په پيوهندي بهکان             | relent/rɪ'lent/v       | ۱- نهرم ده بېن                                 |
|                                | ۴- نه وهی په پيوهست بېن                |                        | ۲- هغو نېستی نهرم ده بېن                       |
|                                | ۵- به بهر اوږد له گهل                  |                        | ۳- دلې نهرم ده بېن                             |
| relationship/rɪ'leɪʃnʃɪp/n     | ۱- په پيوهندي ۲- په پيوهندي نه قیني    | relentless/adj         | ۱- بېن وچان- بهر دعوام                         |
|                                | ۲- خزمایه تی- په پيوهندي- له بهک نزيکی |                        | ۲- رژد ۲- دلر مق                               |
| relative/'relatɪv/n            | خزم                                    | relentlessly/adv       | ۱- به بېن رحمانه                               |
| relative/adj                   | رژزه بی                                |                        | ۲- به بهر دعوامی                               |
| relatively/'relatɪvli/adv      | تاراد بېن                              | relevant/'reləvənt/adj | ۱- په پيوهندي به                               |
| relativity/,relə'tɪvətɪ/n      | ۱- تیوږی                               |                        | با به ته کوه هه به ۲- گرنک وسود                |
|                                | رژزه بی نه نیشتا بېن ۲- رژزه بی        | relevance/'reləvəns/n  | ۱- په پيوهست                                   |
| relax/rɪ'læks/v                | ۱- دهحه سېته وه                        |                        | ۲- سوود  |
|                                | ۲- هېج ناکا- گړی لا نامینن             | reliable/rɪ'laɪəbl/adj | ۱- جزی باوهر-                                  |
|                                | ۳- پشور دودا- پالده کوهی               |                        | جزی متمانه ۲- دهگری پشتی پېن بېهستی            |
|                                | ۴- مەرجهکان کم دهکا توه                | reliably/adv           | به شیوه بهکی جزی باوهری بېن                    |
| relaxation/,rɪ:læk'seɪʃn/n     | که مکرر دعوای گړی- بېن تاقتی- مەرچ-    | reliance/rɪ'laɪəns/n   | ۱- باوهر پیکردن                                |
|                                | چه وانوه- پالکوتن                      |                        | ۲- پشت پېن بهستن                               |
|                                |  | reliant/rɪ'laɪənt/adj  | ۱- مشه خوږ                                     |
|                                |  |                        | ۲- به خوږی هېج ناکا، هه میسه پشت به غهیری      |
|                                |  |                        | خوږی ده بهستن.                                 |

- ۳- نواندن  
 ۴- گهياندن- پراگهياندن  
**register office/n** نويسينگه تۆمار كىردى  
 بۆندى ھاسىرئىتى / نووسىننگه تۆمار كىردن  
**register/redʒɪstə(r)/v** ۱- تۆمار دەكا  
 ۲- دەكالتە ۲- ئامازە دەكا  
 ۴- دەردەبىرى  
 ۵- بەپۇستە تۆمار كىراو دەنئىرى  
**registered post/n** پۇستە تۆمار كىراو  
**registrar/redʒɪ'strɑ:(r)/n**  
 ۱- پارىژەرى فايلى لەدايك  
 بون و مردن و ھاسىرئىتى.  
 ۲- بەرئوبەرى تۆمارگا لەزانكۆ  
**registration/redʒɪ'streɪʃn/n**  
 تۆمار كىردن  
**regressive/rɪ'ɡresɪv/adv**  
 ۱- بەرمو دوا ۲- كۆنەپەرىست  
**regret/rɪ'ɡret/n** پەشىمانى- داخ  
**regretful/rɪ'ɡretfl/adj** ۱- پەشىمان  
 ۲- خەسبار  
**regretfully/adv** بەپەشىمانى  
**regret/v** ۱- پەشىمان دەمىن ۲- داخ دەخووا  
**regrettable/rɪ'ɡretəbl/adj**  
 جىزى داخ  
**regrettably/adv** ۱- بەخەمانە  
 ۲- وات ئى بىكا خەم بخۆى بۆى  
 ۲- جىزى داخە  
**regular/redʒələ(r)/adv**  
 ۱- رىك وپىك - ھەردەم بەرىكى-  
 ھەمىشە- ئاسايى  
 ۲- رىك نەك خوارو خىچ  
 ۳- فرمانى بەرىسا  
**regular/n** كىرارى ھەمىشە  
**regularity/redʒu'lærəti/n**  
 ۱- رىك و پىكى ۲- رىسايى

- regularly/adv** ۱- بەرىك وپىكى  
 ۲- بەزۆرى  
**regulate/redʒuleɪt/v** ۱- بەياسا رىك دەكا  
 ۲- دەستى بەسەردا دەگىرى  
 ۳- خەوشەكەى دەبىنئىتەرە  
**regulation/redʒu'leɪʃn/n** ۱- رىكخىستىن  
 ۲- نىزام- ياسا  
**rehabilitate/rɪ:ə'bilɪteɪt/v**  
 دەبىنئىتەرە سەر بارى پىشورى  
**rehabilitation/rɪ:ə'bilɪ'teɪʃn/n**  
 ھىئانەتەرە سەرىارى پىشور  
**rehearse/rɪ'hɜ:s/v** ۱- مەشىق دەكا  
 پىزۇلەى گۆزانى ونواندن  
 ۲- راھىئان دەكا لەسەر  
**rehearsal/rɪ'hɜ:sl/n** پىزۇلە- مەشىق كىردن  
**reign/reɪn/n** ۱- فەرمانپەرەواىى  
 ۲- ماوھى فەرمانپەرەواىى  
**reign/v** ۱- فەرمانپەرەواىى و لات دەكا  
 ۲- دەتەنئى- دەگىرىتەرە  
**reimburse/rɪ:m'bɜ:s/v** ۱- پارەى دەداتەرە  
 ۲- بۆى دەبۆزىتەرە  
**rein/reɪn/n** ۱- ھەسار ۲- قەراسە  
**reindeer/reɪndɪə(r)/n** جۆزە ئاسىكىكە  
 جۆزە مامزىكە لەناوچە قوتىى دەژى.  
**reinforce/rɪɪn'fɔ:s/v** ۱- بەھىز دەكا  
 ۲- پالپىشتى دەكا  
**reinforcement/rɪɪn'fɔ:smənt/n**  
 بەھىز كىردن  
**reinforcements/rɪɪn'fɔ:smənts/n**  
 ھىزى زىادە  
**reinstate/rɪɪn'steɪt/v** ۱- پۇستى  
 پىشورى پىن دەداتەرە  
 ۲- دەبىگە پىنئىتەرە  
**reinstatement/n** گەپاندەنەرە  
**reject/rɪ'dʒekt/v** رەتدەكالتەرە  
**rejection/rɪ'dʒekʃn/n** كەسى/اشتى  
 رەتكرارە

## reflexion

reflexion=reflection/n رهننگدانموره،  
شوق دانموره

reflexive/rɪ'fleksɪv/adj - n

۱- راناوی خۆی  
رهننگدانمورهی بۆ بکەر (رئیزمان)

۲- بەرکارو بکەر یک کەسن

reform/ri'fɔ:m/v ۱- چاکى دەکا

۲- هەمواری دەکا

۳- چاک دەبن-دەفتاری دەگۆپی بەرهو  
چاکى

reform/ri'fɔ:m/n ۱- چاککاری-

چاکسازی

reformer/ri'fɔ:mə(r)/n ۱- چاکساز-

چاککار

refrain/rɪ'freɪn/v ۱- قەدەفە دەکا

۲- خۆ دور دەگۆرئ

refrain/n بەشیکى گۆرانىیە کە

کۆتایىیە کەى چەندبارە دەگۆرئەوه.

refresh/ri'freʃ/v دەبوژئینئەوه-

تەر دەکاتەوه(تاوهییری بیئەوه)

refreshing/ri'freʃɪŋ/adj خۆش،

دوژئین، بوهرئین، بوژئین

refreshment/ri'freʃmənt/n

۱- ژەمى سادە وەك لەفە

۲- ساردەمەش- تەزیاتی

refrigerate/ri'frɪdʒəreɪt/v

شت لەناو بەفرگەر دانەش تا تێک نەچن

refrigerator/ri'frɪdʒəreɪtə(r)/n

بەفرگر

refuge/'refju:dʒ/n ۱- پەناگە

۲- پشت وپەنا

refugee/'refju:dʒi/n پەنا بەر-

پەنا هەندە

refund/ri'fʌnd/n پارەى گەراوه

refund/v پارە دەگەپئینئەوه

کە شتەکە دەگەپئینئەوه، پارەى

دەدرئەوه

refundable/ri'fʌndəbl/adv

دەگۆرئ پارەکە بەدرئەوه

refusal/ri'fju:zl/n

۱- رەتکردنەوه

۲- وەر نەگۆرئ

refuse/'refu:z/v رەت دەکاتەوه

refuse/'refju:s/n زیل-پاشماوهى گنیش

regain/ri'geɪn/v ۱- بە دەست دینئەوه

۲- دەستئینئەوه

regal/ri:gl/adj شاهانە

regard/ri'gɑ:d/v ۱- وادادەش

۲- بەدیقەت تەماشای دەکا

۳- بەدیقەت تەن دەروان

as regards سەبارەت بە

regarding/ri'gɑ:dɪŋ/prep لەپارەى

regard/n ۱- رێز

۲- گۆرنگى دان- حەسب بۆ کردن

regards/ri'gɑ:dz/n ۱- سەلۆ

۲- لەگەل رێزو سەلۆ

regardless/ri'gɑ:dləs/adj ۱- بێگۆرئەوه بەر

۲- بێگۆرنگى دان

regatta/ri'gætə/n

فەستگالی پێشبرکى

بەلەمان

reggae/'regeɪ/n

مۆسبىقای رێگۆرئى

regime/rei'zi:m/n رێژم

regiment/'redʒɪmənt/n کۆمەڵنى سەرباز

لەژێر دەستی کۆمۆنئیل- لەوچى سەربازى

regimental/'redʒɪməntl/adj

۱- تاییبەت بەفەرچ ۲- توند

regimented/'redʒɪməntɪd/adj

۱- نێزاسى ۲- توند

region/'ri:dʒən/n ۱- ناوچە- هەرێم- دەفەر

۲- لا- لایەكى- جێنەك

regional/'ri:dʒənəl/adj ۱- هەرێمى

۲- ناوخۆیى

register/'redʒɪstə(r)/n ۱- تۆمار،

فایل ۲- ديارخەر

- (تاوانکردوو)  
**redistribute/ri:di'strɪbjʊ:t/v** دوباره دابهش دهکاتهوه  
**redistribution/ri:di'strɪ'bju:ʃn/n** دوباره دابهشکردنهوه  
**reduce/rɪ'dju:s/v** ۱- که مدهکاتهوه  
 ۲- ناچاری دهکات  
**reduction/rɪ'dʌkʃn/n**  
 ۱- که مکردن (ژماره)  
 ۲- که مکردنهوه ی ریژیمی  
 ۳- دابه زانندن - داشکان  
**redundant/rɪ'dʌndənt/adj**  
 ۱- بڼ کار ۲- زیڼده - ناپیویست  
 ۳- دوباره  
**redundancy/rɪ'dʌndənsi/n**  
 ۱- بڼ کاری ۲- کار له دهست دان  
 ۳- دوباره بوونهوه ی ناپیویست  
 ۴- دريژد ادبی  
**reed/ri:d/n** قامیش - قه میش  
**reef/ri:f/n** بهریرستی بهر دین له ناو دهریا  
**reek/ri:k/n** بوئیکي گران - بوئس ناخوئش  
**reek/v** بوئیکي ناخوئش ئی دئ -  
 بوئس سیری ئی دئ  
**reel/ri:l/n** خریله  
**reel/v**  
 ۱- له خریله لوول له دهدا  
 ۲- په خیرا ناروگان ده خوئنیتهوه  
 یان دملئ ۳- به نارئکی ری دهکا  
 ۴- به شه پشه پ دهریا چونکه هیلاک بووه  
 ۵- میزشکی له ق بووه - روون نیه - نالووه  
**refectory/rɪ'fektəri/n** هؤلی  
 ناخواردن له کولیز یان قوتایخانه  
**refer/rɪ'fɜ:(r)/v**  
 ۱- له باره یهوه  
 دهرئ - وهسفی دهکا  
 ۲- په یومندی ههیه به...  
 ۳- پشتی پیده یهستن  
 ۴- رهوانه دهکا بؤ...  
 ۵- ناماژه دهکا

- referee/ˌrefə'ri:/n** ناو بریکمر  
**referee/v** ناو بری نیوان دووتیپ دهکا  
**reference/ˈrefərəns/n**  
 ۱- ناماژه - ناوهینان  
 ۲- په راویز - ژیندر  
 ۳- نامه ی پالپشتی وناساندن  
 ۴- ژماره ی کتابی دایره  
**referendum/ˌrefə'rendəm/n** ریفراندوم:  
 راهرگرتنی گشتی له باره ی مهسه له یهکی سیاسی.  
**refill/ri:'fɪl/v** دوباره پر دهکاتهوه  
**refill/ri:'fɪl/n** پر کردنهوه بهشتی دی  
**refine/rɪ'faɪn/v**  
 ۱- پاکدکه کاتهوه / دپالپشتی  
 ۲- پوختی دهکا  
**refined/adj**  
 ۱- به نه دهب - به رهوشت -  
 ناکار بهرز  
 ۲- پاککراو - پوخته کراو - سافکراو  
**refinery/rɪ'faɪnəri/n**  
 ۱- کارگه ی سافکردن  
 ۲- پاککمرهوه  
**refinery/n**  
 ۱- چاککردن نوزمه نکرین  
 ۲- دهست پیداهینان  
 ۳- ناکار بهرزی - رهوشت باشی  
**reflect/rɪ'flekt/v**  
 ۱- به دیار دهکوی  
 ۲- رهنگه داتهوه - په رچ ده داتهوه  
 ۳- به قوولی بیر دهکاتهوه  
 ۴- وینه یڼ دهریاری - دهبه خشن  
**reflection/rɪ'fleksʃn/n**  
 ۱- رهنگدانهوه  
 ۲- په رچ دانتهوه  
 ۳- وینه ی خوته له ناوینه یان ناو  
 ۴- بیرکردنهوه ی قوول  
**on reflection** پاش پیداجوونهوه  
 - پاش بیرکردنهوه لئی چاریکی تر  
**reflective/rɪ'flektɪv/adv**  
 ۱- تیرامانی قوول  
 ۲- په رچ دهر  
**reflector/rɪ'flektə(r)/n**  
 ۱- په رچ دهری  
 ۲- شهوق دهر  
**reflex/ˈri:fleks/n**  
 ۱- کاردانتهوه  
 ۲- جوله ی له پپرو له خووه



- دەبىيەتە - شىقاي بۇدئى  
- دىتەو سەر بارى پېشوو  
۲- دەدۇزىتەو
- recovery/ri'kʌvəri/n  
۱- چاكپوونەو - تەندروستى باش  
بوونەو ۲- گەراندەو
- recreation/ˌrekri'eɪʃn/n  
۱- راپواردن  
۲- كات بەسەرىردن بەشتى خۇش  
۳- سەيرانگە
- recruit/ri'kru:t/n  
۱- تازە سەريان  
تازەبەرگى لەبەرگىدە  
۲- ئەندامى ئوئى
- recruit/v  
۱- ئاوى تۇمار دەكا  
۲- پەيوەندى دەكا بە
- recruitment/ri'kru:tmənt/n  
۱- بەسەريان كىردن  
۲- دۇزىشەوئى فەرمانبەرى ئوئى بۇ..
- rectangle/ˌrektæŋɡl/n  
لاكىشە
- rectangular/ˌrektæŋɡjələ(r)/adj  
لاكىشەبە
- rectify/ˈrektɪfaɪ/v  
۱- راست دەكاتەو  
۲- چاك دەكاتەو
- rector/ˈrektə(r)/n  
۱- قەشە ۲- راپەر  
۲- سەرۇكى زانكۇ
- recuperate/ri'kjʊpəreɪt/v  
۱- چاك دەبىتەو  
۲- تەندروستى باش دەبىتەو
- recuperation/ri'kjʊpə'reɪʃn/n  
چاكپوونەو
- recur/ri'kɜ:(r)/v  
دوبارە دەبىتەو
- recurrence/ri'kærəns/n  
دوبارەبوونەو
- recurrent/ri'kærənt/adj  
دوبارە
- recycle/ri'saɪkl/v  
۱- دوبارە  
بەكار دىننەتەو ۲- دوبارە بەكار دىننە
- recyclable/ri'saɪkləbl/adj  
دەكرىئى
- red/red/adv  
دوبارە بەكاربەينرەتەو  
۱- سوور - سۇر  
۲- دەم وچا (سۇرپۇو)  
۳- (سەر) سۇر
- red card/n  
كارتى سوور
- red carpet/n  
ماقورى سوور  
جۇرە ماقورىكە لەكاتى پېشوازى  
مىواندا رادەخىئى.
- red currant/n  
كەشمىشى سوور
- redhead/'redhed/n  
ئافرەتى پىچ سۇر -  
ئافرەتى قۇ سوور
- red-hot/adj  
لەگەرمىيا سوور بوو
- Red Indian/n  
ھىندىيە سوورەكان
- red tape/n  
۱- شىرىتى سۇر  
۲- رۇقىنى نام و دەركاى مېرى
- red wine/n  
ئارەقى سوور  
جۇرە ئارەقىكە لەتەرىئى رەش دروست دەكرىئى.
- red/n  
رەنگى سوور
- be in the red  
قەردارى بانق
- redden/'redn/v  
۱- سوور دەبىئى  
۲- سوور دەكا
- reddish/'redɪʃ/adv  
سوورباو
- redeem/ri'di:m/v  
۱- ئاھىئى تەواو خراپ بىن  
۲- خۆت
- redeem yourself  
رژگار كە لە ئۇمە ۲- با ئۇمە نەكرىئى  
۴- شتەكە وەردەگىتەو پاش ئەوئى  
ئىرخەكەى دەدا.
- redemption/ri'dempʃn/n  
رژگار بوون -  
پاقتىبوونەو
- beyond redemption  
چارى ئەماو،  
بارى ئالەبارە
- redevelop/ri'di'veləp/v  
رژكى دەخاتەو -  
نۇزەن دەكاتەو
- redevelopment/ri'di'veləpmənt/n  
دوبارە ئوئىكرىتەو / ئاوەدانكرىتەو
- red-handed/adj  
دەست سوور

reckon/rekən/v ۱- وادەن ئىش

۲- وادادەن ۲- زەنى واىە

۴- دەخەملىتى

۵- چارەرى دەكا

۶- پىششىنى دەكا

reclaim/ri'kleim/v ۱- دەگەرىننىتەرە

۲- سودى ئى دەپىننىتەرە ۲- چاك دەكا

recline/ri'klam/v ۱- لەسەرىشت

رادەكشى

۲- لەسەر زگ رادەكشى- پالەمكەوى

reclining/adj (جىنى) بەرەو پشت

بۇ بەرەو پشت راكشان دەشى

recognition/ˌrekəg'nɪʃn/n

۱- ئاسىنەرە ۲- داننان

۲- رىزگرتن لە

recognize/ˌrekəgnaɪz/v

۱- دەپناسىتەرە

۲- داندەننى ۲- رىز دەنى

recognizable/ˌrekəgnaɪzəbl/adj

دەكرى بناسرىتەرە

recognizably/adv بە شىئەرەيكى

روون وناشكرا

recoil/ri'kɔɪl/v ۱- دەترسى لە

۲- رادەجفرى لە

recollect/ˌrekə'lekt/v ۱- دىتەرە يادى

۲- دووبارە كۆدەكاتەرە

recollection/ˌrekə'lekʃn/n

۱- يادكرن

۲- وەپىرھاتنەرە- بىرەرەرى

recommend/ˌrekə'mend/v

۱- رادەسپىرى ۲- پىششىار دەكا

recommendation/ˌrekəmen'deɪʃn/n

۱- لارى نەپوون ۲- باش نووسىن لەسەر

۲- پالپىشتى كرىن ۴- راسپاردن

recompense/ˌrekəmpens/v

۱- بۇى دەبىزىرتەرە

۲- قەرە بووى دەكاتەرە

reconcile/ˌrekənsaɪl/v ۱- پىكىيان

دەپىننىتەرە- ئاشتىيان دەكاتەرە

۲- دەپانسانزىنى- پىكەرەيان دەگونجىنى

۲- دەچىتە رىز بال بەناچارى رازى دەپن

reconciliation/ˌrekənsi'leɪʃn/n

۱- پىكەياتنەرە ۲- ئاشتەواىى

reconnaissance/ˌrɪkɒnɪsɪns/n ۱- ئاۋچەپەكە بۇ

مەبەستى سەرىزى/ چاۋنۇپىن

reconsider/ˌrɪkən'sɪdə(r)/v

چاۋدەخشىننىتەرە بە

reconstruct/ˌrɪkən'strʌkt/v

۱- دوپارە بىنا دەكاتەرە

۲- ئاۋدەداتى دەكاتەرە

۲- دوپارە وئىنە دەكىشىن (لەمىشكى خۇيدا)

reconstruction/ˌrɪkən'strʌkʃn/n

۱- ئاۋدەدانكرنەرە

۲- دوپارە ئاۋدەنەرە (تاوان)

record/ˌrekɔ:d/n

۱- تۇمار

۲- قەۋان ۲- دوا ژمارە ۴- دوا ئاست

۵- لمايل ۶- رابردو

record-player/n

گرامفون

record/ˌrɪkɔ:d/v ۱- دەنووسى ۲- تۇماردەكا

recorder/ˌrɪkɔ:də(r)/n ۱- تۇماركەر (نامىر)

۲- دووزەلە- پىك و دووزەلە- زورنا

۲- لە فلوت دەچىن

recording/n

۱- تۇماركرنى

مۇسىقا لەكاسىت

۲- تۇمار كرىنى كاسىت

recount/ri'kaunt/v ۱- چىزۇك دەگىرىتەرە

۲- روداۋ دەگىرىتەرە

recourse/ri'kɔ:s/n

۱- ئاۋبۇ بردن

recover/ri'kʌvə(r)/v

۱- چاك

reassuring

reassuring/ri:ə'sʊərɪŋ/adj

۱- دلنیاکەر ۲- نینگەرانی رهوین

reassuringly/adv

دلنیاکەرانه

rebate/ri:beɪt/n

گمراشدنهره

پاره‌ی زیاده

rebate/n

۱- یاخی ۲- نهمشقی

۲- هه‌نگه‌پهره

rebel/ri:bel/v

۱- یاخی دهبن

۲- راده‌په‌په‌ی له‌ده‌ی

۳- راده‌په‌په‌ی له‌په‌ینا و گۆرانکاری

rebellion/ri'beljən/n

یاخی بوون

rebellious/ri'beljəs/adv

۱- یاخیگمرا

۲- یاخی

rebirth/ri:'bs:θ/n

گۆزانی رۇحی -

بوژاندنهره

reborn/ri:'bɔ:n/adj

دوو‌باره له

دایک بوو

rebound/ri'baʊnd/v

هه‌نگه‌گۆزیتنهره

rebuff/ri'baʊf/n

۱- ره‌تکرده‌نهره‌یه‌کی

۲- وشک ۲- ره‌تکرده‌نهره‌یه‌کی بیره‌جمانه

rebuff/v

ره‌تده‌کاتنهره

rebuild/ri:'bild/n

۱- دوو‌باره

ئاوه‌دان ده‌کاتنهره

۲- سهر له‌نوئین بینه‌ده‌کاتنهره

rebuke/ri'bjʊ:k/v

۱- سهرزه‌نشستی

ده‌کا ۲- بۆله‌بۆلی له‌گه‌ل ده‌کا

rebuke/ri'bjʊ:k/n

سهرزه‌نشست کردن

recall/ri'kɔ:l/v

۱- وه‌ییری دیتنهره

۲- شتیکی رابردووی وه‌ییردیتنهره

recapitulate/ri:kə'pitʃuleɪt/v

شته‌سهره‌کی‌یه‌کان دوو‌باره ده‌کاتنهره

recapture/ri:'kæptʃə(r)/v

دو‌باره

ده‌یگرئ- دینیتنهره یاد

recede/ri'si:d/v

۱- ون ده‌بن

۲- له‌بهرچا و بزر ده‌بن

۳- کم ده‌ییتنهره لاواز ده‌بن

receipt/ri'si:t/n

وه‌رگرتنامه

receive/ri'si:v/v

۱- وه‌رده‌گرتئ

۲- په‌نشواری ئی ده‌گرتئ

receiver/ri'si:və(r)/n

۱- ده‌سکی ته‌له‌فون

۲- ئامیری رادیو یان ته‌له‌فون

۳- وه‌رگر

recent/risnt/adj

نوئین-تازه

recently/ri:sntli/adv

۱- په‌روزانه

۲- ماوه‌یین کم به‌ر له‌نیستنا

receptacle/ri'septəkl/n

قاپ-ئامان

reception/ri'sepʃn/n

۱- پرسگه

۲- په‌نشواری-ئاوه‌نگی‌په‌نشواری-په‌نشواریکردن

۳- وه‌رگرتن-شه‌پۆله‌کانی رادیو

receptionist/ri'sepʃənɪst/n

۱- فهرمانبهری په‌نشواریگر

۲- کارمندی پرسگه

receptive/ri'septɪv/adj

۱- وه‌رگر

۲- وه‌رگری بیژگه و په‌نشواری نوئین(کراوه)

recess/ri'ses, 'ri:ses/n

۱- پشووری په‌رله‌مان

۲- ماوه‌ی هه‌سانه‌وه‌ی نیوان وانه‌کان

recession/ri'seʃn/n

بازار روه‌ستان

-بازرگانی و په‌یشه‌سازی و لات له‌بارئکی ئاله‌باری

ئابووری دابن

recipe/resəpi/n

۱- راسپارده و

زانباری له‌سهر دروست کردنی خواردنیگ

۲- رینگا

recipient/ri'sɪpiənt/n

وه‌رگر(وه‌رگس)

reciprocal/ri'sɪprəkl/adj

دووسهره-

هاو‌به‌ش-وه‌ک‌یه‌ک

recital/ri'saɪl/n

نمایشکردنیگ‌گشتی

مؤسیقا یان هۆزان له‌لایه‌ن که‌سیگمراوه

یان چه‌ند که‌سانئ

recite/ri'saɪt/v

به‌ده‌نگی به‌رز ده‌خوینیتنهره

reckless/rekləs/adj

۱- هه‌له‌شه

۲- گه‌لخوینی

recklessly/adv

بیره‌رکردنهره، گه‌لخوینیانه

**readjustment****readjustment**/ri:ə'dʒʌstmənt/n

۱- خۆزاهىنان

۲- خۆگونجان- ھەموار كۆرۈن

**ready**<sup>1</sup>/redi/adj

۱- ئامادە

۲- ئامادە (نەك بەرادان) ۲- بەر دەست

**readily**<sup>1</sup>/redili/adv

۱- بەناسانى

۲- يەمىن دوۋلى

**readiness**<sup>1</sup>/redinəs/n

۱- ئامادە باشى

۲- ويستىن

**ready**<sup>1</sup>/adv

۱- پىشتىر ۲- لەمەپىش

**ready-made**<sup>1</sup>/adj

ئامادە(نەك بەرادان)

**real**<sup>1</sup>/ri:əl, ri:əl/adv

۱- كىرەدى

(نەك خەيالى) ۲- ھەقىقى - راست

۳- سىروسشى (نەك دەستكرد)

۴- گەرە - تەوا - رەسەن

**real estate**<sup>1</sup>/n

زەمى و خانىۋىرە

**real estate agent**<sup>1</sup>/n

دەلال خانىۋىرە

**realism**<sup>1</sup>/ri:əlɪzəm, ri:əlɪzəm/n

رىئالىزم(ئەدەب و ھونى)

- شتەكان ۋەك خۇيان لەپون

**realist**<sup>1</sup>/ri:əlɪst, ri:əlɪst/n

باۋەرى بىرئالىزم ھەيە

**realistic**<sup>1</sup>/ri:əlɪstɪk, ri:əlɪstɪk/adj

۱- واقىقى ۲- ھەقىقى - نىزىكە - واقىق

**realistically**<sup>1</sup>/adv

بەشىۋەيەكى واقىقى

**reality**<sup>1</sup>/ri:ələtɪ/n

۱- ھەقىقەت

۲- واقىقى ژيان - شتى بەرجەستە

**in reality**<sup>1</sup>/adv

لەراسىتدا

**realize**<sup>1</sup>/ri:əlaɪz, ri:əlaɪz/v

۱- دەمەن

۲- دەرەك پىن دەكا ۲- دان پىندا دەمنى

**realization**

/ri:əlaɪzɪzən, ri:əlaɪzɪzən/n

۱- دەرەك پىن كۆرۈن ۲- ھىنانە دى

**really**<sup>1</sup>/ri:əli, ri:əli/adv

۱- لەراستىدا

۲- زۆر زۆر ۲- بەراست ؟!

۴- بەراستتە!؟

**reassurance****realm**<sup>1</sup>/reɪlm/n

۱- شانشىن ۲- جىيان

**Realtor**<sup>1</sup>/ri:əltə(r)/n

دەلال خانىۋىرە

**reap**<sup>1</sup>/ri:p/v

۱- دەروپتەۋە

۲- بەدەست دىنى

**reappear**<sup>1</sup>/ri:ə'piə(r)/v

۱- جارىكى تر

دەرەكەۋىتەۋە ۲- جارىكى تر دەپىنرى

**reappearance**<sup>1</sup>/ri:ə'piərəns/n

دوچارە

دەرەكەۋىتەن

**reappraisal**<sup>1</sup>/ri:ə'preɪzəl/n

چاۋپىنداخشانىۋە

**rear**<sup>1</sup>/riə(r)/n

۱- پىشتەۋە

۲- كۆم - قورۇن

**rear**<sup>1</sup>/adj

پىشتەۋە - پەيۋەست بە پىشتەۋە

**rear**<sup>1</sup>/v

۱- بەخۇي دەكا ۲- رادەگرى

۳- لە سەر پىتەيكاشى پىشتەۋەي

رادەۋەستىن(ئەسەپ).

**rearrange**<sup>1</sup>/ri:ə'reɪndʒ/v

۱- ژوانەكە

دەگۆرى ۲- رىكخستەكە دەگۆرى

۳- بەشىۋەيەكى تر رىك دەخاتەۋە

**reason**<sup>1</sup>/ri:zn/n

۱- ھۆ ۲- نەكەر

۳- پاساۋ - بەھانە ۴- ئەقل

**make sb see reason**

دەپىننىتەۋە سەر

راستەرى

**within reason**

لەسنورى ماقولدا

**reason**<sup>1</sup>/v

۱- بىرەدەكاتەۋە بەئەقل

۲- بەئەقل بىرەر دەدا

**reasoning**<sup>1</sup>/ri:znɪŋ/n

۱- بىرەدەنەۋە

۲- ژىرى بەكارھىنان

**reasonable**<sup>1</sup>/ri:znəblɪ/adj

۱- ئاقل

۲- ماقول ۳- ژىرانە ۴- مامناۋەندى

۵- خىراپ نىيە

**reasonably**<sup>1</sup>/ri:znəbli/adv

۱- بەشىۋەيەكى مامناۋەندى

۲- بەشىۋەيەكى ماقول ماقولانە

**reassure**<sup>1</sup>/ri:ə'ʃʊə(r), ri:ə'ʃʊə(r)/v

۱- دىلنەۋايى دەكا ۲- دوپاتدەكاتەۋە

**reassurance**<sup>1</sup>/ri:ə'ʃʊərəns/n

۱- دىلنەۋايى ۲- دوپاتدەكەۋە

## rating

rating/'reɪtɪŋ/n ۱- پۆلئىن كىردن  
۲- دىيار كىردىنى ژمارەى

ratio/'reɪʃiəʊ/n رىزە

ration/'ræʃn/n بېرى پىئويست لەبەش

ration/v ۱- بېرى شتە كە دىيار دەكا  
۲- بەش ھەرىكەتنى دىيار دەكا لە

rationing/n دىيار كىردىنى بېرى پىئويست

rational/'ræʃnəl/adj ۱- زىر-

ھۆشمەند ۲- ماقول

rationally/'ræʃnəli/adv بەشىئويەككى  
ماقول

rationalize/'ræʃnəlaɪz/v ۱- پاساۋ

دەپىئىتتەۋە ۲- رىئكت دەخا

rattle/'rætl/v ۱- تەقەتەق دەكا

۲- خىشە خىش دەكا

۳- نىگەرمان دەكا - دەترسىنى

rattle/n ۱- تەقەتەق- خىشە خىش

۲- شەقەشەق يارى مىدالان

۳- مارى زەنگدار

raucous/'rɔ:kəs/adv زىر- دەنگ نىر

ravage/'rævɪdʒ/v ۱- كاول دەكا- خاپور

دەكا

rave/'reɪv/v ۱- زىاد لە پىئويست

پىيا ھەلئەدا ۲- ورنە دەكا

۳- بەھات و ھارار قسە دەكا

raving/'reɪvɪŋ/adj ۱- ھارو ھىچ

۲- ورنە كار- شىت

rave review ۱- پىندا چورنەۋە بە

بابەتلىك لەرژۇنامە

۲- پىياھەلئانىكى بىن نام

raven/'reɪvn/n ۱- قازۇ ۲- قەلەرەش

ravenous/'rævənəs/adj زۇررىسى-

لەبرىسا مردوۋ

ravine/'ræ'vi:n/n دۇلىكى تەسكى قول

raw/'rɔ:n ۱- نەبىژاۋ- خاۋ

۲- نەكولۇر- خار كال

۳- شەق شەق بون- قلىشان ۴- كەرەستەى خاۋ

ray/'reɪ/n تىشكە

a ray of hope ھىوايەكى كەم

razor/'reɪzə(r)/n مۇسى رىش تاشىن

كەرەستەى ردىن- گوىزان

razor-blade/n مۇس- تىفان

reach/'ri:tʃ/v ۱- دەكات

۲- دەكاتە ۳- دەستى خۇى درىژ دەكا

۴- دەستى دەكاتى ۵- پەيوەندى پىن دەكا

reach/n ۱- ماۋە ۲- ئاست

out of reach/adj دورە دەست

within sb's reach بەردەست

react/'ri:ækt/v ۱- ۋەلام دەداتەۋە

۲- كار دەداتەۋە ۳- لەدژى رادەپەرى

reaction/'ri:ækʃn/n ۱- كار دانەۋە

۲- ۋەلام دانەۋە

reactionary/'ri:æksənri/adj ۱- كۆتەپەرىست

۲- باۋەرى بەگۇران نىە

reactionary/n كۆتەپەرىستەگان

reactor/'ri:æktə(r)/n كارگەى نەۋەۋى/ئاۋكى

read/'ri:d/v ۱- دەخوئىن

۲- بەدەنگ دەخوئىن

۳- دەخوئىنئەۋە- تىن دەكا ۴- دەلىن

read on ھەر دەخوئىنئەۋە

read/n خوئىندەۋە

readable/'ri:dəbl/adj دەخوئىنئەۋە

reader/'ri:də(r)/n ۱- خوئىنەر (خوئىنەر)

۲- خوئىنەر (ھىۋاش- خىرا)

۳- كىئىبى خوئىندەۋە

reading/'ri:dɪŋ/n ۱- خوئىندەۋە

۲- پىئومەرەكە) قان ژمارە دەخوئىنئەۋە

readjust/'ri:ə'dʒʌst/v ۱- جارىكى تر

خۇى رادىن ۲- دەگۇرئى- ھەموار دەكا

## Rr

- R-r/a:(r)/ پیتی ههژدهههه له ئهلفبای
- rabbit/ræbɪt/n كەرویشك
- rabble/ræbl/n ئازاوه-ئاشووب
- rabies/'reɪbi:z/n -ئەخۆشی سەگ  
-پەتای سەگ قەمپال لێدراو/ھاری
- race/reɪs/n پینشپرکئ -بەریکانئ
- rat race/n مەملانئ یان پینشپرکئ  
بئوچانئ ئاشەرفانە
- race course/'reɪsko:s/n گۆرەپانی ئەسپ سواری
- race/v ۱- پینشپرکئ دەکا  
۲- زۆر بەخیرا پادەکا ۲- بەئۆتۆمبیلەکەئ/ئەسپەکەئ بەشدارئ پینشپرکئ دەکا.
- racing/'reɪsɪŋ/n ئەسپ سواری -  
پینشپرکئ ئۆتۆمبیل
- race/n ۱- پەگەز ۲- گەل
- race relations/n پەییوەندیە
- racial/'reɪʃl/adj پەگەزئ-بەکان
- racially/'reɪʃli/adv پەگەزئ-پەکان
- racism/'reɪsɪzəm/n پەگەز پەرسنتئ -  
پەگەز پەسەندئ
- racist/'reɪsɪst/n - adv پەگەز پەرسنت
- rack/ræk/n ئاقچکە
- rack/v مینشکئ ماندوو دەکا بێر کردنەو
- racket/'ræktɪn ۱- پینکئت  
۲- ھاتوھۆریا- قیژە قیژ
- ۲- پئئ ئاشەرعئ بۆیەیدا کردنئ پارە
- radar/'reɪdɑ:(r)/n رادار
- radiant/'reɪdiənt/adj ۱- تیشکەر  
۲- گەرمئ بەخش
- ۲- پەونەقدار- پووخۆش

- ۱- پووئاکئ/گەرمئ دەدا- radiate/'reɪdiət/v
- ۲- دەبریقتەو
- ۲- بەھەموو لای دا دەچن
- ۱- تیشک radiation/'reɪdi'eɪʃn/n
- ۲- گەرمئ دەر radiator/'reɪdi'eɪtə(r)/n
- ۱- رەگۆریشەئ radical/'rædɪkl/adj
- ۲- بئەچەئ
- ۲- توندپەر- رادیکال radical/n
- ۱- بابای رادیکال
- ۲- ئەوئ دەپەوئ گۆرانی بئەرتئ بەکات
- ۱- لەرەگۆریشەو radically/n
- ۲- لەگەوھەرەو
- ۱- رادیو ۲- ئینزگە radio/'reɪdiəʊ/n
- بەرادیو پەیمائ دەئیرئ radio/v
- radioactive/'reɪdiə'æktɪv/adj
- ۱- تیشکەر ۲- تیشکئ ترسناک
- radioactivity/'reɪdiə'æktɪvətɪ/n
- ۱- تیشک دانەو
- ۲- ئەو ھیزەئ لەتیشکدانەو پەیدا دەبئ
- radiographer/'reɪdiə'ɒgrəfə(r)/n
- ۱- پەسپۆر لە تیشک وینەگرتن
- ۲- وینەگرتئ تیشک
- توور radish/'rædɪʃ/n
- نیوھتیرە/رووبەری بازنەئ radius/'reɪdiəs/n
- ۱- یانسیب raffle/'ræfl/n
- ۲- فرۆشتنئ پلئتی یانسیب
- کەلەك raft/'rɑ:ft/n
- ۱- کۆلەکە ۲- ستوون rafter/'rɑ:ftə(r)/n
- ۱- پارچە پەرۆ
- ۲- پارچە پەرۆ-پاقرۆکەرەو
- ۳- کۆنە جلیکئ دپاو
- توورەئ زۆر rage/reɪdʒ/n
- ۱- توورەئ ئی دەبارئ- ئاگرئ
- ۲- ئی دەبارئ ۲- بەردوام دەبئ
- زۆر بەھیز-توند raging/adj
- سەرئیشەئەئ توند
- ۱- جلی کۆن و ragged/'ræɡɪd/adj

|                                    |         |                      |  |
|------------------------------------|---------|----------------------|--|
| ۲- وەرگرتن - ای وەرگرتن            |         | ۴- دەرگرتن - دەرگرتن |  |
| ۳- دەرگرتن ۴- نرخی تیچوون          |         | ۵- نرخی بۇ دادەنن    |  |
| quotation marks/n نیشانە وەرگرتن   | quoth/v | دەلی - وتی           |  |
| quote/kwəut/v ۱- دروباره دەکا      | Quran/n | قورئانی پیروز        |  |
| ۲- نامازە پیندەکا چەند جارن        | Qursh/n | قورش / پارەیی سعودی  |  |
| ۳- نمونە دینیتەوہ بۇ پانپشتی کردنی |         |                      |  |

|                               |   |                         |  |
|-------------------------------|---|-------------------------|--|
| quest/kwest/n                 | گهراڻ -<br>خوشهڪهت ڪرڻي بهداوي...   | quietly/adv             | ٻهٻين دهنگي<br>ٻهٻين هراو هڙيا - بههڻواش   |
| question/'kwestʃən/n          | ١- پرسيار<br>٢- مهسهله - پرس - ڪيشه ٢ - گومان                                     | quietness/n             | ٻين دهنگي  |
| in question                   | ١- ناماڙه بڙڪراو<br>٢- ناوبراو  | quiet/n                 | ٻين دهنگي - هيٺي   |
| no question of/adj            | دهرهٺي هيچ ٺييه<br>- ليڪدانهرهٺي ههٺاگرئي   | quieten/'kwaɪətn/v      | ١- ٻين دهنگي دهڪا<br>٢- هيٺوري دهڪا  |
| out of the question/adj       | پرسيار<br>ههٺاگرئي/ گومان ههٺاگرئي  | quilt/kwɪlt/n           | ٺيئه   |
| question mark/n               | نيشانهٺي پرسيار   | quintet/kwɪn'tet/n      | ٻينچ ڪسي - ٻينچانه<br>- مؤسقا يهڪ ٻينچ ڪس بڙهٺن  |
| question tag/n                | ڪلڪه پرسيار   | quirk/kwɜ:k/n           | ١- رهٺاڙي ٺهشان<br>٢- رهٺاڙي ٺهڪي سهير   |
| question/v                    | ١- پرسيار دهڪا<br>٢- شٺي ٺي دهرهٺي - ههٺه ڪرڻي<br>٢- گومان ٺي دهڪا                | quirky/'kwɜ:ki/adj      | ١- سهير<br>٢- نهشان - ناوهڙ  |
| questionable/'kwestʃənbəl/adj | جئي گومانه<br>دلٺيا ٺيه - گومانه - گوماناوي                                       | quit/kwɪt/v             | ١- واڙڻي - بهٻين ڏيئي<br>٢- دهست ههٺه ڪرئي<br>٣- (گومپوٺه) دهڪوڙي ٺيئه<br>٤- ٺهڪا (ٺهساري) |
| queue/kju:/n                  | ريڙ - سهه   | quite/kwaɪt/adj         | ١- زورٺا - ٺهٺا دههڪه<br>٢- بهٺه اووي  |
| queue/v                       | ريڙ دههٺه سٺي -<br>سهه دههٺي - لهسه راهه دههٺي                                    | not quite               | بهٺه اووي ٺا   |
| jump the queue                | سهه دههٺي -<br>سهه بههٺي دهڪا   | quits/kwɪts/adj         | ڪهس لهڪس   |
| quiche/ki:ʃ/n                 | ڪوڙي رهٺي بههٺي ڪه و<br>شير و پهٺي  | be quits with           | ١- هيچيان لهسه رهٺي ٺا مهٺي<br>٢- وهڪ يهڪ ٺي ڏيئي  |
| quiche/ki:ʃ/n                 | ڪوڙي رهٺي بههٺي ڪه و<br>شير و پهٺي  | quiver/'kwɪvə(r)/v      | ١- دهلهڙي<br>٢- دهلهڙي تهوه  |
| quick/kwɪk/adj                | ١- خيرا<br>٢- بههٺه - بههڙ  | quiver/n                | ٺهٺه ڪه ٺي   |
| quickly/adv                   | بههٺيا  | quiz/kwɪz/n             | - ڪويڙ: ٺا ٺا ڪرڻهوه، ٻينچ ٻيڪن  |
| quid/kwɪd/n                   | يهڪ ٺهوهٺ   | quizzical/'kwɪzɪkəl/adj | روهساري  |
| quiet/'kwaɪət/adj             | ١- هيٺن،<br>ٻين دهنگ - هيٺواش<br>٢- ٻين دهنگ - خاموش<br>٢- ٻين دهنگ - ڪڙ - ڪوڙهڪي | quorum/'kwɔ:rəm/n       | پرسيار دهڪا - رهٺي پرسيار ٺي دهٺاري<br>١- ٺهٺارهٺي رهٺي دهٺي<br>٢- ٺهٺارهٺي ٺهٺي دهٺي      |
| keep quiet about sth          | نهٺي دههٺي رهٺي   | quota/'kwɔ:tə/n         | ١- ٺهٺارهٺي ٺهٺي دهٺي<br>٢- ٺهٺارهٺي تهوهٺ دهٺي ڪراو                                       |
| keep quiet about sth          | نهٺي دههٺي رهٺي   | quotation/'kwɔ:teɪʃn/n  | ١- دهسته اهٺي وههٺه رهٺي له..  |



## Qq

- Q-q/kju:/ پیتی حەشەممەم ئە ئەلئەبای نینگلیزى
- quack/kwæk/n ۱-واق واق: دەنگى ۲-مراوى ۲-دەقتۇرى دەجال- فېلباز
- quack/v ۱-واق واق دەکا ۲-فېل دەکا
- quadrangle/'kwɒdræŋɡl/n روبرىكى چوارگۆشمىي كە بالەخانەي  
لە چوار دەورە بن / گۆرە پانى شىنۆه  
چوارگۆشمىي
- quadrangle/n چوارپس / چوارلا
- quadruple/'kwɒdrʌpl/v چوار جار ھەندى خۇي دەكرى يان دەكا.
- quail/kweɪl/n سوسكە
- quaint/kweɪnt/adj ۱- سرنچ راکىش ۲- سەير، ئاناسايى
- quake/kweɪk/v ۱- دەلەزى ۲- دەمەزى ۲- رادەجىزى
- quake/n بومەلەزە
- qualification/'kwɒlɪfɪ'keɪʃn/n ۱- لىھانن ۲- كارامەيى ۲- ھەموار كوردن
- qualify/'kwɒlɪfaɪ/v ۱- (لەئەزەموون) دەردەچىن ۲- تواناي ھەيە  
۲- رىئى پىن دەدا ۴- لەقۇناغى يەكەم  
دەردەچىن ۵- ديار دەکا ۶- سنودار دەکا  
۷- بەرتەنگ دەکا
- qualified/adj ۱- دەرچو ۲- لىھاتوو- كارامە ۲- ديارىكرائ  
۴- سنودار ۵- مەرجدار
- quality/'kwɒləti/n ۱- چۆرئاست ۲- نەمونەيى ۲- ئەدگار
- quail/kwɑ:m/n ۱- گومان ۲- ترس
- quandary/'kwɒndəri/n ۱- واق وردان ۲- تەنگ وچەلەمە- تەنگزە
- quantity/'kwɒntəti/n چەندىتى

## چەندايەتى

- quarantine/'kwɒrənti:n/n جياكرنەمە- لەيەك جيا بكرى تەمە (لەبەر لە  
يەكگرتەمەي نەخۇشى)
- quarrel/'kwɒrəl/n ۱- دەمە قال ۲- شەرە قسە
- quarrel/v ۱- دەمە قالى دەبن ئەگەن... ۲- بەشەر دى ئەگەن... ۲- رازى تايىن بە... ۴- بەرەنەستى دەکا  
كانى بەرد  
بەرد لەردىنن ئەكانى بەرد  
نېچىر- گىراو  
شەپتۆ  
۱- چارەك ۲- چارەگە سەعات ۲- سى مانگ  
۴- چوار ئۇنسى ۵- گەرەك- ئاوايى  
۶- كۆمەلەكسىن ۷- چارەگە دۆلار ۸- جن  
گەمەي چارەگى كۆتايى  
دەزى-  
ھەر سى مانگ جارى  
چوار كەسى- چوارىيى  
كوارتز  
۱- ھەلدەمە شىنۆتەمە  
۲- پوچ دەكاتەمە ۲- دەم كوت دەکا- كپ دەکا  
شۇستەي بەندەر  
ئاوچەي نزيك  
شۇستەي بەندەر  
۱- شائۇن- شائۇن-  
ژەنشا- ژنى شا ۲- شاھەنگ ۲- كچ لە قومار  
دايىكى شا يان شائۇن  
سەير- نەشان- ئاومز  
سەركوت دەکا دەم كوت دەکا  
۱- (تېنۆوي) دەشكىتىن  
۲- دەكوژىنۆتەمە  
پرسىيار / لى پرسىنەمە  
پرسىيار دەکا- ئى دەپىنۆتەمە

put sth out/v ۱- (ئاگر) دەكۆز ئېتىتەرە  
۲- (لەمپە) دەكۆز ئېتىتەرە

۳- پىلۇ دەكاتەرە

put yourself out/v خۇ ماندى دەكا

put sb through sth/v وای ئى دەكا  
ئازار بېجىزئى

put sb/sth through/v (بەتەلەفۇز)  
بەيەكيان دەگەپەتى

put sth to sb/v ۱- پىرسىيار دەكا

۲- پېشىنىيا رەكا

put sth togethe/v لەيەكيان گرى  
دەداتەرە

put up sth/v بەرەنگارى دەكا-

بەرەلستى دەكا

put sb up/v مېواندارى دەكا-

لاى خۇى دەپچە وئىتتەرە

put sth up/v ۱- بەرز دەكاتەرە

۲- بېئىا دەكا ۲- بەدىوار ھەلدەواسىن

۴- زىياد دەكا

put up with sb/sth/v بەرگە دەگرئى  
-خۇ بىن دەنگ دەكا

putt/pat/v ھىياش بەگۇچانەكە (لەييارى گۇلف)  
لەتپەكە دەدا تاپچىتە كۈنەكە

putter/'patə(r)/v كاتى بەشتى پوچ وگەم  
بەسەردەبا

putty/'pʌti/n مەجۈنى شوشەى پەنجەرە

puzzle/'pʌzl/n ۱- مەتل ۲- شت ھەلئىن

puzzle/v ۱- سەر شىواوى دەكا

۲- چەواشەى دەكا ۲- باش تىن دەفكرى تا تىزىگا

puzzle sth out/v باش تىن فكرىن وەلامىن  
دەدۇز ئتەرە كىلىلى مەسەلەكە دەدۇز ئتەرە

puzzled/adj واق وپماو- سەر سۇرماو

pyjamas/pə'dʒɑ:məz/n بىنجامە

pylon/'paɪlən/n پورجى واپەرى كارەبا

pyramid/'paɪrəmid/n قوچەك: ھەرەم

pyre/n كوانووى سوتاندنى مەردو

pyrene/n ئاوك/ كرۇك/ كاكل

python/'paɪθn/n مارىئىكى گەورەپە

pythoness داھاتو بېئىز/ كاھنى ئن

## pursuit

۲- بایه‌خ پندان- گرتگی پندان  
۳- مژولکر

## in pursuit

دهیوی بیگری

## pus/pas/n

کیم- کیم و زوخا

## push/puʃ/v

۱- پالده‌دا- پالپیوه‌دهنی

۲- رئی خۆ دهکاته‌وه ۳- داده‌گری

## push ahead/v

## push for/v

## push in/v

## pusher/'puʃə(r)/n

## push-button/adj

## pushchair/'puʃtʃə(r)/n

## pushover/'puʃəʊvə(r)/n

## pushup/n

## push/n

## at a push

## give push/v

## pushy/'puʃi/adj

## put sth down

## pussy/'pʊsi/n

## put/put/v

## put sth down

## put sth on sth/v

## put sb out/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put sth on sth/v

## put across/v

## put over/v

## put aside/v

## put sb away/v

## put sth away/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

## put sth back/v

بهرونی دهردهبری

بهرونی دهردهبری

پاشکهوت دهکا،

له‌لایه‌یین داده‌نی

زیندانی دهکا

شته‌که له‌جری

خۆی داده‌نیته‌وه

۱- ده‌گه‌پینتیه‌وه

۲- وه‌پاش دینخ ۳- دوا ده‌خا(سه‌عات)

پاشکهوت دهکا

کهمی دهکا

له‌ترخی دینتیه‌ خورای، ناشرینی دهکا

## put sth down/v

۱- له‌سه‌ر زه‌وی داده‌نی

۲- کپ دهکا- سه‌رکوت دهکا

۳- ده‌یکوژی- له‌نیوی ده‌با

## put sb forward/v

هه‌لده‌بژیری بۆ

کاترئین پینش دینخ

## put sth in

۱- تازی دینش

۲- تازی ده‌با له

۳- داوا پینشکه‌ش دهکا

۴- کاتی خۆی به‌سه‌ر ده‌با له

## put sb off/v

۱- وای ئی ده‌کا که‌یفی پین نین

۲- مه‌ ده‌کا له‌ ۳- خۆ دهرزیتیه‌وه له

۴- سه‌ری ئی ده‌شویوتین

## put sth off/v

۱- ده‌کوژیتیه‌وه ۲- دوا ده‌خا

## put sth on/v

۱- خۆی واپیشان ده‌دا

۲- جل له‌به‌ر ده‌کا ۳- (له‌مپا) داده‌گریستین

۴- هه‌لده‌کا- به‌گه‌پینخی

۵- ئیش پین ده‌کا ۶- قه‌له‌و ده‌بین

## put sth on sth/v

۱- زیده ده‌کا

۲- شتی داویته‌ سه‌ر

## put sb out/v

۱- بیژاری ده‌کا

۲- باری گران- توپه‌ی ده‌کا

## pungent

pungent/'pʌndʒənt/adj بۆيۈنكى گران تېز

punish/'pʌnɪʃ/v سزاي دەدا

punishable/'pʌnɪʃəbl/adj سزا ھەلگىز

punishing/'pʌnɪʃɪŋ/adj مائىرۇوكىر - شەكەتكىر

punishment/'pʌnɪʃmənt/n سزا - 1

2- جۇرى سزا

punitive/'pjuːnətɪv/adj

1- تەمىن كەر 2- توند

punk/pʌŋk/n

1- جۇرىنگە لە

مۇسىقاي رۇك

2- خۇلپاي مۇسىقاي رۇك يان پونك

punt/pʌnt/n

بەلمە

punt/pʌnt/v بە بەلمە گەشت دەكا

puny/'pjʊni/adj بچۇك و لاواز

pup/pʌp/n كۇچىلە سەك -

بېچۇرى ھەندى گىيانەرور

pupil/'pjuːpl/n

1- قوتابى

2- شاگىرد

pupil/n رىشتىنەي چاۋ، رەشايى چاۋ،

كلىنە

puppet/'pʌpɪt/n

1- بۇوكەشۇشە

2- بىن دەسەلات

puppy/'pʌpi/n كۇچىلەي سەك

purchase/'pɜːtʃəs/n

1- كىرىن

2- ئىمۇشتەي كىرپوتە

purchase/'pɜːtʃəs/v دەكېرى

purchaser/'pɜːtʃəsə(r)/n كىرپار

purchase/'pɜːtʃəs/n

1- بېچە

2- شۇنى تايىبەتى ئافىرەت

pure/'pjʊə(r)/adj

1- پاك - بىگىرەد

2- پاك - پالۋان 3- پاك - بىن تاۋان

4- تەرۋە - رۇون 6- نەزمى - تىۋرى

purely/adv

1- تەنيا 2- بەتەرۋى

puree/'pjʊəriːn

ھەرىسە - قىمەكراۋ

purge/pɜːdʒ/v

1- پاكتاۋ دەكا

2- پاكسازى دەكا

purge/pɜːdʒ/n

پاكسازىكردن

purification/'juːrɪfɪ'keɪʃn/n

پاكىردنەرە

purify/'pjʊərɪfaɪ/v

پاك دەكاتەرە،

ساف دەكا

puritan/'pjʊərɪtən/n

1- دژە خۇشى

2- توند

purity/'puəriːti/n

پاكىتى - خاۋىنى

puril/pɜːl/n

تەقل

purple/'pɜːpl/adj

ئەرخەۋانى

purple/n

رەنگى ئەرخەۋانى

purpose/'pɜːpəs/n

1- مەبەست 2- ئامانچ

on purpose بەئەنقەست - مەمبەست

purposeful/'pɜːpəsfl/adj

خاۋەن

purposefully/'pɜːpəsflɪ/adv

ئامانچىكى دىيار

purposefully/'pɜːpəsflɪ/adv

بەرەۋ ئامانچىكى دىيار

purposely/adv

مەمبەست

purposeless/'pɜːpəsləs/adj

بى ئامانچ

ۋە مەبەستە

purrr/pɜː(r)/v

مىاۋمىاۋ دەكا - نوزە نوزە دەكا

purse/pɜːs/n

1- جزدان 2- چانتاي دەستى

purse/v

ئىۋەكاشى پىنگىدېنىتەرە بۇ ئەرەي

پىشان بىدا كە شتىكى بەدل نىە

purser/'pɜːsə(r)/n

ژمىرىارى كەشتى

pursue/pɜː'sjuː/v

1- بەدۋاي دەكەۋى

2- شۇنى پىنى ھەلدەگىرى تايىگىرى

3- لەگەنى بەردەۋام دەمىن اخىرىك دەمىن

4- تەراتىنى دەكا

pursuer/pɜː'sjuːə(r)/n

1- بەدۋاگەر

2- شۇنى كەۋتە 2- تەراتىن پىن كەر

pursuit/pɜː'sjuːt/n

1- تەراتىن

|                                 |  |                                      |
|---------------------------------|--|--------------------------------------|
| <b>pudding</b>                  | 275                                    | <b>puncture</b>                      |
| <b>pudding/'pu:dɪŋ/n</b>        | ھەلۋا- شېرىن                           | بەرزىگەر مەۋە                        |
|                                 | پوۋىنگ: جۈزە شېرىنى يەيەي              | پولۇتۇقەر-                           |
|                                 | ئىنگلىزى كۆنە.                         | بولۇزى خۇدى                          |
| <b>puddle/'pʌdl/n</b>           | گۆم- چاۋو                              | ۱- دەنكە- كاكتل                      |
| <b>puff/pʌf/n</b>               | ۱- پف- فوو                             | ۲- ھەۋىرى كاغەزكارى                  |
|                                 | ۲- قوم: قومىن جگەرە- ھەناسەيىن         | ۲- وردىگراۋ- تىكەمەلىكىشراۋ          |
| <b>puffy/'pʌfi/adj</b>          | پەلماۋ- ئەستور                         | مىمبەر- سەكۆ                         |
| <b>puff/v</b>                   | ۱- پف ئى دەكا ۲- فوو ئى دەكا           | ۱- تىرپەتپىسى دى                     |
|                                 | ۲- جگەرە دەكىشىن- قوم لەجگەرە دەدا     | ۲- ئى دەدا- لىدان- تىرپەتپ           |
|                                 | ۴- ھانەھاشى دى                         | لىدان- تىرپەتپ                       |
|                                 | ۵- توۋشى ھەناسە بېرىكى دەيىن           | دەنكە فاسۇلىيا- ئۇبىيا               |
| <b>puffed/adj</b>               | ھەناسە ئى پراۋ-                        | پەمپ- تىرۇمپا                        |
|                                 | لەماندىا ھەناسە ئايىن                  | پەمپ ئى دەدا- پىر ھەرا دەكا          |
| <b>puffin/'pʌfɪn/n</b>          | پۇلڧىن:                                | <b>pumpkin/'pʌmpkɪn/n</b>            |
|                                 | بالدەھەيەكى ئاۋى ئەتتەنسىتىيە ئولىيىكى | كۆۋلەكە، كۆلەك                       |
|                                 | پرىقەدارى رەنگدارى ھەيە.               | <b>pun/'pʌn/n</b>                    |
| <b>puke/pju:k/v</b>             | ھەلىنجى دى-                            | رەگەزىدۆزى- يارى بەرشەكرەن           |
|                                 | دەرشىتەۋە- ئىستىفراق دەكا              | <b>punch/'pʌntʃ/v</b>                |
| <b>puke/n</b>                   | رشانەۋە                                | مىسى ئى دەدا- بۆكسى ئى دەدا          |
| <b>pull/pʊl/v</b>               | ۱- رادەكىشى ۲- توند دەكا               | <b>punch/n</b>                       |
|                                 | ۲- لە دوو خۇى رادەكىشىن                | مىست- بۆكس- مىشتەكۆلە                |
|                                 | ۴- ماسۋلكەي لەبەرىك دەيا               | <b>punch-up/n</b>                    |
|                                 | ۵- پىنى رادەبۆرىن                      | مىشتەكۆلە                            |
| <b>pull/n</b>                   | راكىشان-                               | <b>punch/n</b>                       |
|                                 | سەرگەرتن بەسەر شوۋىدى بەرز             | ۱- تىكەلەي ئارەق و خۇشاۋو شەكر       |
| <b>pull strings/n</b>           | دەسەلەتى خۇى بۇ                        | ۲- كۆنكەرە                           |
|                                 | بەرزەۋەندى خۇى بەكار دىنى              | <b>punch/v</b>                       |
| <b>pull your weight/v</b>       | بەش خۇى دەكا                           | كۆن دەكا                             |
| <b>pull away/v</b>              | خۇى دەكىشىتەۋە                         | <b>punctual/'pʌŋktʃʊəl/adj</b>       |
| <b>pull down/v</b>              | لەتاۋ دەيا                             | لەكاتى خۇيدا رودەدا                  |
| <b>pull in/v</b>                | دەكا                                   | <b>punctuality/'pʌŋktʃʊ'æliəti/n</b> |
| <b>pull off/v</b>               | سەر دەكەۋى لە                          | ۱- بەلۋىن راستى، وردى لە ژوان        |
| <b>pull out/v</b>               | ۱- دەپراۋ- بەجىن دىلى                  | ۲- لەكاتى خۇيدا                      |
|                                 | ۲- لەناكاۋ دەردەچىن                    | <b>punctuate/'pʌŋktʃʊeɪt/v</b>       |
| <b>pull yourself together/v</b> | خۇيگەرە-                               | خالبەندى                             |
|                                 | ھەلمەچۆ                                | بەكار دىنى- قەسە دەجىن               |
|                                 |  | <b>punctuation/'pʌŋktʃʊ'eɪʃn/n</b>   |
|                                 |  | خالبەندى                             |
|                                 |  | <b>punctuation mark/n</b>            |
|                                 |  | نېشانەي                              |
|                                 |  | خالبەندى                             |
|                                 |  | <b>puncture/'pʌŋktʃə(r)/n</b>        |
|                                 |  | پەنچەر،                              |
|                                 |  | تايەي كۆن تى بو- كۆن                 |
|                                 |  | <b>puncture/v</b>                    |
|                                 |  | كۆن دەكا- پەنچەر دەيىن               |

|                                   |                                      |                            |                                      |
|-----------------------------------|--------------------------------------|----------------------------|--------------------------------------|
| psyche                            |                                      |                            |                                      |
| psyche/'saɪki/n                   | دروون                                | public/'pjuːbɪk/adj        | بەر                                  |
| psychiatry/saɪ'kaɪətri/n          | پزیشکى                               | public hair                | موى بەر                              |
|                                   | دروونى                               | public/'pʌblɪk/adj         | ۱- گشتى - مىللى                      |
|                                   | چارەسەرى دروونى                      |                            | ۲- گشتى - ئاشكرا                     |
| psychiatric/'saɪki'ætrɪk/adj      |                                      | public/n                   | خەلك - عوامى خەلك                    |
|                                   | نەخۇشخانەى بەنەخۇشپە دروونى يەكان    |                            | كۆمەلىن - رەش و پروت                 |
| psychiatrist/'saɪki'ætrɪst/n      | دكتورى نەخۇشى دروونى                 | in public                  | بەناشكرا                             |
|                                   | رۇخانى                               | publicly/'pʌnlɪkli/adv     | بەناشكرا                             |
| psychic/'saɪkɪk/adj               |                                      | public company             | كۆمپانىيە پىشك فرۇش                  |
| psychoanalysis/'saɪkəʊ'ænələsɪs/n | شى كىردنەوى دروونى                   | public convenience/n       | ئاۋدەست                              |
|                                   | شى كىرەمەوى دروونى                   | public house/n             | بار                                  |
| psychoanalyst/'saɪkəʊ'ænəlɪst/n   | شى كىرەمەوى دروونى                   | public opinion/n           | راى گشتى                             |
|                                   | خوڭىندەوى دروونى نەخۇش(كەس)          | public relations/n         | پەيوەندى يە                          |
| psychoanalyse/'saɪkəʊ'ænəlaɪz/v   |                                      |                            | گشتى يەكان                           |
|                                   | بە شى كىردنەوى دروونى چارەسەرى دەكا  | public school/n            | قوتابخانەى                           |
| psychology/saɪ'kɒlədʒi/n          |                                      |                            | تاييەت(بەرىتانيا)                    |
|                                   | دروونئاسى - دروونئازى - دروون        | public spirited/adj        | قوتابخانەى حكومەتى(ئەمريكا)          |
| psychological/'saɪkə'lɒdʒɪk/adj   |                                      |                            | پىش خۇشە خزمەتى                      |
|                                   | دروونى - عەقلى                       |                            | خەلك بكا - خەلكدۇست                  |
| psychologically/adv               | لەرووى                               | public transport/n         | ھۆكارى                               |
|                                   | دروونىيەو                            |                            | گواستەنەو گشتى                       |
| psychologist/'saɪkə'lɒdʒɪst/n     |                                      | publican/'pʌblɪkən/n       | خاۋەن بار -                          |
|                                   | دروونئاسى - زاناي دروونئاسى          |                            | بەرنەبەرى بار                        |
| psychopath/'saɪkəʊpæθ/n           |                                      | publication/'pʌblɪ'keɪʃn/n | ۱- يلاۋكردنەو                        |
|                                   | كەسەن تۈۈشى نەخۇشى دروونى            |                            | كتىب و گۇقارى يلاۋكراۋە              |
|                                   | بىن بەجۇرى ئەوانەيە خەلك ئازار بىدا، | ۲- راگەياندىن يلاۋكردنەو   |                                      |
|                                   | بكوژى                                | publicity/'pʌb'lɪsəti/n    | ۱- ئاۋبانگى                          |
| psychotherapy/'saɪkəʊ'θerəpi/n    |                                      |                            | ۲- گىرنگىدان بەھۆكارەكانى راگەياندىن |
|                                   | چارەسەركىردىنەوى دروونى -            |                            | ۳- پىرۇياگندە                        |
|                                   | چارەسەركىردىنەوى ئەو كەسانەى         | publicize/'pʌblɪsaɪz/v     | پىرۇياگندەى                          |
|                                   | نەخۇشى دروونىيان ھەيە بەرىكاكانى     |                            | بۇ دەكا                              |
|                                   | دروونئاسى ئەك دەرمان.                | ۱- يلاۋ دەكاتەو -          |                                      |
| pub/pʌb/n                         | ئارەقخانە - بار                      | publish/'pʌblɪʃ/v          | چاپدەكا ۲ - دەنوسىن: يلاۋ دەكاتەو    |
| puberty/'pjuːbətɪ/n               | تەمەنى يالەق                         |                            | ۳- رادەگەيەنىن                       |
|                                   | بوون - ھەرزەكارى                     | publisher/'pʌblɪʃə(r)/n    | يلاۋكار                              |
|                                   |                                      | publishing/'pʌblɪʃɪŋ/n     | يلاۋكردنەو                           |

|                                    |                                    |                                     |
|------------------------------------|------------------------------------|-------------------------------------|
| <b>protect</b>                     |                                    | <b>psych</b>                        |
| ۱- قارەمانى شانۇگەرى               | <b>province/prəvɪns/n</b>          | ۱- ھەرېم                            |
| ۲- پالەوانى چىرۆك ۲- سەرگەردە      |                                    | ۲- ھەموو ھەرېمەكان بېجىگە لەپايتەخت |
| <b>protect/prə'tekt/v</b>          | <b>provincial/prə'vɪnʃl/adj</b>    | ۱- ھەرېمى                           |
| دەپارتىزى                          |                                    | ۲- لادىيى ۲- كۆن                    |
| دەكۆكى ئى دەكا - بەرگى ئى دەكا     | <b>provision/prə'vɪʒn/n</b>        | ۱- بەخشىن ۲- تەدارەك                |
| <b>protection/prə'tekʃn/n</b>      |                                    | ۲- خۇراك - كۆمەك                    |
| پاراستىن - بەرگى ئى كوردن          | <b>provisional/prə'vɪʒnəl/adj</b>  | كاتى - ۋەختى                        |
| <b>protective/prə'tektɪv/adj</b>   | <b>provisionally/adv</b>           | جائى،                               |
| ۱- پارىزى                          |                                    | بەشىۋەيەكى كاتى                     |
| ۲- رۇدە لەسەر پاراستىنى مەدالەكانى | <b>provocation/prəvə'keɪʃn/n</b>   | خۇرشاندن -                          |
| <b>protector/prə'tektə(r)/n</b>    |                                    | ھەراسەتكەردن، توپەكەردن - وروژاندن  |
| ۱- پارىزەر                         | <b>provocative/prə'vɒkətɪv/adj</b> |                                     |
| ۲- داکۆكىكەر                       |                                    | ۱- توپەكەر ۲- خۇرشىنەر - وروژىنەر   |
| <b>protein/'prəʊti:n/n</b>         |                                    | ۲- وروژىنەرى سىكىسى                 |
| پروتەين                            | <b>provoke/prə'vəʊk/v</b>          | توپەى دەكا -                        |
| <b>protest/'prəʊtest/n</b>         |                                    | بىزارى دەكا - دەپورۇژىنى            |
| ئارمىزى                            | <b>prow/prəʊ/n</b>                 | پىشەۋەى كەشتى يان بەلەم             |
| ۱- گلەيى دەكا لە                   | <b>prowess/'prəʊəs/n</b>           | كارامەيى                            |
| ۲- ئارمىزى دەردەبىرى               | <b>prowl/prəʊl/v</b>               | دەخشىن (تا نىچىر بگىرى)             |
| ۲- سۈر دەبىرى - رۇدە دەبىرى        | <b>prowler/'prəʊlə(r)/n</b>        | چاسوس -                             |
| <b>protester/prə'testə(r)/n</b>    |                                    | خۇدانوسىنەر - خۇمەلاسدەر            |
| خۇپىشاندەر                         | <b>proximity/'prɒksɪmɪti/n</b>     | ئىزىكى                              |
| <b>Protestant/'prɒtɪstənt/n</b>    | <b>proxy/'prɒksi/n</b>             | بىرىكارى بىرىكارنامە                |
| (ھاۋالاتى) پىرۇتستانتى             | <b>prude/pru:d/n</b>               | شەرىم - بەجەيا                      |
| <b>protocol/n</b>                  | <b>prudish/'pru:dɪʃ/adj</b>        | شەرىم                               |
| پىرۇتۇكۇل - پەشنوس                 | <b>prudent/'pru:dnt/adj</b>        | ۱- جەكىم - ئاقىل                    |
| <b>protestant/adj</b>              |                                    | ۲- دەۋرىيىن                         |
| پىرۇتستانتى                        | <b>prudence/'pru:dns/n</b>         | ۋىدەيىنى                            |
| <b>prototype/'prəʊtətaɪp/n</b>     | <b>prudently/adv</b>               | بەلەسەر خۇيى، بەۋىدى                |
| نەۋىنەى رەسەن                      | <b>prune/pru:m/n</b>               | قۇخە - ھەلوۋەى وشك                  |
| <b>protrude/prə'tru:d/v</b>        | <b>prune/v</b>                     | لق و پۇيى دەرەخت دەبىرى             |
| ۱- دەردەكەۋى لە ۲- دەردەپەرەى لە.. | <b>pry/prai/v</b>                  | خۇي لەكاروبارى خەلك                 |
| ۲- دەردەچى لە..                    |                                    | ھەندەقورتىنى                        |
| <b>proud/praud/adj</b>             | <b>pseudonym/'sju:dənɪm/n</b>      | ئازناۋ                              |
| شانازى بەخۇكەر -                   | <b>psych/saɪk/v</b>                | دەرونى خۇي بەھىز                    |
| فېزىن - خۇبەزىزان                  |                                    | دەكا بۇ ھەر دۇۋارىيەك               |
| <b>proudly/'praudli/adv</b>        |                                    |                                     |
| بەشانازىيەرە                       |                                    |                                     |
| <b>prove/pru:v/v</b>               |                                    |                                     |
| ۱- دەسەلمەينى                      |                                    |                                     |
| ۲- ئىسپات دەكا                     |                                    |                                     |
| <b>proven/'pru:vən/adj</b>         |                                    |                                     |
| سەلمەينراۋ                         |                                    |                                     |
| <b>proverb/'prɒvɜ:b/n</b>          |                                    |                                     |
| پەندە                              |                                    |                                     |
| <b>provide/prə'vaɪd/v</b>          |                                    |                                     |
| ۱- دەبەخشىن                        |                                    |                                     |
| ۲- دەگەيەنى                        |                                    |                                     |
| <b>provided/prə'vaɪdɪd/conj</b>    |                                    |                                     |
| بەمەرجى                            |                                    |                                     |

proof/adj رزگر- نه‌میل، دزه

prop/drop/n پالپشت- کزله‌گه

prop/v ۱- پالپشتی دهکا

۲- راده‌گرنی ۲- به‌دیوار وده‌دن

prop/n که‌لویهل و شتومه‌کی به‌کارهاتو

له‌شانق و فیلم

propaganda/propə'gændə/n

پروپاگانده

propagate/propəgeɪt/v

۱- پروپاگانده دهکا

۲- زور دهکا ۲- وچه ده‌نیتوه

propel/prop'el/v ۱- پالده‌دا- ده‌جولینن

۲- به‌رهو پیش داژوا

propeller/n

پانکه-

په‌روانه‌ی که‌شتی یان فروکه

proper/propə(r)/adj ۱- دروست-

۲- هه‌قیقی ۲- گونجاو- شیاو- لایه‌قی

۳- رسمن- سره‌کی

properly/propəli/adv ۱- به‌دروستی

۲- به‌شیوه‌یه‌کی راست

۳- به‌شیوه‌یه‌کی گونجاو- لایه‌قه

proper name/n

ناری که‌س

property/propəti/n

۱- سامان

۲- زهوی و زار- خانوو‌به‌ره

۳- خاوه‌نیتی- تایبه‌تمندی

prophecy/propəsi/n

پیشبینی

prophecy/propəsaɪ/v

پیشبین دهکا

prophet/propit/n

۱- پیغمبهر

۲- داهاتووین/پیشبینیکر

prophetic/prop'etɪk/adj

له‌داهاتوو

دیته‌دی

proportion/propə'pɔ:ʃn/n

۱- به‌ش،

۲- پشه ۲- ریزه- قه‌بارمو‌شیوه- ره‌مه‌ند

proportional/propə'pɔ:ʃnəl/adj

گونجاو و شیاو

proposal/prə'pəʊzl/n

۱- پروژه ۲- پیشنیار

۳- ژن خواستن- داخوازیکردن

propose/prə'pəʊz/v

۱- پیشنیار دهکا

۲- پروژه‌یی پیشکش دهکا

۳- ده‌یه‌وی- داوای لی‌دهکا شووی پین‌بکا

۴- ده‌پالیوی

proposition/propə'zɪʃn/n

۱- بیروکه‌را

۲- داوا/پیشنیار ۲- کیشه ۴- شرک

proprietor/prə'praɪətə(r)/n

خاوه‌ن/خودان

مولکدار

prose/prəʊz/n

په‌خشان

prosecute/prə'sɪkjʊ:t/v

۱- داوای له‌دن

به‌رن‌ده‌کاتوه ۲- تاوانباری دهکا

prosecution/prə'sɪ'kju:ʃn/n

داوا له‌سهر

تۆمارکردن- لایه‌ندی‌داواکار

prosecutor/prə'sɪkjʊ:tə(r)/n

داواکاری

گشتی- دم‌نچی دادگا

prospect/prə'spekt/n

۱- دهره‌فت

۲- شتی چاوه‌ریکراو

۳- دهره‌فتی سرکه‌وتن

prospective/prə'spektɪv/adj

چاوه‌ریکراو، داهاتووی

prospectus/prə'spektəs/n

رایهر

prosper/prə'spə(r)/v

۱- که‌شه‌ده‌ستینن

۲- له‌پرووی ماددی‌یه‌وه سرده‌که‌وی

prosperity/prə'sperəti/n

که‌شه‌کردن

سرکه‌وتن

prosperous/prə'sperəs/adj

۱- ده‌وله‌مه‌ند ۲- سرکه‌وتو

prostitute/prə'stɪtju:t/n

سوزانی-

قاجیه

prostitution/prə'stɪ'tju:ʃn/n

قاجیه‌کاری- سوزانیت

prostrate/prə'stɪreɪt/adj

۱- له‌سهر پشت راکشاو ۲- به‌ره‌خواو

protagonist/prə'tæɡənɪst/n



- 1- مەسەنگاندن ۲- ترخاندن  
 ۳- قورساندن ۴- خەملاندن  
 ۵- كەوتن- واكەي شتى  
 بكوي
- projector/prə'dʒektə(r)/n  
 پروژيكتەر
- proliferate/v  
 خيزرا زياد دەكا،  
 بلاو دەبیتەوه
- proliferation/prəˌlɪfə'reɪʃn/n  
 ۱- بلاويونەوه ۲- زۆر بيون
- prolific/prəˌlɪfɪk/adj  
 بەبەرەهەم- بەرەهەم زۆر
- prologue/'prɒləʒ/n  
 ۱- پيشلەكەي  
 ۲- بەرەيس شائو/چامە
- prolong/prəˈlɒŋ/v  
 ۱- تەمەني  
 دريژ دەكا ۲- دريژ دەكا
- prolonged/adj  
 دريژداسەر- دريژخايەن
- prom/prom/n  
 ۱- شوستەي  
 رۆخي دەريا  
 ۲- ئاھەنگي ھەلپەركن لەكۆتايي  
 سەرساناي خویندن
- promenade/'prɒməˈnaɪd/n  
 ۱- شوستەي رۆخي دەريا ۲- گەشت  
 ۳- کردنەوهي ئاھەنگي سەما ئاميز
- prominent/'prɒmɪnənt/adj  
 ديار، ئاسراو- ديار- تيبينكراو
- prominence/'prɒmɪnəns/n  
 گرتگي
- prominently/adv  
 بەشيوەيەكەي بيبني  
 ئاسان بئ
- promiscuous/prəˈmɪskjuəs/adj  
 مئ باز- راسپۆرتەن  
 - پەيوەندەي سیکسی لەگەل زۆر کەس ھەيە
- promiscuity/'prɒmɪ'skju:əti/n  
 پەيوەندەي سیکسی ھەبوون لەگەل زۆر  
 کەس- مئ بازی

- 1- بەلین ۲- داھاتوئیکي  
 گەش
- promise/'prɒmɪs/n  
 ۱- بەلین دەدا  
 ۲- ليني دەوہ شیتەوه ۳- مژدە دەبەخشن  
 ۴- وای ئی دەفامری
- promise/v  
 بەلیندەر
- promisor/n  
 بەلیندەر
- promising/'prɒmɪsɪŋ/adj  
 ۱- مژدەبەخش ۲- داھاتوی گەش
- promote/prəˈməʊt/v  
 ۱- بەرز دەکا تەوه /  
 پەلي بەرز دەکا تەوه ۲- ھان دەدا  
 ۳- بەھەرمیني دەكا ۴- بازاری پئ گەرم دەكا
- promoter/prəˈməʊtə(r)/n  
 ۱- ریکخەر ۲- پارەبەخش
- promotion/prəˈməʊʃn/n  
 ۱- پەلەپێدان  
 ۲- بەرز کردنەوه ۳- ھان دان ۴- بەھەرمین کردن
- prompt/prompt/adj  
 دەسبەجئ/خيزرا
- prompt/adv  
 بەتەواوي بەدروستی لە
- promptly/'prɒmptli/adv  
 دەسبەجئ-  
 لەکاتی ديارکراو
- prompt/v  
 ۱- ھانی دەدا  
 ۲- تەلقيني دەدا ۳- وەبيري دینیتەوه
- prompting/'prɒmptɪŋ/n  
 ۱- ھاندان  
 ۲- وەبەريئانەوه
- prone/prəʊn/adj  
 ۱- بەبەرچاو کەوتوو  
 ۲- تووشی بئ- دەبئ
- pronoun/'prəʊnaʊn/n  
 جیناو
- pronounce/prəˈnaʊns/v  
 ۱- گۆ دەكا  
 ۲- بەرەسەي راندگەيەنئ  
 ۳- بويار دەدا ۴- رای خۆي دەدا
- pronounced/adj  
 ديار، بەرچاو/روون  
 گۆکراو
- pronunciation/prəˌnʌnsi'eɪʃn/n  
 ۱- گۆکردن ۲- دەریپوین
- proof/pru:f/n  
 ۱- سەلماندن  
 ۲- نيسپات کردن
- proof water  
 دژھئاو
- prove/v  
 دەسەلمینئ

## profess

profess/prə'fes/v ۱- بانگاشه دهکا

۲- رادهگه یهمنی (گوناه)

professional/prə'feʃənəl/adj

۱- پیشه له پزیشکی و پارێزهری-

پیشهیی ۲- پیشه دار ۲- کارامه

۴- پیشه له پینا و پاره

professional/n ۱- پیشه دار/کارامه-

مامۆستا

professionalism/prə'feʃənəlɪzəm/n

کارمهی وهک پیشه/کارمهنداری

professor/prə'fesə(r)/n

پروفیسور- مامۆستای زانکۆ

proficient/prə'fɪʃnt/adj

لێهاتوو کارامه

proficiency/prə'fɪʃnsi/n

کارامهیی / لێهاتوویی

profile/'prəʊfaɪl/n

۱- روخساری

یان سهری مرۆڤ له لایهنگه نهک پیشهوه

۲- کورته ژياننامه، کلافهیهک له باری

ژیانی.

profit/'prɒfɪt/n

سوود- قازانج

profit/v

قازانج دهکا

profitable/'prɒfɪtəbl/adj

سوود هێن- قازانج بهخش

profitability/'prɒfɪtəbɪləti/n

سوود/قازانج

profitably/'prɒfɪtəbli/adv

سوود بهخشانه بهشیوهیهکی قازانج بهخش

profound/prə'faʊnd/adj

۱- معزن

۲- قوول

profoundly/adv

زۆر/ به قوولی

profuse/prə'fju:s/adj

زۆر- فره

profusely/adv

بهزێده، زۆر

progeny/'prɒdʒəni/n

وهچه- پشت،

ناکام

program/'prəʊgræm/n

پروگرام،

بهنامه

## projection

program/v بهنامه دانهزێتی

programmer/'prəʊgræmə(r)/n

بهنامه دانهر

programme/'prəʊgræm/n

۱- بهنامهی

تهلهفزیونی ۲- پلان- بهنامهی نامهنگ

programme/v

پروگرام- بهنامه دانهنی

پلان دانهنی

progress/'prɒgres/n

۱- پیشه کهوتن

۲- گۆبان

in progress

دهستی پین کرد

progress/v

۱- پیشه دهکوی

۲- پهره دهسهنی ۲- گۆزانی تیدا روودهدا

۴- بهرهو پیشه دهچین ۵- بهردهوام دهبن

progression/prə'grɛɪʃn/n

بهرهو پیشه چون

- پهرهسهندن له قووناغیکهوه بۆ قووناغیکهتر

progressive/prə'gresɪv/adj

۱- سهردهمی

۲- پیشهکوتوو- پیشهکوتوخواز

۳- بهردهوامی- بیوچان

۴- پیکهاتهی بهردهوام (رێزمان)

progressively/adv

۱- بهبن وچان

prohibit/prə'hɪbɪt/v

۱- ناهێن

۲- بیوهی دهکا له

prohibition/prə'ɪbɪʃn/n

۱- بیوهی کردن

۲- نههیلان- قهدهغه کردن

prohibitive/prə'hɪbətɪv/adj

۱- گران ۲- لهکیرین نههاتو

prohibitively/adv

بهشیوهیهکی

لهکیرین نههاتو

project/'prɒdʒekt/n

۱- پرۆژه

۲- پرۆژهی نووسینی بابهتی

project/prə'dʒekt/v

۱- پلان دانهنی

۲- دهقرسین- دهقرسین هه لدهسهنگین

۳- دههین- دههههین- پیشان دهدا

۴- دهردهکوی

projection/prə'dʒekʃn/n

## privilege

- ۱- تایبەت كردن  
 ۲- بەئەھلى كردن نەك خۇمالى كردن  
 privilege/prɪvəlɪdʒ/n ۱- زىدە مالى  
 ۲- مالى تايبەتتى ۲- دەرفەتى مەزىن  
 privileged/adj بەبەخت  
 prize/prɑɪz/n خەلات-پاداشت  
 prize/adj شايەن بەخەلاتە  
 prize/v ۱- شانازى پىندەكا  
 ۲- بەزەبىر دەرگا دەكاتەوہ  
 pros and cons باشى وخرابى  
 pro/prəʊ/n ۱- پيشەكار  
 ۲- چاكە ۲- كارامە- شارەزا  
 probability/prəbə'bɪləti/n  
 ۱- شيان ۲- شيمانەيى  
 probable/prəbəbl/adj ۱- شيمانە  
 ۲- شياو- دەكرى- رىئى دەچتى  
 probably/prəbəbli/adv ۱- بەزىزى  
 ۲- چاوەپىئى نەكرى- شيمانە دەكرى  
 probation/prə'beɪʃn/n  
 ۱- چاودىرىكردن  
 ۲- ماوہى تاقىكردنەوہ  
 probation officer/n نەفەسەرى  
 چاودىرىى كردن  
 probe/prəʊb/n قولىپىنو: ئاملىرىكى  
 بارىكى درىژە دكتورەكان بەكارى  
 دىئىن بۇ ئەو شوئىخانەى دەستيان ناگاتى  
 probe/v ۱- بەقولى پىنو تاقى دەكاتەوہ  
 ۲- بەدەست دىئىن  
 problem/'prɒbləm/n كىشە- ئارىشە-  
 مەسەلە  
 problematic/prɒblə'mætɪk/adj  
 دژوار  
 procedure/prə'si:dʒə(r)/n  
 ۱- فەرمايشت ۲- تەدارەك ۲- بەدواداچوون  
 proceed/prə'si:d/v ۱- بەردەوام دەيىن  
 ۲- دەست بەقسان دەكاتەوہ  
 ۲- پيش دەكەوئى ۲- دەبىرى

## productivity

- ۱- داواى  
 ۲- داوای قەزايى-روداوەكان  
 proceeds/'prəʊsi:dz/n قازانچ-دەسكەوت  
 process/'prəʊsɪs/n ۱- پروسە  
 ۲- زنجىرىەك گۇرانكارى  
 process/v ۱- چارەسەردەكا ۲- دروست دەكا  
 processor/'prəʊsɪsə(r)/n  
 ۱- ئاملىرى كارەبايى خواردن ئامادە دەكا  
 ۲- زانىبارى ئامادە دەكا  
 procession/prə'seɪʃn/n ۱- كاروان- كەزاولە  
 ۲- رىئى و رەسم  
 proclaim/prə'kleɪm/v ۱- رادەكەيەئىن  
 ۲- بانگاشە دەكا  
 proclamation/'prɒklə'meɪʃn/n  
 ۱- راگەياندن ۲- بانگاشەكردن  
 procure/prə'kjʊə(r)/v ۱- فەرەمە دىئىن  
 ۲- بەدەست دىئىن  
 prod/prɒd/v پالەدەدا- تىوہ دەزئىن  
 prodding/'prɒdɪŋ/n هاندان  
 prodigious/prə'dɪdʒəs/adj زۇر مەزىن  
 prodigy/'prɒdədʒi/n ۱- مەندالىكى  
 بەموەجىزە ۲- ئاقل- سەبىر  
 produce/prə'dju:s/v ۱- بەرەمە دىئىن  
 ۲- دروست دەكا ۲- دەبىئتە ھوى  
 ۴- دەيىن-دەزئى  
 ۵- شانۇگەرى- فېلم دەردىئىن  
 produce/'prɒdju:s/n بەرەمە  
 producer/prə'dju:sə(r)/n  
 ۱- بەرەمە ھىن ۲- دەرهئىنەر  
 product/'prɒdʌkt/n ۱- بەرەمە  
 ۲- ئاكام- ئەنجام  
 production/prə'dʌkʃn/n ۱- بەرەمە  
 ۲- بەرەمەكانى- شانۇگەرى يان فېلم  
 productive/prə'dʌktɪv/adj  
 ۱- بەبەرەمە ۲- بەسوود  
 productivity/'prɒdʌktɪvəti/n  
 ۱- بەرەمەمدارى ۲- بېرى بەرەمە

|                                  |   |   |  |
|----------------------------------|---|---|--|
| <b>prick</b>                     |   |   |  |
| <b>prick/v</b>                   | ۱- دەسسى - كۆن دەكا<br>۲- ئازار دەدا      | <b>in principle</b>                     | بەشىۋە يەككى گىشى  |
| <b>prickle/'prɪkl/n</b>          | درك - ئىستىرى                             | <b>on principle</b>                     | لەبەر باۋەرە ...   |
| <b>prickle/v</b>                 | دركى تىن راندەچن                          | <b>print/print/n</b>                    | لەروانگەي باۋەرەكەي  |
|                                  | توۋكى - پىچى - موۋەكەنى قىت دەبىتەرە      |   | ۱- پىتەكانى چاپ  |
| <b>prickly/'prɪkli/adj</b>       | ۱- دركاۋى                                 |   | ۲- نىشانە ۲- ۋىنەي چاپكراۋ   |
|                                  | ۲- توپە و تېر                             | <b>out of print</b>                     | ۴- ۋىنەي قۇتۇگرامى   |
| <b>pride/praid/n</b>             | ۱- شانازى -<br>بەخۇنازىن - خۇ بەزل زانن   | <b>print/v</b>                          | نەماۋە، دانەي نەماۋە   |
|                                  | ۲- نەروون بەزى                            |   | ۱- چاپ دەكا  |
| <b>pride/v</b>                   | ۱- شانازى دەكا                            | <b>print out/v</b>                      | ۲- باۋەدەكەتەرە ۲- ۋىنەي راندەكشى  |
|                                  | ۲- بەخۇي دەنازى                           |   | (لەكۆمپيوتەر) زانبارى  |
| <b>priest/priest/n</b>           | قەشە                                      | <b>printer/'prɪntə(r)/n</b>             | ۱- چاپكەر  |
| <b>prim/prim/adj</b>             | زىندە رەۋا/شەرمەن -<br>زۆر بەرەۋىشت       |   | ۲- تامبىرى چاپ   |
| <b>primary/'praɪməri/adj</b>     | سەرەككى -<br>بىنەچەيى - سەرەتايى - بەرايى | <b>printing/'prɪntɪŋ/n</b>              | چاپكردن  |
| <b>primarily/'praɪmərɪli/adv</b> | بەپەلەي يەكەم                             | <b>printing press</b>                   | چاپخانە  |
| <b>prime/praim/adj</b>           | ۱- سەرەككى -<br>زۆر كرىنگ                 | <b>prior/praiə(r)/adj</b>               | پىنشور   |
|                                  | ۲- ناياب - خۇشترىن كانى زيان              | <b>prior to/prep</b>                    | پىشى   |
| <b>prime minister/n</b>          | سەرەك ۋەزىران                             | <b>priority/prai'brɪtɪ/n</b>            | ۱- مافى پىنشەيى /<br>يەكەمجار/ مافى بەرايى ۲- كرىنگتر لەمى دى                    |
| <b>prime/v</b>                   | زانبارى پىۋىستى دەدانى                    | <b>prise/prɑɪz/v</b>                    | بەزەبەر دەرگا دەكەتەرە   |
| <b>primitive/'prɪmɪtv/adj</b>    | بەرايى - ساندەيى                          | <b>prison/'prɪzn/n</b>                  | زىندان   |
| <b>primrose/'prɪmrəʊz/n</b>      | ۱- گۈلى بەمار،<br>۲- گۈلى زەرەد           | <b>prisoner/'prɪznə(r)/n</b>            | بەندى - زىندانى  |
| <b>prince/prɪns/n</b>            | ۱- مەر/شانزادە<br>۲- ھاكىم - كاربەست      | <b>prisoner of war/n</b>                | دېلى جەنگ -<br>يەخسىرى شەر   |
| <b>princess/prɪn'ses/n</b>       | شانزادە، خاتون                            | <b>privacy/'prɪvəsi/n</b>               | كۆشەككى تەنبايى /  |
| <b>principal/'prɪnsəpl/adj</b>   | سەرەككى                                   | <b>private/'praɪvət/adj</b>             | ۱- تايبەت<br>نەپىشى ۲- نەپىشى - بەتەنبا - تايبەتى<br>۳- كەسىيى - ئەملى (ناھكۈمى) |
| <b>principal/n</b>               | بەزىۋەبەرى كۆلپۇ يا<br>قوتابخانە          | <b>in private</b>                       | بەتەنبا  |
| <b>principally/adv</b>           | بەپەلەي يەكەم                             | <b>private/'praɪvət/n</b>               | سەربازى ناسايى   |
| <b>principle/'prɪnsəpl/n</b>     | ۱- باۋەر/زىسا<br>۲- ياساي زيان            | <b>privately/'praɪvətli/adv</b>         | بەنەپىشى   |
|                                  |   | <b>privatise/'praɪvətəɪz/v</b>          | ۱- دەيكاتە<br>۲- خۇي ۲- خۇمالى دەكا<br>۳- (تايبەت بەخۇي دەكا)                    |
|                                  |   | <b>privatization/'praɪvətəɪ'zeɪʃn/n</b> |  |

presidential/prɛzɪ'denʃl/adj

پەيوەندى بە سەرۆكە مەھىيە

press/pres/n ۱- رۇژنامەگەرى

۲- چاپ- بىلاور كىرىمە - چاپ كىرىمە

۳- گوشار- فشار- پالە پەستۇ

press agency/n بىرىكەرى راگە ياندىن و

پىرۇيا كىندە

press conference/n كۇنگرەى

رۇژنامەگەرىيى

press gallery/n گەلەرى رۇژنامەنووسان

- شويىنى رۇژنامەنووسان لە ئىنجومەنى

عمومىي بەرىتاشى.

Press Lord ئوردى رۇژنامەگەرى

پاشاى رۇژنامەگەرى

pressman/n رۇژنامەگەر- چاپكەر

press photograpger/n وئىنگەرى

رۇژنامە

press/v ۱- ياندە- گوشار بىفە

۲- دەگوشىن ۳- ئوتودەكا- ئوتى دەكا

۴- لەئامىز دەگىرى

۵- سوور دەبى- رۇژ دەبى

pressing/'presɪŋ/adj زۇر پىئويىست

- دەسبەجىن جىن بەجىن بەگىرى

press-up/n خۇ بەزەوى دانان-

جۇرە راھىئاننىكە

pressure/'preʃə(r)/n ۱- گوشار

۲- پەستان ۳- فشار

pressurize/'preʃəraɪz/v ناچار دەكا-

گوشارى دەخاتە سەر

prestige/pre'sti:ʒ/n ۱- كىلىپە پايە

۲- كەسايەتى ۳- زۇدە مەف

prestigious/pre'stɪdʒəs/adj بەرىز-

شكۇدار - بەناور دەنگ

presumably/prɪ'zju:məbli/adv

لەوانەھىيە

presume/prɪ'zju:m/v ۱- وزەن دەبا-

۱- واگىرىمان دەبا

presumption/prɪ'zʌmpʃn/n زەن/گىرىمان

presumptuous/prɪ'zʌmpʃjuəs/adj

بىن شەرىم، بىن ئابروو

pretence/prɪ'tens/n خۇ ئواندىن-

خۇ ئىشاندان

pretend/prɪ'tend/v خۇ دەنوئىن

pretentious/prɪ'tenʃəs/adj خۇ پىشاندەر

pretext/'pri:teks/n پىئانور- ھەنجەت- بەھانە

pretty/'prɪti/adj سىرىچ راكىش-

جوان- قەشەنگ

pretty/adv تارادەبىن

prevail/prɪ'veɪl/v ۱- ھەيە- باو دەبىن

۲- دەباتەرە- بىلاور دەبىتەرە- دەنتەتەرە

prevailing/prɪ'veɪlɪŋ/adj باو- گىشتى

prevalent/'prevalənt/adj باو

prevent/prɪ'vent/v ۱- قەدەغەدەكا

۲- ناھىئىن

prevention/prɪ'venʃn/n ۱- قەدەغە كىردن

۲- پاراستن

preview/'prɪ:vju:z/n نەمايشى تەببەت

ئىشاندانى پىشوخەت

previous/'prɪ:vɪəs/adj پىشور

previously/adv لەمەر پىش- پىشتەر

prey/preɪ/n نىچىر- قورىانى

prey/v ۱- خۇى ئازار دەدا

۲- راوى دەكا ۳- نىچىر دەگىرى

price/prɑɪs/n ترخ- بەھا

at any price بەھەر ترخى بىن

price/v ترخ دادەنن- ترخ لەسەر

شت دادەنن

ترخ لەسەر ئايلىن چاپ دەكا

priceless/'praɪsləs/adj

لەترخ نەھاتور- گرانبەھا

pricey/'praɪsi/adj گران

price-list/n لىستى ترخەكان

prick/prɪk/n ئىش- ئازار

## preliminary

preliminary/n پیشه‌سکی

prelude/'preilud, 'preljud/adj

ری‌خو‌شکردن - پیشه‌سکی موسیقی

premature/'premætʃə(r)/adj

۱- پیش وخته ۲- نهو منداله‌ی پیش

وختی دروستی خو‌ی له‌دایک بی

۳- په‌له‌ی ئی کراوه ۴- به‌مه‌لپه بوو

۵- پین‌ه‌نگه‌ییو

prematurely/adv پیش وخت

premeditated/'pri:'meditɪd/adj

۱- پیش وختی

پلان بۆ دانراو ۲- به‌مه‌ه‌ست

premier/'premiə(r)/adj

۱- زۆر گرنگ ۲- باشترین

premier/n سەرۆک و هزیران

première/'premieə(r)/n

نمایشی په‌کام

premises/'premisɪz/n

باله‌خانه‌ی زه‌وی - نه‌و‌و‌بهری

premium/'pri:miəm/n قستی بیعه:

بهری نه‌و پارویه‌ی به‌ریک و پینکی بۆ دابین

کردن. ۲- پاروی زنده ۳- خه‌لات - پاداشت

premonition/'pri:mə'nɪʃn/n

هه‌ست کردن بهره‌ شتیکی ناخو‌ش رویدا

preoccupation/'pri:ɔkju'peɪʃn/n

مژۆل بوون، له‌گژۆفکران راجوون -

هه‌موو‌ده‌م پیوه‌ی خه‌ریکی.

preoccupy/'pri:'ɔkjupaɪ/v هه‌موو

بهری پیوه‌ مژۆله/ نیگه‌رانی ده‌کا

preoccupied/'pri:'ɔkjupaɪd/adj

نیگه‌ران

preparation/'prepə'reɪʃn/n

ئاماده‌کردن - خو‌ئاماده‌کردن

preparatory/'pri:'pærətəri/adj

۱- ئاماده‌کاری

## president

۲- قوتابخانه‌ی ئاماده‌یی (عیراق - کوردستان)

۳- قوتابخانه‌ی سه‌ره‌تایی (به‌ریتانی)

prepare/'pri:peə(r)/v

ئاماده‌ده‌ی -

ئاماده‌ ده‌کا - ئاماده

preposition/'prepə'zɪʃn/n

۱- پووج ۲- کام

prerequisite/'pri:'rekwəzɪt/n

پیویست بوون، پیویسته‌ هه‌بن

prerogative/'pri:'rɒgətɪv/n

۱- مافی تایه‌تی

۲- زنده مافی

prescribe/'pri:'skraɪb/v

۱- راجینه‌ نه‌نوسن

۲- به‌یاری ده‌دا

prescription/'pri:'skrɪpʃn/n

راجینه

presence/'preznɪs/n

ئاماده‌بوون -

ژماره‌یی له‌پۆلیس و سه‌ریازان که بۆ کارتیکی

تایه‌ت له‌شوینیک

present/'preznt/adj

۱- ئاماده ۲- هه‌به

۳- ئیستایی - هه‌نووکه‌یی

present/n

۱- ده‌می رانه‌به‌دوو (ریژمان)

۲- دیاری

present/v

پیشه‌کەش ده‌کا

presenter/'prezntə(r)/n

به‌زهر

presentable/'pri:'zentəbl/adj

ریک و پینک - کوک - گوئجاو

presentation/'prezn'teɪʃn/n

پیشه‌کەش کردن - نمایش کردن - ری و ره‌سم

presently/'prezntli/adv

۱- زوو ۲- پاش که‌میکی تر - هه‌ر ئیستا

preservation/'prezə'veɪʃn/n

پاراستن

preservative/'pri:'zɜ:vətɪv/n

ماده‌ی پاریزهر

preserve/'pri:'zɜ:v/v

نه‌پاریزهر

preside/'pri:'zaɪd/v

سه‌رۆکایه‌تی ده‌کا

presidency/'prezɪdənsi/n

۱- سه‌رۆکایه‌تی ۲- ماوه‌ی سه‌رۆکایه‌تی

president/'prezɪdənt/n

سه‌رۆک

- مافی پیشی - مافی به‌رایس - مافی پیشی  
مافی پیشینه  
precedent/'presɪdənt/n پیشینه  
precinct/'pri:sɪŋkt/n ۱- کۆمه‌نگه‌ی  
بازرگانی ۲- نه‌و به‌شه‌ی شار که پۆلیس و  
ناگر کۆرتنه‌وه‌ی خۆی هه‌یه.  
۳- گۆره‌پان- مزگه‌وت ۴- ده‌وره‌ی  
precious/'prefʃəs/adj ۱- گرانبه‌ها  
۲- خۆشه‌ویست- نازیز ۳- پیروز  
precious stone/n به‌دی گرانبه‌ها  
precipice/'presəpɪs/n رۆخان- خوارئ  
precise/'pri:sais/n کورته- پوخته  
precise/'pri:sais/adj ۱- روون و ورد  
۲- دروست- ته‌واو ۲- ورد  
precisely/'pri:saisli/adv  
۱- به‌دروستی ۲- به‌وردی  
۳- به‌تایه‌تی چونکه ۴- به‌لن، راسته  
precision/'pri:sɪʒn/n وردی  
precocious/'pri:kəʊʃəs/adj  
۱- له‌ته‌مه‌نی خۆی گه‌وره‌تره  
۲- پیتۆله ۲- زوو پینگه‌ییو  
precoceived/'pri:kən'si:vd/adj  
پیشینه/ بیروکه‌ی پیشینه له‌سه‌ر  
preconception/'pri:kən'sepʃn/n  
بیروکه‌ی پیشتر/ بیروکه‌ی پیشینه  
predator/'predətə(r)/n گیانه‌وه‌ری  
درپنده  
predecessor/'pri:disesə(r)/n  
پیشینه- بنه‌چه- ره‌سه‌ن، پیشوو  
predicament/'pri:dɪkəmənt/n  
ته‌نگه‌- قه‌یران- ئارێشه  
predicative/'pri:dɪkətɪv/adj  
خه‌به‌ر- گوزاره‌(رێزمان)  
predict/'pri:dɪkt/v پیشبینی ده‌کا  
predictable/'pri:dɪktəbl/adj  
چاوه‌ڕێکارو  
ته‌مه‌ی ئی‌چاوه‌ڕێ ده‌کری

- predictably/adv وه‌ک چاوه‌ڕێ ده‌کرا  
prediction/'prɪ'dɪkʃn/n پیشبینی‌کردن-  
ئادیاڕزانی  
predominant/'prɪ'dɒmɪnənt/adj زان-  
بالاده‌ست  
predominance/'prɪ'dɒmɪnəns/adj  
بالاده‌ستی- زۆریه  
predominantly/adv به‌زۆری-  
به‌پله‌ی یه‌که‌م  
predominate/'prɪ'dɒmɪneɪt/v ۱- داده‌گری  
۲- زال ده‌بن ۲- ده‌سه‌لات به‌سه‌ردا ده‌گری  
preface/'prefəs/n پیشه‌کی  
prefect/'pri:fekt/n ۱- قوتابی گه‌وره‌تر له  
قوتابیانی دی له‌قوتابخانه ۲- دادوهر  
۳- سه‌روکی پۆلیس  
prefer/'pri:fə:(r)/v به‌په‌سه‌ند ده‌زانن-  
به‌چاکتر ده‌زانن  
preferable/'prefərəbl/v چاکتره- گونجاوتره  
preference/'prefrəns/n به‌چاکتر زانین-  
په‌سه‌ندکردن  
preferential/'prefə'tenʃl/adj لایه‌نگر-  
په‌سه‌ندکارو  
prefix/'pri:fɪks/n پیشگر  
pregnant/'pregnənt/adj زگی هه‌یه-  
سک پر- ئاوس(گیانه‌وه‌ر)  
pregnancy/'pregnənsi/n سک پرپوون- ئاوس بوون  
prehistoric/'pri:hɪ'stɔrɪk/adj ماوه‌ی سک پری  
پیش میژوو  
prejudice/'preʒudɪs/n لایه‌نگری  
وای ئی‌ده‌کا لایه‌نگر بی/  
دژ بی  
لایه‌نگر  
prejudiced/adj لایه‌نگر  
preliminary/'prɪ'lɪmɪnəri/adj رێخۆشکه‌ر

|                                    |                                      |                                      |
|------------------------------------|--------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>pour</b>                        |                                      | <b>precedence</b>                    |
| <b>pour/po:(r)/v</b>               | ۱- تی دهکا                           | <b>in practice</b>                   |
|                                    | ۲- دهرژیته ناو- بهریژنه دهباری       | راهینراو                             |
| <b>pout/paut/v</b>                 | لچی شوپدهکا                          | <b>out practice</b>                  |
| <b>pout/n</b>                      | لچ شوورکردن- لیو کرؤژتن              | بین مشق                              |
| <b>poverty/povəti/n</b>            | ۱- کم دهرامتی ۲- ههژاری              | <b>practise/'præktɪs/v</b>           |
|                                    |                                      | راهینان دهکا -                       |
| <b>poverty-stricken/adj</b>        | زور ههژار                            | مشق دهکا، خور رادینش لاسمر-          |
|                                    | مشک لهمانی کلکی بهتوز نابین          | <b>practised/'præktɪst/adj</b>       |
| <b>powder/'paʊdə(r)/n</b>          | ۱- پاوره، توز                        | <b>practitioner/præk'tɪʃənə(r)/n</b> |
|                                    | ۲- پوره ۲- باروت                     | یان پاریزهر- ممشقهر- کارپینکهر       |
| <b>powder/v</b>                    | پؤدری دهکا- پؤدری                    | <b>pragmatic/præg'mætɪk/adj</b>      |
|                                    | پیدانهکا                             | نهک گریمانی و بیرهژوی                |
| <b>powdered/adj</b>                | ۱- وشککاری                           | <b>pragmatics/præg'mætɪks/n</b>      |
|                                    | ۲- پؤدرهکراو                         | پراگماتیکس                           |
| <b>power/n</b>                     | ۱- توانا- توانست                     | <b>prairie/'preəri/n</b>             |
|                                    | ۲- هیژ- دهسهلات ۳- دهولمتی مهن       | میرگ/گورگیا                          |
|                                    | ۴- دینهمز ۵- هیژی کارهبا- تهنوکارهبا | <b>praise/preɪz/n</b>                |
| <b>powered/adj</b>                 | بهتوانا                              | ستایش- پیاهندان                      |
| <b>powercut/'paʊəkʌt/n</b>         | تهنووچران                            | <b>praise/v</b>                      |
| <b>power point/n</b>               | پلاک- سؤکیت                          | ستایش دهکا                           |
| <b>power station/n</b>             | بنکهی کارهبا                         | <b>praiseworthy/'preɪzws:ði/adj</b>  |
| <b>powerful/'paʊəfl/adj</b>        | ۱- بههیژ                             | شایهین/                              |
|                                    | ۲- بهکاریگهر ۳- بهدهسهلات            | ستایشه- شایهینی باسه                 |
| <b>powerless/'paʊələs/adj</b>      | بهنهیژ-                              | <b>pram/præm/n</b>                   |
|                                    | بهن دهسهلات- لاوان                   | عارهبانهی مندال                      |
| <b>practicable/'præktɪkəbl/adj</b> | پراکتیک دهکری                        | <b>prance/prɑ:ns/v</b>               |
|                                    | ۱- پراکتیک- کرداری                   | سهما دهکا-                           |
|                                    | ۲- بهسود ۳- ناللمند                  | لهخوشیا ههلدهپهری                    |
|                                    | ۴- شیمانهی سهرکوتسی ئی دهکری         | <b>prat/præt/n</b>                   |
|                                    | ۵- کارامه ۶- بهردهست                 | گهره- کیز                            |
| <b>practical/n</b>                 | تاقیکردنهوی پراکتیکی                 | <b>prawn/prɔ:n/n</b>                 |
| <b>practice/'præktɪs/n</b>         | ۱- جن بهجن کردن                      | رؤبیان:                              |
|                                    | ۲- راهینان- مشق ۲- داب               | گیانهورنکی ناوی بچوکه دهخوری.        |
|                                    | ۴- کاری پزیشکی یان پاریزهری-         | <b>pray/preɪ/v</b>                   |
|                                    | عیاده یان نووسینگهی..                | ۱- نوژدهکا ۲- دهپارنتموه             |
|                                    |                                      | <b>prayer/preə(r)/n</b>              |
|                                    |                                      | ۱- پارانهوه ۲- نوژ                   |
|                                    |                                      | <b>preach/'pri:tʃ/v</b>              |
|                                    |                                      | ۱- وتار دهدا                         |
|                                    |                                      | ۲- ناموزگاری دهکا                    |
|                                    |                                      | <b>preacher/'pri:tʃə(r)/n</b>        |
|                                    |                                      | ناموزگاریکهر-                        |
|                                    |                                      | <b>precarious/'pri'keəriəs/adj</b>   |
|                                    |                                      | وتاریژ                               |
|                                    |                                      | ترسناک                               |
|                                    |                                      | <b>precariously/adv</b>              |
|                                    |                                      | بهدژواری                             |
|                                    |                                      | <b>precaution/'pri'kəʊʃn/n</b>       |
|                                    |                                      | ۱- ناگا لهخو بوون ۲- رویایی          |
|                                    |                                      | <b>precede/'pri:si:d/v</b>           |
|                                    |                                      | بهپیش دهکوی-                         |
|                                    |                                      | دهکویته پیش                          |
|                                    |                                      | <b>precedence/'presɪdəns/n</b>       |



post/pəʊst/n

۱- ستون

۲- پۆست- کار ۲- پېشه ۴- جېنى کار

۵- پۆسته ۶- سېستېمى پۆسته

post/v

۱- قەرزمانبەرى دەئىزى بۇ جېنى

كارى نوئى ۲- پاسەوانى لەشونىن دادەنى

posting/n

كارى لەولاتى دى

postcard/'pəʊskɑ:d/n

پۆستكارە

postcode/'pəʊstko:d/n

ھىماي

پۆستەيى

postman/'pəʊstmən/n

پۆستەچى

postmark/'pəʊstmɑ:k/n

نېشانەي پۆستەيى

postoffice/n

پۆستەخانە

post office box/n

سندوقى پۆستە

post/v

پۆستە دەئىزى

postage/'pəʊstɪdʒ/n

كرى پۆستە

postage stamp

پاجى پۆستە

postal order/n

حەوالە پۆستە

postdoctoral/adj

پاش دكتورا

poster/'pəʊstə(r)/n

پۆستەر

posterity/pə'stɛrɪtɪ/n

۱- نەوى

دەھاتو ۲- پاشىنە

postern/n

دەرگای پشته-۵- دەرگای

ھەيوان

postgraduate/'pəʊst'grædʒuət/n

خوئىندى بال

posthumous/'pəʊstjʊməs/adj

پاش مەرگ، مەندىلپاي پاش مەرگ

post mortem/'pəʊs'mɔ:rtəm/n

پشكەنىنى پزىشكى لاشى مەردو بۇ

دۇزىنەوى ھۆى مەردن.

postpone/pə'spəʊn/v

دوا دەخا

postponement/pə'spəʊnmənt/n

دواخستن

postscript/'pəʊstskript/n

تېيىنى زىدە

لەزىر نامە، سىكالا نامە دەنووسرى

posture/'pɒstʃə(r)/n

شېۋەي دانىشتن و

راۋەستان و رۇيشتن/ دەسلەتلى ماسولكەيى

بەرچەستە

postwar/'pəʊst'wɔ:(r)/n

دوا جەنگ

pot/pɒt/n

۱- قازان- مەنچەل

۲- قۇرى- چاپەست- پېر بەقۇزى

pot/pɒt/v

رەك لەناو گولدان دادەنى

potato/pə'teɪtəʊ/n

پەتاتە

potent/'pəʊntnt/adj

۱- بەھىز ۲- كارىگەر

potency/'pəʊtnsɪ/n

۱- كارىگەرى

۲- ھىز ۲- شىيانى سىكىسى

potential/pə'tenʃl/adj

شاراۋە

potential/pə'tenʃl/n

تواناي شاراۋە

pothole/'pɒθəʊl/n

۱- نەر كوئە

قوولەي بەھۇى دۇپەي ئاۋ لەبەرد دروست دەبىن

۲- كوئىن لەپروى زەوى

potholing/n

خولپاي چوونى نىۋ

نەشكەرتى ژۇنۇھوى

potter/'pɒtə(r)/v

كاتى بەشتى بچووك

بەپىرۇ دەبا

potter/n

كلكار

pottery/'pɒtəri/n

گللكارى

كلەپولەل فەخورى- كارگەي فەخورى

potty/'pɒti/adj

شەيت-گەمۇە

potty/'pɒti/n

قادە

pouch/paʊtʃ/n

۱- جانقتاي بچووكى لە

پېستە دروستكاراۋ- جزدان- بەرك

۲- كۇشى گىيانەمەر لەشېۋەي بەرك ۵-كەنگەر

poultry/'pəʊltri/n

پەلمەر فرۇش

poultry/n

پەلمەر

pounce/paʊns/v

لەسمەرى باز دەدا

pound/paʊnd/n

پاۋەند دراۋى

بەرىتىيانى

پاۋەند: پىۋەرى كىشى

pound/v

۵- دەپكاتە ھەرىسە

۵- دەپكاتە ھەرىسە

- 1- ژماره‌ی دانیش‌توان  
2- دانیش‌توان ۲- بنه‌چه  
4- خه‌لکی ناوچه‌که ۵- دانیش‌توانان
- porch/pɔ:tʃ/n  
1- ناو‌ده‌ری خانو  
2- ناو‌ده‌ری که‌نیسه- بالکونی  
3- هه‌یوانی سه‌روه
- pore/pɔ:(r)/n  
کونی پیست
- pore/v  
به‌دقیقت ده‌خوینن
- pork/pɔ:k/n  
گۆشتی به‌راز
- pornography/pɔ:'nɒgrəfi/n  
1- بلاو‌کراوه‌ی سینکسی بۆ وروژاندن  
2- فیلمی روت
- pornographit/pɔ:'nɒgrəfit/adj  
فیلمی سینکسی
- porous/'pɔ:əs/adj  
کون- ناو له‌به‌رچوو
- porpoise/'pɔ:pəs/n  
به‌رازی ده‌ریا:  
له‌دۆلین ده‌چی
- porridge/'pɔ:ridʒ/n  
که‌مشک
- port/pɔ:t/n  
1- به‌نده‌ر: له‌نگه‌رگای  
که‌شتی، شارنک به‌نده‌ری هه‌بن  
2- چه‌په‌ی که‌شتی
- portable/'pɔ:təbl/adj  
هه‌لده‌گیرئ
- Porte  
بابی عالی له‌ئهمپراتۆری عوسمانی
- porter/'pɔ:tə(r)/n  
1- کۆلکیش-  
2- ده‌رگاوان
- porthole/'pɔ:θəʊl/n  
پهنجه‌ره‌ی  
که‌شتی یان فرۆکه
- portion/'pɔ:fjən/n  
1- به‌ش، پشک  
2- بری خواردن بۆکه‌سینک
- portrait/'pɔ:treit/n  
1- وینه‌ی زه‌یتی  
روخسار ۲- وه‌سف کردن
- portray/pɔ:'trei/v  
وینه‌ ده‌کیشن  
1- وه‌سف- وه‌سپ ده‌کا  
2- یاری ده‌کا- رۆل ده‌بینی
- portrayal/pɔ:'treiəl/n  
1- وینه‌گرتن  
2- وه‌سپ کردن ۲- رۆل بینن
- pose/pəʊz/v  
1- داده‌نیشتن یان  
راوه‌ه‌ستنی تا وینه‌ بگری یان بکیشن  
2- به‌شپوه‌یین ره‌فتار ده‌کا که‌سانی  
دی سرتجی ده‌ده‌ن.
- 3- خۆی وا ده‌نوینن، خۆی واپیشان ده‌دا  
4- داده‌هینن
- pose/n  
1- دانیشتن یان راوه‌ستان بۆ  
وینه‌گرتن ۲- ره‌فتاری به‌ فیئل  
3- خۆ نواندن
- posh/pɒʃ/adj  
1- رازوه ۲- به‌رز- خا‌نه‌دان
- position/pə'zɪʃn/n  
1- شوین- چی  
2- حالت- یار- ره‌وش ۲- هه‌لویست  
4- پله‌و پایه‌ ۵- کار ۶- رۆل- ده‌ور
- position/v  
له‌شویندگی دیاری‌کراوی داده‌نن
- positive/'pɒzətɪv/adj  
1- دلنیا  
2- روون و ناشکرا ۲- دلخۆشکەر  
4- باش ۵- که‌شین 6- موجه‌ب ۷- له‌سفر زیاتر
- possess/pə'zes/v  
1- هه‌یه‌تی  
2- کاریگری هه‌یه به‌سه‌ر
- possessor/pə'zesə(r)/n  
1- خاوه‌ن  
2- مولک‌دار
- possession/pə'zesjən/n  
1- مولک  
2- ئه‌وشتانه‌ی هه‌ته
- possessive/pə'zesɪv/adj  
1- خۆویست:  
شته‌کانی خۆی خۆش ده‌وی  
2- هه‌بوون ۲- ته‌مه‌لوک(ریژمان)
- possibility/pə'sə'bɪlɪti/n  
1- شیان  
2- شیمان‌ه‌ی شتی بگری
- possible/'pɒsəbl/adj  
ده‌کرئ-  
ده‌شئ- ده‌گونجئ
- possibly/pə'səbli/adv  
له‌وانه‌یه-  
شیمان‌ه‌ هه‌لده‌گیرئ  
به‌بن ئه‌وه‌ی ده‌توانئ بگری

## polygamist

polygamist/n لاينىڭىرى فرەزىنى / لاوى  
چەند ئىنان

polygamy/n فرە زىنى / چەند زىنى

polygenesis/n فرە رەسەن / فرە رەگ

polygyny/n فرەزىنى

polysemy/n فرەواتا

polytheism/n ھابەشى جۇ خوا

پەيدا كىردن

polyester/pɒliˈestə(r)/n قوماشى پۆلىستەر

polytechnic/pɒliˈteknik/n پەيمانگى پيشەسازى

polyunsaturated /pɒliˈʌnsætʃəreɪtɪd/adj چەورى بەسود بۇ تەندىرۈستى

polyuria/n پېمىز / پېمىز

pomegranate/'pɒmɪgrænt/n ھەنار، دار ھەنار

pomp/pɒmp/n شىكۆ، پى وپەسىمى مەزىن، پى شىكۆ

pompous/'pɒmpəs/adj فېزىن - بەدەيە

pond/pɒnd/n گۆم - جەوز - زەلكاۋ

ponder/'pɒndə(r)/v لەگۇ فېكران رادەچى - بىر دەكاتەۋە - ھىز دەكا

pong/pɒŋ/n بۇنى نەخۇش

pong/v بۇنى نەخۇش ئۇ دى

pony/'pɒni/n ئەسپى بچوك

pony tail/n كلكى ئەسپ:

pony-trekking/n ئەو پىرچەي ئەۋشىۋەيەي ۋەرگرتەۋە سۈرۈۋىنى

پودلە/پۇ:dl/n سەگى توك گروازە

پوھ/پۇ:/interj پوف - بۇن ناخۇشە / پەكو

پول/پۇ:l/n ۱ - جەوز، ئەستىرك ۲ - جەوزى خۇزىن - مەلەۋانگە

## population

۱ - كۆمەلە شتى ھى كۆمەلە كەسىن

۵ - يارى يەكى بىيارد ئاسا

pool/v پارە كۆدەكاتەۋە، دابەش دەكا

poor/puə(r)/adj ۱ - كەم دەرامەت

۲ - خراب - لاۋاز - ۳ - ھىزار

the poor/n ھەزارەكان

poorly/'puəli/adv - بەشىۋەيەكى خراب - نەباش

poorly/adj ۱ - تەندىرۈستى خراب ۲ - نەخۇش

pop/pop/n ۱ - تەقە تەق - تەقەنەۋە

۲ - خۇاردنەۋەي شىرىنى - بىن كھول

pop/adv دەنگى ئۇ بەرزدەيىتەۋە

pop/v باۋۇن دەتە قىيىتەۋە

popcorn/'pɒpkɔ:n/n گەنمە شامى -

گەنمە شامى سۈرگراۋە

popmusic/n مۇسىقاي پۇپ

pop/n بابە

pope/pəʊp/n پاپا

poplar/'pɒplə(r)/n دار چىنار - سۈرە چىنار

سپىدار

popper/'pɒpə(r)/n بەستەر - توندەكەر

poppy/'pɒpi/n گۈلىكى سۈرى كىۋىيە

نەفىۋىنى - تىياكى ئۇ دىرۈست دەكرى

popular/'pɒpjələ(r)/adj ۱ - خۇشەۋىستى

خەلكى ۲ - مىللى ۳ - جەماۋەر

popular army/n سۈپاي مىللى

popularity/'pɒpjʊ'lærəti/n

۱ - خۇشەۋىستى لاي خەلك ۲ - گەلىتى - شەعبىيەت

popularize/'pɒpjələraɪz/v

۱ - بەخەلكى دەناسىنىن

۲ - خۇشەۋىستى دەكا لاي خەلك

popularly/adv بەشىۋەيەكى گشتى

populate/'pɒjuleɪt/v پېرخەلكى دەكا -

حەشامەندىك دىنىن

population/'pɒpjʊ'lɪʃn/n

**poison**

**poison/v** ۱- ژهەری دەرخوارد دەدا  
 ۲- ژهەراوی دەکا ۲- تینکەدا

**poisoned/adj** ۱- ژهەرین، ژهەراوی  
 ۲- پیس بوو

**poisoner/'pɔɪzənə(r)/n**  
 ژهەر بەکارهین-بەژهەر کوژ

**poisoning/'pɔɪzənɪŋ/n** ژهەراوی بوون

**poisonous/'pɔɪzənəs/adj** ژهەرین  
 ژهەراوی- ژهەردار- پەرق و قینە

**poke/pəʊk/v** ۱- پاندەدا ۲- رادەمانی

۲- پەنکیش دەکا- رادەکیش

۴- رادەکیشی ۵- سەروینی ناو مال دەکا

۶- لەناکاو دەرەمکەوی

**poke/n** پاندانیکی توند

**poker/'pəʊkə(r)/n** ۱- پەنگرکیش

۲- مقاش ۳- پۆکەر

**poky/'pəʊki/adj** زۆر بچوک

**polar/'pəʊlə(r)/adj** جەمسەری

قوتبی

**polar bear/n** ورجی قوتبی باکوو

**pole/pəʊl/n** جەمسەری-قوتب

**pole/n** ستوون- کاریتە

**the pole-vault/n** بازەدان بەدار

**police/pə'li:s/n** پۆلیس

**police/v** بەرەقەر-ناسایش بەرەقەر دەکا

**police force/n** هینزی پۆلیس

**policeman/pə'li:smən/n** پۆلیس

**police officer/n** پۆلیسی نهینیی/

نەفسەری پۆلیس

**police station/n** بنکە پۆلیس

**policy/'pɒləsi/n** ۱- سیاسەت- پلان

۲- بۆند ۲- بیمە

**polio/'pəʊliəʊ/n** ئالنجی مندالان،

ئیفلیجی مندالان

**polish/'pɒlɪʃ/v** ۱- پۆلیش دەکا

۲- دەبریقینتە ۲- زوو تەواو دەکا

**polyclinic**

**polish/n** ۱- پۆلیش کردن

۲- رازاندنەوه

**polished/adj** ۱- بریقەر- بەرەونەق

۲- نەمایشکی بەرز

**polite/'pə'li:t/adj** ئاكاو بەرز، بەرەوش

بەدەتەب

**politely/adv** بەدەتەبانە

**politeness/'pə'li:məs/n** ئەدەب- رەوش

**politbureau/n** مەكتەبی سیاسی

**political/'pə'li:tɪkəl/adj** سیاسی-رامیاری

کەسی سیاسی

**politically/adv** لەرووی سیاسی بەرەوه

سیاسیانە

**political asylum/n** بەخشین/

مافی پەناھەدی سیاسی

**politician/'pɒlə'tɪʃn/n** سیاسەتدار

**politics/'pɒlətɪks/n** ۱- سیاسەت

۲- باوەری سیاسی- زانستی سیاسی

**polling/n** را وەرگرتن-

دەنگ وەرگرتن، هەلبژاردنی سیاسی

**poll/pəʊl/v** را وەرگرتن

ژمارەپەکی دیارگراو دەنگ بەدەست دینن

**polling/'pəʊlɪŋ/n** ۱- را وەرگرتن

۲- هەلبژاردن

**polling day/n** رۆژی هەلبژاردن

**poll/pɒl/n** هەلالە

**pollute/'pɒlʊ:t/v** پیس دەکا

**pollutant/'pɒlʊ:tənt/n** ماددە پیسکەر

**pollution/'pɒlʊ:ʃn/n** پیس بوون-

مادە پیس

**polo/'pəʊləʊ/n** یاری هۆکی:

- دوو تیمی سوار ئەسپ یاری

بە تۆپینکی بچوک دەکا

**polo neck** بلبوزی بەمەل- فانیلە ی بەمەل

**polychromatic/adj** فرەرەنگ-

هەمەرەنگ- رەنگین

**polyclinic/n** نەخۆشخانە کشتی

|                                   |  |                                   |                                       |
|-----------------------------------|--|-----------------------------------|---------------------------------------|
| <b>plunder</b>                    |  |                                   | <b>poison</b>                         |
| <b>plunder/n</b>                  | تالان  | <b>podium/'pəʊdiəm/n</b>          | سەمكۆ                                 |
| <b>plunge/plʌndʒ/v</b>            | ۱- لەناو خۆی<br>نقوم دەكا ۲- بەتوندی شتی پاندەدا | <b>poem/'pəʊɪm/n</b>              | چامە- قەسىدە                          |
|                                   | ۳- تقوم دەبن ۴- لەناكاو دەكەوئ                   | <b>poet/'pəʊɪt/n</b>              | هۆزانان، شاعیر                        |
| <b>plunge/n</b>                   | ۱- خۆ نوقوم كردن<br>۲- كەوتنی لەناكاو            | <b>poetic/'pəʊ'etɪk/adj</b>       | ۱- شاعیری ۲- خەیانى                   |
| <b>pluperfect/plur:'pɜ:fɪkt/n</b> | رابردووی تەواو (رێزمان)                          | <b>poetically/'pəʊ'etɪkli/adj</b> | شاعیرانە                              |
| <b>plural/'plʊərəl/n</b>          | كۆكردن (رێزمان)                                  | <b>poetry/'pəʊətri/n</b>          | شاعیر- هۆزان                          |
| <b>plus/plʌs/prep</b>             | كۆ دەكا، زیادهكا                                 | <b>poignant/'pɔɪnjənt/adj</b>     | ۱- خەمگین                             |
| <b>plus/adj</b>                   | ۱- هەمیای كۆ- زیاتر ۲- سوود                      |                                   | ۲- كارىگەر/ تیز                       |
| <b>plush/n</b>                    | پەلش: تۆپى ئاوریشم یان لۆكە                      | <b>poignancy/'pɔɪnjənsi/n</b>     | ۱- ئینش، نازار                        |
| <b>plush/plʌʃ/adj</b>             | پەلشی گرانبەها                                   |                                   | ۲- خەمبارى                            |
| <b>Pluto/'plu:təʊ/n</b>           | هەسارەى پلوتۆ                                    | <b>point/point/n</b>              | ۱- نوخەتە، خال                        |
| <b>ply/plaɪ/n</b>                 | بەبەردەوامى بەرئىگایەكى                          |                                   | ۲- بیریۆكە ۳- پرا- بیریۆكەیکى گرنك    |
|                                   | دیارکراو گەشت دەكا                               |                                   | ۴- كۆك- كۆك ۴- تاییەتەندیتی           |
| <b>plywood/'plarwud/n</b>         | ۱- تەختە   |                                   | ۵- مەبەست- وائا ۶- شوین- چن           |
|                                   | ۲- دارى موعاكسى                                  |                                   | ۷- چەمسەرى- سەرەدەزى                  |
| <b>pneumonia/nju:məʊniə/n</b>     | نەخۆشى سینهكان                                   |                                   | ۸- هیل- خال ۹- كات- قۇناغ             |
|                                   | سىئاوسان، سى ئەستوربون                           |                                   | ۱۰- پەلى كۆلۆن                        |
| <b>poach/'pəʊtʃ/v</b>             | ۱- هیلکە دەكولینن بەبن                           | <b>point of view/n</b>            | تێروانن- را                           |
|                                   | پەك لەناوی گەرمدا ۲- ماسى ئی دەنن                | <b>point/v</b>                    | ۱- ئامازە دەكا ۲- نیشان دەگئ          |
|                                   | ۳- لە زەوى خەلكى تر بە بن ئاگانارى               |                                   | ۳- نیشان دەدا ۴- سرنجى رادەكیشى       |
|                                   | ۴- بیریۆكەى خەلكى تر دەدزئ                       | <b>pointed/'pɔɪntɪd/adj</b>       | ۱- تیز ۲- رەخنەیی                     |
|                                   | ۵- دەستەمۆى كەسى دى دەكا                         | <b>pointedly/adv</b>              | بەمەبەست                              |
| <b>pocket/'pɒkɪt/n</b>            | گەرفان- بەرك                                     | <b>point-blank/adj-adv</b>        | ۱- بن شیزو ریبوانە- بەراشكاوى         |
| <b>pocket/v</b>                   | ۱- لەبەركى دادەنن ۲- دەدزئ                       |                                   | ۲- (گوللە) لە شوونىكى زۆر نزیك        |
| <b>pocketful/'pɒkɪtfl/adj</b>     | پە بەگەرفان                                      | <b>pointer/'pɔɪntə(r)/n</b>       | ۱- ئامازەكەر ۲- میلی                  |
| <b>pocketbook/'pɒkɪtbʊk/n</b>     | ۱- دەفتەرى گەرفان ۲- جزدان                       |                                   | سەعات- دەزى تەرازوو ۲- ئاژى- سەگى پاو |
| <b>pocketknife/n</b>              | چەقۆى گەرفان                                     | <b>pointless/'pɔɪntləs/adj</b>    | ۱- بن سوود                            |
| <b>pocket money/n</b>             | ۱- رۆژانە  |                                   | ۲- بن ئامانج                          |
|                                   | ۲- هەفتانە لەدايك و باوك بۆ مندانهكان            | <b>pointlessly/adv</b>            | بەپن پاساوى                           |
| <b>pod/pɒd/n</b>                  | ۱- دنگ ۲- پۆلكە                                  | <b>poise/v</b>                    | ۱- هاوسەنگى دەپارزئ                   |
|                                   |  |                                   | ۲- دەفرى دەلەرىتەرە- دەشەكیتەرە       |
|                                   |  | <b>poise/'pɔɪz/n</b>              | هاوسەنگس- پارەپ                       |
|                                   |  |                                   | بەخۆ بوون                             |
|                                   |  | <b>poised/adj</b>                 | ناجولى بەلام ئامادەیه                 |
|                                   |  | <b>poised/adj</b>                 | ۱- ئامادەیه ۲- گران                   |
|                                   |  | <b>poison/'pɔɪzn/n</b>            | ژمەر                                  |

|                         |  |   |  |
|-------------------------|--|---|--|
| playful/'pleɪfl/adj     | ۱- قوشمەچی -<br>کالتەچی ۲- زیندوو-وریا         | لەسەرخۆ دەروا ۲- لەسەرخۆ بەگراشی کار دەکا | لەسەرخۆ دەروا ۲- لەسەرخۆ بەگراشی کار دەکا                      |
| playing/'pleɪŋ/n        | ۲- تەلەکەباز<br>قوماز                          | plonk/plɒŋk/n                             | تەقە تەق   |
| playing field           | یاریگای مەزن                                   | plonk/v                                   | بەزمەوی دا دەدا و تەقە تەقی لێو دەئ                            |
| plea/pli:/n             | ۱- داوا، پارانەو ۲- وەلام                      | plonk/adv                                 | بە تەقە تەق  |
| plead/pli:d/v           | ۱- دەپارێتەو لە<br>۲- بیانو دەبینێتەو          | plop/plop/n                               | شەپە شەپ   |
|                         | ۳- داکوکی ئی دەکا، بەرگری ئی دەکا              | plop/v                                    | شەپە شەپ دەکا  |
|                         | ۴- وەلامی تەوانبار کردن دەدا تەو               | plot/plot/n                               | ۱- پیلان<br>۲- گری- گری چنە - تان و پۆ                         |
| pleasant/'pleznt/adj    | رووخۆش -<br>خۆش                                | plot/v                                    | پیلان دەگێژی   |
| pleasantly/adv          | بەرووخۆشی                                      | plot/n                                    | پارچە زەوی   |
| please/pli:z/v          | ۱- دلخۆش دەکا<br>۲- رازی دەکا ۲- دەییوئ        | plot/v                                    | شتی لەسەر نەخشە دیاری دەکا                                     |
| please/interj           | بەیارمەتیت                                     | plough/plaʊ/n                             | گاسن، نامور/هناچار   |
| pleased/adj             | دلخۆش-رازی                                     | plough/v                                  | بەگاسن دەکێنێ  |
| pleasing/adj            | -خۆشی بەخش -<br>دلخۆشکەر                       | plow/n                                    | گاسن/هناچار  |
| pleasure/'pleʒə(r)/n    | ۱- خۆشی<br>۲- رابواردن ۲- کات بەسەربردن        | ploy/plot/n                               | فیل-تەلەکە   |
| with pleasure           | بەخۆشی-بەو                                     | pluck/plʌk/v                              | ۱- ئی دەکا تەو<br>۲- دەردینن ۲- رادەگێشتن                      |
| pleat/'pli:t/n          | لۆچ، کەسەرە                                    |   | ۴- نووکی ئی دەکا تەو ۵- مۆسیقا ئی دەدا                         |
| pled/pled/v             | داکوکی ئی کرد                                  | pluck/n                                   | نازایەتی-وێران/جەسواری   |
| pledge/pledʒ/n          | بەلێن-بەلێنامە                                 | plucky/'plʌki/adj                         | جەسوور-نازا  |
| plentiful/'plentɪfl/adj | زۆر  | plug/plʌg/n                               | ۱- پلان-دەمەوانە<br>۲- سۆکیت ۲- پڕویاگەندە                     |
| plenty/'plenti/pron     | زۆری   | plug/v                                    | ۱- دەمی دەگری ۲- دەگری<br>۳- ستایش کتیی دەکا ۴- کارەبا دەگەینێ |
| plenty/adv              | بەزۆری، تەواو                                  | plum/plʌm/n                               | قۆخ-هەلۆزە   |
| pliable/'plaiəbl/adj    | ۱- دەچەمێتەو<br>۲- نەرمە-زۆو کاریگەری تێ دەکری | plumber/'plʌmə(r)/n                       | کارسازی  |
| pliers/'plaiəz/n        | مەقاش-پەنگرکێش                                 | plumbing/'plʌmɪŋ/n                        | ناو-بۆرچی<br>کۆمەڵی بۆری-بۆریکاری                              |
| plight/'plait/n         | قەیران-ناریشە-میحنەت                           | plume/plu:m/n                             | ۱- پەری گەورەو<br>بریقەدار ۲- پەرەمووچ ۲- بۆی دوکان            |
| plimsoll/'plɪmsəl/n     | پینلوی مەشق<br>قۆندەرە راهێنان                 | plump/plʌmp/adj                           | گۆشتن-<br>تیکسماو، چوارشانە                                    |
| plod/plɒd/v             | ۱- بەگراشی دەوا-                               | plump/v                                   | ۱- دادەنیش<br>۲- شتی بەگراشی دادەن                             |
|                         |  | plunder/'plʌndə(r)/v                      | دەدزی-<br>تا ئان دەکا  |

|                             |   |                          |  |
|-----------------------------|---|--------------------------|--|
| plait                       | داخ و كەسەر   | player                   | پلاستىكى   |
| plait/plæt/v                | كەزى دەكا   | plastic/adj              | پلاستىكى   |
| plait/n                     | - كەزى (پىشتەو) -<br>بىسك (پىشەو)   | plastic surgery/n        | نەشتەركەرى جىوانكردن   |
| plan/plæn/n                 | پلان  | plate/pleit/n            | ۱- قاپ - سىنى<br>۲- پارچەكانزى شت لەسەر نوسراو<br>۳- تابلىق - قاقى ددان                            |
| plan/v                      | ۱- پىلان ۲- مېلكارى<br>۲- نەخشە ۴- ھونەركارى  | plateful/pleitful/adj    | پىر بەقاپ  |
| planning/plæniŋ/n           | ۱- پلان دادەنى<br>۲- دەپھى ۲- پىلان دادەنى  | plateau/plætəu/n         | ۱- بان ۲- زەھىكە<br>بەرزى راست ۳- قۇناغى چەسپىو - مې گۇبان   |
| plane/plein/n               | ۱- قىزىكە<br>۲- تەخت - روو<br>۳- ئامېرىكە رووى دار رىك دەكا                             | platform/plætfɔ:m/n      | ۱- سەكۈ<br>۲- شۇستە ۲- بەرنامەى حېزب   |
| planet/plænit/n             | ھەسارە  | platinum/plætɪnəm/n      | پلاتىن   |
| planetarium/plæni'teəriəm/n | بالەخانە يەكە ئامرازىكى تىدا لەوى<br>دەتوانن شوپنى و جولى ھەسارە<br>نەستىرەكان بېيىرنى. | platonis/adj             | ۱- پاك<br>۲- خۇشەويستى پاك - ناسىكىسى  |
| plank/plæŋk/n               | تەختە دارىكى<br>دريژ - كارىتە   | platoon/plə'tu:n/n       | كۆمەلە يەكە كەمى<br>سەربازان   |
| plant/pla:nt/n              | ۱- رووك ۲- كارگە  | plausible/plɔ:zəbl/adj   | ماقولى   |
| plant/v                     | ۱- رووك بۇ باخچە دىنن -<br>روك دەچنن<br>۲- دەچەسپىنن ۲- دەشارىتەو                       | play/plei/v              | ۱- يارى دەكا ۲- رادەبوزى<br>۲- وازى دەكا - يارى دەكا<br>۴- دەرنەن ۵- كاسىت دەگۇرنى<br>۶- دى و دەچن |
| plantation/pla:n'teɪʃn/n    | ۱- كىنگە<br>۲- نە ماگا  | playoff/n                | يارى يەك كە ھەردو تىپ<br>لەگۇل وەك يەك بىن.  |
| plaque/pla:k/n              | ۱- تابلىق يادگارى<br>۲- پلاك ۲- مادە يەكە زىانبەخشە<br>كە لەسەر ددان پىكىدى.            | play/n                   | ۱- يارى ۲- رابوردن<br>۱- رابوزى<br>۲- قۇشمەچى<br>۳- زەنگىننى پارەى خۇى لەخۇى خەرج دەكا -           |
| plaster/pla:stə(r)/n        | ۱- تىكەلەى<br>شارو قوم ۲- پلاستەر - جېس - گىچ   | playboy/'pleɪbɔɪ/n       | ۱- رابوزى<br>۲- قۇشمەچى<br>۳- زەنگىننى پارەى خۇى لەخۇى خەرج دەكا -                                 |
| plaster/v                   | بەجىمەنتۇ دەپۇشن -<br>دادەپۇشى  | playground/'pleɪgraʊnd/n | ھەرسىباز<br>يارىگاي مندالان<br>يارى - شتى<br>مندالان، بوکە شوشە                                    |
| plastic/'plæstɪk/n          | پلاستىك   | plaything/'pleɪθɪŋ/n     | مندالان، بوکە شوشە   |
|                             |   | playtime/'pleɪtaɪm/n     | ماوەى ھەسانەو  |
|                             |   | play/n                   | شانۇگەرى   |
|                             |   | play/v                   | رۇل دەبېنن لەشانۇگەرى  |
|                             |   | playwright/'pleɪraɪt/n   | شانۇ نووس  |
|                             |   | player/'pleɪə(r)/n       | ۱- يارىكەر<br>۲- نەكتەر ۲- مۇسىقاژەن   |

pit/v چال هندهکهنی

pitch/pitʃ/v ۱- ناستی واته ديار دهکا  
۲- بيشی دنگی ديار دهکا  
۳- بهزهوی دهکهنی- بهردمبیتنهوه  
۴- خیمه دا دنگوتی ۵- دهماوژی  
۶- بهشداري دهکا

pitch/n ۱- ياریگا ۲- ناست  
۳- چینی دنگ- ناوازی دنگ  
۴- نم لاونه لا کردنی (پاپون)

pitch-black/adj نهنگوسته چاو-  
زؤتاریک، نوتک

pitcher/'pitʃə(r)/n دۆلکه- سوراخی  
مهسینه

pitchfork/'pitʃfɔ:k/n شهغره/شنه-  
چهنکالی قهسهر

piteous/pitiəs/adj ۱- خه مین  
۲- بهزهیی هین

pitfall/'pitfɔ:l/n ترسیکن چاره پئی  
نهکراو  
همه یهکی چاره نیکراو

pith/piθ/n ماده دی سپی ناو  
پهنگی پرته قان

pithy/adj روون وناشکرا

pitiful/'pitɪfl/adj بهزهیی هین،  
وادهکا بهزهیییت پیداییتنهوه

pitiless/'pitɪləs/adj بئ بهزهیی/  
بئ رحم

pity/'piti/n رحم- بهزهیی  
نهوشتهی وات ئی دهکا خه مبار و ناومید بی.

pity/v بهزهیی پیداییتنهوه-  
دلی پئ نهسوتن

pitying/'pitɪŋ/adj میهرمان

pivot/'pɪvət/n تورمه، نالی جه نیت  
کپن

pivot/v ۱- هاوسهنگی دنگ  
۲- جهخت دهکا لهسهر

pixie/piksi/n جن، پهری بچوک  
(چیرۆکی مندالان)

pizza/'pitʃə/n کولیرا- بیزا

placard/'plækɑ:d/n ناگاداریهکی گهوره له  
شونینگی گشتی- لایته

placate/'pləkəit/v ۱- هیوری دهکاتوه  
۲- قایلی دهکا

place/'pleɪs/n ۱- شوین- جن  
۲- باله خانه- جن ۳- پلهویابه  
۴- وهگران نه زانکۆ  
۵- شوینی شیوا ۶- جنی گونجاو  
۷- ریکخستن ۸- خانوو- مال

out of place/adj له جنی خوی نیه  
گونجاو نیه- نه شیواو  
روونه دا

take place/v ناوی شوین

place-name/n ۱- دادنه ۲- پۆلین دهکا  
۳- وهبیری دیتنهوه، دیتنهوه یادی  
۴- داوا پیشکەش دهکا بۆکرینی

placed/adj ۱- هین ۲- بهناسانی مه لئاچن

placidly/'plæsɪdli/adv ۱- بهمهینی  
۲- بهین رکا بهری

plague/'pleɪg/n ۱- رشانهوه- تاغورون  
کیشهی بۆ دروست دهکا،  
مهراسانی دهکا

placidly/'plæsɪdli/adv ماسی

placidly/'plæsɪdli/adv ۱- ساده- یهک پدنگ  
۲- ساده- بهین شیر ۳- روون و ناشکرا  
۴- راشکاو- راستگۆ- نا جوان- جوان نیه

placidly/'plæsɪdli/adv بهتواوی

plainly/adv بهروون و ناشکرایي  
دهشت

plain/n پهيوهندی بهچنینهوه ههیه  
سکالا کمر-

placidly/'plæsɪdli/adv شکاتکر

plaintive/'pleɪntɪv/adj دهنگیکی پئ



pile/v له سمر يەك دادەنن

قۇمەت پىنكىدېنن

pileup/n بەرىكە كەوتىنى ئۇتۇمىيلان - تامپون

piles/paɪlz/n مایەسیرى

pilgrim/'pɪlgrɪm/n حاجى

pilgrimage/'pɪlgrɪmɪdʒ/n ھەج

pill/pɪl/n ھەب - دەرمان - ھەبى مەدالېون

pillar/'pɪlə(r)/n ۱- ستون - كۆلەكە - كارىتە ۲- ئەندامىكى گىرگە

pillar-box/'pɪləbɒks/n سەندۇقى

پۇستە

pillion/'pɪliən/n پىشتەمەي شوقىزى

ماتۇر

pillow/'pɪləʊ/n بالىف - سەرىن

pilot/'paɪlət/n ۱- فرۇگەوان

۲- رابەرى دەريايى

pilot/v ۱- ئاراستە دەكا ۲- ئى دەخۇرى

pimp/pɪmp/n گەراد

pimple/'pɪmpəl/n زىپكە

pin/pɪn/n ۱- دەرنى سەرخىر

۲- دەرنى پىچ

pinpoint/'pɪnpɔɪnt/v ۱- شۇنى

گونجاي دەدۇرۇتەمە

۲- شۇنى دىياردەكا

pin/v بەدەرنى - (بىزەن) قايمى دەكا

pinafore/'pɪnəfɔ:(r)/n - بەران پىل - بەرۋانكە

pincer/'pɪnsə(r)/n ۱- كەلبە

۲- پەنگىرگىش - گان

pinch/pɪntʃ/v ۱- دەگوشى ۲- دەدنى

pinch/n ۱- گوشىن

۲- بىرى ئەۋشەي بە پەنجەي گەرمە

پەنجەي يەكەم ھەلدەگىرى

۲- كىمەسى ۱- ھەلمەت

pinched/adj لاۋازو زەرد ھەلگەراو

pine/paɪn/n دەرى سەمبەرى (دەرەخت) - دەرى سەمبەرى

pine/v - ھەمبەرى دەرىن - دلەتەنگ دەرىن

pineapple/'paɪnæpl/n ئەنەناس

ping/pɪŋ/n چەرچەر، زىنگە، زىنگ

ping/v زىنگە زىنگ دەكا

ping-pong/'pɪŋpɒŋ/n ۱- تۇپى سەمبىز

۲- تىنىس

pink/pɪŋk/adj پەمبە - گۈلى سۈرى پەمبەيى

pinnacle/'pɪnækl/n ۱- لوتكەي كەنىسە، قەلە

۲- لوتكەي چىيا - تىزىكە

pint/paɪnt/n ۱- پىتۈرى شە

۲- گلاسەك - پىكىكە بىرە

pioneer/'paɪə'nɪə(r)/n ۱- بەرايىبەكان

۲- پىشەنگ

pioneer/v ۱- يەكەم كەس يان رىكخراو

دەرىن كە دەچىتە شۇن ۲- پىشەنگ دەرىن

pious/'paɪəs/adj ئايىنبۇزان - لەخواتىس

pip/pɪp/n تۇرى سىنۇ، لىمۇن، پوتەقال

pip/v دەۋمەنكەي دەپزىتىن لە دوا چىرگەدا

pipe/paɪp/n ۱- بۇرى

۲- پاىپ - دارجگارە ۲- زورنا

pipeline/'paɪplaɪn/n ھىلى بۇرى نەۋت

pipe/v ۱- بەبۇرى دەگوازىتەمە

۲- زۇرنا دەرۋەن - زۇرنا ئى دەدا

piper/'paɪpə(r)/n زورناۋەن - زۇرنا لىدەر

pirate/'paɪrət/n ۱- چەتەي دەريا

- ئەۋكەسەي كارى خەلكى بىن پىرس دەفرۇشى

piracy/'paɪrəsi/n ۱- چەتەيى

۲- كۇپى كرىنى كارى خەلكى

Pisces/'paɪsɪz/n بۇرچى نەمەنگ

pistol/'pɪstl/n - دەمانچە - دەمانچە

piston/'pɪstən/n پەستىن

pit/pɪt/n ۱- چال ۲- كانى خەلۇز

۲- شۇنى تىزىك بەرىرىكانىن

بۇ بەنزىن تىن كرىن

## pickpocket

- ۳- په پټچه لاندې  
 ۴- دهکاته وه - ۵- گیرفانی دهربړئ  
 ۶- خراب رفتارې له گڼل دهکا  
 ۷- ده ناسیتمه ۸- باشتړین دهرېن  
 ۹- خوږی ئی نژیک دهکاته وه - به نیازی  
 سینکسی ۱۰- گوږی ئی دهرېن  
 ۱۱- ده بېښی - ده بېښی له نښرگه  
 pickpocket/pɪkpɒkɪt/n قولېږ،  
 گیرفانې  
 pick/pɪk/n ۱- هه لږ ژارده  
 ۲- گولېژر - هه رېژارده  
 ۲- قازمه ۴- بهر د شکیڼ  
 ۱- مانگر ۲- سنگ -  
 کولکه که  
 pickle/'pɪkl/n ۱- ترشی ۲- سرکه  
 pickle/v سرکه دروست دهکا  
 picky/'pɪki/adj د ژوار -  
 سهر رهق - که لکه رهق  
 picnic/'pɪknɪk/n ژهمې له دهره وه  
 بخوړی  
 ۱- گهشت ۲- سه بران - به خواردن  
 ۲- خواردن له دهره وه ی مال  
 pictorial/pɪk'tɔːriəl/adj - وینه یی -  
 دهرېږاو به وینه  
 picture/'pɪktʃə(r)/n ۱- وینه - تابلو  
 ۲- بېرژکه - وینه ی ته له فزېوئس - فیلسی  
 سینهمایی  
 picture/v ۱- وینه دهرکئ  
 ۲- خه یال دهکا - دالغه ئی دودا  
 picturesque/'pɪktʃə'resk/adj  
 ۱- وهک وینه جوان  
 ۲- سرنج راکیش - رازاره  
 pie/paɪ/n کولیزه  
 piece/piːs/n ۱- پارچه ۲- نمونه  
 ۲- بهشی - پارچه پارچه - یهکی له پارچه کان  
 ۴- پاره ی خورده ۵- ورده - وتار

## pile

- ۱- پارچه نوسینکی نه دهرې - پارچه مؤسقا  
 piece/piːs/v ۱- پارچه کان خرده کاته وه  
 ۲- به دست دینئ  
 ۲- له کومهلئ ژیدهری جیا بوی دهرده کهرئ  
 piecemeal/'piːsmi:l/adj - adv  
 ۱- په پیتا په پیتا ۲- پارچه پارچه  
 pier/pɪə(r)/n شؤسته ی رۆخی دهریا  
 شؤسته ی له نگرتنی کهشتی  
 pierce/piːs/v کونی دهکا -  
 له ناکاو دهرېږی یان دهرېسړئ  
 piercing/'piːsɪŋ/adj ۱- به هیز - تیژ  
 ۲- بیر تیژ  
 piety/'paɪəti/n ۱- له خواترسی ۲- خواناسی  
 pig/pɪg/n ۱- به راز ۲- پیس - زور خود  
 pig/v زور دخواو ده خواتره  
 piggy back/n له پشتی کردن -  
 به پشت هه لگرتن  
 piggy bank/n ۱- ده خپله  
 ۲- سندوقی پاره پاشه کهوتن کردن  
 ۲- سندوقی شیوه به راز  
 pig-headed/'pɪg'hedɪd/adj کله رهق  
 pigsty/'pɪgstɑɪ/n ۱- شوینی به راز  
 ۲- لانه ی به راز ۲- شوینی پیس  
 pigeon/'pɪdʒɪn/n کؤتر  
 pigeon hole/n ۱- کونه کؤتر  
 ۲- شوینی نامه کاغز  
 piglet/'pɪglət/n به چکه به راز - به رازی بچوک  
 pigment/'pɪgmənt/n رهنگر - رهنک  
 pigmy=pygmy/n - adj رپوه له -  
 کورته بنه، قوته - کورته بالآ  
 pigtail/'pɪgteɪl/n کازی  
 pike/paɪk/n ماسی ددان تیژ  
 pilchard/'pɪltʃəd/n ماسی  
 pile/paɪl/n له سهر یهک کهوتو -  
 که له که کردو - قومهت



## personalize

- ۱- کەسایەتی ۲- کەسایەتی یەکى بەهێز  
 ۲- کەسیکی ناسراو و بەتاویانگ
- personalize/'pɜːsənəlaɪz/v  
 نووسینی یان ھەلکەندی ناوی خۆت  
 لەسەر شتێ بۆ ئەوەی ئیستپات بکەى  
 ھى تۆیە.
- personify/'pɜːsənɪfaɪ/v  
 ۱- بەرچەستەدەکا ۲- دەتوێنێ  
 ۲- شتێ دەست دەکاو سێفەتی مرۆفی  
 دەدات (شیر)
- personnel/'pɜːsə'nel/n  
 ۱- دەستەبە ۲- فەرمانبەران لە  
 فەرمانبەران لە رێکخراویکی گەورەدا
- perspective/'pɜːspektɪv/n  
 ۱- وینەى ۲- دیار بەرچاو  
 ۲- تێروانێ، روانگە
- perspire/'pɜːspəɪə(r)/v  
 ۱- ئارەقە دەکا
- perspiration/'pɜːspə'reɪʃn/n  
 ۱- ئارەقە کردن ۲- ئارەقە رۆژن
- persuade/'pɜːswɛɪd/v  
 ۱- رازی دەکا ۲- دەستەمۆی دەکا
- persuasion/'pɜːswɛɪzən/n  
 ۱- قایل کردن  
 ۲- باوەرێ دینی یان سیاسى
- persuasive/'pɜːswɛɪsɪv/adj  
 ۱- باوەرپێھێنەر ۲- قایلکەر
- pertinent/'pɜːtɪnənt/adj  
 ۱- پەيوەست بە کۆۆکی بابەتەکەمە/  
 پەيوەندی یەکی توندی بەکۆۆکی  
 بابەتەکەمە ھەبە ۲- پەيوەندی بەتێن
- perturb/'pɜːtɜːb/v  
 ۱- نیکەراسی دەکا ۲- بیری ناوۆز دەکا/  
 شپۆزە دەکا
- pervade/'pɜːveɪd/v  
 ۱- دەتەقێنێتەمە ۲- ھەمەو  
 شوێنەکە دەگرێتەو
- pervasive/'pɜːveɪsɪv/adj  
 ۱- بەریلاو ۲- سەراپاگیر

## phantom

- perverse/'pɜːvɜːs/adj  
 ۱- ناماقول، بەرکە
- perversely/adv  
 ۱- بەشێوھەیکى ناھاسایى  
 ۲- بە نیازێکی خراپ
- perversion/'pɜːvɜːʃn/n  
 ۱- شێواندن  
 ۲- گۆزینی راستی
- ۲- لادانی سێکسی - رەفتاری ناھەجری سێکسی
- pervert/'pɜːvɜːt/v  
 ۱- دەشێوێنێ  
 ۲- دەگۆزێ ۲- گومرای دەکا
- pervert/'pɜːvɜːt/n  
 لادەر:  
 رەفتار ناریک و ناسروشتی (لەرووی سێکسی)
- pessimism/'pesɪmɪzəm/n  
 رەشبینی
- pessimist/'pesɪmɪst/n  
 رەشبین (کەس)
- pessimistic/'pesɪ'mɪstɪk/adj  
 رەشبین (بیرۆکە)
- pessimistically/adv  
 بە رەشبینیەو
- pest/pest/n  
 ۱- کەسیکی بیزارکەر - جارسکەر  
 ۲- ئاھاتی دەغل و دان
- pester/'pestə(r)/v  
 جارپس دەکا، بیزار دەکا
- pesticide/'pestɪsaɪd/n  
 ئاھاتکۆژ
- pet/pet/n  
 ۱- مالى - کەوی  
 ۲- (نازداری دایک) بەمانزکراو
- pet/v  
 ۱- بەمانزدارى مامەندی لەگەڵ دەکا  
 ۲- ماچی دەکا ۲- لەنامێزی دەگرێ
- petal/'petl/n  
 پەڕەى گۆل
- peter/'piːtə(r)/v  
 بەرە بەرە نامینن
- petition/'petɪʃn/n  
 سکاڵانامە
- petrified/'petrɪfaɪd/adj  
 لەتەرسا تۆقیو
- petrol/'petrəl/n  
 ۱- بەنزین ۲- گازۆلین  
 ۳- نەوت
- petroleum/'pɜːtrəʊliəm/n  
 پەتروۆل
- petticoat/'petɪkəʊt/n  
 بێن کراس، ئەتەک
- petty/'peti/adj  
 ۱- بچووک ۲- کەم بەھا  
 ۳- ناگرتنگ ۴- نایەخ - ھەج و پووج
- pew/pjuː/n  
 کورسی یە نرێژەکانى کەنیسا
- phantom/'fæntəm/n  
 ۱- خێو - تارمایی  
 ۲- وەھم - خەیاڵ - ئەندێشە

1- لهوانمیه ۲- دهکری  
 peril/'perəl/n 1- بقیه یهکی مهزن  
 2- ترسناک- لهنیوپهر  
 perilous/'perələs/adj - خهترناک-  
 سامناک- ترسناک  
 perimeter/pə'rimɪtə(r)/n دیواری  
 چواردهوره/ چینه  
 period/pəriəd/n 1- ماوه ۲- سهردهم  
 2- بهش(وانه)  
 3- بن نوژی مانگانهی نافرت  
 4- نوقته(ریزمان)  
 periodic/pəri'ɒdɪk/adj ریته و پیکه/  
 بهریک و پیکه رودا  
 periodical/pəri'ɒdɪk/n وهرزی  
 perish/'perɪʃ/v 1- دهری  
 2- لهنیو دهچن  
 perishable/adj زوو خراپ دهری-  
 بۆگه ن دهری  
 perjure/'pɜ:dʒə(r)/v بهدرق  
 شهاده دها- بهدرق سویندهخوا  
 perk up/v چالاک زیندو دهری  
 perk/pɜ:k/n زنده: سهرموچه  
 perm/pɜ:m/n چارهسهرکردنی  
 پرچ بهماددهی کیمیایی بۆ نهوهی  
 لول و گروازه بیی  
 perm/v پرچی گروازه دهکا  
 permanence/'pɜ:mənəns/n  
 1- مانهوه بۆماوهیهکی نۆر ۲- خۆگری  
 permanent/'pɜ:mənənt/adj  
 1- همیشه ۲- نهگۆر- چهسپوو  
 permanently/adv به شیوهیهکی  
 همیشهیی  
 1- شه پۆلی بهردوام  
 permanent wave/n  
 2- پرچ گروازه کردن  
 permissible/pə'mɪsəbl/adj ری  
 پیدراو

ریدان- مۆلت  
 permission/pə'mɪʃn/n 1- ری دها  
 2- دههیلی- دهرهفت دها  
 permit/pə'mɪt/v  
 perpendicular/pɜ:pən'dɪkjələ(r)/adj ستوونی  
 بهردوام-  
 perpetual/pə'petʃuəl/adj بین و چان  
 همیشه  
 perpetually/pə'petʃuəli/adv  
 perpetuate/pə'petʃueɪt/v وادهکا  
 بهردوامه بیی  
 perplexed/pə'pleksɪd/adj  
 1- سهر ئی شیواو ۲- ننگران- شلمژاو  
 persecute/'pɜ:sɪkjʊt/v  
 1- دهچهوسینیتهمه- نهشکهجه دها  
 persecution/pɜ:sɪ'kju:ʃn/n چهوساندنهمه  
 persecutor/'pɜ:sɪkjʊtə(r)/n چهوسینهمه  
 persevere/pɜ:sɪ'viə(r)/v وچان نادا-  
 کۆل نادا ههر بهردوام دهری  
 persist/pə'sɪst/v 1- ههرسور دهری  
 2- بهردوام دهری  
 persistence/pə'sɪstəns/n 1- سور بوون  
 2- رۆدبوون- بهردوامی  
 persistent/pə'sɪstənt/adj 1- رۆد  
 2- بهردوام  
 persistently/adv بهرۆدی- ههرسور دهری  
 person/'pɜ:sn/n 1- کسه ۲- مرۆ  
 2- کسهی یهکم و دوهم(راناو)  
 in person بهخۆی  
 personal/'pɜ:sənl/adj 1- کسهیی ۲- تاکیی  
 2- تاییهت بهخۆی  
 3- جهستهیی- لاشهیی  
 personally/adv 1- بهخۆی ۲- بهرای من  
 2- بهشیوهیهکی کسهیی- زاتی- خودی  
 personal pronoun/n رانای کسهی  
 personality/'pɜ:sə'næləti/n

**peninsula**

peninsula/pə'nɪnsjələ/n

نیمچه دورگه

penis/'pi:nɪs/n

کتر/کیر

penitent/'penɪtənt/adj

پهشیمان

penitentiary/'penɪ'tenʃəri/n

۱- دادگای کاسولیکي ۲- زندان

penknife/'penknaɪf/n

چاقوی گیران

penniless/'penɪləs/adj

بی پاره

مهزار- قهقش

penny/'peni/n

پینی- سنت، پاره‌ی خورده

pension/'penʃn/n

موجهی خانه‌نشینی

pensioner/'penʃənə(r)/n

خانه‌نشین

pentagon/'pentagən/n

۱- پینج لا

۲- پینتاکون: وزارت‌ی بهرگری ئەمەریکی

pentathlon/'pen'tæθlən/n

جۆره و ورزشیکه که هەر کەسی

دەبن پینج یاری جیا بەشداري بکا

penthouse/'penthaus/n

باله‌خانه‌یه‌کی مەزن

pent up/'pent 'ʌp/adj

خه‌فه‌کراو

penultimate/'pen'ʌltɪmət/adj

پینش کۆتایی

peony/'pi:əni/n

باخچه‌یه‌کی پەرگولی

سور و سپی

people/'pi:pl/n

۱- خەلک ۲- گەن

۲- دانیشتونانی شوونیکي تایبەت

۴- خەلکی ناسایی - رەمەن

pepper/'pepə(r)/n

۱- بیبهری رهش

۲- بیبهری سموز

pepper/v

بیبهری تێده‌کا

نه‌عناخ-

peppermint/'pepəmɪnt/n

شیرینی تام نه‌عناخ

pep talk/n

قسه‌ی هاندان

per/pə(r)/prep

له- بۆ هەر

**perhaps**

perceive/pə'si:v/v

۱- دەرکی پێ ده‌کا

۲- تێ ده‌کا

per cent/pə'sent/adj

له سه‌دا

percentage/pə'sentɪdʒ/n

رێژه‌ی سه‌دی

perceptible/pə'septəbl/adj

هه‌ست پێکراو- بیهراو

perception/pə'sepʃn/n

۱- دەرک کردن-

بیهراو ۲- تێپوانین

perch/pɜ:tʃ/n

لق، قه‌قه‌س

perch/v

ده‌نیشی له- داده‌نیشی

perch/n

۱- هیلانه‌ی یا لنده ۲- کورسی ۲- ماسی

percussion/pə'kʌʃn/n

ناییری مۆسیقا-

وه‌ک ده‌مبک

perennial/pə'reniəl/adj

دوو باره-

هه‌میشه- به‌رده‌وام

perfect/'pɜ:fɪkt/adj

۱- ته‌واو- بێ خه‌وش

۲- نمونه‌ی- باشترین

۳- ته‌واو(رێزمان) ۴- په‌ها

perfectly/adv

به‌ بێ خه‌وش

به‌ شیوه‌یه‌کی نمونه‌ی- به‌ته‌واوی

perfect/v

۱- خه‌وشی تێ ناهێلن

۲- ته‌واوی ده‌کا

perfection/pə'fekʃn/n

که‌مال- ته‌واوی/

حاله‌تی نمونه‌ی

perfectionist/pə'fekʃənɪst/n

بانگه‌شه‌ی

ته‌واوی ده‌کا

perforate/'pɜ:fəreit/v

کون ده‌کا

perforation/'pɜ:fə'reɪʃn/n

۱- کونکردن،

کون دروستکردن ۲- کونی بچوک له‌کاغەز

perform/pə'fɔ:m/v

۱- چێ به‌چێن ده‌کا

۲- نمایش ده‌کا ۳- کارپێن ده‌کا

performer/pə'fɔ:mə(r)/n

نمایشکار

performance/pə'fɔ:məns/n

۱- پێن هه‌ل‌سان ۲- نمایشی مۆسیقی یان شانۆیی

۳- کارپێن کردن

perfume/'pɜ:fju:m/n

بوئی خۆش- عه‌تر

perhaps/pə'hæps, præps/adv

|                     |                                     |  |   |
|---------------------|-------------------------------------|--|---|
| peek                |                                     |  |   |
| peek/pi:k/v         | ۱- بەدزى تەماشىا دەكا               | ۲- بارائىنىكى زۆر دەبارى، بەرمەيىلە دەبارى |   |
|                     | ۲- چاۋ پىدا دەخشىنىن                | ۴- زۆر خىيرا رادەكا                        |   |
| peek/n              | ۱- چاۋپىداخشانىدىن                  | pelvis/'pelvis/n                           | حموزى پىشت - كەلپن                        |
|                     | ۲- بە دزى تەماشىا كىردن             | pen/pen/n                                  | قەلەم پاندىن                              |
| peel/pi:l/v         | ۱- پاك دەكاتەۋە                     | pen-friend/n                               | برادەرى بە نامە                           |
|                     | ۲- پەلكى لىۋدەكاتەۋە ۲- دەپنى       | pen/n                                      | ھۆرى ھەيوان /                             |
| peel/n              | پەلك - تويىكل                       |  | تەۋىلە/ھەۋىز/كۆتەن                        |
| peeler/'pi:lə(r)/n  | پەلەر - پەلك لىۋكەرۋە               | penal/'pi:nl/adj                           | پەيۋەندى بەسىزىيى                         |
| peep/pi:p/v         | ۱- لە كۈنى دەركا                    |  | ياسايسى ھەيە                              |
|                     | تەماشىا دەكا، بەدزى تەماشىا دەكا    | penalize/'pi:nəlaɪz/v                      | ۱- كەسى سزادەدا                           |
|                     | ۲- دەردەكەۋى - بەدىار دەكەۋى        |  | چۈنكە سەپچىيى ياساى كىردۈۋە               |
| peep/n              | تەماشىا كىردىكى خىرا - زىقەزىق      | ۲- ۋاى لى دەكا ئازار بچىۋى                 | ۲- ۋاى لى دەكا ئازار بچىۋى                |
|                     | پىپى پىپى: دەنگى ھۆرى نۇتۇمبىل      | penalty/'penlti/n                          | ۱- سزا                                    |
| peer/piə(r)/n       | ۱- ھاۋشان ۲- لۇرد/مىر               |  | ۲- ترخەكەي بىدا(سزا) ۲- پەنالتى           |
|                     | ۳- خانەدانى بەرىتانى                | penalty area/n                             | ئاۋچەي                                    |
| peerage/'piəriədʒ/n | خانەدانەكانى                        |  | شۋىتى - پەنالتى (سزا)                     |
|                     | ۋولات، لۇردەكانى ۋلات/پەلە لۇرد يان | penance/'penəns/n                          | خۇسزادان بەرامبەر                         |
|                     | خانەدان                             |  | ئەۋ كارە خراپەي كىردۈتە، كەفارت           |
| peer group/n        | ھاۋكوفەكان - ھاۋشانەكان             | pence: penny/n                             | پىنى:                                     |
| peer/v              | باش لىدەپروانى /                    |  | پارەي خورەۋى بەرىتانى                     |
|                     | بەدىقەت تەماشىادەكا - تىدەفكىرى     | pencil/'pensl/n                            | پىنۇس - پىنۇسى دار                        |
| peevd/'pi:vɔd/adj   | تۈپەۋ بىزار بوۋ                     | pencil-case/n                              | جانىتاي پىنۇس                             |
| peevish/'pi:vɪʃ/adj | زۈۋ ھەلدەچى -                       | pencil/v                                   | بە پىنۇس دەنۇس                            |
|                     | قىنچكە تەنگ                         | pencil-sharpener/n                         | پىنۇس تىزگەر -                            |
| peg/peg/n           | ۱- ئاقچكە: عەلاقەي دىۋار            |  | موقتاتە                                   |
|                     | بۇ جلك ۲- ستۈنى پەشمال              | pendant/'pendənt/n                         | ملوانكە                                   |
| peg/v               | ۱- بە گورىس تۈند دەكا               | pending/adj                                | چاۋەرىنكرائ - بېرىارلەسەرنەندراۋ          |
|                     | ۲- چىلكەكان لەسەر پىستە دادەنى      | pending/perp                               | ھەتا - تا                                 |
|                     | ۳- بەتەناف ھەلدەۋاسى                | pendulum/'pendjələm/n                      | پەندۇل                                    |
|                     | ۴- لەستۈرى رادەۋەستىن               | penetrate/'penɪtreɪt/v                     | ۱- دەبرى -                                |
| pelican/'pelɪkən/n  | قازى كىۋى /                         |  | دەچىتە ناۋ ۲- تى دەكا - مېشىكى ۋەرى دەگرى |
|                     | ماسىگر                              | penetrating/'penɪtreɪtɪŋ/adj               |   |
| pellet/'pelɪt/n     | تۇپە كاغەز - تۇپە قوپ               |  | ۱- زىرەك - بىرتىز                         |
| pelt/pelt/n         | كەۋلى گىيانەۋەر                     |  | ۲- دەنگ تىز لە دورەۋە دەبىبىستى           |
| pelt/v              | ۱- بەردەباران دەگرى/دەكا            | penguin/'pɛŋgwɪn/n                         | بە تىرىق                                  |
|                     | ۲- تىۋى دەگرى                       | penicillin/'penɪ'sɪlɪn/n                   | پەنسىلېن                                  |

pause/pəʊz/n بهزه خرفه  
 pause/v وهستانی کورت  
 pave/peɪv/v ۱- قیرتاو دهکا -  
 ساخبیری دهکا ۲- شۆستهی دادهنی  
 pavement/'peɪvmənt/n شۆستهی  
 شهقام  
 pavilion/pə'veɪliən/n جئی خۆگۆزینی  
 وهرنشانان  
 له یاریگادا- چادرگا  
 paw/pɔː/n چنگ  
 paw/v به چنگ دهگری  
 pawn/pɔːn/n ۱- بهیدهق یان  
 سهریاز له یاری شهترهنجدا  
 ۲- گمه پیکری بهردستی خهنگ.  
 pawn/v له بارمه دادهنی  
 pay/peɪ/n کری- موچه  
 pay/v پاره دهدا  
 pay back/v تۆله دهکاتهوه  
 pay off/adj بهبهرهم- ناکام  
 pay off/v تهراوی پارهکه دهداتهوه  
 که قهرداره  
 pay up/v قهر دهداتهوه  
 payable/'peɪəbl/adj دهریتتهوه-  
 دهبی بدری  
 payee/peɪ'iː/n پارهمرگر  
 payment/'peɪmənt/n ۱- پارهدان  
 ۲- قهر دان  
 ۳- بپی ئه پارهمی که پیویسته بدری  
 PC/pi:'siː/n کۆمپیوتتری کهسی  
 ۲- بیروای پیشکوتنخوانی ۲- پۆلیس  
 pea/piː/n پۆلکه/دانی پاقله/دنکی پاقله  
 peace/piːs/n ناشتی- ناسایش- هیمنی  
 peacetime/'piːstaim/n ماوهی ناشتی

peaceful/'piːsfl/adj ۱- ناشتیخواز  
 ۲- هیمن و نارام  
 peach/pi:tʃ/n خۆخ/قوخ  
 peacock/'piːkɒk/n تاوس  
 peak/pi:k/n لوتکه- پۆیکه  
 نوکه تیزه کهی پیشهوهی هندی کلاو.  
 peak/v دهگاته لوتکه  
 peal/pi:l/n ۱- دهنگی زهنگ- زهزپ  
 ۲- گرمه ی هور  
 peanut/'piːnʌt/n فستق- پاقلهی سودانی  
 pear/peə(r)/n همری  
 pearl/pɜːl/n لوللوه/مرواری  
 peasant/peznt/n جوتیار  
 pebble/'pebl/n بهردیکی لوسه خره له  
 تهنکاوهیه  
 دهنوکی لئوده- بهدهنوکه دهخوا  
 peck/pek/v ماچی خیرا- ماچی سهرگۆنا  
 peck/n  
 peculiar/pr'kjuːliə(r)/adj سهیر- ناوازه-  
 تاییهت  
 peculiarity/pr'kjuːli'ærəti/n ۱- سهیر و  
 ۲- نهنگاریکی تاییهت  
 pedagogical/'pedəgɒdʒɪkl/adj  
 پهپوهندی به رینگاکانی وانهکاری بهوه هیه  
 pedal/'pedl/n پهیدان، پایدەر  
 پهیدان لئوده  
 pedal/v زیاد له پیویست  
 pedantic/pr'dæntɪk/adj پیگیری به یاساو داب و نه ریت دهکا  
 pedestal/'pedɪstl/n بنکهی نهستون  
 pedestrian/pə'destriən/n پیاده  
 pedestrian/adj تاییهت به پیاده- ناسایی  
 pedigree/'pedɪgriː/n ۱- رهسەن و  
 بنچینهیی گیانهور  
 ۲- پیشینه، دهرویهر  
 pee/piː/v مین دهکا  
 pee/n میزکردن



paste

paste/peɪst/n دوشاو/سړيش -

paste/v به چرک پټوه/پټيست دهکا

pastel/'pæstl/adj رهنګی کراوه

pasteurized/'pɑ:stʃəraɪzɪd/adj

کولاو - هورينکراو

pastime/'pɑ:staim/n رابواردن - خوليا

pastoral/'pɑ:stərəl/adj ۱- کاروباری

کھسیس و تاييه تي

۲- گوندي - لادی

pastry/'peɪstri/n

هوریکاری -

هوره مھسی

pasture/'pɑ:stʃə(r)/n

پاوان -

لوه رګا

pasty/'pæsti/n کوليزه به گونشت

pat/pæt/v

دهست له پشتي دهدا

pat/n

به هیدی بۆ څا له رين دست له پشتي دهدا

pat/adv

دهست له پشتي دان

pat/adj

دهست به جی - به بی دوونلی

patch/pætʃ/n

ناماده/هه له سهر زمان بوو

۱- پنی پارچه شت -

پنی کون ۲- پارچه زهوی

patch/v

۱- پنی دهکا

۲- شتنی خیرا چاک دهکا ۳- پینکدیتوه

patchwork/'pætʃwɜ:k/n

پینداری

پینه کړدن

patchy/'pætʃi/adj

۱- همدنلی له -

۲- جی جی قوماش رهنګا وره نګ

pate/peɪt/n

۱- پاتی - هه ریسه ۲- سهر

patent/peɪnt/adj

پوون و شاکرا

patent/n

موله تی داھینان

patent/v

موله تی داھینان به دست دینی

patent leather/n

پیستی رهونه قدر

paternal/pə'tɜ:nl/adj

۱- باوکیتی /

paternity/pə'tɜ:nəti/n

باوکایه تی ۲- خزمیتی له ریګای باوکه وه

paternity/pə'tɜ:nəti/n

بوونه باوک -

paternity/pə'tɜ:nəti/n

باوکیتی

path/pɑ:θ/n

ریګا ریبار - ریږه

pathetic/pə'θetɪk/adj

۱- به زهیی پیا

دیتوه - خه ميار ۲- به نازار

۳- زور خراب ۴- لاواز و بی کله

pathological/'pæθə'lɒdʒɪkl/adj

۱- نه خو شیس: په یوه ندی به نه خو شیزای یوه

هیه ۲- ناما قول

pathology/pə'θɒlədʒi/n

نه خو شیزای

pathologist/pə'θɒlədʒɪst/n

۱- پسیور له

نه خو شیزای ۲- پسیور له هوی مردن

patient/'peɪfnt/adj

نارام - نارامگر - خوگر

patient/n

نه خو ش

patio/'pætiəu/n

باخچه ی مال

patriot/'pætriət/n

نیشتمانی - ولات په روه

patriotism/'pætriətɪzəm/n

نیشتمان په روه

patriotic/'pætri'ɒtɪk/adj

نیشتمانی -

ولات په روه

patrol/pə'trəul/v

نیشک دهگری -

پاسهوانی دهکا

on patrol

نیشکگری

patron/'peɪtrən/n

۱- پاریزه ری

نهدب و هونه ۲- نهدب مه عمیل

patronize/'pætrənaɪz/v

۱- به خو بای

مامله دهکا

patronizing/'pætrənaɪzɪŋ/adj

۲- به لیزه وه رهفتار دهکا (له گه له کریان)

patter/'pætə(r)/n

پو خو ش -

به لوم له خو بایی

patter/v

دهنگی گئی لیدانی هیواش

patter/v

دهنگی پئی مندالان له سهر قانده

patter/v

هیدی دهنگی دی

patter/v

وهک دهنگی لیدانی باران به جامی په نجه ره

pattern/'pætn/n

ریکفستنی هیل و شیوه وه رهنګه کان

pattern/'pætn/n

مؤدیله - شیواز -

patterned/'pætənd/adj

وینده ی نمونه یی شت

وینده دار،

|                          |   |
|--------------------------|---|
| دابهشکمر                 | دابهش دیکا                                |
| ۲- دیواری جیاکمرهوه      | ۱- ھاوژین                                 |
| ۳- دابهشکردن             | ھاوسەر ۲- ھاوبەش- شەریک(دەولەت)           |
| partition/v              | ۱- سەمای لەگەڵ دیکا                       |
| partner/'pa:tnə(r)/n     | ۲- ھاوبەش دیکا                            |
| partner/v                | شەریکاتی                                  |
| partnership/'pa:tnəʃɪp/n | کەس- سوسکە                                |
| partridge/'pa:trɪdʒ/n    | ۱- ناھەنگ ۲- حیزب                         |
| party/'pa:ti/n           | ۳- تێپ- تێم ۴- کۆمەڵە                     |
|                          | ۵- لا- لایەتی لێ                          |
| pass/pɑ:s/n              | ۱- پاس:                                   |
|                          | نەمرۆی دەرچوون لێ تاقیکردنەوه             |
|                          | ۲- مۆلەت ۲- رینگایەکی شاخاوی              |
| pass/v                   | ۱- پاس دەدا-                              |
|                          | تۆپ بۆ ھاوڕێکەیی داوی                     |
|                          | ۲- تێدەپەڕی ۲- بەرمو راندەکنیشی           |
|                          | ۴- بەسەر دەچی (کات)                       |
|                          | ۵- بەسەر دەبا (کات) ۶- بە ھێرژ دەدا (کات) |
|                          | ۷- لێ تاقی کردنەوه دەر دەچی               |
|                          | ۸- دەر دەچوینی ۹- دەر دەکا (یاسا)         |
|                          | ۱۰- (فەرمان) دەر دەکا ۱۱- بەسەری رەت      |
|                          | دەبێ ۱۲- بەرپر سيارى دەخاتە ئەستۆی        |
| pass water/v             | میز دەکا                                  |
| pass away/v              | دەمەری                                    |
| pass-book/n              | دەقەتەری حیسابی بانق                      |
| pass by/v                | لەبەردەمی تێدەپەڕی                        |
| pass down/v              | بۆی دەمێنێتەوه                            |
| pass off/v               | دەشێوینی- ناراستی دەلی                    |
| pass on/v                | دەگەییەتی/ بەدەست نامە- شتی- دەداتن       |
| pass out/v               | لەھۆش خۆی دەچی-                           |
|                          | دەبۆریتەوه                                |

|                          |  |
|--------------------------|--|
| passer-by/pɑ:sə 'baɪ/n   | پەربوار                                  |
| passable/'pɑ:səbl/adj    | ۱- خۆی پێ دەریاز                         |
|                          | دەکری ۲- باشە عەیبی نییە                 |
|                          | ۳- دەکری بەکاری                          |
|                          | ۴- دەر فەتی لەسەر پۆیشتنی ھەبە           |
| passage/'pæsɪdʒ/n        | ۱- رەوگە/رێرەو                           |
|                          | ۲- دەھلیز ۳- پارچە نووسینی               |
|                          | ۴- بەردەباز ۵- پەڕینەوه ۶- جۆگە- جۆگەلە  |
|                          | ۷- کونەوت ۸- بۆشایی دەم ۹- گەشتی دەریایی |
|                          | ۱۰- تێپەڕین- بەسەرچوونی (کات)            |
| passenger/'pæsɪndʒə(r)/n | رێفێنگ- رێبوار- نەقەر                    |
| passing/'pæsɪŋ/adj       | بەسەرچوو- تێپەربوو- تێپەربوو             |
| in passing               | کرا یان وترا بەخێراییی                   |
| passion/'pæʃn/n          | ۱- ئەقینەکی گەرگرتوو                     |
|                          | ۲- ئەقینەکی سێکسی ۲- سۆز                 |
|                          | ۴- ھەلچوونکی توند- شەیدا                 |
| passionate/'pæʃənət/adj  | بەحەماس- ھەلچوو/گەرگرتوو                 |
| passive/'pæsɪv/adj       | ۲- خراپ ۲- بێکار دانەوه                  |
|                          | ۳- سست ۴- بیبای نادیار لێ رێزمان         |
| passport/'pɑ:spɔ:t/n     | پاسپۆرت                                  |
| password/'pɑ:swɜ:d/n     | ۱- نەینیی ۲- نەینیی                      |
|                          | شەو ۳- ھێمای نەینیی (لە کۆمپیوتەر)       |
| past/'pɑ:st/adj          | رابەرد- بەسەرچوو- تەواو بوو              |
| past/n                   | ۱- رابەردوو/کاتی رابەردوو                |
|                          | ۲- رابەردویی مرقۆ                        |
|                          | ۳- شێوھی رابەردوو/دەمی رابەردوو          |
| past perfect/n           | رابەردویی تەواو-                         |
| past/prep                | ۱- پاش ۲- ھەزرترا/لە سەر ووی             |
| past it                  | زۆر پێر دەبی- دەکەوێتە ناوسالانەوه       |
| past/adv                 | لە پێش                                   |
| pasta/'pæstə/n           | ھەریسە- تێکەلە                           |

## parental

parental/pə'rentl/n باوکانه- دايکانه

parenthood/'pærənθud/n باوکيتى و دايکيتى

parentheses/pə'renθəsi:z/n کەوانە- دەستەواژەى نۆوان دوو کەوانە

parish/'pærɪʃ/n ۱- ناوچه يەك

کە کەنيسە و قەشەى خۆى هەبىن-

شەبرە شيه

۲- ناوچه يەك كە حكومەت يەك

ناوچه يى لايىن.

parishioner/pə'ri:ʃənə(r)/n

يەكى ئەندامانى ئەبرە شيه

parish council/n ۱- ئەنجومەنى

ئەبرە شيه

۲- ئەنجومەنى ناوچه يى (ئەنجومەنى گوند)

park/pɑ:k/n ۱- باخچەى گشتى

۲- باخچەى گەرەى كۆشكىكى گوندى

۳- زەوى يەك بەرفرە بۆ كارىكى ديار

۴- يارىگا- گەراج-

park/v رادەگرى

parka/'pɑ:kə/n جۆرە چاكتەكە/

قابوتىكى گەرە كلۆى لەگەندا

parking/'pɑ:kɪŋ/n گەراج- راگرتنى

نۆتۆمبيل

parking meter/n بۆمبىرئەكە يان

پۆمبىرئەكە لەسەر شوستە دانراوە بۆ

ئەو، ماو، مانەو، نۆتۆمبيلەكەت

وەر يىگرى

parking ticket/n پلىتى سەرىپىچىدان

parliament/'pɑ:ləmənt/n

۱- پەرلەمان- ياسادانەران

۲- پەرلەمانتاران

parliamentary/'pɑ:lə'mentri/adj

پەرلەمانى

parody/'pærədi/n ۱- پارۆدى:

جۆرە نوسىنئىكى ئەدەبىيە، لاساى

نوسىنئىكى تر دەكاتەو بە نيازى گالته جارى.

۲- نمونە يەكى خراب...

parole/'pɑ:rəul/n رەهاگرتنى زىندانى يەك

بەر لە ئەو بوونى ماو، كە بە مەرجن

رەقتارى چاك بكا

parrot/'pærət/n توتى- بە يەغا

parrot fashion/adv توتى ناسا

parsnip/'pɑ:snɪp/n گىزەرى سىپى

part/pɑ:t/n ۱- بەش- پارچە- بۆى

۲- پۆل لە... ۳- بەش- پشكدارى- پشك

partly/adv هەندى- تا ناستن

part exchange/n گۆرىنەو، شتى كۆن بە

نۆى و پارە لەسەر دان

part of speech/n بەشى ناخاوتن

part-time/adv دانئەك- بەشەكەتەكە

part/v جيا دەكاتەو- دوردەكەوتەو

partial/'pɑ:ʃl/adj دياركارا- سنفورداو

partial to/adj شەيدا

partiality/'pɑ:ʃi'æləti/n بىلەين ئەبوون-

بەلا دان

participate/'pɑ:tɪsɪpeɪt/v پشكدارى دەكا

participant/'pɑ:tɪsɪpənt/n پشكدار

participation/'pɑ:tɪsɪ'peɪʃn/n پشكدارى

participle/'pɑ:tɪsɪpl/n ناوى بەكر-

ناوى بەركار

particle/'pɑ:tɪkl/n گەرد- گەردیلە-

پیت/نامران (لە رۆمان)

particular/'pɑ:tɪkjələ(r)/adj ۱- ديار-

تايبەت ۲- كەسىى ۲- دۆران

in particular/adj بەشپۆە يەكى تايبەتى

particularly/adv بە تايبەت

particulars/n ۱- دۆرۆە ۲- راستى يەكان

parting/'pɑ:tɪŋ/n ۱- جيا بوئەو- لە يەك

دابەران ۲- خەتى دوکەرت کردنى پىچ بۆدولا.

داهىنانى پىچ لە ناو، راستى سەر بۆدولا.

partition/'pɑ:tɪʃn/n ۱- جيا كەرەو-

|                        |                                      |   |
|------------------------|--------------------------------------|---|
| <b>pantry</b>          |                                      | <b>parent</b>                                 |
| pantry/'pæntri/n       | ژورنكى بچوكه                         | ۱- شەلەل دەپن                                 |
|                        | بۇ ھەنگرتتى خۇراك و خواردن           | ۲- لەپەل و پۇ دەكەوى                          |
| pants/pænts/n          | پانتول                               | ۳- ئىفلىج دەپن                                |
| paper/peɪpə(r)/n       | ۱- كاغەز- رۇژنامە                    | لەپەل و پۇ كەوتن -                            |
|                        | ۲- تاقىكدەنەوى بە نوسىن              | شەلەل، ئالنجى - ئىفلىجى - لە كاركەوتن         |
|                        | ۳- وتارە - وانە                      | paramedic/'pærə'medɪk/n                       |
| on paper               | ۱- لەسەر كاغەز - بەنوسىن             | فەرمانبەرى                                    |
|                        | ۲- لە روالەت                         | فرىاكەوتن                                     |
| paperback/'peɪpə'bæk/n | بەرگ كاغەز                           | paramilitary/'pærə'mɪlətri/adj                |
| paper boy-girl         | ئەو كوپەى يان                        | عەسكەرى ئاسا                                  |
|                        | ئەو كچەى رۇژنامە لەسەر مالان         | paramount/'pærəmaʊnt/adj                      |
|                        | دابەش دەكا                           | سەرەكى - زۇر كرتنگ                            |
| paperwork/'peɪpəwɜ:k/n | كارى نووسىن                          | paranoia/'pærə'nɔɪə/n                         |
|                        | بىبەرى سورور                         | ھەست بەستەم و                                 |
| paprika/'pæprɪkə/n     | (شېرىنە تىژ نىە)                     | چەوساندنەوە كردن/خو بەچەوساندنەوە ھەرگرتن     |
| par/pɑ:(r)/n           | ئاست/ ئاوەند                         | (نەخۇشەكى عەقلىە)/ پارەنۇيا،                  |
| below par              | ئاستى نزمە                           | گومانگرتن                                     |
| parable/'pærəbl/n      | چىرۇكى مەغزای                        | paranoid/'pærənɔɪd/adj                        |
|                        | رەوشتى ھەپن                          | توشبو بە نەخۇشى ھەست بە چەوساندنەوە           |
|                        | چىرۇكى پەند نامىز                    | كردن/ گومانگرتو                               |
| parachute/'pærəʃu:t/n  | پەرەشوت                              | paraphernalia/'pærəfə'neɪliə/n                |
| parachute/v            | بەپەرەشوت دەنیشى -                   | كۆمەن شتى جيا بۇ مەبەستىكى ديار               |
|                        | دیتەخوارى                            | paraphrase/'pærəfreɪz/v                       |
| parade/'pærədeɪ/n      | ئانەنگسازى                           | دوبارە  |
| paradise/'pærədəɪs/n   | فېرەدوس -                            | داندەپنژىتەوە بە نيازى زياتر دەقەكە ئاسان بكا |
|                        | بەھەشت/ شوئىنىكى نمونەى              | parasite/'pærəsəɪt/n                          |
| paradox/'pærədɒks/n    | لە روالەت                            | گيانەوەر يان                                  |
|                        | ئاكۇك - ئاكۇكى                       | پوھكى مشەخۇر                                  |
| paraffin/'pærəfɪn/n    | نەوتى سۇپا و                         | paratroops/'pærə'tru:ps/n                     |
|                        | لەمپا                                | سەربازى                                       |
| paragraph/'pærəgrɑ:f/n | پارچە                                | پەرەشوتەوان                                   |
|                        | نوسىن - پاراگراف                     | par avoin/n                                   |
| parallel/'pærəleɪ/adj  | ھاوپى -                              | بە فرۇكە/ پۇستى ئاسمانى                       |
|                        | ھاوپىك - تەرىپ/وھك يەك               | parcel/'pɑ:sl/n                               |
| parallel/n             | ۱- دووھىلى تەرىپ                     | دەستە/گورزە                                   |
|                        | ۲- ھاوشان - ھاوتەرىپ ۲- بەراوردنكردن | parcel/v                                      |
|                        |                                      | دەپىچى و دەنپىرى                              |
|                        |                                      | parch/'pɑ:tʃ/v                                |
|                        |                                      | لە تىشوا دەپىرىش                              |
|                        |                                      | (زۇر تىنوو دەپن)                              |
|                        |                                      | parдон/'pɑ:dɒn/n                              |
|                        |                                      | بېورە (دوبارە بکەرە                           |
|                        |                                      | تىنەگەپىشتم)                                  |
|                        |                                      | pardon/v                                      |
|                        |                                      | دەپورى لە                                     |
|                        |                                      | pardonable/'pɑ:dɒnəbl/adj                     |
|                        |                                      | (تاوانى)                                      |
|                        |                                      | دەكرى بېورى، ئى بوردن ھەلدەگىرى               |
|                        |                                      | parent/'pærənt/n                              |
|                        |                                      | دايك و باوك                                   |

|                         |   |                              |   |
|-------------------------|---|------------------------------|---|
| paint box               |   | pantomime                    |   |
| paint box/'peɪntbɒks/n  | قوتوی بۆیە                              | pamper/'pæmpə(r)/v           | نازی دەداش / بەناز مامەنە لەگەن دەکا        |
| paintbrush/'peɪntbrʌʃ/n | فلچە                                    |                              | بەنەرمە لەگەنە دەجولیتەوه                   |
|                         | وینەکردن / بۆیەکردن                     | pamphlet/'pæmflet/n          | نامیلکە /                                   |
| paintwork/'peɪntwɜ:k/n  | پووی                                    |                              | نامیلکە زانیاری و فرمایشت                   |
|                         | بۆیەکراو - بۆیەچیتە                     | pan/pæn/n                    | قازان، مەنجەل                               |
| paint/v                 | ۱- بۆیە دەکا                            | pancake/'pænkək/n            | زەلابیە                                     |
|                         | ۲- وینە دەکا بەبۆیە زەیتە               | panda/'pændə/n               | پاند / اورچ ناسا                            |
| painter/'peɪntə(r)/n    | ۱- بۆیەچی                               | pandemonium/'pændə'məʊniəm/n | هەراوەژیا                                   |
|                         | ۲- وینەکیش                              | pander/'pændə(r)/v           | قایل دەکا / تیردەکا                         |
| painting/'peɪntɪŋ/n     | ۱- کاری                                 | pane/pem/n                   | شوشە / پەنجەرە                              |
|                         | وینەکیشان ۲- وینە زەیتە                 | panel/'pænl/n                | ۱- دەستە / شارەزایان                        |
|                         | ۳- بۆیەکردنی خانووەرە                   |                              | ۲- پارچە دارن، کائزاین، شوشەین              |
| pair/peə(r)/n           | جووت - شتی دووبەش - جووتە               |                              | کە بەشیکە دەرگا یان دیوار پیک دینن          |
|                         | بە جووتە، دوودو                         |                              | ۲- تابلۆی بۆژر                              |
| in pairs                | بە جووتە، دوودو                         | pang/pæŋ/n                   | هەستیکی لە ناکاری توندی                     |
| pair/peə(r)/v           | ۱- دووکەس لەیکە                         |                              | قازان - بوسی - تاوان                        |
|                         | نزیك دەکا تەوه ۲- جووت پیک دینن         | panic/'pænik/n               | تۆقین: هەستیکی لە                           |
| pajamas=pyjamas/n       | پێجامە                                  |                              | لەداوییدا مرۆڤ رەفتاری نابەجێ دەکا          |
| pal/pæl/n               | برادەر - هاوڕێ                          | panic/v                      | توشی ترس دەبن                               |
| palace/'pæləs/n         | کۆشک                                    | panorama/'pænə'rɔ:mə/n       | پانۆراما - دیمەن                            |
| palate/'pælət/n         | بەشی سەرەوهی                            | pant/pænt/v                  | هانەانی دێ -                                |
|                         | ئاو دەم                                 |                              | توشی هەناسەبەریکی دەبن                      |
| pale/peɪl/adj           | زەرد هەلگەراو - تاری / زەردی تاری       | pant/n                       | هانەمان                                     |
|                         | زەردی تاری                              | pathism/n                    | مەزەهەبی یەکیتی بوون                        |
| palette/'pælət/n        | تابلۆی تیکە لکردنی                      |                              | بوونی خوا لە هەموو شتێ (سۆقباتی ئین عەرەبی) |
|                         | رەنگەکان                                | panther/'pænθə(r)/n          | پشیلە / گەورەدەرفندە                        |
| pall/pɔ:l/n             | بیزاردەبن / دەکا / تاقەتی               |                              | پشیلەیکە پەشی کۆویە                         |
|                         | لێ دەبێ                                 | panties/'pæntɪz/n            | بەنگراس                                     |
| pallid/'pæli:d/adj      | زەردەهەلگەراو / سببی هەلگەراو (لە ترسا) | panties/n                    | جلی بنەوهی ئاخرەتان لە ناوقەد               |
| pallor/'pælə(r)/n       | زەرد هەلگەران                           |                              | بەرەو خوار - دەریینی ژنان                   |
| palm/pɑ:m/n             | ۱- ناوئەپ ۲- دارخورما                   | pantihose/'pæntihəʊz/n       | کۆلۆن:                                      |
| palm/v                  | فیننی ئێ دەکا - دەیکەپینن               |                              | چۆرە گۆریەیکە ئاخرەتانە ئەژۆرمە             |
| palmtop/n               | کۆمپیوتەری بەقەد ناو لەپ                |                              | لەبەر دەکری                                 |
| paltry/'pɔ:ltri/adj     | نۆر چوک وین                             | pantomime/'pæntəmaɪm/n       | شانۆی                                       |
|                         | قیمەت - پووچ - کەم بەها                 |                              | پانتۆمایم                                   |

Pp

P-p/pi:/ پیتی شاندههم له نالغابی  
 ینگلیزی  
 pace/peɪs/n ۱- همنگا- شهاو  
 ۲- خیزیایی  
 pacemaker/'peɪsməkə(r)/n  
 ۱- خیزیایی دیارکەر  
 ۲- ایفانی دل وەرگر/ریژیکهیری تریهیی دل  
 pace/v لهسرخ همنگاو داوی  
 pacifism/'pæsɪfɪzəm/n  
 مەزهەبی رهتکەر هوهی شهر  
 مەزهەبی ناشته وهری- ناشته وهری،  
 نهر مروهی، بین شهری  
 pacifist/'pæsɪfɪzəm/n به شداری شهر  
 ناگا، نهر مروه، ناشتور  
 pacify/'pæsɪfaɪ/v هیور دهکاتهوه  
 pack/pæk/n ۱- پینچراو- پاکت-  
 دهسته ۲- میگل ۴- رهو ۵- کاغزی قوماز  
 ۱- کهلویهی خوی نامادهکا/ pack/v  
 خپ دهکاتهوه  
 pack up/v کاری خوی تهواو دهکا-  
 دهپینچیتهوه/ لهکار دهدهستنی  
 package/'pækɪdʒ/n پینچراو-  
 دهسته- بهکۆمهل  
 package/v له کارتۆن دادهشن، دادهپنشن  
 package holiday/n گهشتی بهخوڤایی  
 packet/pækɪt/n پاکت  
 packhorse/n بارگین/بارگیر  
 packing/'pækɪŋ/n دانانی شت له ناو  
 سندوق یان جانتا  
 packing-case/n سندوقیکی داره شتی  
 لهناو دادهنری  
 pact/pækt/n ۱- ریکهوتتی رهسمی  
 ۲- پهیمان ۲- سویند  
 pad/pæd/n ۱- لباد: لهفاق

۲- دهستهیک کاغز ۲- بنگهیی ههلسان- بنگهیی  
 دهرچوون ۴- بن پنی هندی گیانهوه رهک سهگ  
 pad/v پر دهکا  
 pad/v به سوکی و بی دنگی دهرهوا  
 paddle/'pædl/n سهول  
 paddle/v سهول ئی دها  
 paddle/v بهپن خوایی له تهنکاو دهرهوا  
 paddock/'pædək/n کینگهیی بچوک بۆ  
 بهخوڤکردنی نهسپ  
 padlock/'pædlɒk/n قوفل  
 padlock/'pædlɒk/v قوفل دها  
 pediatrician/'pi:diə'triʃn/n پزیشکی-  
 پسیپۆری مندالان  
 pagan/'peɪgən/adj بتپهرست، وهسهنی، بین دین  
 paganism/'peɪgənɪzəm/n بتپهرستی،  
 وهسهنیته  
 page/peɪdʒ/n ۱- لاپهه- پهپ ۲- کوپ  
 page/v ناوی کهمس بهدهنگ  
 بهرزکهرهوه بانگ دهکا  
 page ant/n ۱- فیسیتیا ئیکه خهک جلی  
 میژوویس (کۆن) له بهر دهکهن  
 ۲- ههرا ههمنگن رهنگاو رهنگ بین  
 paid/peɪd/v دای (پارهیی دا)، درا  
 paid/peɪd/n سهتل- په قههچ  
 pain/peɪn/n ۱- نازار- نهشکه نهجه ۲- بیزار  
 ۲- خهم  
 pain/v نازاری دها  
 pained/adj بوئی نازارو نهشکه نهجهیی ای دی  
 painful/'peɪnfl/adj به نازار  
 painless/'peɪnləs/adj بی نازار  
 painkiller/'peɪnkɪlə(r)/n نازارکوژ/نازاریهه/ نازار  
 هیورکه رهوه  
 painstaking/'peɪnzteɪkɪŋ/adj زۆر وورد-  
 زۆر لهسرخ  
 paint/peɪnt/n بوئه- رهونه قههه/ بوئهیی  
 رهنگاو رهنگی زهیتی

**overturn**

۲- مۆسىقىي بەرپى / دەستپىك  
 overturn/əʊvə'tɜ:n/v

سەراۋگىر دەكا / سەراۋپن دەكا  
 overweight/əʊvə'weɪt/adj

دې: زۆر قەلەو

هورگە- هورگۆ- هورگن

overwhelm/əʊvə'welɪm/v

۱- ۱- لەيەكەن يەكەي ھەستىكى

بەسۋى ھەبىن

۲- ھەرەس بە يەكەن بېنىن

۳- يەكەن لە شەپ بشكىنى، بېمىنى

۴- دايدەپۇشى

overwork/əʊvə'wɜ:k/v

زۆر كاردەكا- خۇي دەكوژى

خۇي دەھىۋىنى- زىاد لە پىۋىست كاردەكا

owe/əʊ/v قەردار: قەرد ۋەردەگرى /

قەردارى تۆم

owing/əʊɪŋ/adj

قەرد ھىشتا نەدراۋە

owing to/prep

بەھۇي، چونكە

owl/əʊl/n

كوتدەبەبۇ

own/əʊn/det

بەچاۋى خۆم- ھى خۆم-

بە خۆم

own/v

ھەيتى

own up/v

دان دەنن

owner/əʊnə(r)/n

خاۋەن- خودان

ownership/əʊnə'ʃɪp/n

خاۋەنىتى-

ox/ɒks/n

خاۋەندارى

oxygen/ˈɒksɪdʒən/n

گاي خەسىندراۋ

oyster/ˈɔɪstə(r)/n

ئوكسىجېن

ozone/ˈəʊzəʊn/n

گويچكە ماسى

ozone layer/n

ئۇزۇن

چىنى ئۇزۇن

- باش دەپشكىنى و شەرى  
پىئويست بىن چادەكا يان دەگورئ
- overhead/'əʊvəhed/adj سەرسەر /  
هەلۋاسراو
- overhead/'əʊvəhed/adv لە ئاسمان /  
لەسەرسەر
- overheads/'əʊvəhedz/n خەرجيات  
شەرى پىئويستە خەرج بىكرئ لە...
- overhear/'əʊvə'hɪə(r)/n  
۱- بەسەردادەكەي  
۲- بەرىكەوت گورئ ئى دەين
- overjoyed/'əʊvə'dʒɔɪd/adj  
زۆر كەيف خۇش  
شاد- لە خۇشيا يال دەگورئ
- overland/'əʊvələnd/adj  
زەمىنى: گەشتى زەمىنى ئەك  
ئاسمانى و دەريايى
- overlap/'əʊvələp/v  
۱- دەكەونە سەرىك  
۲- لە ھەندىك لاو بەيەك دەچن
- overleaf/'əʊvə'li:f/adv لاپەرەكەي تى /  
پشتەوۋى ئەم بەرە
- overload/'əʊvə'ləʊd/v  
زىاد لە  
پىئويست باردەك
- overload/v  
زىاد لە پىئويست دادەگورئ  
بارى مەلئىدەگوران دەك
- overlook/'əʊvə'lʊk/v  
۱- دەپوانتتە سەرايسەرى رەت دەين  
۲- گورئ پى نادا- فەرامۇش دەك
- overnight/'əʊvə'nait/adj شەوانە /  
چانتاى شوانە(ماوۋى كورن)
- ۲- زۆر لەنكاو لە ئيون شەو و پۇژئ  
۲- چاوتروكانن رۇدەدا
- overpass/'əʊvəpɑ:s/n ئۇقەر پاس  
بەردەبازى سەرى: جۇرە پردىكە رىگايەك  
لەسەر رىگايەك ھەندەگورئ

- overpower/'əʊvə'paʊə(r)/v دەپپەزىنى-  
دەپشكىنى
- overrate/'əʊvə'reɪt/v  
زىاد لە پىئويست  
پىيائى ھەندەنن، بەشان وپالى ھەندەدا
- override/'əʊvə'raɪd/v  
۱- فەرامۇش دەك  
۲- دەپورئ (رى) ۲- سوار دەبئ تا ماندوى  
دەك (ئەسپ)
- overrule/'əʊvə'ru:l/v  
پىياري كەسانى  
دى ھەندەوھەشىنئەتتە-و- بەچ نازانى
- overrun/'əʊvə'rʌn/v  
۱- رادەمانئ  
۲- دادەگورئ- ناوچەكە  
۲- درىژئ دەدانئ
- overseas/'əʊvə'si:z/adj  
پىيائى- دەرمەكى
- overseas/adv  
لە دەرمەو- لە پەشت دەريا
- oversee/'əʊvə'si:v  
چاودىرى دەك
- overshadow/'əʊvə'ʃædəʊ/v  
۱- كەمى دەك  
۲- لە شان و شەوكتى كەم دەكەتەو
- oversight/'əʊvəsait/n  
۱- ھەلەى ناچارى  
۲- ھەلەى بئى مەبەست
- oversimplify/'əʊvə'sɪmplɪfaɪ/v  
زىاد لە پىئويست سانا/ئاسانى- دەك
- oversleep/'əʊvə'sli:p/v  
زىاد لە پىئويست  
دەنئ و دەرەنگ لە خەو ھەندەستن
- oversoul/n  
گىيائى بەرز/ راستى رەھا
- overt/adj  
ئاشكرا- روون- نانەينى
- overtly/adv  
بەراشكراوى- بەئاشكرايى
- overtake/'əʊvə'teɪk/v  
و دەپپش دەكەي /  
بەپشتى رەت دەين
- overthrow/'əʊvə'θrəʊ/v  
۱- بەلاى دەنئ  
۲- لەسەر كورسى دەسەلات لاي دەپا /  
دەسەلاتى ئى دەستىنئ
- overtime/'əʊvətəɪm/n  
كانئ زىدە  
كار كورن
- overtone/'əʊvətəʊn/n  
واتاى شاراوہ /  
ھىماو واتاى شاراوہ / رەنگى روناكى
- overture/'əʊvətʃuə(r)/n  
۱- ھەنگاوى برايانە / رى خۇشكردن



outskirts/'autskɜ:ts/n- دهرموی شار-  
دهورویبری شار

outspoken/aut'spəukən/adj  
قسهلهوور- جهسوور

outstanding/aut'stændɪŋ/adj  
۱- زۆر باش- نایاب  
۲- نهدراو (پارهی نهدراو)

outstretched/aut'stretʃt/adj  
۲- نهدراو (کاری نهدراو)  
راکشاو- دریزگر او

outward/'autwəd/n  
چوون/دهرهوه

outward and return  
چوونو گهرانهوه

outwardly/adv  
دهرهکی له

outwards/'autwədz/adv  
پوی دهرهوه

outweigh/aut'wei/v  
بهره دهرهوه

outweigh/aut'wei/v  
گرنگتره له-

outwit/aut'wit/v  
بایهخی زیاتره له

outwit/aut'wit/v  
۱- زیرهکتره له

۲- به ناین و نۆین تره

۳- به زیرهکی له نهیارهکهی دوباتهوه

oval/'əʊvl/adj  
هینکهی

ovary/'əʊvəri/n  
هینکه دان

ovation/əu'veɪʃn/n  
۱- چهپله لیدانی

زۆر ۲- هوتاف لیدان

oven/'ʌvn/n  
تهنور- فهرن

over/'əʊvə(r)/adv  
۱- لهسهه-

لهسههوه- لهلای تر

۲- لهوی ۲- پاشماوه

۴- زیاتره له ۵- له سهراپا- ههمولاین

۶- چاریکیتر لهبارایییهوه

۷- لهسهه/لهبارهی

over/adj  
۱- تهواو بوو

۲- زۆر- زیاد له پیویست

overall/'əʊvər'ɔ:l/adj  
همموی تیکرا

overall/adv  
همهلاینه- همههمموی

overall/'əʊvər'ɔ:l/n  
سههدهیه

overawe/əʊvər'ɔ:v/v  
دهتوقینتی- دهرتسینتی

overbalance/əʊvə'bæləns/v  
سههنگی

خۆی لهدهست دهدا، دهکوی-

بهلا دهکوی- بهلا دای

overcast/əʊvə'kɑ:st/adj  
ههروه غیمه-

سامال نیه

overcharge/əʊvə'tʃɑ:dʒ/v  
زیاد له پیویستی ئی دهستینتی

overcoat/'əʊvəkəʊt/n  
پالتو

overcome/əʊvə'kʌm/v  
۱- زال دهین-

دهیشکینتی ۲- ههرهس پین دینتی

۲- لاوازی دهکا

overcrowded/əʊvə'kraʊdɪd/adj  
قهرهباغ

overdo/əʊvə'du:v/v  
زیدهکافی دهکا/

زیاد له پیویست دهکا

زیاد له پیویست دهکولینتی

overdose/'əʊvədəʊs/n  
۱- دهرمانی

زیاد له پیویست ۲- دهرمانی کوژهر

خهرچی سهربار

overdraft/'əʊvədra:ft/n  
قهرداری بانق

overdrawn/əʊvə'drɔ:n/adj  
گهرژیبوو- دواکهوتو

overestimate/əʊvər'estimeɪt/v  
۱- پیاههلهدهدا ۲- پیوه دهمنی

۳- موبالهغه دهکات

overflow/əʊvə'fləʊ/v  
۱- وهبهر شالوی

دهدا ۲- ناو بهرکهنار دهکوی

overgrown/əʊvə'grəʊn/adj  
۱- بهدارو رهکی فهرامۆشکراو داپۆشراو

۲- زیاد گهشه کردو

overhang/əʊvər'hæŋ/v  
شۆردهبیتهه- دهکوی- دینته خواری

overhaul/əʊvə'hɔ:l/v

۱- دەرکوتتېڭى / پەيدا بولغۇچى لىناكار

۲- بەرپا بولۇش - تەقېنەۋە

outburst/ˈaʊtbɜːst/n ۱- تەقېنەۋە

(لە قىسان) ۲- بەرپا بولۇش شاخاڭ

outcast/ˈaʊtkɑːst/n ناپەسند -

نەۋىستراۋ / دەرگراۋ

outclass/ˈaʊtˈklɑːs/v باشتەلە

زال دەپ

outcome/ˈaʊtkɑːm/n بەرھەم - ناکام

outcry/ˈaʊtkraɪ/n ھاۋار - ئارمىيى

outdated/ˈaʊtˈdeɪtɪd/adj كۆن -

بىن سوۋد - لىكار كەرتۈر

outdo/ˈaʊtˈduː/v دەپتەلە - زال دەپ

outdoor/ˈaʊtdoː(r)/adj دەرگى

outdoors/ˈaʊtˈdoːz/adv لە دەرگە

outer/ˈaʊtə(r)/adj دەرگى - دور

لە مەلبەند

outermost/ˈaʊtəməʊst/adj

دورترىن خال

outfit/ˈaʊtfɪt/n ۱- كەلپەل -

تاخمە چلۈپەرگى رېڭك و پېڭك و شىياۋ

۲- كۇمپانىيا - دەرگا

outgoing/ˈaʊtgəʊɪŋ/adj

۱- كۆمەلەيتى - مۇقۇدۇست - كراۋە

۲- دەست لىكار ھەنگرتۈر

outgoings/ˈaʊtgəʊɪŋz/n

خەرجىيات - بۇيۇ

outgrow/ˈaʊtˈgrəʊ/v گەشە دىكا

بۇيە چلە كۆنەكانى بۇ تەنگ دەپ

outing/ˈaʊtɪŋ/n دەرچۈن - گەشت

outlandish/ˈaʊtˈlændɪʃ/adj سەير

ئاناسايى

outlast/ˈaʊtˈlɑːst/v ۱- زىياتر

دەمىننىتەۋە

۲- زىياتر بەرگە دەرگى

outlaw/ˈaʊtlɔːn چەتە - تاراڭبار

outlaw/v ياساغ دىكا

outlay/ˈaʊtliːn/n بىرى تىچۇ

outlet/ˈaʊtliːt/n دەرچە

outline/ˈaʊtlaɪn/n پوختە

outline/v پوختە دىكا

outlive/ˈaʊtˈlɪv/v لە ھى تر زۇر تر دەپ

outlook/ˈaʊtlʊk/n ۱- دىمەن ۲- ھەنۇست

outlying/ˈaʊtlaɪɪŋ/adj دور / دور لە مەلبەند

outmoded/ˈaʊtˈmɔːdɪd/adj كۆن - مۇدەپى

ئەماۋە

outnumber/ˈaʊtˈnʌmbə(r)/v زۇرتر دەپ

نەخۇشى دەرگى

patient/ˈaʊtpeɪʃnt/n

output/ˈaʊtpʊt/n ۱- ناکام

۲- دەرچۇ (لە كۆمپىوتەر)

outrage/ˈaʊtreɪdʒ/n ۱- ئەتەك -

شەرمەزارىيە بۇ مۇقۇمىيەتى

۲- تۈپەپى توند / دەستدۇرۇپى

outrage/v تۈپەپى دىكا / دەستدۇرۇپى دىكا

outrageous/ˈaʊtreɪdʒəs/adv ۱- پەرگەر -

زىدە ۲- سەپىر و ئاناسايى / رەۋش بەزىن

outright/ˈaʊtraɪt/adv ۱- بە راشكاۋى -

پوۋبەرۋو ۲- يەكسەر - بەيەك چار

outright/ˈaʊtraɪt/adj تەراۋ پوۋن

outset/ˈaʊtset/n بەراپى - دەستپېڭ

outside/ˈaʊtˈsaɪd/n پوۋى دەرگە -

دەرگەپى بالەخانە

at the outside بەزۇرى -

بەلەپەنى ھەرەزۇرى

outside/ˈaʊtˈsaɪd/adj دەرگە - دەرگە / دەرگى

outsider/ˈaʊtˈsaɪdə(r)/n ۱- غەراۋە

۲- كەسى يان گىيانەۋەپى كە چاۋەپى

نەكرى بىياتەۋە

outsize/ˈaʊtsaɪz/adj ئاناسايى -

فرە گەۋرە

## organize

organize/'ɔ:gənaɪz/v ريك دىخا  
 organized/adj ريكخراو، ريك و پيك  
 organizer/'ɔ:gənaɪzə(r)/n ريكخىر  
 orient/'ɔ:riənt/n رۇژھىلەت  
 oriental/'ɔ:ri'entl/adj رۇژھىلاتى  
 orientalism/'ɔ:ri'entəlɪzəm/n

رۇژھىلاتناسى

orientalist/'ɔ:ri'entəlɪst/n

رۇژھىلاتناس

orientate/'ɔ:ri'entet/v - خۇي رادىنى

خۇي دەگونجىنى / ئاراستە دەكا

orientated/'ɔ:ri'entetɪd/adj

ئاراستەكراو

orientteering/'ɔ:ri'ent'tɛrɪŋ/n

وهرزىشى ئۆزىنەۋى رىكا

بەھۇي نەخشىۋە

origin/'ɔ:rɪdʒɪn/n رەسەن - بىنچە -

ژىدەر

original/'ə'rɪdʒənəl/adj

۱- رەسەن سەرەكى - يەكەم

۲- ئوئى - داھىنەر - رەسەن (نەك كۆپى)

original/n رەسەنىتى

originally/adv لەبەرايىدا /

بەشىۋە يەككى داھىنەرەنە

originate/'ə'rɪdʒɪnɪt/v

۱- دەست پى دەكا ۲- دا دەھىتىن

ornament/'ɔ:nəmənt/n رازاۋەيى -

شىتى رازاندەنەۋە - جوتكارى

ornamental/'ɔ:nə'mentl/adj رازاۋە

ornate/'ɔ:'neɪt/adj زەخەرەفەكراو -

سەرنج راكىش

ornithology/'ɔ:nɪ'θɒlədʒi/n

بالندەناسى

ornithologist/'ɔ:nɪ'θɒlədʒɪst/n

بالندەناس

orphan/'ɔ:fən/n ھەتىۋە - ھەتىم -

بىن باۋك و دايك

orphan/v ھەتىۋە دەپن

orphanage/'ɔ:fənɪdʒ/n خانەي بىن دايك و

باۋكان، ھەتىۋەگە - ھەتىۋەخانە

orthodox/'ɔ:θədɒks/n كۆن - داب و نەرىتى

نەرسە دەۋسى - كۆنە پەرسى - راستەۋى

ostentatious/'ɒstən'teɪfəs/adj

۱- سەرسامەكەر ۲- قىرودەر

۲- خۇھەلەكش

ostracise/'ɒstrəsaɪz/v بىۋەرى دەكا -

دەست بەردارى دەپن / لەگەلى قەسەناكەن

ostrich/'ɒstrɪtʃ/n نەعامە

other/'ʌðə(r)/det شى تر، ئىدى

other than بىنچەگە - بىنچەگە - بەشىۋە يەككى تر

in other words بەجۋىكى تر - نەگەرنا

otter/'ɒtə(r)/n سەكى دەرىيا - رىۋى دەرىيا

ouch/aʊtʃ/interj ناخ

ought to/'ɔ:t tu/modal ۱- باباشە - پىۋىستە -

۱- چاۋەرى دەكەرى

ئاۋنەس - يەكەكى كىشى نىنگىلىزى

ounce/aʊns/n

our/'ɔ:(r), 'aʊə(r)/pron ھى ئىمە

ourselves/'ɔ:selvz, aʊə'selvz/pron

خۇمان - بەخۇمان

by all ourselves ھەر بەخۇمان

بەئەنىيا (بىن يارمەتى كەساشى دى)

out/aʊt/adv ۱- بەرەۋ دەرەۋە

out/adj ۲- دەرەۋە

out/adv ۳- لە دەرەۋە ۴- دەردەكەۋى

۵- ھەلدى ۶- مۇدەي نەماۋە

۷- كۆۋە ۸- ئاكارى

۹- بەرە ۱۰- دەۋر لەكەنار

out of لە

outback/'aʊtbæk/n دەۋر

outboard motor ماتۇپى دەۋەي -

پشتەۋەي بەلەم

outbreak/'aʊtbreɪk/n

**opposed**

opposed/adj رىكابهىر

opposite/'ɒpəzɪt/adj - adv بەرامبەر - پىچىوانە

opposite/prep راستەوخۆ - بە لايەكى تىر

opposite/n پىچىوانە

opposite number/n ھاوشان - ھاوتا - ھاورتا

opposition/'ɒpə'zɪʃn/n رىكابهىرى - ئۆيۇزسىيۇن

oppress/ə'pres/v سىركوت دەكا - بەرھەلىستى - بەرھەلىستى

oppressed/adj چەوساۋە

oppression/ə'presʃn/n چەوساندەنۋە

oppressive/ə'presɪv/adj دۇدە ئازادى - سىركوتكەر

oppressor/ə'presə(r)/n چەوسىتىنەر - سىتمەكار

opt/opt/v ۱- ھەلدەبۇزىرى - بىر يار دەدا كە .

optical/'ɒptɪkl/adj ۲- بەپەسند دەزاتى

optical illusion/n ۳- دەكشېتەرە لە - پاشەكشى دەكا لە .

optician/'ɒptɪʃn/n بىنايى - پەيۋەندى بە بىيىنەۋە ھەيە

optical illusion/n لەخشەبەر

optician/'ɒptɪʃn/n پىسپۇرى

optimism/'ɒptɪmɪzəm/n بىنايى /پىسپۇرى چاۋ

optimist/'ɒptɪmɪst/n گەشېنى

option/'ɒpʃn/n سىرەستى

optional/'ɒpʃənl/adj ھەلدۇرۇن /ئارەزۇۋمەندى

or/ɔ:(r)/conj يان

or so نىزىكى

**organization**

oral/'ɔ:rəl/adj زارەكى / پەيۋەندى بە "دەم" ھەيە

orange/'ɒrɪndʒ/n ۱- پرتەقال

۲- رەنگ پرتەقالى - پرتەقالى

۳- ئاۋى پرتەقالى

orator/'ɒrətə(r)/n وتارىيۇ

orbit/'ɔ:bit/n ۱- مەدار ۲- پۈگە ۳- بازن

orbit/v دەسۈپتەۋە

orchard/'ɔ:tʃəd/n بىستان

ordeal/'ɔ:di:l/n ئازار - ئەشكەنجە - مىخەتە

order/'ɔ:də(r)/n ۱- يەك لەدۋاى يەك - رىكخستىن ۲- سىستەم

۳- فەرمان ۴- داۋا

out of order/adj ۱- لەكاركەۋتۇ - ئاشىرىن

۲- كرىنت - بى رىز

order-form/n لىستەى داۋاكارى

order/v ۱- فەرمان دەكا

۲- داۋاى خوارىدەن دەكا

orderly/adj رىك و پىك - جوان رەقتار - رەقتار كۆك

orderly/n كارمەندى ئەخۇشخانىە /سەرىبان

ordinal/'ɔ:dɪnl/n ژمارەيەك لە دۋا يەكى ۋەك

۱- يەكەم، دوۋەم...

ordinary/'ɔ:dnəri/adj ئاسايى - ساكار

ordinarily/'ɔ:dnəri/adv بەشېۋەيەكى

۱- گشتى

ore/ɔ:(r)/n كانزاي خاۋ، فلز

organ/'ɔ:gən/n ئەندام

organ/n ئۆرگىن (ئامبىرى مۇسىقى)

organist/'ɔ:gənɪst/n ئۆرگىن ئۇن

organic/'ɔ:gənɪk/adj ۱- ئەندامىي - ئۆرگىنكى

۲- زىندۇبى (ماددىى زىندۇبى)

organism/'ɔ:gənɪzəm/n بۈنەۋەرىكى زىندۇۋارۋەك و گىيانەۋەر

organization/'ɔ:gənə'zeɪʃn/n رىكخراۋ /رىكخستىن

one way/adj يەك يەنە / يەك لا  
 ongoing/'ɒŋgəʊɪŋ/adj بەردەوام  
 onion/'ʌnjən/n پىياز  
 on-line/'ɒn 'laɪn/adj بەستراۋە

onlooker/'ɒnlʊkə(r)/n ۱- رېئىۋار  
 ۲- گەۋاھىدە- شايدە

only/'əʊnli/adj تەنھا- باشتىن  
 only-child/n تاقانە، ئىككەنە

only/adv بەتەن- تەنھا  
 not only-but also نەك تەنھا... بەلكى...

only just ۱- بۆمۈرەيەكى كوروت  
 ۲- بەخورتى- بە دىۋارى- بەدەگمەن

only/conj بەلام- بىنچە  
 onset/'ɒnsɛt/n ۱- بەرپاسى، دەستپىك  
 ۲- ھېرىش

onslaught/'ɒnslɔ:t/n ھېرىشىكى توند  
 onto/'ɒntə/prep لەسەر

be onto sb ۱- ريسۋاي دەكا  
 ۲- لەگەنلى دەدۋى- رازى دەكا

onward/'ɒnwəd/adv ۱- لە ئىستارۋە- لەمەۋدا  
 ۲- بەرەۋ پىشەۋە

ooze/'u:z/v ۱- ئىسى دەچۈرى  
 ۲- دىتە خورائى- خوينى لىدىتە خورائى

ooze/n قەۋزە- لىتە  
 op/op/n كرادارى نۆۋدارى

opaque/'əʊ'peɪk/adj لىل-  
 شارۋە- دىۋار

open/'əʊpən/adj ۱- كراۋە (دانە خراۋ)  
 ۲- پاك: دىل و زمانى ۋەك يەكە

۳- كراۋە (سىنگ كراۋە)  
 ۴- دانە پۇشراۋ

۵- مېشك كراۋە ۶- دەرەۋە  
 ۷- چاۋكراۋە ۸- بەخشندە- دانيار

openly/'əʊpənli/adv بەراشكاۋى  
 openness/'əʊpənəs/n كراۋەسى- راستكۆيى

open/v دەكاتەرە  
 open out/v فراۋان دەپى- دەگىرتە خۇ

opening/'əʊpənɪŋ/n ۱- سەرۋاتار ۲- كون  
 ۳- دەرەفت- دەلىقە ۴- پۇستى چۆل

۵- ئامەنگى كىرەنەۋى...  
 opening/adj يەكەم

opera/'ɒpərə/n ئۇپېرا  
 operatic/'ɒpə'rætɪk/adj ئۇپېرايى

opera house/n شانق  
 operate/'ɒpəreɪt/v ۱- بە ئىشى دىخى-

دەداتە ئىش ۲- كار دەكا لە بەرژەۋەندى  
 ۳- كار دەكا- شۇل دەكا

۴- نەشتەرگەرى دەكا  
 operating system/n سىستەمى

ئىش پىكىردن(لە كۆمپىوتەر)  
 operating theatre ژوررى نۆۋدارى

operation/'ɒpə'reɪʃn/n ۱- چالاقى-  
 كۆمپانئاي بازىگانى

۲- نەشتەرگەرى  
 ۳- چۆنىمەتى كاركىرىنى...

in operation دەست بەكار دەكا  
 operational/'ɒpə'reɪʃnəl/adj

۱- پەيۋەندى بە چۆنىمەتى كاركىردن ھەيە  
 ۲- ئامادەيە بۇ...

operative/'ɒpə'reɪtɪv/adj كارىگەر  
 operator/'ɒpə'reɪtə(r)/v ۱- فەرمانبەرى

تەلەفۇن ۲- كارپىكەر  
 ۳- خارەن كۆمپانئاي

۱- را ۲- پاي گىشتى  
 opinion/'əʊpɪən/n ئىقىۋن/تلىك

۳- ئىقىۋن/تلىك  
 opponent/'əʊpə'nɒnt/n ئەيار- دىۋ- رىكابەر

opportunity/'ɒpə'tju:məti/n دەرفەت- بۇنە  
 oppose/'əʊpəʊz/v ۱- رىكابەرى دەكا

۲- بەرەنگارى دەكا- دىۋى دەۋەستى

دەككاتەرە  
خۇي ئىرزىگار دەككا  
off-peak /ɒf 'pi:k/adj بە سود  
بۇ كاتى ئاساسى  
off-putting /ɒf 'putɪŋ/adj نا بەر  
دل - بىزدراو  
offset /'ɒfset/v ۱- بۇي دەبۇزىتەرە  
۲- بەرامبەر دەككا  
offset /'ɒfset/n ئۆلسىت  
offshore /ɒf'ʃɔ:(r)/adj نىزىك دەريا -  
نىزىك كىنار - رەخى دەريا  
offside /ɒf'saɪd/adj ئۆفسايد  
offside/adj لاي راست  
offspring /'ɒfsprɪŋ/n وچە / نەرە  
off-white /ɒf 'waɪt/n - adj  
۱- سىپى بەرەرە زەردى  
۲- تەراو سىپى نا  
often /'ɒfn, 'ɒftən/adv بە زۇدى  
ogre /'ɔ:gə(r)/n دىو - تۆقىنەر  
oh /əʊ/interj ئاھ  
oil /ɔɪl/n نەوت - نەفت - زەيىت  
oil/v چەور دەككا  
oily /'ɔɪli/adj چەور - چەوركرائ  
oilfield /'ɔɪfi:ld/n كىلىگە نەوت  
oil-painting /'ɔɪlpeɪntɪŋ/n  
ويىنەي زەيتى  
oil-slick /n ۱- بەنەوت پىيس  
بوو (رەك دەريا) ۲- بەزەيت پىيس بوو  
oil-well /'ɔɪlwel/n يىرى نەوت  
ointment /'ɔɪntmənt/n مەرهم  
okay /əʊ'keɪ/: OK/adj - adv  
باشە - ئۆكەي - بەلى  
old /əʊld/adj ۱- بەسالا چود  
۲- كۆن - بەكارهاتوو  
۳- پىشوو - رابردوو  
۴- كۆن: زەمەنىكى دوور

the old /n پىرەكان - بەسالا چودەكان  
old age /n پىرىتى  
old age pension /n موچەي خانە نشىنى  
old fashioned /adj مۇدەي كۆن  
the Old Testament /n پەيمانى كۆن  
(تەورات)  
olive /'ɒlɪv/n زەيتون  
olive green لە نىوان كەسك و زەرد  
Olympic /ə'lɪmpɪk/adj ئۆلۇمپى  
the Olympic Games /n يارىهەكانى  
ئۆلۇمپى  
ombudsman /'ɒmbudzmən/n ۱- پىناو  
۲- ئويىنەر  
omelette /'ɒmlət/n ھىلگە قاورمە  
omen /'əʊmən/n ۱- فال ۲- شووم  
ominous /'ɒmɪnəs/adj شووم ترسىنەر،  
شووم ھىن  
omission /ə'mɪʃn/n ۱- سىپىنەرە  
لاپىردن - كرتاندن ۲- قەرامۇشكردن  
omit /ə'mɪt/v ۱- دەسپىتەرە  
۲- قەرامۇش دەككا  
on /ɒn/prep لەسەر  
on and on بىن وەستان /بىن وچان  
from now on لە ئىستىقا بەرلاوہ  
once /wʌns/adv يەك جار - جارنىك  
all at once لەھەمان كاتدا /لەئناكاو  
once again جارىكى تر  
once upon a time ھەبوو نەبوو /  
جارى لەچاران  
one /wʌn/n يەك - كەسى - نەر كەسە  
one/pron موزۇ  
oneself /wʌn'self/pron خۇي - بە خۇي  
operator ۱- بەتەنىيا - بى يارمەتى  
one-off /wʌn'ɒf/n - adj بىن ھاوتا،  
بىن ويىنە  
one-sided /wʌn'saɪdɪd/adj

odds and ends کۆمەلە شەتی جۆراوجۆر  
شەتی بچووکى كەم بەها

ode/əʊd/n شیعەری گۆرانی

odometer/n پنیوهری ماوهی دیار

odour/əʊdə(r)/n بۆن (بۆنى ناخوش)

odourless/əʊdələs/adj بى-بۆن/بۆن بىر

of/ɒv/prep نامرازی زیندەکردن

نامرازی پینگەوه بەستنه‌وه‌ی دوو ناو

off/ɒf/adv ۱- لە - دوور لە

۲- لەگەڵ هەندى فرمان بە واتای

(دادەكەنى) دى

۳- لەدووری - لەماوهی

۴- كۆژاوه - دامركاوه - مۆلەت

۶- هەلۆه‌شاه‌وه - ۷- داشكاندن

۸- هەرزاتەر - ناخوا

۹- بەكارناهێنى

the off/ɒf deɪ/n دەسپێك

off and on پچر پچر

well off/adj هەبوو - زەنگین

badly off/adj نەدار - هەزار

off/adj ۱- تینكوو ۲- خراپبوو

۳- سارد

off chance/adj شیمانەیه‌كى كەم

offal/ɒfəl/n ۱- ئە پاشماوهی كۆژراو/

سەربراو - دل و جەرگ و گورچینه

۲- پاشماوه

off-day/ɒf deɪ/n رۆژی شووم

offence/ɒfəns/n ۱- تاوان

۲- سەرپینچی كرنى یاسا

۳- بیزارکردن ۴- ئەتك كرن

offend/ɒfənd/v ۱- سەرپینچی دەكا

۲- توپەى دەكا

۳- هەستى بریندار دەكا

۴- تاوان دەكا - گوناھ دەكا

offender/ɒfəndə(r)/n تاوانبار -

گوناهبار - خراپكار

offensive/ɒfənsɪv/adj

۱- نابرووبەر

۲- ناشرین

offensive/n هیزش، هەلمەت

take the offensive دەست پینشخەرى دەكا

لە هیزش كرن

offensively/adv بە شینووه‌یه‌كى بى‌زێزانە

offer/ɒfə(r)/v ۱- پینشكەش دەكا

۲- دەست پینشخەرى دەكا لە یارمەتى دان

۳- دەبه‌خشى ۴- نرخى دەلى

offer/n ۱- پینشكەش كرن ۲- داشكاندن

on offer ۱- هەیه

۲- بۆ فرۆشتن بەنرخى هەرزاتەر

offering/ɒfəriŋ/n ۱- شەتى دراو

۲- پینشكەش كراو

offhand/ɒf'hænd/adj زارەكى، سەرپینى

offhand/adv دەست بەجى

offhandedly/adv بى گۆیدانه بەر

office/ɒfɪs/n ۱- نووسینگە

۲- دایه‌ره‌ى مېرى

۳- دەسته ۴- پایه

officer/ɒfɪsə(r)/n ۱- ئەفسەر

۲- فەرمانبەرى رەسمى

كارمەندى رەسمى - ئەفسەرى پۆلىسى

official/ɒfɪʃl/adj ۱- رەسمى

۲- حكومى ۳- ناشرى

official/n فەرمانبەر فەرمانبەرى مېرى

officialdom/ɒfɪʃldəm/n فەرمانبەرانى

دەولەت

officially/adv بە شینووه‌یه‌كى رەسمى

بە شینووه‌یه‌كى ناشرى

officious/ɒfɪʃəs/adj ۱- نامۆزگار/

نامادەبه‌ بۆ نامۆزگارى ۲- خۆ هەلقورتنەر

offing/ɒfɪŋ/n نزىك

in the offing هەركە دەكه‌وى، نزىكە

offload/ɒf'ləʊd/v لە كۆل خۆى

تنبیئی دهکا ۲- لهسهر دهدوی  
 ۲- پیگیری به یاسادهکا  
 observer/əb'zɜ:və(r)/n چاودیزر  
 وهک چاودیزر  
 obsess/əb'ses/v عهقلی داگیر دهکا  
 دهست بهسهر پیری دانهگری/ نیگمران دهبی  
 obsolete/'ɒbsəli:t, ɒbsə'li:t/adj  
 چی دی بهکار نایهت  
 زهمپنی بهسهرچوه/ چول  
 obstacle/'ɒbstəkl/n ناستهنگ-  
 بهریهست، لهمپهر- ریگر- کۆسپ  
 obstetrician/'ɒbstə'triʃn/n  
 دکتوری مندالبیون  
 obstinate/'ɒbstɪnət/adj لاسار- رژی  
 obstinacy/'ɒbstɪnəsi/n لاساری-  
 رژی  
 obstruct/əb'strakt/v ناستهنگی  
 له بهردهم دادهنی  
 ریئی لیدهگری  
 obstruction/əb'straktʃn/n  
 بهریهست- لهمپهر  
 obstructive/əb'straktɪv/adj  
 ریگر- نههیل  
 obtain/əb'teɪn/v بهدهست دینیی  
 obtainable/adj دهگری بهدهست  
 بهیندزی- ههیه  
 obvious/'ɒbvɪəs/adj پوون- ناشکرا  
 obviously/adv بهشینوهیهکی  
 پوون و ناشکرا  
 بهلگه نهویسته  
 occasion/ə'keɪʒn/n ۱- بۆنه ۲- دهرفهت  
 ۲- پرووداویکی تاییهت  
 ۴- ریو رهسمی تاییهت  
 on occasion/adv ههندی جار  
 occasional/ə'keɪʒənl/adj جار جار  
 occult/'ɒkʌlt/adj جادوی-  
 نهستیژهناسی- فهلهکیهت/نادیار/شاروه

occupant/'ɒkjəpənt/n نیشتهچی-  
 دانیشتووی/تیا دانیشتو  
 occupation/'ɒkjupəɪʃn/n  
 ۱- تیا دانیشتن ۲- پیشه ۳- داگیرکردن  
 occupational/'ɒkjupəɪʃənl/adj  
 پیشهیی  
 occupier/'ɒkjupəɪə(r)/n تیا دانیشتوه-  
 داگیرکەر  
 occupy/'ɒkjupaɪ/v ۱- دهژی نه  
 ۲- داگیر دهکا ۳- داگیردهکا- دهگری  
 ۴- پردهکاتهوه  
 occupied/'ɒkjupaɪd/adj ۱- گیرو ۲- مژول  
 ۳- داگیرکراو  
 occur/ə'kɜ:(r)/v ۱- پرودهدا ۲- ههیه  
 ۲- بهییری دادی  
 occurrence/ə'kɜ:(r)əns/n پروداو/ههلهکوتن  
 ocean/'əʊʃn/n ئوقیانوس  
 o'clock/ə'klɒk/n - adv کاتژمیر- نه کاتژمیر  
 octagon/'ɒktəgən/n ههشت پالو- ههشتلایی  
 octagonal/'ɒktəgənl/adj ههشتلا  
 octave/'ɒktɪv/n کۆمهلهی ههشت  
 ئۆکتھی موسیقی که موسیقایی  
 رۆژئاوایی له سهر دامهزراوه  
 October/'ɒktəʊbə(r)/n تشرینی یهکه  
 octopus/'ɒktəpəs/n نهختهبووت- ههشت پی  
 odd/ɒd/adj سهیر- ناناسایی  
 odd/n ۱- تاک- کهت: کهته پیلاو  
 ۲- بهراموه- زیت- ناریک  
 oddly/adv بهشینوهیهکی سهیر  
 odd jobs/n کاری بچوکی جۆراو جۆر  
 oddity/'ɒdɪti/n ۱- سهیرو سهمههیی  
 ۲- ناناسایی  
 oddment/'ɒdmənt/n بهراموه  
 odds/ɒdz/n شیمان- گریمان- جیاوازی  
 against all the odds دژی ههمووشته  
 چاوهریکراوهکان



## obligation/ˌɒblɪˈɡeɪʃn/n

|                                 |   |
|---------------------------------|---|
| <b>Oo</b>                       |   |
| O-o/əʊ/                         | پیشی بازدهمم له نهلفبای                 |
|                                 | ئینگلیزی                                |
| o/n                             | سفر                                     |
| o oh                            | ناه                                     |
| oak/əʊk/n                       | دار بهروو- داری بهروو                   |
| oar/ɔ:(r)/n                     | سهول                                    |
| oasis/əʊ'eɪsɪs/n                | میزگی بیابان                            |
| oath/əʊθ/n                      | سویند- نهفرین/جوین                      |
| oats/əʊts/n                     | گان/ تالیك                              |
| obedient/ə'bi:diənt/adj         | گوئی رایهل                              |
| obedience/ə'bi:diəns/n          | گوئی رایهلی                             |
| obey/ə'beɪ/v                    | گوئی رایهل دهبی-<br>گوئی رایهلی دهکا    |
| obituary/ə'bitʃuəri/n           | ۱- لاواندهوه،<br>شیوهن                  |
|                                 | ۲- وتارینکه له رۆژنامه له باره ی        |
|                                 | ژیانی مردوو بلاوده کړیته وه             |
| object/'ɒbdʒɪkt/n               | ۱- شتی<br>به رجسته ۲- ژندهر             |
|                                 | ۳- نامانج ۴- بهرکار ( له ریزمان)        |
| object/əb'dʒekt/n               | ۱- قایل نابی<br>له سهر ۲- بهرهلستی دهکا |
| objector/əb'dʒektə(r)/n         | بهرهلستکار                              |
| objection/əb'dʒekʃn/n           | بهرهلستی                                |
| objectionable/əb'dʒekʃənəbl/adj | ۱- زور ناخویش ۲- نهویستراو              |
| objective/əb'dʒektɪv/adj        | ۱- بابهتی ۲- بی لایهن                   |
| objective/n                     | مه بهست                                 |
| objectively/əb'dʒektɪvli/adv    | به شیوه یه کی بابهتیانه                 |
| objectivity/ˌɒbdʒek'tɪvəti/n    | بابهتی/ بی لایهن                        |
| objective/əb'dʒektɪv/n          | نامانج                                  |

|                            |   |
|----------------------------|---|
|                            | ۱- ناچارکردن  |
|                            | ۲- نهرک   |
| obligatory/ə'blɪgətəri/adj | پنویست  |
|                            | ژوره ملی  |
| oblige/ə'blɪdʒ/v           | ۱- ناچار دهکا<br>۲- یارمهتی دهکا ۳- بهمانای دی              |
| obliged/adj                | سوپاسگوزار  |
| obliging/ə'blɪdʒɪŋ/adj     | خزمه تگوزار-  |
|                            | یارمهتی دهر   |
| obliterate/ə'blɪtəreɪt/v   | ۱- له نیو دهبا<br>۲- قه لاچو دهکا ۳- بنی پی دینی            |
| oblivion/ə'blɪvɪən/n       | له بیر کردن-<br>غوفلهت- له میرکراو                          |
| oblivious/ə'blɪvɪəs/adj    | بی ناکا   |
| oblong/'ɒblŋ/n             | لاکیشه  |
| obnoxious/əb'nɒkʃəs/adj    | قیزهون-<br>دزیو- بیزار/دلگیر                                |
| oboe/'əʊbəʊ/n              | لامیزی موسیقا- وهک نای                                      |
| obscene/əb'si:n/adj        | پیس- چه پهل- بی پوو   |
| obscenity/əb'senəti/n      | بی پویی- پیسی-<br>چه پهنی                                   |
| obscure/əb'skjʊə(r)/adj    | نادیار- شاروه-<br>لیل- دژوار                                |
| obscure/v                  | ۱- دهشاریته وه<br>۲- دژواری دهکا<br>۳- تنگه یشتنی گران دهکا |
| obscurity/əb'skjʊərəti/n   | شاراوه بی-<br>ناپووشی                                       |
| observance/əb'zɜ:vəns/n    | گوئی رایهل-<br>په پیرهوی کردن، پیگیری کردن                  |
| observant/əb'zɜ:vənt/adj   | به دیقته  |
| observation/ˌɒbzə'veɪʃn/n  | ۱- چاودیزی<br>۲- تیبیبی ۳- لیدوان                           |
| observatory/əb'zɜ:vətəri/n | روانکه  |
| observe/əb'zɜ:v/v          | ۱- بهوردی   |

**nurture****nurture/n** مەشق / راهبەن**nut/nʌt/n** ۱- گۆز، گۆز

۲- سەقۇلمە - سەرەبۆرى

۳- كەسىپكى گەمزە يان شىت

**do your nut** زۆر تۆپە دەپى**nutty/'nʌti/adj** ۱- تام گۆز

۲- گەمزە - گەلجۆ - شىت، تام گۆز

**nutcrackers/'nʌtkrækəz/n** گۆز

شىكىن

**nutshell/'nʌtʃel/n** بەرگى گۆز -

پەلكى گۆز - تۆنكلە گۆز

**in a nutshell/adv** بە كورتى**nutmeg/'nʌtmeg/n** گۆزى بۇندار**nutrition/nju'triʃn/n** خۇراك / خۇراك

پىدان

**nutritious/nju'triʃəs/adj** بە خۇراك**nuzzle/'nʌzl/v** بە كەپو دەخۇزىنى

ئووت دەخۇزىنى

**nylon/'naɪlɒn/n** نايلون**nymph/'nɪmf/n** گىيانى سروسىت لە

ئاقىرەتى گەنج / پەرى دەريا

**nymphet/'nɪmfet/** كچۆلەى سەرنج راکىش**nympho/n** سۇزاشى / شەيداي سىپكس**Nyx/n** نىكس: خوداۋەندى شەو لە ئەفسانەى

يۇناندا

**NZ: New Zealand** نيوزلاندا

November/nəʊ'vembə(r)/n

تشرینی دووم

novice/'nɒvɪs/n

کەسیکی تازه

بێ ئەزموون

تازە دەست پیکردوو، ساویلکە

now/naʊ/adv

ئێستا

nowadays/'naʊədəɪz/adv

لەم رۆژانە - ئێستا / لەم سەردەمەدا

nowhere/'nəʊweə(r)/indef, adv

هیچ شوێنی

noxious/'nɒksjəs/adj

۱- زیانبەخش

۲- پێس ۲- زەهراوی

nozzle/'nɒzl/n

بەلوعە - عەنەن - دەمەک

nuance/'nju:ɑ:ns/n

جیاوازیکی بچوک

لە واتا، دەنگ

nuclear/'nju:kliə(r)/adj

ئەتۆمی

ناوەکی

nuclear disarmament/n

دامالینی

چەکی ناوەکی

nuclear-free/adj

بێ چەکی ناوەکی

nuclear-reactor/n

کارگە

چەکی ناوەکی

nucleus/'nju:kliəs/n

۱- ناووک-کۆک

۲- چەق - مەلبەند

nude/nju:d/adj

پووت

nude/n

وێنە پووت

in the nude

بێ جک - پووت

nudist/'nju:dist/n

لایەنگیری

دیاردە پووتی

nudity/'nju:di:ti/n

دیاردە پووتی،

بێ جک لە بەر یوون

nudge/nʌdʒ/v

ئانیشکی ئێدەدا/

بە ئانیشکی پانی پێوه دەن

nuisance/'nju:sns/n

چارسکەر

null/nʌl/adj

پووج

null and void

لەرۆی یاساییوه نارهوا-

هەلۆشاوه

numb/nʌm/adj

بێ هەست، سڤ- بێ هوش

numb/v

بێ هوش دەبێ - تەخدیر دەبێ

numbness/'nʌmbənəs/n

سڤ بوون، بێ

هەست بوون

number/'nʌmbə(r)/n

ژمارە/رەنووس

گۆزانی یان هەلپەڕکی/سەما

any number of

ژمارەیهکی زۆر

number/v

ژمارە یۆ دانەنی-

ژمارە دەگاتە

numberless/'nʌmbələs/adj

لە ژمارە

نەماتوو

number-plate/n

ژمارە ئۆتۆمبیل

numeral/'nju:mərəl/n

هێمایەك یان

رەمزێك كە چەندێتی دەنوێنی/ژمارە رۆمانی

numerate/'nju:məreɪt/adj

شارەزایی

لە ماتماتیک هەیه

numerical/'nju:merɪkl/adj

ژمارەیی

numerous/'nju:mərəs/adj

ژمارەیهکی زۆر

nun/nʌn/n

۱- پەرستار

۲- قەیرە ۲- واز لە دنیا هێناو

nurse/nɜ:s/n

نەخۆشەوان - برۆن پێچ

nurse/v

۱- چاودێری نەخۆش دەکا

۲- تیماری دەکا ۲- لە نامێزی دەگێرێ

خۆی زۆر پێ مژۆل دەکا

nursing/'nɜ:ɪŋ/n

پێشینی نەخۆشەوانی

nursing home/n

خانە پەسالآچووان

nursery/'nɜ:səri/n

۱- دایەنگا

خانە چاودێری کردنی مندالان

۲- شتنگا: نەماگا - شوێنی

فرۆشتنی نەمام و شتێ

nursery rhyme/n

سەروێ مندالان

nursery school/n

قوتابخانە مندالانی

تەمەن ۲-۵

- nose/nəʊz/v به‌رهو خوار ده‌چن / ده‌نیشی  
 nose/nəʊz/v له‌سه‌رخۆ به‌رهو پینشه‌وه  
 ده‌چن  
 nose about/around به‌دوای  
 هه‌وال ده‌گماری  
 nose(y)/nəʊzi/adj خۆ تێه‌لقور تینهر  
 ئاره‌زوی زانینی شت ده‌کا  
 nostalgia/nɒ'stældʒə/n نۆستالژیا  
 خولایای گمراهه‌وه بۆ رابردو  
 nostalgic/nɒ'stældʒɪk/adj هه‌ست  
 به‌ گمراهه‌وه بۆ رابردو کردن  
 nostril/nɒstrəl/n کونه‌ که‌پو-  
 کونه‌ لووت  
 not/nɒt/adv نه‌و- نه‌خه‌یر  
 notable/nəʊtəbl/adj شایه‌ن- دیار-  
 به‌رچاو  
 notably/nəʊtəbli/adv به‌شێوه‌یه‌کی  
 تاییه‌ت/ نه‌خاسمه  
 notary public/n دادنوس  
 notch/nɒtʃ/n پارچه‌یه‌کی بچوک له  
 شێوه‌ی پیتی ۷  
 ناست- پله  
 notch/v ۱- سه‌رکه‌وتن به‌ده‌ست دینن  
 ۲- گۆل ده‌کا  
 note/nəʊt/n ۱- نامه‌یه‌کی کورت  
 ۲- تییینی ۳- په‌راویز  
 ۴- لیدوان ۵- پاره‌ی کاغهن  
 ۶- ناواز ۷- نۆته  
 ۸- هیمای مۆسیقی- نۆته  
 notebook/nəʊtbʊk/n تییینی نامه  
 notepad/nəʊtpæd/n په‌پاری تییینی  
 notepaper/nəʊtpeɪpə(r)/n کاغهنی  
 نامه

note/v

noted/nəʊtɪd/adj

note worthy/adj

nothing/nʌθɪŋ/pron

for nothing

notice/nəʊtɪs/n

noticeable/nəʊtɪsəbl/adj

noticeably/adv

notice-board/n

notify/nəʊtɪfaɪ/v

notification/nəʊtɪfɪ'keɪʃn/n

notion/nəʊʃn/n

notional/nəʊʃənl/adj

notoriety/nəʊtə'reɪəti/n

notorious/nəʊ'tɔ:riəs/adj

notwithstanding/pron

notwithstanding/adv

nought/nɔ:t/n

noun/naʊn/n

nourish/'naʊrɪʃ/v

nourishment/'naʊrɪʃmənt/n

novel/nɒvl/n

novelist/nɒvəlɪst/n

novel/adj

novelty/nɒvlti/n

۱- تییینی ده‌کا ۲- یاد ده‌کا

۲- باس ده‌کا ۴- تۆمار ده‌کا

به‌ناویانگه- دیار

شایه‌نی باسه- گرنه‌گه

هیچ نه‌و- چ نا- هیچ

به‌لاش- له‌خۆرا- بێ سوود

ئاگاداری-  
راگه‌یاندن/ئاگادارکردنه‌وه

دیار- به‌رچاو

به‌شێوه‌یه‌کی به‌رچاو

تابلۆی ئاگاداریه‌کان

پێی بلی/هه‌مواله‌که‌ی

پێ ده‌لێ، ئاگاداری ده‌کاته‌وه

وریاکردنه‌وه- پێ گوتن

بیرۆکه

تیۆری-  
ئه‌ندیشه‌یی- وه‌می

ناویانگ زبانی/

ناسراو به‌ شتی خراب

ناویانگ زبانی

سه‌ره‌پای نه‌وه

هه‌رچۆش بێ  
سفر

ناو (له‌ رۆزمان)

۱- خواردنی ده‌داتن/

ده‌رخواردی ده‌دا

۲- ده‌ره‌فتی ده‌دا گه‌شه‌ بکا

خۆراک-  
خواردنی پێویست

رۆمان

رۆمانتوس

نویژ جیا

نویستی و جیایی-

شتێکی نوی/ شتیکی نا‌ناسایی

شتی بچوک وه‌هه‌رزان وه‌ک شتی‌بازی ده‌فرۆشری

| nondescript                            | 227                      | nosedive   |
|--|--------------------------|--|
| nondescript/'nɒndɪskrɪpt/adj           | noon/nu:n/n              | نیوهرژ- نیوران- وهختی فراقین                       |
| ناسایی- رهممکی                         | noose/nu:s/n             | گریئی کۆتایی گوریس- کندپ                           |
| none/nʌn/pron                          | nor, not, neither        | گریئی گوریسی سیداره                                |
| هیچ کەس نا-                            |                          | له پاش پستهی                                       |
| هیچ شتی نا                             |                          | نهری به کاردی به واتای نه... وه نه...              |
| none/adv                               | norm/nɔ:m/n              | هاوکیشه/رئسا                                       |
| هرگیز                                  | normal/'nɔ:ml/n          | رهفتاری ناسایی- باو-                               |
| nonetheless/adj                        |                          | دابئی باو  |
| هرچۆنی بی-                             | normal/adj               | ناسایی- چاره پیکراو                                |
| ویرای نهوش                             | normality/nɔ:'mæliiti/n  | رهوشتی ناسایی- سروشت                               |
| non-existent/'nɒn ɪg'zɪstənt/adj       | normalize/'nɔ:məlaɪz/v   | ناسایی دهکاتره- هیور دهکاتره- وهک جارانی لیدهکاتره |
| بوونی نیه                              | normally/adv             | بهشینویهکی ناسایی                                  |
| non fiction/'nɒn 'fɪkʃn/n              | north/nɔ:θ/n             | باکور- باکوری ولات                                 |
| همهقیی- نهک خه مایا                    | north/adj                | باکوری   |
| سهرسام/ سهرلینشیواو، لیتیکچو           | north/adv                | بهره باکور   |
| nonsense/'nɒnsns/n                     | northerly/'nɔ:ðəli/adj   | باکوری- شه مان- بای شه مان                         |
| قسه ی قۆز/ رهفتاری پوچ- ناشیرین        | northward/'nɔ:θwəd/adv   | بهره باکور   |
| nonsensical/'nɒn'sensɪkl/adj           | north bound/adj          | بهره باکور چورن                                    |
| ناماقول- گه مره- گیل                   | north east/n             | باکوری رۆژه لات                                    |
| non-smoker/'nɒn 'sməʊkə(r)/n           | north east ward/adv      | بهره باکوری رۆژه لات                               |
| کسیکی جگاره نهکیش                      | the north pole/n         | جه مسمری باکور                                     |
| non-smoking/'nɒn 'sməʊkɪŋ/adj          | north west/n             | باکوری رۆژ ناوا                                    |
| (شوین) بو جگاره نهکیشهکان              | northern/'nɔ:ðən/n       | باکوری   |
| non-starter/'nɒn 'stɑ:tə(r)/n          | northerner/'nɔ:ðənə(r)/n | کسیکی باکوری ولات                                  |
| پروژهیهکی ناسمرکهوتو/ پیشوهخت دۆراو    | nose/nəʊz/n              | لووت- که پو/بمشی                                   |
| nonstick/'nɒn ,stɪk/adj                | nosed/nəʊzd/adj          | پیشمه- له موژ                                      |
| بی چپک- نهگر                           | nosebleed/'nəʊzblɪ:d/n   | که پو سوژ- خوین له که پو                           |
| non-stop/'nɒn 'stɒp/adj                |                          | هاتن   |
| بی وچان- بی وهستان                     |                          | کاتی خوین له که پو هاتن                            |
| non-violence/'nɒn 'vaɪələns/n          |                          | له پپ و خیرا                                       |
| بی توندوتیژی به کارهینان- نهرمهوی      |                          |  |
| non-violent/'nɒn 'vaɪələnt/adj         |                          |  |
| نهرمیار- نهرمهو، باوهی به به کارهینانی |                          |  |
| توندوتیژی نیه                          |                          |  |
| noodle/'nu:dl/n                        |                          |  |
| رشته- همرشته                           |                          |  |
| nook/nuk/n                             |                          |  |
| کۆشهیهکی هیمن وتهنیا له                |                          |  |
| باخچهیهک/ قوژپن                        |                          |  |
|  | nosedive/'nəʊzdaɪv/v     |  |

| nightly                        | 226                                | nonconformist                        |
|--------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------|
| nightly/'naɪtli/adj            | شەوانە -                           | هیچ کەسێ نا                          |
| nightclub/'naɪtklʌb/n          | هەموو شەوی                         | خانەدانی                             |
| nightdress/'naɪtdres/n         | یانە ی شەوانە                      | چینی خانەدان - خۆپێداوەکان           |
| night life/n                   | جلی نووستن                         | پاک - داسۆز -                        |
| night school/n                 | ژیاشی شەوانە - قەحچەخانە           | خانەدان - لە خۆپێداوەکان             |
| night watchman/n               | قوتابخانەی شەوانە                  | ۱- خانەدانانە                        |
| nightingale/'naɪtɪŋeɪl/n       | قوتابخانەی شەوی                    | ۲- مەردانە پیاوانە                   |
| nightmare/'naɪtmɛə(r)/n        | پاساوانی شەوانە                    | کەس نا                               |
| nil/nɪl/n                      | حەسەس                              | کەسێکی ناگرتگ                        |
| nightmare/'naɪtmɛə(r)/n        | عەندەلیب                           | شەوانە                               |
| nightmare/'naɪtmɛə(r)/n        | بیلی                               | بە شەو - واگا، هۆشیار - بەناگا بەشەو |
| nightmare/'naɪtmɛə(r)/n        | دێوێ زەمە                          | سەری خۆی بۆند و ئەوی دەکا            |
| nightmare/'naɪtmɛə(r)/n        | خەوی ناخۆش - ترسینەر               | هێما یە بۆ ئەوی بۆی بەلی             |
| nil/nɪl/n                      | سفر - هیچ نا                       | بەسەر ووتن بەلی                      |
| nimble/'nɪmbl/adj              | سوکەلە - بزێو                      | ژاوە ژاوەدەنگ دەنگ                   |
| nimbly/'nɪmbli/adv             | ۱- لەسەر خۆ                        | بێ دەنگ                              |
| nine/'naɪn/n                   | ۲- نازدارانە                       | بە بێ دەنگ                           |
| ninth/'naɪnθ/n - adj           | ژمارە نۆ                           | بەژاوە ژاوە - بەدەنگ دەنگ            |
| nineteen/'naɪn'ti:n/n          | نۆیەم                              | کۆچەری - کەسێکی                      |
| nineteenth/'naɪn'ti:nθ/n - adj | نۆزە                               | کۆچەر                                |
| nineteenth/'naɪn'ti:nθ/n - adj | نۆزەدەم                            | کۆچەری                               |
| nineteenth/'naɪn'ti:nθ/n - adj | نۆهەد - نۆهەد                      | ناوی - رەمزی -                       |
| nip/nɪp/v                      | گەزە ی ئی دەدا - لەقە ی ئی دەدا    | نرخیکی ژۆر کەم                       |
| nipple/'nɪpl/n                 | سەر گۆی مەمک                       | دەپالێوی -                           |
| nipple/'nɪpl/n                 | (پیاو و ژن)                        | داندەمەزێنی / ناودەنی                |
| nit/nɪt/n                      | ۱- هێلکە ی ئەسپین                  | پالۆتن -                             |
| nit-picking/n - adj            | ۲- کەسێکی گەمژە - هیچ و پووج       | داندەمەزێندن                         |
| nit-picking/n - adj            | مشقۆمێر لەسەر                      | پالێوێراو - دیارکراو                 |
| nit-picking/n - adj            | شتی پووج و نایەخ                   | non-aligned/'nɒn ə'laɪnd/adj         |
| nitrogen/'naɪtrədʒən/n         | نیتروژین                           | (دەولەتی) بێ لایەن                   |
| nitty-gritty/'nɪtɪ 'grɪtɪ/n    | شەتە سەرەکیەکان / شەتە گرتەکان     | non-chalet/'nɒnʃələnt/adj            |
| no/nəʊ/dɒt                     | نا - نابین                         | بێ گێۆل - هێمن وەک بائێی هیچ نەبوو   |
| no man's land/n                | ناوچە ی دامێلراو /                 | non-committal/'nɒnkə'mɪtl/adj        |
| no man's land/n                | لەچەک                              | وەلامێکی ناراستەوخۆ، بێ لایەن        |
| no man's land/n                | ناوچە ی نیوان دوو هێزی بەشەر هاتوو | nonconformist/'nɒnkən'fɔ:mɪst/n      |
|                                |                                    | مروفتیکی رەفتار جیا لە کۆمەڵەکە ی.   |
|                                |                                    | جیا بۆ                               |
|                                |                                    | هەلگەراو / بێ لایەن                  |

|                              |   |                              |  |
|------------------------------|---|------------------------------|--|
| net/net/n                    | تۆپ                                     | newsagent/'nju:zeɪdʒənt/n    | رۇزنامە قىزۇش / بىرىكارى رۇزنامە قىزۇش |
| net/v                        | بەتتۆپ راۋدەكا                          | newscaster/'nju:zkɑ:stə(r)/n | بىزىۋەرى دەنگوباس                      |
| net ball/n                   | جۆرە يارىيەكە لە                        | newspaper/'nju:zpeɪpə(r)/n   | رۇزنامە - دەزگاي رۇزنامەگەرى           |
| net/n                        | يارى سەبەتە دەچى                        | next/nekst/adj               | ئەوى دى - داھاتو                       |
| net/v                        | رېك - دروست                             | next door/adj                | ھاسى - جىران / دەرگا بەدەرگا           |
|                              | قازانچ دەكا / بەدەستى دەكەوى ۋەك قازانچ | next of kin/n                | تۆپكىتۆپ خىزم                          |
| netting/'netɪŋ/n             | تۆپىن، كىردارى                          | next to/prop                 | لە تەنىشت                              |
| network/'netwɜ:k/n           | دروستكىردنى تۆپ                         | next/adv                     | لە پاشان                               |
|                              | تۆپى ھىل ۋ تۆرى گواستەنەۋە              | nib/nɪb/n                    | ئوۋكى قەلەم پەندان                     |
| neurosis/'nju:ə'səʊsɪs/n     | تۆرى تەلەقزىۋن ۋ رادىۋ                  | nibble/'nɪbl/v               | پارو - پارو دەخوا                      |
| neurotic/'nju:ə'rɒtɪk/adj    | گەشكە، فى                               | nibble/n                     | پارو                                   |
|                              | توۋش بوۋىيە                             | nice/'naɪs/adj               | خۇش - بەتام - باش / بە ھەقلىنى         |
|                              | تەخۇشى دەمار، فى / زىاد لە پىۋىست       | niche/'ni:tʃ/n               | ۱ - دەلاقە - ۲ - كارى شىباو بۇ مەۋقە   |
| neuter/'nju:tə(r)/n          | نىگەران                                 | nick/nɪk/n                   | بىرىنى بچوۋك، پوۋشان                   |
|                              | بىن لاىەن (لە رۇزمان)                   | in the nick of time          | لە كاتى خۇيدا                          |
|                              | (نە مى ۋ نە نىز)                        | nick/v                       | دەروشىنى                               |
| neuter/v                     | دەيخەسىنى                               | nick/n                       | زىندان                                 |
| neutral/'nju:trəl/adj        | بىن لاىەن                               | nick/v                       | دەگرى - زىندانى دەكا / دەزى            |
| neutrality/'nju:træləti/n    | بىن لاىەنى                              | nickel/'nɪkl/n               | نىكل / پارەى خورەى ئەمرىكىيە (۵ سەنت)  |
| neutralize/'nju:trælaɪz/v    | ۱ - ھەلدەۋەشىنىتەۋە                     | nickname/'nɪkneɪm/n          | نازتاۋ - ناۋى نازدارى                  |
|                              | ۲ - كارىگەرى ناھىلى                     | nicotine/'nɪkəti:n/n         | نىكوتىن                                |
| never/'nevə(r)/adv           | ھەرگىز - قەت                            | nicotine/'nɪkəti:n/n         | كچى برا يان كچى خوشك -                 |
| nevertheless/'nevəðə'les/adv | لەگەل ئەۋەشدا                           | niece/'ni:əs/n               | براۋا، خوارزا                          |
| new/'nju:/adj                | ئوۋى - نو - جىبا                        | niggle/'nɪgl/v               | ۱ - لەگچكە ۋ گەۋەرى                    |
| newness/'nju:nəs/n           | ئوۋىتى                                  |                              | شنى دەپپىچىتەۋە - بەۋرەدە              |
| newcomer/'nju:kʌmə(r)/n      | تازە ھاتوۋ                              |                              | ۲ - لە ھەموو شنى بە جواب دى            |
| new moon/n                   | ھەيلى ئوۋى                              |                              | ۳ - بىزار دەكا - نارەھەت دەكا          |
| New Year's Day/n             | سەرى سال                                | night/'naɪt/n                | ۱ - شەۋ - ۲ - ئىۋارە                   |
| New Year's Eve/n             | شەۋى سەرى سال                           | tonight                      | ئەشەرى                                 |
| newly/'nju:li/adv            | بەم زوانە                               | a night out                  | شەۋ دەرچون بۇ راۋاردن                  |
| newly-wed/n                  | تازە زاۋا                               | good night                   | شەۋىنىكى شاد                           |
| news/'nju:z/n                | ھەۋال - دەنگوباس                        |                              |  |

**need****need**/ni:d/v / پېويستی پى دهكا**needs**/ni:dz/n پېويستی دهكا / ناچار دهبن پېويستی -**needless**/'ni:dləs/adj نا پېويست**needlessly**/'ni:dləsli/adv به بى پاساى**needle**/'ni:dl/n ۱- دهرزى دورمان ۲- دهرزى شريفه - شريفه - دهرزى نوژدارى**needlework**/'ni:dlwɜ:k/n دهرزى /**needy**/'ni:di/adj نهدار - پېويست - ههژار**negative**/'negətv/adj ۱- نهري - سلبى - خراب**neglect**/nɪ'glekt/n ۲- لهسفر كه متمر فهراموش دهكا -**neglect**/n گرنگى پى نادا فهراموش كردن**neglected**/nɪ'glektɪd/adj فهراموشكارو**negligence**/nɪ'glektəns/n كه متمر خه مى**negligent**/'neglɪdʒənt/adj كه متمر خه مى**negligently**/adv به كه متمر خه مى - به گوى پى نهدان**negligible**/'neglɪdʒəbl/adj نا يه خ - پوچ - بى قيمه ت**negotiable**/nɪ'gəʊʃiəbl/adj گفتوگؤ هله دهكرى**negotiate**/nɪ'gəʊʃiətv/ دانوستان دهكا - گفتوگؤ دهكا**negotiator**/nɪ'gəʊʃiərtə(r)/n گفتوگؤ كار - وتويزكار**negotiation**/nɪ'gəʊʃi'eiʃn/n گفتوگؤ**nestle**

گفتوگؤ، دانوستان

**Negro**/'ni:grəʊ/n زنجى -**neigh**/nei/n رهش پيست**neigh/v** دهنگى كه سپ - هيلاندن**neighbour**/'neɪbə(r)/n دهجيلينى**neighbouring**/'neɪbəriŋ/adj هاورسى -**neighbourly**/adj دراوسى، جيران**neither**/'ni:ðə(r), 'ni:ðə(r)/adv نزيك -

هاورسى

**neither/adv** نه نه مه - نه نه مه / نه نه مه نه نه ويه**neither-nor** ههروهه نا**neither-adv** نه ته وو - نه من**neon**/'ni:ɒn/n غازى نيون - گلؤپى نيون**nephew**/'nefju:, 'nevju:/n كوچى برا /

كوچى خوشك، برازا و خوشك برا

**Neptune**/'neptju:n/n هه سارهى نيپتون**nerve**/nɜ:v/n دهمار**nerves**/n خوگرى - زوو هله نه چوون

ويزان - بين رووى بين چارو پويى

**nerve-racking**/adj ورژينر - دهمار گيركه ر**nervous**/'nɜ:vəs/adj ۱- دهمار گير - تپه و

۲- نيگه ران - هله چوو

**nervously**/'nɜ:vəsli/adv له توره بيا په بنجه خوى دهكه زى**nervousness**/'nɜ:vəsni:s/n توپه يى /

توپه بوون - هله چوون

**nervous breakdown**/n داروخان -

داروخانى دهمارى

توند مه زه بى

**nervous system**/n سيسته مى دهمار:

ميشك و دهماره كانى ترى جهسته

**nest**/nest/n هيلانه**nest/v** هيلانه داده نى**nestle**/'nesl/v دهگريته خوى - ناميزى

پى دهكا



- national park/n** / باخچەى گىشتى / سروشتى مرۇزە
- باخچەى نىشتىمانى
- national service/n** رازەى سەربازى
- nationalism/'næʃnəlɪzəm/n** ئاسىيۇنالېزم/ دەمارگىرى نەتەوھىيى
- nationalist/'næʃə'nælɪst/n** نەتەوھىيى/ نەتەوھ پەرور
- nationalistic/'næʃnəlɪstɪk/adj** توندىرەھىيى نەتەوھ- نەتەوھىيى / بىر
- nationality/'næʃə'næləti/n** رەگەزنامە
- nationalize/'næʃnəlaɪz/v** خۇمالى دەكا
- nationalization/'næʃnəlaɪ'zeɪʃn/n** خۇمالى كىردن
- native/'neɪtɪv/adj** رەسەن:
- دانىشتۇرى ئاۋچەيەكى ديار/خۇمالى- خۇيى
- زۇدىلىيى دەكات
- natter/'nætə(r)/v** زۆر گوتن ، زۆرە بلىن
- natter/n** نىزىك-ھاۋسى
- natural/'nætʃrəl/adj** ۱- سروشتى
- ۲- ئاسايى- چاۋەرپىكرائوۋ- رەمەكى
- natural history/n** مىژۋىيى سروشتى
- naturalist/'nætʃrəlɪst/n** پىسپۇرى
- لەبۋارى رۈكە وگيانەۋەر
- naturalize/'nætʃrəlaɪz/v** دەبىئەتە ھاۋلاتى ۋلاتىكى بىئانى
- رەگەزنامەيى ۋلاتىكە ۋەردەگىرى
- naturalization/'nætʃrəlaɪ'zeɪʃn/n** ۋەردىگرتى رەگەزنامە
- naturally/'nætʃrəli/adv** ۱- بەشۋەدەيەكى سروشتى
- ۲- بىن گومان ۲- ئاسايى- لەخۇيەۋە
- ۴- لە سروشتى خۇيەۋە
- nature/'neɪtʃə(r)/n** ۱- سروشت- ۲- گەۋھەرى مرۇزە- خۇلق/ ھەسەلە ۲- جۇر
- naughty/'nɔ:ti/adj** لاسار- شىتان- ناگوى زايەل- بىزىۋ
- naughtiness/'nɔ:tinəs/n** لاسارى- بىزىۋى- ناگوى زايەلى
- nausea/'nɔ:ziə/n** رىشانەۋە- ماعىدە تىنچون
- nauseate/'nɔ:ziət/v** ۱- قىزى دەكاتەۋە
- ۲- ۋاي لىندەكا بىرشىتەۋە
- nautical/'nɔ:tɪkl/adj** دەرياۋانى
- naval/'neɪvl/adj** دەريايى- كەشتىۋانى
- navel/'neɪvl/n** ئاۋۋك
- navigable/'nævɪgəbl/adj** بۇ دەرياۋانى دەشى
- navigate/'nævɪgeɪt/v** ۱- نەخشە بەكار
- دەينى بۇ دىياكردنى رىنگاى ئۆتۈمبىل
- ۲- پاپۇز- كەشتى- ئۈندەخۇرى
- navigation/'nævɪ'geɪʃn/n** دەرياۋانى
- navigator/'nævɪgeɪtə(r)/n** دەرياۋان
- navy/'neɪvi/n** ھىزى دەريايى
- near/'niə(r)/adj** نىزىك- لەيەك نىزىك
- nearby/'niə'baɪ/adj** نىزىك-ھاۋسى
- near/v** نىزىك دەبىئەتەۋە لە
- nearly/'niəli/adv** لەم نىزىكانە- ھابىن دەينى
- neat/'ni:t/adj** رىكىپۇش- كۆك- جوان
- neatly/adv** بەرىكى
- neatness/'ni:tənəs/n** رىكە و پىكى
- necessarily/'nesə'serəli/adv** ھەردەم
- پىئويىست/بەھەمىشەيى
- necessary/'nesəsəri/adj** پىئويىست
- necessitate/'nesəsɪteɪt/v** پىئويىست دەكا
- necessity/'nesəsəti/n** پىئويىستى
- neck/'nek/n** مەل/گەردن
- necklace/'nekləs/n** مەلەنكە- گەردانە
- necktie/'nektai/n** بۇيانباغ- مەبەند
- nectarine/'nektəri:n/n** گۇلاۋ/ شىلە
- nee/'neɪ/adj** لەقەبى زىنى شوكرىدو

|                       |   |                             |  |
|-----------------------|---|-----------------------------|--|
| <b>Nn</b>             |   |                             |  |
| N-n/en/               | پیتی چواردهم له له لغبای                  | nap/v                       | سمرخهوی دهشکینن /<br>نهختی دهخهوی                      |
| nab/v                 | ئینگلیزی                                  | nape/neck/n                 | پشته مل  |
| nae/nei/det           | دهگری                                     | napkin/'næpkɪn/n            | دهسته سیر/ بهروانگ                                     |
| naff/næf/adj          | هیج - هیج نا                              | nappy/'næpi/n               | قوماشی ناولینگ   |
| nag/n                 | ۱- پووچ                                   | narcotic/nɑ:'kɒtɪk/n        | بیهوشکمر   |
| nag/næg/v             | ۲- هیج نا ۳- مۆدهی کۆن                    | narcotic/adj                | بئ هۆش   |
| nail/neɪl/n           | ۱- گازانده دهکا                           | narrate/nə'reɪt/v           | دهگیزیتهوه   |
| nail/v                | ۲- گلهیی دهکا ۳- نیکرانی دهکا             | narration/nə'reɪʃn/n        | گنپانوه  |
| nail-brush/n          | ۱- بزمار ۲- نینۆک                         | narrator/nə'reɪtə(r)/n      | چیرۆکخوان -<br>ههقایهت گزیرهوه                         |
| nail-file/n           | بزماری لیددهدا                            | narrow/'nærəʊ/adj           | ۱- تهسک - تهنگ   |
| nail-scissors/n       | نینۆک پاکهکروهه                           |                             | ۲- دیارکردار - سنوردار                                 |
| nail-varnish/n        | کارتیفی نینۆک                             | narrow/v                    | ۳- زۆر نا هندی   |
| naive/nɑ:'i:v/n       | نینۆکپ                                    | narrowly/adj                | تهسک دهکاتهوه  |
| naively/nɑ:'i:vli/adv | بۆیهی نینۆک                               | narrowness/n                | بهرهجمهت هندی  |
| naked/'neɪkɪd/adj     | ساویلکهی - ساده                           |                             | ۱- تهسکی   |
| name/neɪm/n           | بەساریلکهی -<br>سادهیی                    | narrow-minded/adj           | ۲- تهنگی ۳- کهمیینی<br>بیرتهسک                         |
| by name               | ۱- پووت - بئ چلک                          | nasal/'neɪzəl/adj           | لووتی - کهپوویی<br>(پوشایی لووت)                       |
| in the name of sth    | ۲- دانه پۆشراو - پاشکاو، پوون             | nasty/'nɑ:sti/adj           | ۱- خراب - پیس - توپه                                   |
| in the name of sb     | ناو - ناوبانگ -<br>ناوبانگی کهسیکی ناسراو |                             | ۲- نهیاری - دوژمنکارانه<br>رهق - تیر - توئد - زۆر خراب |
| namesake/'neɪmsəɪk/n  | بانگی دهکا (بهناو)                        | nastily/'nɑ:stɪli/adv       | به دوژمنکاری   |
| name/v                | بهناوی - له پیناری                        | nation/'neɪʃn/n             | ۱- نیشتمان ۲- گهل                                      |
| nameless/'neɪmləs/adj | له جیاتی - به ناوی                        |                             | ۲- نهتهوه  |
| namely/'neɪmli/adv    | هاوناو                                    | nation-wide/'neɪʃn'waɪd/adj | لهسهرایای<br>ولآت                                      |
| nanny/'næni/n         | ۱- ناوی ئی دهنی ۲- ناوژدهی دهکا           | national/'næʃnəl/adj        | نیشتمانی - نهتهوهیی                                    |
| nap/næp/n             | ۲- ژوانی نا ههنگی گواستنهوه دیار دهکا     | national/n                  | هاوولاتی   |
|                       | بئ ناو -                                  | nationally/adv              | لهسهرایای نهتهوهیی                                     |
|                       | له خراپیا وهسف ناکری - ناگوتری            |                             | لهسهرایای دهولهتدا                                     |
|                       | به واتای -                                | national anthem/n           | سرودی نیشتمانی   |
|                       | ههرخوی                                    | national insurance/n        | بیمهیی نیشتمانی  |
|                       | دایه - بهخۆکمر                            |                             |  |
|                       | نهوز - سهرخهوه                            |                             |  |

mystic

221

mythology

mystic/'mɪstɪk/n

سۆڧى

mystify/'mɪstɪfaɪ/v

۱- سەرسامى دەكا

mystical/'mɪstɪkl/adj

۱- رۇحانى

۲- نىگەرانى دەكا

۲- سۆڧى ۲- نادىيار و لىڭ

myth/mɪθ/n

نەفسانە - پروپوچى

mysticism/'mɪstɪsɪzəm/n

سۆڧىگەرى - سۆڧىياتى

mythical/'mɪθɪkl/adj

نەفسانەيى - خەيالى

نەندىشەيى - پروپوچ

mythology/mɪ'θɒlədʒi/n

مىسۇلۇزى -

نەفسانە

## municipal

- سادە ۲- دنیایی  
**municipal/mju:'nɪsɪpl/adj**  
 ئەنجومەنى شارەوانى  
 ۱- ئازىقە  
**munitions/mju:'nɪʃnz/n**  
 ۲- كەلوپەلى سەربازى  
**mural/'mjuərəl/n**  
 وینەى گەورەى  
 سەردىوار  
**murder/'mɜ:də(r)/n**  
 ۱- تاوانى كوشتن  
 ۲- دژوار  
**murder/v**  
 دەكوژئ  
**murderer/'mɜ:dərə(r)/n**  
 بكوژ-  
 تاوانبار  
**murderous/'mɜ:dərəs/adj**  
 كوژمەر-  
 كووشدە  
**murky/'mɜ:ki/adj**  
 نوتوك- تارىك-  
 شىلو  
**murmur/'mɜ:mə(r)/n**  
 پستەپس-  
 منگەمنگ  
**murmur/v**  
 دەچرىپىنئ  
**muscle/'mʌsl/n**  
 ماسولكە  
**muscular/'mʌskjələ(r)/adj**  
 ماسولكەيى- بەمەچەك- بەهەيز  
**museum/'mju:ziəm/n**  
 مۇزەخانە  
**mushroom/'mʌʃrʊm/n**  
 قارچەك-  
 كوارگ  
**music/'mju:zɪk/n**  
 مۇسقىقا- نۆتەى  
 مۇسقىقا  
**musical/'mju:zɪkl/adj**  
 مۇسقىقى  
 بەھرەى مۇسقىقى ھەيە/دەنگ خۇش  
**musical/n**  
 شانۇگەرى گۆزنى نامىز  
**musician/'mju:ziʃn/n**  
 مۇسقىقازان-  
 مۇسقىقازەن  
**Muslim**  
 /'mʌzɪm, 'mʌzɪm, 'mʌzɪm/n  
 مۇسلمان  
**Muslim/adj**  
 ئىسلامى

mussel/'mʌzɪl/n

سەنگى دەريا: جۆرە  
گىيانەھەرىكى دەريايى بە لە ئاۋ قالكى رەش  
دەژئ(دەخوړت)

must/mʌst/v

پىويستە- لەسەرتە

mustache=moustache/n

سەمىل

mustard/'mʌstəd/n

خەردەل- خەرتەلە

musty/'mʌsti/adj

بۇنىكى ناخۇشى ھەيە،  
گەنيو

mutant/'mju:tənt/n

زىندونىكى جىواز  
لەرگەزى خۇى

mutation/'mju:teɪʃn/n

بازدان- گۆزنىكى  
لەناكاۋ

muted/'mju:tɪd/adj

۱- دەنگى كزۋ لاواز  
۲- دەنگى ھىمن ۲- رەختەى ناراستەوخۇ

mutilate/'mju:tɪleɪt/v

۱- (لاشەى)  
دەشۋىنئ ۲- سەرۋ لوتى- مردوۋ دەپرى

mutilation/'mju:tɪleɪʃn/n

۱- شىواندى لاشەى مردوۋ  
۲- سەرۋگۆئ بىرىن

mutiny/'mju:təni/v

۱- ياخى بوون  
۲- ھەلگەرەنەۋە

mutiny/'mju:təni/n

۱- لە دژى دەۋەستىن  
۲- ياخى دەبن

mutter/'mʌtə(r)/v

دەبۇلىنئ-  
دەمنگىنئ/دەچرىپىنئ

mutton/'mʌtn/n

گۆشتى پەزى

mutual/'mju:tʃʊəl/adj

دوۋلايى- ھاۋبەشى

muzzle/'mʌzl/n

۱- كەپوۋ دەمى گىيانەھەر  
۲- لەموز/ قەپۇز ۲- لولەى تەنگ

my/maɪ/pron

ھى مەن

myself/maɪ'self/pron

خۇم

mysterious/'mɪ'strɪəs/adj

۱- شارارە ۲- ئىل ۲- نەينى  
بەشارارەيى-  
بەنەينى

mysteriously/adv

لوغز- نەينى-  
شارارەيى

mystery/'mɪstri/n

|                      |                                |
|----------------------|--------------------------------|
|                      | بجولینئى                       |
|                      | دەجولینئى - مەلەنگىرى          |
| move/mu:v/n          | بىزئو - جۈۈلە                  |
| move/v               | دەجۈۈئى                        |
| moving/'mu:viŋ/adj   | بە كارىگەر                     |
| movement/'mu:vmənt/n | جۈۈلەن / جۈۈلەنەۋە - بىزۈتتەۋە |
| movie/'mu:vi/n       | سىنەما                         |
| mow/məu/v            | فرىز دەمبىرى - فرىز دەكا       |
| mower/məuə(r)/n      | فرىز بىر                       |
| Mr. /'mɪstə(r)/      | مستەر - رىزدار                 |
| Mrs. /'mɪsɪz/        | خاتۇن                          |
| Ms/mɪz/              | خاتۇن - خانم - خان             |
| much/mʌtʃ/det        | زۆر                            |
| much/adv             | بە زۆرى                        |
| muck/mʌk/n           | ۱- پىيس                        |
|                      | ۲- رىخ - پاشاموۋى ئازەل        |
|                      | ۳- پەيىن ۴- زىل                |
| muck/v               | ۱- پىيس دەكا                   |
|                      | ۲- مەلئسوكەۋى مەلئانە دەكا     |
|                      | ۳- رەفتارى ئابەجى دەكا         |
|                      | ۴- كات بەقېرۇ دەدا             |
| mucus/'mju:kəs/n     | چىلم/لېنج                      |
| mud/mʌd/n            | قۇر، تەقن                      |
| muddy/'mʌdi/adj      | قۇرلۇق - قۇبى                  |
| mud guard/n          | قۇرپارىز، ئەۋ قەپاغى كە        |
|                      | لەسەر تايەى پايىسكىل دادەنرى   |
|                      | تاقۇر بە پايىسكەۋان ئەكەرى.    |
| muddle/mʌdl/v        | ۱- تىكەدەدا                    |
|                      | ۲- ئالۇز دەكا ۲- دەشۋىۋىنى     |
| muddle/n             | تىكەن - شىۋاندن، ئاشوب         |
| muesli/'mju:zli/n    | مىۋىزلى، جۈرە                  |
|                      | خواردنىكە بۇ تىيشت             |
| muezzin/mu:'ezɪn/n   | بانگەر                         |
| muffle/'mʌfl/v       | ۱- دەنگى كەم دەكا /            |
|                      | ۲- دەپپىچى / دەپۇشى تاگەرمى بى |

|                                 |                                       |
|---------------------------------|---------------------------------------|
| muffled/adj                     | دەنگى نۆم و ئارۋن                     |
| muffler/'mʌflə(r)/n             | شال/مىل پىنج / دەنگىر                 |
| mug/mʌg/n                       | ۱- كۈۋىدەرىزكۆلە ۲- مەسىنە            |
|                                 | ۳- رۇخسار ۴- گەلەۋ / گەمژە / ساۋىلكە  |
| mug/v                           | يەكەن روت دەكا -                      |
|                                 | پارەى ئى دەستىنى                      |
| mugger/'mʌgə(r)/n               | ۱- روتكەر -                           |
|                                 | ۲- رۇگەر - چەتە                       |
| mugging/'mʌgɪŋ/n                | روت كەردن - پارە ئى                   |
|                                 | سەندن                                 |
| mug/mʌg/n                       | گەمژە - سادە / ساۋىلكە                |
| muggy/'mʌgi/adj                 | كەشىكى گەرم و شىدارە                  |
|                                 | هېندە گەرم مەۋلە پىشى لەبەر نامىنى    |
| mule/mju:l/n                    | ئۇستەر - هېستەر                       |
| mull/mʌl/v                      | تى دەفكرى - تى رادەمىنى               |
|                                 | بەگىزكەران دادەچى                     |
| multilateral,'mʌlti'lætərəl/adj | فەرەلا                                |
| multi media,'mʌlti'mi:diə/adj   | فەرمىدىيا -                           |
| multinational,'mʌlti'næʃnəl/adj | مىدىيا جيا جيا                        |
|                                 | فەرە ۋلات - ۋلاتى جيا جيا             |
|                                 | كۆمپانىيا يەك ئقى لە ۋلاتان زۆر هەبىن |
| multiple/'mʌltɪpl/adj           | جيا جيا - جۈرەما -                    |
|                                 | فەرە                                  |
| multiple/n                      | دەروقات                               |
| multiply/'mʌltɪplai/v           | ۱- جاران دەكا -                       |
|                                 | لە بىرگارى ۲- ئىكەدەدا - زۆر دەكا     |
| multitude/'mʌltɪtju:d/n         | جەشامەت -                             |
|                                 | ئاپۇرەى خەلك                          |
| mum/mʌm/n                       | دايك                                  |
| mumble/'mʌmbl/v                 | مىنگەمىنگ دەكا                        |
| mummy/'mʌmi/n                   | ۱- دايك ۲- مۇمىيا                     |
| mumps/mʌmps/n                   | مەخەرە / گۈى پەپە                     |
| munch/mʌntʃ/v                   | ۱- مەرخەمەخ دەكا                      |
|                                 | ۲- مەچە مەچ دەكا                      |
| mundane/'mʌn'deɪn/adj           | ۱- ئاساسى -                           |

**motion**

motion/v به جوولان نامازە دەکا

motionless/'məʊʃənləs/adj

بى جوولە - چەسپىو

motivate/'məʊtɪveɪt/v

هان دەدا - دەوروزىنى - چۆش دەدا

motivated/adj بەجۆش -

بەپەرۆش - بەجەماس

motive/'məʊtɪv/n

هاندر - ئەگەر - پالەنەر

motor/'məʊtə(r)/n مۆتۆر - بزوین

motor/adj بەماتۆپەنەمى - هەلمى

motoring/'məʊtərɪŋ/n ئى خوین -

هاژوشتن

motorist/'məʊtərɪst/n

ئى خوپ - هاژۆد - شوڤىر - سوار

motorized/'məʊtəraɪzd/adj

بە ماتۆپ

motorbike/n ماتۆپ

motor boat/n بەنەمى هەلمى

motor car/n ئۆتۆمبىل

motorcyclist/n پايىسکل سوار

شوڤىرى ماتۆپ - ماتۆپ سوار

motorway/'məʊtəweɪ/n پىنگەخىرا -

motto/'mɒtəʊ/n دروشم

mould/'məʊld/n قالب - چوارچىو -

نەمونه / كەپووا / خۆلى نەرم

mould/'məʊld/v لەقالب دادەرىزى

mouldy/'məʊldi/adj گەنى بوو -

گەنىو

moult/'məʊlt/v پىرچى - پەرى دەوهرى

mound/'maʊnd/n قۆمەتە خۆل -

تەپۆلكە

mount/'maʊnt/n گردى بچوك -

كەنەكەبوو

چىيى...

mount/v ۱- سەرەدەكەوى - سوار دەبى

۲- (سوارى ئۆتۆمبىل - ئەسپ دەبى)

**movable**

۳- زىاد دەکا - توند

۴- گرى دەدا - دەبەستىتەو

۵- رىك دەکا - لەسەر يەك دەكەوى

mounted/'maʊntɪd/adj سوار، سوارچاك

mountain/'maʊntən/n چىيا - شاخ /

كەنەكە بوو - قۆمەت

mountaineer/'maʊntə'niə(r)/n

شاخەوان: ئەو كەسەى بەسەرچىيا دەكەوى

mountaineering/n كرددارى

بەسەرچىيا كەوتن

mountainous/'maʊntənəs/adj شاخاوى -

چىيى / زۆر مەزن

mourn/'mɔ:n/v خەمى هەيە

جلى تازىە دەپۆشى - جلى رەش دەپۆشى

mourner/'mɔ:nə(r)/n بەشدارى تازىەدار -

هاوخەمى تازىەدار

mournful/'mɔ:nfl/adj خەمگىن - خەمبار

mourning/'mɔ:nɪŋ/n تازىە - بەمى -

رەشپۆش

mouse/'maʊs/n موش / موشكى كۆمپيوتر (ئامىن)

moustache/'mɒ'sta:ʃ/n سەمىل

mouth/'maʊθ/n ۱- دەم - زار

۲- ئەوشوئىنەى روباى دەرىزىتە دەريا

mouthful/'maʊθfl/adj ۱- پىر بەدەم

۲- وشە يان دەستەوازيەكى گران لەسەر زار

mouth-organ/n ئامىزى مۇسىقا -

ھارمۇنىكا / زارەكى

mouth-piece/'maʊθpi:s/n ۱- ئەو بەشەى

دەمگۆ

۲- تەسەكەرى مېرى - ئاخاقتەكەرى فەرمى

mouth-wash/'maʊθwɒʃ/n دەمشۆر:

شلەپەكە بۆنى دەم خۆش دەکا

mouth watering/adj ئاو لەدەمەين -

بەتام

mouth/v دەمى دەجولنى

movable/'mu:vəbl/adj دەكەرى

|                               |                                    |                                      |
|-------------------------------|------------------------------------|--------------------------------------|
| <b>moose</b>                  |                                    | <b>motion</b>                        |
| <b>moose/n</b>                | گیاھەنەورەئیکە لە جوړی ئاسک / مامز | ۱- خەفتەمی                           |
|                               | مامز                               | ناو - ۲- تۆپى ھاوین                  |
|                               | مامزئىكى گەورەى ئەمەرىكاي باكوړه   | ۱- وەرگرتنى قەرد بڼ                  |
| <b>mop/mɒp/n</b>              | ئامبىزى پاڅوگەرەوى ناومان          | <b>mortgage/mɔ:ɡɪdʒ/n</b>            |
| <b>mop/v</b>                  | مال بە ئامبىزى پاڅوگەرەوه          | خانوبەرە / مۆرگىچ                    |
|                               | پاك دەكاتەوه                       | <b>mortician/mɔ:'tɪʃn/n</b>          |
| <b>mope/məʊp/v</b>            | گۆشەگىر دەبى                       | قەبرلیدەر- مردوو                     |
|                               | خۆى لەخەلك دوور دەگرى              | شارەوه                               |
| <b>moped/'məʊpɛd/n</b>        | جوړە پايسكىلىكە                    | <b>mortuary/'mɔ:tʃəri/n</b>          |
|                               | ھەلمىيە                            | ساردگای مردوو                        |
| <b>moral/'mɒrəl/adj</b>       | رەوشتى- ئەدەبى                     | <b>mortification/'mɔ:tɪf'keɪʃn/n</b> |
| <b>moral/n</b>                | پەند- رەوشت باش / ئاكار            | رېسواکردن                            |
| <b>morale/mə'ra:l/n</b>       | مەعنەوى- وړه                       | <b>mortify/'mɔ:tɪfaɪ/v</b>           |
| <b>morality/mə'ræləti/n</b>   | رەوشت-                             | رېسواى دەكا                          |
|                               | رەوشتايەتى                         | <b>mosaic/məʊ'zeɪk/n</b>             |
| <b>moralize/'mɒrəlaɪz/v</b>   | ئامۆزگارى                          | مۆزايىك                              |
|                               | دەكا                               | <b>moslem/n</b>                      |
|                               | لەروانگەى رەوشتەوه... دەكۆلێتەوه   | موسلمان                              |
| <b>morbid/'mɔ:bɪd/adj</b>     | ۱- كوشندە                          | <b>mosque/mɒsk/n</b>                 |
|                               | ۲- رەشپەن                          | مژگەوت- مژگەفت                       |
| <b>more/mɔ:(r)/det</b>        | ژمارەيەكۆيۆر                       | <b>mosquito/məs'ki:təʊ/n</b>         |
|                               | pron                               | مېشولە- پېشكە                        |
| <b>more/adv</b>               | زۆر                                | <b>moss/mɒs/n</b>                    |
| <b>more over/adv</b>          | ويژاي ئەمە/لەمە زياتر              | قەوزە                                |
| <b>morgue/mɔ:g/n</b>          | مردوو خانە                         | <b>most/məʊst/det - pron</b>         |
| <b>morning/'mɔ:nɪŋ/n</b>      | بەيانى- سېنەدە                     | زۆر لە- زۆرى                         |
|                               | بەرەبەيان                          | <b>most/adv</b>                      |
| <b>moron/'mɔ:ron/n</b>        | گەمزە- كۆيل                        | نۆزىكەى ھەموو- زۆر- زۆر زۆر          |
| <b>morose/mə'raʊs/adj</b>     | مۆن/پووگۆرژ-                       | <b>motel/məʊ'tel/n</b>               |
|                               | خەمۆك                              | ھۆتېلى سەر پىنگاي گىشتى              |
| <b>morphine/'mɔ:fɪn/n</b>     | مۆرفىن                             | <b>moth/mɒθ/n</b>                    |
| <b>morsel/'mɔ:sl/n</b>        | پاروو                              | پەپولە ئاسا- مۆرانە                  |
| <b>mortal/'mɔ:tl/adj</b>      | كوشندە- كۆژمەر-                    | <b>mothball/'mɒθbɔ:l/n</b>           |
|                               | مۆزۆ                               | دەرمانى دژە مۆرانە                   |
| <b>mortality/mɔ:'tæləti/n</b> | مردن-                              | <b>mother/'mʌðə(r)/n</b>             |
|                               | چارەنوس                            | دايك                                 |
|                               |                                    | <b>mother/v</b>                      |
|                               |                                    | وەك دايك گىرنگى پى دەدا              |
|                               |                                    | وەك دايك ئاگاي ئى دەبىن              |
|                               |                                    | <b>motherhood/'mʌðəhʊd/n</b>         |
|                               |                                    | دايكايەتى                            |
|                               |                                    | <b>motherless/'mʌðələs/adj</b>       |
|                               |                                    | بىن دايك-                            |
|                               |                                    | دايك مردوو                           |
|                               |                                    | <b>motherly/adj</b>                  |
|                               |                                    | دايكانە                              |
|                               |                                    | <b>mother country/n</b>              |
|                               |                                    | نەيشتمان- زۆد                        |
|                               |                                    | <b>mother-in-law/n</b>               |
|                               |                                    | خەسور                                |
|                               |                                    | <b>mother tongue/n</b>               |
|                               |                                    | زمانى دايك                           |
|                               |                                    | زمانى رەسەن- زمانى مندالى            |
|                               |                                    | <b>motif/məʊ'ti:f/n</b>              |
|                               |                                    | ۱- نەخشەى                            |
|                               |                                    | رازاندنەوهى سەر..                    |
|                               |                                    | ۲- بېرۆكەى بابەتئىك                  |
|                               |                                    | <b>motion/'məʊʃn/n</b>               |
|                               |                                    | ۱- جوولان                            |
|                               |                                    | ۲- پېشنيارىكى مېرى(رەسمى)            |

|                              |  |                             |   |
|------------------------------|--|-----------------------------|---|
| momentum                     | زۆر گىرىك                                | monosyllable/'mɒnəsɪləbl/n  | يەك بىرگەيى                                   |
| momentum                     | /mə'mentəm, məu'm-/n                     | monotheism/n                | يەككەتپەرستى / يەكخوپەرستى                    |
|                              | ھېز - خېترائى                            | monotonous/mə'ntənəs/adj    | چارىسكەر - لەسەر يەك ئاواز                    |
| momma/'mɒmə/n                | ماما - دايە                              | monotony/mə'ntəni/n         | چارىس بون                                     |
| monarch/'mɒnək/n             | شا - شاژن - پادشا                        | monsoon/'mɒn'su:n/n         | ۱ - وەزى باراشى زۆر<br>۲ - باي بارانھېز       |
| monarchy/'mɒnəki/n           | پادشاھىيەتى / سىستەمى                    | monster/'mɒnstə(r)/n        | دېئو، ترسىنەر - درندە                         |
|                              | پادشاھىيەتى / دەولەتى سىستەم پادشاھىيەتى | monstrous/'mɒnstərəs/adj    | درندە - چەپەل - كەتە - زەبەلاج                |
| monastery/'mɒnəstri/n        | دېر                                      | month/mʌnθ/n                | مانگ - ھەيف                                   |
| Monday/'mʌndeɪ, 'mʌndi/n     | دوشەممە                                  | monthly/'mʌnθli/adj - adv   | مانگانە، ھەمور مانگى                          |
| monetary/'mɒnɪtri/adj        | دراوى - دارايسى                          | monument/'mɒnjumənt/n       | ۱ - پەيىكەرى<br>۲ - شۇنەنەوارى كۆن            |
| money/'mʌni/n                | پارە                                     | monumental/'mɒnjuməntəl/adj | زۆر گەرە - كەتە - مەزەن                       |
| make money                   | پارە بەدەست دىنى - قازانچ دەكا           | moo/mu:/n                   | دەنگى مانگا - دەنگى چىن / قۇراندن             |
| money box/n                  | دەخىلە                                   | moo/v                       | دەقۇرۇن                                       |
| mongrel/'mʌŋgrəl/n           | سەگى دورەگە                              | mood/mu:d/n                 | ھەسەلە - ھەوس - يەدخويس - گىئول، ھەستى كۆمەلى |
| monitor/'mɒnɪtə(t)/n         | ۱ - شاشە<br>۲ - چاودېر ۲ - نۆنەرى پۇل    | moody/'mu:di/adj            | ۱ - مزاق، دەمدەمى - بېنەھەس ۲ - رەشىپ - خەمۇك |
| monk/'mʌŋk/n                 | رەبەن                                    | moon/mu:n/n                 | مانگ / ھەيف                                   |
| monkey/'mʌŋki/n              | مەيمون                                   | moonlight/'mu:nlaɪt/n       | ۱ - روناكى مانگ - تريفەي مانگ ۲ - ھەويەشە     |
| mono/'mɒnəu/adj              | مۇنۇ                                     | moor/'muə(r)/n              | بەپيار: زەويەك بە پووش و قەسەر داپۇشراپن      |
| mono/n                       | يەك كەنالى                               | Moor/'muə(r)/n              | مەراكشى                                       |
| monogamy/n                   | يەك زنى                                  | moor/v                      | بەلەم لە قەراغ - لەنگەر                       |
| monolingual/'mɒnəlɪŋgwəl/adj | يەك زمانى - فەرھەنگى يەك زمانى           |                             | پىن دەگرى                                     |
| monologue/'mɒnələŋg/n        | مۇنۇلۇگ / لەگەل خۇ قەسەكردن              |                             | - بەلەمكە لەكەنار... دەبەستىتەرە              |
| monopolize/'mɒnəpəlaɪz/v     | قۇرۇخ دەكا - دادەكا                      |                             | بەندەر  |
| monopoly/'mɒnəpəli/n         | قۇرۇخكردن - داكردن                       |                             |   |
| monorail/'mɒnəreɪl/n         | ھېلى ئاسنى - يەك ھېلى                    |                             |   |



**mob**

**mob/mɒb/n** ژاوه ژاو - ماشوب/تونوتیژی  
جه ماوه

**mob/v** له چواردهوری... کۆ ده بیتهوه

**mobile/'məʊbaɪl/adj-n** موبایل/  
به ناسانی دهگوازیتهوه

به ناسانی چن گۆزکیژی پی ده کری

**mobility/məʊ'biləti/n** جویلان -  
پزافتن

**mobile home/n** مالی گهرۆک - کهره قانه

**mobilize/'məʊbəlaɪz/v** دهکاته

سهریاز

بانگ دهکا بۆ سهریازی/تهباری دهکا بۆ شهر

**mock/mɒk/v** پی پی دهکته -  
گالتهی پی دهکا

**mock/adj** نارسه ن - له چاو کراوه -  
دهستکرد

**mock-up/n** نمونهی شتیکی رهسهن

**modal/'məʊdl/n** فرمانی بهیارهتی

مۆدال

**mode/məʊd/n** ریگا - شیواز - مۆده - باو

**model/'mɒdl/n** مۆدیل - نمونه -

شیواز نهو کسهی که جلی نمونه

له بهر دهکاو خۆی پهن دهردهخا/

نهو کسهی له بهر دهم وینه کیش دادنهیش.

**model/v** لاسایی دهکاتهوه

به جلی نوی - مۆدیلس نوی خۆی دهنوینن

نمونهی شتی دروست دهکا

**modeling/'mɒdlɪŋ/n** کرداری

خۆپیشاندان به جلی نوی

**modem/'məʊdem/n** مۆدیم

(کۆمپیوتەر)

**moderate/'mɒdərət/adj** مامناوهندی/

میانرهر

**moderate/'mɒdəreɪt/v** خاوی

دهکاتهوه - هیوری دهکاتهوه

**moderation/'mɒdə'reɪʃn/n**

**momentous**

ناوهندیقی/میانرهری

**modern/'mɒdn/adj** نهسرهوی -

خۆگری، نوی - سهردهی

**modernize/'mɒdənaɪz/v** به مۆدرن دهکا -

نوی دهکاتهوه، وای ئی دهکا له گهل... بگوتچی

**modernization/'mɒdənaɪ'zeɪʃn/n**

نوی کردنهوه - نۆزه نکردهوه

**modest/'mɒdɪst/adj** ۱ - ساده

۲ - بی فیز - ۳ - شهرمن

۴ - مامناوهند - هاکنرا

**modesty/'mɒdəsti/n** بن فیزی

۱ - هه موار دهکا -

گۆزانیکی کهمی تن دهکا ۲ - وهسپی دهکا

**modification/'mɒdɪfɪ'keɪʃn/n**

۱ - هه موار کردن ۲ - وهسپ

**mohair/'məʊheə(r)/n** خوری بز -

خوری موهر

**moist/mɔɪst/adj** ههندی تهر - شیدار

**moisture/'mɔɪstʃə(r)/n** شی

**molar/'məʊlə(r)/n** کاکله ددان

ددانی خری/ددانی پشتهوه

**mole/'məʊl/n** ۱ - خال/نیشانه

۲ - نهو کسهی سیخوری لهسهر دهرکاکهی

خۆی دهکا ۳ - گیانه وهریکی بچوکی کۆزهر

**molehill/'məʊlhɪl/n** قۆمه ته خۆل

**molecule/'mɒlɪkjʊ:l/n** گهرد - گهردیله

**molest/'mə'lest/v** ۱ - نهزیهتی دهر - بیزاری

دهکا ۲ - پری دهرانی - خراپی دهکا

**molt/'mɒlt/v** شل ده بیتهوه/شل بووه

**molten/'mɒltən/adj** دهتاویتهوه/تاواه

**moment/'məʊmənt/n** تروکه/چرکه یی

**at the moment** ههرنیستا

**for the moment** بۆ ماوه یکی نۆزکورت

**momentary/'məʊməntəri/adj**

کهم خایهن/کهم تهمهن/تعمهن کورت

**momentous**

**/mə'mentəs, məʊ'mentəs/adj**

|                                       |                                       |  |
|---------------------------------------|---------------------------------------|--|
| <b>misrepresent</b>                   | 214                                   | <b>moat</b>                                  |
| <b>misrepresent/ˌmɪsˌrɛprɪˈsɛnt/v</b> | <b>mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/v</b>          | گومان دهکا له                                |
| دهشپوینن                              |                                       | باوهیری پی ناکا                              |
| <b>Miss/mɪs/</b>                      | <b>mistrust/ˌmɪsˈtrʌst/n</b>          | گومان- بی                                    |
| خانم- خاتون - ... خان                 |                                       | متمانه                                       |
| <b>miss/mɪs/n</b>                     | <b>misty/ˈmɪsti/adj</b>               | تەرم و مژی                                   |
| ۱- ون دهکا                            | <b>misunderstand/ˌmɪsʌndəˈstænd/v</b> |  |
| ۲- ههله دهکا- له دهستی نەردەچن        |                                       | بهههله تی دهکا                               |
| ۳- پەرقشی دەبی- تاسە ی دەکا           | <b>misuse/ˌmɪsˈjuːz/v</b>             | خراب بەکار دینی-                             |
| <b>missing/ˈmɪsɪŋ/adj</b>             |                                       | بۆ مەبەستی بەکار دینی                        |
| ون، بەخەوش -                          | <b>misuse/ˌmɪsˈjuːz/n</b>             | خراب بەکارهینان-                             |
| ئامادە نەبوو                          |                                       | نیەتی خراب بەکارهینان                        |
| <b>miss/n</b>                         | <b>mitigate/ˈmɪtɪgeɪt/v</b>           | هینور دهکاتەرە                               |
| نیشانه نەپیکان/ سەرکردن               | <b>mitten/ˈmɪtn/n</b>                 | چۆرە دەستەوانەیکە                            |
| <b>missile/ˈmɪsaɪl/n</b>              |                                       | چن پەنجە گەرە ی جودایەر                      |
| ۱- گولە توپ -                         |                                       | هەرچوار پەنجەکە ی تر پیکەرەن.                |
| ساروخ- موشە                           | <b>mix/mɪks/v</b>                     | ۱- تیکەن دهکا-                               |
| ۲- هاویشتر او- هاویژراو               |                                       | بە تیکەن کردن ندروست دهکا                    |
| <b>mission/ˈmɪʃn/n</b>                |                                       | ۲- لئی تیک دەچن                              |
| نەرك- پەيام- نیردراو                  |                                       | ۳- دوو شت لەیەك كات دهكا                     |
| بنكە ی پەيامی مژدەبەری                |                                       | هەنە، سەر لیشیوان                            |
| <b>missionary/ˈmɪʃənəri/n</b>         |                                       | تیکەن- تیکەلە- تیکەلە ی ئامادە               |
| مژدەبەری                              |                                       | هەمەرەنگ، جۆراو جۆر                          |
| فەنە- مژدەبەری گاور                   |                                       | تیکەن- بۆ نیر و می- کچ و کوپ                 |
| <b>misspell/ˌmɪsˈspɛl/n</b>           |                                       | له سروشتی هەستی دنیای نیه                    |
| رینوسی                                | <b>mixed doubles/n</b>                | دوو کەسی:                                    |
| هەنە دهکا                             |                                       | یەکن ژن و یەکن پیاو                          |
| <b>misspent/adj</b>                   | <b>mixed up/adj</b>                   | پەشیو- هەراسان-                              |
| پارە یان کاتی بەفیرۆ دراو             |                                       | سەر لیشیوانو                                 |
| <b>mist/mɪst/n</b>                    | <b>mixer/ˈmɪksə(r)/n</b>              | ئامیری تیکەلەر                               |
| تەم- تەم و مژ- تەتومەن                | <b>mixture/ˈmɪkstʃə(r)/n</b>          | تیکەلە- گیراوە                               |
| <b>mist/v</b>                         | <b>moan/məʊn/n</b>                    | تالە/تالە تال                                |
| بە تەم داوەپوشی-                      | <b>moan/v</b>                         | دەنالیینی- گلەیی دەکا-                       |
| (ناوچەكە) تەم و مژ دەگری              |                                       | گازنە دەکا                                   |
| <b>mistake/mɪˈsteɪk/n</b>             |                                       | ۱- قانگە                                     |
| هەنە- غەلەت                           |                                       | ۲- قۆرتیکی قۆل له دەوری قەلا ئی دەوری پیرناو |
| <b>by mistake</b>                     |                                       | دەکا بۆ پاراستنی قەلا.                       |
| بەهەنە- بەرئیکەوت                     |                                       |  |
| <b>mistake/v</b>                      |                                       |  |
| هەنە دهکا- غەلەت دهکا                 |                                       |  |
| <b>mistaken/mɪˈsteɪkən/adj</b>        |                                       |  |
| هەنە-                                 |                                       |  |
| نادروست                               |                                       |  |
| <b>mister/ˈmɪstə(r)/n</b>             |                                       |  |
| مستەر- ریزدار                         |                                       |  |
| <b>mistook/v</b>                      |                                       |  |
| هەلە ی کرد                            |                                       |  |
| <b>mistreat/ˌmɪsˈtri:t/v</b>          |                                       |  |
| خراب مامەلە                           |                                       |  |
| دەکا- خراب رەفتار دەکا-               |                                       |  |
| خراب هەلس و کەوت دەکا خراب            |                                       |  |
| لەگەلە دەجولینتەرە                    |                                       |  |
| <b>mistress/ˈmɪstrɛs/n</b>            |                                       |  |
| دوست-                                 |                                       |  |
| مامۆستای ژن                           |                                       |  |

|                                 |                                 |
|---------------------------------|---------------------------------|
|                                 | ناوهرژو دمهکا تهره              |
| mirth/mɜ:θ/n                    | خوشی، پیکه نین                  |
| mis-                            | پیشگری نهری به                  |
| misapprehension                 | غلط حالی بوون                   |
| /,misæpri'hensjən/n             | غلط حالی بوون - چهوت تی گه یشتن |
| misbehave/,misbi'heiv/v         | ههلس                            |
|                                 | و کهوتی خراب دمهکا              |
|                                 | خراب رهفتار دمهکا               |
| misbehaviour/,misbi'heivjə(r)/n | به درهفتاری                     |
| miscalculate/,mis'kælkuleit/v   | له ژماردن ههله دمهکا            |
|                                 | له خه ملاندن به ههله دهچی       |
| miscarriage/'miskæridʒ/n        | له بار چوون                     |
| miscarry/v                      | له بار دهچی -                   |
|                                 | له بار دهبه - ههله دمهوشینیتهره |
| miscellaneous/,misə'leiniəs/adj | ههله مرهنگ - جزرهها             |
| mischief/'mistʃif/n             | به درهفتاری /                   |
|                                 | شه یقانی - شیمی (بو مندالان)    |
| mischievous/'mistʃivəs/adj      | شهرانی - شه یقانی - به دکار     |
| misconception/,miskən'sepʃən/n  | بیرزکه ی ههله - تیگه یشتنی ههله |
| misconduct/,mis'kɒndəkt/n       | به درهفتاری - به دکار           |
| misdeemeanor/,misdi'mi:nə(r)/n  | تاوانی بچوون                    |
| miser/'maizə(r)/n               | قلبس - قرچوک -                  |
|                                 | رهزیل - رژد - گرت               |
| miserable/'mizəbl/adj           | ۱- ناشاد -                      |
|                                 | خه مبار - خه مگیر               |
|                                 | ۲- بیزارگر ۲- کم - هیچ نا       |
| miserably/'mizəbli/adv          |                                 |

به ناوهمیدی

|                               |  |
|-------------------------------|--|
| misery/'mizəri/n              | ناوهمیدی -                             |
| misfire/,mis'faɪə(r)/v        | نه شکه نجه - ئیش و نازار               |
|                               | فهمشل دینی -                           |
|                               | سه رناگری                              |
| misfit/'misfit/n              | نه سازان - نهگونجان                    |
| misfortune/,mis'fɔ:tʃun/n     | به دبهخت هینی                          |
|                               | مرهگسات هین                            |
| misgiving/,mis'giviŋ/n        | هست به گومان و                         |
|                               | نیگراتی کردن                           |
| misguided/,mis'gaɪdɪd/adj     | له خشته بهر -                          |
|                               | گومراکه ر - ناماقوول                   |
| mishap/'mishæp/n              | پووداویکی دلته زین                     |
|                               | قومان                                  |
| misinform/,misin'fɔ:m/v       | زانیاری ههله                           |
|                               | دهداتی                                 |
| misinterpret/,misin'tɜ:prɪt/v | به ههله تی دمهکا                       |
|                               | غلط حالی دهبی - به ههله راهه دمهکا     |
| misjudge/,mis'dʒʌdʒ/v         | باوهریکی ههله                          |
|                               | بو نیاد دهنی له ههله سنگاندنی ...      |
|                               | به ههله دهچی - بریاریکی ههله دمهکا     |
| mislay/,mis'leɪ/v             | شتنی له شوینن دادهنی و                 |
|                               | له بیری دهچی / شتنی بو ماوهین ون دمهکا |
| mislead/,mis'li:d/v           | چهواشه دمهکا - فریوده دا               |
|                               | دهست خهله تی دمهکا                     |
| misleading/,mis'li:diŋ/adj    | چهواشه کهر -                           |
|                               | له خشته بهر                            |
| mismanage/,mis'mæni:dʒ/v      | خراب بهریوه                            |
|                               | دهبه                                   |
| misplaced/,mis'pleɪst/adj     | ناشایین                                |
|                               | له شوینن خوئا - پیا ههله دانی ناشایین  |
| misprint/'misprint/n          | ههله ی چاپ                             |
| mispronounce/,misprə'naʊns/v  |  |
|                               | به ههله گو دمهکا                       |
| misread/,mis'ri:d/v           | به ههله                                |
|                               | دهخوینیتهره - به ههله تی دمهکا         |

mindless  
mindless/<sup>1</sup>maɪndləs/adj ۱- گەمژە  
۲- زیرەکی و ئیڤکیرینی ناوی  
mine/<sup>1</sup>maɪn/pron ھی من  
mine/<sup>1</sup>n ۱- کان ۲- لوغم - بۆمب - مین  
minefield/<sup>1</sup>maɪnfi:ld/n ۱- کینگەلی  
ئەلغام - مین پوڭ  
۲- بارەگە چاوەڕێسی تەقینەووی ئی  
دەکرێ، ھەر بقلیشیتەوہ - دەقلیشیتەوہ  
mine/v ۱- کانزا دەردینن  
۲- لە کان کار دەکا  
۳- قوژت ئی دەدا تا کانزا دەربینن.  
۴- لوغم دەچینن - لوغم دادەننیتەوہ  
mine layer/n کەشتی مین چین  
minesweeper/n مین لایەر  
miner/<sup>1</sup>maɪnə(r)/n کانکار  
mineral/<sup>1</sup>mɪnərəl/n کانزا  
mineral water ئاوی کانزایی  
mingle/<sup>1</sup>mɪŋgl/v ۱- نیکە ئی دەبی -  
ئاویتە دەبی  
mini-/<sup>1</sup>mɪni/ زۆر بچووک  
miniature/<sup>1</sup>mɪniətʃə(r)/n وینەبەکی  
بچووکراوە  
in miniature لە شێوەبەکی زۆر بچووکدا  
لە وینەبەکی بچووکراوەدا  
minibus/<sup>1</sup>mɪnɪbʌs/n پاسی بچووک -  
مینیوبوس  
minimal/<sup>1</sup>mɪnɪməl/adj زۆر بچووک -  
زۆر کەم  
minimize/<sup>1</sup>mɪnɪmaɪz/v  
۱- زۆر بچووکێ دەکاتەوہ  
۲- کەمی دەکاتەوہ  
minimum/<sup>1</sup>mɪnɪməm/n کەمترین  
mining/<sup>1</sup>maɪnɪŋ/n کانزاکاری -  
دەرهینانی کانزا  
miniskirt/<sup>1</sup>mɪnɪskɜ:t/n مینی ژۆپ -  
تەنورە ی زۆرکورت

minister/<sup>1</sup>mɪnɪstə(r)/n ۱- شانیار -  
وەزیر ۲- قەشە  
ministerial/<sup>1</sup>mɪnɪ'strɪəriəl/adj وەزیری  
ministry/<sup>1</sup>mɪnɪstri/n ۱- وەزارەت  
۲- پیشەیی قەشە  
mink/<sup>1</sup>mɪŋk/n مینک: گیانەوهریزی  
دەبندە ی بچووکە  
minor/<sup>1</sup>maɪnə(r)/adj - n ۱- بچووک - کچم -  
لاوەکی ۲- چینی لاوەکی دەنگ  
۳- ناکام - ناکامەکان  
minority/<sup>1</sup>maɪ'nɒrəti/n ۱- ئەوچەوانی  
۲- کەمایەتی - کەمینی  
mint/<sup>1</sup>mɪnt/n پونگ - شیرنەمەنی  
minty/<sup>1</sup>mɪnti/adj تام پونگی  
mint/mɪnt/n شوینی پاره لێدان  
mint/v پاره لێدەدا  
minus/<sup>1</sup>maɪnəs/prep ۱- کرداری کەمکردن  
لەزۆر سفر - بەم - . . . کەمتر لە -  
نیشانە ی سانیب - کەم - لە ماتماتیک  
minuscule/<sup>1</sup>mɪnʌskju:l/adj زۆر بچووک -  
زۆر ورد  
minute/<sup>1</sup>mɪnɪt/n خولەک - ماوەبەکی زۆر کەم  
تۆماری نوسراوی دانیشتنی . . .  
the minutes  
at any minute: in a minute بەم زمانە  
پاش چەند خولەکی  
just a minute دەقیبێ بەیارمەتیت  
up to the minute ئوی - دوا پیشەهات  
minute/adj زۆر ورد (بچووک)  
miracle/<sup>1</sup>ˈmɪrəkl/n موعجیزە - پەرچو  
miraculous/<sup>1</sup>ˈmɪrəkjələs/adj لە سروشت  
بەدەر - ناناسا  
miraculously/adv بە موعجیزە  
mirage/<sup>1</sup>ˈmɪrɑ:ʒ/n سەراب - تراویلیگە  
mirror/<sup>1</sup>ˈmɪrə(r)/n ئاوینە - ئەینۆک - قوڤنیک  
ئارەژو  
mirror/v رەنگ دەداتەوہ

**Milage**

**Milage: mileage/n** ۱- ماوهى براو  
۲- ریزهى سود

**mild/maild/adj** ۱- نەرم- نەرم و نىيان  
۲- خۆشئود، خۆشئود  
۳- مامناوھىندى

**mildly/adv** ھەندى- تا پادەين

**mile/mail/n** ۱- ميل- ماوھىيەكى دور  
ماوھىيەكى دور- روداويكى گرتگ

**militant/'militənt/adj** شەپاسى-  
نازا و بەجەرگ/مىليپاتانت

**militancy/'militənsi/n** خەبات-  
تىكۆشان

**militant/n** خەباتكۆز- تىكۆشەر

**military/'militəri/adj** سەربازى-  
جەنگىي

**militia/mə'liʃə/n** مىليشيا- بەرھەنگارى  
مىللى

**milk/milk/n - v** شىر-  
شىرى... دەدۇشى- دادەچۆرىنى

**milk chocolate/n** چوكلىتى شىرى

**milkman/'milkman/n** شىر فروش

**milk shake/n** نايىس كرىم:  
خواردنەوھىيەك لە شىر و ھەندى

بۇن و تام... پىكىدى

**milk tooth/n** ددانى شىرى

**milky/'milki/adj** ۱- شىرى- لە  
شىردروسىتىراو  
۲- رەنگ شىرى

**mill/mil/n** ماش- كارگە- وردكەر

**mill/v** دەھارى- وردەكا

**miller/'mɪlə(r)/n** ماشەوان

**millennium/mɪ'leniəm/n** ھەزارە

**the millennium** يادى ھەزار سالى

**millet/'mɪlt/n** دالروجان:  
رەھكەكە لە گيا- قەسەر دەچن، تۆدەكەي  
رەك خواردن بەكاردى

**milligram/'mɪlɪgræm/n** مىليگرام

**millilitre/'mɪlɪlɪtə(r)/n** مىللىتر

**millimetre/'mɪlɪmɪtə(r)/n** مىللىمتر

**millinery/'mɪlɪnəri/n** دروستكردنى شەپقەي  
ئافرەتان يان فروشتىيان

**million/'mɪljən/number** مىليۇن

**millionth/'mɪljənθ/def** مىليۇنەيەم/  
بەشى لە مىليۇن بەش

**millionaire/'mɪljə'neə(r)/n** مىليۇنىر

**millionaires/n** مىليۇنىر(ئافرەت)

**milometer/'maɪ'lɒmɪtə(r)/n** پىئومەرى  
ماوھى براو

**mime/maim/n** بە جولەو ئامازە شت دەلن-  
نمايش بە جوولە

**mime/v** بە ئامازە شت دەلن

**mimic/'mɪmɪk/v** لاسايى كەسى  
دەكاتەوہ بۇ كالتە

**mimic/n** لاسايى كەرمەوى كارامەي گالتەجار

**minaret/'mɪnə'ret/n** منارە

**mince/mɪns/v** پارچە پارچە دەكا

**mince/n** گۆشتى پارچە پارچە كراو

**mincemeat/n** تىكەلەيەكە لە مېوہى  
و شىكراو و گۆرۈزۈ شەكراو.

**mind/maɪnd/n** ەمقل- ھۇش- بىر

**out of mind** گەمژە، شىت

**make up mind** بىريار دەدا

**mind/maɪnd/v** بىزار دەھى- گرتكى دەدا-  
دەلەوھرىنى

**mind you** لە بىر نەكەي

**mind your business** خۇت لە كاروبارى  
خەك ھەلمە قولتىنە

**never mind** كوى مەدى- ھىچ نىيە

**Mind out** لاكۇا- لاچۇا ئاگادار بە

**minder/'maɪndə(r)/n** شوان،  
سەرىپەرشت، چاودىر

|                            |                                       |  |
|----------------------------|---------------------------------------|--|
| <b>metre</b>               |                                       | <b>mike</b>                            |
| metre/'mi:tə(r)/n          | متر (۱۰۰ سانتیم)                      | پژده لاتی                              |
| metric/'metrik/adj         | میتری پیوهری                          | ناوهر پاست                             |
| metropolis/mə'trɒpəlɪs/n   | شاری                                  | ناوی ناوهرندی                          |
|                            | زۆد گهره - پایتخت                     | لای زۆریه ی نووروییهکان                |
| miaow/mi'au/n              | میاو                                  | قوتابخانه ی ناوهرندی                   |
| miaow/mi'au/v              | ده میاویئن                            | قوتابخانه یه که بز مندالانی ۹-۱۳ سالی. |
| mice/maɪs/n                | مشکهکان                               | پیشکه، میشوله                          |
| Mickey/'miki/n             | گالته پی نکرده -                      | کورتە بالا                             |
|                            | پس واپواردن                           | ده فەرکاش ناوهر پاست له                |
| microchip/'maɪkrəʊtʃɪp/n   | مایکرو چیپ (کو مپیوتەر)               | نینگلته را                             |
| microcomputer              |                                       | نیوه شو                                |
| /'maɪkrəʊkəmputə(r)/n      | کو مپیوتهری بچوک                      | نیوان سینگ و که سه ر -                 |
| microcosm/'maɪkrəkɒzəm/n   | نمونه یه کی بچوکی                     | ناوک                                   |
|                            | شتیکی گهره                            | ناوهرند - چهق - دل                     |
| microfiche/'maɪkrəʊfi:ʃ/n  | مایکروفیلم                            | نیوه ی                                 |
| microphone/'maɪkrəʊfəʊn/n  | مایکروفون                             | هاوین - چله ی هاوین                    |
| microscope/'maɪkrəʊskəʊp/n | مایکروسکوپ، وردین                     | ناوهرند - ناوهر پاست                   |
| microwave/'maɪkrəʊweɪv/n   | شه پۆلی بچوک / نامیزی گهر مکرده نوهری | نیوه ی هفته                            |
|                            | خوارده مهنی                           | له نیوه ی هفته                         |
| mid/mɪd/adj                | ناوهر پاست - ناوهرند                  | مامان                                  |
| the Mid west/n             | بهشی                                  | مامانی                                 |
|                            | باکوری ناوهرندی ئەمهریکا              | نیوه ی زستان - ناوهرندی زستان -        |
| midday/'mɪd'deɪ/n          | نیوه پۆ -                             | چله ی زستان                            |
|                            | کاتر هیز دوازده                       | را بردووی - may                        |
| middle/'mɪdl/n             | ناوهر پاست - ناوهرندی                 | له رانه یه، ده کری، ده کری؟            |
| middle age/n               | تەمهنی نیوان ۴۰ - ۶۰                  | هیز، ده سه لات                         |
| middle aged/adj            | ناوهر پاستی تەمەن                     | به هیز، به ده سه لات                   |
| the middle ages/n          | چاخهکانی                              | زۆد                                    |
|                            | ناوهر پاست                            | زانه سه ریکی به هیز -                  |
| middle class/n             | چینی ناوهر پاست                       | سه ریشه یه کی زۆد /                    |
|                            |                                       | مرۆڤ تووشی نه خووشی دهکا               |
|                            |                                       | کوچ دهکا - رهو دهکا                    |
|                            |                                       | کوچهر - کوچهر                          |
|                            |                                       | کوچ -                                  |
|                            |                                       | کوچکردن - رهوکردن                      |
|                            |                                       | مایکروفون                              |

|                                    |  |   |
|------------------------------------|--|---|
| <b>merciless</b>                   |  | <b>meticulous</b>                           |
| <b>merciless/'mɜ:siələs/adj</b>    | بی رحمت،<br>بی به‌زهیی   | ژیوری خواردن سهریازان                       |
| <b>mercury/n</b>                   | جیوه   | ۱- نامه- په‌یام                             |
| <b>mere/maɪə(r)/adj</b>            | تەنیا/جگه  | ۲- نامانج                                   |
| <b>merely/adv</b>                  | تەنیا (نەزیاتر نەکەمتر)  | نامەبەر-                                    |
| <b>merge/mɜ:dʒ/n</b>               | یه‌کده‌گریتنه‌ره،<br>یه‌کده‌خاتمه‌ره   | په‌یام‌بەر                                  |
| <b>merger/'mɜ:dʒə(r)/n</b>         | کرداری یه‌کگرتن  | مه‌سیح                                      |
| <b>meridian/mə'ri:diən/n</b>       | ۱- شو هینه   | دیتی- بیتی                                  |
|                                    | خه‌یالیه‌ی له‌سه‌ر پوری زه‌وی له<br>نیوان چه‌مه‌سری باکوور و باشوور<br>هه‌یه و به‌شوینتیکی تاییه‌ت رەت دەین. | میتا‌بۆلینم                                 |
|                                    | ۲- به‌رترین جی که خۆر ده‌یگاتن.  | کانزا                                       |
|                                    | ۳- نیوه‌بازنه‌ی زه‌وی.   | کانزایی                                     |
| <b>meringue/mə'ræŋ/n</b>           | تیکه‌له‌ی<br>شه‌کرو سپیتی هینکه  | <b>metamorphosis/,metə'mɔ:fə:sis/n</b>      |
|                                    | ئه‌و کیکه‌ی له شه‌کرو سپیتی هینکه دروست<br>ده‌کری.   | گۆرانی ته‌واری شیوه‌ی...                    |
| <b>merit/'merit/n</b>              | لایه‌نی چاکی /<br>ئەدگارە چاکەکان- به‌هادار  | <b>metaphor/'metəfə(r)/n</b>                |
| <b>merit/v</b>                     | شایه‌نه- لایی دی   | میتافۆر: خوازه                              |
| <b>meritocracy/,meri'tɒkrəsi/n</b> | میراتۆکراسی: سیستمی حکومه‌تی<br>که‌سانی به‌ توانا و پۆشنییر.   | خواستن- واتای مه‌جازی                       |
| <b>mermaid/'mɜ:meid/n</b>          | په‌ری ده‌ریا   | <b>metaphorical/,metə'fɔ:rikl/adj</b>       |
| <b>merry/'meri/adj</b>             | روخۆش- سه‌رخۆش   | مه‌جازی                                     |
| <b>merriment/'merimənt/n</b>       | خۆش و<br>شادی  | <b>metaphysics/,metə'fiziks/n</b>           |
| <b>mesh/mef/n</b>                  | تۆز ئاسا   | سه‌روشت                                     |
| <b>mesmerize/'mezməraiz/v</b>      | سرنجی<br>را‌ده‌کیشی  | <b>metaphysical/,metə'fizikl/n-</b>         |
|                                    | تووشی دۆشدامانی ده‌کا  | دینی/ ئه‌ودییی سه‌روشت                      |
| <b>mess/mes/n</b>                  | ۱- پیسی، ئاریک و پیکي  | <b>mete/mi:t/v</b>                          |
|                                    | ۲- کیشه- قه‌یران   | ۱- سه‌زای ده‌دا- پاداشتی‌ده‌دا              |
| <b>mess/v</b>                      | پیسی ده‌کا   | ۲- خه‌لاتی ده‌کا                            |
| <b>messy/'mesi/adj</b>             | پیسی و پۆخل  | <b>meteor/'mi:tɪə(r)/n</b>                  |
|                                    |  | ئه‌یه‌زه‌گگۆرزه‌ روناکی-<br>گپرگه‌ر         |
|                                    |  | <b>meteoric/,mi:tɪ'ɒrik/adj</b>             |
|                                    |  | ۱- زۆر خه‌یرا-<br>تیه‌زه‌و ۲- سه‌رکه‌وتوانه |
|                                    |  | <b>meteorology/,mi:tɪə'rɒlədʒi/n</b>        |
|                                    |  | زانستی<br>سه‌قاو- که‌ش و هه‌وا              |
|                                    |  | <b>meter/'mi:tə(r)/n</b>                    |
|                                    |  | پیه‌وه- کیش                                 |
|                                    |  | <b>meter/v</b>                              |
|                                    |  | به‌پیه‌وه‌ ده‌پنوی                          |
|                                    |  | <b>method/'meθəd/n</b>                      |
|                                    |  | ریگا- شیواز                                 |
|                                    |  | <b>methodical/mə'θɒdɪkl/adj</b>             |
|                                    |  | مه‌نه‌ه‌جی-                                 |
|                                    |  | <b>Methodist/'meθədɪst/n</b>                |
|                                    |  | ریک و پیکه                                  |
|                                    |  | یه‌کی له                                    |
|                                    |  | ئه‌ندامه‌کانی که‌نیسای پرۆتستانی            |
|                                    |  | که‌ چون ویزی له سه‌ده‌ی ۱۸ دا‌یمه‌زانده‌.   |
|                                    |  | <b>meticulous/mə'tɪkjələs/adj</b>           |
|                                    |  | وردکار- وردیین: ناگادار                     |

|   |  |   |
|---|--|---|
| <b>melt</b>                             |  | <b>mercifully</b>   |
| <b>melt/melt/v</b>                      | ۱- دەئاوتقەنە- شل دەيىتەنەۋە<br>۲- نەرم دەيى- ھىۋور دەيى | ۱- چاك دەكاتەۋە<br>۲- ھەموار دەكا                             |
| <b>meltaway/v</b>                       | ۱- ۋن دەيى-<br>گوم دەيى- پەرش دەيى                       | ۱- ھاكەزايى - تاكرنگ<br>۲- كەم بايەخ                          |
| <b>member/'membə(r)/n</b>               | ئەندام- تاك  | <b>meningitis/'menɪnɪ'dʒaɪtɪs/n</b>                           |
| <b>membership/'membəʃɪp/n</b>           | ئەندامىتى  | مەشك يان دەمارى پىشت/پوكانەۋە مىشك                            |
| ئۆمەرى ئەندامەكان - ئەندام پەرلەمان MP  |  | <b>menopause/'menəpəʊz/n</b>                                  |
| <b>membrane/'membreɪn/n</b>             | ۱- داپۇش ۲- پىست نەرم/نويۇز                              | ئۆمەنى بى   |
| <b>memento/mə'mentəʊ/n</b>              | يادگارى  | ئۆمىدى (گۆرۈنى ژيان)  |
| <b>memo/'meməʊ/n</b>                    | يادداشت نامە   | <b>menstruate/'menstruət/v</b>                                |
| <b>memoir/memwɑ:(r)/n</b>               | يادداشت -<br>رۇژانە- ژياننامە                            | جەيز دەيىشى   |
| <b>memoris/n</b>                        | يادداشت- رۇژانە- ژياننامە                                | بىن نويۇز دەيى  |
| <b>memorable/'memərəbl/adj</b>          | ئە يىر تاكرى- لەيىر ئەچۈر                                | <b>menstruation/'menstru'eɪʃn/v</b>                           |
| <b>memorandum/'memə'rændəm/n</b>        | يادداشت  | مەھكە، بى نويۇزى مانگانەى ژۇن                                 |
| <b>memorial/mə'mɔ:riəl/n</b>            | ۱- يادگارى<br>بىرخەرەۋە ۲- تۆماری مېژوۋىيى               | <b>mental/'mentl/adj</b>                                      |
| <b>memorize/'meməraɪz/v</b>             | ئەيىر  | ئەخۇشخانەى ئەۋر كەسانەى توشى ئەخۇشى                           |
| <b>memory/'meməri/n</b>                 | دەكا- ئەزىر دەكا<br>بىرەۋەرى -<br>بىرگەنەۋە              | ھۇشى- ھۇشكى ھاتون   |
| ئەۋ بەشەى كۆمپىوتەر كە زانىارى ھەلدەگرئ |  | <b>mentality/men'tæləti/n</b>                                 |
| <b>In memory of: to the memory of</b>   | ئەيىرەۋەرى/ئە يادى                                       | ھۇشىتى -<br>جۆرى بىرگەنەۋە                                    |
| <b>men/men/n</b>                        | پىياۋەكان/مىرۇقەكان                                      | <b>mention/'menʃn/v</b>                                       |
| <b>menace/'menəs/v</b>                  | تەرس، ھەرەشە -<br>بىزاركەر                               | دەكا- ئامازە بۇ دەكا  |
| <b>menace/'menəs/n</b>                  | ھەرەشەدەكا   | <b>don't mention it</b>                                       |
| <b>menacing/adj</b>                     | تەرسىنەر- تۆقىنەر  | شايمەنى نىيە  |
| <b>mend/mend/n</b>                      | شىتى تىكچۈۋ- شكاۋ<br>چاك دەكاتەۋە                        | پىۋىست بە سوپاس تاكات<br>يادكرن -<br>ئاۋھىتان، ئامازە بۇ كرىن |
|   |  | <b>mention/n</b>  |
|   |  | <b>menu/'menju:n</b>  |
|   |  | لىستى خواردەكان<br>لىستى ھەلبىرلەندەكان لە كۆمپىوتەر          |
|   |  | <b>mercenary/'mɜ:sənəri/adj</b>                               |
|   |  | ۱- پارەيى -<br>دراۋيى، پەيوەست بە شتى ماددى پەۋە              |
|   |  | <b>merchandise/'mɜ:s'tʃændaɪz/n</b>                           |
|   |  | ۲- جاشىتى - بەكرىگىراۋى<br>كەل ۋەپەل -<br>شت و مەك            |
|   |  | <b>merchant/'mɜ:tʃənt/n</b>                                   |
|   |  | بازرگان   |
|   |  | <b>merchant navy/n</b>  |
|   |  | گەشتى بازرگانى  |
|   |  | <b>Mercury/'mɜ:kjəri/n</b>                                    |
|   |  | ھەسارەى عەتارد<br>ئزىكترىن ھەسارە لە رۇز                      |
|   |  | <b>mercy/'mɜ:si/n</b>   |
|   |  | بەزەيى - مېھرەبانى  |
|   |  | <b>merciful/'mɜ:sɪfl/adj</b>                                  |
|   |  | مېھرەبان  |
|   |  | <b>mercifully/adv</b>   |
|   |  | مېھرەبانانە -<br>بەبەزەبىيانە                                 |



## Med

Med: Mediterranean/n دهریای سبزی

ناوهراست/ولآتانی دهریای ناوهراست

medal/'medl/n ملوانکه - مەدالیا

medalist/'medəlist/n ۱- هەنگری

مەدالیا ۲- برهوی مەدالیا

medallion/mə'dæliən/n ملوانکه -

خوناوکه

meddle/'medl/v خۆ هەندەقورتینی

له کاری خەلکی

media/'mi:diə/n میدیا: هۆکاره کانی

راگهیاندن

mediaeval: medieval چهرخه کانی

ناوهراست

mediate/'mi:diət/v ناوېژی دهکا -

دهچینه نیوانیانوه

mediation/'mi:di'eɪʃn/n ناوېژی

کردن، ناویه بێتکردن/بۆ چاره سەرکردنی

کیشه

mediator/'mi:diətə(t)/n ناوېژیکەر -

ناوهند - هۆکار

نیوانتکار - پیناوا

له مەسیحیەت دهوترئ: پیاوی دینی دهتوانی

هەرچی بهنده بیهوی بگهیه نیته خوا، شتی

ناوا له نیسلام دانیه.

medical/'medɪkl/adj پشکنینی

پزیشکی - پزیشکی

medicated/'medɪkərtɪd/adj

چاره سهری - دهرمان

medication/'medɪ'keɪʃn/n دهرمان

medicine/'medsn, 'medɪsn/n

پزیشکی - دهرمان - چاره سهر

medieval/'medi:vl/adj په یوه سته به

چهرخه کانی ناوهراست

mediocre/'mi:di'əukə(r)/adj

ناوهند/ خراب نوبه - ناسایي

meditate/'medɪtət/v له گزلفکران

راده چي - دالغه ئی دودا - تن دهفکری - زۆر

بیری دهکا - تن راده مینتی

the Mediterranean/n

ناوهراست/ولآتانی دهریای سبزی ناوهراست/

تایبته به ولآتانی دهریای سبزی ناوهراست

medium/'mi:diəm/n ۱- هۆکار - نۆهند

۲- هۆکاری راگهیاندن

mediums/n به یینکاری رۆهی -

نۆهمنکاری رۆهی

medium/adj ناوهراست

medium wave/n شه پۆلی ناوهراست

meek/'mi:k/adj ۱- گویدیری، گوئی رایه ل،

به رنه مر

۲- هیمن و بی دهنگ

meekly/adv ۱- به بی دهنگی ۲- به گوئی رایه لی

meekness/n گویدیری، گوئی رایه لی

meet/'mi:t/v ۱- دیده منی دهکا - دیداری دهکا

۲- چاوی پی دهکوی - ده بینئ

۳- په کهم چار په کتر ده بینئ - کۆده به نوه

۴- ده گه نه په ک - به په ک ده گن.

۵- پیوستی به کانی پی پر ده کۆتیه وه.

meeting/'mi:tɪŋ/n کۆبوونه - دیدار

megalomania/'megələ'meɪniə/n

شینتی مەزنینتی

megaphone/'megəfəʊn/n دهنگ گهره کەر -

مینگافۆن - زورنا

mellow/'meləʊ/adj ۱- نهرم و تام شیرین

۲- هیمن، نهرم

۳- ره سیو، ناقل

mellow/v به نهرمی مامه له دهکا

نهرم دهکا - هیور دهکا توه

melodrama/'melədrə:mə/n میلۆدراما

melodramatic/'melədrə'mætɪk/adj

میلۆدرامی

melody/'melədi/n میلۆدی - ناواز -

نه غمه

melon/'melən/n گندۆره - کاله ک

water melon/n شفتی - شوتی

maximum

maximum/'mæksɪməm/n دوا پاد،

ئەو پەرى

May/meɪ/n

مانگی ئايار

May Day

رۆژى يەكی ئايار

may/meɪ/v

لەوانەبە - دەبن - دەكرى

شیمانە دەكرى - رىئى تى دەچى

may be/adv

لەوانەبە، دەبن وایى

mayonnaise/'meɪə'neɪz/n

مايوننيز: خواردەنە هیلکە وپۇن لەگەل زەلاتە

mayor/meə(r)/n

سەرۆكى شارەوانى /

پاریژگا - كیخوا

mayoress/meəres, meɪəres/n

سەرۆكى شارەوانى (ژن)

خیزانی - هاوسەرى - ژنى سەرۆكى

شارەوانى

maze/meɪz/n

رئى گومکردن -

سەرايشیواندن / شپرزە

me/mi/pron

من - لەبارى بەرگار

meadow/'medəu/n

میزگ

meagre/'mi:gə(r)/adj

بچوک - كەم

meal/mi:l/n

ژەم

meal time/n

كاتى ژەم

mean/mi:n/v

۱ - وادەبەخشی -

وادەگەبنی، واتای وا دەدا

۲ - دەبەوى - مەبەستىنى

۳ - گرنگە - زۆر دەگەبەنى - دەبیتە هۆى

mean well

نیهى باشە

mean/adj

قرچۆنە - چاوبرسی

mean/n

پێژە: ناوەند - رهوش

meander/'mi:ændə(r)/v

۱ - پینچاوپینچ دەبن - شه پۆل دەدا ۲ - بى نیش دەسوپیتەوه

meaning/'mi:niŋ/n

واتا - مەدلول -

ئامانج

meaningful/'mi:niŋfl/adj

بەسود - واتادار

meaningless/'mi:niŋləs/adj

۱ - بى واتا -

بى سوود ۲ - هیچ و پودج

means/mi:nz/n

هۆكار - ناوەند

by means of

بەهۆى - بەرىنگاى

by no means

هەرگیز

means/mi:nz/n

پارەو سامان - دەرامەت

in the meantime

لەو کاتەدا،

لەو نێوەندەدا

meanwhile/'mi:nwaɪl/adv

لەو سەین و

بەینەدا - لەو دەمى

measles/'mi:zli:z/n

سوریزە، سوریکە

measly/'mi:zli/adj

بچوک - كەم بەها

measure/'meʒə(r)/v

دەپیتوى - دەگاتە -

دەخەملینى

measurement/'meʒəmənt/n

پێوان - ئیجرا

measure/n

۱ - هەندى - ریزهئى - پێومر

۲ - هەلسوكەوت - ئەدارەك

۳ - يەكەى پێوان

meat/mi:t/n

گوشتى گيانەومر و

بائندە ئەك هى مرؤف

meatball/'mi:tbo:l/n

پارچەى خېرى گوشتى

وردكراو يان قيمەكراو

Mecca/'mekə/n

مەككەى پېرۆز -

پوانگە - قيبەلە شونى پووكەرى مېوانان

mechanic/mə'kænɪk/n

كرنكارى ميكانىك

mechanical/mə'kænɪkəl/adj

ميكانىكى -

شارەزا لە ناميز/ناميز - بى گيان

mechanics/mə'kænɪks/n

۱ - ناميز - هۆكار

ميكانىكەت - چۆنەتى كارکردنى ..

۲ - زانستى ميكانىك

mechanism/'mekənɪzəm/n

ناميزى ميكانىكى / چۆنەتى كارکردن

mechanize/'mekənəɪz/v

ناميز

لەبىرتى مرؤف بەكاردينى

mechanization/'mekənəɪzɪzən/n

بەكارهينانى ناميز

masturbate

masturbate/'mæstəbeɪt/v

دوستپەر لیدەدا - خۆی رەحەت دەکا

masturbation/'mæstə'beɪʃn/n

دوستپەر - خۆ رەحەت کردن

mat/mæt/n

۱- بەرمان - دوگرە

۲- مافووری بچووک بۆ ژێر پێ یان پارچە ماددەیکە لە ژێر شتی گەرم دادەنرێ.

mat/adj

نەدرەوشاوە

matador/'mætədɔ:(r)/n

گا کوژ

بکوژی گا - لە (گا بازی)

match/mætʃ/n

شخاتە

matchstick/'mætʃstɪk/n

دنگە شخاتە

match/mætʃ/n

۱- یاری - گەمە

match/v

دەسازن - دەگونجین

هاوشانی دەبی - هاوکوفی دەبی

mate/meɪt/n

۱- هاوری - هاوکار

۲- ئەفسەری دەریا - کەوی

mate/v

زاوژی دەکا

زاوژی بو دوو گیانەوهر دەکا

وا دەکا دوو گیانەوهر چوت پت

mate: check mate

کش مەلیک

material/mə'tɪəriəl/n

ماددە -

قوماش - زانیاری

material/adj

ماددی - گرنگ

Materialism/mə'tɪəriəlɪzəm/n

رئبازی مەتریالیزم

مادیگەری - مایەکیەتی

Materialistic/mə'tɪəriəlɪstɪk/adj

ماددی - ئەک رۆخی

materialize/mə'tɪəriəlaɪz/v

دەبیته

واقع - رودەدا / دیتە جیهانی بوون

maternal/mə'tɜ:nl/adj

پەیووەست

بەدایکەوه / ئە رێکای دایکەوه

maternal instinct

رەمەکی دایکایەتی

maternity/mə'tɜ:nəti/n

دایکایەتی -

مندا / لَبوون

mathematics/'mæθə'mætɪks/n

ماتماتیک

mathematical/'mæθə'mætɪkl/adj

ماتماتیکی

mathematician/'mæθəmə'tɪʃn/n

ماتماتیکناس - زانای ماتماتیک

matinee/'mæti:neɪ/n

نمایشی شانۆیکە -

قیلیعیک لە پاش نیوهرۆ

mating season

وهرزی زاوژی کردن

matriarch/'meɪtri:ɑ:k/n

دایک سالار

matriarchal/'meɪtri'ɑ:kl/adj

دایک

سالاری

matricide/'mætrɪsaɪd/n

دایک کوژی

matrimony/'mætrɪməni/n

هاوسەریتی

matrimonial/'mætrɪ'məʊniəl/adj

هاوسەری

هاوسەری

matron/'meɪtrɒn/n

بەرپرەسی نەخۆشەوانان

ژنیکی میزدکردوی گەرە - سەرداری مال

matt/kæt/adj

نەدرەوشاوە

matter/'mætə(r)/n

۱- مەسەلە - دۆز

as a matter of fact

۲- قەرمان - ماددە

لە راستیدا

a matter of course

پۆتین

matter/v

گرنگ دەبی، بایەشی دەبی

mattock/'mætsək/n

خاکەناس - بیژ

mattress/'mætrəs/n

دۆشەک

mature/mə'tʃʊə(r)/adj

۱- گەییو (میوه)

۲- پێ گەییو - مۆلا - گەرەبوون - رەسیو

mature/v

پێ دەکا

maul/məʊl/v

هێرش دەبا - پرەداتن

هەتەمەت دیتن - تاوی دەداتن

mauve/məʊv/adj

بەنوشەیی کراوە /

ئەرخەوانی سۆزیو

maxim/'mæksɪm/n

پەند، قەسە

نەستەقی

maximize/'mæksɪmaɪz/v

هەتا

بکری زیاد دەکا

تا دوا رادە زیاد دەکا

|                      |                      |                           |  |
|----------------------|----------------------|---------------------------|--|
| marvelously          |                      |                           |  |
| marvelously/adv      | بەگەرمى -            | masquerade/mæskə'reɪd/v   | خۇي                                      |
| Marxism/'mɑ:ksɪzəm/n | سەرنەج پاكىنىش       |                           | واپىيشان دەدا - خۇي وادەنۇيتى            |
| Marxist/'mɑ:ksɪst/n  | ماركسىزىم - ماركسىست | Mass/mæs/n                | قوداس:                                   |
| Marxist/adj          | باباي ماركسى         |                           | رىو رەسەمىكە لە كەنىسەكان سازدەدرى،      |
| marzipan             | بىرى ماركسى -        |                           | لەوى خەلك نان و ئارقە دەخۇن بۇ ئەوى      |
|                      | رىبازى ماركسى        | mass/n                    | دوا ژەمى عىسا پېئەمبەر بىننە بىرى خۇيان. |
|                      |                      |                           | ۱- ژامارەمكى ژۇر - كەلكەبوو              |
|                      |                      |                           | ۲- جەماور                                |
|                      |                      | mass/adj                  | كۆمەلكارى - مىللى                        |
|                      |                      | mass/v                    | ئاپورە دەبەستە -                         |
|                      |                      |                           | كۆدەبنەو - خې دەبنەو                     |
|                      |                      | mass media/n              | ھۇيەكانى راگەياندن                       |
|                      |                      | mass produce/v            | بە كۆمەن بەرەم دىنى                      |
|                      |                      | massacre/'mæsəkə(r)/n     | كوشتارگە -                               |
|                      |                      |                           | قەساپخانە، كۆمەل كۆزى - رەشەكۆزى         |
|                      |                      | massacre/v                | دەكۆزى - سەردەبى                         |
|                      |                      | massage/'mæsɑ:ʒ/n         | مەساز - شىلان                            |
|                      |                      | massage/v                 | دەشىلى                                   |
|                      |                      | massive/'mæsɪv/adj        | كەتە - زەبەلاح -                         |
|                      |                      |                           | ژۇر گەورە                                |
|                      |                      | mast/mɑ:st/n              | دار ئالا - دار غەلم                      |
|                      |                      |                           | جەمسەرى پلاوكردەنەوى پەخشى رادىو و       |
|                      |                      |                           | تەلەفون                                  |
|                      |                      | master/'mɑ:stə(r)/n       | راھىتەر، رۇزدار                          |
|                      |                      |                           | مامۇستا، وەستا - مستەر -                 |
|                      |                      |                           | دانەى رەسەنى فېلم                        |
|                      |                      | master's degree/n         | پنەى ماستەر -                            |
|                      |                      |                           | پرونامەى ماستەر                          |
|                      |                      | master/v                  | ژۇر باش فېردەبى، بەردەست دەكا            |
|                      |                      | mastermind/'mɑ:stəmaɪnd/n |  |
|                      |                      |                           | عەقلى راپەرىنەر -                        |
|                      |                      |                           | عەقلى ئاراستەكەر                         |
|                      |                      | mastermind/v              | پلان دانەنى                              |
|                      |                      | masterpiece/'mɑ:stəpi:s/n |  |
|                      |                      |                           | شاكارى ئەدەبى/ھونەرى                     |
|                      |                      | mastery/'mɑ:stəri/n       | ۱- كارامەبى -                            |
|                      |                      |                           | لېھاتوى ۲- دەسلەت - سەرورەى              |

mask/v

۱- روخسارى بە ماسك  
دانەپۇشى

۲- ھەستى خۇي دەشارىتەو

masochism/'mæsəkɪzəm/n

مازۇخىزىم: لەزەتى سىكىسى لە ئازاردان  
وهردەگىرى

masochist/'mæsəkɪst/n

مازۇخى

لەزەت وەرگەر

masochistic/adj

ئەشكەنچەنەر

ئەشكەنچەى خۇي دەدا

mason/meɪsn/n

بەرد ھەلكۆل، بىنا -

ماسۇنى

masonry/'meɪsənri/n

بەشەكانى بىنا

۱- خانوو - كە لەبەرد نروسىت كرابىن

۲- ماسۇنىتە

masque/mɑ:sk/n

جۇرە درامايەكى

شەرىە

## marginally

marginally/adv کم-ههندی

marijuana/'mæɹə'wɑ:nə/n

حەشیشە-تلیاک/ ماریوانا

marina/'mɑ:'ri:nə/n

بەندەری بچوک

marine/'mɑ:'ri:n/adj

دەریایی (ناوی)-  
دەریایی (کەشتی)

marine/n

سەربازی دەریا

marital/'mæ:ri:tl/adj

هاوسەری

marital problem/n

کێشەى هاوسەری

marital status/n

بازی کۆمەلایەتى

بەژن، بی ژن

maritime/'mæ:ri:ta:n/adj

دەریایی

marjoram/'mɑ:dʒərə:m/n

گەلای بۆندار

mark/'mɑ:k/n

۱- شوینەوار-چن

۲- هێما، نیشانه

mark/v

هێما- دروشم - سنوور

mark/v

۱- هێما- نیشانه دانهنى

۲- نمره نەسەر دانهنى

۳- ئاماژە دەکا- ئاهەنگ دەگێرئ

۴- چاودێری دەکا

marked/'mɑ:kt/adj

دوون و ناشکرا-

دیار/نیشانه- هێما

marking/'mɑ:kiŋ/n

رەنگاوڕەنگ

mark/n

مارک ئەنمانى

market/'mɑ:kit/n

بازار

market garden/n

باخچەى فرۆشتنى

مێوه تەرە

market research/n

لێکۆلینەوه لەو

شقتەنى كه خەلك دەیانوی بکرن

market/v

بانگی خەلك دەکا له کاتى

فرۆشتنى شتدا/بەرەواج دەکا

marketable/'mɑ:kitəbl/adj

بەرەواج- بەرهم هێن- بە هەرمین

marketing/'mɑ:ki:tiŋ/n

بازارکاری

Market town/n

بازاری/ مەیدانى مەرۆ

مالات کڕین و فرۆشتن

## marvelous

marksman/'mɑ:ksmən/n

نیشانه شکین

marmalade/'mɑ:mələid/n

مەرملاد-

maroon/'mɑ:ru:n/adj

مورەبای پرتەقال

maroon/'mɑ:ru:n/adj

سۆری تارى-

marooned/adj

سۆری مارۆتى

marooned/adj

بەجیماو- کەوتو

marquee/'mɑ:'ki:/n

رەشمال، خیمەى گەرە

marriage/'mæ:ri:dʒ/n

هاوسەری- ژن و

مێرداتى

ئاهەنگى زەماوەند/پۆرەسى هاوسەرگرتن

married/'mæ:ri:d/adj

بەژن- بە مێرد/

ژیانى ژن و مێردایەتى

marrow/'mæ:rəʊ/n

چەورى ناو دەمار/مۆخ

marrow/n

کودی/ کولەکە

marry/'mæ:ri/n

ژن دینی- شوودەکا-

لێکیان ماره دەکا

Mars/'mɑ:z/n

۱- مەریخ ۲- خوداوەندى شەپ

marsh/'mɑ:ʃ/n

زۆلکاو

marshal/'mɑ:ʃl/n

۱- مارشال ۲- ئاهەنگ گێر

marshmallow/'mɑ:ʃ'mæləʊ/n

حەلواى

سپى- شیرینى

mart/'mɑ:t/n

۱- بنگەى بازگانی

۲- شوینی مەزاکردن

martial/'mɑ:ʃl/adj

۱- چەنگی ۲- عورفی

۳- ئازا

Martian/'mɑ:ʃn/n

لە مەریخ هاتوو

martin/'mɑ:ti:n/n

پەرەسێلکە

martyr/'mɑ:tə(r)/n

شەهید-

martyrdom/'mɑ:tədəm/n

قوربانیدەر

شەهیدبوون- گیانفیداکردن

marvel/'mɑ:vəl/n

سەراسیمە-

marvel/v

سەرسوڕهێنەر

marvel/v

مەندەهۆش دەین-

سەرسوڕدەمیتئ

marvelous/'mɑ:vələs/adj

نایاب- سەرنج راکیش

**mankind**  
**mankind/mæn'kaɪnd/n** ۱- مرؤۋە - ۲- مرؤۋاڭلار  
**man like/mænlaɪk/adj** پياۋ ئاسا  
**manly/mænli/adj** پياۋوانە  
**manliness/mænlinəs/n** پياۋيۋىتى  
**man-made/adj** دەستكرد  
**manner/mænə(r)/n** شىۋاز - رەفتار - ھەئسوكەت  
**mannerism/mænərɪzəm/n** شىۋازىيە  
 رەفتارو گوڧتار  
**manoeuvre/mə'nu:və(r)/n** مانۋر - پلاننىكى زىرەكانە  
**manoeuvre/v** مانۋرى سەربازى -  
 مانۋر دەكا، پەكارامەسى رەفتار دەكا  
**manor/mænə(r)/n** ۱- خانىۋىكى  
 گەرە لەگوندى  
 لە چوار دەورەى زەۋى ھەين.  
 ۲- يەككىتى زەۋى لە سىستەمى  
 دەرەپەگايەتى  
**manpower/mænpaʊə(r)/n** كرىكار - ئىشكەر  
**manslaughter/mænslo:tə(r)/n** پياۋ كوشتن - سەربېرىن  
 تاۋانى پياۋكوشتن  
**mantelpiece/mæntlpi:s/n** تاچكەى سەرئانگردان - كوانو  
**mantis/mæntɪs/n** ئەسپى پىغەمبەر:  
 زىندەۋەرىكى لاق ئىرۋە  
**mantle/mæntl/n** سەربۇش - قەپاڭ  
 پالاپۇش  
**manual/mænjuəl/adj** بەدەست  
**manually/mænjuəli/adv** بەدەستى  
**manual/mænjuəl/n** راپەر  
**manufacture**  
 /,mænju'fæktʃə(r)/v  
 بەرھەم دىنن - دروست دەكا

202  
**marginal**  
**manufacture/n** بەرھەم ھىنان  
**manufacturer/,mænju'fæktʃərə(r)/n** بەرھەم ھىنەر / دروستكەر  
**manure/mə'njuə(r)/n** ۱- زىن , پەين  
 ۲- ريخ - قشپل  
**manuscript/'mænjuskript/n** چاپنەكراۋ  
 دەستنوس - نوسەرى بەلگەنامەى  
 بەدەست نوسراۋ دەستنوس  
**Manx/mæŋks/adj** خەلكى دورگەى "مان"  
 زمان و گەلى "مان"  
**many/'meni/det - pron** زۇر - ژمارەيەكى  
 زۇر  
**manysided/adj** فرەلا / فرەتوانست  
**Maori/'mauri/n** ماورى:  
 زمان و خەلكى رەستى ئوزلاندى  
**Maoism/n** رىبازى ماۋتسى تۇنگ - ماۋىزم  
**map/mæp/n** نەخشە  
**map/v** نەخشە دەكىشى - دروست دەكا  
**mar/ma:(r)/v** بىرىندار دەكا، خراب دەكا،  
 تىك دەكا  
**marathon/'mærəθən/n** ماراىون  
**marble/'mɑ:bl/n** ۱- مەرەپ ۲- كەللا -  
 كەلايانى، ھەلماتىن - ماتاز - تەبەلانى  
**March/mɑ:tf/n** مانگى ئازار  
**march/mɑ:tf/n** مارشى سەربازى -  
 رۇيشقىنى سەربازى  
**march/v** رىك و پىك دەپرا  
**mare/meə(r)/n** ماين، ماكەر  
**margarine/,mɑ:dʒə'rɪn/n** مارگرين  
**margin/'mɑ:dʒɪn/n** ۱- پەراۋىز -  
 دەھەن - نامىن  
 ۲- جياۋازى - زىدە - يەدەك  
 ۳- لىۋار - سنوور  
**marginal/'mɑ:dʒɪml/adj** كەم بايەخ -  
 بچووك

mall

mall/mæl, mo:l/n كۆمەلنى دوكان  
پىككەمە -

كۆمەلگاي دوكان

mallet/mælit/n چەكوشى دارى

malnutrition/mælnju:'tri:ʃn/n

بى خۇراكى

دەرخواردى خواردى خراپ

malt/mo:lt, mɔlt/n مۇلت:

ئەو دانەوئەيەي بۇ ماوئەيەك

لەئاو ئاو دەھىلدىرىتەو، دوایی

دەكرىتە بىرەو وئىسكى

maltreat/mæl'tri:t/v خراپ مامەلەي

لەگەل دەكا

maltreatment/mæl'tri:tment/n

خراپ مامەلەكرىن

mammal/mæml/n مەمك، كۇ

mammal/n شىردەرەكان

mammal/adj زەبەلاخ : زۇرگەرە

Mammøn/mæmøn/n سامان

man/mæn/n ۱- پىياو - كەس - تەك

۲- مرۇق، مرۇقايەي

۳- مېرد، دوست - سەرباز

man/v ۱- بەگەردىخۇ، ئىش پىن دەكا

۲- پىياو دەنئىرى

manage/mænidʒ/v بەرئۇو دەيا،

هەلدەسورئىنى

دەتوانى - كارى خۇي بەرئۇو دەيا

manageable/mænidʒəbl/adj

ماقول، لەسنورى شىيانە

management/mænidʒmənt/n

كارگىرى - بەرئۇو بەرايەي

دەستەي كارگىرى

manager/mænidʒə(r)/n بەرئۇو بەر،

سەرۇك - بىرىكار

بەرئۇو بەرى تىپى وەرزىشى

manageress/mænidʒə'res/n

بەرئۇو بەر(ئىن) - سەرۇك(ئىن)

manipulation

mandarin/mændərɪn/n ۱- زمانى

يەككەتورى چىنى

۲- جۇرە پرتەقالىكە / مەندەرىن

mandate/mændeɪt/n مائىدەت - ئىقتاد -

راسپاردن

mane/meɪn/n بال/پۇپنەي كەلەباب

mane/mem/n گىيانى مردووان

maneuver=manoeuvre/n مائۇر

manger/meɪndʒə(r)/n ۱- جۇرىكى كايان

جۇ ۲- ئاخۇر

mangle/mæŋgl/v دەشىوئىنى - پارچە پارچە

دەكا

mango/mæŋgəʊ/n مئوئەي مانگۇ

manhole/mænhəʊl/n مەنھۇل

manhood/mænhud/n ۱- قۇئاغى پىياوئىتى

دەرچوون لە قۇئاغى كوپئىتى

۲- ئەدگارى پىياوئىتى

mania/memɪə/n ۱- نەخۇشەيەكى عەقلىيە

مرۇق توش ھەلچوون و توندى دەكا/ھارى

۲- ھەوئەسى - شەيدابوون

۳- دەست لىرەشاندىن

manic/mænik/n شىت و ترسناك - كوشتە

manicure/mænikjuə(r)/n مائىكۇر:

جوانكردىنى ئىنۇكى پەنچەكان

manifest/mænɪfest/v ۱- بە پرونى پىشان

دەدا ۲- دەردەكەي - پەيدانەيى

manifestation/mænɪfe'steɪʃn/n

۱- بەلگە، روخسار

۲- ھىما - دەرکەوتن

manifesto/mænɪ'festəʊ/n مائىفىئىست -

پەياننامەي سىياسى

manipulate/mə'nɪpjuleɪt/v ۱- بەكارامەيى

بەكارى دىئىنى

۲- عەقلى خەلك قۇرخ دەكا

بۇيەرئۇو بەندى خۇي بەكارى دىئىنى

manipulation/mə'nɪpjʊ'leɪʃn/n

فېل، قۇرخەكرىن

| mail                     |                                  |                                 | malignant                             |
|--------------------------|----------------------------------|---------------------------------|---------------------------------------|
| mail/v                   | به پۇستە دەنئىرى                 | make/meik/v                     | ۱- دروست دەكا - پىكىدەھىنى            |
| mailing                  | لىستەى ناوئىشانى پۇست            |                                 | ۲- كار دەكا - وا ئى دەكا - ناچار دەكا |
| list/n                   |                                  |                                 | ۳- بە دەست دىنى - قازانچ دەكا         |
| mailman/meilmən/n        | پۇستەچى                          |                                 | ۴- دادەمەزىنى ۵- دەكا                 |
| maim/meim/v              | برىندار دەكا - لە كار دەخا       | make it                         | لە كاتى گونچار دەكا                   |
| main/mem/adj             | سەرەكى - ھەرگىزىگ                |                                 | ۶- سەردەكەوى                          |
| in the main              | بە شىۋەيەكى كىشى                 | make the bed                    | چىگا چاك دەكا - رادەخا                |
| mainly/meimli/adv        | بە زۆرى اىبە                     | make for sth                    | يارمەتى دەدا                          |
|                          | شىۋەيەكى سەرەكى                  | make fun                        | گالئەى پى دەكا                        |
| main line/n              | ھىلى ئاسنى سەرەكى                | make off                        | خىرا رادەكا                           |
| main/n                   | بۆرى مەزنى گەياندنى ئاۋ - كارەبا | make out                        | دەنوسى                                |
| mainland/meimlənd/n      | بەشى                             | make-up/n                       | خۆى جوان دەكا - ماكياژ دەكا           |
|                          | سەرەكى ولاتى يان كىشۋەرى         | make sth up                     | پىكىدنى -                             |
|                          | بىچگە لە دورگەكەنى دەروەرى       | make up his mind                | دادەھىنى - تەواۋ دەكا                 |
| mainstay/meinstei/n      | پالپىشت                          | make/n                          | برىار دەدا                            |
| mainstream/meimstri:m/n  | پاۋەرى                           |                                 | نەشانەى كۆمپانیا                      |
|                          | بلاۋ - رىگەى باۋ                 | make-believe/n                  | دروستكارۋى ...                        |
| maintain/meim'tein/v     | ۱- بەردەوام                      |                                 | خەيال - خۇۋا ئواندن                   |
|                          | دەبىن ۲- پارەى دەداتى            | maker/meikə(r)/n                | دروستكەر - بەرەمەھىن                  |
|                          | ۳- دەپارزىنى ۴- دەپات دەكا       | makeshift/merkʃɪft/adj          | كاتى /شۋىنگىر                         |
| maintenance/meintənəns/n | پاراستن - پارەدان /ساخپىرى       | make-up/n                       | كەلۋپەنى جوانكارى - ماكياژ /          |
| maisonette/meizə'net/n   | بالەخانەى دوو ئەۋم               |                                 | كەسايەتى                              |
| maize/meiz/n             | گەنەشامى                         | making/meikɪŋ/n                 | ئاھراندن - دروست كىردن                |
| majestic/mə'dʒestɪk/adj  | مەزىن -                          | maladjusted/mælə'dʒʌstɪd/adj    | لەگەن                                 |
|                          | پايە بەزى - ئاياب                |                                 | خەلك ھەلئەكا، ئاسازى، شاز - ئاۋەز     |
| majesty/mædʒəsti/n       | ھەببەت،                          | maladjustment/mælə'dʒʌstɪmənt/n | ئەسازان لەگەل كۆمەل                   |
|                          | خاۋەن شىكۇ                       | malaria/mə'leəriə/n             | مەلاريا - لەرزوتا                     |
| major/meɪdʒə(r)/v        | تايپە تەندى                      | male/meil/adj                   | نەزىر                                 |
|                          | ۋەردەگىرى                        | male/n                          | نەزىرە                                |
| major/n                  | رائد - يەك تانچ                  | male chauvinism/n               | نەزىرەسندى -                          |
| major/adj                | مەزىن - گىرنگ                    |                                 | پىئاۋ پەسندى - شۇقىنىزىمى نەزىراتى    |
| major-general/n          | لىۋا                             | malice/mælɪs/n                  | كىنە، ئازاردانى خەلك                  |
| majority/mə'dʒɔrəti/n    | نۆرە                             | malicious/mə'liʃəs/adj          | كىناۋى - زگ رەش                       |
|                          |                                  | malingering/mə'liŋgə(r)/v       | خۆى نەخۇش دەكا                        |
|                          |                                  | malignant/mə'liŋnənt/adj        |                                       |



## Mm

- M-m/em/ پیتی سیزدهم له ئهلقابای  
ئینگلیزی
- ma'am/mæm, mɑ:m/n خاتوون،  
خانم - دایک
- mac: Mackintosh/'mækiɒtʃ/n  
ماکنتوش
- قابوتی باران: مشه ماما
- macabre/mə'kɑ:brə/adj تۆقینەر -  
ترسینەر/یهیوهسته به مردن
- macaroni/'mækə'rəʊni/n  
مه عکەرۆنی
- machine/mə'ʃi:n/n ۱- نامیئر  
۲- دهسته - ریکخستن
- machinary/mə'ʃi:nəri/n مه کینه کان-  
نامیئر کان، به شه بزواته کانی نامیئر کان
- machine-gun/n ره شاش
- macho/'mætʃəʊ/adj شانازی به  
پیاویتی خوی دهکا
- mackerel/'mækrəl/n جۆری ماسی
- mad/mæd/adj ۱- شینت - عهقل نه خۆش  
۲- گه مره - گه لحو - زۆر توپه  
۳- گیه ره شینۆین ۴- شهیدا - کوشته
- madly/'mædli/adv ۱- شینتانه -  
به هه لچوو نه وه ۲- تا دوا راده
- madness/'mædnəs/n شینتی -  
گه مره یی
- madman/n شینت - گه مره - هه له شه
- madam/'mædəm/n مه دام - خانم -  
خاتوون
- madden/'mædn/v توپه ده کا - بیزار ی ده کا
- made/meɪd/v دروستی کرد
- magazine/'mægə'zi:n/n گوڤار
- maggot/'mægət/n زینده وه ری کرم ناسا  
کرمۆله
- magic/'mædʒik/n پینوپا - جادو
- جادو کهری، نانا سایی
- magic/adj جادووی - نایاب، سه رنج راکیش
- magically/'mædʒikli/adv راهه کردنی  
دژواره
- magician/mə'dʒi:ʃn/n جادو کهر - سحر باز
- magistrate/'mædʒɪstreɪt/n دادوهری پله  
نۆم/ دادپرس
- magnanimous/mæg'nænɪməs/adj  
جوامیئر
- magnet/'mægnət/n موگناتیس
- magnetic/'mægnətik/adj موگناتیسی -  
سه رنج راکیش
- magnetism/'mægnətɪzəm/n هیزی
- موگناتیس
- magnetize/'mægnətəɪz/v ۱- ده کاته  
موگناتیس ۲- سه رنجی راده کیشنی
- magnetic tape/n شریتی کاسیتی -  
شریتی قیدیۆ
- magnificent/'mægnɪfɪsnt/adj مه زن -  
نایاب، زۆر جوان
- magnify/'mægnɪfaɪ/n گه وره ده کا - پیا  
هه لده دا/ ستایش ده کا
- magnification/'mægnɪfɪ'keɪʃn/n  
گه وره کردن
- magnifying glass/n ناوینه ی گه وره کردن
- magnitude/'mægnɪtju:d/n قه باره گه وره،  
گرنگ
- magpie/'mægpai/n قوشقه ر - بالنده
- mahogany/mə'hɒɡəni/n داری جۆری  
ماهوگانی
- maid/meɪd/n خزمه تکار - کاره کهر - نان کهر
- maiden/'meɪdn/n ناهره تی شو نه کردو
- maiden name/n نان ناوی
- ناهره ت پیش شو کردن
- maiden voyage/n یه کهم گه شتی  
پاپۆری نوئی
- mail/meɪl/n پۆسته

**lurk****lurk**/lɜ:k/v خۇي مات دەكا -

كەمىن دادەنن

خۇي مەلاس دەدا - بۆسە دادەنن

**luscious**/'lʌʃəs/adj بەتام - بەلەزەت**lust**/lʌst/adj خۇششانى سىكىس /

ئارەزۇيىكى ئەرادە بەدەر

**lust**/v-n ۱- ئارەزۇي سىكىسى دەكا

۲- ئارەزۇي بەدەست ھېنانى

دەسەلات و ئاويانگى دەكا

**lustful**/lʌstfl/adj سىكىسى -

ئۇر سىكىسى - تامەزۇ

**lustfully**/adv بە تامەزۇيى**lute**/lu:t/n عوود**198****lyrical****luxurious**/lʌg'ʒʊəriəs/adj ئۇر خۇش -

خۇشگوزەران

**luxury**/'lʌkʃəri/n خۇشى - نىعمەت -

ئاسودەيى - رايوردن

**lynch**/lɪntʃ/v يەكى دەكوژى - وادەزانى

ئاوانبارە / ئە سىندارە دەدا بى دادگا

**lyric**/'lɪrɪkl/adj لىرىكى - شاعىرانە -

رۇمانسىيانە

**lyrics**/'lɪrɪks/n پەيغەكانى گۇرانى لىرىكى**lyrical**/'lɪrɪkl/adj ھۇنراوەي گۇرانى /

ھۇنراوەي رۇمانسىيانە

به وفا  
loyally/'lɔ:əli/adv به وفایى -

به دلسوزى  
loyalty/'lɔ:əlti/n وفا، دلسوزى -  
لايه نگرى - خوشويستن

هميکى شيرينه  
lozenge/'lɔ:zɪndʒ/n دهمژرى، نهو کهسانه به کاري دینن که  
کوخيمان لینه يان گهرويان دینش

هيمای فيروونى نوتومبيل  
L-plate/n بزنى  
چهورکردنى مەکینه بۇ نهوى

دهنگى ليوه نهيهت  
lucid/'lu:si:d/adj ۱- پوون و ناشکرا  
۲- ميشک ساف - عمقل تەراو

به پوون و ناشکرايى  
lucidly/adv ميشک بى گهردى  
lucidity/lu:'sɪdətɪ/n

ريکوت - بهخت - شانس  
luck/ʌk/n به بهخت - به شانس /  
lucky/ʌki/adj بهخت هينەر

خوشبهختانه  
luckily/ʌkli/adv خوشبهختانه  
lucrative/'lu:kɹətɪv/adj

به همرمين - پاره هين  
ludicrous/'lu:dɪkɹəs/adj هيچ -  
قه شمه جار

شتن به زمجمهت هملدهگرى يان  
lug/ʌg/v راده کيشى

که لويهلى سفير  
luggage/'ʌgɪdʒ/n تاوچکەى که لويهلى

لای لایه  
lullaby/'ʌləbeɪ/n داری خانوو بهره -  
لumber/'lʌmbə(r)/n تەختە

۱- شيرتین ۲- ناپژد - بن جماس  
lull/ʌl/v ۱- بن دهنگى دهکا  
۲- دهیخوینن - لای لای بۇ دهلی

بن دهنگى له ناكاو/وهستانى له ناكاو  
lull/n لای لایه  
lullaby/'ʌləbeɪ/n داری خانوو بهره -  
لumber/'lʌmbə(r)/n تەختە

۱- تووشى دهکا  
lumber/v

۲- بهرپرسيارىه تى پىن ده سپيزى

۳- به گرانى رى دهکا - به زمجمهت دهروا  
luminous/'lu:mɪnəs/adj برىقه دار -  
درو شاهو

۱- كلؤ كلؤ - پارچه ره ژوو  
lump/ʌmp/n ۲- نهستور بوون - پهلمان - به لبون  
۳- پاروه نان

۱- كو دهكاتوه/خه لکی خرده کاتهوه  
lump/v ۲- هممووان به يهک چاو سهير دهکا

پارچه پارچه - كلؤ كلؤ  
lumpy/adj شتى به ناچارى قه بوون دهکا

گه مژهيى، شيتى  
lunacy/'lu:məsi/n هميفى - مانگيى

گهلؤ گه مژه، شيتانه  
lunatic/'lu:nətɪk/adj نه خووشخانهى شيتان  
lunatic asylum/n نه خووشخانهى نهو کهسانهى نه خووشى  
عه قلیان ههيه

فراقين - نانى نيوه رى - نيوران  
lunch/ʌntʃ/n نانى نيوه رى دهخوا  
lunch/ʌntʃ/v کاتى فراقين

کاتى فراقين - کاتى فراقين  
lunch time/n فراقين - کاتى فراقين  
luncheon/'ʌntʃən/n سى  
lung/ʌŋ/n سهره تانى سى /  
lung cancer/n شيرپه تچهى سى

هیرشى له ناكاو -  
lunge/ʌndʒ/n بزاوتى له ناكاو  
lunge/v به رهو ... هيرش دینى

له ناكاو  
lurch/ɜ:tʃ/n له کاتى تهنگانه  
leave sb in the lurch به جیبى ديلی/بزاوتنیکى له ناكاو به رهو لایهک  
به لا دهکوى

سهرنج راکيشان  
lure/ʌə(r)/n به لادا بردن - له رى لادان/چه واشه  
لure/ʌə(r)/v چه واشهى دهکا

هملده خه ل تينى - مهنده هوشى دهکا  
lurid/'lu:ɹɪd/adj ۱- تو قينەر  
۲- رهنگى برىقه دار

|                               |   |   |
|-------------------------------|---|---|
| lose                          | 196   | loyal   |
| lose your life/v              | دەكۆزىڭنى   | ۲- شەيدايى - خۇشەويست ۲- ئازىز  |
| lose your place/n             | شويىنى خۇي لە دەست دەدا                                 | خەزى ئى دەكا خۇشى دەوى  |
| a losing battle               | شەپتىكى دۇپاۋ كۇششىكى سەرنەكەوتوو                       | دەكەۋىتە داۋى ئەقىنى  |
| loser/'lu:zə(r)/n             | دۇپاۋ   | پەيوەندى ئەقىنى - پەيوەندى سىكىسى   |
| loss/lɒs/n                    | لە دەست دان - دۇراندن                                   | ۱- چىرۇكى ئەقىنى ۲- چىرۇكى سىكىسى   |
| lost/lɒst/v                   | لە دەستى دا، ونى كرد - دۇراندى                          | love/v خۇشى دەوى - ئەشقى دەبى   |
| lost property/n               | ئوسىنگە شتى ون بوو                                      | lovely/'lʌvli/adj جوان - قەشەنگ/ خۇشى - دلپۇتەنەر   |
| lot/lɒt/n: the lot            | ھەموو   | loveliness/'lʌvlɪnəs/n جوانى - سەرنىج راكىشان   |
| lot/pron                      | زۇر، ژامايەكى زۇر                                       | lover/'lʌvə(r)/n ئاشق - دۇست/ ئاشقى (مۇسقا) - شەيدا   |
| lot/adj - adv                 | زۇر - بو زۇردى  | low/ləʊ/adj ۱- نزم - نەوى ۲- كەم - ھىچ نا- قۇپ ۲- بى رىز - بى ئابروو ۴- نزم - ھىمن ۵- نوزەىدى - خەمۇك - نەساغ ۶- نزم - گىزى نزم |
| lot/n                         | ۱- كۇمەلەيەك - گوزەران ۲- چارە نوس - پارچە شتپارچە زەوى | lower-case/adj پىتى بچوك  |
| lotion/'ləʊʃn/n               | كەل و پەلى جوانكردن شۇرەر                               | lower-class/adj چىنى خوارەو (چەساۋە - پىرۇلىقاريا) - كرمانج - رەنجبەر   |
| lottery/'lɒtəri/n             | يانسىپ  | low-key/adj سادەو ساكار   |
| loud/laʊd/adj                 | بەرز، بەھەرا - بەھەراۋ ھۇريا                            | lowland/'ləʊlənd/n زەوى نزم   |
| loud/adv                      | بە دەنگى بەرز   | lowtide/n داكشان - شەپۇلى دەريا/ نزمترىن ئاستى دەريا  |
| loudness/n                    | ھاژە ھاژ - دەنگە دەنگ - كارەگار                         | low/adv بەرەو يان لە بارى نزمىدا چىنەكانى دەنگ نزمتر دەبى...  |
| loudspeaker/'laʊd'spi:kə(r)/n | دەنگ بەرزكەر  | lowlying/adj زەوى نزم - نزمكى ئاستى دەريا   |
| lounge/laʊndʒ/n               | ۱- ژوروى دانىشتن ۲- ھۇلى چاۋەروانى                      | low paid/adj كەم دەرامەت - داھانى كەمە  |
| lounge/laʊndʒ/v               | بەبى تاقتى رادەۋەستى يان دادەنىشى - پالدەكەۋى           | low/ləʊ/n ئاسى نزم - دابەزىن  |
| louse/laus/n                  | ئەسپى   | low-down/'ləʊdaʊn/adj ۱- راستى يەكان / زانىبارى نەپتى ۲- ئاپەستد - سووك ژۇرەو - بىلەو / نزمتر                                   |
| lousy/'laʊzi/adj              | ۱- زۇر خراپ - ماندو ھىلاك ۲- كۇن - خەۋالو               | lower/'ləʊə(r)/adj ۱- نزم دەكاتەو - نەوى دەكاتەو ۲- كەم دەكاتەو - پۇزەى نزم دەكاتەو   |
| lout/laʊt/n                   | گىل - گەۋج، بى ئابرووى                                  | loyal/'lɔɪəl/adj دلسۇز - لايەنگر -  |
| lovable/'lʌvəbl/adj           | ۱- خۇشەويست ۲- لە دلا نزمك - بەردل                      |   |
| love/lʌv/n                    | ۱- خۇشەويستى - ئەقىنى                                   |   |

|                          |  |
|--------------------------|--|
| log                      | دەرچوون له کۆمپيوتەر                             |
| logarithm/'lɒgərɪðəm/n   | لوگاریتم   |
| loggerheads/'lɒgəhedz/n  | به توندی-جیاواز- دژ- دەبی لهگەن                  |
| logic/'lɒdʒɪk/n          | لۆژیک- زانستی ژیری- بهکارهینانی عقل              |
| logical/'lɒdʒɪkl/adj     | ۱- ماقوول- لۆژیکانه                              |
| logo/'lɒgəʊ/n            | هیتما، دروشم                                     |
| loiter/'lɔɪtə(r)/v       | دەسوریتنەوه بێ کارو مەبەست- چاوه نەپییۆ          |
| lollipop/'lɒlɪpɒp/n      | مژژە   |
| lone/ləʊn/adj            | به تەنیا، به تەنی                                |
| loner/'lɒnə(r)/n         | گۆشەگیر-   |
|                          | ئەو کەسە ی پێیخۆشە بەتەنیا بێ                    |
| lonely/'ləʊnli/adj       | ۱- تەنیاپی ۲- پەژار- گۆشەگیر                     |
| lonesome/'ləʊnsəm/adj    | ۱- هەست ۲- خەمۆک بەتەنیا کردن                    |
| long/lɒŋ/adj             | دریژ   |
| long-distance/adj        | ماوەی درێژ                                       |
| long-jump/n              | بازدانی درێژ                                     |
| long-range/adj           | ماوەی دوور                                       |
| long-sighted/adj         | دووربین  |
| long/lɒŋ/n               | ماوەی درێژ                                       |
| long/adv                 | بۆماوەیەکی درێژ/ له ماوەیەکی دوورەوه             |
| long/v                   | به تەوسەوه، بەشەوقەوه/دەپەوی...                  |
| longing/'lɒŋɪŋ/n         | تەوس- شەوق- ئارەزوونگی زۆر                       |
| longitude/'lɒndʒɪtjuːt/n | هێلی درێژی جوگرافی                               |
| loo/luː/n                | دەستار- ئاو دەست                                 |
| look/lʊk/v               | ۱- تەماشایەکی ۲- وایپێدەچی ۳- دەرگەری- له- بەرەو |
| look                     | ۱- چاودێری دەکا                                  |

|                          |  |
|--------------------------|--|
|                          | after/v  |
|                          | ۲- ئاگای لێدەبی ۲- گرنگی پێ دەدا                   |
| look/n                   | ۱- تەماشاکردن ۲- گەران ۲- سیمما                    |
|                          | ۴- روخسار- روالەتە- شێواز                          |
| looks/lʊks/n             | روخساری مرقۆ                                       |
| lookout/'lʊkaut/n        | چاودێر   |
| Look out!                | ئاگادار بە/ وریا بە                                |
| loom/luːm/n              | مەکیهێ تەون- چنێن                                  |
| loom/v                   | وەک تارمایی دەرئەمکەئ/ تارمایی... دانەگرتی         |
| loony/'luːni/adj - n     | شیت- گەمژە   |
| loop/luːp/n              | ئەلقە، گرتی  |
| loop/v                   | دەکاگەتە گرتی- ئەلقە- پارزە- گرتی دەدا- توند دەکا  |
| loophole/'luːphəʊl/n     | کەلێن، دەریازگە                                    |
| loose/luːs/adj           | ۱- بەرەملا- گرتی ئەدراو ۲- خاوە- پەرش و بلۆ- کراوە |
| loosely/'luːsli/adv      | ۱- بەشێوەیەکی بەرەلا ۲- بە پەرش و بلۆی دەکاگەتەوه- |
| loosen/'luːsn/v          | گرتی دەکاگەتەوه- شل دەکاگەتەوه                     |
| loot/luːt/n              | تالان (تالان و بێرێ)- درزین                        |
| loot/v                   | تالان دەکا   |
| lop/lɒp/v                | دەپێتەوه/ئ/ دەکاگەتەوه                             |
| lopsided/'lɒp'saɪdɪd/adj | بەلایەکی کەوتو                                     |
| lord/lɔːd/n              | دەسەلاتدار/زەنگین                                  |
| the lord                 | خودا- لۆرد   |
| the lords                | ئەنجومەنی لۆردان                                   |
| lordship/'lɔːdʃɪp/n      | حەزرەت، لۆردیتی- خانەوادەیی                        |
| lorry/'lɒri/n            | لۆری   |
| lose/luːz/v              | ۱- لەدەست دەدا ۲- وون دەکا ۲- دەدۆزین              |
| lose your head/n         | نیگەرانی دەبی                                      |
|                          | سەری ئی دەشیوی                                     |
| lose heart               | بێ وەر دەبی  |

|                         |  |   |
|-------------------------|--|---|
| live together           | پنځهوه دهرژين  | ناوچهيي، دانيشتووي ناوچه  |
| livelihood/'larvlihud/n | گوزهران  | له سنوري ناوچه  |
| lively/'larvli/adj      | ۱- زيندو- چالاک<br>۲- به پيټ- پيندار                       | دهسه لاتدارانې ناوځو<br>کاربه دهستانې ناوچهيي   |
| liven/'larvn/v          | دهگه شپيتهوه-<br>دهبوژيتهوه- به چالاک دهکوي                | تهله فونې ناوځويي   |
| liver/'livə(r)/n        | چهرگ:<br>پاکرکه ره ره ي خوځين                              | حکومه تي ناوچهيي<br>حکومه تي همريمي   |
| liver sausage/n         | چهرگي بز او  | کاتي ناوځو  |
| livestock/'livstɒk/n    | مېرو مالآت/<br>په ره واله                                  | گه مارو دده له-<br>چهخت دهکا  |
| living/'liviŋ/adj       | ۱- زيندو-<br>هيشقا دهژي                                    | شوځني ديار دهکا- دهکويته  |
| living/n                | ۲- گوزهران- رزي  | ۱- شوځين- هوار<br>۲- گهران به دواي  |
| living-room             | دپوه خان، ژورې دانيشتن                                     | ۱- قوغل<br>۲- نهو په شه ي رويار يان   |
| lizard/'lizard/n        | مارمېنکه- مارمېلوق   | جوگا که ناستي ناو دهگوي   |
| load/ləʊd/n             | بار- بارې- ژماريه کي زور                                   | قوغل ددها-  |
| load/v                  | بار دهکا- بار وهر دهگوي<br>ديسک دانهگوي- پر دهکا           | له ناو... دانه ني- زينداني دهکا   |
| loaded/ləʊdɪd/adj       | بارکراو  | لوکر  |
| loaf/ləʊf/n             | سه موون- کوليرا  | ملوانکه- خوناوکه  |
| loan/ləʊn/n             | ۱- قهرده- خواستن- دان                                      | کل، کولنه   |
| loan/v                  | قهره ددها، (کتيب) دهخوازي له                               | ۱- خانوي دهرگوان<br>۲- خانوي گوند بؤ راوکه ران  |
| loathe/ləʊð/v           | بيزي ده پيټهوه-<br>رقي نيده پيټهوه                         | ۳- ژورې دهرگوان   |
| lob/lɒb/v               | توځي له سر سرې<br>نه ياره کي ناوا دهکا                     | ۱- ژورې له مالي بهکري دهگوي<br>۲- چي خوي دهگوي- دهسه که ني<br>گله يي دهکا                               |
| lob/n                   | کهوتني توپ   | کرچي ناو ماځن   |
| lobby/'lɒbi/n           | ۱- هوځ- قاوش ۲- لويي                                       | مال، شوځني ژيان و گوزهران   |
| lobby/v                 | گوشار دهخا ته سر   | ژورې بهکري دان  |
| lobe/ləʊb/n             | بهزي بنهوه ي کوي<br>کرکراگي گوي                            | ژورې ژير خانوي/بنه مچن  |
| lobster/'lɒbstə(r)/n    | قرژانگي دهر يا،<br>که رکه دهن<br>گوشني قرژانگ و که رکه دهن | ۱- قه دي دار- داري سوتان<br>۲- توځماري پوداوه کان (له که شتي يان فرؤکه)                                 |
| local/'ləʊkl/adj        | ناوهځويي- خؤمانه   | شتي دهنوسې له توځماري پوداوه کان<br>دهست به کار دهکا له کؤمپيوته ر<br>چوونه ناو (به رنامه ي کؤمپيوته ر) |

|                            |  |                            |   |
|----------------------------|--|----------------------------|---|
|                            | ۲- زمانزان- زمانناس.                               | listlessly/adv             | بى تاقەتانه، يەساردى  |
| linguistic/lin'gwɪstɪk/adj | زمانهوانى  | lit/lɪt/v                  | دادەگىرسىنىڭ  |
| linguistics/n              | لىنگۋىستىكەنىمى زانستى                             | literacy/'lɪtərəsi/n       | ۱- تواناى نوسىن و<br>خوئىندەنەۋە ۲- خوئىندەۋارى                           |
| lining/'laɪnɪŋ/n           | زمان- زمانهوانى- زمانناسى                          | literal/'lɪtərəl/adj       | رەسەنى- ۋەرگىرانى<br>ۋشە بە ۋشە   |
| link/lnk/n                 | ۱- يەك ئەلقە ئە زنجىرە<br>۲- بەستەر- پىنگەۋەگرىدەر | literally/'lɪtərəli/adv    | ۋشە بە ۋشەىى  |
| link/v                     | پىنگەۋە دەبەستى- گرىدەدا                           | literary/'lɪtərəri:/adj    | ئەدەبى- ۋىزەىى  |
| linoleum/'lɪnəʊliəm/n      | زەۋى   | literate/'lɪtəət/adj       | خوئىندەۋار- رۋشنىر  |
|                            | داپۋش- مافور پايەخ                                 | literature/'lɪtrətʃə(r)/n  | ئەدەب-<br>بأۋۋكرۋەكان- چا پكرۋەكان  |
| lion/'laɪən/n              | شىر  | litre/'li:tə(r)/n          | لىتر  |
| lioness/'laɪənəs/          | دىلە شىر- شىرى مى                                  | litter/'lɪtə(r)/n          | ۱- پاشماۋە- پاشەزۇك<br>۲- پەرە كاغەز<br>۳- ھاۋتەمەن- پىنگەۋە ئە داىك بوون |
| lip/lɪp/n                  | لىۋ- لىۋار   | litter/v                   | پىسى دەكا   |
| lip-read/v                 | بە جولەى لىۋ لە<br>مەبەست دەكا/لىۋخوئىن            | litter bin/n               | تەبلەى پىسايى   |
| lipstick/'lɪpstɪk/n        | لىۋ سۈركەر- سۇۋار                                  | litter-lout : litter bug/n | ئە كەسەى<br>پىسايى لە شوئىنى گشتى فرى دەدا                                |
| liquid/'lɪkwɪd/n           | شلە  | little/'lɪtl/adj           | ۱- بچۈك- كورت<br>۲- بچۈك- كىچ - لاۋ                                       |
| liquid/adj                 | شل   | little/det                 | كەم- كەمى لە  |
| liquidate/'lɪkwɪdɪt/v      | دادەخا-<br>قەپات دەكا- دەكۋى                       | little/pron                | كەم- بە شىكى كەم  |
| liquidation/'lɪkwɪ'deɪʃn/n | ۱- حساب داخستەن<br>۲- لەناۋ بردن- كوشتەن           | little/adv                 | بەكەمى- كەمىك   |
| liquidize/'lɪkwɪdaɪz/v     | شل دەكەتەۋە  | little by little           | بەرە بەرە- لەسەرخۇ  |
| liquidizer/v               | شلەكەرەۋە  | live/laɪv/adj              | ۱- زىندۋ- زىندى<br>۲- ھىشتا ئەتەقەتەۋە<br>۳- كارەبادار- راستەخۇ- ئىكسەر   |
| liquor/'lɪkə(r)/n          | ئارەق- مادەى<br>سەرخۇش كەر                         | live/adv                   | بەراستەخۇ   |
| lisp/lɪsp/n                | پسەپس<br>(دەنگى س دەكەتە ت)                        | live/lɪv/v                 | ۱- دەزى- دادەنىشى<br>۲- نىشتەجى ئە . .<br>خۇشى لەزىان دەبىنىن             |
| list/ɪst/n                 | لىستە  | live on                    | ۱- ھىشتا زىندۋە- دەزى<br>۲- ھەر دەزى                                      |
| list/v                     | دەخاتە لىستەۋە                                     | live on sth                | دەزى لەسەر- دەزى بە   |
| listen/'lɪsn/v             | كۋى دەداتى- كۋى دەگرى                              |                            |   |
| listen/n                   | كۋى گرتەن  |                            |   |
| listener/n                 | بىسەر، كۋىنگر                                      |                            |   |
| listless/'lɪstləs/adj      | ماندۋ، بى تاقەت،<br>شەكەت                          |                            |   |

|                                |  |
|--------------------------------|--|
| lighter/'laɪtə(r)/n            | چەرخ   |
| lightning/'laɪtnɪŋ/n           | بروسكە   |
| lightning/'laɪtnɪŋ/adj         | ھېزىشى<br>لەنكاو- بروسكە ئاسا  |
| like/laɪk/v                    | خۆشى دەوى- دەيەوى  |
| likeable, likable/'laɪkəbl/adj | نەرم- دلخۆشكەر- بەكەيف   |
| like/prep                      | وەك يەك- كت و مت<br>- وەك لىنى چاۋەرى دەكرى                          |
| like/laɪk/adj                  | وەك  |
| like/adj                       | ھەمان  |
| like/n                         | ھاوتا/ھاوشان   |
| likelihood/'laɪklihʊd/n        | شىمانە-<br>رېتىچون   |
| likely/'laɪkli/adj             | چاۋەرىكراۋ   |
| likely/adj                     | گونجاۋ- شىمانەكراۋ   |
| like/'laɪkən/v                 | پىن دەچى   |
| likeness/'laɪknəs/n            | پىنچىچون   |
| likes and dislikes             | ويست و<br>نەويستەكانى مرۇۋ/خۆشى و ترشى<br>خۆشەويست و نەيارەكانى مرۇۋ |
| likewise/'laɪkwəɪz/adv         | ھەمان-<br>ھەرەھا   |
| liking/'laɪkɪŋ/n               | شەيدايى  |
| lilac/'laɪlək/n                | ۱- گۈلى يىلاق-<br>رەنگى لىلاقى ۲- نەرخەۋانى تارىك                    |
| lily/'lɪli/n                   | رۈەكى زەنبە- شىلېر/<br>گۈلى سېپى                                     |
| limb/'lɪm/n                    | قاچ يان باسكى مرۇۋ/پەل<br>يەكى لە نەقە سەرەكەيەكانى دار              |
| lime/'laɪm/n                   | ۱- كەلس ۲- دارى زىزفون<br>۳- لىمۇئاسا                                |
|                                | ۴- رەنگى كەسكى بەرە زەرد   |
| limelight/'laɪmlaɪt/n          | روناكى سەر<br>شانق   |
| in the limelight               | ۱- دەكەۋىتە بەر<br>روناكى ۲- گرنگى پى دەدرى                          |

|                          |   |
|--------------------------|---|
| limerick/'lɪmərɪk/n      | پىنچ خىشتەكى/<br>چۆرە ھۇزۇنلىكى گالتەيىيە   |
| limestone/'laɪnstəʊn/n   | بەردى بىنا-<br>بەردى كەلس   |
| limit/'lɪmɪt/n           | سئور- تىخوپ- دوا سئور   |
| within limits            | لە سئورى زىرىدا<br>لە سئورى ماقولەيت دا   |
| limit/v                  | دىار دەكا   |
| limited/adj              | دىارى كراۋ- سئور دار  |
| limited company/n        | كۆمپانى سئوردار   |
| limitation/'lɪmɪ'teɪʃn/n | سئور- قەيد-<br>چوار چىۋە، سئورى دەسەلات- كىماسى   |
| limousine/'lɪməʒiːn/n    | ئۇتۇمبىلى لىمۇزىن   |
| limp/'lɪmp/adj           | رۇكاۋ- وەريو/سىست   |
| limp/v                   | دەشەلى/ئارىك دەروا  |
| limp/n                   | شەل/شەلىيى  |
| line/'laɪn/n             | ۱- ھىلى ۲- رىز<br>۳- دىر ۴- ھىلى ئاسنى<br>۵- رىكا- رىپەو- ھىلى گواستەۋە<br>۶- بەرە چەنگ                         |
| line/v                   | ۱- لۇچ دەپن- دەموچاۋى چورچ دەپن<br>۲- رىز دەپەستى- رىزدەپن- لەسەررەدەۋەستى<br>۳- ئاۋ پۇش دەكا ۴- خەت و خىچ دەكا |
| lineman: linesman/n      | چاۋدىر لە تۇپانى<br>ئاۋمىۋانى سەرئىل- لاين مان  |
| linen/'lɪnɪn/n           | كتان- قوماشى كتان<br>چەرچەف- قوماشى سەرئىز- سەرئىن  |
| liner/'laɪnə/n           | كەشتى- پاپۇر  |
| liner/n                  | بەر- بىنپۇش   |
| linger/'lɪŋə(r)/v        | ۱- لەشۋىنى يۇ<br>ماۋەيەكى زۇر دەمىنئەتەۋە<br>۲- ماۋەيەكى زۇر خەرىك دەپن بە...                                   |
| lingerie/'læŋzəri/n      | جلى زىرەۋى<br>ئافرەت- ئەتەك- بن كراس  |
| linguist/'lɪŋgwɪst/n     | ۱- ئەۋ كەسەي<br>بەھرەي فېزىۋونى زمانى ھەيە  |



کتبخانه‌ی تاييبت  
 librarian/laɪ'breəriən/n  
 ئەمبنداری گشتی / بەرپرسي کتبخانه  
 lice/lais/n  
 ئەسپى - ئەسپىن بەکان  
 licence/'laɪsəns/n  
 ۱- مۆلەت  
 ۲- مۆلەتى ئىخوپرین  
 license/'laɪsəns/v  
 ۱- مۆلەتى دەداتى  
 مۆلەتى ئىخوپریشى بۆ دەردىڭىز.  
 lick/lik/v  
 دەلئىستىتەمە - لىكى پىندا دەدا  
 lick/n  
 مژىن - لىسانەمە  
 lid/lid/n  
 داپۇش - قەپاغ/  
 چەرمى سەرچاۋ/پىشتەچاۋ  
 lie/laɪ/v  
 درۆدەكا  
 lie/n  
 درۆ  
 lie/v  
 رادەكشى - پالەدەكەرى  
 lieutenant/lef'tenənt/n  
 ئەفسەرى  
 پەلە يەك  
 life/laɪf/n  
 ۱- ژيان - زىندو - ساخ  
 ۲- گىيان - بوون ۲- ژيان - ئەزموون  
 ۴- ژيان - بوون و مردن  
 ۵- ژيان - گوزەران  
 ۶- ژيان - ژياننامە  
 lifeless/'laɪfləs/adj  
 بى ژيان - مردو  
 life and death/adj  
 ژيان و مردن -  
 زۆر گزىنگ  
 lifebelt/'laɪfbelt/n  
 چوپى زىگار كىردن  
 lifeboat/'laɪfbəʊt/n  
 بەلەمى زىگار كىردن  
 life cycle/'laɪfsaɪkl/n  
 بازىنى ژيان -  
 سوپى ژيان  
 life expectancy/n  
 تەمەنى  
 رەچاۋ كراۋ  
 lifeguard/'laɪfgɑ:d/n  
 زىگار كىر  
 life jacket/n  
 چاكيىتى زىگار كىردن لە ئاۋ  
 lifelike/'laɪflaɪk/adj  
 كەت و مت،  
 دەقاۋدەق ۋەك خۇى ۋەك ئەۋەمى رەسەن  
 lifeline/'laɪflaɪn/n  
 گورىسى ژيان  
 (زىگار كىردن) گورىسى تەنگانە

lifelong/'laɪflɒŋ/adj  
 ھەمۋو ژيان - ھەمىشە  
 lifesize/adj  
 ھەمان قەبارە  
 lifespan/'laɪfspæn/n  
 تەمەن  
 lifestory/'laɪfstɔ:ri/n  
 ۱- ژياننامە  
 ۲- شىۋازى گوزەران  
 lifetime/'laɪftaɪm/n  
 ماردى ژيان  
 lift/lɪft/v  
 ۱- بەرز دەكاتەمە ۲- دەگوزىتەمە  
 ۳- پەرش و بلاۋ دەپىن ۴- دەردىڭى  
 ۵- ھەلدەۋە شىڭىتەمە  
 lift/n  
 ۱- بەرز كىردىمە - گواستىنەمە  
 ۲- بەرز كەرمەمى كارمىيى  
 ۳- سوار بوونى ئۆتۈمبىل ۴- وزەبەرز كىردىمە  
 lift off/n  
 دەرچونى روكتىت  
 ligament/'lɪgəmənt/n  
 ۱- ھەلگىرى ئىسكەكان  
 ئىسك بەند  
 ۲- بەستەرى ئىسكەكانى مروزە و گىيانەۋەر  
 light/laɪt/n  
 روناكى - چىرا - شىخاتە - چەرخ  
 light  
 روناك - بوون - رەنگى كراۋە/  
 رى پىشاندىر  
 light/v  
 دادەگىرسىنى - روناك دەكاتەمە  
 lighting/'laɪtɪŋ/n  
 روناكى  
 light/adj  
 ۱- سووك/قورس نىيە  
 ۲- سووك - كەمە - قەربەلغ نىيە  
 ۳- نەرم - ئاسان - تەنكاۋ - قوۋل نىيە  
 ۴- رەنگ كراۋە  
 light/adj  
 بارسووك/بى بار  
 lightly/adv  
 ۱- بەنەرمى  
 ۲- بە گالنتە ۲- بە نەنقەست  
 lightness/n  
 نەرمى، گالنتە، خۇشى  
 light headed/adj  
 ۱- سەرى كىز دەپىن/كىز  
 ۲- سەرى دەسۋى/اۋپ  
 light-hearted/adj  
 ۱- كەيف خۇش -  
 ۲- شاد ۲- گالنتەچى - قۇشمەچى  
 light weight/'laɪtwɛɪt/n  
 كىشى كەم،  
 سووكە كىشى  
 lighten/'laɪtn/v  
 ۱- كىشى كەم دەپىن  
 ۲- روناكتر دەپىن

**leniently****leniently/adv** سزایه‌کی سووکی دودا**lens/lenz/n** ناوینه**lent/lent/v** قهردی دا**lentil<sup>1</sup>/lentil/n** نیسک**leo/li:əu/n** بورجی شیر**leopard/lepəd/n** پلنگ**leopard<sup>2</sup>/li:tə:d/n** جلی راهینان / مایو**leper<sup>1</sup>/lepə(r)/n** گولی-گرو**leprosy/leprəsi/n** نه‌خوشی گولی /

گه‌ری

تووشی پیست و دهمار دهبی

**lesbian/lezbian/n** مالوس، نافره‌تیکه

له روی سیکسیه‌وه سمرنجی

نافره‌تیکی تر راده‌کیشن.

**less/les/pron - det** که‌متر، ژماره‌ی

که‌متر

**less/adv** تا کاتیکی که‌متر**less and less** تا دی که‌متر دهبی

هتا تا دی بچوکتز دهبی له...

**lessen<sup>1</sup>/lesn/v** که‌م ده‌کا، هیور ده‌کا،

که‌م ده‌کاته‌وه

**lesser<sup>1</sup>/lesə(r)/adj - adv** به پله‌یه‌کی

که‌متر

**lesson<sup>1</sup>/lesn/n** وانه، پند**let/let/v** ری دودا- به‌ری دودا

دهی / دهبی

let's

**let/v** به‌کری دودا!**lethal<sup>1</sup>/li:θl/adj** کوشنده- بکوژ**leukaemia/lu:'ki:mia/n** بکوژ-

سهره‌تانی خوین

**level/levl/adj** راست- هه‌مان ناست

له‌به‌ری...

**level/n** ناست- ریژ-ه قات- نه‌وم**level/v** راست ده‌کا، گری ناهیلن،

ریک ده‌کا

**lever<sup>1</sup>/li:və(r)/n** به‌ری‌که‌روه

- ده‌سکی - دوگمه‌ی کارپیکردنی نامیر

**lever/v** ده‌جولینن، به‌ری ده‌کاته‌وه**leverage<sup>1</sup>/li:vərɪdʒ/n** هیژنی یان گوشاری

به‌ری‌که‌روه

**levy<sup>1</sup>/levi/v** ده‌سه‌پینن،

باج کوژده‌کاته‌وه، باج وهرده‌گری

**liability<sup>1</sup>/laɪə'bɪləti/n** ۱- به‌ری‌سیاری

۲- کیشیه‌کی گه‌روه - بارگراسی

**liable<sup>1</sup>/laɪəbl/adj** ۱- به‌ری‌رس به‌ینی یاسا

۲- دوچار. ۲- شیماننه ده‌کری

به‌ری‌سیار له روی یاسایی‌یه‌وه

**liaise/li'eɪz/v** ۱- په‌یوه‌ندی‌کی به‌ده‌وامی

هه‌یه له‌گه‌ل... ۲- به‌به‌ده‌وام زانیاری دوداتن

**liaison/li'eɪzn/n** ۱- په‌یوه‌ندی نیوان

دوو به‌شی جیای سوپا.

۲- په‌یوه‌ندی سیکس نیوان ژنو پیپا

**liar<sup>1</sup>/laɪə(r)/n** دروژن**libel<sup>1</sup>/laɪbl/n** ۱- نا‌وابانگی زباندن- که‌مکردن

۲- درو هه‌لپه‌ستن

**libel/v** ۱- نا‌وابانگی ده‌زینن

۲- درو‌ی یو هه‌لپه‌به‌ستی

**liberal<sup>1</sup>/lɪbərəl/adj** ۱- لیبرال، نازاد‌یخواز

۲- لیپورده

۳- ده‌ست بلو- مه‌رد، سه‌خی ته‌بیعت

۴- چاو‌تیر

**liberalism<sup>1</sup>/lɪbərəlɪzəm/n** لیبرالیته**liberally<sup>1</sup>/lɪbərəli/adv** به‌سه‌خاوت- به‌زوری**the liberal democrat/n** پارسی

لیبرالی دیموکراتی

**liberate<sup>1</sup>/lɪbəreɪt/v** نازاد ده‌کا**liberated/adj** بی‌کوژت، نازاد**liberation<sup>1</sup>/lɪbə'reɪʃn/n** ری‌گاری‌کردن**liberator/n** نازاد‌یخواز، ری‌گاری‌کر**liberty<sup>1</sup>/lɪbəti/n** نازادی**libra<sup>1</sup>/li:brə/n** بورجی تهراند**library<sup>1</sup>/laɪbrəri/n** کتیبخانه‌ی گشتی /

|                         |                                 |
|-------------------------|---------------------------------|
| leave/n                 | بەجىن بېتە ۲ - دۈادەخا          |
| leaves/n                | مۆلەت                           |
| leavings/'li:vɪŋz/n     | گەلەي دار                       |
| lecture/'lektʃə(r)/n    | پاشماۋەكان                      |
| lecture/v               | دەرس - وانە                     |
| lecturer/'lektʃərə(r)/n | وانە دەدا - وانەك پېش           |
| led/led/v               | كەش دەكا                        |
| ledge/ledʒ/n            | وانەبېز                         |
| leek/li:k/n             | راپەرى كىرد                     |
| left/left/v             | ۱ - لىۋارى بەردىن               |
| left-luggage office/n   | ۲ - بەرپەنچەرە - بن پەنچەرە     |
| leftovers/'leftəʊvəz/n  | كەمەر - قورامە                  |
| left/adj                | بەجىنى ھېشت                     |
| left/adv                | نوسىنگەي                        |
| the left                | دانانى كەل و پەل                |
| left hand/adj           | بەرمارە                         |
| left handed/adj         | چەپ                             |
| left wing/n             | بەرەو چەپ - لايەنى چەپ          |
| left wing/adj           | چەپەرەو - پارتى چەپ             |
| leg/leg/n               | دەستە چەپ                       |
| legacy/'legəsi/n        | چەپانى - چەپە                   |
| legal/'li:gl/adj        | بائى چەپ لە پارتى سىياسى        |
| legality/li:'gæləti/n   | چەپەرە                          |
| legalize/'li:gəlaɪz/v   | ۱ - لاق - قاچ                   |
| legend/'ledʒənd/n       | ۲ - قۇناغىك، شونىك              |
| legend/'ledʒənd/n       | مىرات/سپاردە                    |
| legend/'ledʒənd/n       | ياساسى - شەرى                   |
| legend/'ledʒənd/n       | ياساسى -                        |
| legend/'ledʒənd/n       | شەرىعت                          |
| legend/'ledʒənd/n       | دەيكاتە ياساسى،                 |
| legend/'ledʒənd/n       | بەشەرى دەيكا                    |
| legend/'ledʒənd/n       | ۱ - ئەفسانە -                   |
| legend/'ledʒənd/n       | ئەفسانەكان                      |
| legend/'ledʒənd/n       | ۲ - مۇقە يان روداۋىكى بەناۋبانگ |
| legend/'ledʒənd/n       | ۱ - ئەفسانە -                   |
| legend/'ledʒənd/n       | ئەفسانەكان                      |

|                             |                                  |
|-----------------------------|----------------------------------|
| legendary/'ledʒəndri/adj    | ۱ - ئەفسانەيى                    |
| leggings/'legɪŋz/n          | ۲ - زۆر بەناۋبانگ                |
| legible/'ledʒəbl/adj        | پانتۇنى سترىجى نافرەت            |
| legibility/'ledʒə'bɪləti/n  | خوئىنراۋ، پوون                   |
| legibly/'ledʒə'bɪli/adv     | خەت پوونى -                      |
| legion/'li:dʒən/n           | ئاسان خوئىندەرە                  |
| legislate/'ledʒɪslert/v     | بەشىۋەيەك                        |
| legislation/'ledʒɪs'leɪʃn/n | بخوئىندىتەۋە - بەخەتىكىباش       |
| legitimate/'lɪ'dʒɪtɪmət/adj | ۱ - تىپى سەربازى                 |
| legitimately/adv            | ۲ - ھەشامەت، ئاپورەي خەك         |
| leisure/'leɪʒə(r)/n         | ياسا دادەنى                      |
| at your leisure             | ياسادانان                        |
| leisurely/adj               | ۱ - مىدالى بە                    |
| leisure centre/n            | دايك و باۋك - ۲ - ماقول - ياساسى |
| lemon/'lemən/n              | بەشىۋەيەكى ماقول                 |
| lemon-squeezer/n            | كاتى بىنكارى،                    |
| lemonade/'lemə'neɪd/n       | كاتى ھەۋانەرە                    |
| lend/lend/v                 | كە دەرفەتت بوو                   |
| lender/'lendə(r)/n          | ئەسەرخۇ - بىنپەلە                |
| length/leŋθ/n               | مەلپەندى                         |
| at length                   | چالاكى وەرزىشى                   |
| lengthen/'leŋθn/v           | لىمون                            |
| lengthy/'leŋθi/adj          | كوشەرى لىمۇ                      |
| lenient/'li:niənt/adj       | squeezer/n                       |
| lenience/'li:niəns/n        | كوشىنى لىمۇن                     |
|                             | لىمۇنىغازى -                     |
|                             | خۇشاۋى لىمۇن                     |
|                             | قەرد دەدا - قەرد وەردەگرى        |
|                             | قەردەر                           |
|                             | درىزى                            |
|                             | بە درىزى                         |
|                             | درىزىدەكاتەرە                    |
|                             | زۆر درىزى، بە درىزى              |
|                             | مىپەرەبان - سووك                 |
|                             | سووك                             |
|                             | مىپەرەبانى،                      |
|                             | لىپوردەيى                        |

lay man/n پياري ناسايى

lay/v-lie پالکەوت، راکشا

layabout/'leɪəbaʊt/n تەمبەل و تەمەزەل

lay-by شويىتى ۋەستانى ئۆتۈمبيل  
لە لارى

layer/'leɪə(r)/n چين / تويۇرال

laze/'leɪz/v ھېچ ناکا، رادەكشى

lazy/'leɪzi/adj تەمبەل- خاۋ-  
لەسەرخۇ

laziness/'leɪzɪnəs/n تەمبەلى

lead/led/n ۱- كانزاي قورقوشم

۲- قەلەمىدار- قەلەم رەساس

۳- پەلەي يەكەم، پېشەنگ

۴- پۇلى سەرەكى لە شانۇنگەرى

۵- زانىياري گىرنگ بۇ چارەسەرى كېشە

۶- تۇق- وايەرى كەرەبا

lead story/n ھەرائى سەرەكى

lead/li:d/v ۱- رابەرى دەكا- رىنى  
پيشان دەدا

۲- كاريگەرى لىدەكا- بەرەو... دەچى

۳- دەپنە ھۇي

۴- ژيانىكى تايپەت بەسەر دەبا

leader/li:də(r)/n رابەر، سەرۆك

leadership/n سەرۆكايەتى  
- ئەدگارەكانى سەرکردايەتى-  
سەرکردايەتىleading/'li:dɪŋ/adj ۱- ديار- بەرچاۋ-  
گىرنگ ۲- سەرەكى- پېشەنگ

leaf/li:f/n گەلە

leaf/v پەپ ھەلدەداتەوہ

leafy/'li:fi/adj نۇزگەلای سەوزى ھەيە  
- دار و باري نۇزى ھەيەleaflet/'li:flet/n نامبىلە لە بارەى  
شتېنگەوہ

league/li:g/n ۱- كۆمەنە- يەكېتى

۲- عوسبە- ئاست

in league with

ھارپەيمانى نەينى  
ھەيە لەگەن..

Arab League

كۆمەلگارى عەرەبى

leak/li:k/n - v

۱- كونيكي بچوك

۲- دەرچونى گاز لە كونيگەوہ

۳- دزەكردنى گاز- تەشەنەكردنى ھەوا

leak out/v ۵- دزە كردنى ھەوا

ھەوائى نەينى دزە دەكا

leakage/'li:kɪdʒ/n - تەشەنەكردن- دزەكردن  
ئاو دز

leaky/'li:ki/adj كوندار، كوني ھەيە

lean/li:m/adj لاۋاز-

گۆشتى كەم بەز- كەم روون - كەم

lean/v ۱- لارەمبەتەوہ، دەچەمبەتەوہ

۲- پىشت دەبەستى بە..

leap/li:p/v - بازەدا- خىرا دەچوڭ

leap at بە پەرۋشەوہ قبول دەكا  
لە خۇشيا دەقەرى

leap/n بازەدان- گۆپانىكى گىرنگ

leap frog/n يارى بازەدان لەسەر پىشتى يەكتر

leap year/n ھەرسائى لەچوار سال كە

مانكى شويات ۲۹ پۇزى ھەيە لەجياتى ۲۸ پۇزى

سالى پىر (۳۶۶) پۇزى

learn/lɜ:m/v ۱- فېز دەپن  
۲- ھەندى زانىياري بەدەست دېشى

۳- دەرک پى دەكا

learned/'lɜ:md/adj رۇشنىر-

ئەكادېمى- زانىياري

learner/'lɜ:mə(r)/n فېزخووان

learning/'lɜ:mɪŋ/n زانست، ماريفەت

lease/li:s/n بۆندى كرى

least/li:st/det - pron كەمتىن

at least بەلەينى كەمەوہ/ھەر چ نەبى

leather/'leðə(r)/n چەر، پېستە

leave/li:v/v ۱- بەجىن دىلى، دەپوا-

|                        |                                      |                                  |                                       |
|------------------------|--------------------------------------|----------------------------------|---------------------------------------|
|                        | نزدیک‌ترین                           | laundrette/'lɔ:n'dret/n          | دوکاندیک‌تایبیهت بون                  |
| latest/adj             | نویترین                              |                                  | شوشتن و وشک کردنه‌وهی جل به پاره      |
| late/n                 | کۆج کردوو- خوا لیخۆش بوو             | laundry/'lɔ:ndri/n               | شوشتن- جل شوشتن                       |
| sooner or later        | زوو یان درهنگ                        |                                  | جلشورگه‌و ئوتی کردن                   |
| latish/adj             | همندی دواکووتوو                      | laureate/n                       | شاعیر                                 |
| late comer/n           | درهنگ هاتوو                          | laurel/'lɔ:rəl/n                 | ۱- گه ۲- ناویانگی- شکرایی             |
| lately/'leɪtli/adv     | لهم دواپیانه، بهم زوانه              | lava/'lɑ:və/n                    | بهردی ناگراوی که له‌بورکان دهره‌چن    |
| latent/'leɪnt/adj      | شاروه- نادیار                        | lavatory/'lævətəri/n             | ناو‌دهست، دهستشور                     |
| lathe/'leɪð/n          | تۆزنه                                | lavender/'lævəndə(r)/n           | روهکی بۆن خۆش                         |
| lather/'lɑ:ðə(r)/n     | کهف                                  | lavish/'lævɪʃ/adj                | ۱- دهست بلوو- به‌خشنده                |
| latin/'læɪn/n          | لاتین- لاتینی،                       |                                  | ۲- ژماره‌یهکی زۆر                     |
|                        | بهنجه لاتینی، بنیاد لاتینی           | lavish/'lævɪʃ/v                  | به دهست بلوی خرج دهکا                 |
| Latin American/n       | ئه‌میریکای لاتینی                    |                                  | به به‌خشنده‌یی ده‌به‌خشن              |
|                        | که‌سیکی ئه‌میریکای لاتینی            | law/'lɔ:/n                       | یاسا- کۆلیژی ماف                      |
| latitude/'lætrɪtju:d/n | هیلای پانی                           | law and order                    | یاسا و نیرام                          |
|                        | جوگرافی                              |                                  | یاسا سه‌روهی- په‌په‌وهی یاسا ده‌کری   |
| latter/'læɪtə(r)/adj   | دواتر، دواترین                       | lawful/'lɔ:fl/adj                | یاسایی- شه‌ری                         |
| latter/n               | دوهم له دوو                          | lawless/'lɔ:ləs/adj              | نا‌یاسایی-                            |
| latterly/adv           | بهم دواپیانه-                        |                                  | ناشوب، گیره‌شبوون                     |
|                        | ماوه‌یهک به‌ر له‌ئێستا               | lawlessness/n                    | بی‌یاسایی-                            |
| laugh/'lɔ:f/v          | په‌ده‌که‌ن                           |                                  | ناشوب- توندوتیژی                      |
| laugh/n                | په‌که‌نین                            | law-abiding/adj                  | یاسا په‌روهی                          |
| laughable/'lɑ:fəbl/adj | جیی                                  |                                  | په‌په‌وهی یاسا ده‌کا                  |
|                        | په‌که‌نینه، په‌که‌نیانوی             | lawbreaker/'lɔ:breɪkə(r)/n       | یاسا شه‌کین                           |
| for a laugh            | هه‌ر بۆ نوکته- هه‌ر                  | lawcourt/'lɔ:kɔ:t/n              | دادگا                                 |
|                        | بۆ په‌که‌نین                         | lawsuit/'lɔ:su:t/n               | داوای قه‌زانی                         |
| laughing/'lɔ:fiŋ/adj   | په‌که‌نیانوی                         | lawn/'lɔ:n/n                     | مۆزگ- پوان، فروز                      |
| laughter/'lɔ:ftə(r)/n  | په‌که‌نین،                           | lawyer/'lɔ:jə(r)/n               | پاریزه‌ر                              |
|                        | قلا‌ی په‌که‌نین                      | solicitor, barrister, attorney/n | ئه‌م وشانه‌ش واتای پاریزه‌ر ده‌که‌یمن |
| launch/'lɔ:ntʃ/v       | که‌شتی ده‌باته ناو ناو               |                                  | خاو، که‌شته‌رخه‌م-شل‌وشیو             |
|                        | پۆکیت به‌روه ئاسمان ده‌نێری          | lax/'læks/adj                    | ۱- داده‌ن- ده‌که‌یمن                  |
|                        | ده‌وه‌شینی- شتی نوی نیشان ده‌دا      | lay/leɪ/v - laid                 | ۲- ناماده‌ی ده‌کا- هیلکه ده‌کا        |
| launch/n               | کرداری ره‌وانه‌کردنی                 |                                  | سه‌رود، گۆزانی                        |
|                        | که‌شتی بۆ ناو ناوو رۆکیت بۆ ئاسمان و | lay/n                            | به‌ن‌دین- نادین- ناپه‌سه‌ر            |
|                        | شتی نوی بۆبازار                      | lay/adj                          |                                       |
| launch/n               | لانچ- به‌له‌می ماتۆپ‌داره            |                                  |                                       |

land lady

land lady/'lændlɛdi/n ئەو ژنەي

خانوو بەكرى دەدا خاوەن ئوتتايى بچچوك-ژن

land lord/'lændlɔ:d/n ئەو پيارەي

خانوى خۆي بەكرى دەدا/خانودارى پياو-

خاوەن ئوتتايى بچچوك-پياو

land mark/n

۱- نيشانەي ديار

۲- قۇناغئىكى گرنگ- گۇرانتىك لە

پەرەسەندنى شتىك

landscape/'lændskɛp/n

۱- ديمەنى سروشتى

۲- وئىنەيك كەدىمەنىكى سروشتى دەنوئىنى

lane/leɪn/n ۱- رىنگايەيك تەسكى گوند/

بارىكەرى ۲- شەقامى تەسك لە ئىوان بينايان

۳- راپەر- ھەيوان

language/'læŋgwidʒ/n

زمان-

زمانى ئاواز، مۇسقىقا...

زمانى - مىللەتلىك/زمان پىسى - زمانى

ياسايى

lanky/'læŋki/adj

بارىك و درىژ

lantern/'læntɔ:n/n

فانوس

lap/læp/n

باوەش- كۆش- ئامىز

lap/n

يەك سورانەو بە دەورى يارىگا

بەشلىك لە گەشتلىكى درىژ

lap/v

وھپىش بەرەكەنى خۆي دەكەوى

كە تەنيا يەك سورانەو لە پشتهوويەتى

lap/v

۱- بە زمان دەخواتەو

۲- ئاوەكە دەنگىكى نەرمى ئى بەرز دەپتەو

lapel/lə'pel/n

لايەكى چاكتە/

يەخەي لايەكى چاكتە يان قاپوت

lapse/læps/n

۱- غەفلەت

۲- ھەلخلىسكان- لادان- زەلەي زەمان

۳- رەفتارىكى ناشىرىن ۴- ماوەي دابېران

lapse/v

۱- بەرەو بارىكى تر دەچى

۲- كارىگەرى نامىنى

laptop/'læptɒp/n

كۆمپيوترى

كەسى - لاپتۇپ

186

late

larder/'lɑ:də(r)/n

كۆكاي بچچوك

large/lɑ:dʒ/adj

مەزن- فراوان

by and large

بەشىوويەكى گشتى

at large

ئازاد- بەرەلا

largely/'lɑ:dʒli/adv

تاپانەيەكى زۆر-

بەشىوويەكى گشتى

large scale

لەسەر ئاستىكى فرەوان

lark/lɑ:k/

كۆرە، باندەيەكى قارەيى

بچچوكە و دەنگى خۇشە

laryngitis/'lærɪn'dʒɪtɪz/n

ھەوكرەنى

گەرەو- قورق ئارسانى گەرەو/ھەو

laser/'leɪzə(r)/n

تېشىكى لىزەر

lash/læʃ/n

۱- جەلدە۲- بېژانگ

lash/v

۱- بە قامچى ئى دەدا

۲- شتى بچچىلىنى ھەك قامچى

۳- دوو شت بە توندى بەيەكەو گرى دەدا

lash out

مەردانە پارە لە خەرچ دەكا

lass/læs/

كچ- كچى گەنج

lasso

گورپسىكى درىژ لە كۇتايى لايەكى

قوفلانگى ھەيە بۇ گرتنى چىل وئەسپ بەكارەئى

last/lɑ:st/adj

۱- دوا بېنا- دوا

۲- پىش كۇتايى- راپردو

۳- دوا- نەگونچا- دوا وشە

۴- دوا چارەسەر

lastly/adv

لەكۇتايىدا

last/adv

لە كۇتايى- دواچار

last/v

۱- بەرەوام دەپى

۲- تىكناچى ۳- دەخايەنى

lasting/lɑ:stɪŋ/adj

ھەمىشەيى- بىر كۇتا

last/n

۱- دواكەس- دواشت

۲- ئەووي مابىن

latch/lætʃ/n

ستونى دەرگا-

شمشىرى دەرگا- سورگى

latch on

داخراوہ بەلام كۆم نەكراوہ-

قوفل نەدراوہ

late/leɪt/adj

دواكەوتو- كېرۇ بوو

# L

|                            |  |
|----------------------------|--|
| L-l/el/                    | پیتی دواندم له شلمهبای   |
| lab/læb/n                  | شینگلیزی   |
| label/'leɪbl/n             | تاقیگه   |
|                            | ۱- پلیت  |
|                            | ۲- پارچه... بۆ شت لهسه نوسین   |
| label/v                    | ۱- دادهنی- وەسفی دەکا  |
|                            | ۲- ناروی دەنی  |
| laboratory/lə'borətəri/n   | لاب- تاقیگه  |
| laborious/lə'boriəs/adj    | ماندوکه- هینوهر  |
| labour/'leɪbə(r)/n         | ۱- کار، کریکار   |
|                            | ۲- ئەرك-۳- چینی کریکار   |
| the labour party/n         | پارتی کریکاران   |
| labour-saving/adj          | ئامیزی   |
|                            | کهسکه رهوهی کار- تیکۆشان   |
| labour/v                   | کار دهکا- رهنج دەدا  |
| laboural breathing         | بەزەحمەت هەناسە دەدا   |
| labourer/'leɪbərə(r)/n     | کریکار، کارگەر   |
| labrador/n                 | سەگی کویران- سەگی مریۆلدۆسته   |
| labyrinth/'læbərɪnθ/n      | وینگه- رئی دژوار   |
| lace/leɪs/n                | داننیل- قەبتان   |
| lace/v                     | قەبتانی توند دەکا  |
| lack/læk/n                 | پێویستی هەیه به  |
| lack/n                     | له دەست دان- نه بوون   |
| laconic/lə'kɒnɪk/adj       | کورت و پوخت  |
| laconically/lə'kɒnɪkli/adv | به کورتی و پوختی   |
| lacquer/'lækə(r)/n         | بریقەدار   |
|                            | بۆیهی بریقەداری ئەو شلهیهی له پەرچ دەدری تا شینواری تراشینه که راگری داننیل ئاسا- وه که قەبتان |

|                          |   |
|--------------------------|---|
| lad/læd/n                | کوچ- گەنج   |
| ladder/'lækə(r)/n        | په‌په‌ژ- قادرمه                                       |
| laden/'leɪdn/adj         | بارگراو، بارگران                                      |
| ladies/n                 | ئاو دەسی تاییهت به ئاوهت                              |
| ladle/'leɪdl/n           | ئهسکوی بۆ شله- کهوگیر بۆ برنج                         |
| lady/'leɪdi/n            | خاتم، خاتون- ئییدی/خاتنه واده                         |
| ladies and gentlemen     | به ریزان، خوشک و بریایان                              |
| lady like/adj            | به ریزانه، گونجاو، شیواو                              |
| lag/v                    | (له کاروان) دوا دهکوی-                                |
|                          | له سه رهخۆ دەروا                                      |
| lag-lag-time/n           | ماوهی نیوان دوو پوداو                                 |
| lager/'lɑ:gə(r)/n        | جۆریگه له بیرهی پوون                                  |
| lagoon/lə'gum/n          | گۆمی ئاو سوژر   |
| laicism/n                | لاسیزم- دورره دینی- ئانا یینی                         |
| laid/v: lay              | دادهنی- داینا   |
| laid back/adj            | ئانیگه ران- گوی به                                    |
|                          | کیشان ئادا- دنیای له خۆ تهنگ نه کردوه                 |
| lain-lie                 | پالکەوتوو- پالدهکوی                                   |
| lake/leɪk/n              | گۆم- دەریاچه  |
| lamb/læm/n               | به رخ- گۆشتی به رخ                                    |
| lame/leɪm/adj            | ۱- شەل/شەله   |
|                          | ۲- بیانیوکی لاواز هەنجەتیکی باوهی پێ نه کراو          |
| lament/lə'ment/v         | ده لایوینیتهوه- شینوهن دهکا                           |
| lamp/læmp/n              | له مبه- چرا   |
| lamp post/læmp pəʊst/n   | ستونی سەر شهقام                                       |
| lampshade/'læmpʃeɪd/n    | پۆشهری چرا  |
| land/lænd/n              | ۱- زهوی، وشکایی، پارچه زهوی ۲- خۆل، خاک، ئاخ، ولات    |
| landslide/'lændslaɪd/adj | ۱- هه رهسی زهوی ۲- زۆر گهوره- سه رکه وتنیکی زۆر گهوره |
| land/lænd/v              | ۱- دەنیشیتهوه- دیته خواری                             |
|                          | ۲- به دەست دینی                                       |
| landing/'lændɪŋ/n        | دابه زینی-  |
|                          | نیشته نهوهی فرۆکه                                     |
| landing/n                | شۆستهی بارکردن  |

|                        |  |
|------------------------|--|
| kiss/n                 | ماچ  |
| kit/kɪt/n              | كەلوپەل - پېنوسىتى   |
| kit/v                  | پېنوسىتى نامادە دەكا   |
| kitchen/'kɪtʃɪn/n      | چېشتخانە - ئاندىن  |
| kite/kɑɪt/n            | كۆلارە - قوشكاغەز  |
| kitten/'kɪtn/n         | بېچوھ پشپە<br>۱- بې ئابىروو ۲- وغد لە قومار                      |
| knead/ni:d/v           | knave/n<br>دەشىلى، دەگوشى  |
| knee/ni:n              | ئەزۇ، چۆك  |
| kneecap/'ni:kæp/n      | كۆرەي ئەزۇنۇ<br>ئەس ئىسكەي چۆك دادەپۇشى                          |
| kneel/ni:l/v           | كۈنۈش دەبا،<br>خۆدەچەمىنى  |
| knew/nju:v             | زانى   |
| knickers/'nɪkəz/n      | كۆرتە دەرىپى<br>ئاقرەت   |
| knife/nɑɪf/n           | چەقۇ، چەقۇ   |
| knight/nɑɪt/n          | ۱- ئەس كەسەي<br>پلەي "سېز"ى ھەبى ۲- سوار چاك                     |
| knighthood/'naɪthud/n  | سوار چاكى  |
| knit/nɪt/v             | دەچنى - چىن  |
| knitting/'nɪtɪŋ/n      | چىن - تىرىكۇ   |
| knitting needle/n      | دەرزى چىن  |
| knob/nɒb/n             | ۱- گەرە، دەسك ۲- كلىل<br>۲- پارچەمەك لە                          |
| knock/nɒk/n            | ئىدىان<br>۱- لى دەدا، لە دەرگا دەدا<br>knock/v<br>۲- رەخنە دەگرى |
| knot/nɒt/n             | ۱- گرى ۲- پەتى سىدارە  |
| knot/v                 | دەبەستىتەو - گرى دەدا  |
| know/nəʊ/v             | دەزانى - دەيناسىتەو  |
| knowing/'nəʊɪŋ/adj     | زانىار   |
| knowingly/'nəʊɪŋli/adv |  |

بەئەنقەست

|                              |                         |
|------------------------------|-------------------------|
| knowledge/'nɒlɪdʒ/n          | زانىارى -<br>مارىفەت    |
| knowledgeable/'nɒlɪdʒəbl/adj | شارەزا، ئاگاھدار        |
| koppie/n                     | گردى بچووك              |
| Koran/kə'ɾɑ:n/n              | قورئانى پېرۇز           |
| kris/n                       | خەنجەر                  |
| kudos/'kju:ðʊz/n             | ناموس و شكۇ             |
| kulak/n                      | كولاك جوتيارى زەرىدار   |
| Kurd/kɜ:d/n                  | كورد                    |
| Kurdish/'kɜ:dɪʃ/n            | كوردى - زمانى<br>كوردى  |
| Kurdistan/n                  | كوردستان / ولاتى كوردان |



## Kk

- K-k/keɪ/** پیتی یازدم له ئهلفبای  
ئینگلیزی دا
- kangaroo/ˌkæŋgəˈruː/n** كەنغەر
- karate/kəˈrɑːti/n** کاراتی
- kayak/ˈkaɪæk/n** بەلمە می یەك كەس
- kebab/kiˈbæb/n** كەباب
- keen/kiːn/adj** ۱- زۆر پەروش ۲- تیز  
۲- شەیدا
- keep/kiːp/v** دەمینی/دەپاریزی
- keep/n** ۱- گوزەران- بزۆی ۲- پالپشت  
۲- بورج
- keeper/ˈkiːpə(r)/n** ۱- پاسەوان-  
چاودیز ۲- گۆلچی
- keeping/ˈkiːpɪŋ/n** ۱- دەسازنی لەگەڵ  
۲- لەگەڵی دەگوزەرنینی
- keg/keg/n** بەرمیلی بچوك
- ken/ken/n-v** مەودا- سنور-  
چوارچۆیه- دەزانی
- kennel/ˈkenl/n** كۆلیتی سەگ،  
كوئه سەگ
- kept/kept/v** پاراستی
- kerb/kɜːb/: ncurb/n** لێواری  
شۆستە- كەناری شۆستە
- kerchief/ˈkɜːtʃɪf/n** لەچەك- دەسزوك
- kernel/ˈkɜːnl/n** ۱- كركوك-  
گەرههري باسەكە ۲- رستەي سەرەكی
- kerosene/ˈkerəsiːn/n** كیرۆزین-  
نەوت
- kettle/ˈketl/v** كتلی
- key/kiː/n** ۱- کلیل ۲- چارەسەر  
۲- کلیلی هیما
- keyboard/ˈkiːbɔːd/n** دوگمەکانی  
تایپ- نووسین- کیبۆرد
- keyhole/ˈkiːhəʊl/n** كوئه کلیل- كۆزم
- key/adj** زانیاری دەداتە كۆمپیوتەر
- key/adj** سەرەكی، زۆر گرتك
- kick/kɪk/v** لوجەكی ئێدەدا، تی هەلەدەدا
- kick off/n** یاری تۆپی پێ دەستپێ دەگا
- kick out** دەردەگا، قار دەدا
- kick/n** ۱- تی هەلەدان، ئێدان  
۲- هەست بەخۆشی كردن
- kid/kɪd/n** مندانی
- kidnap/ˈkɪdnæp/v** دەرفینینی
- kidnapping/ˈkɪdnæpɪŋ/n** رفاندن
- kidney/ˈkɪdni/n** گورچیلە- کلیه
- kill/kiːl/v** ۱- دەکوژی- سەر دەبەری  
۲- نازاری پێ دەگەیبینی
- kill/n** ۱- كوشتن ۲- نیچیر- كوژداو
- killer/ˈkɪlə(r)/n** بكوژ- كوژەر
- killing/ˈkɪlɪŋ/n** تارانێ كوشتن
- kilo/ˈkiːləʊ/n** کیلۆ
- kilometre/ˈkɪləmiːtə(r)/n** کیلۆمەتر
- kin/kiːn/n** خزمەكەس، خزم و خوینش
- kind/kaind/n** جۆر
- kind of** هەندێ
- kind/adj** میهرەبان
- kindness/ˈkaindnəs/n** میهرەبانی-  
چاكه
- kindergarten/ˈkɪndəɡɑːtn/n** باخچەي  
ساوايان
- kindly/ˈkaindli/adj** بەبەزەیی
- kindliness/ˈkaindliːnəs/n** بەزەیی،  
میهرەبانی
- king/kiŋ/n** پادشا
- king-size/adj** زۆر گەورە- جۆری پاشا
- kingdom/ˈkiŋdəm/n** ۱- شانشین  
۲- دەسلاتی پۆھی خوا
- king/adj** ۳- جیهان ۴- یوار
- kink/kiŋk/n-adj** ۱- گری، بادانەوه،  
لاری- ناوهر
- kip/kiːp/n** ۱- نوستن- خەوتن ۲- سەر خەو
- kiss/kɪs/v** ماچ دەگا

junta/'dʒʌntə/n دەستەي ھەسكەرى

juxtaposition/'dʒʌkstəpə'zɪʃn/n

ھۆكۈمدار دەستەي سەريازى فەرمانزەوا

۱- ھاۋسىيى ۲- نىزىكى ۲- دۇھكان

Jupiter/'dʒu:pɪtə(r)/n ۱- ھەسارەي

۴- جياۋازى ۵- ئاكوۆكى

موشتەرى

۲- جۇپىتەر: خوداۋەند لە ئەفسانەي

رۇمانىي

jurisdiction/'dʒʊərɪs'dɪkʃn/n

دەسەلاتى ياسايى

juror/'dʒʊərə(r)/n ئەندامىكى

ئەنچومەنى سويۇندخۇران

jury/'dʒʊəri/n ۱- دەستەي سويۇند

خۇران

۲- دەستەي ئاۋيۇيوان/دەستەي بىرياردەر

just/'dʒʌst/adj ۱- بەداد ۲- دادۋەر

just/adv ۱- پىش ماۋەيەكى كورت

۲- بەتەراۋى

just now ھەرنىستا

justice/'dʒʌstɪs/n ۱- داد ۲- ياسا

justify/'dʒʌstɪfaɪ/v پاساۋ دىئىتەرە

justifiable/'dʒʌstɪfaɪəbl/adj

پاساۋ ھەلدەگىرى

justification/'dʒʌstɪfɪ'keɪʃn/n

پاساۋ

jut/'dʒʌt/v دەردەكەرى

jute/'dʒu:t/n ۱- كوش ۲- گونبە

۳- توك

juvenile/'dʒu:vənɪl/n ھەرزەكار

juvenile/adj پەيۋەست بەھەرزە كار ۋەك

تاۋانەكانى ھەرزەكاران- ئەۋجەۋانان

juvenile crime مەندالانە

juvenile delinquent/n ئەر گەنچەي

تاۋاننىكى ئەنجام داۋە/يان بە تاۋاننىك

تاۋانبارە

juxtapose/'dʒʌkstə'pəʊz/n-v

۱- دوو شت ۲- دوو كەس لەلای

يەك دادەنى بۇئەۋەي جياۋازىەكانىيان

دەريئىخى/ بەرامبەر دەكا

jot/dʒɒt/v بەكورتى و خىرا شتى تۇمار دەكا

journal/dʒɜːnl/n ۱- گۇڭقارى و مەرزىشى  
۲- ئەكادىمى ۲- پۇرئانە ۴- ياداشتى  
پۇرئانە

journalism/dʒɜːnəlɪzəm/n  
رۇژنامەنئوسى  
رۇژنامەگەرى

journalist/dʒɜːnəlɪst/n  
رۇژنامەنئوس

journey/dʒɜːni/n گەشت

joyful/dʒɔːfʊl/adj زۇر ئاسودە-  
خۇش مەشروب

joy/dʒɔɪ/n ۱- خۇش  
۲- سەرچاۋى خۇشى

joyful/dʒɔɪfʊl/adj ۱- خۇشئود  
۲- كەيف خۇش ۲- ئاسودە

joyless/dʒɔɪləs/adj ۱- بىن كەيف  
۲- ئاشادە ۲- خەمبار

joyride/dʒɔɪraɪd/n  
ئىخوپىنى

jubilant/dʒuːbɪlənt/adj  
قۇتۇمبىل بە شىۋەمبەكى گائتەكارانە

jubilee/dʒuːbɪliː/n يۇبىل

Judaism/dʒuːdɪzəm/n  
۱- خوايەتى ۲- جولەكايەتى

judge/dʒʌdʒ/n ۳- دىنى جولەكە  
۱- قازى ۲- دادومر  
۲- شارەزا

judge/v ۱- ئاكامى گەمە رادەگەيەنى  
۲- رەخنە دەگرى ۲- بېرىاردەدا  
۴- بېرىاردەردەكا

judgement(judgment)  
/dʒʌdʒmənt/n

۱- بېرىار ۲- بېرىارى دادگا ۲- پا

judicial/dʒuːdʒiəl/adj ۱- قەزايى  
۲- دادومرى

judicious/dʒuːdɪʃəs/adj ۱- ژىرانە  
۲- جەكىمانە

judo/dʒuːdɔːn/n يارى جۇدو

jug/dʒʌg/n ۱- قۇزى ۲- دۆلكە ۲- سوراحى  
تۇپ بۇ ئاسمان فرى

juggle/dʒʌgl/v دەداۋ دەگرىتەمە- يارى بە تۇپ دەكا  
۱- گوشراۋى ميوەجات  
۲- خۇشاۋ

juicy/dʒuːsi/adj ۱- پىر خۇشاۋ ۲- گوشراۋ  
۲- ھەۋالى ئابجوبەر ۴- ھەۋالى خۇش

jukebox/dʒuːkbɒks/n ۵- ھەۋالى خۇش  
ئامىزىكە لە

گازىنۇ و بار ھەيە پارەى تى بگەى  
مۇسىقا ئى دەدا

July/dʒuːlaɪ/n مانگى تەموز

jumble/dʒʌmbʌl/v تىكەل و پىكەل دەكا  
كۆمەلى شتى نارىك

jumble/n ۱- زۇر گەورە  
۲- زۇر فراۋان

jumbo/dʒʌmbəʊ/adj فرۇكەى جامبۇ

jumbo/n ۱- بازەدا ۲- خىرا دەروا  
بازدان

jump/dʒʌmp/n ۱- قوماشى خارۋا ۲- بازدمر  
دووديان

junior/dʒuːniə(r)/adj ۱- جەنگەل  
۲- دارستانى چىر

June/dʒuːn/n مانگى جوزەيران

jungle/dʒʌŋgl/n ۱- جەنگەل  
۲- دارستانى چىر

junior/dʒuːniə(r)/adj ۱- پلە بچووك  
۲- بچووك ۲- گچكە

۴- نەوجەۋان: تەمەن لە ۷-۱۱ سانى  
۵- قوتابى قۇتاغى سىن يان چوار

junior/n ۱- فەرمانبەرى بچووك  
۲- قوتابى سەرەتايى قوتابخانەى قوتابىيانى تەمەن  
لە نىۋان ۷-۱۱ سانى

junk/dʒʌŋk/n ۱- بەلمەى كۇن و بىن كەلك  
۲- شتى كۇن و بىن بەما ۲- بەلمەى گەورەى چىنى

## jeopardy

jeopardy/'dʒepədi/n ترسی له

دهست دان و دۆزان...

jerk/dʒɜ:k/n راکیشان پالنانی

له ناکاو/ همژان

jerk/dʒɜ:k/v له پر و خیرا رادهکیشی

دههژنی/ دهلهری

jersey/'dʒɜ:zi/n ۱- جیرسی

۲- جوزه قوماشیکی سوفیه

۳- لهسەر کراس و بلوز لهبەر دهکری

Jesus/'dʒi:zəs/n عیسا پیغمبەر

jet/dʒet/n ۱- فرۆکه‌یهکی نویی خیرایه

۲- فواری ئاو یان شان

jet black/adj رهشی تاریک

jetty/'dʒeti/n شۆستهی به‌دهر

Jew/dʒu:n جووله‌که- جوو

jewel/'dʒu:əl/n ۱- زینو زیو۲- گهره‌ر

jeweller/'dʒu:ələ(r)/n ۱- گهره‌رچی

۲- زینرنگر

jewellery/'dʒu:ələri/n ۱- زینو زیو

۲- خشل

jig/dʒɪg/n هه‌له‌پرکینی میلی/

مۆسیقای هه‌له‌پرکین

jig/dʒɪg/v له خۆشیا هه‌له‌پر

jiggle/'dʒɪgl/v سه‌روین به شت دهکا

Jihad/'dʒɪ'hɑ:d/n جیهاد

jingle/'dʒɪŋgl/n ۱- خشه‌خش

۲- شهق شهق۳- ته‌قه‌تهق

۴- پارچه مۆسیقا یان گۆزانی پروپاگنده

jingle/v ۱- ده‌زینگیته‌وه

۲- ته‌قه‌تهق دی

jinx/'dʒɪŋks/n ۱- به‌ده‌بخت۲- شووم

jinx/v ۱- بزه‌خشی له‌گه‌ل خزی دیننی

۲- شوومی این‌ده‌باری

jitters/'dʒɪtəz/n هه‌ستی نیگهرانی و

ده‌مارگیریی و توپه‌یی زۆر

jittery/'dʒɪtəri/adj

job/dʒɒb/n

jobless/'dʒɒbləs/adj

the jobless/n

joblessness/n

jockey/'dʒɒki/n- ۷ ۱- جۆکی

۲- نه‌سه‌پ سوار

۳- فیژ دهکا، له خشته‌ده‌با

jodhpurs/'dʒɒdpəz/n پانتۆنی تاییهت

به‌سوار نه‌سه‌پ

jog/dʒɒg/v ۱- له‌سه‌رخۆ راده‌کا

۲- راهینان ده‌کا۳- به‌مل

jog/n ۴- به‌شان پال ده‌نی

۱- شان‌دانی له‌سه‌رخۆ

۲- پالنانی هیواش

jogger/'dʒɒgə(r)/n راکهر

johndʒɒn/n ده‌ستاور- ده‌شتشۆر

join/dʒɔɪn/v ۱- ده‌بینی۲- په‌یه‌ندی پی ده‌کا

۳- ده‌به‌ستینه‌وه

۴- داده‌نیشی بۆ خوار‌ده‌وه

join/n ۱- ژوان

۲- جینی گه‌بیشتنی دووشت

joint/dʒɔɪnt/n ۱- به‌یه‌ککهر

۲- پارچه گۆشتی ئاو فرنی

joint/adj ۱- هاویه‌ش۲- پینکوه

jointly/adv ۱- پینکوه۲- به هاویه‌ش

joke/dʒəʊk/n نوکته

joker/'dʒəʊkə(r)/n ۱- نوکته‌چی۲- جۆکهر

jolly/'dʒɒli/adj ۱- رووخۆش، نیوه‌سه‌رخۆش

jolly/adv زۆر

jolly well ۱- بی گومان

jolt/'dʒəʊlt/v ۱- ده‌هه‌ژنی۲- ده‌جولیننی

jolt/n هه‌ژانی له ناکاو

jostle/'dʒɒsl/v ۱- به‌ریه‌کی ده‌کوی به توندی

۲- به‌توندی پال ده‌نی

## jostle

۱- نیگهران

۲- ده‌مارگیر۳- تپۆ

۱- کار۲- پیشه

۳- به‌رپرسیاریتی

بی‌کار

بی‌کاره‌کان

بی‌کاری

۱- جۆکی

۲- نه‌سه‌پ سوار

۳- فیژ دهکا، له خشته‌ده‌با

پانتۆنی تاییهت

به‌سوار نه‌سه‌پ

۱- له‌سه‌رخۆ راده‌کا

۲- راهینان ده‌کا۳- به‌مل

۴- به‌شان پال ده‌نی

۱- شان‌دانی له‌سه‌رخۆ

۲- پالنانی هیواش

راکهر

۱- ده‌بینی۲- په‌یه‌ندی پی ده‌کا

۳- ده‌به‌ستینه‌وه

۴- داده‌نیشی بۆ خوار‌ده‌وه

۱- ژوان

۲- جینی گه‌بیشتنی دووشت

۱- به‌یه‌ککهر

۲- پارچه گۆشتی ئاو فرنی

۱- هاویه‌ش۲- پینکوه

۱- پینکوه۲- به هاویه‌ش

نوکته

۱- نوکته‌چی۲- جۆکهر

۱- رووخۆش، نیوه‌سه‌رخۆش

زۆر

۱- بی گومان

۱- ده‌هه‌ژنی۲- ده‌جولیننی

هه‌ژانی له ناکاو

۱- به‌ریه‌کی ده‌کوی به توندی

۲- به‌توندی پال ده‌نی

# Jj

- J-j/dʒeɪ/ پیتی دەپەم لە ئەلبای  
ئینگلیزی
- jab/dʒæb/v ۱- بەرقەتی  
بە توندی پال بەشتن/کەسێ و دەستی  
۲- بەتوندی دادەگری
- jab/n ۱- پالدانی لە ئاكاو و توند  
۲- تێوژمەندن
- jack/dʒæk/n ۱- جەگ ۲- کۆپ لە  
قوماز ۳- کەس
- jack/v ۱- وازدینی  
۲- دەست هەلەدەگری  
۳- جەگ بە کاردینی
- Jackalin/n چەقەن
- jackpot/dʒækɪt/n ۱- چاکەت  
۲- سەرپۆش ۳- قەپاچی گەورە
- jackknife/dʒæknaɪf/n چەقۆی گیرفان
- jackpot/dʒækpɒt/n گەورەترین  
خەلات لە یانەسیب
- Jacuzzi/dʒə'ku:zi/n گەرماوی جاکوزی
- jaded/dʒeɪdɪd/adj ھیژاوا: ماندو  
ھیلاک
- jagged/dʒæɡɪd/adj زېر و نوک تیز
- jaguar/dʒæɡjuə(r)/n ۱- پشیلە  
ئەمریکی ۲- پلنگ
- jail/dʒeɪl/n زیندان
- jail/v ۱- زیندانی دەکا  
۲- دەخزێتە زیندان
- jailer/dʒeɪlə(r)/n ۱- پاسەوانی  
زیندان ۲- زیندانبوان
- jam/dʒæm/n مەربە
- jam/v ۱- حەشامەت دروست دەکا  
۲- پال دەنی ۳- گری دەدا/ دەبەستی  
۴- دەبھاری/ دەبگوشی

- ۵- تەشویش لە رادبۆ دروست دەکا  
۶- بە خێرا برێک دەکا  
۷- فۆتۆمبیل رادەگری
- jam/n ۱- حەشامەت ۲- ئاپۆرە  
۳- ئاریشە ۴- کێشە  
۵- تەنگو چەلمە  
خەشەخەش دەکا  
خەشەخەش،  
دەنگی ئامان- قاپ و قاچاق  
دەرگاوان
- janitor/dʒænɪtə(r)/n ۱- کاتونی دووم  
۲- مانگی یەك
- January/dʒænjuəri/n ۱- جەرپە ۲- گۆزە  
۳- ماددەي ناو گۆزە
- jar/dʒɑ:(r)/n ۱- زمانیکی دژوار  
۲- زمانیکی پڕ زاراووی تەکتیکی  
یاسەمەن
- jargon/dʒɑ:gən/n ۱- نەخۆشەیکە چاوی  
پێست زەرد دەکا ۲- زەردووی ۳- زەرتەك
- jasmine/dʒæzmɪn/n ۱- پم ۲- تیز
- jaundice/dʒɔ:ndɪs/n ۱- شەریلگە ۲- شەریلگ  
۳- ددانی گیانەرەر
- javelin/dʒævəlɪn/n ۱- مۆسیقای جاز  
۲- رەوشەن دەکا ۳- جاز لێدەدا
- jaw/dʒɔ:/n ۱- بەئێرەیی  
۲- چاوپنۆك ۳- غیرەدار (لەژن بۆ نمونە)
- jazz/dʒæz/n ۱- ئێرەیی/ غیرەداری  
۲- قوماشی جینز  
۳- پانتۆلی جینز ۳- پانتۆلی کاوبۆی
- jazz/v ۱- جینب  
بەن شەرمانە پین دەکەنی و  
ھاوار دەکا
- jealous/dʒeləs/adj ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jealousy/dʒeləsi/n ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jeans/dʒi:nz/n ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jeep/dʒi:p/n ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jeer/dʒɪə(r)/v ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jeer/n ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jelly/dʒeli/n ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- jeopardize/dʒepədaɪz/v ھاواریکەنیتی بی شەرمانە/ حەریتەحەریت  
۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- ۱- مەبەین، جینلی ۲- مۆرەبا  
دەکەوتتە
- رەوشینکی مەترسییەبەرە

|                         |   |                            |  |
|-------------------------|---|----------------------------|--|
| it/ɪt/pron              | ۱- راناوی-ئەو-بۇ کەسسى<br>سەئییەمى تاک (تاعاقل) | itinerary/aɪ'tɪnərəri/n    | ۱- گەرۆکنامە<br>۲- گەشت نامە ۳- رابەرى گشت |
| italics/ɪ'tælɪks/n      | هێلى لار  | it's                       | کورتەى it is                               |
| itch/ɪtʃ/n              | خوران   | itself/ɪt'self/reflex pron | خۆى  |
| itch/v                  | دەخوردى   | by itself                  | لە خۆیەوه- بە تەنیا                        |
| itchy/adj               | توشى خوران بووه- خوراو                          | I've                       | کورتەى I have                              |
| item/'aɪtəm/n           | ۱- ماددە ۲- بەند<br>۲- ھەوال ۴- وشە             | ivory/'aɪvəri/n            | عاج- سېى                                   |
| itemise/'aɪtəmaɪz/v     | لیستە دروست<br>دەکا بۇ ھەمان/ خشتە دروست دەکا   | ivy/'aɪvi/n                | گولە لاو لاو                               |
| itinerant/aɪ'tɪnərənt/n | گەرۆک   |                            |  |

iris/'aɪrɪs/n ۱- ریشینه‌ی چاو/ گلینه  
۲- گونه سوسن

iron/'aɪərn/n ۱- ناسن ۲- نوتو

iron/v نوتوده‌کا

ironic/aɪ'ɒnɪk/adj  
پنجه‌وانه‌ه‌ی شه‌وی ده‌یلی

ironical/aɪ'ɒnɪkl/adj کالته‌خو‌ازیی

irony/'aɪəni/n ۱- کالته ۲- نایرهنی  
۲- پی‌پا‌واردن

irradiate/'ɪreɪdiət/v تیشک‌ده‌نیزی

irrational/'ɪræʃənl/adj ناماقول  
ناعقلانیه‌ت

irreconcilable/'ɪrekənsaɪləbl/adj

۱- دوزخ‌ندان/ ناشت‌نمبوره ۲- پیچه‌وانه  
irregular/'ɪrɛgjələ(r)/adj

۱- ناوه‌ز ۲- جیا ۲- نارنک

۴- پیچه‌وانه‌ی دابی باو ۵- بی‌رئسا  
irrelevant/'ɪrɪləvənt/adj

۱- نابه‌یوه‌ست ۲- دهره‌ی بابته

irreparable/'ɪrɪpərəəbl/adj

۱- چاک‌ناکریته‌وه ۲- هم‌وار‌ناکری

irrepressible/'ɪrɪ'presəbl/adj

۱- چالاک ۲- زنگ ۳- پریژیان و بزاف

irreproachable/'ɪrɪ'prəʊtʃəbl/adj  
ده‌ست‌پاک- بی‌خوش

irresistible/'ɪrɪ'zɪstəbl/adj

۱- به‌رگه‌ناگری له به‌هیزیا

۲- به‌رگه‌ناگری له جوانیا ۳- سهرنج‌راکیش

irreverent/'ɪrevərənt/adj

۱- بی‌قیامت/ بی‌ناپرو

۲- بی‌ره‌چاو‌کردنی شتی پیروز

irresponsible/'ɪrɪ'spɒnsəbl/adj

۱- نابه‌پرس ۲- هیچ و پوچ

irreversible/adj بی‌ریز

irreversible/'ɪrɪ'vɜ:səbl/adj

۱- ناگۆزدری ۲- گه‌پانه‌وه‌لیی نیه

irrigate/'ɪrɪgeɪt/v ۱- ئاوده‌دا

۲- ئاو به‌بۆزی بۆ زه‌وی دانه‌ویته‌ ده‌با

irrigation/'ɪrɪ'geɪʃn/n ۱- ئاودان

۲- ئاودیزی

irritable/'ɪrɪtəbl/adj ۱- زوو‌توره

ده‌بی ۲- زوو‌مه‌لده‌چی

irritability/'ɪrɪtə'biləti/n

۱- زوو‌توره‌بوون ۲- قینچه‌تنگی

irritate/'ɪrɪteɪt/v ۱- توره‌ی ده‌کا

۲- بیژاری ده‌کا

۲- نازاری ده‌دا، تووشی‌خواردنی ده‌کا

irritation/'ɪrɪ'teɪʃn/n ۱- توره‌یی

۲- بیژاری ۳- خواردن

is/ɪz/ کرداری‌بوون

Islam/'ɪzlɑ:m/n ۱- ئیسلام

۲- ئایینی ئیسلام

Islamic/'ɪzlæmɪk/adj ئیسلامی

islamist/n ئیسلام‌ناسی

island/'aɪlənd/n ۱- دورگه

۲- پارچه‌زویه‌کی به‌ئاو‌دهوره‌دراو

islander/n دانیشه‌ی دورگه

isle/aɪl/n دورگه

(شمه‌زیاتر له‌گه‌ل ئاو به‌کاردی)

British isle وه‌ک‌دورگه‌ی به‌ریتانی

isolate/'aɪsəleɪt/v ۱- جیای ده‌کاته‌وه

۲- گۆشه‌گیری ده‌کا

isolated/'aɪsəleɪtɪd/adj ۱- گۆشه‌گیر

۲- ته‌نیا ۳- دوره‌په‌ریز

isolation/'aɪsə'leɪʃn/n ۱- گۆشه‌گیری

۲- دور‌په‌ریزی

in isolation به‌ته‌نیا

issue/'ɪʃu:n/ ۱- کیشه ۲- دۆز

۳- مه‌سه‌له ۴- ژماره‌ی پۆژنامه ۵- گۆنار

۶- دهرکردنی پۆژنامه‌ی گۆنار

issue/v ۱- دهرده‌کا ۲- دهرده‌چی له

isthmus/'ɪsməs/n ۱- به‌زه‌خ

۲- دهره‌بند

1- دەرگەنار ۲- گۆشەمگىر  
2- دۈۈرە پەرىزە-۴- خودى

intrude/in'tru:d/v خۇتى  
ھەلدە قولتىنى

intrusion/in'tru:ʒn/n ۱- غەۋرە  
2- بىيانى ۲- خۇتتەپەلقولتتىنەر

intuition/adj ۱- زىرى ۲- زىنگى

intuitive/adj زىر/زىنگ

inundate/'mʌndet/v  
لەسەرى كۆدەبىتتەۋە/دادەپۇشى

invade/in'veid/v ۱- داگىر دەكا  
2- شىكۈزى دەشكىنى ۳- غەزۈ دەكا

invader/in'veidə(r)/n داگىر كار

invalid/'invəlid/n ۱- دەردەدار  
2- درماۋى ۲- پەككەموتە ۴- بەسەرچۈۈ

invalid/in'vælid/adj ۱- ئاپرەۋا  
2- تارەسەن/ھەلدەشاۋە/ لەكار كەوتو

invalidate/in'vælidet/v  
ھەلدەۋە شىتتەۋە

invaluable/in'væljuəbl/adj  
۱- لە تىرخ نەھاتو ۲- بى ھاۋتا ۲- پىر بەھا

invariable/in'veəriəbl/adj  
جىنگىر/ئەنگۈز

invasion/in'veɪʒn/n  
۱- داگىر كىردن ۲- ھىزىش

invective/in'vektɪv/adj  
زمانى جوندان، زمانى پىيس

invent/in'vent/v  
دادەھىنى/ (چىرۆك) دادەھىنى

invention/in'venʃn/n داھىيانان

inventor/in'ventə(r)/n داھىنەر

inventory/'ɪnvəntri/n لىستەى  
ئاۋەرۈك

inverse/in'vɜ:s/adj پىچموانە

inversion/in'vɜ:ʃn/n ھەلگىزانەۋە

invert/in'vɜ:t/v ھەلدەگەرتتەۋە

irate  
ئاۋەرۈك

inverted/adj ۱- دەخاتەكار

invest/in'vest/v ۲- گەمارۈدەدا ۲- تەرخان دەكا

investor/n ۱- دەبەرھىن  
لەۋ كەسەى پارەى خۇى لە پىرۈزەيەك دادەنن.

investigate/in'vestɪgeɪt/v دەكۆلتتەۋە/  
دەپشكىنى

investigation/in'vestɪ'geɪʃn/n  
۱- ئى كۆلتتەۋە ۲- پشكىنن

investment/n ۱- دەبەرھىنان/ پارە لەكار دانان

invigilate/in'vɪdʒɪleɪt/v چاۋدىرى دەكا

invigilation/in'vɪdʒɪ'leɪʃn/n چاۋدىرى

invigilator/in'vɪdʒɪleɪtə(r)/n چاۋدىر

invincible/in'vɪnsəbl/adj لەشكان ئايە

invisible/in'vɪzəbl/adj ۱- ئادىيار ۲- غەيىپ  
بانگ كىردن/

invitation/ɪn'veɪtʃn/n داۋەت كىردن  
داۋەتتى دەكا

invite/in'vaɪt/n سەرنج راكىش

inviting/in'vaɪtɪŋ/adj پارانەرە

invocation/n لىستەى كەلۈپەل و تىرخ

invoice/'ɪnvɔɪs/n دەپارىتتەۋە

involve/in'vɒlʊv/v  
involuntary/in'vɒləntri/adj  
خۇنەۋىستى- رەمەكى

involve/in'vɒlv/v ۱- توش دەكا  
2- دەگىرتتەۋە

involved/in'vɒlvd/adj توش بوو

involvement/in'vɒlvmənt/n  
توش بوون- تىن كەوتن

invulnerable/in'vʌlnərəbl/adj  
سەخت- ئاروشن

inward/'ɪnwəd/adj ۱- ئاۋەكى ۲- ئاۋەرە

inwards/adv بۇئاۋەرە/بەرەۋ ئاۋەرە

iodine/'aɪədi:n/n يۆد- ئىۋودىن-  
ماددەى كىمىيارى

IOU/ai əu 'ju: /n مەن قەرزارى تۆم

irate/aɪ'reɪt/adj تۈپە



**interrogator**

۱- دەدوینى ۲- قەسەبەي ئى رەردەگى  
۳- دەكاتە پرسىيار

interrogator/n قەسەلبەيەرگەر، ئىكۆلەر

interrogative/ɪntə'rogətɪv/adj

پرسىيار، پرسىيارى

interrupt/ɪntə'rapt/v دەپىرئى-

قەسەي دەپىرئى- پەيۋەندى دەپىرئى

interruption/ɪntə'raptʃn/n

كۆسپدانان- بېرىن- پەيۋەندى بېرىن

intersect/ɪntə'sekt/v بەيەك دەگەن-

يەكتەر دەپىرئى- دابەش دەپن

intersperse/ɪntə'spɜ:s/v ئىرەۋ

لەۋى دادەنى

قەسەي نۆكتەي تى دەخا

interval/ɪntəvl/n وچان، پشۋو،

مارەي جەۋانەۋە

intervene/ɪntə'vi:n/v ۱- دەست

تېۋەردەدا، دەست تېدەخا ۲- قەسەي دەپىرئى

intervention/ɪntə'venʃn/n

دەست تېۋەردان، دەست تى خستىن

interview/ɪntə'vju:z/n دىدەنى-

دىدار- چاۋپىنكەۋتن

interview/v دىدەنى دەكا،

چاۋپىنكەۋتنى لەگەن دەكا

intestine/ɪn'testɪn/n رىخۋلە

intimacy/ɪntɪməsi/v ھۆگرى،

برادەرايەتتەكى كۆن

intimate/ɪntɪmət/v ھۆگرى دەپن

intimate/adj ۱- زۆر نىزىك/

گىيانى بەگىيانى ۲- زۆر تايىبەت، كەس-

ھىمىن ۳- ئاسىنىكى قول

intimation/ɪntɪ'meɪʃn/n گەياندن/

ئاساندن

intimidate/ɪn'tɪmɪdeɪt/v دەتۋقنىي/

دەترسىنىي

intimidate/n تۆلاندن/ترساندن

into/ɪntə'pɜ:p بۆ/بەرەۋ/بەرەۋ ئاۋەۋە،

لەسەر

intolerable/ɪn'tələrəbl/adj

۱- بەرگەئانگىرئى، قەبۇل ئانگىرئى

۲- زۆر خراب ۳- شىعائەي لىبوردنى لىئانگىرئى

intolerance/ɪn'tələrəns/n ئى نەبوردن/

دەمارگىرى

intolerant/ɪn'tələrənt/adj ئابوردە،

دەمارگىر

intonation/ɪntə'neɪʃn/n ئاۋاز- بەرزۋىزى

دەنگ

intoxicated/ɪn'tɒksɪkətɪd/adj

مەست، سەرخۋش

intone/ɪn'təʊn/v گۆزائى دەچىرى،

گۆزائى دەلى/ ئوۋىزۋ سەرد دەخۋىنىي

intoxicant/ɪn'tɒksɪkənt/n مەستكەر،

intransigence/ɪn'trænsɪdʒəns/n

ئاسارى- لامى

intransigent/ɪn'trænsɪdʒənt/adj

ئاسار- بەرك

intransitive/ɪn'trænsətɪv/v-adj

كردارى تى شەپەر (بىي بەرگان)

intrepid/ɪn'trepɪd/adj ۱- بەجەرگ

۲- زىنگ ۳- جەسور

intricate/ɪn'trɪkət/adj ۱- ئالۋز

۲- دۇۋار

intrigue/ɪn'tri:g/v ۱- داۋ دەنىتەۋە/

تەلە داۋ دەنىتەۋە ۲- دەروۋنىي

intrigue/ɪn'tri:g/n تەلە/داۋ

intrinsic/ɪn'trɪnsɪk/adj ۱- سەرەكى

۲- جەۋەرى ۳- خودى

introduce/ɪn'trədʒu:s/v دەئاسىنىي/

دادەھىنىي

introduction/ɪn'trə'dʌkʃn/n دەروازە

introspection/ɪn'trə'spekʃn/n

دەرون پشكىن

introvert/ɪn'trəvɜ:s/adj

interchange/ɪntə'tʃeɪndʒ/v  
راگرتن - ری گرتن  
نانوگۆر دەکا

interchangeable  
/ɪntə'tʃeɪndʒəbl/adj  
دەکرێ لەگەڵ شتێ نانوگۆری پێ بکری -  
نانوگۆر هەڵدەگرێ

intercom/ɪntəkəm/n  
ئىنقىترەكۆم -  
تۆرى پەيوەندى كردنى ناوخرى

interconnect/ɪntəkə'nekt/v  
دەبەستىتەو - لە يەكە گرى دەدا  
interconnected/adj  
بە يەكەو بە گرى دراو  
بە يەكەو بە ستراو

intercontinental  
/ɪntəkənti'nenti/adj  
لە نىوان كيشوهران، كيشوهرەپ

intercourse/ɪntəkəʊs/n  
١- جوت بوون ٢- مامەلە كردن

interdependent  
/ɪntədɪ'pendənt/adj  
پەيوەستن بە يەكەو

interest/ɪntrəst, 'ɪntrest/n  
١- گرنكى دان- بايەخ-  
جىبى بايەخ- ئارەزوو

٢- قازانج، سود، بەرزەوهندى  
٣- ماف، پشك-٤- داها- قازانج

interest/v  
١- گرنكى پىندەدا  
٢- دەپەوى-٣- ئارەزوو دەكا

interested/ɪntrestɪd/adj  
١- سوومەند ٢- ئارەزوومەند  
خوش- دلقەكەر

interfere/ɪntə'fɛə(r)/v  
١- دەست تىوهرەدا، دەست لە دەخا  
٢- كۆسپ دادەنى- كۆره شىوئىنى دەكا  
٣- دەنگە دەنگ دروست دەكا

interfering/adj  
دەست تىوهرەدان:  
دەست تىوهرەدر

interim/ɪntə'ri:m/n  
١- لە هەمان  
كاتدا ٢- پيش ٢- كاتى

interior/ɪn'tɪəriə(r)/n  
ناووه  
the interior  
ناووات

interjection/ɪntə'dʒekʃn/n  
قسەهەلەدان،  
قسەهەلەپرون، سەرسوومان

interlude/ɪntəlʊ:d/n  
ماوہى جەسانەرە،  
پشوو

intermarry/ɪntə'mæri/v  
لە نايين يان  
رەگەزىكى تری دەهتین

intermarriage/ɪntə'mæriʒ/n  
هاوسەرگەرىتى - ژن خواستن لە نىوان گەلان و  
دينى جياوازدا

intermediary/ɪntə'mi:diəri/n  
ناوهند -  
ناويزىكەر

intermediate/ɪntə'mi:diət/adj  
لە ناوهند- لە نىوان دووان

interminable/ɪn'tɜ:mɪnəbl/adj  
بى كۆتا، درىژدان

intermission/ɪntə'mɪʃn/n  
پشوو  
intermittent/ɪntə'mɪtənt/adj  
پچراو

intern/ɪn'tɜ:n/v  
دەگرى- زىندانى دەكا  
گرتن -  
دەست بەسەر داگرتن

internment/ɪn'tɜ:nmənt/n  
دەست بەسەر داگرتن

internee/ɪntɜ:'ni:/n  
گىراو- دەستبەسەر  
internal/ɪn'tɜ:nl/adj  
ناخى- ناوہكى

international/ɪntə'næʃnəl/adj  
نىو دەوڵەتى- نىو نەتەوہى، جىهانى  
ئەنتەرنەت  
internet/ɪntənɛt/n  
ئىك دەدانەرە،  
گوزارشت ئى دەكا  
وهر دەگىرى (بە زمان، بە قسە ئەك نووسين)

interpreter/ɪn'tɜ:prɪtə(r)/n  
وهرگىرى زارەكى  
interrelate/ɪntə'rɪleɪt/v  
كارلە يەكتر دەكەن  
interrogate/ɪn'terəgeɪt/v

نامران، ناميز- هؤكار  
insubordinate/ɪnsə'bo:dɪnət/adj

ياخى

insubordination  
/ɪnsə'bo:rdɪ'neɪʃn/n

ياخى بوون

insubstantial/ɪnsəb'stænʃl/adj

۱- لاواز- ناسايى ۲- ساده

insufferable/ɪn'sʌfrəbl/adj

بەرگه ناگرى/ لوخۇ ياخى/ به قيز

insufficient/ɪnsə'fɪʃnt/adj

بهش نەكردو- كه م

insular/ɪnsjələ(r)/adj

۱- بيز تەسك ۲- گۆشه گير

۳- دورگه نشين

insularity/ɪnsju'lærəti/n

۱- بيز تەسكى

۲- دورگه يى- دورره پەريزى

insulate/ɪnsjuleɪt/v

جيا دەكاته توو

insulin/ɪnsjələɪn/n

ئىنسۇلېن

insult/ɪn'sʌlt/v

ريسوادەكا

insult/ɪn'sʌlt/n

ئەتك، جوين، بى ريزى

insuperable/ɪn'su:pərəbl/adj

چارەسەر ناگرى

insurance/ɪn'fjuərəns/n

بېمە، داين كردن

insure/ɪn'fjuə(r)/v

داين دەكا

insurmountable

/ɪnsə'mauntəbl/adj

دژوار، سەخت

insurrection/ɪnsə'rekʃn/n

ياخى بوون

intact/ɪn'tækt/adj

ساخ، چ ئى نەھاتو

intake/ɪn'teɪk/n

۱- ئاوەندى گە ياندنى

ئاوو گاز به بۇرى ۲- بەشە خواردن

۳- ژمارەى ئەوكە سانهى هاتونەتە

ئاو رۇكخراو

intangible/ɪn'tændʒəbl/adj

۱- ھەست پى ناگرى

۲- دەست ئى نادى ۳- لەوسف نايەت

integral/ɪn'tɪgrəl/adj

۱- سەرەكى

۲- تەواوگەر

integrity/ɪn'tɛgrəti/n

پاكيى،

راست و دروستى

intellect/ɪnstələkt/n

عەقل، بىر ھوش

intellectual/ɪntələktʃuəl/adj

فكرى، بيزى، زھنى

رۇشنىيىر، رۇناكبير

intellectually/adv

لە پوى فكريەو

intelligence/ɪn'telɪdʒəns/n

۱- زيرەكى

۲- سىخورى، جاسوس

intelligent/ɪn'telɪdʒənt/adj

زيرەك

intelligentsia/n

تويزى روناكبيران

intelligible/ɪn'telɪdʒɪbl/adj

تنگەيشتنى ناسانە

intend/ɪn'tend/v

دەپەوى

intense/ɪn'tens/adj

نۇر: نۇر مەنن،

نۇر بەھيز

intensely/adv

بەتوندى- ئاپادەپەكى نۇر

intensify/ɪn'tensɪfaɪ/v

بەھيز دەكا،

جەخت لەسەر دەكا

intensity/ɪn'tensəti/n

توندى، خەستى

intensive/ɪn'tensɪv/adj

۱- خەست،

چە، ھەمەلايەن ۲- جەخت كردن

intent/ɪn'tent/adj

گرنگى پىن دەر- رۇر

intention/ɪn'tenʃn/n

مەبەست، ئامانچ

intentional/ɪn'tenʃənəl/adj

بەئەنقەست

intentionally/adv

بەئەنقەستى

interact/ɪntər'ækt/v

لەگەل خەك

تېكەل دەبن/ مامەلە دەكا- كارلىك دەكەن

interaction/ɪntər'æksɪn/n

كارلىك كردن، ئاويقە بوون- تېكەل بوون

intercept/ɪntə'sept/v

رادەگرى-

رېى دەگرى

interception/ɪntə'sepʃn/n

## inside

inside/ɪn'saɪd/n - adj - v

ژورورە - گەدە، زگ، سگ

بەرواژو لەبەر دەگا - ناوەکی

insider/n

خۆمانە،

ئەندامی رێنکخراویک

inside/prep

لەناو، لە ماوەی، لە میانى

بەرەو ژورورە - بەرەو ناوەرە

Insight/ɪn'saɪt/n

زانپاری قوول

تێگەشتن لە سروشتى دروستى شت

insignia/n

هێمای دەسەلات/ نیشان

insignificant/ɪn'sɪgnɪfɪkənt/adj

بێ قیەت، بێ بەها، هیچ

insincere/ɪn'sɪn'sɪə(r)/adj

دووپۆ، درۆزن، ناپاک

insincerity/ɪn'sɪn'serəti/n

دووپۆیى، ناپاکى

insinuate/ɪn'sɪnjuət/v

ناماژە دەگا

پێشبینى شتێكى ناخۆش بەشێویەکی

ناراستەوخۆ دەگا

insipid/ɪn'sɪpɪd/adj

بێ تام و بۆن و پەنگ/ پووچ

insist/ɪn'sɪst/v

سوز دەبێ، رژد دەبێ

insolent/ɪnsələnt/adj

بێ رێژ

insolence/ɪnsələns/n

بێ رێژى

insoluble/ɪn'sɒljəbl/adj

ناتووتنەر - بێ چارەسەر

insomnia/ɪn'sɒmniə/n

خەوزان، خەوێ نەگەوتن

inspect/ɪn'spekt/v

دەپشکنى - بەدوا دەگەرى

inspection/ɪn'spektʃn/n

پشکنین بە دوا گەران

inspector/ɪn'spektə(r)/n

پشکنینەر

چاودیز، ئەفسەرى پۆلیس

inspiration/ɪn'spə'reɪʃn/n

سەرچاوەی سروش

سروشى/بیرىكى روناک، نیکا

inspire/ɪn'spaɪə(r)/v

سروشى بۆ دینى

inspired/adj

سروش بۆ هاتوو

نیکا بۆ هاتوو

inspiring/ɪn'spaɪərɪŋ/adj

دەخۆشکەر - هاندەر

instability/ɪnstə'bɪləti/n

ناثارامى

install/ɪn'stɔ:l/v

پێکەوه دەنى -

رێک دەگا - دادەمەزرینى

installation/ɪnstəleɪʃn/n

پێکەوه نان -

دامەزراندن

instalment/ɪn'stɔ:lmənt/n

بەش - تاکە

بەشێک لە... قسەت/بەگە جەر

instance/ɪnstəns/n

دووخ - بار

for instance

بۆ نموونە

instant/ɪnstənt/adj

دەسبەجى،

یەكسەر، نامادە

instant/n

ماوەیەکی دیار - یەكسەر

instead/ɪn'sted/adv

لەجیاتی، لەباتى

instigate/ɪnstɪgeɪt/v

هاندەدا، زۆرى ئى دەگا

instil/ɪn'stɪl/v

دەچینى، دادەهینى

instinct/ɪn'stɪŋkt/n

غەریزە، زەمەك

هیزی سروشتى لە موزۆ

institute/ɪn'stɪtju:t/n

پەیمانگا

institute/ɪn'stɪtju:t/v

دادەمەزرینى،

پێکدینى

institution/ɪn'stɪtju:ʃn/n

١- دەزگا، دەستە - خانە (تایبەت...)

٢- داب، ئەمریت، خو

instruct/ɪn'strʌkt/v

١- دەرسى

پى دەلى، وانەى پى دەلى،

زانپاری دەداتى ٢- پى رادەگەیهنى

instructor/n

١- ماموستا ٢- راهینەر

instruction/ɪn'strʌkʃn/n

١- زانیاری، مەشق، راهینان ٢- راسپاردە

instructive/ɪn'strʌktɪv/adj

زانپاری بەسود دەبەخشى، سودمەند

instrument/ɪnstrəmənt/n

**inland****inland**/'ɪnlænd/adj ناوخۇيى -

ئار وولانت

**in-laws**/'ɪn lɔ:z/n خىزم و كىسى

ژن و مېرد

**inlay**/'ɪn'leɪ/n ۱-دەنەششېتى،

لەناوھە دەرازىلىتەھە

۲-خواردنى دەداتى

**inlet**/'ɪnlet/n ۱-بەناو - گوزەر

۲-كەنداروۋكە

**inmate**/'ɪnmeɪt/n ۱- نىشتەچىنى -

زىندان ... ۲-ئەندامانى يەك دەزگا.

**inmost**/'ɪnməʊst/adj زۆر ئەينى،

زۆر تايىبەت

**inn**/'ɪn/n مېوانخانىھە بچووك، خانە،

باپى بچووك

**innate**/'ɪneɪt/adj ۱- زىگماكى، سروسشى

۲- كۆككى باپەت

**inner**/'ɪnə(r)/adj ئاھەكى**innermost**/'ɪnəməʊst/adj لە كانگاي

دەھە

**innocent**/'ɪnəsnt/adj بى ئاوان**innovate**/'ɪnəveɪt/n دادەھىنى**innovation**/'ɪnə'veɪʃn/n داھىنان -

نۆيكرەنەھە

**innumerable**/'ɪnju:mərəbl/adj

لەژمارنايەت، ئازمېردى

**inoculate**/'ɪnɒkjuleɪt/v دەھوتى -

دەزى لەدزى - ئىدەدا

**inoffensive**/'ɪnə'fensɪv/adj

بى ھەي - بى زىان

**inoperable**/'ɪnɒpərəbl/adj

ئەشتەرگارى ھەلتەرگى - ئاكرى

**inoperative**/'ɪnɒpərətrɪv/adj

كارى پىن ئاكرى - چىن بەچىن ئاكرى

**inorganic**/'ɪnɔ:'gænrɪk/adj ئاھەندامى**inquire**/'ɪn'kwɪərə(r)/n ئىكۆلىنەھە،

گەپان، پىشكىن

**inquire**/v دەپرسى، زانىبارى كۆدەھاتەھە**inquirer**/'ɪn'kwɪərə(r)/n پىرسىكر،

زانبارى كۆكەرەھە، پىشكىنەر

**inquiry**/'ɪn'kwɪəri/n پىرسىيار -

تۆزۈنەھە، گەپان بەدواي

**inquisition**/'ɪmkwɪ'zɪʃn/n

۱- ھەلام ئى وىستىن

۲- دەزگاي سەركوتىكرى كاسۇلىكى

پۇمانى لە دزى ئەپاراشى.

**inquisitive**/'ɪn'kwɪzətɪv/adj

خۇتى ھەلقورئىنەر/ئەكەسەھە دەپەئى

ئاگاي لە ھەموشتى بى

**inroad**/'ɪnroun/n ھىزىش بۇ تالان و بۇز**insane**/'ɪn'seɪn/adj شىت، بى مېشك،

مېشك نەھۇش

**insanitary**/'ɪn'sænətɪrɪ/adj ئاھەندروسىتى،

دەرماوي، ئا پاقۇتى

**insatiable**/'ɪn'seɪʃəbl/adj چاۋچنۇك،

تېر ئەبۇ، لە بىسا مەدۇ

**inscribe**/'ɪn'skraɪb/v دەنوسى، تۇماردەكا،

ھەلدەھوتى

**inscription**/'ɪn'skɪpʃn/n ھەلتەكۆلېن، نوسىن**insect**/'ɪnsekt/n مېرۇو/مېرۇولە**insecticide**/'ɪn'sektɪsaɪd/n مېرۇوكۆش

مېرۇو قېكر

**insecure**/'ɪnsɪ'kjʊə(r)/adj شلۇق،

پىشتىكرى ئەكرەو

ئەچەسپاۋ، ئىگەران

**insecurity**/'ɪnsɪ'hjuərətɪ/n

ئىگەرانى - ئا ئارامى، باۋەر بەھۇنەبۇن

**insensitive**/'ɪn'sensətɪv/adj

بى ھەست، بى رىز

**inseparable**/'ɪn'seprəbl/adj ئىك

جىيانەبۇھە، يەكگرتۇو

**insert**/'ɪn'sɜ:t/v لە ئىۋان دادەھى**inshore**/'ɪn'ʃɔ:(r)/adj-adv ئىزىكە

كەنار، كەنارى

infra dig/infrə 'dɪg/adj نه‌شیاو

inheritance/in'herɪtəns/n

infrastructure

۱- میرات ۲- کله‌پور

/ɪnfrə'strʌktʃə(r)/n

inhibit/ɪn'hɪbɪt/v

۱- ریی دهرگی

بنه‌مای سهرگی، بناغه- ژیرخان

ناهیلی زۆر پو‌دا

infrequent/in'fri:kwənt/adj

۲- کاریگه‌ری که‌م ده‌کاته‌وه

ده‌گه‌من، به‌ده‌گه‌من پو‌ده‌دا

inhibited/ɪn'hæbɪtɪd/adj

که‌پتکراو، شهرمن

infringe/ɪn'frɪndʒ/v

inhospitable/ɪnhɒ'spɪtəbl/adj

(یاسا) پینشیل ده‌کا

میواندۆست نه‌ییه، بی‌تووک

حورمه‌تی، ده‌به‌زیتنی ..

خۆش مه‌شهره‌ب نه‌ییه، ره‌ق

له ... که‌م ده‌کاته‌وه

infuriate/ɪn'fjuəriət/v

inhuman/ɪn'hju:mən/adj

۱- زۆر ره‌ق- نایه‌نسانی

تو‌ره‌ی ده‌کا

۲- هۆنات- وه‌حشیه‌گه‌ر

ingest/ɪn'dʒest/v

هه‌رس ده‌کا

inhumane/ɪnhju:'meɪn/adj

دپنده،

inglorious/ɪn'glɔ:riəs/adj

حه‌یابه‌ر، نابرویه‌ر

نا‌میهره‌یان، بی‌به‌زه‌یی

ingrained/ɪn'greɪnd/adj

۱- بیرفره، زی‌ره‌ک

initial/ɪ'nɪʃl/adj

به‌رای، یه‌که‌می

۲- دۆزهره‌وه‌ی- ریکا چاره‌ بۆ ئاره‌یشه

پیتتی یه‌که‌م له‌ ئاو

۳- کارامه، لایه‌اتوو

initially/ɪ'nɪʃli/adv

له‌به‌رای، له‌سه‌ره‌تادا

ingratiolate/ɪn'greɪʃiət/v

خۆی خۆشه‌ویست ده‌کا-

initiate/ɪ'nɪʃiət/v

ده‌ست پێ ده‌کا،

مامه‌حه‌مه‌یی ده‌کا

initiation/ɪ'nɪʃi'eɪʃn/n

۱- چونه‌ ئاو ریکراویکه‌ پاش نهایشکردنی

ingratitude/ɪn'græɪtɪjʊ:d/n

بن‌چا‌و‌پویی، سه‌په‌یی-

چهند تقوسینکی تابه‌تی ۲- ده‌ستپینشخه‌ری.

ingratitude/ɪn'græɪtɪjʊ:d/n

ناسویاسگوزار

initiative/ɪ'nɪʃiətɪv/n

۱- ده‌ست

ingredient/ɪn'gri:diənt/n

یه‌کی له‌ که‌لوپه‌له‌کانی

پینشخه‌ر ۲- هه‌ول ۳- پینشیا‌ر

ingredient/ɪn'gri:diənt/n

ماده‌کانی خواردنی‌ک

inject/ɪn'dʒekt/v

ده‌زی ئی ده‌کا،

inhabit/ɪn'hæbɪt/v

ده‌ژی،

injunction/ɪn'dʒʌŋkʃən/n

فه‌رمانی قه‌زانیی- دادوه‌ری

inhabit/ɪn'hæbɪt/v

نیشته‌جێ‌یه‌ له‌- ئا‌ک‌نجی‌یه

injure/ɪn'dʒʊə(r)/v

ئازاری ده‌دا،

inhabitable/adj

ده‌شی بۆ گوزه‌رمان

برینه‌داری ده‌کا

inherent/ɪn'hɪərəns/n

سروشتی،

injured/adj

۱- برینه‌داره‌کان

inherent/ɪn'hɪərəns/n

ئه‌دگاری هه‌میشه‌یی شتی‌ک

۲- تو‌شبه‌وه‌کان، ئه‌وانه‌ی که‌له‌م و کتول بو‌ینه

inherit/ɪn'hɪrɪt/v

میرات ده‌گه‌ری-

ink/ɪŋk/n

مه‌ره‌که‌ب

inherit/ɪn'hɪrɪt/v

میراتی بۆ ده‌مینه‌تیه‌وه

ink-pot/n

شو‌شه‌ی مه‌ره‌که‌ب، مه‌ره‌که‌بدان

**infertility**

infertility/ˌɪnfɜːˈtɪləti/n نەزۇكى

infested/ɪnˈfɛstɪd/adj پېرە لە مشك و  
چوردجinfidel/ˈɪnfɪdəl/n بېن باوەپ، بېن دېن،  
گومرا

infighting/ˈɪnfɑːtɪŋ/n شەپى دەسەلات، شەپەگورسى

infiltrate/ˈɪnfɪltrɪt/v ۱- سنور دەپەزىنى  
۲- بەدزى دېتە ناو ۲- ناو دەدزىinfinite/ˈɪnfɪnət/adj بېن كۆتا،  
بېن سنور، بېن پايان - زۆر

infinitely/adv تارادە يەكى زۆر

infinitive/ɪnˈfɪnətɪv/n چارگ

infinity/ɪnˈfɪnətɪ/n ۱- لە ژمارە نەھاتو  
لە ژمار نەھاتن، بېن پادە

infirm/ɪnˈfɜːm/adj ۲- بېن سنورى، بېن كۆتايى

infirmity/ɪnˈfɜːmɪti/n لاوا، پەككەوتە، كەوتو

infirmity/ɪnˈfɜːmɪti/n لاواى، پېرى، نەخۇش

infirmity/ɪnˈfɜːmɪti/n نەخۇشاخە،  
چارەگا

infix/n ناوگ، ناو بەند

inflamed/ɪnˈfleɪmd/adj ۱- گېرگرتو  
۲- سۆر و ئەستور بوو

inflammable/ɪnˈflæməbl/adj زوو گېر دەگرئ

inflammation/ɪnˈflæməʃn/n شېمانەى گېرگرتنى ئې دەگرئ،  
سۆر ھەلەدەگېرئ و ئەستور دەپئinflammation/ɪnˈflæməʃn/n ۱- (بېرېن) پېس بوون  
۲- سوور ھەلگەران ۲- ئەستور بوون،  
ئاوسانinflate/ɪnˈflert/v ۱- فوتئ دەگا،  
پېر دەگا لە ھەوا ۲- پف دەگاinflatable/ɪnˈflertəbl/adj دەگرئ پېر ھەوا بگرئ  
پېرگرن ھەلەدەگرئinflation/ɪnˈflerʃn/n ئاوسانى دراوى  
پا ۲- ون - فرخ ھەلسانinflection/ɪnˈflekʃn/n ش  
گرئ وشەinflexible/ɪnˈfleksəbl/adj بەناسانى ناچەسئ، رەق، توند  
بەسەر دەسە پېئئئ،  
بەسەردېئئئ

inflict/ɪnˈflɪkt/v رابواردن

in-flight/ɪnˈflaɪt/adj كەيف و سەيف لە كاتئ گەشتئ ناو فرۇكەدا  
كارىگەرى، دەسەلات

influence/ˈɪnfluəns/n كارى لېدەگا

influence/v بە دەسەلات،  
كارىگەرinfluential/ɪnfluˈenʃl/adj ئىنفلۇئەنزا -  
ھەلامەت - پەستيوinfluenza/ɪnfluˈenzə/n لېشاو، گە پېشتئئ  
لە ناكاوى ...influx/ɪnˈflʌks/n پېئى دەلئ،  
پېئى رادەگە پېئئئinform/ɪnˈfɔːm/v زانبارئ بەخش،  
زانبارئ پېدەرinformant/ɪnˈfɔːmənt/n ئاگا دار  
زما نلېدەر،  
سېخورinformed/ɪnˈfɔːmd/adj ئارەسسى/  
ئافەرمىinformer/ɪnˈfɔːmə(r)/n زانبارئ،  
پېرگە/ راگە ياندن

informal/ɪnˈfɔːml/adj

information/ɪnfəˈmeɪʃn/n

informative/ɪnˈfɔːmətɪv/adj پېر زانبارئ

industrialist/m'ɪndʌstriəlɪst/n

پیشہ سازی کار

industrialize/m'ɪndʌstriəlaɪz/v

پیشہ سازی نہ ولات

پیشہ دہا

industrialization

/m'ɪndʌstriəlaɪ'zeɪʃn/n

پیشہ سازی کردن - دروسنکردن

industrial action

مانگری

کریکاران

industrious/m'ɪndʌstriəs/adj

چالاک - چاپوک

industry/'ɪndəstri/n

پیشہ سازی

inedible/m'edəbl/adj

ناخوریت -

بق خوردن ناشیئت

ineffective/'ɪnɪ'fektɪv/adj

بی کاریگر، بی سود

inefficient/m'ɪfɪʃnt/adj

۱- ناچاپوک

۲- بن دہ سرمایہ کارانج

ineligible/m'elɪdʒəbl/adj

ناشایستہ

inept/'ɪnept/adj

ناکارامہ، گہرچہ

inequality/'ɪnɪ'kwɒləti/n

ناہیکسانی

inert/'ɪnɜ:t/adj

خاوی، بی جولہ،

نا توانی بجوئی

inertia/'ɪnɜ:ʃə/n

۱- خاوی

۲- تمہیلی/تہومزلی، کہ متہرخمہ

inescapable/'ɪnɪ'skeɪpəbl/adj

۱- چارہنوسسان

۲- بن چارہ، دہریازبوون ایسی محالہ

inevitable/'ɪnevɪtəbl/adj

ہردہمی بی، ناچار دہمی ہروابی

inexcusable/'ɪnɪksju:zəbl/adj

پاسا ہلناگری

نی بووردن ہلناگری

inexhaustible/'ɪnɪg'zɔ:stəbl/adj

تہواو نابی، نابریتموہ

inexpensive/'ɪnɪks'pensɪv/adj

ہمزان، نمرزان

inexperience/'ɪnɪks'pɪəriəns/n

بی نزمونی

inexperienced/adj

بی نزمون - غہشیم

inexplicable/'ɪnɪks'plɪkəbl/adj

پوونکردنہوہ ہلناگری

infallible/'ɪnfæləbl/adj

۱- مہسوم - ہلہ ناکا ۲- بہ کاریگر

infamous/'ɪnfəməs/adj

ناو زرا، ہدناو

infamy/'ɪnfəmi/n

نا توره، نگی

infancy/'ɪnfənsi/n

مندانیتی - ہرایی تہمن

infant/'ɪnfənt/n

ساوا - زاروک - شیر خور،

مہلوتکہ

infanticide/'ɪnfæntɪsaɪd/n

ساواکوژی،

مہلوتکہ کوژی

infantile/'ɪnfəntaɪl/adj

مندانہ، ساوایانہ

infantry/'ɪnfəntri/n

سہریازی پیادہ/

ہیزی پیادہ

infatuated/'ɪnfætʃueɪtɪd/adj

مہفتون/شہیدا/شہیدابونی کاتی/

یان سہریپی

infect/'ɪnfekt/v

دہتمہنتموہ/

میکروپ پلاوہکاتہوہ

infection/'ɪnfekʃn/n

۱- تمہنتموہ،

تووش بوون بہنہخوشی - نی کرتتہوہ

۲- پتا

infectious/'ɪnfekʃəs/adj

اینگروہ، توشینہر، درم، زووبلاوہوہوہ

infer/'ɪnfə:(r)/v

فہراہم دینی،

ناکام مہہست دینی/دہگاتہ نہنجام..

inferior/'ɪnfɪəriə(r)/adj

چینی

خوارہوہ - کم گرنگ - کم بہما

inferiority/'ɪnfɪəri'ɒrəti/n

کہمی، کہ متہرخمہ، ہیج نہووی

infertile/'ɪnfɜ:taɪl/adj

قاق، نمرزک





/ɪn,kɒmpri'hensəbl/adj

ناممفهوم، دەرک پئی ناکرئی

inconceivable/ɪn,kən'si:vəbl/adj

تاماقول- عمقل قەبول ناکا

inconclusive/ɪn,kən'klu:si:v/adj

یەکلانەنەکراره، بئیر نەکراو

incongruous/ɪn'kɒŋgruəs/adj

جیوازان، نەگونجواو

inconsiderate/ɪn,kən'sɪdərət/adj

بئی بهست، لاسار

inconsistent/ɪn,kən'sɪstənt/adj

گۆبراو، متممەئە پئی ناکرئی- دژەخۆی

inconsistent/adj

ناپەرچاو، ئایەخ- جئیی بایەخ نیه

incontinent/ɪn'kɒntɪnənt/adj

تووش بوو بە میزەچرکئی

توانای بېسەر نەهاتنی دلوپە میز-

پیسایی- نیه/میزی و پیسایی

راناوەستی- بەخۆی پاناکات.

inconvincible/ɪn,kən'vɪmɪəns/n

ناناسودەیی- بیژاری

inconvincible/ɪn,kən'vɪmɪənt/adj

ناناسودە

incorporate/ɪn'kɒr.pə'reɪt/v

دەگرتتەرە، یەك دەگرتتەرە/ پئیکدئینی

incorporated/ɪn'kɒr.pə'reɪtɪd/adj

هاریەش

incorrect/ɪn,kə'rekt/adj

نادروست، ناراست

incorrectly/adv

نادروستانە

incorrigible/ɪn'kɒrɪdʒəbl/adj

چاکنەکراو، ناگۆبدرئی

increase/ɪn'kri:s/v

زئیدە دەکا،

زیاد دەکا، زیاد دەبئ

increase/ɪn'kri:s/n

زیاد- زۆد بوون

incredible/ɪn'kredəbl/adj

فانتانزی، خەمیانئ

incriminate/ɪn'krɪmɪnət/v

بەلگە پئشەکش دەکا بۆ تاوانبار کردئئ

تیوهدەگئئ- تووش دەبئ

incubate/ɪn'kjʊbeɪt/v

۱- (لەسەر هئیکە) کرئ دەکەوئ

۲- (میکرۆب) پەرەدەستئینی

incubation/ɪn'kjʊ'beɪʃn/n

کرکەوتن

incubator/ɪn'kjʊbeɪtə(r)/n

۱- پالندەئ

هئیکەکەر ۲- گەرم راگرتنی هئیکە تا ببئە جوجکە

۳- نامرازئ کرکەوتن

incult/adj

دەمبووت- بئئ دەب

incur/ɪn'kʌ:(r)/v

۱- بەسەر خۆئ دئینی

۲- تووشئ دەبئ

incurable/ɪn'kjʊərəbl/adj

کوشندە

۳- رسناک- بئ چارەسەر

indebted/ɪn'detɪd/adj

قەرزدارئ کەسئ

بە چاکە- سوپاس

indecent/ɪn'di:snt/adj

۱- بئئ نابروو-

بئئ دەب ۲- خۆنەپۆش

indecision/ɪn'drɪ'sɪʒn/n

نئگەرانی: ناتوانئ

بیریار بیدا

indecisive/ɪn'drɪ'saɪsɪv/adj

نئگەران

indeed/ɪn'di:d/adv

ئە راستیدا

indefatigable/ɪn'dɪ'fætɪgəbl/adj

ماندووئەنەناس

indefectible/adj

۱- بئئ خەوش

۲- هەمەمیشەیی، هەتاهەتایی

indefeasible/adj

هەلناوەشیتەرە

indefensible/ɪn'dɪ'fensəbl/adj

۱- پاساو هەلناکرئ

۲- بەرگری هەلناکرئ

indefinable/ɪn'dɪ'faməbl/adj

شاراوە، نادیار/ پئناسە ناکرئ

indefinite/ɪn'dɪ'fɪnət/adj

۱- دیار نەکراو، ناڤوون

۲- بئ کۆتایی ۳- نامرازئ نەناسیایوئ

indelible/ɪn'deləbl/adj

لەناو نەچوو

indemnification/ɪn,demnfɪ'keɪʃn/n

۱- بیعە ۲- بژاردن

**inaugurate****inaugurate**/i'no:ʃə'reit/v دمکاتو/ه

دەسپىرئى - پايەى دەداتى

**inauguration**/i'no:ʃə'reiʃn/n

کردنەوەى تەدارمكى پېرۇژەيەك/

شايلىقۇغانى وەرگرتنى دەسەلات

**inborn**/in'bɔ:n/adj بەهرەيى -

بۇماوەيى - خۇپسك

**incalculable**/in'kælkjəbl/adj

لە ژمار نايەت

**incapable**/in'keipəbl/adj

۱- بىن دەسەلات - بىن توانا

۲- نەشپاۋ - ۲- كارى پى ناكرى

**incarnation**/,ɪn'kɑ:neɪʃn/n

۱- نەمۇنە ۲- مېما ۳- بەرچەستەکردن

**incendiary**/in'sendɪəri/adj - n

سوتىنەر - فېتنەچى -

ئامرازى سوتان

**incense**/'ɪnsens/n

بخور - بۇنەكى

خۇش

**incentive**/in'sentɪv/n - adj

ھاندەر - پالئەر

**incessant**/in'sesnt/adj

بەردەوام -

بىن پىچان - بىن وچان

**incessantly**/adv

بەبىن وچان

**incest**/'ɪnsɛst/n

کردارى سىكىسى

لە نىوان خوشك و برا

**inch**/ɪntʃ/n

ئىنچ

**incidence**/'ɪnsɪdəns/n

رېژە، رېژەى

پوداۋ

**incident**/'ɪnsɪdənt/n

پودان، قەومان

پوداۋيىكى لاپەلاۋ بچوۋك

**incidental**/'ɪnsɪdəntl/adj

لاپەلا -

لاۋەكى

**incidentally**/adv:by the way

بەبۇنەۋە

**incinerate**/in'sɪnə'reit/v

دەسوتىنى تا دەمىكاتە خۇلەمىش

**incomprehensible****incinerator**/in'sɪnə'reɪtə(r)/n

كوانوۋى سوتاندنى زىل

ماكىنەى سوتاندنى زىل

**incision**/in'sɪʒn/n

بىرېن - بىرېن لەجەستە

**incite**/in'saɪt/v

ھاندەدا - دەورۇژنى

**incitement**/in'saɪtmənt/n

ھاندان -

ورۇژاندن

**inclination**/'ɪnklɪ'neɪʃn/n

مەيل، لادان

**incline**/in'klaɪn/v

۱- لاردەمبىتەۋە/دەچەمبىتەۋە

۲- لادەدا

**inclined**/adj

ئامادەيە بۇ -

مەيلى ھەبە بۇ - بەھردارە

**include**/in'klaɪd/v

دەگرېتەۋە - دەگرېتە خۇي

**inclusion**/in'klu:ʒn/n

گرتنەخۇ

**inclusive**/in'klusɪv/adj

مەمەلايەن

**incognito**/'ɪnkɒɡ'nɪtəʊ/adj - adv

شاراۋە / خۇزەمە بۇ - ئەۋەى نەئاسرېتەۋە -

خۇگۇپ - نازناۋ

**incoherent**/'ɪnkəʊ'hɪərənt/adj

۱- پىچىپىچى، ئاشاكر ۲- نارون

**incoherence**/'ɪnkəʊ'hɪərəns/n

۱- ھەلۋەشاۋە، پىچىپىچى

۲- تېگەيشتن ئىنى زەجمەتە

**income**/'ɪnkʌm/n

دەسكەوت -

سەرمايە - داھات

**income tax**/n

باجى داھات

**incoming**/'ɪnkʌmɪŋ/adj

ھاتو - ھاوردە -

نۇي - تازە ھەلبۇرئرداۋ

**incomparable**/in'kɒmpərəbl/adj

بىن ھاۋتا، بەراۋرد ناكرى

**incompatible**/'ɪnkəm'pætəbl/adj

نەگونچاۋ - نەسازاۋ

**incompetent**/in'kɒmpɪtənt/adj

ئىنەھاتو، نەشارمزا

**incompetence**/in'kɒmpɪtəns/n

نەشارمزاىى، بىن ئەنەمۇنى

**incomplete**/'ɪnkəm'pli:t/adj

ئەتەۋا - كەم - عەبىدار

**incomprehensible**

imprison

imprison/ɪm'prɪzn/v زندانی  
دوگری/دوگا

imprisonment/ɪm'prɪznmənt/n زندان

improbable/ɪm'prɒbəbl/adj دشوار، نهمکان

improbably/ɪm'prɒbəbli/adv به زحمهت بودا، شیانى رودانى ئى ناکرى

impromptu/ɪm'prɒmptju:/adj - adv به شىوه يهكى زحمهت/ دشوار

improper/ɪm'prɒpə(r)/adj سهريين، سهريين يانه، به سهريين

improperly/adv ۱- له چوى خوى نى به، نه شياو  
۲- پورت- خودانه پوز ۳- ناياسايى

impropriety/ɪm'prɒpraɪəti/n ۱- به شىوه يهكى نهگونجاو  
۲- به شىوه يهكى ناياسايى

improve/ɪm'pru:v/v چاك دهكا،  
باشتر دهكا

improvement/n چاككردن

improvise/ɪm'prɒvaɪz/v سهريين يانه- نه نجام دهدا

improvisation/ɪm'prɒvaɪzeɪʃn/n سهريينى

impudent/ɪm'pjədənt/adj زود ناشيرين- بى نريز- بى شمرم

impudence/ɪm'pjədəns/n رهفتارى ناشيرين و نا پيك

impulse/ɪm'pʌls/n ۱- سه رهريينى  
۲- پالنه ۳- هله شهينى

on impulse بى بيكرده نوه

impulsive/ɪm'pʌlsɪv/adj سه رهريينى،  
كه كه كا

impure/ɪm'pjʊə(r)/adj

نا پاقر- پيس- ليز- خهوشدار

impurity/ɪm'pjʊərəti/n خهوش- لئلى، پيس بوون

impute/ɪm'pjʊ:t/v تۆمهتى ده داته پال

in/ɪn/adv - prep - n له

inabsentia له ناماده نه بوونى

inability/ɪnə'bɪləti/n نه توانين

inaccessible/ɪnæk'sesəbl/adj كه يشتن پى زحمهت

inaccuracy/ɪn'ækjərəsi/n ناوردى، وردنى به

inaccurate/ɪn'ækjərət/adj ناورد- هله- خهوشدار

inaction/ɪn'ækʃn/n له كار كه تن- ته مېلى

inactive/ɪn'æktɪv/adj خا، بى جووله

inadequate/ɪn'ædɪkwət/adj ۱- كه- كهيم  
۲- باوه به خه نه بوو

inadequacy/ɪn'ædɪkwəsi/n كه متهر خه مى- كه ماسى- به شنه كردن

inadvertent/ɪnəd'vɜ:tənt/adj نا نه نله ست، بى مېه ست

inadvisable/ɪnəd'vaɪzəbl/adj ناماقورل

inane/ɪ'neɪn/adj - n ۱- بى مانا، ج نا  
۲- پوچ نايه خ، بوشايى

inappropriate/ɪnə'prɒpriət/adj نهگونجاو

inarticulate/ɪnɑ:'tɪkjələt/adj ۱- ته عېير ئى ناكرى، ناتواتى گوزاشت له  
بيروپاى خوى بكا ۲- شاراوه ۳- باش گو ناكرى

in as much as/conj به هوى- تاراد مېك

inattention/ɪnə'tenʃn/n غه فلهت،  
ناكاوى، بى ناگايى

inattentive/ɪnə'tentɪv/adj بى ناكا

inaudible/ɪn'ɔ:dəbl/adj زوركز

inaugural/ɪ'nɔ:ɡjərəl/adj وتارى كردنه نوه- به رايى- ده سپيك

**impertinent**/ɪm'pɜːtɪnənt/adj  
دەمەپووت - بى ئەدەب

**imperturbable**/,ɪmpə'tɜːbəl/adj  
ھېمىن، بە ئاساسى ئىگەرەن ئاينى

**impervious**/ɪm'pɜːviəs/adj  
۱- ئاۋىسى تى ئاچى  
۲- خۇراگر - كارى تى ئاكرى

**impetuous**/ɪm'petʃuəs/adj  
۱- ھەنەشە - گوپەشمكار  
۲- بىن بىر كەرنە

**impetus**/ɪm'pɪtəs/n  
مۇتەپ، ھۆكار، ھاندەر

**impinge**/ɪm'pɪndʒ/v  
كارى ئى دەكا

**impious**/ɪm'piəs/adj  
بىن بېرا

**implausible**/ɪm'plɔːzəbl/adj  
ئاماقوول - دۇرار

**implement**/ɪm'plɪmənt/n  
ئامراز، ئامبىر

**implement**/ɪm'plɪmənt/v  
رادەپەرنى

**implicate**/ɪm'plɪkət/v  
۱- تارائبارى دەكات  
۲- ھاوبەش دەكا لە تاروان/ توشى دەكا  
۳- دەداتە پال

**implication**/ɪm'plɪ'keɪʃn/n  
۱- توش بون - تىۋەگلان  
۲- كارىگەرى ۲- دەلەت كەر/ مەسۇگەر

**implicit**/ɪm'plɪsɪt/adj  
ئاراستەخۇخ، ئادىيار، شاروۋە

**implicitly**/adv  
بەتەۋارى

**implore**/ɪm'plɔː(r)/v  
دەپارئەتەۋە لە، ئزى لئەكا

**imply**/ɪm'plai/v  
۱- ۋادەگەيمىنى -  
ھىماي ئەۋە دەدا

**impolite**/ɪmpə'laɪt/adj  
دەمەپووت، بى ئەدەب

**impolitely**/adv  
بى ئەدەبانە

**import**/ɪm'pɔːt/v  
(لە دەرهۋە) دەينىن

**importer**/ɪm'pɔːtə(r)/n  
ھاوردە/ ھىنەر

**import**/n  
ھاوردە

**importation**/,ɪmpɔː'teɪʃn/n  
ھىنان

**important**/ɪm'pɔːnt/adj  
گرنگ، پىۋىست

**importance**/ɪm'pɔːns/n  
گرنگى

**impose**/ɪm'pəʊz/v  
دەسەپىنن

**imposition**/,ɪmpə'zɪʃn/n  
سەپاندن، بارگرانى

**imposing**/ɪm'pəʊzɪŋ/adj  
خۇش، شكوۋار

**impossible**/ɪm'pɔsəbl/adj  
نەكران، دۇرار

**impossibility**/ɪm'pɔsə'bɪləti/n  
زۇر دۇرۋارى، شتن كە نەكرى

**imposter**/ɪm'pɔstə(r)/n  
دەستېر - قۇلپى، فرىودەر، خۇگۇپى

**impotent**/ɪm'pɔtənt/adj  
۱- پەككەتە، دەستكورت ۲- قۇپ

**impotence**/ɪm'pɔtəns/n  
۱- قۇپ بون، دەستكورتى ۲- دەستكورتى

**impoverish**/ɪm'pɔvərɪʃ/v  
دايدەپى لە، ھەزارى دەكا

**impracticable**/ɪm'præktɪkəbl/adj  
۱- جىن بەجىن ئاكرى ۲- ئاشىاۋە

**imprecise**/ɪm'pri'saɪs/adj  
ئىل - ئاۋەرۋكە

**impress**/ɪm'pres/v  
سەرنجى خەلك بۇلاى، خۇى رادەكئىشى/ برون دەكاتەۋە، لە مئىشكى خۇى چاپى دەكا

**impression**/ɪm'preʃn/n  
۱- كارىگەرى لەسەر مئىشتن  
راى ياش لەلا دروست كرىن/ كارئىكرار  
۲- لاسارى كرىنەۋە ۲- پالە پەستۇ - پەستان

**impressionable**/ɪm'preʃənəbl/adj  
زۋو كار ئى كرىن/ ھەستىيار

**imprint**/v  
۱- كارىگەرى بە جىن ئىلى  
۲- چاپدەكا/ مۇز دەكا

**imprint**/ɪm'prɪnt/n  
۱- كارىگەرى -  
پاشماۋە ۲- شوئىنەۋار/ شوون  
۲- ئاۋى چاپكەر/ بۇلكەر

## immigration

immigration/ɪmɪ'grɛɪʃn/n

کوچ کردن

imminent/ɪmɪnənt/n

خبریکه

پرده‌دات- واپرده‌دا/ چاوه‌ریکراو

immobile/ɪ'məʊbaɪl/adj

بی‌جووله

immobility/ɪmə'biləti/n

سپریون،

نه‌بزیون

immobilize/ɪ'məʊbəlaɪz/v

له‌جووله

ده‌خا، نایه‌لی بزیوی

immoral/ɪ'mɔrəl/adj

نامؤرالی،

ناثاکاری، پیچه‌وانه‌ی ره‌وش

immorality/ɪmə'ræləti/n

بی‌ره‌وشی

immorally/adv

بی‌ره‌وشتانه

immortal/ɪ'mɔrtəl/adj

نهمر

immortality/ɪmɔ:'tæləti/n

نهمری

immortalize/ɪ'mɔrtəlaɪz/v

نهمری ده‌کا/ به‌ناوبانگی ده‌کا

immune/ɪ'mju:n/adj.

بهرگری هه‌یه

له‌دژی نه‌خوشی/ کوتر او دژی نه‌خوشی/

پتھو/ به‌رگر

immunity/ɪ'mju:nəti/n

بهرگری- حسانه

immunize/ɪmju:naɪz/v.

له‌دژی... ده‌کوتری

imp/imp/n

پهری بچوک،

به‌چکه‌شه‌یتان/ لاسار

impact/ɪmpækt/n

۱- کاریگری

۲- هیژی به‌یه‌کا کوترن

impair/ɪm'peə(r)/v

زیان ده‌گه‌یه‌نی،

لاواز ده‌کا

impale/ɪm'peɪl/v.

شیش ناژنی ده‌کا-

به‌ناهیژیکی تیژ ده‌یچی

impart/ɪm'pɑ:t/v

ه‌وال ده‌گه‌یه‌نی-

رادده‌گه‌یه‌نی- ده‌بخشی

impartial/ɪm'pɑ:ʃl/adj

بی‌لایه‌ن

## impersonator

impartiality/ɪm'pɑ:ʃi'æləti/n

بی‌لایه‌نی

impassable/ɪm'pɑ:səbl/adj

داخراو-

گیراو- بنه‌سه‌ت

impassive/ɪm'pæsɪv/adj

سارد و سپر،

بی‌جووله

impatient/ɪm'peɪʃnt/adj

بی‌نارام-

قیچکه‌تنگ

impatience/ɪm'peɪʃns/n

بی‌نارامی

impeccable/ɪm'pekəbl/adj

بی‌خه‌وش-

ته‌واو، بی‌غفل و خه‌وش

impede/ɪm'pi:d/v

ناسته‌نگ دینته پیش،

له‌مپهر دروست ده‌کا

impediment/ɪm'pedɪmənt/n

۱- ناسته‌نگ،

ریگر، له‌مپهر ۲- زمان گرتن، زمان گران

impending/adj

(کاره‌ساتیکی) چاوه‌ریکراو

impenetrable/ɪm'penɪtrəbl/adj

گوزهرکردن تییدا دژواره - داخراو

imperative/ɪm'perətɪv/adj

پیویست،

زۆر گرنگ

شیوانی داخراو له‌ریزمان/له‌رمانکردن

imperceptible/ɪmpə'septəbl/adj

زۆر بچوک، دهرکی پی‌ناکری

imperfect/ɪm'pɜ:fɪkt/adj

ناته‌واو-

به‌خه‌وش، عه‌بیدار- به‌کی‌ماسی

imperial/ɪm'pɪəriəl/adj

۱- ئیمپراتوریانه

۲- شاهانه

imperialism/ɪm'pɪəriəlɪzəm/n

ئیمپریالیزم

imperialist/ɪm'pɪəriəlɪst/n

ئیمپریالیست

impersonal/ɪm'pɜ:sənəl/adj

۱- بی‌هست، سارد ۲- سارد ۳- بابه‌تی، نا-کسیی

impersonate/ɪm'pɜ:səneɪt/v

لا‌سایکی کساننی تر ده‌کاته‌وه-

خوی ده‌کا به‌کسی تر

impersonator/n

له‌وئکه‌تهری

زیه‌رکانه- لایه‌توانه‌ لاسایی

کسیه‌تی‌ه‌کان ده‌کاته‌وه

ignorance

ignorance/ɪgnərəns/n نەزان

ignorant/ɪgnərənt/adj ١- نەزان

٢- نەشیاو

ignore/ɪgˈnɔ:(r)/v فراموش دەکا

ill/ɪl/adj ١- نەخۆشی ٢- زیانگەیهنەر

ill/adv هەلە، بە شۆبەیهکی خراب-

بە دژواری

ill-treat/adj بێ بەخت، شووم

ill-treat/v بەخرابە مامەلە دەکا

ill-treatment/n خراب مامەلە کردن

illegal/ɪˈli:gl/adj نایاسایی، ناشەری

illegible/ɪˈledʒəbl/adj بە گران

دەخۆیندریتەوه

illegitimate/ɪləˈdʒɪtət/adj

بیرزی- حەرامزادە، زۆل

نایاسایی، ناشەری

illicit/ɪˈlɪsɪt/adj پێ نەدراو، یاساغ

illiterate/ɪˈlɪtərət/adj نەخۆیندەوار،

نەخۆیندەوار

کۆلکە خۆیندەوار، بێ روشنبیری

illiteracy/ɪˈlɪtrəsi/n نەخۆیندەواری

illness/ˈɪlnəs/n نەخۆش

illogical/ɪˈlɒdʒɪkl/n نامەنتیقی-

ناماقوول

illuminate/ɪˈlu:mɪneɪt/v

دەرازیینیتەوه- پوون دەکاتەوه

illuminating/adj پوناک، ئاشکرا

illumination/ɪˈlu:mɪˈneɪʃn/n.

پوناک کردنەوه

illusion/ɪˈlu:ʒn/n بیرۆکەیهکی شەهەت،

کەلکەلە- هەلەکی چاو

illustrate/ɪˈlɒstreɪt/v

بەنموونە

وێنە پوون دەکاتەوه

image/ɪmɪdʒ/n وێنە، ئەندێشەیی-

وێنە زەنی

poetic image وێنە شیعری-

وێنە یەک لە

immigrant

imagery/ɪmɪdʒəri/n خوازمو پینک

چوون لە زماندا

imaginable/ɪˈmædʒɪnəbl/adj.

ئەندێشە دەکرێ، خەیاڵ دەکرێ

imaginary/ɪˈmædʒɪnəri/adj.

ئەندێشەیی، خەیاڵی

imagination/ɪˈmædʒɪˈneɪʃn/n

ئەندێشە، خەیاڵ

imaginative/ɪˈmædʒɪnətɪv/adj

خەیاڵ فراوان- بیر فراوان

imagine/ɪˈmædʒɪn/v

دینیتە بەرچاو-

کەلکەلە دەکا- واژەن دەبا

imam/ɪˈmɑ:m/n پێشئۆیخۆین، پێشەوا

imbalance/ɪmˈbæləns/n

ناهاوسەنگی

imbecile/ɪmˈbɛsɪ:l/adj

کەودەن- گەمژە

imbed/v

دەچەسپینێ

imitate/ɪˈmɪteɪt/v

لاسایی دەکاتەوه

imitation/ɪˈmɪˈteɪʃn/n

لاسایی کردنەوه

immaculate/ɪˈmækjələt/adj

پاقل

بێ خەوش/ بژین

immaterial/ɪˈmætɪətɪəl/adj

نایەخ-

ناگرنگ/ نا-مادی

immature/ɪˈmætjʊə(r)/adj

کال،

فەریک، نەگەییو

immediate/ɪˈmi:diət/adj

یەكسەر، نزیک،

راستەوخۆ

immediacy/ɪˈmi:diəsi/n

نزیکگی

immediately/ɪˈmi:diətli/adv

راستەوخۆ،

یەكسەر، دەسپەجی

immense/ɪˈmens/adj

زۆر گەورە، زۆر مەزن

immensely/adv.

زۆر

immensity/ɪˈmensəti/n

گەورەیی-

بێ کۆتایی

immerse/v

١- مۆزل دەبێ، سەرقالی ...

٢- ژێر ئاو دەکا، تقوم دەکا ..

immigrant/ɪˈmɪgrənt/n

کۆچبەر،

رەهەند، کۆچەر

# Ii

**I-i/ai/** پىتى نۆيمە لە ئەلف باي ئىنگلىزى  
**I/ai/pron** مەن  
**ice/ais/n** سەمۆن، پارچە بەفەر-  
 ئايىس كرېم- دۆندەرە  
**iced/'aɪst/adj** بەستو- چلوورە-  
 زۆر سارد- سەمۆلجەند  
**iceberg/'aɪsbɜːg/n** چىپاي بەفەرى-  
 ئاوى شەختەگرتوو  
**ice-cold/adj** سىز- زۆر سارد  
**ice-cream/n** ئايىس كرېم  
**ice-cube/n** سەمۆنى شەش پالو  
 بووز(بۇ ئاوخواردنەمە تا سارد بىن)  
**ice-hockey/n** يارى ھۆكى لەسەر بەفەر  
**ice-lolly/n** چلوورە  
**ice/v** بەبەفەر دانەپۇشى  
**ice/v** كىك بە شەكرو شىر دانەپۇشى  
**icicle/'aɪsɪkl/n** چلوورە-  
 شەختەى سواندە  
**icing/'aɪsɪŋ/n** تىكەلەى شەكر و  
 شىر و... بۇ رازاندنەمەى كىك  
**icon (ikon)/'aɪkɒn/n** ھەلكۆلىنى  
 ئاوى كەسىكى  
 پىرۆز لە دار/ھىما (لەكۆمپيوتەس)  
**idea/ar'diə/n** ۱- مەبەست، بىرۆكە  
 ۲- پىشنىيار  
**get the idea** تى دەگا  
**ideal/ar'di:əl/adj** ۱- نموونەى  
 ۲- خەم و ھىوا  
**ideally/ar'di:əli/adv** ۱- بە تەواوى  
 ۲- لە جىھانى نموونەى و خەيالىد  
**idea:ism/ar'di:əlɪzəm/n**  
 مەزمەبى ئايدىيالى  
**idealist/ar'di:əlɪst/n** ئايدىيالى  
**idealistic/'aɪdɪəlɪstɪk/adj**  
 ئايدىيالى- ئاكردارى

**idealize/v** بە ئايدىيالىا كردن-  
 بە ئاسمانى كردن  
**identical/ar'dentɪkəl/adj** ھەك خۆى-  
 كت و مەت  
**identical twin/n** جەمكى كت و مەت  
**identify/ar'dentɪfaɪ/v** ۱- دەپناسىتەمە/  
 دىار دەگا ۲- لە ئاسنامەى دەپىچىتەمە  
 ۳- ھەك يەكيان ئى دەگا، ھەك يەكيان دەپىنى  
 ۴- ھاوئەشى ھەستى دەگا  
**identity/ar'dentɪti/n** ئاسنامە  
**identity card/n** كارتى كەسىتى، شوناسنامە  
**ideology/'aɪdɪə'lɒdʒi/n** ئايدۆلۇژىيا،  
 باومە، مەزمەب  
**ideological/'aɪdɪə'lɒdʒɪkəl/adj**  
 باومەبى- ئايدۆلۇژىي  
**idiom/'ɪdiəm/n** ئىدېيۇم- زارارە  
**idiomatic/'ɪdɪə'mætɪk/adj** ۱- زارارەبى-  
 ئىدېيۇمى ۲- سروسشى  
**idiot/'ɪdiət/n** كەردەن- گەمژە  
**idle/'aɪdl/adj** ۱- بىنكار- تەمبەل  
 ۲- بە تال ۳- نەزۇك  
**idol/'aɪdl/n** ۱- بىت- ئەم بەتەى دەپەرسىرى  
 ۲- خۇشەبىستى(جەماورە)  
**idolize/'aɪdələɪz/v** تارادەى پەرسىن  
 خۇشى دەمى- دەپەرسىرى  
**idyllic/'ɪdɪlɪk/adj** ھىمەن و خۇش-  
 بى گىرە و كىشە  
**if/ɪf/conj** ئەگەر  
**if I were you** ئەگەر مەن لە جىنى تۆ دەبووم  
**if only** خۇزىيا  
**igloo/'ɪɡluː/n** خانووى بچووكى لەبەفەر  
 دروستكارا(ئەسكىمۇ)  
**ignite/'ɪɡnaɪt/v** ھەلدەگا، ئاگر ھەلدەگا  
**ignition/'ɪɡnɪʃn/n** ئاگر ھەلكردن،  
 پروسكى ئاگر  
**ignominious/'ɪɡnə'mɪniəs/adj**  
 جەپابەر، ئاچرووبەر/ دزىئو/ ئەنگ



## hymn

hymn/hɪm/n

سرودی نایبى

مسیحیه‌کان بۇ ستایش و سەنا

کردنى خوا دەخوینتەوه له کەنيسەدا!

hypermarket/'haɪpəməʊkɪt/n

بازاری ناوەندی گەورە

hyphen/'haɪfɪn/n

هێنى بەیەك

بەستنه‌ره‌ی دوو وشە، هێم‌ای (-)

hypnosis/'hɪp'nəʊsɪs/n

نواندنى

موگناتیسى - خەواندنى موگناتیسى

hypnotic/'hɪpətɪst/adj

خەوینەرى

موگناتیسى

خەوینەرى

hypnotist/'hɪpətɪst/n

موگناتیسى

hypnotize/'hɪpnətaɪz/v

دەپخەوینى بە

کردارى...

## hysterics

hypocondriac/'haɪpə'kɒndrɪæk/n

نەخۆشى وەهمدار

hypocrisy/'hɪ'pɒkrəsi/n

دوو‌پوویى

hypocrite/'hɪpəkrɪt/n

دوو‌پوو

hypocritical/'hɪpə'krɪtɪkl/adj

دوو‌پووییانە

hypothesis/'haɪ'pəθəsɪs/n

گریمان

hysteria/'hɪ'stɪəriə/n

هستریا،

هەلچوون

دارمانى دەمارى،

hysterically/'hɪ'stɪəriəkli/adv

شیتانە

hysterics/'hɪ'stɪrɪks/n

نۆز، پەركەم-

پێكەنینى ناچارى

humiliation

humiliation/hju:mli'eɪʃn/n

شەرمزارى

humility/hju:'mɪləti/n

بىي فېزىي  
سادەيىي

humorous/'hju:mərəs/adj

كالتەچى، قۇشمەچى، پىكەنىيى

humour/'hju:mə(r)/n - v

كالتە،

قۇشمەيى

دلى خۇش (humour) بەرامبەر بە پىكەنىيى دىيىم

noured/'hju:məd/adj

بە مېزان  
بە گىيول

...mələs/adj

بىي

پ

ف

ھەست،

پىشت و شانەكالا

hunch/'hʌŋk/n

كۆم،

قەمبۇر

hundred/'hʌndrəd/number

سەد

hunger/'hʌŋgə(r)/n

بىسىيىتى،

پىيويست بە خواردىن بوون

نەبووى خواردىن

hunger strike/n

مانگرتىن لە خواردىن

hungry/'hʌŋgri/adj

بىسىيى

hunk/hʌŋk/n

پارچەيەكى گەورە لە ..

hunt/hʌnt/v

راو دەكا، دەگەپى لە

hunter/'hʌntə(r)/n

راوكەر، پاوچى

hunting/'hʌntɪŋ/n

پاوكردىن - پاوشكار

hunt/n

راوكردىن -

وەك راوكردىشى رىيوى - گەران لە ..

hurdle/'hɜ:dl/n - v

لەمپەر، ئاستەنگ -

رى لە غاردانىن لە سەر لەمپەر باز دەدا

hurl/hɜ:ɪl/v

شىتى بە ھىز - بە توندى -

فېرى دەدا، شىتى بە توندى دەھاوژىيى

hurricane/'hʌrɪkən/n

گەردەلوول،

hygienic

پاھۇز، پاھەيلىسك

hurry/'hʌri/n

پەلەكردىن

in a hurry

بە پەلە - ئەويستىن

hurry-up

پەلە دەكا، پەلەبەكە

hurried/'hʌrɪdli/adj

خىيرا

hurriedly/adv

بە خىيرا

hurt/hɜ:t/v - adj

ئازار دەدا، ئازار

دەچىيى - بىرىنداردەكا/

بىرىنداردەكەرى/دەل بىرىندار، زامدار

hurtful/'hɜ:ftl/adj

ئازاردەر،

ئازار بەخش، بەئازار

hurtle/'hɜ:tl/v

دەردەپەرى،

بەتوندى و خىيرا پۇي دەردەچى

husband/'hʌzbənd/n

ھاوژىن، ھاوسەر، مېرد

hush/hʌʃ/v - n

دەپارىيىيى - نەيىتى ئاسركىيىتى /

بىي دەنگى، ھىيىنى

hush-hush/adj

تەوا نەيىتى

husk/hʌsk/n

پەلىكى دانەوئە

husky/'hʌski/adj-n

دەنگ نوسا -

دەنگ وشك و زىر و تۇزاي

سەگى ئەسكىم - ئەوى غارەبانەي ناو

بەفر رادەككىشىن

hustle/'hʌsl/v

بە توندى رىگاي لە ناو

ھەشامەت دەكاتەو - بە مل خەلك بەلادەنى

hut/hʌt/n

كوخ

hydrant/'haɪdrənt/n

پۇرى سەرشەقام

تايبەت بە كوژاندنەوئەي ئاگر

Hydraulic/'haɪdrəʊlɪk/adj

ھايدروئىك -

بە ناو كار دەكا

hydroelectric/'haɪdrəʊlɛktrɪk/adj

ئاوي - كارەبايى ھايدروكارەبايى (كارو) -

كارەبا دروستكەر بە ھوى تەوژمى ئاوەو

hydrogen/'haɪdrədʒən/n

ھايدروژىن

hygiene/'haɪdʒi:n/n

پاقرى، خاويىنى

hygienic/'haɪdʒi:nɪk/adj

پاقر، خاويىن،

بىي مىكروپ

**hospital bed**

hospital bed تهختى نەخۇش،

جىنگى نەخۇش

hospitality/hɒspɪ'tæləti/n

مېواندارى، مېواندۇستى

host/həʊst/n - v خانەخوئى - خارەن مال v

hostage/'hɒstɪdʒ/n بارمە

hostel/'hɒstl/n بەشى ناوخۇشى قوتابيان

hostess/'həʊstəs/n خانەخوئى (ئۇن)

air مېواندار (ى ناو فرۇكە)

hostess/n

hostile/'hɒstəl/adj نەيار دوژەن

hostility/hɒ'stɪləti/n نەيارى

دوژەندارى

hot/hɒt/adj - v گەرم

hot-blooded خوئىنگەرم

hotdog/'hɒtdɒg/n سەندەويچ

hotel/həʊ'tel/n هوتېل، ئوتېل

hound/haʊnd/n - v تازى، تانجى -

سەگى راو

پاۋ دەكا - تازارى دەدا - تەنگە تاۋى دەكا

hour/'aʊə(r)/n سەعات، كاتژمىر

(دوسەعات)

hourly/'aʊəli/adv - adj ھەمۇ

كاتژمىرى

جارەك ھەمۇ كاتژمىرى

house/haus/n خانو - مال

house breaker ۱- دەۋالى خانو بەرە

۲- مال بې، دز

house hold/'haʊshəʊld/n

خېزان - مال

house holder/'haʊshəʊldə(r)/n

خېزان - ئەندامانى خېزان

house-hunting/n نە خانو گەپان

housing/'haʊsɪŋ/n نىشتە جى

كردن، داسەكاندن

housekeeper/'haʊski:pə(r)/n

كابان، كەيبانۇ

housemaid/'haʊsmɛɪd/n كارمەكەر، خولام

housewife/'haʊswɪf/n خاتۇن، خانم

housework/'haʊswɜ:k/n ئىشى مال

house/v نىشتە جى دەپى/دەكېرى

hover/'hɒvə(r)/v دەسۋېتتەۋە -

دەگەرى - چاۋەرى دەكا

how/haʊ/adv چۇن، كوو

however/'haʊ'evə(r)/adj ھەرچۇن

بىن، ھەركوو بىن

howl/haʊl/n - v لوورەى گورگ،

پەيىنى سەگ، دەلوۋىتى، دەپەۋى

hub/hʌb/n تەۋەرە، چەقى تايە

huddle/'hʌdl/v كۆدەپنەۋە -

دەست دەكەنە مىلى يەك

hue/hju:/n رەنگ/سېيەر

hug/hʌg/n - v ياۋەش، نامىز

دەگەرتتە ياۋەش - نامىزى پى دەكا

huge/hju:dʒ/adj زل، زەبەلاج، گەۋرە

hull/hʌl/n پەيكەرى كەشتى

hullo/interj چۇنى، كوى - رۇزباش

hum/hʌm/v-n منگەمنگ، منگەمنگى لىۋە دى

human/'hju:mən/adj - n مۇۋە

humanly/'hju:mənli/adv مۇۋانە

humane/'hju:mən/adj مۇۋىنى - مۇۋىنى

humanism/'hju:mənɪzəm/n مۇۋىيەتى

humanitarian/'hju:mæmɪ'teəriən/adj

ھارىكارى مۇۋانەسى، چاگەكارى

humanity/'hju:mænəti/n مۇۋەتى -

ھە مۇۋە كردن

humble/'hʌmbl/adj سادە، بى قىز

humblebug/'hʌmblɒg/n دوۋىۋو/فېلىبارى

humdrum/'hʌmdrʌm/adj چاپسەكەر

humid/'hju:mɪd/adj شىدار

humidity/'hju:mɪdətɪ/n شىدارى، تەرى

humiliate/'hju:mɪliət/v توشى

شەرمەزارى دەكا، زەبەۋى دەكا

humiliating/adj شەرمەزەركەر

پۇنى ئەسپ ..

hook/hʊk/n - v قولاپ، گرىنى دەدا، چەنگال،

hooked/hʊkt/adj كەپ (لوتىكى) قولاپ ئاسا ئازاۋەچى، ئاشويگىر

hooligan/'hu:lɪgən/n

hooliganism/'hu:lɪgənɪzəm/n توند و تىشى، ئاشووب

hoop/hu:p/n تەۋقى كاتزىيى يان پلاستىكى

hooper/hu:pə(r)/n پەپوسلىمانكە

hooray: hurra/interj ناھەرىن- بى

hoot/n - v دەنگى كۈندە بەپۇ،

hooter/n ھۇزى ئۆتۈمبىل

Hoover/'hu:və(r)/n - v ھۇزىر:

گىئىسى كارەبىيى

بە گىئىسى كارەبىيى خارۋىن دەكاتەۋە

hop/hɒp/v - n لەسەر يەك پىن باز دەدا-

باز دەدا- خىزا دەپوا

hop it! دۈۈر كەۋە- ۋەل بە

hopscotch/'hɒpskɒtʃ/n يارى- خەت خەتەن

hope/həʊp/n - v ھىۋا، ئومىد، تىكا

in the hope of بە ھىۋا

hopeful/'həʊpfl/adj بە ھىۋا، بە ئومىد

hopeless/'həʊpləs/adj بى ئومىد، بى ھىۋا

hopelessly/'həʊpləsli/adv بە بى ھىۋا

horde/hɔ:d/n جەشامەت، ئاپۇرە

horizon/hə'raɪzn/n ئاسىق

horizontal/'hɒrɪ'zɒntl/adj ئاسۋىيى

hormone/'hɔ:məʊn/n ھۇزۇن

horn/hɔ:m/n ھۇن- زۇرنا، قۇق

زەنگەزۇرە، زەردەۋانە

hornet/'hɔ:nt/n

hornet's nest شائەى زەنگەزۇرە، گلفوگۇ توندوتىز

horoscope/'hɔ:rəskəʊp/n زائىنى

بەخت بە ھۇى ئەستىرەۋانىيەۋە/ نەخشەى يورچەكان

horrendous/hɔ'rendəs/adj زۇر خراپ، ئاشىرىن، تۇقۇنەر

horrible/'hɔ:rəbl/adj تۇقۇنەر، ترسىنەر، ئاخۇش، يىزار كەر

horrid/'hɔ:ɪd/adj زۇر خراپ، ئاخۇش

horrific/hə'ɪfɪk/adj ترسىنەر

horrify/'hɔ:rɪfaɪ/v دەترسىنى، دەتۇقۇنى

horror/'hɔ:rə(r)/n ترس، تۇقۇن

horror film/n فىلىمى ترس

horse/hɔ:s/n ئەسپ

on horse back لەسەر پىشتى ئەسپ

horseman/'hɔ:smən/n سوار، سوارچاك

horse racing/n يارى ئەسپ سواری

غارغارادىيى ئەسپ

horseshoe/'hɔ:sʃu:n نائى ئەسپ

horsewhip/'hɔ:swɪp/n قامچى سوار- ئەسپەۋان

horsewoman/n ئاھرەتى سوارچاك

horsy/'hɔ:si/n خولبايى ئەسپ سواری

horticultural/'hɔ:ɪ,kaltʃərəl/adj باخەۋانى، باخەۋان كارى

horticulture/'hɔ:ɪkaltʃə(r)/n زائىستى باخەۋانى- باغناسى/باخناسى

hose/həʊs/n يۇرى ئاۋ، سۇندە

hospice/'hɒspɪs/n نەخۇشخانەى تايىبەت بەى

نەخۇشخانەى كەبىر لەۋەى بەرن چاۋدىرى دەكرىن

hospitable/hɒ'spɪtəbl/adj مۇئاندۇست، مەرد

hospital/'hɒspɪtl/n نەخۇشخانە

hogmanay/'hɒgməneɪ/n شمەری  
سەری سال لە ئوسکەتلەندە

hoist/'hɔɪst/v بەگوریس-کندر-  
بەرز دەکاتەوه وەک بەرز کردنەوهی ئالاً

hold/'həʊld/v - n دەگری- ئاو دەگری-  
ئەرمەندە کەسە دەگری- کۆیونەوه گری

hold it دەدا- گری دەدا، دەچەسپینی-  
وانەزانی- وەک خۆی دەمیینی

hold it ناھەنگ دەگیزی  
لەسەر تەلەفۆن چاوەری ئەکا- دەدوی

hold it راوەستە

hold/n گرتن، دەسلات

hold/n کۆگا: شوینی ھەنگرتنی یان  
پاراستنی کەلوپەل لە فرۆکەر کەشتیدا

hold all/n جاننای دەستی گەورە

holder/'həʊldə(r)/n ھەنگر

hole/'həʊl/n کون، ژوروی بچوک

holiday/'hɒlədeɪ/n پشوو، مۆلەت

holiness/'həʊlɪnəs/n پینۆزی

hollow/'hɒləʊ/adj - v بۆش- کلۆر،  
کەندار، بۆش- کلۆر ئەکا

holly/'hɒli/n ئەودارەیی بۆ ناھەنگی  
سەری سال دەپازیننرتەوه

holocaust/'hɒləkɔːst/n مۆلۆکۆست، کۆمەلکۆزی چولەکە

holster/'hɒlstə(r)/n کیفی دەمانچە،  
دەمانچە ھەنگر، شاراوە

holy/'həʊli/adj پیرۆز، خوا پەرست،  
لە خواترس

home/'həʊm/n - adj مال، نیشتمان،  
بەخۆگر

home/həʊm/n - adj لانکی (شارستانیەت)  
نیشتمانی گەورە

homeless/'həʊmləs/adj  
بێمال و نیشتمان: ئاوارە، دەرکراو

homelessness/n ئاوارەیی، بێ مال و حالی  
the home office/n وەزارەتی ئاوخۆی  
بەریتانی

homewards/'həʊmwɔːdz/adv  
بەرەو مال- گەرنامەرە بەرەو نیشتمان

homework/'həʊmwɜːk/n  
ئەزکی مائەرە

home secretary/n وەزیری ئاوخۆی  
بەریتانی

home/adj مائەرە- خیزانی، ئاوخۆی

home/adv لەلانکە، بێشکەکی

homely/'həʊmli/adj سادە، ساکار

homicide/'hɒmɪsaɪd/n تاوانی کوشتن

homogeneous/'hɒmə'dʒɪniəs/adj  
سازاو، گونجاو، چۆنیەک- وەک یەکی

homosexual/'həʊm'sɛksʃʊəl/adj  
نێرپازیی، کاری سینکسی لەگەڵ ڕەگەزی  
یان زایەندی خۆی بکا

honest/'ɒnɪst/adj راستگۆ، دەستپاک

honesty/'ɒnəsti/n راستگۆ، دەستپاکیی

honey/'hʌni/n ھەنگوین- ھەنگوین/ئازوین

honey comb/'hʌnɪkəʊm/n شانە ھەنگ

honey moon/'hʌnɪmʊn/n مانگی ھەنگوین

honk/'hɒŋk/v دەنگی ھۆپینی ئۆتۆمبیل  
بە دەنگی ھۆپینی ئۆتۆمبیل تێکدەچن-  
شپێزەدەیین

honorary/'ɒnərəri/adj لەقەبی لەخۆری

honour/'ɒnə(r)/n - v ناموس، شانازی، رێز  
پەرنامەیی زانکۆیی بە

honours/n پەلی "شەرەف"  
لەسەر شەرەفی ...

in honour of پیاو چاک،  
شایەن بە رێز

the honourable خاوەن شۆق، رێزدار

hood/'hʊd/n ١- کلۆی قاپۆت/ کلۆزەر  
٢- داپۆشەر ٢- بۆنیت

hoof/'hʊ:f/n سەمی پێ، بەشی رەقی

hijack

hijack/'haɪdʒæk/v فرژکه دهفرینن

hiker/'haɪkə(r)/n گمشتیار/

گمشتکه‌ری ناو گوند/ دیومره

hilarious/hɪ'leəriəs/adj به‌ختمهر،

شادمان، کامران، پینکه‌نیناوی

hill/hɪl/n گرد

hilly/'hɪli/adj گرد زور- گرداوی

hilt/hɪlt/n دهمسکی شمشیر/خمنچهر

him/hɪm/pron شو (نښن) که له

حاله‌تی به‌رکارین

himself/hɪm'self/reflex pron

خوښی (شو)

hind/n کارمامز/ ناسکه‌می

hind/hænd/adj پاشوو/ قاچی پشته‌وه

hinder/'hɪndə(r)/v ته‌گهره دروست

دهکا

کۆسپ و ته‌گهره دروست دهکا

hindrance/'hɪndrəns/n کۆسپ-

له‌مپهر

hint/hɪnt/n - v ناماره، ناماره دهکا

hinterland/'hɪntələnd/n زه‌وی

دور له روبر- ناو- زه‌وی دوره ناو

hip/hip/n - interj

ښښکی سمت،

سمت- بږی

hippie/'hɪpi/n جواپه‌ز

hippopotamus/'hɪpə'pɒtəməs/n

ښسپی ناوی، جوره گیانه‌وه‌ریکی

شهریقی مازنی سرکه‌وره‌ی قاچ کورته.

hire/'haɪə(r)/v به‌ کړی ده‌گړی،

به‌ کار دینشی

hireling/'haɪəlɪŋ/n به‌ کړنکیراو

hire-purchase/n کړین به‌ قست

his/hɪz/det هی شو (نښن)

hiss/hɪs/v- n به‌ توپه‌یی ده‌دوی،

هسه‌ هس دهکا

historian/hɪ'stɔ:riən/n میژوونووس

historic/hɪ'stɔ:riək/adj به‌ناویانگ/

ناسراو و گرنگ له میژوودا

historical/hɪ'stɔ:rikl/adj میژووی،

هه‌تیقی

historically/hɪ'stɔ:riklɪ/adv

له‌پوانگه‌ی میژووی‌په‌وه

history/'hɪstri/n میژوو،

پوداوه‌کانی رابردوو

زنجیره‌ی پوداوه‌کان

hit/hɪt/v-n ئی ددها، به‌ر ده‌کوی، زیان ده‌گه‌یه‌نن

مان ده‌گړی، لیدان، سرکه‌وتنیکي دپار

hitch/hɪtʃ/n - v سواری پاس(نۆتۆمبیل)

ده‌بی به‌ خۆرایس/توند ده‌کا، گړی ددها،

کښه‌په‌یکي بچوک- نارښه، درواری

hither/'hɪðə(r)/n له‌وی

hitherto/'hɪðə'tu:/adv هه‌تا ښښتا،

هه‌تاهه‌نکه

hive/haiv/n پووره هه‌نک

hiya/interj چوښی، کووی

ho/həʊ/interj نعم- بږی

hoard/hɔ:ɪd/n - v گه‌نچینه، پاشه‌کوت دهکا

hoarding/'hɔ:ɪdɪŋ/n تابلۆپه‌یکي

گه‌وره‌په‌ له‌سهر شه‌قام ناگاداری له‌سهر ده‌نوسری

hoarse/hɔ:s/adj ده‌نگ نووساو/ گږ

ده‌نگی زېرو هیواش

hoary/'hɔ:ri/adj پین زور کۆن

hoax/həʊks/n فیژ، وازی کړدن به‌..

hob/hɒb/n قه‌پاخ/ لښوار

hobble/'hɒbl/v ده‌شملی

hobby/'hɒbi/n خولیا

hock/hɒk/n ۱- جومگه‌ی‌ناوه‌راستی لاقی ناژون

۲- ناره‌قی سپی ناله‌مانی

hockey/'hɒki/n یاری هوکی

hoe/həʊ/n خاکړن:

نامرازکی باخه‌وانی‌په‌ ده‌سکیکي درنښی هه‌په

hog/hɒg/n په‌کانه

| her                         | 153                         | highwayman                  |
|-----------------------------|-----------------------------|-----------------------------|
| her/hɜ:(r)/pron - det       | ئەر- مەن- لەكاتى            | يائەوانىتى                  |
|                             | بەركارو تەمەلوكدە           | شىنە شاھۇ                   |
| herald/'herəld/n            | سەرتىخ، مېنبەر              | ھى ئەو (ھى)                 |
|                             | مژدەدەر                     | خۇي (ھى)                    |
| herb/hɜ:b/n                 | گيا                         | نىگەرەن دەبى                |
| herbal/'hɜ:bl/adj           | گيايى                       | نىگەرەن،                    |
| herbalist/'hɜ:bəlɪst/n      | گيا ناس                     | دوودل                       |
|                             | عتار                        | نىگەرەن دەبى دوو دلى        |
| herbage/'hɜ:bɪdʒ/n          | گژوگيا                      | زەندىق                      |
| herd/hɜ:d/n                 | بەرە/گايران/مىنگەل          | زەندىقى                     |
| herdsman/'hɜ:dzmən/n        | گاوان                       | بەتور-شېر- دەبى/دەبىتەوہ    |
| here/hɪə(r)/adj - interj    | ئىزە                        | شەشگۆشە                     |
| hereabouts/ˌhɪərə'baʊts/adv | لەم ناوہا                   | ھۆنراوہى                    |
| hereafter/ˌhɪə'ɑ:ftə(r)/adv | لەمەدوا                     | شەش پەنجە، كىشى شەش پەنجەسى |
|                             | بەنە                        | ھى، تۇ                      |
| hereby/ˌhɪə'baɪ/adv         | پشتاويشتى،                  | پۆتەي خۇشى/                 |
| heredity/hə'redɪtɪ/n        | بۆمبەسى                     | پۇتەسى سەرورەسى             |
|                             | گومپايسى/زەندىقى            | سې دەبى                     |
| heresy/'herəsi/n            | ھەرتەقە، گومپادەبى          | ئىسك، بەرقىچكە، نىسك        |
| heretic/hə'retɪk/n          | لە دىن ۋەرگەرەن - گومپاپوون | خۇي دەشارىتەوہ،             |
|                             | ھەلگەرەوہ                   | خۇي مەلاس دەدا              |
| heretical/hə'retɪkl/adj     | (لە دىن)                    | خۇشاردەنەوہ                 |
|                             | مىرات، كەلەپور              | جەشارگە                     |
| heritage/'herɪtɪdʒ/n        | قايم                        | ناشېن                       |
| hermetic/hɜ:'metɪk/adj      | باش داخراو                  | رېنوسى                      |
|                             | سۇقى - گۆشەگىر -            | ھىرۇگلافى                   |
| hermit/'hɜ:mit/n            | بەرگەنار/ رەبەن             | بەز                         |
| hero/'hɪərəʊ/n              | پالەوان (بۆتۈن -)           | بازدانى بەز                 |
|                             | لە فېلم ۋە رۇمان)           | ئامادەسى                    |
| heroic/hə'rəʊɪk/adj         | پالەوانانە                  | بان                         |
| heroic couplet              | شېئىرى جوتەكى -             | خالى بېنچىنەسى              |
|                             | دووبەيتى                    | باسەكە                      |
| heroin/'herəʊɪn/n           | ھىرۇئىن                     | ئاكار بەز                   |
| heroiné/'hɪərəʊɪn/n         | ھىرۇئىن،                    | پەوشت بەز                   |
|                             | پالەوان - مى                | رېنگاى كىشى                 |
|                             |                             | جەرە، رېنگەر                |

| hearing                                  | 152                                      | henchman  |
|--|--|---|
| hearing/'hɜ:ɪŋ/n                         | بیستی                                    | سورمه‌لگه‌راو                                     |
| hearsay/'hɜ:sɪ/n                         | قسه‌لۆك                                  | په‌ریزنی ده‌وه‌ن                                  |
| heart/'hɑ:t/n                            | دل                                       | ژیشك، ژوشك  |
| heartache/'hɑ:teɪk/n                     | دل نیشه،<br>ژانه دل، خه‌م                | گوئی ده‌داتی،<br>گرنگی ده‌دا به                   |
| heartbeat/'hɑ:tbɪ:t/n                    | دله‌كوته،<br>دل نیدان                    | پاژنه، قونپانی                                    |
| heartbreaking/'hɑ:tbreɪkɪŋ/adj           | دلشکاندن، جهرگی به سوی                   | كۆلك/گویره‌كه                                     |
| heart broken/'hɑ:tbɹəʊkən/adj            | دلشكاو، مات و مه‌لول                     | په‌ریزی   |
| heartburn/'hɑ:tbɜ:n/n                    | دل‌سو‌تان                                | میراتگر (نیژ)                                     |
| hearten/'hɑ:tn/v                         | هانی ده‌دا                               | میراتگر (س)                                       |
| heartless/'hɑ:tləs/adj                   | بێ دل، دل‌ه‌ق                            | بۆماوه/میراتی                                     |
| heartily/'hɑ:tili/adv                    | به‌ دل‌سو‌زی                             | پشتاو‌پشت   |
| heartily/'hɑ:ti/adj                      | راستگو                                   | گرتی، په‌ریزه‌ی برد                               |
| heat/'hi:t/n - v                         | گه‌رمی، گه‌رم ده‌كا،<br>گه‌رمی ده‌به‌خشی | هیلیکۆپتەر  |
| heat wave/'hi:t wɜ:v/n                   | شه‌پۆلی،<br>ته‌ریزی گه‌رم                | دۆژ، دۆزه‌خ                                       |
| heatedly/'hi:tɪdli/adv                   | به‌گه‌رمی،<br>به‌ مه‌لچون                | هه‌لۆ، چۆنی                                       |
| heath/'hi:θ/n                            | زه‌وی په‌یار                             | ده‌سکی سو‌کانی                                    |
| heathen/adj                              | بت په‌رست/ کیزی                          | که‌شتی یا به‌له‌م                                 |
| heaven/'hevɪn/n                          | ناسمان، به‌مه‌شت،<br>خودا                | کلۆ ناسن  |
| heavenly/'hevɪnli/adj                    | ناسمانی،<br>نایینی                       | یارمه‌تی، یارمه‌تی ده‌دا                          |
| heavily/adj                              | به‌گه‌رمی، به‌گه‌رمی                     | پشتگیر، یارمه‌تیده‌ر                              |
| heavy/'hevi/adj                          | گران، قورس                               | یارمه‌تیده‌ر                                      |
| heavy-rain/'hevɪreɪn/n                   | بارانی زۆر                               | داماو، بێ ناما                                    |
| heavy-weight/'heviwɜ:t/n                 | کیشی قورس                                | رۆخ، لیوار، نهم ده‌كا،<br>لیواری... ده‌دۆزیتکه‌وه |
| Hebrew/n                                 | جوله‌ك/ زمانی عیبری                      | پینشگرینه‌كه به‌ واتا (نیو) دی                    |
| heckle/'hekl/v                           | قسه‌ی ناخاوتنکه‌ر                        | hemisphere/'heɪmɪsfɪə(r)/n                        |
| -دوانده‌ر- ده‌بێ به‌قسه‌ی بێ‌پیز و دژوار |  | نیوه‌ی گۆی زه‌وی                                  |
| hectic/'hektɪk/adj                       | سه‌رقان- پو‌شیش                          | hen/hen/n   |
|  |  | میره‌شك/مامر                                      |
|  |  | hence/hens/adv                                    |
|  |  | له‌ هه‌نكه‌وه                                     |
|  |  | hence forth/'hensfɔ:θ/adv                         |
|  |  | ئیره‌وه،<br>له‌مه‌ودا                             |
|  |  | hence forward/'hens'fɔ:wəd/adv                    |
|  |  | له‌مه‌ودا   |
|  |  | henchman/'hentʃmən/n                              |
|  |  | شاگردی دل‌سو‌ز                                    |



**harbour****harbour**/'hɑ:bə(r)/n بندەر**hard**/'hɑ:d/adj - adv بههز، رەق، دژوار - سەخت**hard labour** کاری سەخت و دژوار**hard time** تەنگانە**hard-hearted**/'hɑ:dha:tid/adj دلرەق**harden**/'hɑ:dn/v سەخت دەبی، رەق دەبی**hardly**/'hɑ:dli/adv بە زەحمەت، بە دەگمەن**hardy**/'hɑ:di/adj پتەو - خۆگر**hare**/'heə(r)/n کەرۆشکسی کێوی**harm**/'hɑ:m/n - v ئازار، زیان - زیان دەگەینی**harmful**/'hɑ:mfl/adj بە ئازار، بەزیان**harmless**/'hɑ:mləs/adj بێ زیان، بێ ئازار**harmonious**/'hɑ:'mɔ:njəs/adj گونجاو، سازاو، ھارمۆنی**harmonize**/'hɑ:mənəɪz/v دەسازئ - دەگونجئین، ھارمۆنی دەکا**harmony**/'hɑ:məni/n گونجان - سازان**in harmony with** دەسازئ لەگەڵ**harp**/'hɑ:p/n قیسارە**harsh**/'hɑ:ʃ/adj وشک، رەق/زیر**harvest**/'hɑ:vɪst/n - v دروئنه / دروئنه دەکا**harvester**/'hɑ:vɪstə(r)/n دروئنه کار، سەپان - دەراسە**has**/'hæz/n ھەبەتی**has to** پێویستە**haste**/'heɪst/n پەلە، تاودان**make haste**/'v پەلە دەکا**in a haste** بە پەلە**hasten**/'heɪsn/v خێرا دەکا، پەلە دەکا**hastily**/'hestɪli/adv بە پەلە،**hear****hear** بە خێرای، بەلەز**hasty**/'heɪsti/adj خێرا، بەلەز**hat**/'hæt/adj شەپكە، کلەر**hatch**/'hætʃ/n ھەلدئنی/کەرەبەن**hatchery**/'hætʃəri/n کورکە**hate**/'heɪt/v رقی ئیدەبئتەو، ھەزی ئیناکا**hateful**/'heɪtfl/adj دژئو، رقی ھەلگر، دلرەش**hatred**/'heɪtrɪd/n قین، رقی**have**/'hæv/n ھەمە/ھەیانە**have to**/'hɑv tə/modal پێویستە**have a baby** دەزئ**haven**/'t نەیتئ**hawk**/'hɔ:k/n باز، دال**hay**/'heɪ/n کا، پووش، قەسەر**hay fever**/'n پووشە تا**hazard**/'hæzəd/n - v سامناکی، سەرسوپی ھێتەر**haze**/'heɪz/n تەم**hazel**/'heɪzl/n - adj چاوا ھەنگوینی/بندقی**he**/'hi/pers pron ئەو (ئێر)**head**/'hed/n-v سەر، سەرۆک، سەرکەوادیەتی دەکا**head light**/'hedlaɪt/n روناکی پێشەوہی**headline**/'hedlaɪn/n شادئیری پۆژنامەر گۆزار**headmaster**/'hed'mɑ:stə(r)/n بەرئوہبەر(پیاو)**headmistress**/'hed'mɪstrəs/n بەرئوہبەر(ژن)**headphones**/'hed'fəʊnz/n ھئدفۆن**headquarters**/'hed'kwɔ:təz/n بارەگای گشتئ**heal**/'hi:l/v چاک دەبئتەوہ/چاک دەکا تەرە**health**/'helθ/n تەندروستی - ساخلمە**healthy**/'helθi/adj تەندروستی دروست، ساخ**heap**/'hi:p/n - v قۆمەت، کۆمەل، قۆمەت دەکا**hear**/'heə(r)/v گوئی ئی دەبی، دەبئستی

## Hh

H-h/ertf/ پیتی هه شتم له نه لغبای

لینگلیزی

habit/'hæbɪt/n تیتال، خوو/دابو ناریت

habitual/'hæbɪtʃuəl/adj ناسایی،

دایی، سروشتی

habituate/'hæbɪtʃuət/v پادوهینی

hack-saw/'hæksɔ:/n هه ره، مشاری

ناسنچ

had/'hæd/v هه یبوو

hail/'heɪl/n - v ته زره - ته زره -

ته زره ده باری - بانگی تاکسی دهکا -

ستایشی دهکا، پیا هه لده لی

hail-stone/'heɪlstɔ:n/n ده نکه ته زره

hail-storm/'heɪlstɔ:m/n ته زره لوله،

ته زره باران

hair/'heə(r)/n پوچ، موو، ده زوی باریک

hair-breadth/n نه ونده ی تله مویهک

hair-dresser/'heədresə(r)/n

سهرتاش

hair-cut/'heəkʌt/n سهرتاشین

hairy/'heəri/adj قز - پوچ زود

half/'hɑ:f/n - det (pron) نیو، نیوه

half brother/n زبیرا

half sister/n زب خوشک

half time/n پشو، نیوه کار، نیوکات

hall/'hɔ:l/n هول، ژوری گشتی

hallo/interj چونی، کوی

halt/'hɔ:lt, hɒlt/n ده وهستی،

ده وهستی

haltingly/'hɔ:tlɪ/adv به نیکه رانی

halve/'hɑ:v/v دوو کمرت دهکا

halves/'hɑ:vɪz/n نیوه کانی (شتیک)

ham/'hæm/n رانه به راز - گوشتی

رانی به راز

hammer/'hæmə(r)/n - v چه کوش

hammer and sickle چه کوچ و داس

(هیما ی کومونیزم)

hand/'hænd/n - v دهست، به دهست دهیداتی

handbag/'hændbæg/n جانتای دهست

handbook/'hændbuk/n ده فتم، یارمه تیدم

handful/'hændfl/n ژماره یکی کهم

handicap/'hændɪkæp/n کوسپ، کهم نامندام

handicapped/'hændɪkæpt/adj په ککمرته

handicraft/'hændɪkra:ft/n پیشه -

دهستکرد

handiwork/'hændi:wɜ:k/adj

پیشه ی دهستی - دهستی

handkerchief/'hæŋkətʃɪf/n دهسته سب

handle/'hændl/n - v چاره ی دهکا، مامه له،

دهسک

handlebar/'hændlba:(r)/n سوکانی

بایسکل

handsome/'hænsəm/adj کوک، ریک و پیک

handwriting/'hændraɪtɪŋ/n دهست نویسی

handy/'hændi/adj دهست رنگین

hang/'hæŋ/v هه لده واسی - ده خنکینی

hang about بی کارو کاسپی -

نهم سهر و نهوسر دهکا

hangman/'hæŋmən/n چه لاد،

له سینداده م - خه لک خنکین

hangar/'hæŋə(r)/n ساباتی فرۆکه وهستان

hanger/'hæŋə(r)/n رسته ی چنگ/سنگ

hanging/'hæŋɪŋ/n هه لواسین - خنکاندن

hangings/'hæŋɪŋz/n پاره ده

haphazard/'hæp'hæzəd/adj کویرانه -

لابهلا - هه ره مکی

happen/'hæpən/v پوده دا/ده قهومی

happening/'hæpənɪŋ/n قهومان

پوداو، پودان

happiness/'hæpɪnəs/n خوشی، شادی

happy/'hæpi/adj کامه ران، شاد، که یف خوش

|                             |   |                           |                         |
|-----------------------------|---|---------------------------|-------------------------|
| ground floor                |   |                           |                         |
| ground floor/n              | ژیرخان - ژیرهوه                           | guided/'gaidɪd/adj        | ئاراسته کراو            |
| groundless/'graʊndləs/adj   | بی بنه چه                                 | guided composition        | دارشتنی                 |
| group/gru:p/n-v             | کۆمهال، پۆلین دهکا                        | guided missile            | ئاراسته کراو            |
| grow/grəʊ/v                 | گه شه دهکا                                | guild/gɪld/n              | یه کیتی                 |
| grown-up/'grəʊn ʌp/n        | گه ییو، پینگه ییو/ زهلام                  | guillotine/'gɪləti:n/n    | سیندازه/ئامیری          |
| growth/grəʊθ/n              | گه شه                                     | guilt/gɪlt/n              | له سەردان/قهناره        |
| grumble/'grʌmbəl/v - n      | بۆله بۆل، بۆله بۆل دهکا                   | guilty/'gɪlti/adj         | گوناه - تاوان           |
| guarantee/'gærən'ti:/n      | گهرهنتی، متمانه                           | guinea/'ɡi:ni/n           | گوناهبار                |
| guarantor/'gærən'tɔ:(r)/n   | متمانه پیکراو، متمانه دهر                 | guitar/'ɡɪ:tə:(r)/n       | چونه                    |
| guard/gɑ:d/v-n              | ئیشکگری، پاسهوانی / پاسهوانی دهکا         | gulf/gʌlf/n               | گیتار                   |
| guardian/'gɑ:diən/n         | پاسهوان، ئیشکگر                           | gum/gʌm/n                 | کهنداو                  |
| guerilla/gə'rɪlə, ge'rɪlə/n | گه ریل، پيشمه رگه                         | gun/gʌn/n - v             | بنیشت/که تیره           |
| guerilla war                | شهری پارتیزانی                            | gun-boat/'gʌnbəʊt/n       | تلهنگ/چهک               |
| guess/ges/v - n             | دهخه مئینی، دهقه بئینی                    | gun-powder/'gʌnpaʊdə(r)/n | بهله می جهنگی           |
| guess/ges/v - n             | وازه ن دهبا، گومان وادهبا/خه ملاندن، زه ن | gun-down                  | به گوله کوژاو           |
| guest/gest/n                | میوان                                     | gun-powder/'gʌnpaʊdə(r)/n | باروت                   |
| guidance/'ɡaɪdəns/n         | رايهری، رئ                                | gun-smith/n               | چهکسان                  |
| guide/ɡaɪd/n - v            | نیشاندهری                                 | gutter/'gʌtə(r)/n         | زیراب                   |
|                             | رايهر/رايهری دهکا                         | guy/                      | ۱- کس ۲- پهت، گوریس     |
|                             |   | gymnasium/dʒɪm'neɪziəm/n  | وهزنگه/ یانه ی تهنروستی |
|                             |   | gymnast/'dʒɪmnæst/n       | جمناسکباز               |
|                             |   | gymnastic/dʒɪm'næstɪk/n   | جیمناستیکی              |
|                             |   | gymnastics/dʒɪm'næstɪks/n | زانستی                  |
|                             |   |                           | جمناستیکی               |
|                             |   | gypsy/n                   | قهرج                    |

|                                |                             |                               |                            |
|--------------------------------|-----------------------------|-------------------------------|----------------------------|
| <b>graph</b>                   |                             | 148                           | <b>ground</b>              |
| graph/græf, gra:f/n            | گراف-هینکاری                | great-grandson                | کوردی نەمە                 |
| graphic/græfik/adj             | هینکاریانە                  | Greece/n                      | یۆنان                      |
| graphite/græfait/n             | گرافیت                      | greed/gri:d/n                 | چلپیس، چاوجنۆکی            |
| grasp/gra:sp/v                 | دەگری                       | greedily/adv                  | چاوجنۆکانە                 |
| grass/gra:s/n                  | گیا، پووش                   | greedy/gri:di/adj             | چلپیس، چاوجنۆک             |
| grass-hopper/grɑ:shɒpə(r)/n    | کولەهی بچووک                | Greek/gri:k/n                 | زمانی، گەلی یۆنانی         |
| grass-roots/n                  | رەگ، بنهەت                  | green/gri:n/adj - n           | سەوز، کەسک                 |
| grassy/grɑ:si/adj              | میزرگ                       | greengrocer/'gri:ngrəʊsə(r)/n | سەوزە فرۆش / تەرەفرۆش      |
| grateful/'grætfʌl/adj          | سوپاسگوزار                  | greenhouse/'grinhaus/n        | خانوی شووشە                |
| gratification/'grætɪfɪ'keɪʃn/n | قایل کردن، تیرکردن          |                               | بۆ کشتووکال                |
| gratify/'grætɪfaɪ/v            | قایل دەکا، تیردەکا          | greet/gri:t/v                 | سڵاو دەکا                  |
| gratis/'grætɪs/adv             | بەخۆزایی / بەلاش            | greeting/'gri:tɪŋ/n           | سڵاوکردن                   |
| gratitude/'grætɪtju:d/n        | سوپاسگوزاری / پێزانین       | grenade/'grə'neɪd/n           | نارنجۆک                    |
| grave/ɡreɪv/n - adj            | گۆپ، گرنگ                   | grew/ɡru:v                    | گەشەکردن                   |
| gravestone/'ɡreɪvstəʊn/n       | کێل                         | grey/ɡreɪ/adj                 | رەسەسی، خۆلەمیشی           |
| graveyard/'ɡreɪjɑ:d/n          | قەبرستان، گۆرستان           | grief/ɡri:f/n                 | خەم، پەژارە                |
| gravitate/'grævɪteɪt/v         | رادەکێشێت                   | grievance/'ɡri:vns/n          | سکالا                      |
| gravy/'ɡreɪvɪ/n                | گۆشتاوی                     | grieve/ɡri:v/v                | نازار دەدا، خەم دەچێژی     |
| graze/ɡreɪz/n                  | ۱- دەلهەریشی<br>۲- دەپوشینی | grievous/'ɡri:vəs/adj         | بەسووی، بەنازار            |
| grease/ɡri:s/n - v             | گریس، چەور، رۆن             | grill/ɡrɪl/n - v              | بڕژاو، بڕژین-              |
|                                | چەوری دەکا                  |                               | تەکو کەباب / دەبڕژینی      |
| greasy/'ɡri:si/adj             | چەور / چەورکراو             | mixed grill                   | بڕژاوی تێکەل               |
| great/ɡreɪt/adj                | مەزن، گەورە                 | grim/ɡrɪm/adj                 | مۆن، مۆپ                   |
| great-grandfather              |                             | grim/ɡrɪm/v                   | زەرەخەنە دەکا - بزەیی دینی |
| /'ɡreɪt,ɡrænfa:ðə(r)/n         | باپیرە گەورە                | grind/ɡraɪnd/v                | دەهاری، دداننی چیر دەکا    |
| great-grandmother              |                             | grip/ɡrɪp/v - n               | دەیکری / گرتن، جانتا       |
| /'ɡreɪt,ɡrænma:ðə(r)/n         | دایپیرەگەورە                | groan/ɡrəʊn/v                 | دەنایی / نالین             |
|                                |                             | grocer/'grəʊsə(r)/n           | بەقال                      |
| great-granddaughter            | کچی نەمە                    | grocery/'grəʊsəri/n           | دوکانی بەقالی              |
|                                |                             | groom/ɡru:m/n                 | ۱- زاوا ۲- ئەسپەوان        |
|                                |                             | groove/ɡru:v/n                | کەندەک                     |
|                                |                             | gross/ɡrəʊs/adj               | گرووس، دەستە / دە          |
|                                |                             | grossly/adj                   | بە ناشکرا                  |
|                                |                             | grotto/'grɒtəʊ/n              | نەشکەوت                    |
|                                |                             | ground/ɡraʊnd/n               | زەوی / هاپراو              |

|                            |  |                               |                        |
|----------------------------|--|-------------------------------|------------------------|
| glue                       |  | 147                           | grape-sugar            |
| glue/glu:/n                | کچیر، چرک                                | gosling/'gɒzlɪŋ/n             | بچپوه قاز              |
| go/gəʊ/v                   | دېرېا                                    | gospel/'gɒspl/n               | دینجیل                 |
| go ahead/v                 | لېسېری دېرېا - دېسده کا                  | gossip/'gɒsɪp/n               | قېسملوک، گۆت گۆتۆک     |
| go away/v                  | کۆچ دېکا                                 | govern/'gʌvən/v               | بېرئوه دېبا،           |
| go back on/v               | پېشیمان دېبیتېوه،<br>بېلئین دېشکئین      | government/'gʌvənmənt/n       | فېرمان دېرېا دېکا      |
| go by/v                    | بېسېر دېچېن - گۆرئېرئېل دېبېن            |                               | حکومت، کارگېرئې، مېرئې |
| go off                     | دېرېدېرېرئې                              | governor/'gʌvənə(r)/n         | پارئیزگار،             |
| go on                      | لېسېری دېرېا                             |                               | کارگېر، مېر            |
| go out                     | دېکۆرئېتېوه                              | governorate/'gʌvənərəɪt/n     | پارئیزگا               |
| go through                 | تېراو دېکا، دېپشکئین                     | gown/gaʊn/n                   | بېرگئې نۆسئین          |
| go together                | سېر بې هېمان کۆمېلې                      | grab/græb/v                   | دېرېفئینئې/دېگېرئې     |
| go up/v                    | سېر دېکېوئې                              | grace/greɪs/n                 | لېش سېووکئې            |
| goal/gəʊl/n                | گۆل، نامانچ                              | graceful/'greɪsfl/adj         | شۆخ و شېنگ، نازدار     |
| goalkeeper/'gəʊlki:pə(r)/n | گۆلچئې                                   | gracious/'greɪʃəs/adj         | مېهرېبان، بېخشندې      |
| goat/gəʊt/n                | بۆن                                      | gradation/'grædɪʃn/n          | پلنېکړدن               |
| god/gɒd/n                  | خوداومند، بت                             | grade/greɪd/n                 | پلن، پۆل               |
| God/gɒd/n                  | خودا، پېروردگار                          | gradual/'grædʒuəl/adj         | ورئدې ورئدې            |
| goddess/'gɒdes, 'gɒdəs/n   | خوآژن (ئېفسانه) ئېو خوداومندانئې رېگېزئې | graduate/'grædʒueɪt/v         | دېرېدېچئې              |
|                            | مئېنئېه بېان دېراوئېه پال                | graduate/'grædʒuət/n          | دېرېچوؤ                |
| gold/gəʊld/n               | زئېر                                     | graft/grɑ:ft/n                | مۆتورئېه دېکا          |
| goldsmith/'gəʊldsmɪθ/n     | زئېرئېنگېر                               | grain/greɪn/n                 | تۆؤ/دانه بئېئېه        |
| golden/'gəʊldən/adj        | زئېرئېن                                  | gram/græm/n                   | گرام                   |
| golf/gɒlf/n                | گۆلف                                     | grammar/'græmə(r)/n           | رئېزمان                |
| good/gʊd/adj               | باش، چاک                                 | grammarian/'græməriən/n       | رئېزمان ناس            |
| for good                   | بئې گېرئېانئوه، هېتامه تائېن             | grammatical/'græmætɪkl/adj    | رئېزمانئېس             |
| good bye/gʊd'baɪ/interj    | خوات لېگېل                               | grand/grænd/adj - n           | گېوره                  |
|                            | کېلوپېل، شت و مېک                        | grand-child/'græntʃaɪld/n     | کۆرئېز/کچئېز           |
| goods/gʊdz/n               | نئېازئې پاك، نئېازئې چاک                 | grandfather/'grænfɑ:ðə(r)/n   | باپئېر                 |
| good will/gʊd'wɪl/n        | تاز                                      | granddaughter/'grændɔ:tə(r)/n | کچئېز                  |
|                            | گۆرئېللا                                 | grandmother/'grænmʌðə(r)/n    | دائېر                  |
| goose/gu:s/n               | خوئېنئوئې، خېلئانئې                      | grandparent/'grænpɛərənt/n    | باپئېر دائېر           |
| gorilla/gə'ri:lə/n         | خوئېن                                    | grandson/'grænsən/n           | کۆرئېز، نئوه           |
| gory/'gɔ:ri/adj            |  | grant/grɑ:nt/v-n              | دېبېخشئې، بېخشئې       |
|                            |  | grape/greɪp/n                 | تړئې                   |
|                            |  | grape-sugar/n                 | شېکېرئې تړئې           |

| get                                | 146   | glow                                |
|------------------------------------|---|-------------------------------------|
| get round/v                        | خۇي ئۇ دەپارزىنى  | واز دىنى                            |
| get the sack/v                     | لە كار دەمرى دەمەن  | بەدو بگرە                           |
|                                    | شاپى دەمەن، قاوى دەمەن  | يەكەم ناوى كەس                      |
| get through/v                      | دەگۈزەرت، تى دەپەرى   | سەھۈلە پوبار                        |
| get together/v                     | كۆ دەپىتەو  | ئاسودە، شاد، بەختەر                 |
| get up/v                           | (لە خەر) ھەلدەستى   | دەلپىن                              |
|                                    | واگادى، ھەلدەستىتە سەرىنى                                       | دەلپىنى                             |
| geyser/ <sup>1</sup> gi:zə(r)/n    | گىزەر، كۆلپىنەر   | نىگا، چاوى پىدەدەخشىنى <sup>1</sup> |
| ghost/gəʊst/n                      | خىو، تارمايى  | گەدە                                |
| giant/ <sup>1</sup> dʒaɪənt/n      | زەبەلاح، كەتە، كەلگەت، دىو                                      | دەدرەوشىتەو                         |
| gibber/ <sup>1</sup> dʒɪbə(r)/v    | وېرنە دەكا  | دەرەوشاو                            |
| gibberish/ <sup>1</sup> dʒɪbərɪʃ/n | وېرنە   | چاويلەك، عەينەك                     |
| giddy/ <sup>1</sup> ɡɪdi/adj       | سەرى دەسورنى، گىزەمى  | جامخانە، شو شەبەند                  |
| gift/gɪft/n - v                    | خەلات، دىارى، دەبەخشى <sup>1</sup>                              | دەدرەوشىتەو                         |
| gifted/ <sup>1</sup> ɡɪftɪd/adj    | بەھرەمەند   | بە ئاسودەيى                         |
| gig/ɡɪɡ/n                          | نەمايشى مۇسىقى  | دۆلىكى - شىبۇكى - تەنگ              |
| giggle/ <sup>1</sup> ɡɪɡl/v - n    | قاقاي پىكەنىنى دى، قاقاي پىكەن                                  | زەمان شىرىن - سەرىنى                |
| gild/ɡɪld/v                        | ئاورەزىر، ئاورىزىر دەكا، روپوش زىر دەكا                         | دەخلىسكى                            |
| gill/ɡɪl/n                         | (-ئەمۇز) كەوانەي رىشە دار، ئەندامى ھەناسەي ماسى ۲- پىئومەرى شلە | فۇزكەي چارۇكەدار                    |
| gilt/ɡɪlt/n                        | ئاورەزىر، روپوش زىر   | چەخماخە، بىرىسكە دەدا               |
| gimmick/ <sup>1</sup> ɡɪmɪk/n      | فىئىلى سىرنج راكىش  | ئامازە، نىگا/ سەرنج، سەرنج دەدا     |
| gin/dʒɪn/n                         | مەشروبى جىن - ئارقى جىن   | دەبىرىسكىتەو، بىرىسك                |
| ginger/ <sup>1</sup> dʒɪndʒə(r)/n  | ئاوى، زەنجەفېل، تام زەنجەفېل                                    | جىھانئىي، سەراپاگىر                 |
| gipsy/n                            | قەرەج - دۆم   | گۆي زەوى، تۇپ                       |
| giraffe/dʒəˈrɑ:f/n                 | زەرافە  | جىھانگەرىيى                         |
| girl/ɡɜ:l/n                        | كچ، كىز، دۇت  | پەست، تارىك                         |
| gist/dʒɪst/n                       | پوختە، كۆك  | شكۆدارى دەكا                        |
| give/ɡɪv/v                         | دەدا، دەبەخشى   | شكۆدار، سەرىمەز                     |
| give in/v                          | خۇي بە دەستەو دەدا، بە چۆك دادى                                 | شكۆمەندى، سەرىمەزى، سەرفرازى        |
|                                    |   | فەرەنگۆك                            |
|                                    |   | دەستكىش، دەستەوانە                  |
|                                    |   | دەدرەوشىتەو                         |

|                             |                                      |                                 |  |
|-----------------------------|--------------------------------------|---------------------------------|--|
| gene/dʒi:n/n                | (لە ریزمان)، نیرۆم                   | gentleness/dʒentlənəs/n         | نیانی، پووخواشی  |
| general/'dʒenərəl/adj - n   | جین، بۆماوە                          | gently/'dʒentli/adv             | بە پووخواشی  |
| general federation          | ژەنیرال، گشتی                        | genuine/'dʒenjʊn/adj            | رەسەن، راستگۆ  |
| generality/'dʒenə'ræləti/n  | یەکیتی گشتی                          | genus/'dʒi:nəs/n                | رەگەز، جۆر   |
| generalize/'dʒenərəlɪz/v    | گشتینی                               | geographical/'dʒi:ə'græfɪkl/adj | جیوگرافی - جیوگرافیایی   |
|                             | بە گشتی کردن                         | geography/'dʒi'ɒgrəfi/n         | جوگرافیا   |
| generally/'dʒenərəli/adv    | بەگشتی                               | geology/'dʒi'ɒlədʒi/n           | زەوی زانی  |
| generate/'dʒenə'reɪt/v      | دروست دەکا، کاربەا دروست دەکا        | geologist/'dʒi'ɒlədʒɪst/n       | زەوی ناس   |
| generation/'dʒenə'reɪʃn/n   | وچە، نەرە                            | geometrical/'dʒi:ə'metrɪkl/adj  | ئەندازەیی  |
| generator/'dʒenə'reɪtə(r)/n | جینەرەیتەر، مۆلەیدە                  | geometry/'dʒi'ɒmɪtri/n          | ئەندازەزانی  |
|                             | کاربەا دروست کەر - تەزوی کاربەا بەخش | geriatrics/n                    | چارەسەری پزیشکی پیران / بەسالاچوان   |
| generic/'dʒə'nɛrɪk/adj      | رەگەزنی                              | germ/'dʒɜ:m/n                   | میکرۆب   |
| generosity/'dʒenə'rɒsəti/n  | بەخشندەیی، مەردی، بەدنی              | germicide/'dʒɜ:mɪsaɪd/n         | میکرۆبکۆز  |
| generous/'dʒenərəs/adj      | بەخشندە، مێر، پارە بەخش، بە دل       | germinate/'dʒɜ:mɪnɪt/v          | دەرپۆینت، تۆو دەرپۆینت   |
| genesis/'dʒenəsɪs/n         | ئافەریدەیی، ئافەراندن                | gerund/'dʒerənd/n               | (ing شێوەی) چاویگ  |
| genetics/'dʒə'netɪks/n      | بۆماوە زانی                          | gesture/'dʒestʃə(r)/n-v         | ئاماژە، جوولە، نیشانە، ئاماژە دەکا   |
| genial/'dʒi:niəl/adj        | پووخواش                              | get/get/v                       | دەستی دەکەرئ، تئ دەکا، دەگاتئ، هەیتئ، سوار دەبئ، ئامادە دەکا، دەرقتئ بۆ رێک دەکەرئ |
| genie/'dʒi:mi/n             | دێو، جنۆکە، دێوێ زەمە                | get about/v                     | زۆر گەشت دەکا  |
| genitals/'dʒenɪtlz/n        | ئەندامی زاوینی                       | get ahead/v                     | پیش دەکەرئ   |
|                             | دەرەو                                | get at/v                        | رەختنی ئی دەگەرئ   |
| genitive/'dʒenətɪv/n        | دراوێ پائی، خاوەنی                   | get away with/v                 | رێگاری دەبئ، دەرپاز دەبئ لە دەچیتە ژوورەو  |
| genius/'dʒi:niəs/n          | بلیمەت، بەهرەمەند                    | get in/v                        | دادەبەزئ، دیتە خوارئ   |
| genocide/'dʒenəsəɪd/n       | رەشەکوژی، کۆمەڵکوژی                  | get off/v                       | لە سەری دەپو، بەردەوام دەبئ  |
| genre/'ʒɑ:nrə/n             | ژانری ئەدەبی                         | get on/v                        | دەچیتە دەرەو، دەپو، ئۆشەر دەکا   |
| genteel/'dʒen'ti:l/adj      | بەریز، ریزدار                        | get out/v                       | زال دەبئ، چاک دەبیتەرە لە ئێنی رێگار دەبئ، لەکۆئ خۆی دەکاتەرە                      |
|                             |                                      | get over/v                      |  |
|                             |                                      | get rid of/v                    |  |

# Gg

|                      |   |
|----------------------|---|
| G-g/dʒi:/            | پیتی جەوتەم لە ئەلبەبای<br>ئینگلیزی               |
| gab                  | دیاری - خەلات                                     |
| gad/gæd/v            | گەشت دەکا - دەچیتە                                |
| gadfly/gædflaɪ/n     | دەرەو بۆ رابواردن و خۆشی و کەیف و سەیف<br>میشەمەر |
| gadget/gæfʒɪt/n      | ئامرازکی بچوک                                     |
| gag/n                | دەمامک/دەمگەر                                     |
| gaggle/n             | کۆمەڵکی گێرە شیوین                                |
| gaily/geili/adv      | بە شادی، بە<br>خۆشی                               |
| gain/geɪn/n - v      | بەدەست دینی،<br>قازانچ دەکا، سوود                 |
| gainful/ɡeɪnfl/n     | سوود بەخش   |
| gait/geɪt/n          | شیووی رۆیشتنی مرۆ                                 |
| galaxy/gæləksi/n     | گالاکسی -<br>هەسارە...                            |
| gale/geɪl/n          | با هۆز، زریان                                     |
| gall/gɔ:l/n          | بیرینی پیست/دەمەرتی                               |
| gallant/gælənt/adj   | ئازا، جەسور                                       |
| gallantry/gæləntri/n | جوامیری،<br>پیاووتی                               |
| gallery/gæləri/n     | گەلەری  |
| gallon/gælən/n       | گالۆن   |
| gallop/gæləp/v - n   | غاردانێ ئەسپ،<br>غار دەدا                         |
| gallows/gæləuz/n     | سیندەرە   |
| gamble/gæmbl/v - n   | قوماردەکا/قومار                                   |
| gamble/gæmblə(r)/n   | قوماریان،<br>قومارچی                              |
| gambling/gæmblɪŋ/n   | قومارکردن   |
| game/ɡeɪm/n          | گەمە، وازی،<br>رابواردن، پاو، فێل                 |
| give the game away   | نەینیی<br>ناشکر دەکا                              |

|                       |   |
|-----------------------|---|
| gander/ˈgændə(r)/n    | نێرە ی قاز  |
| gang/gæŋ/n            | چەتە  |
| gangster/ˈgæŋstə(r)/n | ئەندامی چەتە/<br>پیاوی چەتە                           |
| gap/gæp/n             | کۆن، کەلێن/ بۆشاییە                                   |
| garage/ˈgærɑ:ʒ/n      | گەرەج   |
| garbage/n             | ۱- گلێش - زیل ۲- قەسە ی قۆز                           |
| garden/ˈgɑ:dn/n - v   | باخچە، باخچە ی گشتی،<br>باغەوانی دەکا                 |
| gargle/ˈgɑ:gl/v       | غەرغەرە دەکا  |
| garlic/ˈgɑ:lɪk/n      | سیر   |
| garment/ˈgɑ:mənt/n    | چل  |
| garrison/ˈgærɪsn/n    | جامیە/پاسەوانی شار                                    |
| gas/n                 | گاز، غاز، بەنزین                                      |
| gas station/n         | وێستگە ی بەنزین و گاز                                 |
| gasoline/n            | گازۆلین، گازۆیل                                       |
| gate/geɪt/n           | دەرگای دەرەو، دەرگای<br>سەرەکی(مایل)                  |
| gateau/ˈgætəu/n       | گاتۆ، شیرینی رازاوە                                   |
| gather/ˈgæðə(r)/v     | کۆدەکا تەرە،<br>خپدەکا تەرە، تێ دەکا                  |
| gathering/ˈgæðərɪŋ/n  | کۆبوونەرە،<br>حەشامەت، ئاپۆرە                         |
| gauge/geɪdʒ/n - v     | پاپیو، دەپییۆ   |
| gaunt/ɡɔ:nt/adj       | رەق و روت،<br>پووتەلە - رۆیەلە، زۆر لاواز             |
| gauze/ɡɔ:z/n          | شاش   |
| gay/geɪ/adj           | نێریازی (شان)، شاد، قۆشمەچی                           |
| gaze/geɪz/v           | چاوی تێ دەپیری، تێ رادەمینیی<br>بە دیقەت تەماشای دەکا |
| gear/ɡɪə(r)/n         | گێر، کەلوپەل، ئامێر                                   |
| gee/dʒi:/interj       | دەردیریخی خۆشی و سەر سوومان                           |
| geese/ɡi:s/ goose/n   | قاز   |
| gel/dʒel/n            | خاوی - شل   |
| gem/dʒem/n            | گەمەر   |
| gender/ˈdʒendə(r)/n   | رەگەز - زایەند  |



**furtive**

**furtive/'fɜ:trɪv/adj**

نهیسی، شاراوه

**fury/'fjuəri/n**

شینگری، نۆرد توپهیی

**fuse/'fju:z/n - v**

۱- فتنیلهی بۆمب

۲- تەقینەر ۲- فیوز

۴- ئاویتە دەیی، تیکەن دەیی، دەچنە ئاویک

۵- فیوز، کارەبا دەکوژیتەرە

**fuselage/'fju:zələ:ʒ/n**

بەشە سەرەکیەکانی فرۆکە

(بێجگە لە گێژ، بالەکان و کلک)

**fusion/'fju:ʒn/n**

چوونە ئاویک،

ئاویتەبوون

**fuss/'fʌs/n - v**

۱- مەراوەژیا، مەلا،

شەرتو توپهیی ۲- نیکگرانی دروست دەکا

۳- زیندەپۆسی دەکا

143

**FYI**

**fussy/'fʌsi/adj**

۱- بە وردە، ئۆوار

۲- زیندە

**futile/'fju:təl/adj**

بێهوندە، بێئاکام،

ئەزۆک

**futility/'fju:tɪləti/n**

ئەزۆکی، بێئاکامی

**future/'fju:tʃə(r)/n**

داھاتوو- ئاییندە

**for the future**

لە مەودا

**in future**

لە داھاتوو، لە ئاییندە

**fuzzy/'fʌzi/adj**

ئێژ

**FYI**

بۆ زانیاریت

frustration/frʌ'streɪʃn/n بی‌نومیدی

fry/fraɪ/n سوردکه‌کاتوه

frying pan/n تابه

fudge/fʌdʒ/n ۱- جهلوا، شیرنهمه‌ی

۲- ناراسته‌وخو همدی شت دهلی

fuel/'fju:əl/n-v ۱- سوتمه‌می

۲- به‌گه‌ر ده‌خا، گر ده‌گری

fugitive/'fju:dʒətɪv/n هه‌لاتوو له دادگا،

راکردوو

fulfill/fʊl'fɪl/v ۱- چن به‌چن ده‌کا

۲- ده‌هینیتیه دی ۳- راده‌په‌رینی ۴- رازی ده‌بی

full/fʊl/adj ۱- پ۲- تیر

۳- جمه‌ی دی، راسته‌وخو

in full به‌ته‌واوی

in full swing له لوتکه‌ی هه‌ره‌تی، چلاکی

full-blown/adj ته‌راو په‌ره‌سه‌ندو،

گه‌شه‌کردوو

full-moon/n مانگی چواره‌ده

مانگ شینوه‌ی بازنه وهرده‌گری

full stop/n خال، نوقته

full-time/adj -n ته‌واوی رۆژکۆتایی

fully/'fʊli/adv به‌ته‌واوی

fumble/'fʌmbl/v ده‌گه‌ری،

له‌گیرفانی ده‌گه‌ری

fume/'fju:m/v هه‌ست به‌ته‌په‌یی

ده‌کا، ده‌ورۆژی

fumes/'fjumz/n دوکه‌ل- گازی خنکینه‌ر

fun/fʌn/n رابواردن

make fun of پینی راده‌بووری،

گالته‌ی پی‌ده‌کا ...

function/'fʌŋkʃn/n - v ۱- نه‌رک

۲- بوداوی گرنگ ۳- پۆست

۴- کارده‌کا، نه‌رکی .. وایه

functional/'fʌŋkʃənl/adj کرداری،

کاریسی

function key/n کللیسی فه‌رمان

fund/fʌnd/n - v ۱- پارهی کۆکراوه

بۆ مه‌به‌ستی ۲- پارهی هه‌لگیراو له بانق

۲- پاره‌ ده‌دا، پاره‌ له ... خه‌رج ده‌کا

fundamental/'fʌndə'mentl/adj

بنچینه‌یی، بنه‌ره‌تی/ بونیادگیری

fundamentally/adv بنه‌ره‌تیانه،

له‌ بنه‌ره‌توه

fundamentalism

/,fʌndə'mentəlɪzəm/n

بنه‌چه‌گه‌ری/ بونیادگیری

رئو ره‌سه‌می به‌ خاك سپاردن

funeral/'fju:nərəl/n

رئو ره‌سه‌می به‌ خاك سپاردن

fungi/'fʌŋgi, -gəɪ, 'fʌndʒəɪ/n

که‌پوو

fungus/'fʌŋgʊs/n قارچک

funnel/'fʌnl/n ۱- روچه‌تی، نه‌وت پانیو

۲- دوکه‌ل‌کیش

funny/'fʌni/adj ۱- پینکه‌نیز هینه‌ر

۲- سه‌یره و ناناسایی ۲- پوخۆش

fur/fɜ:(r)/n فه‌رو، کولک

furious/'fjuəriəs/adj توپه، هاری هه‌ج -

توند، ره‌ق

furnace/'fɜ:nɪs/n فه‌رنی، ته‌نوور

furnish/'fɜ:nɪʃ/v ۱- کهلوپه‌ل له‌تاو مان دادنه‌ی

پیک ده‌خا

furnished/adj به‌ کهلوپه‌ل، رایه‌خراو

furnishings/n کهلوپه‌ل، مافور، رایه‌خ ..

furniture/'fɜ:nɪtʃə(r)/n کهلوپه‌ل

furrow/'fʌrəʊ/n ۱- هیلای ناو کینکه -

جۆگه - خه‌ت ۲- لۆچ، لۆچی

further/'fɜ:ðə(r)/adj-adv ۱- دوورتر

۲- زنده ۲- زیاتر

further more/adv له‌مه‌ش زیاتر،

ویرای هه‌مه‌ش

further education/n فیزکردنی زنده

فیزکردنی هه‌و که‌سه‌نه‌ی خویندنیان

به‌جی هینشه‌وه

furthest/'fɜ:ðɪst/adj - adv دوورترین

|  |  |
|--|--|
| freighter <sup>1</sup> /freɪtə(r)/n    | كەشتى يان<br>فروكەي بار ھەنگر  |
| French/frentʃ/n                        | فەرەنسەي   |
| frenzy <sup>1</sup> /frenzi/n          | ۱- ھەزىن- ھەلچون<br>۲- شىنگەر، كۆيى و ھەلچو  |
| frequency <sup>1</sup> /fri:kwənsi/n   | ۱- چەند پات<br>بۆننەمە ۲- دوپارە بۆننەمەي ئاساسىي<br>۳- لەرە                               |
| frequent <sup>1</sup> /fri:kwənt/adj   | زۆر پۈدەدا،<br>دويات، زۆر  |
| frequent/v                             | زۆر دەچىتە چىيەك   |
| fresh/frefʃ/adj                        | ۱- سازگار، زۆلال<br>۲- نوئى- جىياواز ۳- تازە<br>۴- ھەساوە ۵- زۆر سارد<br>۶- لە قوتۇر نەبىي |
| freshen <sup>1</sup> /frefʃn/v         | ۱- پاقۇرەدا،<br>گىياھى ۋە بەردىختە ۋە<br>۲- توند دەبىي ۳- خۇي دەشوا                        |
| fresher: freshman/n                    | قوتابى قۇناھى<br>يەكەم لە زانكۇ  |
| fret/fret/v                            | نىگەرەن دەبىي  |
| friction <sup>1</sup> /frikʃn/n        | ۱- لىكىخشاندىن<br>۲- ئاكوئى  |
| Friday <sup>1</sup> /fraɪdeɪ/n         | رۆژى ھەينى   |
| fridge/frɪdʒ/n                         | ئاوساردەكەر، ئاۋ تەزىنەر<br>بەفرىگر  |
| friend/frend/n                         | برادەر، لايەنگەر   |
| friendless <sup>1</sup> /frendləs/n    | بىن برادەر/بىن پەرو  |
| friendly <sup>1</sup> /frendli/n-adj   | پووخۇش،<br>خۆشەيۈست، رىكە  |
| friendship <sup>1</sup> /frendʃɪp/n    | ھاۋپىيەتەي،<br>برادەراپەتەي  |
| fright/fraɪt/n                         | ترس، تۇقەين  |
| frighten <sup>1</sup> /fraɪtn/v        | دەتوقۇنىي  |
| frightening <sup>1</sup> /fraɪtnɪŋ/adj | تۇقۇنەر  |
| frightful <sup>1</sup> /fraɪftl/adj    | زۆر خراب،<br>زۇر، زۇر مەزەن- ترستىنەر  |

|                                      |   |
|--------------------------------------|---|
| frigid <sup>1</sup> /frɪdʒɪd/adj     | ئافرىتەيكى ساردە لە<br>رۈي سىنگەي يەۋە/ ساردە سېر                               |
| frill/frɪl/n                         | ۱- لىۋارى كراس<br>۲- رازاۋە- ئاپتويست بەلام بەردن                               |
| fringe/frɪndʒ/n                      | ۱- پەرچەم- قاقۇل<br>۲- دەھمەنى رازاۋە ۲- لىۋار، دەھمەي...                       |
| frisk/frɪsk/v                        | ۱- دەگەرى- دەپىشكى<br>۲- ھەلبەتۇ دابەز دەكا                                     |
| fritter <sup>1</sup> /frɪtə(r)/v     | بەفرىقۇ دەدات<br>(كات و پارە)   |
| frivolity/frɪ'vɒləti/n               | بىيەدەيى، گەمزەيى،<br>رەفتارى ئارىكە  |
| frizzy <sup>1</sup> /frɪzi/adj       | پىرچ ئوول   |
| frock/frɒk/n                         | كراس، فوستان/ رۇب   |
| frog/frog/n                          | بۇق   |
| frogman <sup>1</sup> /frɒgmən/n      | مەھەران،<br>زىر دەريا كەر   |
| from/frəm/prop                       | لە  |
| front/frʌnt/n                        | پىشەمەي، پىشەر،<br>بەرەي چەنگ- كۆرەپان  |
| frontal <sup>1</sup> /frʌntl/adj     | لە پىشەرە   |
| frontier <sup>1</sup> /frʌntɪə(r)/n  | سەنۋور، توخوب   |
| frost/frost/n                        | كېرۋە، زۆر سارد   |
| frosting <sup>1</sup> /frɒstɪŋ/n     | بەستان، زوقم  |
| froth <sup>1</sup> /frɒθ/n - v       | ۱- بىلق، كەف<br>۲- كەف و چەۋرى سەرچىشت (لە كاتى كولان)<br>۳- كەف دەكا، لىك دەكا |
| frown/frʌʊn/n                        | گۈرۋوون، مۇن، خۇمۇن كىردن   |
| frozen/frəʊ'zən/v                    | بەستو، تەزىو  |
| fruit/fruit/n                        | ۱- مېۋە ۲- بەرەمەي مېۋە<br>۳- بەرۋووم   |
| fruitful <sup>1</sup> /fruɪftl/adj   | بەرەمدەر، ئاكامدەر  |
| fruitless <sup>1</sup> /fruɪtləs/adj | بىن بەر، نەزۇك،<br>بىن ئاكام  |
| frustrate/frʌ'streɪt/v               | ۱- ئى ئاگەرى-<br>بىن ئومىدى دەكا ۲- دادەمركىنىي                                 |
| frustrated/adj                       | بىن ئومىد   |

foyer/'fɔɪeɪ/n دەرۋازەى ھۆل/دېۋەخان

fraction/'frækʃn/n ۱- بەش ۲- كىرەت

fracture/'fræktʃə(r)/n شىكاشى ئېشىك

fragile/'frædʒaɪl/adj بۇش، زور دەشكى،  
بەتەرگەيە

fragment/'frægmənt/n-v

شىكان- تەلەزم

پارچە پارچەى ...- پارچە پارچە دەيى

fragrance/'freɪgrəns/n بۇنى خۇش

fragrant/'freɪgrənt/adj بۇن، بۇنخۇش

frail/'freɪl/adj لاۋاز- رەقەلە

frailty/'freɪlti/n لاۋازى ئاكارى فېزىكى

frame/'freɪm/n ۱- چۈر چۈرە

۲- چۈرچۈرەى چۈرەلىكە-۲ پەيكەر

frame/v ۱- چۈرچۈرە دانەنى

۲- دەرەمبەرى-۲ تۆمەى پېۋە دەلىكىنى

framework/'freɪmwɜ:k/n پەيكەر

چۈرچۈرە- قالب

franc/'fræŋk/n فرەنگ

دراۋى فرەنسى- بەلجىكى و سۈيسىرى

franchise/'fræntʃaɪz/n

۱- مافى بەشدارى كۈردن لەمەنگدان

۲- بىرىكارى كۇمپانىا-۲ زىندەماف

frank/'fræŋk/adj قەسە لەرۋو، راشكاۋ

frankly/'fræŋkli/adv ۱- بەراشكاۋى

۲- بەراستى، بەدروستى

frantic/'fræntɪk/adj ۱- نىگەرەن- پەشىۋو

۲- ھەزىۋو- بە ھەلپە، سەرقال

fraternal/'frə'tɜ:nl/n

بىرايى، بىرايەنە

fratricide/'frætɪrɪsaɪd/n

بىراكۋى

fraternity/'frætɪ'nɪti/n ۱- بىرايەتى

۲- ھاۋكارى، پەيۋەندى

fraud/'frɔ:d/n ۱- كۈزى، فېل

۲- كۈزىكار، فېلپاز

fraught/'frɔ:t/adj ۱- پىرە- لە پىرە

۲- كەلۋەل

fray/'freɪ/v

شاۋ، پەرش و بلاۋ

freak/'fri:k/n ۱- پۇداۋىكى كەسىنكى سەيىر

۲- شەيدا، خەرىك- مۇۋل بۇخۇشى

۳- شانز- ئاناسايى

freckle/'freɪkl/n خال، نىشانە، خورىكەدار

free/'fri:/adj - v ۱- ئازاد

(لە دەرەۋەى زىندان، قەلەس)

۲- ئازاد- سەرىبەخۇ-۲ دۈۋر لە، يى

۴- بە خۇرايى، بەلاش ۵- ۷۵، چۈل، بە تال

۶- ئامۇۋل، سەرقال نەمى

free enterprise/n بازارى ئازاد

free speech/n مافى رادەرىپىن

freedom/'fri:dəm/n ئازادى، سەرىبەستى،

خۇرۇگار كۈردن

freefone/'fri:fəʊn/n تەلەفۇن كۈردى

بەخۇرا

freelance/'fri:lɑ:ns/n كىرىكارى سەرىبەخۇ

freelance journalist/n رۇژنامەنوسى

سەرىبەخۇ

freely/adv ۱- بەئازادى

۲- بەبىن نىگەرەنى- خۇھىشتى

freemason/'fri:meɪsn/n فرەمەسۇن

freepost/'fri:pəʊst/n پۇستى خۇرايى

freeze/'fri:z/v ۱- دەبەستىن، دەبەستىن

۲- لەسەرما دەمىرى

۳- پەلەى گەرما بەرەۋو خۇارەۋەى سەر دەچن

۴- لە ئاكاۋ لە ترسا بىر دەنگ دەبىن-

زەمان لال دەبىن ۵- ئىخ و كرى ديار دەكا

freeze/n ۱- ماۋەى بەستان

۲- ديار كۈردى ئىخ و كرى

freezing-point/n پەلەى بەستان

freezer/'fri:zə(r)/n فۇرېزەر

freight/'freɪt/n ۱- گۈاستەنەۋەى بار

۲- كەلۋەل

**formidable****formidable** /fɔ:mɪdəbl/adj ترسینمەر ۱-

۲- دژوار

**formula** /fɔ:mjələ/n- ھاوکیشە- پینکاتە

فۆرمولە، پلان

**formulate** /fɔ:mjuleɪt/v پیلان دادەنێ،

دەردەبەری، دادەریژی، شوقە دەکا

**forsake** /fə'seɪk/n بەجی دینێ، وان لیدینێ

قەلا

**forthcoming** /fɔ:θ'kʌmɪŋ/adj

نایندە ی نزیك

لە داھاتوی نزیك دەقەوم

یارمەتی دەر، ھاریکار

**forthright** /fɔ:θraɪt/adj ئاشکرا،

بێ پینچ و پەنا- راست و دروست

**forthwith** /fɔ:θ'wɪθ, -wɪð/adv

ھەر ئێستای، دەست بەجی، ھەنووکە

**fortify** /fɔ:tfai/v بەھێژ دەکا،

شوێنی خۆی توند دەکا

**fortification** /fɔ:tfɪ'keɪʃn/n

بەھێژ کردن، توند کردن

**fortnight** /fɔ:tnaɪt/n دوو ھەفتە**fortnightly** /fɔ:tnaɪtli/adv-adj

ھەردوو ھەفتە جاری

**fortress** /fɔ:trəs/n قەلا**fortunate** /fɔ:tfənət/adj خوش بەخت،

بەبەخت

**fortunately** /adv خوشبەختانە**fortune** /fɔ:tfun/n قەدەر، بەخت-

چارەنوس، سامان

**fortune-teller** بەختگەر/ھە فالچی**forty** /fɔ:ti/number چل**fortieth** /fɔ:tiəθ/pron-det-adv چلەم**forum** /fɔ:rəm/n یانە ی گفتوگۆ، کۆرگە**forward** /fɔ:wəd/adv بۆ پێشەو**forward-looking** /adj بەرەو داھاتوو،

نایندە یی

**forward** /adj داھاتوو- نایندە-

پێشکەوتوو- بە ئاست

**forward** /v دەنێری**forwarding address** /n ئاوانیشانی نوێ**forward** /n ھێرشەبەر**fossil** /fɔsl/n ۱- پاشماوی گیانەوەر یاخود

رووکی بەردبوو

۲- کۆنەخووان

**foster** /fɔstə(r)/v ۱- بەخۆبێرێ مەدالی

بێ مام و ھال- گرتنەخۆی مەدالی

بێ مام و ھال ۲- ھاندەدا

**foul** /faul/adj ۱- پێس، ناخۆش،

بۆنی ئێدێ ۲- ناخۆش، بێ مێزێ

۳- بارانای، باھۆزای، رەشەباو تەماوی ..

۴- (زەمانگی) پێسی ھەبە، جوینای، ئاشرین

۱- قاول (لە یاری) ۲- ئاوان

**foul** /v قاول دەکا**found** /find/v دۆزیو**found** /faund/v ۱- دانەمەزرینی

۲- پینکدینێ ۳- لەسەر بێنا دەکا

۱- دامەزراندن **foundation** /faun'deɪʃn/n

۲- دامەزرێکا ۳- بنەما، شەنگست

۴- بناغە- بنەمای ھزی

**founder** /faundə(r)/n دامەزرێنەر**founder member** /n ئەندامی دامەزرێنەر**founder leader** /n سەرۆکی دامەزرێنەر

رابەری دامەزرێنەر

**foundry** /faundri/n قالب، چوارچێو

تواندەنەر، چوارچێو و ھەرگرتن

۱- فوارە ۲- کانی **fountain** /fauntən/n**four** /fɔ:(r)/number چوار

لە سەر چوارپەل، لەسەر زگ

**fourth** /fɔ:θ/pron - det - adv چوارەم**fourteen** /fɔ:ti:n/number چوارنە**fowl** /faul/n پالندە، مریشک**fox** /fɔks/n رێوی**fox-hunting** /n راوی رێوی- راو رێوی

## forceful

forceful/fɔ:sfl/adj

به هیژ

forceps/fɔ:seps/n

ماشه‌ی دکتور/گیره

ford/fɔ:d/n

تسکاور

Fore/n

پیششوه

Fore/adv

بهره‌ی پیششوه

forearm/fɔ:ra:m/n

باسک، قوئل

foreboding/fɔ:'bɔ:diŋ/n

شوروم،

پیشبینی‌شهر(خرابه)

forecast/fɔ:kɑ:st/v

پیشبینی دهکا

۱- پیشبینی کردن ۲- کمش و ههرا- سهکا

forecourt/fɔ:kɔ:t/n

بهردهرگای باله‌خانه

forefinger/fɔ:'fiŋgə(r)/n

پهنجه‌ی

شایه‌تمان

forefront/fɔ:frʌnt/n

پیششوه، پیششنگ

foreground/fɔ:graʊnd/n

۱- پیششوه‌ی

(ویغه) ۲- ریژی پیششوه (شوین)

forehead/fɔ:hed/n

نیوچه‌مان- ناوچه‌مان

foreign/fɔ:ri:n, 'fɔ:ri:n/adj

۱- بیانی

۲- دهره‌ه ۲- سه‌یر

foreigner/fɔ:reɪnə(r)/n

کسی بیانی -

بیگانه

foreign secretary/n

وهزیری دهره‌ه

foremost/fɔ:məʊst/adj

ناسراوترین،

گرنگترین

forename/fɔ:'neɪm/n

ناوی یه‌کهم،

ناوی کسی

forensic/fɔ:'rensɪk/n

نوزداری

لیکولینه‌ه له جه‌سته بۆ دوزینه‌ه‌ی تاوان

forerunner/fɔ:'raʊnə(r)/n

راهبر، پیششوه‌ه

foresee/fɔ:'si:v

پیشبینی دهکا

foresight/fɔ:'saɪt/n

دوربین

forest/'fɔ:ɪst/n

داریستان

forestry/'fɔ:ɪstri/n

زانستی داریستان

foretell/fɔ:'tel/v

پیشبینی دهکا

forever/fɔ:'evə(r)/adj

هممیشه -

هه‌تا هه‌تایی

foreword/'fɔ:wɜ:d/n

پیششوه‌ی

forfeit/fɔ:'feit/n

۱- پیری دهبزیری -

سزای دودا ۲- ون دهکا، گوم دهکا، دهبزینی

forge/v

۱- دهبزینی

۲- په‌یوهندی .. دروست دهکا

forger/n

۲- بهره‌ی پیش دهجولنی

forgery/'fɔ:dʒəri/n

ساخته‌کار، تهنویریچی

شیواندن -

ساخته‌کاری

forget/fə'get/v

له بیر دهکا -

له بیر نامینی

وهبیری نایه‌توه، فراموش دهکا - خوی له بیر

دهکا

forgive/fə'gɪv/v

لیبی دهبوری، ده‌یبه‌خشن

لیی‌خوش ده‌بی

forgo/fɔ:'gəʊ/v

وازدینی، دهست

بهردار ده‌بی

fork/fɔ:k/n

۱- چنگک، ژمتال

۲- دورپیان

forlorn/fɔ:'lɔ:n/adj

۱- کلۆن،

بی‌سه‌یر به‌رشت ۲- چۆل و هۆل

form/fɔ:m/n

۱- شیوه ۲- شیوه‌ی (کتیب)

۲- فورم ۴- پۆل ۵- دارشتن

۶- له‌ش سوکی ۷- توماری نیستا

form/v

۱- پیکدینی

۲- نهم شیوه‌یه وه‌ر دهگری

formal/'fɔ:məl/adj

۱- میری - ره‌سمی

۲- زانکۆیی - قوتا بخانه‌یی

formality/fɔ:'mæləti/n

ری و ره‌سم،

شتی هه‌را

format/'fɔ:mæt/n - v

شیوه

formation/fɔ:'meɪʃn/n

۱- پیکه‌یان

۲- کۆمه‌له‌یه‌ک

formative/'fɔ:mətv/adj

کاریگریکی

زۆری هه‌یه

former/'fɔ:mə(r)/adj

۱- پیششوه

۲- یه‌کهم له

formerly/adv

له رابردو

- 1- لاق- قاچ  
2- ئەومىندەى گۆرىيە دەيگاتىن  
3- پىن(قەدەم) ۴- بىنى - شتىن  
5- ژۇرئومى سەرىن- جىنگاي ئوستن
- foil/fɔɪl/v وادەكا فەشەل بىتىن-  
ناھىلىن كارەكە تەواو بكا
- foist/fɔɪst/v نۆرى لىدەكا كە كارى  
بەكى بەدلىت ئەمىن/ ھەلىدە خەلە تىتىن
- fold/fəʊld/v - n  
1- دەچەمىتەوہ  
2- دەچىتە ئاۋ يەك 3- رادەگرى، دادەخا  
4- چەماوہ، قۇپاۋە
- folder/fəʊldə(r)/n  
1- كاغەز ھەلگر  
2- دۇسىيە
- foliage/fəʊliɪdʒ/n گەلاكانى دار يان پوہك
- folk/fɔːk/n  
1- خەلك  
2- كۆمەلە كەسىكى تايبەت لە خەلك وەك خەلكى دى.
- 2- خەزم و كەس خويش ۴- مېلىسى
- folklore/fɔːklɔː(r)/n فۇلكلور
- follow/fɔːləʊ/v  
2- يە دواى دەكەوى  
(تا بېگرى) 2- بەھەمان ئاراستە دەپوا  
3- شوين پىنى ھەلدەگرى ۴- قەبول دەكا  
5- چاۋدىرى دەكا، گوىى ئى دەگرى  
6- خۇشى دەبىنى لە... 7- رۇدەدا لە ئاكامى  
8- وەك نەخشەى بۇكىشراپو رۇدەدا
- as follows وەك خوارەوہ
- folly/fɒli/n گەمزىيەتى، گەلھۇيەتى
- fond/fɒnd/adj  
1- شەيدە 2- نەرم و  
خۇشەويست 3- ئالودە
- fondle/fɒndl/v دەست دەكاتە شتى  
يە نەرمى - دەيلاۋىنىتەوہ- ئالودەى دەبى
- food/fuːd/n  
1- خواردن 2- خۇراك
- food poisoning/n ژەھراوى يۈونى  
خواردن-خۇراك
- fool/fuːl/n - v  
گەلھۇى، گەمزىيىسى: گىزى، شىتى  
بۇتە قەشمەرجار- فىلى ئى دەكا  
كلوى لە سەردەنى/دەنتىن
- foolish/fuːlɪʃ/adj گەلھۇى، گەمزى، بى ئاقل، شىت
- foolproof/fuːlpruːf/adj بىن ھەلە، ورد
- foot/fuːt/n  
1- لاق- قاچ  
2- ئەومىندەى گۆرىيە دەيگاتىن  
3- پىن(قەدەم) ۴- بىنى - شتىن  
5- ژۇرئومى سەرىن- جىنگاي ئوستن
- footprint/ˈfʊtprɪnt/n شوين پىن، جىن پىن
- footstep/ˈfʊtstɛp/n ھەنگاۋ- شەقاۋ
- footwear/ˈfʊtweə(r)/n پىنلاۋ- پۇتىن
- foot the bill/v حېساب دەدا، پارەدەدا
- football/ˈfʊtbɔːl/; ˈsɒkə(r)/n فۇتبول  
1- يارى تۇپى پىن/تۇپاننى  
2- تۇپى يارى تۇپى پىن
- footballer/ˈfʊtbɔːlə(r)/n يارىكەرى  
تۇپى پىن
- football pools/n يانسىبى تۇپاننى
- foothold/ˈfʊθəʊld/n شوين پىن
- footing/ˈfʊtɪŋ/n  
1- پى گرتن لەسەر زەوى  
خۇراگرتن لە سەر زەوى- بە پىن وەستان  
2- ئاست و پەلو پاىە
- footnote/ˈfʊtnəʊt/n پەراۋىن، دەھەمن
- footpath/ˈfʊtpaːθ/n رىچكە، تۈولە رى
- for/fə(r)/prep - conj  
1- بۇ  
2- بۇ مەبەستى 3- بەرەو ۴- بۇ- تايبەت بە...  
5- بۇ (خۇت) 6- بە (نرخ) 7- بە ھۇى  
8- بە بۇنەى 9- بۇ/لايەنگرى 10- وەك نويئەر-  
لەجياتى 11- دەنۋىنى 12- بۇنەوى  
13- سەبارت بە 14- پاش 15- بەرامبەر  
16- بۇماۋى 17- لە(كاتىدىياركراۋ)  
18- ماۋە 19- وىراى ئەۋەى 20- ھەتاھەتايىن  
21- چونكە
- forbid/fəˈbɪd/v  
1- ناھىلى 2- رى نادا
- force/fɔːs/n  
1- ھىزى فىزىكى  
2- دەسەلات- كارىگەرى  
3- دەۋلەت- مەلەبەندى دەسەلات  
4- ھىزە- ھىزى (با) 6- كۆمەلى پاهىندراۋ
- in force بەكۆمەل، بە ژامارەيەكى زۇر
- force/v  
1- زۇرى ئى دەكا- ئاچارى دەكا  
2- خورتى ئى دەكا

|  |                         |   |
|--|-------------------------|---|
| دهبوژنتهوه                               | flute/flu:t/n           | فلوت  |
| ۲- (دهست) رادوهوشینې بۇ ناگاداری         | flutist/'flu:tɪst/n     | فلوت لیدەر  |
| ۳- جولهی سهرنج راکتیش                    | flutter/'flʌtə(r)/v - n | ۱- بهرهر سهرهوهو ۲- دهسهکیتهوه خوارهوه دهجولیتهوه |
| flout/flaʊt/v                            |                         | ۳- سهما دهکا له هوا                               |
| ۱- کالتهی پی دهکا                        |                         | ۲- دلی ... به توندی لیدهدا                        |
| ۲- یاخی دهپی، رهد دهکاتهوه               | flux/flʌks/n            | گوزانیکهی بهردهوام                                |
| flow/fləʊ/v                              |                         | ۱- دهفری ۲- به فرۆکه دهفری                        |
| ۱- نیشاو دهکا                            | fly/flaɪ/v              | ۳- فرۆکه لیدخوړی ۴- بهسر ناوچهپهک                 |
| ۲- دوا دهکوی ۳- ههلهدهقولی               |                         | دهفری ۵- به خیرا و له ناکاو دهردهپهپی             |
| flower/'flaʊə(r)/n - v                   |                         | ۶- زوو تی دهپهپی ۷- دهسهکیتهوه                    |
| ۱- گول، گول دینې، ۲- گول دهردهکا         | fly off the handle      | له توپههیا دهتهفیتهوه                             |
| flowerly/'flaʊəri/adj                    | at fly                  | به توپههیی هوار دهکا                              |
| flower-bed/n                             | fly/n                   | میش   |
| ۱- نهستیرکی گول،                         | fly/n                   | زنجیری پیشهوهی پانتلون                            |
| ۲- باخجی گول                             | flying/'flaɪɪŋ/n        | فرین  |
| flower pot/'flaʊəpt/n                    | flyover: overpass/n     | تۆغر پاس  |
| گولدان                                   |                         | پودی بهرز- ناسمانی                                |
| flower pot                               | foal/'fəʊl/n            | جوانو، بهچکهی نهسپ                                |
| flu/flu:n                                | foam/'fəʊm/n - v        | ۱- کف   |
| ههلامهت، پهستیو                          |                         | ۲- سابونی ریش تاشین                               |
| flu birds                                |                         | ۳- نیسههنجی پلاستیکی ۴- کف دهکا                   |
| ههلامهتی تهیرو توال                      | fob/fɒb/v-n             | ۱- فیتلی لی دهکا                                  |
| fluctuate/'flʌtʃueɪt/v                   |                         | ۲- له کول خوی دهکاتهوه                            |
| ۱- شهپول دهدا                            |                         | ۳- له گیرفانی سهعاتی دانهی                        |
| ۲- زوو دهگورپی له ... بۇ                 | focal point/n           | خالی جهخت، خالی گرنگ                              |
| fluent/'flu:ənt/adj                      | focus/'fəʊkəs/n - v     | ۱- چق   |
| زمان پاراو، پهوان                        |                         | ۲- ناوهندی گرنگی، جهخت کردن                       |
| fluency/'flu:ənsi/n                      |                         | ۳- ناراسته دهکا                                   |
| پهوانی، زمان پاراوی                      |                         | ۴- سوره لهسهر، رژه لهسهر                          |
| fluently/adv                             | fodder/'fɒdə(r)/n       | تالیك، كا   |
| به پهوانی، به زمان پاراوی                | foe/fəʊ/n               | دورژمن- نهیار                                     |
| fluff/flʌf/n                             | foetus: fetus/'fitəs/n  | کوزپهله   |
| خلت،                                     | fog/fɒg/n               | ۱- تم- تمتمومان                                   |
| ماددهپهکی نهرمه له بهتانیا وشتی دی دیت.  |                         | ۲- ماوهی تم                                       |
| fluid/'flʌɪd/n                           | foggy/'fɒgi/adj         | تهماوی  |
| شله                                      | foil/'fɔɪl/n            | ۱- کافزای لهله منیومی، شیر                        |
| fluke/flu:k/n                            |                         | ۲- دهپهشوکی                                       |
| ۱- رنکهوت ۲- بهخت                        |                         |   |
| fluorescent/'flɔ:resnt/adj               |                         |   |
| روناکی نیون، روناکی                      |                         |   |
| گهشاهه، بریقهدار                         |                         |   |
| fluoride/'flaʊraɪd/n                     |                         |   |
| فلورید                                   |                         |   |
| flurry/'flʌri/n                          |                         |   |
| باران، بهفری کهمی له ناکاو               |                         |   |
| ۱- له شهرما پوی سور دهپی                 |                         |   |
| ۲- خوین لهروومتهی دهچزی- پوی سووردهپی    |                         |   |
| ۳- سیفون لیدهدا بۇ پاقرکردنهوهی ناودهشت  |                         |   |
| ۴- به ناویکی به لیشاو ... پاقر دهکاتهوه. |                         |   |
| flush/adj                                |                         |   |
| راست- ناست                               |                         |   |
| flush/n                                  |                         |   |
| ۱- پوکهر- خونچه                          |                         |   |
| ۲- سور ههنگران                           |                         |   |
| flusher/'flʌʃə(r)/v                      |                         |   |
| توپهی دهکا،                              |                         |   |
| سهری تی دهشویوتی- سهر خوش دهپی           |                         |   |



|                            |   |                        |   |
|----------------------------|---|------------------------|---|
| fleet/fli:t/n              | ۱- کشتی گمل<br>۲- کاروان  | float/fləʊt/v          | ۱- سمر ناو دهکوی<br>۲- دوه مری، له ناسمان موله دهکا<br>۳- نه چه سپاو  |
| flesh/fleʃ/n               | گؤشتی مری ۲- کاکل   | float/n                | ۱- چوپ بوق فیر کردنی موله وانی<br>۲- گالیسکه  |
| flex/fleks/n               | وایه ری کاره بایی ناو پلاستیک   | flock/flɒk/n-v         | ۱- مینگن- جه له ب<br>۲- پهوه بالنده<br>۳- نا پوره دهکن، حسامهت پیک دینن   |
| flex/v                     | راهینان دهکا- دهقه چینیته وه  | flog/flog/v            | ۱- ده فروشی ۲- به قامچی<br>لئی دودا   |
| flexible/fleksəbl/adj      | ۱- نهرم- شل<br>۲- توانای گونچانی مهیه   | flogging/flogɪŋ/n      | دارکاری کردن<br>چه لده دان  |
| flick/flɪk/v               | ۱- به خیرا ده جولیته وه<br>۲- لیدانیکی هیدی- سوک- سی ئی دودا  | flood/flʌd/v           | ۱- پر ناو ده بی-<br>لافاو دایدوگری ۲- به سمریدا ده باری   |
| flicker/fli:kə(r)/n        | به کزی ده سوتی-<br>نهم سهر و شو سمر دهکا  | flood/flʌd/n           | لافاو   |
| flight/flaɪt/n             | ۱- فرین ۲- گهشتی ناسمانی<br>۳- گهشتیکی ناسمانی دیار کراو<br>۴- کومله په ییزه بیک                      | floor/flo:(r)/n        | ۱- زهوی ژور<br>۲- پوری بنی ده ریا ۲- نهوم<br>۱- ناو ژور وکه دانه ریژی<br>۲- توشی سمر سورمانی دهکا-<br>سمری سوپ ده مینتی                             |
| flight/n                   | هه لاتن- راکردن   | floor/v                | ۱- هیلاک ده بی-<br>بزه حمهت ری دهکا<br>۲- به سمر روو خسار یا دیته خواری<br>۳- رویشتنی بزه حمهت- له بهر هیلاکی<br>۴- ههولی سمر نه گرتو، سمر نه کوهتن |
| flimsy/flɪmzi/adj          | ۱- ناسک<br>۲- لاواز ۲- لاواز- هیچ نا  | flop/flop/v - n        | فلورا، رودکی<br>ناو چه بیک تایبیت   |
| flinch/flɪntʃ/v            | ۱- بهر و پاشوه دهکشیته وه<br>۲- دور دهکوه ویته وه ۲- ده سلنه میته وه                                  | flora/'flɔ:rə/n        | به گول رازاوه<br>گول فروش<br>۱- له ناو ناو<br>(شه په شه پ دهکا)- به گران دیه ورا  |
| fling/flɪŋ/v               | ۱- فری دودا ۲- ده هه زینتتیه وه   | floral/'flɔ:rəl/adj    | پرتی پرت دهکا، قسه ی ریکی پی ناکری<br>۳- ماسی ده ریا  |
| fling/n                    | ۱- هاویشتن ۲- هاو بیک کی کورتی<br>خوش رابواردن  | florist/'flɔ:rɪst/n    | نارد- هه ویر  |
| flint/flɪnt/n              | ۱- بهردی بریسکه دهر،<br>پروشکنه ۲- بهردی چرخ<br>۲- به رده نهستی                                       | floUNDER/'flaʊndə(r)/v | ۱- گه شه دهکا،<br>۲- زور و ن ده بی  |
| flip/flɪp/v                | ۱- زو ده کوری<br>۲- پاره بوق ناسمان فر دودا تابزانی کنی بیکم<br>چار دهست پی دهکا (شیر و خه تاشن دهکا) | flour/'flaʊə(r)/n      | ۱- گه شه دهکا،<br>۲- دوه فری ۲- کز ده بی<br>۳- زور و ن ده بی  |
| flipper/'flɪpə(r)/n        | ۱- دمروت<br>۲- زور بلی- زوپه و  | flourish/'flaʊrɪʃ/v    |   |
| flipper/'flɪpə(r)/n        | په- بال   |                        |   |
| flipping/'flɪpɪŋ/adj - adv | دار گران،<br>نیکسک گران   |                        |   |
| flirt/flɜ:t/v              | مغازله ی دهکا، پیا هه لده دا  |                        |   |
| flit/flɪt/v                | ۱- دوه فری ۲- کز ده بی<br>۲- زور و ن ده بی  |                        |   |

- flabby/'flæbi/adj ۱- گۆشتى زۆر نەرمە  
۲- نەرم- خاۋ
- flag/flæg/n ئالا- بەيداخ
- flag/v ۱- ماندو دەبى، خاۋ دەبى  
۲- ئالا ھەلدەكا
- flagrant/'fleigrənt/adj ھەيابەر، ئابرويەر
- flail/'fleil/v ۱- دەھەزى، پادەھەشى  
۲- دەدورېتتەھ
- flair/'fleə(r)/n ۱- تواناي سروسشى  
۲- بەھرەيەكى سروسشى
- flak/'flæk/n ۱- ئاگرى تەنگ و تۇپ  
۲- رەھنەى توند
- flake/'fleik/n پارچە بەفر- كۆزى بەفر
- flake/v تفر ھەلدەدا
- flamboyant/'flæm'boʊənt/adj ۱- زىدە ۲- شەكرى  
گورزە ئاگر، گې، زىلە مۇ
- flame/'fleim/n گورزە ئاگر، گې، زىلە مۇ
- flaming/adj ۱- گېگرتو  
۲- زۆر روناك- تريسەدار، شەوقدار
- flammable/'flæməbl/adj زو گې دەگرى
- flan/'flæn/n پەپكە نان- گزىنىش/كولىچە
- flank/'flæŋk/n لاکەلك- ئاۋقەد
- flannel/'flænl/n فانىلا
- flap/'flæp/n قەپاغ/پۇشەر
- flap/v ۱- سەرو بىنى پى دەكا  
۲- نىگەرەن دەبى ۲- دەشەكىتتەھ
- flare/'fleə(r)/v ۱- لە پېر گې دەگرى  
۲- گې دەگرى (لە توپەبىيا)
- flash/'flæʃ/n ۱- تيشەك  
۲- تواناي لە ئاكا ۲- فلاش
- flash/v ۱- خىرا تيشەك دەنيرى  
۲- خىرا تىدەپەرى ۲- خىرا پيشانەدا  
۴- نىگايەكى تايبەتى بۇ دەنيرى  
۵- بروسە ھەوال دەنيرى
- ۶- رابردووى ۋەبىر دىتتەھ  
۷- گەپانەھەيەكى خىرا بۇ رابردو  
۱- كەمۇلە ،  
۲- بۆتلى مل باريك  
۲- بۆتلى ئارەقى بچوكى گىرفانى  
راست- دەشت- شوقە  
۱- دەشت- راستايى ۲- راست- بى پازنە  
۳- بى ھەوا ۴- خامۇش  
۵- خواردەھەى بى بلىق (چونكە كاتى بەسەر  
چوۋە) ۶- لەكاركەوتتەھ ۷- نەوى، نزم  
۸- نزمتر لە ۹- يەكلاكرەھە  
۱۰- نەگۇر، دياركرار  
۱- لەسەر زگ- سەك- كەوتتو  
۲- نزمتر لە..  
۳- لە كاتى دياركرار- بەتەواوى  
بى كارىگر- سارد  
۱- نيشانەى نزمى  
۲- راستايى ۲- تايەى بى ھەوا  
۱- مامە ھەمەبى /  
ماستاۋچىبەتى دەكا ۲- لە خۇ رازى  
۳- زىدە پەوى لە ستايشى خۇى دەكا  
ماستاۋچىبەتى /  
مامە ھەمەبى  
شائازى پى دەكا  
فلوت زەن  
۱- تام  
۲- جۇرى تايبەتى..  
۱- خەوش ۲- ھەلە، كىماسى  
۳- سىمەيەكى خراپ لە كە ساپەتى..  
بى خەوش  
بە خەوش  
۱- پەھكى كتان ۲- داوى كتان  
كىچ  
خال/نیشانە  
ھەلدى- رادەكا  
۱- خورى مەپ يان بۇن  
۲- قوماشى ۋەك خورى مەپ

|  |  |   |
|--|--|---|
| ۲- كۆمەلنى پىرسىياري بەسەر دەبارىنى        | fish/v   | ۱- ماسى دەگىرى لە دەريا                     |
| ۴- دەپوزىتىنى                              | fisherman/ <sup>f</sup> ɪʃməŋ/n                | ماسى گىر                                    |
| firing squad/n                             | ۲- تىمى گوللەباران كىردىن                      | ۱- ماسى گىرتىن                              |
| firework/ <sup>f</sup> aɪəwɜ:k/n           | ۱- ئاگرىيانى- وازى                             | مىست  |
|  | ۲- بە ئاگر                                     | ۱- شىباو- گونچار- لەبار                     |
| firm/ <sup>f</sup> ɜ:m/n                   | كۆمپانىيا                                      | ۲- تەندروسىتى چەستەيى باشە                  |
| firm/adj                                   | ۱- خۇگر  | تەندروسىتى چەستەيى                          |
|  | ۲- نەگۇر، چەسپاۋ ۲- سۇر، رىشت                  | ۱- دەگۇنچى                                  |
| first/ <sup>f</sup> ɜ:st/det               | يەكەم  | ۲- شوئىنىكى (شىباو) دەدۇزىتتە               |
| first aid/n                                | فرىياگوزارى                                    | ۲- لە جىنى خۇي دادەنى ۴- دەسازىنى           |
| first class/n                              | ۱- ئاياب ۲- پلە يەك                            | سازان- گونجان / فن گىرتىن - گەشكە           |
| first floor/n                              | ۱- نەۋمى يەكەم                                 | ۱- خۇگىرتىن- گەشكە دەگىرى / فن گىرتىن       |
|  | ۲- نەۋمى خوارەو                                | ۲- نەخۇشى لە پىر/لەنئاكو                    |
| first name/n                               | ناۋى يەكەم (ناۋى مەۋلا كە                      | fitting/ <sup>f</sup> ɪtɪŋ/adj              |
|  | باۋك و دايك لە مىدال دەننن)                    | شىباو                                       |
| first rate/adj                             | باشتەرىن جۇر، جۇرى ئاياب                       | fitting/n                                   |
| first/adv                                  | ۱- پىئىش ھەرشىتىكى تىر                         | كەلو پەلى ئاۋ مال                           |
|  | ۲- پىئىش ھەموو شىتى ۳- بۇ يەكەم جارى           | پىئىنج                                      |
|  | ۴- لەبەرايىدا، لەسەرەتادا ۵- يەكەم لە (لەيىست) | پىئىنجى                                     |
| at   | لە بەرايىدا                                    | ۱- دەبەستى- گىرى دەدا                       |
| first                                      |  | ۲- دەچەسپىئىنى، دىيار دەكا ۲- چاكدەكاتتە    |
| come first                                 | بە پلە يەك دىئىت                               | ۴- ئاكامەكە پىئىشتەر دەزانى                 |
| first and foremost                         | يەكەم و پىئىش                                  | ۵- خوارىدىن و خوارىدەنە ئامادە دەكا         |
|  | ھەمووشىتى                                      | ۱- دىيار كراۋ                               |
| first of all                               | پىئىش ھەموو شىتىن                              | ۲- چەسپاۋ- نەگۇز                            |
| first/n                                    | ۱- يەكەم كەس                                   | fix/n                                       |
|  | ۲- گىرنىگىرىن پوداۋ كە بۇ يەكەم جارى ...       | ۱- ئارىئىشە، قەيران                         |
|  | ۳- پلەي ئاياب لە زانكۇ                         | ۲- دەرىزى بىئەۋشكەر                         |
| firsthand/ <sup>f</sup> ɜ:sthænd/adj - adv | راستەوخۇ، يەكسەر                               | fixation/ <sup>f</sup> ɪk'seɪʃn/n           |
| fish/ <sup>f</sup> ɪʃ/n                    | ۱- ماسى ۲- گۇشتى ماسى                          | توند و ئانا سايى                            |
| fishy/ <sup>f</sup> ɪʃi/adj                | ۱- ۋەك ماسى لە                                 | ۱- پارچەي                                   |
|  | بۇن و تام ۲- جىنى گومان                        | كەلو پەلى ئاۋ مال                           |
| fish and chips/n                           | ماسى و پەتاتە                                  | ۲- ژوانى دىيار كراۋى پوداۋىكى ۋەرزىشى       |
| fish finger: fish stick/n                  | پەتجە ماسى                                     | fizz/ <sup>f</sup> ɪz/v                     |
| fishmonger/ <sup>f</sup> ɪʃmʌŋgə(r)/n      | ماسى فرۇش                                      | بلىق دەكا، ھەلدەچىنى                        |
|  |  | fizzy/ <sup>f</sup> ɪzi/adj                 |
|  |  | بلىقدار                                     |
|  |  | fizzle out                                  |
|  |  | كۇتايى باش ئاينى،                           |
|  |  | بىن ئومىد دەين، خراب دەين                   |
|  |  | flabbergasted/ <sup>f</sup> læbəgə:stɪd/adj |
|  |  | سەرشىباۋ، واق ۋىماۋ                         |

## fill

- fill/fil/v ۱- پردهکاتوره، دناخنی  
 ۲- نهو پۇستى ھەبوو گىرا- كەسى قەبول كرا  
 filling/filɪŋ/n ناخنى، پرکردن  
 fillet/filɪt/n ۱- پىچەر  
 ۲- نەرمەك (نەرمەى گۆشت)  
 film/film/n - v ۱- فىلم ۲- فىلمى وىنە گرتن  
 film star/n ئەستىرەى سەمايى  
 filter/'fɪltə(r)/n - v پالىئو/فىلتر- دەپالئوى  
 filth/filθ/n ۱- پىسى ۲- وشە وىنەى  
 بى ئەدەب ۳- قرۇز  
 filthy/'fɪlθi/adj ۱- پىسى ۲- بىن ئەدەب  
 fin/fɪn/n بالى ماسى- پەرى ماسى  
 final/'faɪnəl/adj - n ۱- دواى ۲- كۇتايى  
 ۳- يارى كۇتايى  
 ۴- تاقىكردنەوى كۇتايى- پىش دەرجوون  
 finalist/'faɪnəlɪst/n بەشدار لە يارى  
 كۇتايى  
 finalize/'faɪnəlaɪz/v كۇتايى پى دىنى  
 finale/'faɪnəl:li/n كۇتايى- دوابەش  
 (پارچە مۇسىقا)  
 finally/'faɪnəli/adv لە كۇتايىدا  
 finance/'faɪnəns/n - v ۱- دارايى ۲- پارە  
 ۳- حالەتى دارايى- پارە دەدا- خەرجى  
 دىخاتە نەستوى خوى  
 financial/'faɪ'nænʃl/adj دارايى  
 finch/fɪntʃ/n بالندەپەكى بچوك  
 دىنوك بەھىز  
 find/faɪnd/v - n ۱- دەدۇزىتەو  
 (شتى وىبوو) ۲- دەدۇزىتەو  
 ۳- شتى بە رىككەوت دەدۇزىتەو  
 finder/'faɪndə(r)/n دۇزەوەر  
 fine/faɪn/adj ۱- جۇرى باش  
 ۲- ھىندە باش ۳- تەندروستى باش ۴- خۇش  
 ۵- ورد- نەرم ۶- ورد، ھورد ۷- زۇرد  
 fine/n پى بۇرادن، سزا  
 finger/'fɪŋgə(r)/n - v پەنجەى دەست،

fingernail/'fɪŋgənɪl/n

finger print/'fɪŋgəprɪnt/n

پەنجەمۇز

۱- كۇتايى پى دىنى

۲- دەخوا، دەخواتەو ھەتا كۇتايى- كۇتايى

بەخواردن و خواردنەو دىنى ۳- تەوادەكا

دەكوژى

۱- وازدىنى لە

۲- پەبەندى دەپچرىنى

۱- كۇتايى (يارى)

۲- پۇلىش كردن

۱- دىيارىكراو- سنوردراو

۲- فرماتى تەواو

فئەندى

كەندوايىكى

تەسكى دىزى (لەنەروچ)

۱- ئاگر ۲- سوتان

۳- ئاگر (دارى خەلوز سوتاو- بۇ خۇگەرم

كردنەو) ۴- سۇبە

۵- گوللە تەقاندن- گوللە- فېشەك- ھاويزان

چەكى ئاگرى-

چەك كلاشىنكۇف

تېمى ئاگر كوزىتەو

ئۇتۇمبىلى ئاگر كوزىتەو

پەبىزەى- قانرەى-

خۇزىگار كردن لە ئاگر

ئاگر كوزىتەو

پىاوى ئاگر كوزىتەو

ئاگردان

تەنىشت ئاگردان

مەلبەندى ئاگر كوزاندنەو

دارى سوتان

۱- گوللە دەتەقىنى- گوللە لە... دەگرى

۲- لە كار دەرى دەكا- دەردەكرى

feudal/<sup>fju:dl/adj</sup> دهره‌بگ - دهره‌بگی

feudalism/<sup>fju:dəlɪzəm/n</sup>

دهره‌بگ‌ایه‌تی

fever/<sup>fi:və(r)/n</sup> ۱- تا ۲- هملچون -

توپه‌یی

few/<sup>fju:det - adj</sup>

کم

few and far between

ده‌گه‌من

few/det

ژماره‌یه‌گی کم، همدنیک

a good few/quite a few

گه‌گه

fiance/<sup>fi'ɒnsə/fiancee</sup>

ده‌سگر

ده‌سگریان بۆ کچ/بۆ کور

fiasco/<sup>fi'æskəʊ/n</sup>

به‌زین

fib/fib/n - v

درؤی سپی و مه‌سلمه‌ت -

درؤ ده‌کا

fibre/<sup>faɪbə(r)/n</sup>

۱- ریشال ۲- چنارو

fickle/<sup>fikl/adj</sup>

بی‌بار

fiction/<sup>fikʃn/n</sup>

چیرۆک - رومان،

خه‌یالنامیز

fictional/<sup>fikʃənl/adj</sup>

خه‌یالی

fiddle/<sup>fidl/n</sup>

۱- کاری ناپه‌سند(دزین)

۲- که‌مان - که‌مانچه

fiddle/v

۱- خوی مژۆل ده‌کا ۲- ساخته ده‌کا

۳- که‌مانچه ده‌ژهنی

fidelity/<sup>fi'deləti/n</sup>

۱- پاکیتی - دلسۆزی

۲- وردی

fidget/<sup>fidʒɪt/v</sup>

به‌بیزاری و توپه‌یی

ده‌جولیته‌وه

field/<sup>fi:ld/n</sup>

۱- کینگه

۲- گۆره‌پان ۳- کان ۴- بوار

fieldwork/<sup>fi:ldwɜ:k/n</sup>

کاری بواری

(ده‌ره‌وه)

field/v

۱- توپ ده‌گری و ده‌هاوینیی

۲- تیمیک هه‌لده‌بیزاری بۆ یاری کردن

fiend/<sup>fi:nd/n</sup>

۱- شه‌یتان - نه‌هریه‌من -

تاغوت

۲- که‌سن که به نااساسی که‌یفی به‌شتن دی

fiendish/adj

۱- شه‌یتانی - دپ

۲- پلانینی که‌مه‌نه‌می - زیره‌گانه

fierce/fiəs/adj

۱- دپ ۲- زیانگه‌یه‌نهر

fiery/<sup>faɪəri/adj</sup>

۱- ناگری - وه‌ک ناگر

۲- ترؤ

fifteen/<sup>fi'fi:tɪn/number</sup>

پازده

fifteenth/<sup>fi'fi:tɪnθ/pron, det, adv</sup>

پازده‌هه‌م

fifth/<sup>fiθ/pron, det, adv</sup>

پینجه‌م

fifty/<sup>fi:fti/number</sup>

په‌نجا

fifty fifty/adj

په‌نجا به په‌نجا/نیوه به‌نیوه

fig/fig/n

هه‌نجیر - داری هه‌نجیر

fight/fait/v

۱- شه‌ر ده‌کا - ده‌جنگی

۲- (ناگن) ده‌کوژنیته‌وه، له درؤی (تاوان)

ده‌جنگی ۲- خه‌بات ده‌کا، تی‌ده‌کۆشن

۴- مملاتی ده‌کا

fighter/<sup>faɪtə(r)/n</sup>

۱- شه‌ر که‌ر، چه‌نگاوهر

۲- فرۆکه‌ی شه‌ر

fighting/<sup>faɪtɪŋ/n</sup>

شه‌ر، چه‌نگ

fight/n

۱- شه‌ر، چه‌نگ

۲- ناره‌زوی مملاتی و شه‌ر

figurative/<sup>figə'reɪv/adj</sup>

مه‌جازی،

خواززارو

figure/<sup>fiɡə(r)/n</sup>

۱- ژماره ۲- نرخ

۳- که‌س (جوان دیار نه‌بی)

۴- که‌س له وینه ۵- چه‌سته، به‌ژن

۶- که‌سایه‌تی، که‌سی ناسراو

۷- دایه‌گرام ۸- حیساب

figures of speech/n

مه‌جازیه‌ت، خواززارو

figure/v

۱- ده‌جینته ناو

۲- ده‌خه‌ملیتی، وازه‌ن ده‌بری

file/fai/n-v

۱- فایل ۲- دۆسیه

۳- هه‌لگه‌راو له ۴- پاریززارو له فایل

۵- ده‌پۆلینی ۶- له فایل داده‌نی

file/v

بره‌پ (نینه‌ۆک) ده‌کا،

دار ده‌بری - ریک ده‌خا

file/v

یه‌که له‌دوای یه‌ک، سه‌ره - سه‌ره ده‌گری

- ۵- وادەزاسى، باۋەربى وايە ۶- ئازار دەچىزى  
 ۷- خەيال دەكا، بە خەيالى دى  
 ۸- ھەل دەدا شتى بىدۇزىتە ھە دەست لىدەدا  
**feel/n** ۱- ھەست- نەست  
 ۲- دەست لىدان  
**feelers<sup>l</sup>fi:ləz/n** ۱- ھەستىار  
 ۲- پىشنىيار .  
**feeling<sup>l</sup>fi:liŋ/n** ۱- ھەست ۲- ھەست-سۆز  
 ۳- تواناي ھەستكرىن  
 ۴- تىگەپىشتن- لەيك گەپىشتن  
**feline<sup>l</sup>fi:ləm/adj** ۱- پشلىە ئاسا  
 ۲- فىلىباز  
**fell/fel/v** كەوت  
**fell/n** ۱- ئاۋچەي چىيايى  
 ۲- پىستى گىلانە ھەر ۲- موو- سووف  
**fell/v** دار دەپرى  
**fellow<sup>l</sup>feləu/n** ۱- پياۋ ۲- ھابرى  
 ۲- مرق  
**fellow/adj** ھابرى- ھاۋپىشە  
**fellowship<sup>l</sup>feləʊʃɪp/n** ۱- بىراپەتى،  
 ھابرى يەتى ۲- كۆمەلەيك، كۆمەلن  
 ۳- پۈستىكى زانكۇيى  
**felt/felt/v** ھەستى كرد  
**felt/n** لباد  
**female<sup>l</sup>fi:məɪ/adj** ۱- مى/مىنىنە  
 ۲- بەرھەمدار  
**feminine<sup>l</sup>feməni/adj** ۱- مى يەتى  
 ۲- مىن ۳- رەگەز- زاينەند  
**femininity<sup>l</sup>femə'nɪnəti/n** مىن يەتى  
**feminism<sup>l</sup>femə'nɪzəm/n** فىمىنىزم  
 لاينىگر بىزاقى- فىمىنىست  
**feminist<sup>l</sup>femənɪst/n**  
 مىنىياتى/ يەكسانخواز  
**fen/fen/n** ۱- زىلكاۋ ۲- دراۋى چىينى  
**fence/fens/n-v** سىياچ-  
 دىۋارى دەرەۋە/شورە/پەرزىن

- شورەبەند- دىۋار دروست دەكا/  
 پەرزىن دروست دەكا  
 ھەرزى شەپەشىر  
**fencing/n** ۱- ئاگاي لەخۇدەيى  
**fend/fend/v** ۲- داكۇكى لەخۇى دەكا  
**fender<sup>l</sup>fendə(r)/n-v** ۱- لەمپەر/  
 رىنگرى ئاگرو خەلوز  
 پارچە كانزايەكە ھەك رىنگرىگ بەكار دىت  
 ۲- سەروى تا يەي نۇتومبىل دانەپوشى  
**ferment<sup>l</sup>fə'ment/v - n** ۱- دەترشى،  
 دەترشىنى ۲- ھەلچون ۲- ھەۋىن  
**ferocious<sup>l</sup>fə'rəʊʃəs/adj** كىۋى و دىرنە  
**ferociously/adv** دىرندانە  
**ferocity<sup>l</sup>fə'rəʊsəti/n** دىرندەيى  
**ferret<sup>l</sup>fə'rɪt/n** گىلانە ھەرىكى  
 دىرندەي بچوكە راۋى جورج و كەرونىشكى پس  
 دەكرى  
**fertile<sup>l</sup>fə'taɪl/adj** ۱- بەپىت ۲- دامىنەر  
**fertility<sup>l</sup>fə'tɪləti/n** بە پىتى  
**fertilize<sup>l</sup>fə:təlaɪz/v** ۱- دەپىتىنى  
 ۲- پەيىن دەكا  
**fertilization<sup>l</sup>fə:təlaɪ'zeɪʃn/n** پىتاندىن-  
 پەيىن كردن  
**fertilizer<sup>l</sup>fə:təlaɪzə(r)/n** سەماد- پەيىن  
**fervent<sup>l</sup>fə:vənt/adj** شەيدا، بەپەروۇش  
**ferveur<sup>l</sup>fə:və(r)/n** جەمەسەت، پەروۇشى  
**fester<sup>l</sup>festə(r)/v** (بىرىنەكە) گەنى دەپن-  
 (رەۋشەكە) بەمنازارتر دەپن  
**festival<sup>l</sup>fɛstɪvəl/n** ۱- جەژن، قىستىقال  
 ۲- ئاھەنگ  
**festive<sup>l</sup>fɛstɪv/adj** كەيف خۇش، شاد  
**festivity<sup>l</sup>fɛ'stɪvəti/n** ۱- كەيف خۇشى،  
 شادى ۲- جەژن  
**fetch/fetʃ/v** ۱- دەچن و دىنىن ۲- دەفرۇشى  
**fete/fet/n** ئاھەنگ- بەزى  
**fetus: foetus/n** كۆرپەلە- ئاولەمە  
**feud<sup>l</sup>fju:d/n-v** دوزمەندارى/دوزمەندارى دەكا

## fatality

fatality/fə'tæləti/n قوریاشی، کوزراو

fate/fet/n ۱- قهزاو قهدەر ۲- چاره‌نووس

fateful/'feɪfl/adj ۱- گرنګ، یه‌کلاکیره‌وه  
۲- چاره‌نووسناز

father/'fa:ðə(r)/n ۱- باوک ۲- باوک-  
داهینه‌ر ۳- باوک: باوکی رۆحی - له‌قه‌بی دینی  
۴- باوکیتی

fatherly/adj باوکانه

Father Christmas Santa Claus

بابانوێل

father-in-law/n خه‌زود

fathom/'fæθəm/n ۱- ریکه‌بری قولایی-  
قولای شمش پین ۲- تن گه‌یشتن

fatigue/fə'ti:g/n هیوژان - شه‌که‌تی -  
شه‌که‌تیوون

faucet: tap جه‌نه‌ی‌یه، به‌لوعه، شیره

fault/'fɔ:lt/n - v ۱- کیماسی - کم و کورتی  
۲- غه‌له‌ت، گونا‌ه

۳- هه‌له - غه‌له‌ت ده‌بینیتیه‌وه له...

faultless/'fɔ:tləs/adj بێ‌عه‌یب،

بێ‌که‌م و کورتی

faulty/'fɔ:lti/adj عه‌یبدار، به‌خه‌وش،  
خه‌وشدار

faux pas/'fəu'pɑ: /n له‌ده‌م ده‌رچوو،  
هه‌له‌ی زمان

favour/'feɪvə(r)/n ۱- چاکه  
۲- رازی بوون - قایل بوون

favour/n - v ۱- لایه‌نگری ده‌کا -  
پشتگیری ده‌کا

۲- ته‌حه‌یز ده‌کا ۳- په‌سه‌ند ده‌کا

favourable/'feɪvərəbl/adj گونجاو -  
شیاو - له‌بار

favourite/'feɪvərɪt/adj - n په‌سه‌ند

favouritism/'feɪvərɪtɪzəm/n

مه‌حسوبیه‌ت / لایه‌نگرخوازی

fawn/'fɔ:n/adj - n ۱- ئاسکی بچوک -

بیچویی ئاسک ۲- ره‌نگی قاره‌یی زه‌ردباو

## feel

۱- فاکس fax/fæks/n - v

۲- ئامیزی فاکس ۲- فاکس ده‌نیزی

faze/'feɪz/v نیگه‌ران ده‌کا

fear/'fiə(r)/n ۱- ترس ۲- ترساو

fearful/'fiəfl/adj ۱- ترسۆک ۲- تو‌قینه‌ر

fearless/'fiələs/adj جه‌سوور، نه‌ترس

fear/v ۱- ده‌ترسی له

۲- ده‌ترسی .. پوبدا

feasible/adj پیاده‌ده‌کری/ئه‌نجام ده‌دنی

feast/'fi:st/n - v ۱- میوانداری -

جه‌ژن میوانداری ده‌کا ۲- چه‌ژنی دینی

feat/'fi:t/n کارێکی جوامه‌یرانه

feather/'feðə(r)/n په‌، په‌ره‌موچکه

feature/'fi:tʃə(r)/n - v ۱- نه‌دگار سیما

۲- به‌شینیکی ده‌موچاو

۳- وتاریکی رۆژنامه‌یی گرنګ

۴- فیلمی سه‌ره‌کی ۵- له‌خۆده‌گری

۶- رۆژنیکی گرنګ ده‌بینی

featureless/adj بێ‌که‌سایه‌تی، بێ‌نه‌دگار

February/'februəri/n مانگی شووبات

federal/'fedərəl/adj ۱- فیدرالی - یه‌کیتی

۲- فیدرالی - نه‌که‌ ده‌وله‌ت

federation/'fedə'reɪʃn/n فیدرالیه‌ت

fed up/'fed'ʌp/adj شه‌که‌ت، ماندو، بیزار گرنګ

fee/'fi:n/n ۱- هه‌ق، کری، هه‌قه‌سه‌ت

۲- ئابوونه

feeble/'fi:bl/adj ۱- لاواز، بێ‌تاقه‌ت

۲- نه‌پازی که‌ر، نه‌قایلکه‌ر

feed/'fi:d/v - n ۱- ده‌رخواردی ده‌دا،

ئانی ده‌دانی ۲- خواردنی ده‌دانی

۳- خواردنی - شتی تر - به‌ریگی - ده‌دانی

feed/n ۱- ژهم ۲- ئالیک

feedback/'fi:dbæk/n ده‌نگدانه‌وه‌ی،

سه‌دا، زایه‌ل ..

feel/'fi:l/v ۱- هه‌سه‌ت ده‌کا ۲- وایه‌ده‌چی

۳- هه‌سه‌ت به‌شتی ده‌کا به‌ده‌سه‌ت لێدان

۴- ده‌رک پێ‌ده‌کا

|                                 |   |                            |  |
|---------------------------------|---|----------------------------|--|
| fancy/adj                       | ناناسایی                                      | far-sighted/adj            | دوربین                                 |
| fancy dress                     | جلی نهناسینهوه                                | farce/fɑ:ɜ:n               | ۱- شانزگه‌ری گالته جاری                |
| fancy/v                         | ۱- همزی لیده‌کا، نارهنزوی ای‌یه               | ۲- گالته جاری              | ۲- پیکهنیناوی                          |
|                                 | ۲- بۆخوی کیش ده‌کا، سه‌رنجی بۆلای خوی         | fare/feə(r)/n              | ۱- کرزی گه‌شت                          |
|                                 | را‌ده‌کیشن/ (جوانی - له‌ش و لاری) به‌لای خوی  |                            | - هه‌قی - کرزی سواربونی پاس            |
|                                 | ده‌کیشی ۲- خه‌یال ده‌کا - واده‌نی!            | fare/n                     | ئه‌س خوارده‌نی له‌نو‌تیل و چیشته‌خانه  |
|                                 | ۴- بیرده‌کاتمه‌ه، دانه‌ی لیده‌ده‌ا، به‌خه‌یال | fare/v                     | ۱- گه‌شت ده‌کا ۲- ده‌خوا               |
|                                 | واده‌زانی                                     | farewell/ˌfeəˈwel/interj   | خواه‌افیزی -                           |
| fane/fəɪn/n                     | په‌سه‌تگا/په‌یکه‌ر                            |                            | له‌یه‌ک جیا‌بو‌نه‌وه                   |
| fanfare/ˈfænfəə(r)/n            | پارچه‌ موسیقی                                 | farm/fɑ:m/n                | کینگه                                  |
|                                 | ناساندن یان کرده‌نه‌وه‌ی ده‌زگایه‌ک... ناوان  | farmhouse/ˈfɑ:mhaʊs/n      | خانوی جوتیار                           |
| fang/fæŋ/n                      | که‌له‌یه‌ی سه‌گ، ددانی                        | farmyard/ˈfɑ:mjɑ:d/n       | حه‌وشی کینگه                           |
|                                 | ژمه‌رینی مار                                  | farm/v                     | ده‌چینی                                |
| fantasize/ˈfæntəsaɪz/v          | خه‌ون ده‌بینی                                 | farming/ˈfɑ:mɪŋ/n          | فه‌لاحه‌تی/جوتیاری                     |
|                                 | خه‌یال ده‌کا، واه‌زه‌ ده‌کا، واده‌بینی        | farther/ˈfɑ:ðə(r)/adj      | دورتر                                  |
| fantastic/ˈfænˈtæstɪk/adj       | ۱- مه‌زن -                                    | farthest/ˈfɑ:ðɪst/adj      | دورترین                                |
|                                 | نایاب ۲- خه‌یال نامیز - زۆر مه‌زنه - زۆر باشه | fascinate/ˈfæsɪneɪt/v      | شه‌یدای ده‌بین                         |
|                                 | ۳- خه‌یالی - زۆر گه‌وره                       | fascism/ˈfæsjzəm/n         | فاشیته                                 |
| fantastically/ˈfænˈtæstɪkli/adv | به‌شه‌یوه‌یه‌کی زۆر باش/ زۆرخه‌یالی           | fashion/ˈfæʃn/n            | ۱- مۆده ۲- شه‌یواز                     |
| fantasy/ˈfæntəsi/n              | خه‌یال  | fashionable/ˈfæʃnəbl/adj   | مۆده‌ی نوی،                            |
| far/fɑ:(r)/adj                  | ۱- دور ۲- نه‌ویه‌ر                            |                            | دوا مۆده                               |
| far/adv                         | ۱- له‌ دور                                    | fast/fɑ:st/adv-adj         | ۱- خیرا ۲- له‌ پیش/ کاترمیز            |
|                                 | ۲- ماوه‌یه‌کی دریز ۳- زۆر                     | fast/adj                   | ۱- نه‌گۆر - چه‌سه‌پاو ۲- ره‌گ دانکوتاو |
| as far as                       | ۱- هه‌مان دوری                                | fast/v - n                 | به‌رژژو ده‌بین/به‌رژژو‌بوون            |
|                                 | ۲- تاراده‌ی - به‌گۆزه‌ی...                    | fasten/ˈfɑ:sn/v            | ۱- ده‌گری/توند ده‌کا                   |
| by far                          | به‌به‌راورد - به‌زۆری                         |                            | ۲- داده‌نی                             |
| far from doing                  | له‌جیاتی                                      | fastidious/ˈfæˈstɪdiəs/adj | زیاد له                                |
| far from it                     | دور له/به‌ ته‌واوی پیچه‌وا‌نه                 |                            | پتو‌یسه‌ت ورد، به‌وردکار‌یه‌یه         |
| go too far                      | له‌سه‌زوی خوی ده‌رده‌چن                       | fat/fæt/adj - v            | ۱- قه‌له‌س                             |
|                                 | له‌ ده‌سه‌لاتی خوی زیاتر به‌ کار‌دیت          |                            | ۲- نه‌سه‌تور، پپ - قه‌له‌س ده‌بین      |
| so far                          | هه‌تا ئیسه‌تا                                 | fat/n                      | ۱- ماده‌ی چه‌وری ژیر پینه‌ت/           |
| far away/adj                    | ۱- دور ۲- نینگایه‌کی لابه‌لا                  |                            | به‌ن/دو‌نگ ۲- چه‌ور                    |
|                                 | ۳- خه‌والو                                    | fatal/ˈfeɪtl/adj           | ۱- کوژمه‌ر - کوشنده                    |
| far-fetched/adj                 | له‌عه‌قل دوره                                 |                            | ۲- شه‌وم ۳- قه‌ده‌ری ۴- به‌که‌که‌ر     |
| far-reaching/adj                | زه‌حه‌مه‌ت باوه‌ر بکری                        |                            |  |
|                                 | کار‌یه‌گه‌ریکی مه‌زن                          |                            |  |



- ۲- بى ئومىدى ۲- دواموتن  
۴- لەكارگەوتن/دل راوہستان
- faint/feint/adj-v ۱- كز  
۲- لە ھۆش خۇ چو ۲- لاواز ۴- دەبۇرىتھوہ
- fair/feə(r)/adj - n ۱- دادوہر- راست  
۲- راست و دروست ۲- باش- مامناوہندى  
۴- قۇ زەرد، پىست سىپى ۵- كەشى بى باران
- fair haired قۇ زەرد، قۇگان
- fair/adj دادوہرانە
- fair/n ۱- شۇنى رابواردن ۲- پىشانگا
- fairy/'feəri/adj جىنۇكەيى، پەرى،  
ئەفسانەيى
- faith/feɪθ/n ۱- باوہر  
۲- باوہرى- عەقىدە ۲- ئايىن
- in good faith نىەت پاكى
- faithful/'feɪθfl/adj ۱- دلسۇز  
۲- دەقاوہدق، كت و مت
- faithfulness/n دلسۇزى- وەقايى
- fake/feɪk/n-v ۱- نادروست- گزى/  
۲- ساختە ۲- چادو  
۳- گزى دەكا، دەگۇرى- تەزويىر دەكا  
۴- خۇ واپىشان دەدا، خۇى وا دەنۇنى
- falcon/'fɔ:lkn/n باز، ھەلۇ
- fall/fɔ:l/v ۱- دەكەويىتە خواروہ/دەكەوى  
۲- بەر دەبىتھوہ ۲- دەكەويىتە- رىكەوتى ...  
دەكا ۴- شۇر دەبىتھوہ ۵- ھەرس دىنى  
۶- دەگۇرى ۷- دەدۇرى- دەبەزى  
۸- توشى داوى ئەقىنى دەبن  
۹- دايش دەبن/پۇلۇن دەكرى...
- fall a part/v پارچە پارچە دەبن/دەشكىن
- fall/n ۱- كەوتن ۲- كەرتنى باران ، بەفر...  
۲- ھاتنە خواروہ- داپەزىن- كەم بوونەوہ  
۴- ھەرس ۵- تاگە ۶- خەزان/وہرىن ۷- پايىز  
يىزۇكەيى ھەل-  
fallacy/'fæləsi/n بەھەلدا چوون
- fallible/'fæləbl/adj دەكرى ھەلە پكا،  
ھەلەي لىدەوہشيتەوہ
- false/'fɔ:ls/adj ۱- درۇ- نادروست  
۲- دەستكرد ۲- دامەزراو لەسر زانىارى ھەلە  
۴- ساختە ۵- ئاپاك ۶- گومراكر
- falsify/'fɔ:lsɪfaɪ/v درۇ ھەلەبەستى،  
ساختە دەكا، دەگۇرى
- falter/'fɔ:ltaɪə(r)/v ۱- شپىرە دەبن-  
ھەنگاوەكاشى پەرش و بلاو دەبن  
۲- نىگەران دەبن- سەرى لىدەشۇوى
- fame/feɪm/n ناوبانگى
- famed-famous/adj پەناو بانگ- ناسراو
- familiar/fə'mɪliə(r)/adj ۱- ئاگادار-  
ئاشنا ۲- ناسراو ۲- خۇشەويست
- familiarize/fə'mɪliəraɪz/v دەناسىنىت،  
خۇى پادىتى
- family/'fæməli/n ۱- خىزان ۲- مندال  
۳- بئەمالە- مالىات، خانەوادە  
۴- بئەچە- رەسەن
- run in the family بۇماوہ لە
- family name ناوى بئەمالە/ ئازناو
- family planning ديارىكردى  
رادەى مندال
- family tree/n دارى بئەمالە-
- famine/'fæmɪn/n برسىتى، قات و قىرى
- famished/'fæmɪʃt/adj زۇر برسى،  
لە برسە مردو
- fan/fæn/n پانكە- باوہشىن
- fan out/v ۱- باوہشىن دەكا  
۲- ئاكر خۇش دەكا بە ۳- بلاو دەبىتھوہ
- fan/n شەيدا، لايەنگر
- fanatic/fə'nætɪk/n دەمارگر
- fanaticism/fə'nætɪsɪzəm/n دەمارگرى
- fancy/'fænsɪ/v ۱- داى خۇش دەكا،  
خۇشئودى دەكا ۲- جەزى ئى دەكا

## Ff

- F-f/ef/** پیتی شەشەم لە ئەلفبای ئینگلیزی
- fable/fə'beɪl/n** چیرۆکی گیانەوهرمان
- ۲- ئەفسانە- پوچ- درۆ
- fabric/fæbrɪk/n** ۱- قوماش- چنن  
۲- دیوارو بانو ... بالەخانە
- fabulous/fæbjələs/adj** ۱- زۆر باش-  
نایاب
- ۲- ئەفسانەیی- لەرادەبەردەر(لە جوانیدا)
- façade/fə'sɑ:d/n** ۱- دیواری پیشەوهی  
بالەخانە ۲- روخساری دەرەوه
- face/feɪs/n** ۱- دەم وچاو- روخسار  
۲- لایەکی، روهکی ...
- faceless/f'eɪsləs/adj** بێ چاوو بوو/  
بێ قیەت
- face cloth/n** روخسار پاکەرەوه
- face-lift/n** کرداری جوانکردنی روخسار
- face-saving/adj** روسپیتی-  
پاراستنی نا بروو
- face value/n** ۱- بەها، گورژم  
۲- بەهای دەرەکی
- face/v** ۱- برووی دەکووتنە  
۲- پوو بروو دەبێ ... ۳- روو بروو دەبێتەوه
- ۴- یەکن ناچار دەکا مامەلە دەگەن  
رەوشەکه بکات
- Let's face it** با دان پێدا بنێین
- facet/fæsit/n** ۱- بەشیک لە شتیەک  
۲- لایەنێکی بەردی گران بەها (پیرۆن)  
۳- دەرکوتە
- facetious/fə'si:ʃəs/adj** نایەجن،  
لەجن خۆ نەبوو
- facial/f'eɪʃl/adj** ۱- روخساری  
۲- تاییەت
- facile/fæsaɪl/adj** ۱- سەرپێیی، هاكزایی  
۲- باوەرپەخۆبوو
- facilitate/fə'sɪlɪteɪt/v** ناسانکاری دەکا،

سانا دەکا

- facility/fə'sɪləti/n** ۱- ناسانکاری  
۲- ئەدگاری سەربەر- هۆکار
- facsimile/fæk'sɪməli/n** کت و مت/  
وهك يەك
- fact/fækt/n** ۱- راستی ۲- راستی یەکان
- facts and figures** زانیاری تێرو تەسەل
- The facts of life** راستی یەکانی ژیان وهك  
رەفتاری سێکسی و مندال بوون ...
- faction/fækʃn/n** ۱- کۆمەڵێکی  
بچوکی رکا بەر
- ۲- کاری هونەری تێکەل لە خەیاڵ و واقعی.
- ۳- مەمەلانیی حیزبی
- factor/'fæktə(r)/n** ۱- هۆکار  
۲- ژمارە ی تەواو بێجگە لە ژمارە (۱)
- factory/'fæktəri/n** کارگە
- factual/fæk'tʃʊəl/adj** هەقیقی،  
لە سەر راستی دامەزراو
- faculty/'fæklɪti/n** ۱- توانست،  
توانای سەروشتیو بیستن ۲- بەش، کۆلیژ
- fad/fæd/n** مەیل یان مۆدێلیکی کەم خایەن
- fade/feɪd/v** ۱- رەنگی نامێنێ/رەنگی  
کال دەبێ ۲- دەپوکێتەوه
- ۳- هێدی هێدی بزر دەبێ
- faeces/'fi:si:z/n** پێسایی- گو
- fag/fæg/n** ۱- جفاره- جگاره  
۲- کاریکی بارگران  
۳- زەحمەتکێش
- Fahrenheit/færonhait/n** فەرەهناپتی
- fail/feɪl/v** ۱- سەرناکەوی ئە  
۲- لە تاقیکردنەوه دەرناچن ۲- ناتوانی- دوا  
دەکووی ئە ۴- نا ئومێد دەبێ، وازدینن
- ۵- تەندروستی تێک دەچن ۶- لە کار دەکووی
- without fail** هەردەم
- failing/'feɪlɪŋ/n** خالی لاوازی، خەوش
- failing/prep** لەکاتی پونەدانی ...
- failure/'feɪljə(r)/n** ۱- سەرئەکووتن

## exterior

- ۲- سنڀور ۳- ناست  
 exterior/ik'stɪəriə(r)/adj - دهرهوه  
 روخساری دهرهوه  
 exterminate/ik'stɜ:mɪneɪt/v  
 رهشه کوزی دهکا، له نیو دها، قردهکا  
 extermination/ik'stɜ:mrɪneɪʃn/n  
 قرکردن  
 external/ik'stɜ:nl/adj -۱- دهرهکی  
 ۲- دهرهکی (دهرهوی ولات)  
 extinct/ik'stɪŋkt/adj -۱- دواپراو،  
 له ناوچو ۲- خاموش - دامرکاو  
 extinction/ik'stɪŋkʃn/n  
 داپران  
 extinguish/ik'stɪŋgwɪʃ/v  
 دهکوزینیتوه  
 fire extinguisher/n  
 ناگر کوزینتوه  
 extort/ik'stɔ:t/v -۱- چاوسور دهکاتوه  
 هرهشمو گوره شه دهکا  
 extortion/ik'stɔ:ʃn/n -۱- هره شه کردن  
 شت لیسندن  
 به هرهشمو گوره شه  
 extortionate/ik'stɔ:fənət/adj  
 زور بهر - لهراده دهر، گرانبه ها  
 extra/ˈɛkstrə/adj - adv - v -۱- زنده  
 زیاد له پنیویست  
 ۲- سهریار ۳- کومبارس  
 extract/ik'strækt/n  
 دهره ینان/هله کیشان  
 extract/v-n -۱- دهرده مینس - هله ده کیشن  
 ۲- هله بزارده - چه پکن  
 extraction/ik'strækʃn/n  
 ۱- دهره ینان  
 ۲- ددان کیشان ۳- رهگمز - بهچه  
 extracurricular  
 /ˌɛkstrəkə'ɪkɪlə(r)/adj  
 دهرهوهی منهج  
 extradite/ˈɛkstrədaɪt/v  
 تاوانبار تسلیم به ... دهکاتوه

## extradition/ˌɛkstrə'dɪʃn/n

تسلیم کردنهوهی تاوانباری هله اتوو

## extraordinary/ik'strɔ:dnri/adj

۱- نا ناسایی ۲- زور سهیر

## extravagant/ik'strævəɡənt/adj

۱- دهست بلو

۲- ناواقعی - له دهست دهرچوو

## extreme/ik'stri:m/adj

۱- نهو په پ - دور ۲- زور زور

۲- توند پهوه ۴- په رگر

## extremity/ik'streməti/n

نهو په پ - کوتایی -

دورترین خال له ..

توند پهوه - په رگر

## extremism/ik'stremɪzəm/n

توند پهوهی - په رگری

## extricate/ˈɛkstrikeɪt/v

خوی دهر باز دهکا له ...

extrovert/ˈɛkstrəvɜ:t/n  
 کراوه، ساده

## exuberant/ɪɡ'zju:bərənt/adj

چالاک، گورج و گول

eye/aɪ/n - v -۱- چاو ۲- هیزی بینن

۲- کونی دهرزی ۴- پر نیش

۵- چاودیزی دهکا ۶- له شتی دهکپی

## eye ball/ˈaɪbo:l/n

گلینهی چاو

## eye brow/ˈaɪbraʊ/n

بروی سهرچاو/برو

## eye lash/ˈaɪlæʃ/n

برزانگ

## eye lid/ˈaɪlɪd/n

پیلو/پیتستهی چاو

## eyesight/ˈaɪsaɪt/n

سوماهی بینن/

توانای بینن

## eyesore/ˈaɪsɔ:(r)/n

ناخمر/اقیزه مین

## eye witness/ˈaɪwɪtnəs/n

بینر - به چاو دیتو/ گواهیدهر

eye/v  
 ته ماشا دهکا/دیقهت دهکا/دبینن

## expertise

expertise/ˈɛkspɜːtɪz/

- معریفه یهکی تایبیت -

شارهزایی، کارامهیی

expire/ɪkˈspaɪə(r)/v

- کاربگری نامینتی - بهسر دهچن

expiry/ɪkˈspɑɪəri/n

- نهمانی ماوه یان

- نهمانی کاربگری (دهرمان)، بهسرچوون

explain/ɪkˈspleɪn/v

- پوون دهکاتهوه /

شی دهکاتهوه - راهه دهکا

explanation/ˌɛkspləˈneɪʃn/n

- ۱- شی کردنهوه / پوون کردنهوه

- ۲- راهه کردن

explanatory/ɪkˈsplænətəri/adj

- تهفسیری - پونکرهوه

explicable/ɪkˈsplɪkəbl/adj

- پوونکردنهوه هلهدهگری

explicit/ɪkˈsplɪsɪt/adj

- ۱- پوون - ناشکرا

- ۲- ناشکرا - راشکار - نهشاراوه

explicitly/adv

- به پوون و ناشکاریس

explode/ɪkˈspləʊd/v

- دهتهقینهوه /

- دهتهقینتی

exploit/ɪkˈsplɔɪt/v

- ۱- بهکار دینتی -

- قورخ دهکا - یوخوی بهکار دینتی

- ۲- دهاته کار بق سود وریگری

exploit/ˈɛksplɔɪt/n

- ۱- کردهیهکی

- پههلهوانی - ۲- قورخه کردن

explore/ɪkˈsplɔː(r)/v

- دهگریت،

- دهنورزیتوه

exploration/ˌɛkspləreɪʃn/n

- نوزینهوه

explorer/ɪkˈsplɔːrə(r)/n

- نوزهوه، رابهر

explosion/ɪkˈspləʊʒn/n

- تهقینهوه

explosive/ɪkˈspləʊsɪv/adj

- ۱- دهتهقینهوه - دهگری بتهقینهوه

- ۲- کاربگری ترسانکی ههیه

- ۳- تهقینهوه - تهقینهی

export/ɪkˈspɔːt/v

- دهنیزی/دهنیزته دهرهوه

exporter/ɪkˈspɔːtə(r)/n

- نینته

export/ˈɛkspɔːt/n

- ۱- تاردنه دهرهوه

- ۲- شمهکی بق دهرهوه نیردراو

expose/ɪkˈspəʊz/v

- ۱- وادهکا دهرکوی - بهرچاو دهکا

- ۲- خوی دهخاته رهوشتیکی دژوار - تالهبار

- ۳- ناشکرا دهکا - راستی لهپوو هلهدهمانی

- ۴- پوناکی دهگهیهنی

exposed/adj

- نهشاراوه - مهکشف

- مهترسی لیدهگری

exposure/ɪkˈspəʊʒə(r)/n

- ۱- کهوتنه بهر

- ۲- توش بوو(بههلامت)

- ۳- کرداری ناشکرا کردن - پووهمالین

- ۴- پروپاگاندهی راگه یاندن - ۵- وینه

express/ɪkˈspres/v

- ۱- دهردهبری

- ۲- پای خوی دهردهبری

express/adj

- ۱- خیرا

- ۲- پوون و ناشکرا

- ۳- به پوستهی خیرا

expressly/adv

- ۱- بهپوون و ناشکاریس

- ۲- بق مبهستی تایبیت

express/n

- شمهمندهفیری خیرا

expression/ɪkˈspreʃn/n

- ۱- دهرهبرین

- ۲- دهرهبرینی پوخسار/دهم و چاو

- ۳- ههست دهرهبرین

expulsion/ɪkˈspʌlʃn/n

- دهرکردن/قاودان

exquisite/ɪkˈskwɪzɪt/adj

- تایاب/ تیز

extend/ɪkˈstend/v

- ۱- دریز دهکا،

- فراوان دهکا - ۲- دهست پی دهکا له ... بق

- ۳- دریز دهکا - رادهکشی - ۴- پیشکهشی دهکا

extension/ɪkˈstɛnʃn/n

- ۱- پاشکوی

- بالهخانه - ۲- دریزکردنهوه - ۳- تهنه فونی لومکی

extensive/ɪkˈstɛnsɪv/adj

- فراوان،

- بهرفره

extensively/adv

- به شیوهیهکی فراوان

extent/ɪkˈstɛnt/n

- ۱- بوار - ماوه

exhaust/ig'zɔ:st/n - v  
 ۱- گزوز  
 ۲- تیراو دکا- شتی همووی به کار دینئ  
 ۳- همووی دهلئ  
 exhausted/adj  
 میوزا- شکست  
 exhausting/adj  
 هیوزهر- ماندووکسر  
 exhaustive/ig'zɔ:stɪv/adj  
 سمرایا،  
 همووی/گشتگی  
 exhibit/ig'zɪbɪt/n  
 پیشاندراو له...  
 پیشانگا  
 exhibit/v  
 ۱- پیشاندهدا ۲- دهردهبرئ  
 exhibitor/ig'zɪbɪtə(r)/n  
 پیشاندهر  
 exhibition/ˈeksɪˈbɪʃn/n  
 ۱- پیشانگا  
 ۲- پیشاندانی گشتی  
 ۳- کرداری پیشاندان/دهربرین  
 exhilarate/ɪg'zɪləreɪt/v  
 کیف خوش/شادی دکا  
 بهختمهری دکا  
 exile/ˈeksɪl/n  
 ۱- نهی کراو ۲- منفا  
 ۲- دور دهخاتهره/نهی دکا بؤ... تاراوکه  
 exist/ɪg'zɪst/v  
 ۱- مهبوو له والییدا-  
 ۲- دهئی  
 existence/ɪg'zɪstəns/n  
 ۱- بوون  
 ۲- گوزهران  
 exit/ˈeksɪt, egzɪt/n - v  
 ۱- دهرچه-  
 ۲- دهری  
 ۳- دهردهچئ  
 exonerate/ɪg'zɒnəreɪt/v  
 کاسئ له لؤمه- گلئی- رزگار دکا  
 exorbitant/ɪg'zɔ:brɪtənt/adj  
 زؤر گران  
 exotic/ɪg'zɒtɪk/adj  
 سهیر، ناگاسایی  
 expand/ɪk'spænd/v  
 فراوان دکا،  
 گمورهتر دکا  
 expanse/ɪk'spæns/n  
 شوئینیکی  
 کراوهی فراوان  
 expansion/ɪk'spænsjən/n  
 فراوانکردن-  
 فراوانکاری

expansive/ɪk'spænsɪv/adj  
 کراوه،  
 فراوانکراو  
 خوششو، خوشنود  
 expatriate/ˌeks'pætriət/n - v  
 تاراوکه،  
 ولاتی خزی بهجن دینئ  
 expect/ɪk'spekt/v  
 ۱- چاومرئ دکا  
 ۲- پیشبینی دکا ۲- وا زمن دهبا  
 expectant/ɪk'spektənt/adj  
 چاومرئکراو  
 expectation/ˌekspek'teɪʃn/n  
 چاومرئکردن- به هیوابوون  
 expedient/ɪk'spi:diənt/adj  
 بسوده،  
 یارمتهدیره بؤ مهبستی  
 expedition/ˌekspe'dɪʃn/n  
 ۱- گهشتی  
 دؤزینشو  
 ۲- گهشتیکی دزی بؤ مهبستیکی تاییت  
 ۳- دهرچوون/گهشتیکی کورت  
 expel/ɪk'spel/v  
 ۱- زوری لیدمکا  
 (ولات) بهجن بیئئ  
 ۲- هوا له سیهکانی دهرمکا  
 expend/ɪk'spend/v  
 خمرج دکا  
 expendable/adj  
 دهوانئ/  
 دهرکئ وازی نیبهئینئ  
 expenditure/ɪk'spendɪtʃə(r)/n  
 خمرجی  
 expense/ɪk'spens/n  
 تیچوو  
 (له کات وپاره) ۲- خمرجی  
 at sb's expense  
 لهسمر خمرجی/  
 لهسمر حسابی  
 expensive/ɪk'spensɪv/adj  
 گرانبهها  
 experience/ɪk'spiəriəns/n-v  
 ۱- زانیاری- نزموون  
 ۲- پوداوی گرتگ  
 ۳- تاقی دکاکتوره، هست دکا، دهچئئ  
 experiment/ɪk'sperɪmənt/n  
 نزموون  
 experimental/ɪk'sperɪ'mentl/adj  
 نزموونیی  
 expert/ˈekspə:t/n  
 پسپؤر/تاییه تهنند

excessive/ik'sesiv/adj پەرگەر،  
 له سنور بەدەر، له رادە بەدەر

exchange/iks'tʃeɪndʒ/n - v  
 ۱- ئالو گۆز ۲- مەشت و مېر  
 ۳- گۆزبەنەمەي دراۋ-۴- دراۋى بېناسى  
 ۵- سەردانى دوو سەرە (ھەردوو لا بۆلاي يەكتەر)  
 ۶- تەلەفۇن گۆز ۷- دەگۆپى

excise/'eksaisz/n باج

excitable/ik'saitəbl/adj  
 زوو ھەلەدەچى، توپە دەبى

excite/ik'sait/v ۱- دەورۇنۇشى  
 ۲- كاردانەرمەي لەلا دروست دەكا

excited/ik'saitid/adj  
 وروزار - خرۇشاو

excitement/ik'saitmənt/n  
 ۱- ھەماس - چۆش  
 ۲- جۆشەدەر ۲- چۆش و خرۇشاو

exclaim/ik'skleɪm/v  
 لەناكاو شتى دەلى - ھولاف دەدا

exclamation/ɛksklə'meɪʃn/n  
 ۱- دەنگى، وشەيى كە  
 گوزارشت لە نۇشنىكى ناكاو دەكا  
 ۲- سەرسوپرمان

exclamation mark نىشانەي سەرسوپرمان

exclude/ik'sklu:d/v ۱- نايەلى  
 بېتە ژوورى  
 ۲- بىر يار دەدا كە شتى راست نىە - بەندور

excluding/prep بىچكە

exclusion/ik'sklu:ʒn/n ئەمەشتىن، ھواردن  
 قەدەغە كوردن - ھەلاۋىردن

exclusive/ik'sklu:si:v/adj  
 ۱- بۇ دەستە يەكى تايبەت - ھەلېزاردە  
 ۲- بۇ تەنيا كەسى يان كۆمەلى - پۇزنامەيى  
 ۳- بىچكە ۴- تەنيا - تايبەت

exclusively/adv بەتەنيا - بەتايبەت

excrement: faeces/n پىياسى - گو

excrete/ik'skri:t/v گۆدەكا

excruciating/ik'skru:ʃi:etɪŋ/adj  
 ژاننىكى بەسوى

excursion/ik'skɜ:ʃn/n گەشتىكى كورت -  
 دەرجوون

excuse/ik'skju:s/n لىبوردن

excuse/ik'skju:z/v ۱- داۋاي لىبوردن  
 دەكا  
 ۲- لىي خۇش دەبى ۳- دەبورى  
 ۴- پۇزۇش دەھىنئەتەرە

execute/'eksikju:t/v ۱- لەداری دەدا  
 دەيگۆيى ۲- ئەركى رادە پەرىنى

execution/ɛksɪ'kju:ʃn/n ۱- لە داردان،  
 لە سىدەرە دان - ئەدام ۲- راپەراندن

executioner/ɛksɪkju:ʃənə(r)/n  
 جەلاد - سەرىپ

executive/ig'zɛkjətɪv/adj  
 ۱- راپەراندن/جى بەجى كارى  
 ۲- تايبەت بە گەرە پىاوان ۲- پايە بەرز  
 ۴- دەستەي كارگىرى

exemplary/ig'zempləri/adj  
 نەمۇنە/نەمۇنەيى

exemplify/ig'zemplɪfaɪ/v دەنۇنى -  
 نەمۇنە دىنى

exempt/ig'zempt/adj - v ھاۋىردراۋ،  
 دەھاۋىردى

پوردراۋ، دەببورى

exercise/'eksəsaɪz/n ۱- مەشقى ۲- مەشقى لاشەيى ۲- رامىنان  
 ۴- زنجىرە كرادارىك كە نامانچىكى تايبەتەيە  
 ۵- بەكارھىنان ۶- مەشقى سەربازى

exercise/v ۱- رامىنان/مەشق دەكا  
 ۲- بەكار دەھىنى

exert/ig'zɜ:t/v ۱- بەكار دەھىنى  
 ۲- كۆشش دەكا

exertion/ig'zɜ:ʃn/n كۆشش

**eviction**

eviction/ɪ'vɪkʃn/n چۆلکردنى دەسمى

evidence/'evidəns/n بەلگە

evident/'evidənt/adj پۈۈن - ئاشكارا

evil/'i:vl/adj زۆر خراپ، نەگىزىس،

سەر بەرگىچەل

شەيتان/شەھرىمەن

evoke/ɪ'vəʊk/v ۱- ۋەھىرى دېتەۋە

۲- دەۋرۈزىنى

evolution/ɪ:və'lʊ:ʃn/n

۱- گەشە، پەرەسەندىن

۲- پىرۇسەي گەشەكردن لە... بۇ

evolve/ɪ'vɒlv/v ۱- گەشە دەستىنى،

پەرە دەستىنى لە... بۇ

۲- ۋا لە شتى دەكا گەشە بكا

ewe/ju:/n مەر

exact/ɪg'zækt/adj ۱- تەۋاۋ-ۋەرد -

دروست ۲- ئىھاتو

exactly/ɪg'zæktli/adv ۱- بەتەۋاۋى

۲- بەۋردى ۲- بەلنى، راستە

exactness/ɪg'zæktnəs/n وردى

exact/v بەخورتى دەبا

exaggerate/ɪg'zædʒəreɪt/v

زىدەپۇزى دەكا، پىۋە دەھنى

زىاد لە پىۋىست دەلنى

exaggeration/ɪg'zædʒə'reɪʃn/n

زىدەكارى - پىۋەمان

exam/ɪg'zæm/n تاقى كىردنەۋە /

ئەزمون

examination/ɪg'zæmɪ'neɪʃn/n

۱- اىنۇپىن - پىشكىن - بەۋادادچون

۲- تاقى كىردنەۋە

examine/ɪg'zæmɪn/v

۱- دەپىشكىن/تاقى دەكاتەۋە

۲- تاقى كىردنەۋە پى دەكا

examiner/ɪg'zæmɪnə(r)/n

تاقى كىردنەۋە پىن كىر / ئەزمونكار

**excess**

example/ɪg'zɑ:mpəl/n ۱- نەۋونە

۲- پىشەنگ - نەۋونە

e.g-for example بۇنەۋونە

set a good example (to sb)

بىە نەۋونە پاش بۇ .

exasperate/ɪg'zæspəreɪt/v

تۈپەي دەكا، ھەراسانى دەكا

exasperating/adj تۈپەكەر

exasperation/ɪg'zæspə'reɪʃn/n

تۈپەيى، بىزارى زۆر / تۈپە كىردن

excavate/'ekskəveɪt/v

۱- ھەلدەقۇلى / قۇرت لىدەدا

۲- ھەلدەكۇلى / بە ۋاى پاشماۋەي

كۇن دەگەپى

excavation/'ekskə'veɪʃn/n

ھەلدەقۇلىن / گەران بە ۋاى شۋىنەۋان

exceed/ɪk'si:ɪd/v ۱- تى دەپەپىنى -

زىاد دەكا لە

۲- لە بەپى خۇى زىاتر پى درىشى دەكا -

سەۋرى خۇى دەبەزىنى

exceedingly/adv ۱- زۆر ۲- لەسەۋر بەدەر

excel/ɪk'sel/v زۆر باشە لە

excellence/'eksələns/n نایابى

excellent/'eksələnt/adj نایاب،

ھەرە باش

except/ɪk'sept/prop بىچگە لە

except/ɪk'sept/v ناكىرتەۋە،

لە خۇناگرى

exception/ɪk'sepʃn/n ھەلاۋىردن،

نەگرتنەۋە، لە خۇ نەگرتن

without exception ھەمۋ،

بىن جىۋاۋى ھەمۋ

excerpt/'eksɜ:pt/n چەپكىن،

كورتەپەك، ھەلبۇزادەپەك

excess/ɪk'ses/n زىدەپەۋى، بەرگىرى

in excess of زىاتر لە

excess/'ekses/adj زىدە

## euphoria

euphoria/ju:'fɔ:riə/n هستیگی توندی

هست به خۆشی کردن/بەختەویری زنده

Euro/ʃuərəʊ/n یورۆ - دراوی

ئەوروپیی

Eurocheque/ʃuərəʊtʃek/n

چەکی ئەوروپیی

European/ʃuərəʊ'pi:ən/adj

ئەوروپیی - کەسی ئەوروپیی

The European Community/n-

E.C-

کۆمەڵگەی ئەوروپیی

The European Union

یەکیتمی ئەوروپیی

euthanasia/ʃu:θə'neizizən/n

کوشتنی میهره‌بانی

evacuate/ɪ'vækjuet/v

چۆل دەکا

evacuation/ɪ'vækju'eɪʃn/n

چۆلکردنی شوینیک له خەلك

evade/ɪ'veɪd/v ١- خۆی ئی لادەدا -

خۆی بەرکەنار دەگری ٢- هەلدی ئە- خۆی

دوود دەگری- خۆی دەداتە پاش

evaluate/ɪ'væljuet/v ھەلدەسەنگینن ،

دەنرخینن

evaluation/ɪ'vælju'eɪʃn/n

ھەلسەنگاندن

evangelical/ɪ'væŋ'dʒelɪkəl/adj

ئینجیلی

evaporate/ɪ'væpəreit/v

١- دەبیته ھەلم- بە ھەرا دادەچن

٢- لە ھەر چاوانامینن

evasion/ɪ'veɪʒn/n ھەلاتن لە،

خۆدزیتمە لە

evasive/ɪ'veɪsɪv/adj

ھەولەدا بە

شێوەیەکی ئاواستەوخۆ خۆی بەزیتەمە لە

eve/ɪv/n ١- رۆژی یان ئیوارە ی پێش چەن

٢- دایکە ھەرا

even/ɪ:vn/adj ١- تەخت ٢- ئەگۆر

٢- وەك يەك ٤- چووت ژمارە (دایەش بوو

بەسەر ژمارەدو)

be/get even ١- تۆلە ی لیدەکا تەمە

break even ١- ئی بەگە ی ئەزەمەر بکا ئەقارنچ

evenly/adv وەك يەكی بەیەكسان

even/ɪ:vn/adv ١- ھەتا ، تا

even if ھەتا ئەگەر

even so سەمەرای ئەوە ی

evening/ɪ'vɪnɪŋ/n ئیوارە

event/ɪ'vent/n ١- پودا ٢- پێشپرسی

at all events ھەرچۆنێن ، ھەرچی رویدا

in any event لەکاتی روودانی

in the event of sth ئەگەر رویدا

eventful/ɪ'ventfʊl/adj رووداوی گرتک،

پڕ کارەسات

eventual/ɪ'ventʃʊəl/adj پودەدا لە

ئەنجاس ، لە کۆتاییدا پودەدا

eventually/ɪ'ventʃʊəlɪ/adv لە کۆتاییدا

ever/evə(r)/adv ١- لە ھەر کاتیگدا

٢- لەکاتی لەکاتەکاندا ، لە تەمەندا ٢- ھەرمە

ever after ھەتاھەتایی

ever since لەسواھ

ever so زۆر

evergreen/ɪ'veɪgrɪn/n ھەرمە سەوز

everlasting/ɪ'veɪ'lɑ:stɪŋ/adj ھەمیشەیی

every/ɛvri/det ١- ھەموو- ھەرێک

٢- ئەوە ی دەگری ٢- ھەر

everybody/ɛvri'bɒdi/pron ھەر کەسێک

everyday/ɛvrɪdeɪ/adj ھەموو پۆزی-

پۆزە

everything/ɛvriθɪŋ/pron

١- ھەمو شتەن ، ھەر شتەن ٢- گرتگرتین شت

evict/ɪ'vɪkt/v زۆری لیدەکا-

خۆی زەوی خۆی- بەجەنبینن



escalate/'eskəleɪt/v ۱- به میزتری دهکا

۲- مزتر-مزتر دهبی

escalator/'eskəleɪtə(r)/n

پهیزه‌ی بزۆینه‌ر- قاسمه‌ی کارمبایی

escapade/'eskə'peɪd, 'eskəpeɪd/n

سهرکشی

escape/'ɪskəɪp/v - adj ۱- پادەکا

دهپو له... ۲- تن دهچن- ایئدی (گازی ایئدی)

۳- بزگاری دهبی- خۆی دور دهگری

۴- له‌بیری دهچن- به‌سهری تن‌ده‌په‌ری-

تی‌بینی ناکری ۵- راکردو- هه‌لاتو

escape/n ۱- هه‌لاتن- بزگار یون

۲- هۆکاری هه‌لاتن- خۆ بزگار کردن

۳- هه‌لاتن (له‌خه‌م و کێشه)

escort/'eskɔ:t/n - v ۱- یاوهر-

پاسه‌وان ۲- هاورێ

۳- یاوهری دهکا ۴- دهگه‌یه‌ن- دهبا بۆ

Eskimo/'eskɪməʊ/n ئیسکیمۆ

especial/'ɪspeʃl/adj تایه‌ت- ئاناسایی

especially/'ɪspeʃəli/adv ۱- به تایه‌تی

۲- به‌مه‌به‌ستی ۳- زۆر

espionage/'ɛspɪəndʒ/n جاسوسی-

سیخوپی

espouse/v لایه‌نگری دهکا- ژن دینی

essay/'eseɪ/n وتار، پابه‌تیکی له‌مبێ

essence/'esns/n ۱- کرۆک- کاکل

۲- گیان

essential/'ɪsɛnʃl/adj ۱- پێویستی-

سهرکی- به‌ره‌تی ۲- پێویستی‌یه‌کان

essentially/adv له راستی‌دا-

به‌ شیوه‌یه‌کی سهرکی

establish/'ɪstæblɪʃ/v ۱- دانه‌زینن

۲- دروست دهکا- فه‌راهه‌م دینی

۳- ده‌چه‌سپینن- ره‌گ دانه‌کوئ

۴- دیار دهکا- بریار ده‌دا ۵- ده‌سه‌لینن

establishment/'ɪstæblɪʃmənt/n

۱- دانه‌زاندن ۲- دهزگا

۳- ده‌سه‌لاته‌ر- کاربه‌ده‌ست

estate/'ɪsteɪt/n ۱- مۆک- خانویه‌ر

۲- کۆمه‌لکا ۳- پاشماوه - میرات

estate agent- realtor;

real estate agent/n

ده‌لالی خانویه‌ر

esteem/'ɪsti:m/n ریز

estimate/'estɪmət/n ۱- خه‌ملاندن-

قرساندن- هه‌له‌سه‌نگاندن ۲- نرخ دان بۆ شتی

estimate/'estɪmeɪt/v هه‌له‌سه‌نگینن-

ده‌نرخینن

ده‌خه‌ملینن- ده‌قرسینن

estranged/adj

۱- جیابونه‌ره له

(ژن/مێرد) ۲- دور له- خۆ دورخه‌ر

estuary/'ɛstʃuəri/n ئاو‌ریزگه، ریزگه

eternal/'ɛtsnəl/adj ۱- بێ‌سهره‌تاو

کۆتایی- نه‌می- هه‌تا‌هه‌تایی-

ژیانی پاش مردن ۲- هه‌میشه‌ دو‌باره

eternally/'ɛtsnəli/adv هه‌رده‌م

eternity/'ɛtsnəti/n ۱- هه‌رده‌می،

ژیانی پاش مردن ۲- ماوه‌یه‌کی درێژ

ethics/'eθɪks/n

۱- ئاكارزانی

۲- باوه‌ری ده‌ریاره‌ی له‌وه‌ی له‌په‌ی ئاكاره‌وه

راسته یا چه‌وته

ethical/'eθɪkəl/adj ۱- ره‌وشتی- ئاكارایی

۲- دروست له‌ روی ره‌وشته‌وه

ethnic/'eθnɪk/adj ره‌گه‌زی- نه‌مه‌ویی

etiquette/'etɪkət/n له‌ته‌کیت،

شینوایی ره‌فتار کردن

etymology/'ɛtɪmɒlədʒi/n

۱- ئیتیمۆلۆژی، ئیکۆلینه‌وه له‌سه‌مه‌نی وشه

۲- پوو‌نکرده‌وه‌ی ره‌سه‌ن و مێژووی وشه

euphemism/'ju:fəməzəm/n

دوان - یوفیمیزم

|                           |   |   |
|---------------------------|---|---|
| envisage/en'vizidʒ/v      | رادەمىنىش -<br>دالغەي ئىدەدا، چاۋمەپىسى دەكا                          | يەكسانى ئىتوان ھەردوۋ جەمسەرى<br>ياكورو باشور   |
| envoy/ˈenvɔɪ/n            | ئۆيىنەر، ئىزدەر   | equestrian/ɪ'kwɛstriən/adj  |
| envy/ˈenvi/v              | ئۆيىرىپى پىن دەبا   | سوارچالاسى/ئەسەپ سوارى  |
| enzyme/ˈenzaim/n          | ئەنزىم ،  | equilibrium/ɪ'kwɪ'libriəm/n   |
| epic/ˈepɪk/n              | تەرشىنەر، ھەزىن<br>داستان، داستاننوسى -<br>داستانىي                   | ۱- ھاۋسەنگ ۲- ھىمىنى<br>۱- دەيداتى<br>۲- ئامادە دەكا                                      |
| epidemic/ˌepɪ'demɪk/n     | پەتا، ئىرم  | equipment/ɪ'kwɪpmənt/n  |
| epilepsy/ˌepɪlɛpsi/n      | نەخۋشى<br>گە شەك/ خۇگرتن/ ئى  | كەلۈپەل/<br>پىئوسىتى  |
| epileptic/ˌepɪ'leptɪk/adj | گەشەكە،<br>گەشەكە گىرتوۋ  | equity/ˈɛkwəti/n  |
| epilogue/ˌepɪlɒɡ/n        | پاشكۆ -<br>كۆتايى - كىتەپ - شانۇ                                      | ۱- بە ھاى پىشك<br>۲- بۇندۇ پىشكى ئاسايى ۲- بەھاى كەلۈپەل                                  |
| episode/ˌepɪsɔd/n         | ۱- پوداۋ<br>۲- ئەلقە - زىنجىرە  | equivalent/ɪ'kwɪvələnt/adj - n  |
| epistle/n                 | پەيام، مۇزە، نامە   | يەكسان/ پەرامبەر  |
| epitaph/ˌepɪtɑːf/n        | شىۋەن - شىن -<br>سەر قەبەر  | era/ɪərə/n  |
| epitome/ɪ'pɪtəmi/n        | نەمۇنە يەكى تەۋاۋ،<br>كورتە - پوختە                                   | چەرخ - سەردەم   |
| epitomize/ɪ'pɪtəmaɪz/v    | دەئوئىش -<br>دەبىتتە نەمۇنە   | eradicate/ɪ'rædɪkət/v   |
| epoch/ɪ'pɒk/n             | سەردەم - چەرخ   | eradicating/ɪ'rædɪ'keɪʃn/n  |
| equal/ɪ'kwəl/adj-n-v      | ۱- يەكسان<br>۲- بە تۈتانا ۲- ھاۋتا - ھاۋشان<br>۴- يەكسانە بە - دەكاتە | لە ئاۋ بىردن/رەگەنكىشان<br>دەسپىتەۋە<br>رەشكەرەۋە   |
| equally/adv               | ۱- بە يەكسانى<br>۲- ھەمان، ۋەك يەك ۲- لە ھەمان كاتدا... بەلام         | erase/ɪ'reɪz/v  |
| equality/ɪ'kwələti/n      | يەكسانى   | eraser: rubber/n  |
| equalize/ɪ'kwəlaɪz/v      | يەكسان دەپن -<br>ۋەك يەك ئى دىن                                       | erect/ɪ'rekt/adj  |
| equate/ɪ'kwert/v          | (دوۋشت)<br>ۋەك يەك دادەنى   | ۱- قىت - راۋەستار -<br>راگىراۋ ۲- پەپ   |
| equation/ɪ'kwerʒn/n       | ھاۋسەنگ -<br>ھاۋكىشە  | erect/v   |
| equator/ɪ'kwetə(r)/n      | ھىلى  | دادەمەزىنىش - بىنا دەكا<br>لەسەر خۇ لە ئىۋ دەچى<br>غەزەلى - ئەقىنى -<br>زا يەندى - سىكىسى |
|                           |   | err/s:(r)/v   |
|                           |   | ھەلە دەكا   |
|                           |   | errand/ˈerənd/n   |
|                           |   | گەشتىكى كورت<br>بۇ ئەركىك   |
|                           |   | erratic/ɪ'rætɪk/adj   |
|                           |   | تارىك   |
|                           |   | error/ˈerə(r)/n   |
|                           |   | ۱- غەلەت ۲- ھەلە  |
|                           |   | erupt/ɪ'rʌpt/v  |
|                           |   | ۱- ئاگر دەپپۇنىش<br>۲- لە ئاكاۋ دەست پى دەكا  |
|                           |   | ۲- لە ئاكاۋ تۈرە دەبىت  |
|                           |   | eruption/ɪ'rʌpʃn/n  |
|                           |   | ئاگر پىرئان - ھەلچون  |

|                                  |  |
|----------------------------------|--|
| enrage/m'reɪdʒ/v                 | تورەى دەكا                                   |
| enrich/m'rɪtʃ/v                  | دەولەتمەند دەكا                              |
| enrol/m'rəʊl/v                   | ئاۋنوس دەكرى/ دەكا                           |
| enrolment/m'rəʊlmənt/n           | تۆمار كىرىن                                  |
| en route/ɒn 'ru:t/adv            | لە رېڭكاي بەرەو                              |
| enslave/m'sleɪv/v                | كۆيلىە دەكا                                  |
| ensue/m'sju:/v                   | پۈردەدا لە ئاكاى                             |
| ensuite/ɒ 'swi:t/v               | لەگەل... پېندەمېنى                           |
| ensure/m'ʃʊə(r)/v                | دەنئيا دەكا                                  |
| entail/m'teɪl/v                  | پېنۋىست دەكا، پېنگىرى دەكا                   |
| entangled/m'tæŋɡld/adj           | پېئوە بوو،<br>توش بوو                        |
| enter/'entə(r)/v                 | دەچىتە ژوررى                                 |
| enterprise/'entəpraɪz/n          | ۱- پېۋزەى<br>ئوئى بە جورنەت ۲- وئزان- جورنەت |
|                                  | ۳- دەزگاي بازىرگانى بچوك ۴- كۆمپانىيا        |
| enterprising/adj                 | بەجورنەت لە<br>كاروبارى بازىرگانى            |
| entertain/'entə'teɪn/v           | ۱- دىلخوشى دەكا<br>۲- بەخىزماتنى دەكا        |
| entertainer/'entə'teɪnə(r)/n     | ئەككەرى ئاسودە كەر، كۆمىدىكار                |
| entertainment/'entə'temmənt/n    | رابواردن، كەيەف خۇشى، ئاسودەى                |
| enthrall/'ɪnθrɔ:l/v              | سەرنجى رادەكئىشى،<br>بەلاى خۇى رادەكئىشى     |
| enthusiasm/'ɪnθju:zɪæzəm/n       | جەماسەت، پەرۋشى                              |
| enthusiast/'ɪnθju:zɪæst/n        | بەجەماس،<br>بەپەرۋش                          |
| enthusiastic/'ɪnθju:zɪ'æstɪk/adj | بەپەرۋش                                      |
| entice/m'taɪs/v                  | فرىوى دەدا،<br>دەستەمۇى دەكا- قايلى دەكا     |
| enticement/'ɪn'taɪsmənt/n        | فرىودان<br>دەستەمۇ كىرىن                     |
| enticing/adj                     | سەرنج راکئىش                                 |

|                             |   |
|-----------------------------|---|
| entire/m'taɪə(r)/adj        | تەواوى،<br>گشتى- ھەمووى   |
| entirely/adv                | ۱- بەتەواوى<br>۲- لە ھەموو لايەكەرە، گشتى   |
| entitle/m'taɪtl/v           | دەستەلاتى پېندەدا   |
| entitled/adj                | بە ئاۋنىشانى،<br>لە ژۇر ئاۋ نیشانى  |
| entity/'entəti/n            | قەوارە، يەكەيەكى<br>سەرىەخۇ   |
| entrance: entry/n           | ۱- دەروازە<br>۲- چۈنە ژورەرە ۲- مافى چۈنە ژورەرە<br>۴- مافى ئەندەمېن- بوە ئەندام لە                 |
| entrant/'entrənt/n          | بەشدار لە، ئەندام لە  |
| entreat/'ɪn'tri:t/v         | دەپارىتەوە لىنى   |
| entrust/'ɪn'trʌst/v         | مەتەنەى پى دەكا،<br>پىشتى پى دەبەستى  |
| entry/'entri/n              | ۱- كىردارى چۈنە ژورەرە<br>۲- چۈە ئەرەرە ۲- دەروازە- گوزەر<br>۴- ماددەى تۆمار كراۋ ۵- ھاۋبەش- بەشدار |
| envelop/m'veləp/v           | دادەپۇشى،<br>بەتەواوى دايدە پۇشى  |
| envelope/'envələʊp/n        | نامە داپۇش،<br>نامە گر- زەرفى نامە  |
| enviable/'enviəbl/adj       | چاۋ لىبو-<br>سەرنج راکئىش- چاۋ بەر  |
| envious/'enviəs/adj         | ئىزەيى بەر،<br>جەسود، لەچەر   |
| environment/'ɪnvaɪrənmənt/n | ۱- رەوش ۲- دەروپەر- ژىنگە   |
| environmentalist            | ژىنگە پارئىز  |
| /m,vaɪrən'mentəlɪst/n       | سەبارەت بە<br>ژىنگەيى   |
| environmentally/adv         | دەروپەرى (شار)  |
| environs/'ɪnvaɪrənz/n       | دەروپىشت  |

یان وائوی خۆی  
 له پشتتووهی ... دهنوسن ۲- پالپشتی دهکا  
 ۲- ههلهیهکی لهسر تۆماردهکا  
 endow/ɪndəʊ/v دهکاته دیاری-  
 ترخان دهکا  
 ۱- بهرگهدهگری- endure/ɪn'dʒʊə(r)/v  
 نازار دهچیژی  
 ۲- بهردهوام دهی- دهخایهتی  
 enduring/adj بهردهوام ، له نیو نهچو  
 enemy/ˈenəmi/n ۱- دوژمن ۲- نهیار  
 energetic/ˌenə'dʒɒtɪk/adj چالاک  
 energy/ˈenədʒi/n ۱- هیز ۲- توانا- وزه  
 enervating/ˈenəvətɪŋ/adj خاموش،  
 خهوالو- وده روخینهتر  
 enfold/ɪn'fəʊld/v دهپینچینهتوه،  
 لهنامیز دهگری  
 ۱- لهسهری دهسهپینن enforce/ɪn'fɔːs/v  
 ۲- یاسا جهبهجهن دهکا ۲- ناچاری دهکا  
 enfranchise/ɪn'fræntʃaɪz/v  
 کۆیلهیهک رزگار دهکا، مافی دهداتن  
 ۱- وان دهکا پینگری engage/ɪn'ɡeɪdʒ/v  
 ۲- پک بکا ۲- خهریکی دهکا، مژولی دهکا  
 ۳- بهشداریهدهکا  
 ۴- وادهکا بهشمان لهگهله یهک بسازین  
 ۱- دهزگیران، نیشاندکراو engaged/adj  
 ۲- مژۆل- سهراال ۲- گیراوه  
 engagement/ɪn'ɡeɪdʒmənt/n  
 ۱- بهئێزدان- پهیهوسته بون  
 ۲- دهزگیرانی ۲- ژوان ۴- شهپ  
 engagement ring/n نهلقی دهزگیرانی  
 engine/ˈendʒɪn/n مهکینه  
 engineer/ˌendʒɪ'nɪə(r)/n - v نهندازیار  
 ۲- بهکارمهیهی کاری خۆی لهنجام دهدا  
 engineering/ˌendʒɪ'nɪərɪŋ/n  
 نهندازیاری  
 English/ˈɪŋɡlɪʃ/n زمانه ئینگلیزی-

ئینگلیز  
 Queen's/King's English  
 ئهه ئینگلیزیه له لایهن پۆشنهیران پهسنده  
 engrave/ɪn'ɡreɪv/v ههلهدهکۆلی-  
 نهکش دهکا  
 engraver/ɪn'ɡreɪvə(r)/n ههلهکۆلهر-  
 هونهرمهندی ئهم بواره  
 engraving/ɪn'ɡreɪvɪŋ/n هونهری  
 ههلهکۆلین و نهکش کردن  
 وینهی ههلهکۆلراو له- نهکش کراو  
 engross/ɪn'ɡrɔːs/v ۱- خهریکدهیهی به،  
 مژۆل دهبن ۲- دادهپینن  
 engulf/ɪn'ɡʌlf/v قوت دهدا، توقمی دهکا  
 enhance/ɪn'hɑːns/v له بهههه جوانی  
 زیاد دهکا  
 enigma/ɪ'nɪɡmə/n مهتهل، ئیلی- نادیااری  
 enigmatic/ˌenɪɡ'mætɪk/adj شاراوه،  
 ئیل  
 enjoy/ɪn'dʒɔɪ/v رادههویی-  
 خۆشی له... وهردهگری  
 enjoyable/ɪn'dʒɔɪəbl/adj  
 خۆش - بهلهزته- بهتام  
 enlarge/ɪn'lɑːdʒ/v فراوان دهکا،  
 گهوره دهکا، زنده دهکا  
 enlighten/ɪn'laɪtn/v روناک دهکاتهوه،  
 زانیاری پهدهبهخشن  
 enlightened/adj هۆشیار، نازاد، روناکبیر  
 enlist/ɪn'lɪst/v ۱- دهبیته سهراان  
 پهیهومندی دهکا به ۲- داوای یارمهتی دهکا  
 enmity/ˈenməti/n دوژمهنداری، نهیاری  
 enormity/ɪ'nɔːməti/n قهبهیهی  
 enormous/ɪ'nɔːməs/adj قهبه، کهلهکا  
 enough/ɪ'nʌf/det - prep بهس،  
 بهگۆزیهی پنیوست، نهومنده  
 enquire/ɪn'kwɪə(r)/v دهپرسی،  
 دهکۆلینهتوه

emphasize/'emfəsaɪz/v دۇياتدەككەتەرە، جەخت دەكا

emphatic/'ɪmfætɪk/adj دۇيات، يەككلاكتەرە

empire/'empaɪə(r)/n ۱- ئەمپراتۇرىيەت ۲- كۆمەنە ئەكۇمپانئايەكتى يەك بئەمانە

empirical/'ɪmpɪrɪkl/adj ئەزمونىيى

employ/'ɛmplɔɪ/v ۱- كارىيە (... ) دەكا ۲- بەكار دىئىنى

employee/'ɛmplɔɪi/n فەرمانبەر- كرىكتار- كاركتەر

employer/'ɛmplɔɪə(r)/n خاوەن كار

employment/'ɛmplɔɪm̩nt/n كار، پىشە

unemployment/n بىس كارى

empower/'ɛmpaʊə(r)/v دەسەلەتى دەداتى

empress/'ɛmpres/n ۱- ئەمپراتۇرى ئن ۲- ئنى ئەمپراتۇر

empty/'ɛmpti/adj - v ۱- بەتال ۲- بىس واتا، بىس بەما ۳- بەتال دەكا

emulate/'ɛmjuleɪt/v لەبەر دەگرىكتەرە، ھولەدەدا باشتەر بەكا، بەرىكەنئى دەكا

emulsion/'ɪmʌljən/n قوتو بەند، گىراۋەى شىرى

enable/'ɪneɪbl/v دەتوانى، وا لەشتى دەكا بتوانى

enact/'ɪnækt/v ياسا دەردەكا، دەتوانىنى

enactment/'ɪnæktm̩nt/n ياسا دەركەرن

encase/'ɪnkeɪs/v دەپۇشى- دانەپۇشى

enchant/'ɪntʃɑnt/v سەرنج رادەككىشى- شەيدەى دەكا ۱- سەرنج راكتىش- زۇر دلخۇشى ۲- جادو لىكتەرن

encircle/'ɪnsaɪkl/v بازتەى بەدەردا

enclose/'ɪn'kloʊz/v ۱- سىياجى بۇ دەكا ۲- ھاپىنج- لەگەل دەئىرى

enclosure/'ɪn'kloʊʒə(r)/n ۱- جىنى سىياج كراو- دىۋارى بەدەردىكراو ۲- ھاپىنج

encore/'ɒŋkɔː(r)/ɪnt ۱- دۇبارە

encounter/'ɪn'kaʊntə(r)/v دۇبارەكتەرە ۲- نەمىشى زىدە

encourage/'ɪn'kʌrɪdʒ/v ۱- بەرىكتەوت دەبىئىنى ۲- پۇر بەرپۇرى دەبى- مەملەنئى لەگەل دەكا

encourage/'ɪn'kʌrɪdʒ/v ۱- ھانى دەكا ۲- يارمەتى دەدا

encouragement/v ھاندان

encroach/'ɪn'krəʊtʃ/v مافى... دەخۇا- دەبەزىنى، پىشئىل دەكا

encumber/'ɪn'kʌmbə(r)/v كىشەى بۇدروست دەكا، بارى گران دەكا

encyclopedia/'ɪn'saɪklɔːpiːdiə/n ئىنسىكلۇ پىدىيا

end/end/n ۱- كۇتايى ۲- پاشماۋە ۳- دۇرەسەرە- ھەردۇلەى شتەك ۴- مەبەست

end to end/n پىئەك ۋەتان

put an end to سنور دانەئى بۇ...

at the end ئەۋەى كۇتايى

in the end لەكۇتايىدا

on end بەبەردەرامى

endanger/'ɪndæŋdʒə(r)/v دەپخاتە

endear/'ɪndɪə(r)/v مەترەسى يەۋە

endear/'ɪndɪə(r)/v وانەكا خەلك

endless/'ɛndlɪs/adj خۇشى بوى

endeavour/'ɪndevə(r)/n - v خەلكى خۇش بوى

endeavour/'ɪndevə(r)/n - v ھولەدان، ھولەدەدا بەرىلاو

endemic/'ɛndemɪk/adj بىس كۇتايى، بەردەوام

endorse/'ɪndɔːs/v ۱- ناۋى خۇى

**elongated****elongated**/'i:lɒŋɡeɪtɪd/adj درازتر، لاواز**elope**/'i:ləʊp/v وهدو دهکوی -  
په دود دهکوی**eloquence**/'eləkwəns/n رهوانی -  
قسه رهوان**eloquent**/'eləkwənt/adj رهوان**eloquently**/adv به رهوانی**else**/els/adv ۱- شتی (کسی) تر  
۲- ئیدی (جیا لهه) ۳- کسی دی (بیجگه له)**or else** نه گهر نا- نه گینا**elsewhere**/'els'weə(r)/adv له جینی تر**elude**/'i:lud/v ۱- همدی له -  
خو دهنریتهوه ۲- بهیری نایی، نایتموه یادی**elude**/v رادکا له/ خوی دهریاز دهکا**elusive**/'i:lusiv/adj ۱- پاکردو له  
۲- بهکهن و بهین، فیلبان، واق وین**emaciated**

/'i:mæsiətiəd, 'i:mefiətiəd/adj

پووتله، لاواز

**emancipate**/'i:mænsipeɪt/v

نازادی دهکا - بزگاری دهکا

**emancipation of women** بزگارکردنی

ثافرت

**embankment**/'ɪm'bæŋkmənt/n

به ریست، له مپهر

**embargo**/'ɪm'bɑ:gəʊ/n

ثابلوقه، گهماری

ثابوری

**embark**= disembark/v سهردهکویته

سهر کهشتی/ادابهیزی له کهشتی

**embarrass**/'ɪm'bærəs/v

شپزه دهبن،

دهشلهژی، شهم دایددهگری

**embarrassment**/n ۱- شپزههیی، شلمان

۲- شپزههکمر، شلهژینر

**embassy**/'embəsi/n

بالپوزخانه

**embed**/'ɪm'bed/v به توندی دهبهستریتهوه،

تیدهچه قینی

**ember**/'embə(e)n ۱- پۆلو - ژله مۆ

۲- دوازده پۆز به پۆژشووون و نوژ

**embezzle**/'ɪm'bezl/v

پاره دهنزی لهو

کۆمپانیایهیی کاردهکا

**emblem**/'embləm/n

هینا

**embody**/'ɪm'bɒdi/v ۱- بهرجهسته دهکا،

دهنوینی ۲- دهگریتهوه

**embrace**/'ɪm'breɪs/v ۱- له نایمیزی دهگری،

باوهشی پیداندهکا ۲- دهگریتهوه

۳- به تهمسوه بهشتن قایل دهبن

**embroider**/'ɪm'brɔɪdə(r)/v

۱- دهنه خشینن

۲- هندی شتی نادرست زیده دهکا...

**embryo-fetus**/n

کۆریله، مهلوتکه

**emerald**/'emərəld/n

۱- بهردیگی

په پۆزی کسکی رهونه دار

۲- کسکی (سهوژی) رهونه دار

**emerge**/'i:mə:dʒ/v ۱- له ناگاو دهردهکوی

۲- ناشکرا دهبن - دهردهکوی

**emergence**/'i:mə:dʒəns/n

سهره لدان - به دیارکهوتن

**emergent**/'i:mə:dʒənt/adj

تازه

**emergency**/'i:mə:dʒənsi/n

فریاکهوتن

**emigrate**/'emigreɪt/n - v

کۆچهر -

کۆچهر، کۆچ دهکا

**eminent**/'emɪnənt/n

دیار، گرتنگ،

به پووش

**eminently**/'emɪnəntli/adv

به ناشکرایی

**emit**/'i:mɪt/v

(له دهه) دهردهکا

**emotion**/'i:məʊʃn/n۱- سوژ :  
نه قین ۲- هملچوون**emotive**/'i:məʊtɪv/adj

ویرژینر

**empathy**/'empəθi/n

هاوبهشی

**emperor**/'empərə(r)/n

ویرژدانی، بهرهبی

**empress**/'empres(r)/n

شهمپراتور

**emphasis**/'emfəsɪs/nجهخت کردن -  
دوپا تکردن

either/'aɪðə(r)/adj-pron ۱- يەك لە

دووان ۲- ھەردوو

either-or ئەمە يان ئەو

eject/'ɪdʒekt/v ۱- دەرەدەكەری ۲- دەھاي

eke/'i:k/v ۱- گوزەرائی دەسپوێنی،

خۆی دەزییانی

۲- پارە دەگری ۳- کەم خەرج دەکا

elaborate/'læbəreɪt/adj - v

۱- زۆر ئالۆز

۲- درژەیی دەدات ۳- فراوان دەکا

elapse/'læps/v کات- رادەبەزێری،

بەسەر دەچن ۳- بەسەردەبا

elastic/'læstɪk/adj ۱- چیر- لێک

رادەكشی ۲- نە چەسپاو

elated/'i'leɪtɪd/adj زۆر شاد،

زۆر كەیف خۆش، بەختەوەر

elbow/'elbəʊ/n ۱- ئاتیشك ۲- قۆل

elder/'eldə(r)/adj پیرتر، بەتەمەنتر

elders/n پیرەكان، بەسالا چوەكان

elderest/adj بەتەمەنترین

elect/'i'lekt/v ۱- ھەندەبژێری ۲- بڕیار دەدا

election/'i'lektʃn/n ھەلبژاردن

elector=voter/n دەنگدەر

electric/'i'lektɪk/adj ۱- کارەبایی

۲- گۆر گرتو

The electric chair/n كورسی کارەبایی

(بۆ لە سیندارە دان)

ئامیزی ریش تاشین

electric razor-shaver/n

electrician/'i'lektɪtʃn/n کارەبا چی

electricity/'i'lektɪsɪti/n کارەبا

electrify/'i'lektɪfaɪ/v ۱- کارەبایی دەدات

۲- دەوروزێنی

electrocute/'i'lektɹəkju:t/v بە کارەبا

دەكوژی

electrocution/'i'lektɹə'kju:ʃn/n

بە کارەبا كوشتن

electrode/'i'lektɹəʊd/n جەمسەری کارەبا

electronic/'i'lektɹɒnɪk/adj ئەلیكترۆنی

electronic mail = e-mail ئیمیل

نامە ناردن بە كۆمپیوتەر

elegant/'elɪgənt/adj جوانپۆش

پێكپۆش

elegance/'elɪgəns/n جوانپۆشی

پێكپۆشی

element/'elɪmənt/n ۱- بەشینی گرتك

۲- شتی ئە ۳- رەگەر ئە ۴- توخم

۵- گەرەمیدەر ۶- مۆكاری كەش و ھەوا

elementary/'elɪ'mentri/adj

۱- بەرایی، سەرەتایی

۲- سادە، ئاسان

elementary school/n قوتابخانەتی

سەرەتایی

elephant/'elɪfənt/n فیل

elevate/'elɪveɪt/v بەرز دەكاتەوەر، بلند دەکا

elevating/n پەردەدان بەبێر پەروەردە

elevation/'elɪ'veɪʃn/n ۱- بەرزكردنەوەر

۲- بەرزایی

elevator=lift/n بەرزكەرەوەر- وەسەرخەر

eleven/'i'levn/n ژمارە یازدە

elf/elf/n جنۆكۆی بچوك، كورته بالا

elicit/'ɪ'lɪsɪt/v فەرھەم دێنی

ئێ بە دەست دەھێنی، ئێی دەردێنی

eligible/'elɪdʒəblɪ/adj شیاو، شایەن

eliminate/'ɪ'lɪmɪneɪt/v ۱- لاندەبا

رەش دەكاتەوەر ۲- دەرەدەكەری لە

elite/'ɛ:lɪt, 'li:t/n ھەلبژاردە

elitism/'ɛ:lɪtɪzəm/n نەر باوەرپەییە كە

دەلی دەبێ چینی

ھەلبژاردە- پۆشینی مامەنەتی تاییبەتی ئەگەل

بکری.

elk/ɛlk/n مامز (ئاسکی) گەوەر

elocution/'elə'kju:ʃn/n ھونەری

وتاردان، گووتار بیژی

- economy/ɪ'kɒnəmi/n ۱- ئابورى ۲- قىرچۆكى - دەست گرتىن - خىسسى
- ecstasy/n مەستى
- ecstatic/ɪk'stætɪk/adj مەست/ زۆر كەيىف خۇش
- eczema/'eksɪmə/n خوپان - ئەكزىما
- eddy/'edi/n گەردەملول، باھۇز
- edge/edʒ/n - v ۱- كىنار ۲- لىۋار - دەمى - تىشى چىقىز ۲- لىۋارى بۇ دىروسىت دەكا ۳- لەسىر خۇ ئەججۇز ۴- لەسىر خۇ ئەججۇز
- edgy/'edʒi/adj ھەلچو، توپرو توند، نىگىران
- edible/'edəbl/adj دەخورى، بۇ خوارىن دەشىن
- edifice/'edɪfɪs/n بالە خانەنى مەزىن، كۆشكى خەيالى
- edit/'edit/v ۱- شتى ئامانە دەكا ۲- دەنوسى ئۇ ئامانە دەكا ۳- پۇزۇنئامەيەك، گۇئارىك دەردەكا
- edition/'i'dɪʃn/n ۱- چاپكار ۲- زىنجىرە ۲- نۇرەى چاپ
- editor/'editə(r)/n ۱- ئامانەكار ۲- نوسىر لە پۇزۇنامە
- editor-in-chief/n سەرنوسەر
- editorial/'edi'tɔ:riəl/adj سەرنوتار
- educate/'edʒukert/v ۱- دەرسى پىي' دەلى ۲- مەشقى پىي' دەكا ۳- رۇشنىپىرى دەكا ۴- پەرومردەى دەكا
- educated/'edʒukertɪd/adj رۇشنىپىر
- education/'edʒu'keɪʃn/adj ۱- فېرىيون - فېرىكردن ۲- پەرومردەى
- educational/'edʒu'keɪʃnəl/adj ۱- فېرىكارى ۲- پەرومردەى
- eel/i:l/n مارماسى
- eerie/'iəri/adj سەپىر تىسىنەر
- effect/ɪ'fekt/n ۱- كارىگىرى - ئاكام ۲- تى گەيشتن ۲- كەلوپەل كەسى
- effective/ɪ'fektɪv/adj ۱- كارىگەر - ئەنجامەيتنەر ۲- بەكارىگەر ۲- كوردارى - ھەقىقى
- efficient/ɪ'fɪʃnt/adj بە تونان، كارامە، چالاك
- efficiency/ɪ'fɪʃnsi/n چالاكى، تونان
- effigy/n پەيگەر، ھەيكل، وئىنەى مروۋە
- effort/'efət/n ۱- تى كۇشان، ئەرك ۲- دىۋارى ئاسان - بىن كۇشش
- effortless/'efətɪləs/adj ۱- ھىلكە (جوجكە تىدا) ۲- ھىلكەى (مىرىشك) ۳- ھىلكە (تۇرى چوك لەمى)
- eggplant/'egplɑ:nt/n باينجان
- eggshell/'egʃel/n قالىكى ھىلكە - دىۋى دەروھى ھىلكە
- egg somebody/v ھانى دەدا
- ego/'i:gəʊ, 'egəʊ/n ۱- شانزى بە خۇمردن ۲- زات - خۇ - خود
- egocentric/'i:gəʊ'sentrik/adj خۇپەرسىت، خۇ وىست
- egotism/'i:gəʊɪzəm/n خۇ پەرسىتەت، خۇ (زات) خۇشويستىن، لەخۇدوان
- egregious/'ɪgri:dʒɪəs/adj ئامز - لە پادەپەدەر
- egress/n دەرچون - پۇگا بۇ دەرچون
- Eid جەزىن
- eiderdown/'aɪdədaʊn/n لىف
- eight/eɪt/n ھەشت
- eighteen/'eɪ'ti:n/n ھەژدە
- eighteenth/'eɪ'ti:θ/adj ھەژدەھەم
- eighth/eɪtθ/adj ھەشتەم
- eighty/'eɪti/n ھەشتا



## Ee

- E-efiz/ پیتی پینجم له نطقبای ینگلیزی
- each/i:tʃ/adj هریک
- eager/'i:gə(r)/adj شهیدا، پمروش
- eagle/'i:gl/n هلقو
- ear/ɪə(r)/n گوئی
- an ear of wheat گوته گهم
- eardrum/'i:ədɾʌm/n پمردی گوئی
- earl/ɜ:l/n خانهدان/نیرل
- earldom/n پلهی خانهدان له بمریتانیا
- early/'ɜ:li/adj-adv زور
- earmark/'i:əma:k/v - n جیادهمکاتوره / جیادکردنهوره
- earn/ɜ:n/v دهمستی دهمکوی- به دهمست دیتنی
- earring/'i:ərɪŋ/n گواره
- earth/ɜ:θ/n ۱- زهوی- گمردون- جیهان  
۲- زمین- زهوی- خؤل
- earthy/'ɜ:θi/adj ۱- دنیایی نهک ناسمانیی  
۲- شیوا- گران (بکری)
- earthquake/'ɜ:θkweɪk/n زهوی لهرزین-  
بوموه لهرزه
- ease/i:z/n - v ۱- سانایی- ناسانی  
۲- همساوه- همست به همسانهوره دمکا  
۳- نازار- زانی- کم دمکاتوره  
- همیوری دمکاتوره  
۴- وادهکا شتی لهسهرخؤی هیواش بجوئی
- ease somebody's mind دلنایی دمکا
- easel/'i:zl/n چوارچیمهکی له دار  
درستکراوه  
تمختپرهمه همدهمگری
- east/i:st/n پؤژ هلات
- The east/n ولاتانی پؤژهلات/ناسیا
- middle east/n روزهمهلاتی ناوهراست
- easterly/i:stəli/adv ۱- بهرهم پؤژهمهلات
- eastern/i:stən/adj ۲- ناسیایی/پؤژهمهلاتی

- easy/'i:zi/adj - adv ۱- ناسان، سانا  
۲- دلنیا، همواره، همساوه
- easily/adv ۱- به ناسانی ۲- بی گومان
- easy chair/n کورسیهکی گهرهیی به  
پشت و دهمسکه
- eat/i:t/v ۱- دهمخوا- شت له ناو دهمی دادمهتی  
۲- نان دهمخوا
- eat out/v نان له چیشتهخانه دهمخوا
- eau-de-cologne/'əu də kə'ləʊn/n کؤلونیا  
سوانده- نیواری بان
- eavesdrop/'i:vzdrɒp/v گوئی راگری،  
گوئی رادیلنی  
خؤی مات دمکا
- ebb/eb/v - n دهمیشتههوره، لاوازتور دهمین  
داکشان
- ebony/'ebəni/n داری رهشی رهق
- eccentric/'ɪk'sentɾɪk/adj ناومز، ناویزه،  
بهدهخو، همیر
- ecclesiastical/adj پهپوههست به کمهیسسه-  
کهمیسسی
- echo/'ekəʊ/n-v زایهله، سهدا  
۱- دهمگ دهمداتوره ۲- دوباره دمکاتوره  
۳- ناومکه پردهمگ دمکا- دهمگ دهمدکاتوره
- eclipse/'ɪklɪps/n-v ۱- پؤژ گیجان/  
مانگ گیجان ۲- لهدهست دانی گرنکی  
کم بایهخ دهمی- پؤژمانگ دمگری
- ecology/'i:kɒlədʒi/n زانستی دهورویهر/  
دهورویهرزانی- ژینگهمناسی
- ecologist/'i:kɒlədʒɪst/n زانای دهورویهر/  
دهورویهر ناسی
- economic/'i:kənɒmɪk/adj نابوری
- economical/adj خنسیی- دهمستیپوهگری
- economics/'i:kənɒmɪks/n نابوری زانی
- economist/'ɪkənɒmɪst/n نابوریناس
- economize/'i:kənəmaɪz/v پاشهکمرت  
دمکا

|                                |  |
|--------------------------------|--|
| dump/dʌmp/n - v                | ۱- زبلدان<br>۲- زبل فری دودا ۲- بازار پر دهکا لهشتی<br>همرزان ۴- باریکی گران فری دوداته سهر زهوی |
| dun/dʌn/adj - v                | ۱- رهنگی تاری<br>۲- زوری دهکا له داواکردنی قهرد  |
| dunce/dʌns/n                   | گیل - نهزان،<br>درهنگ فییر دهبنی   |
| dung/dʌŋ/n                     | ریخ - قشپیل  |
| dungeon/'dʌndʒən/n             | زیندانسی ژیر<br>زه مینسی   |
| dupe/dju:p/ v                  | هغلی دهخلمتین -<br>فیلی لیدهکا   |
| duplicate/'dju:plikeɪt/adj - v | ۱- له بهر دهگریتهوه / جووته<br>۲- وهک خوی - دهقاو دهق ۲- گهواهی، دیتهر                           |
| uplicator/n                    | له بهر گرهوه   |
| duplicity/dju:'plisəti/n       | دوو پدویس  |
| durable/djuəreəbl/adj          | خوځاگر،<br>دریژ خایهن  |
| duration/dju'reiʃn/n           | ماوه   |
| duress/dju'res/n               | همره شه، گهف گرتن  |
| during/'djuəriŋ/prep           | ۱- به دریژایی<br>۲- له ماوهی   |
| dusk/dʌsk/n                    | زهرده پیر - شه فقه   |
| dusky/'dʌski/adj               | تاری، نه سمه ری توخ  |
| dust/dʌst/n - v                | توز - پاقر دهکا،<br>خو دادوهه شینسی  |
| dustbin/'dʌstbɪn/n             | تونهکی زیل/زیلدان  |
| dustman/'dʌstmən/n             | زیلریژ   |
| dustpan/'dʌstpæn/n             | بیژوکه   |
| dusty/'dʌsti/adj               | توزایی   |
| Dutch/dʌtʃ/adj                 | هولهندی  |

|                         |   |
|-------------------------|---|
| dutiful/'dju:tɪfl/adj   | گوئی پاییل  |
| duty/'dju:ti/n          | ۱- نهرک<br>۲- چالاکی - کار ۲- باج   |
| duvet/'du:vet/n         | لیف   |
| dwarf/'dwɔ:f/n - v      | ۱- قهرم<br>(مروغی به توانا له نهفسانه) ۲- کورته بالآ<br>۲- بچوکی دهکاتوه، کهمی دهکا |
| dwarfish/'dwɔ:fiʃ/adj   | بچووک -<br>وهک قهرم   |
| dwell/dwel/v            | ۱- دهژی<br>۲- جهخت دهکا له سهر  |
| dye/dai/v               | بویه دهکا - رهنگ دهکا   |
| dying/daiŋ/n            | مردن  |
| dynamic/dai'næmɪk/adj   | چالاک،<br>زور کاریکر  |
| dynamics/dai'næmɪks/n   | جوله زانی،<br>زانستی داینامیک   |
| dynamite/'daɪnəmaɪt/n   | ته قینهوه -<br>به داینامیت دهته قینهوه  |
| dynamo/'daɪnəməʊn/n     | دینه مو - بزوینهر   |
| dynasty/'dɪnəsti/n      | خانواده، بنه ماله<br>زنجیره ی فرمان پوهایی یهک بنه ماله                             |
| dysentery/'dɪsəntri/n   | سکچوون  |
| dyslexia/'dɪs'leksɪə/n  | کیشهی<br>خویندنهوهو نووسین  |
| dyspepsia/'dɪs'pepsɪə/n | همرس نهکردن   |
| dysphoria/n             | نیگهرانی  |
| dyspnea/n               | تنگنه فمسی، خراب همناسه   |
| dysuria/n               | دان<br>خراب میز کردن  |

|                     |   |                      |   |
|---------------------|---|----------------------|---|
| dross/drɒs/n        | ماددەى بىن بەھا   | dualism/n            | دوويىتى - ئەقلىز چەستە  |
| drought/draʊt/n     | وشكايى، نەبارىن   | duality/n            | دوويى   |
| drove/drəʊv/n       | ۱- جەشامەتى خەتك<br>۲- مىگەل  | dub/dʌb/v            | ۱- پىلەى سوار دەداتە<br>۲- تاوى لىدەن تىن، ئاز ئاوى بۇد ادەننى<br>۳- دەپلەجە دەكا                                   |
| drove/v             | لىى خورپى، ھاژوتى   | dubious/djuːbiəs/adj | گومانلىكارا،<br>شاراۋە، گومانەين  |
| drown/draʊn/v       | ۱- لەژىر ئاۋ دەكەن<br>۲- دەخىكىن  | duck/dʌk/n - v       | ۱- مراوى، سىيەى<br>بالندەى ئاۋى ۲- يەكنى ژىر ئاۋ دەخا<br>۳- سەرى لادەدا/خىزا دەروا                                  |
| drowse/draʊz/v      | ۱- خەۋ دەيگىرى،<br>۲- ۋەنەز دەدا - باۋشكى دىننى ۲- تەمبەلى دەكا                                   | duct/dʌkt/n          | ۱- كەنال، لولەك - بۇرى<br>۲- پىرەم - ئاۋەرۇ - كەنال - جۇگە  |
| drowsy/draʊzi/adj   | ۱- خەۋالو،<br>خەۋگرتە ۲- نىۋە نووستوۋ   | due/djuː/adj - n     | ۱- دەبىي دىرى (كەرى)<br>۲- گونجاۋ، شىۋا، دوست<br>۳- چاۋەرىنى گەيشتن ۴- بەھۇى، لە ئاكاسى<br>۵- ماف ۶- تەك            |
| drudge/drʌdʒ/n      | كارى ناخۇش - گران -<br>دەكا/ پەنج دەدا  | duel/djuːəl/n        | شىر بازى، شەپە شىر<br>شەپە دەمانچە<br>جووتە ژەنيار  |
| drudgery/drʌdʒəri/n | ۱- پەنج<br>۲- كارىكى گرانى ۋەپسەكەر   | duet/djuːet/n        | گىل - گەۋجە   |
| drug/drʌg/n         | دەرمان، بىن ھۇشكەر  | duffer/dʌfə(r)/n     | چىنىنى سوقى دەر   |
| drug/v              | بىن ھۇشى دەكا   | duffle-duffle        | ۱- كىل - سەنگ تىدەكا  |
| drug addict         | خوگرتوۋ بە<br>ماددەى بىن ھۇشكەر   | dull/dʌl/adj         | ۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا                         |
| Druid/druid/v       | قەشەى ئايىنى<br>كەنتى كۆن   | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| drum/drʌm/n         | دەھۆل - تەپل<br>دەھۆل لىدەدا  | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| drum/v              | تەپل لىدەر،<br>دەھۆل كوت  | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| drummer/drʌmə(r)/n  | تەپل لىدەر،<br>دەھۆل كوت  | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| drunkard/drʌŋkəd/n  | سەرخۇش،<br>سەرخۇشى ھەميشەى  | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| drunken/drʌŋkən/adj | ۱- ئەۋ كەسەى زۆرى خوار دىتەرە<br>۲- كارىگەرى زۆر خوار دىنەۋەى ئارەق                               | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| dry/draɪ/adj - v    | ۱- ۋوشك ۲- تىنو - تىنى ۷<br>۳- ۋوشك (بىزار) ۴- ۋوشكايى ۵- تال (ئارەق)<br>۶- ۋوشك دەبى - ۋوشك دەكا | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| dry-clean/n         | ۱- ۋوشكەرمەۋە<br>پاككەرمەۋە بە نەوت   | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |
| dual/djuːəl/adj     | دوۋانە، دوۋ   | duly/djuːli/adj      | ۱- كۆل - سەنگ تىدەكا<br>۲- كۆل (پىنچەۋانەى تىن) ۲- شاراۋە - لىل<br>۴- تارى ۵- بىزاركەر - چاپس<br>۶- دەخۋا، كۆل دەكا |

|                            |   |
|----------------------------|---|
|                            | بەچاوی پىر خەم  |
| dreariness/'driəri:nəs/n   | پەستى   |
| dreary/'driəri/adj         | پەست  |
| dredge/dredʒ/v             | قۇب لەين دەريا يان بەندەر   |
|                            | پاقۇ دەكاتتەو بە ئامىر  |
| dregs/dregz/n              | بەرمادە، بىنى شت،<br>خىلتە، گىلىش   |
| drench/drentʃ/v            | تەپ دەكا  |
| dress/dres/n - v           | ۱- جىل ۲- كراس<br>۲- دەپپىچىتتەو ۴- ئامادە دەكا (خواردن)<br>۵- پىرچى دادەمىنىن      |
| dresser/'dresə(r)/n        | ۱- تاقچە<br>چەكەمچە ۲- بىرىن پىنج ۲- جىلى ئواندىن                                   |
| dressings/'dresɪŋ/n        | ۱- بىرىن پىنجى<br>۲- سارىغى ۲- زەلەتە   |
| dress-gown/n               | جىلى ئوستن- رۇب   |
| dress-room/n               | ئوردى جىل گۇرىن   |
| dressmaker/'dresmeɪkə(r)/n | جىل ئور- بەرگىدور   |
| dressmaking/n              | بەرگىدورىن  |
| dressy/'dresi/adj          | رەكە- كۆك   |
| dribble/'drɪbl/v           | ۱- دالۇپە دالۇپە<br>دەچىتتە خوار ۲- لىكى لىدەم دىتتە نەر<br>۲- تۇپ وە پىش خۇى دەدا  |
| drier/draɪə(r)/v - n       | ۱- وشك كەرمەو<br>۲- وشك دەكاتتەو<br>ئامىرى وشك كەرمەو                               |
| drift/drift/v - n          | ۱- رادەمانى- لەگەل دەچىن<br>۲- لادان لە مىلى فېرىن<br>۳- واتاى گىشتى ۴- قۇمەتە بەفر |
| drifter/'drɪftə(r)/n       | ۱- وىل<br>بىن ئامانج ۲- بەلەم   |
| drill/drɪl/n - v           | ۱- ئىرۇل- ئامىرى كونكەر<br>۲- مەشقى سەربازى ۲- رەمىنان<br>۴- ئامىرى تۇرچىن ۵- چىن   |

|  |
|--|
| ۶- كون دەكا ۷- رەمىنان- مەشق دەكا          |
| ۸- تۇر دەچىن                               |
| ۱- دەخواتتەو ۲- قوم                        |
| ۲- خوار دەتتەو ۴- ئارق                     |
| ۱- دالۇپە دەكا                             |
| ۲- دەنگى ئار- دالۇپە ۲- دەرىزى             |
| ۱- زۇرى ئۇ دەكا                            |
| بەرمە پىش خۇى دەدا                         |
| ۲- ئوتۇمبىل داژوا ۳- كەسىك بە... دەگە يەنى |
| ۴- بەگەر دەخا ۵- مان دەگىرى                |
| ۱- ئى- دەخۇرى ۲- دەماوۋىزى                 |
| ۲- ئىشانەى ئى- دەگىرى ۴- گەران- بەلۇتۇمبىل |
| ۵- لىدانىكى بەمىز ۶- كۆشش ۷- پىرەو         |
| ۱- وپىتتە، قەسى قۇب                        |
| ۱- رەفئارى مەداۋنە دەكا ۲- قەسى قۇب دەكا   |
| شوقىر، ئى- خۇپ، ئىدەر                      |
| ۱- پىرشىنەر                                |
| ۲- بارانىكى مېواش                          |
| ۱- دەپشىن                                  |
| ۲- دالۇپە دالۇپە دەبارى                    |
| گالئەجا، پىكەنەن مېنەر                     |
| ۱- وشن                                     |
| دور رەگ ۲- پىشت قۇب                        |
| ۱- ئىزەرى مەنگ ۲- بىن كار                  |
| ۲- وپزەويز                                 |
| ۱- وپزەويز دەكا                            |
| ۲- گۇرانى بۇ خۇى دەلن                      |
| كوپ دەپىتتەو دەچەمىتتەو                    |
| ۱- دەكەرى ۲- دادەمىش                       |
| ۲- دەسپىتتەو ۴- دالۇپە دەكا                |
| ۱- دالۇپە ۲- كەرتن ۲- سەپنەو               |
| لەناكاو دەمىرى                             |
| سەرخەو پى دەشكىن                           |
| ۱- وازدەن                                  |
| ۲- ئەوكەسى واز لە زانكۇ... دەمىن           |
| ۳- ئەو كەسى دابى كۇمەل پەسەند ئاكات.       |

- سەرخەو، دەھەلاژى - ھەلاژان  
dozen/'dɒzn/n دەستە - دواز دە
- نيو دەستە - شەش  
half a dozen
- بۆر - رەنگ تۆزاي  
drab/dræb/adj ئەسەرى كراوە
- ۱- رەشنىوس  
draft/dra:ft/n - v
- ۲- پارەگۆيىن ۳- بانگ دەكرى بۇ سەريازى  
۲- رەشنىوس نامادە دەكا/بانگ دەكا بۇ سەريازى
- ۱- رادەكيشى -  
drag/dræg/v - n
- نەسەر سىنگ رادەكيشى  
۲- بيزازىكەر - بيزازى دەكا ۳- پياو لەجلى ژندا  
۴- دوكل قوتدان ۵- زانىارى ئى وەر دەكرى
- وەرگىچ، رابەرى گوزار  
dragoman/n
- نەژديها  
dragon/'dræɡən/n
- پوشكە  
dragonfly/'dræɡənflaɪ/n بەقنگ، پوشكە بەقونە
- ۱- ئاوبۇز -  
drain/dreɪn/n - v
- جۆگەي پيسايى ۲- ئاوهينەر - بۆرى ئاو  
۳- وشك دەين ۴- ئاوى پيدا دەروا  
۵- مەست دەين  
۶- ھيزى نامىنى - لاوازتر دەين
- سىستەمى  
drainage/'dreɪnɪdʒ/n گەياندى ئاو
- نيزەي مراوى  
drake/dreɪk/n
- ۱- درەم ۲- قومن ئارەق  
dram/dræm/n
- ۱- ھونەرى شانۆگەرى  
drama/'dræ:mə/n ۲- شانۆگەرى، دراما
- ۱- شانۆيى -  
dramatic/drə'mætɪk/adj ۲- سەرسوپھينەر
- درامانويس  
dramatist/'dræmətɪst/n
- بۇ ئواندن دەشى  
dramatization/'dræmətaɪ'zeɪʃn/n
- بە دراما كردن،  
dramatize/'dræmətaɪz/v گۆيىنى چپۆك بۇ شانۆگەرى
- ھەلدەواسى، دايدەپوشى  
drape/dreɪp/v
- كوتالغوش،  
draper/'dreɪpə(r)/n

- پەرزقوش  
۱- قوماش -  
drapery/'dreɪpəri/n
- قابرېك - رستن و چين  
۲- بازىگانى قوماش ۳- پەردە دادانەوہ
- ۱- توند  
drastic/'dræstɪk/adj ۲- كارىگەر و خيزا
- ۱- تەوزمى با -  
draught/dra:ft/n - adj ۷  
۲- دامە ۳- قوم
- دراختسمن  
draughtsman/'dra:ftsmən/n
- ویندەكيشى ئەندازەيى / دارداما  
draughty/'dra:fti/adj
- شوينى كە تەوزمى باي ئى يىن
- ۱- رادەكيشى  
draw/dro:v - n ۲- يانسىب ۳- ەك يەك لە وازى  
۴- دەردىنى ۵- سرنجى رادەكيشى  
۶- ویندە دەكيشى ۷- با دەكيشى
- خەوش  
drawback/'dro:bæk/n
- پردى جولاو  
drawbridge/'dro:brɪdʒ/n
- چەكەمەجە - راكيش  
drawer/dro:(r)/n
- جلى ژيزوہ  
drawers/dro:z/n
- ۱- ھونەرى ویندەكيشان  
drawing/'dro:ɪŋ/n ۲- ویندە
- دراوینگ-روم  
drawing-room/'dro:ɪŋ rum/n
- ژووردى مېوان - ديوہخان  
drawl/dro:l/v لەسەرخق قسەدەكا
- ۱- روخسار ماندونىگەران  
drawn/dro:n/adj ۲- ەك يەك لە وازى
- ترس و توقىن/  
dread/dred/n - v دەترسى - دەتوقىن
- توقىنەر - ترسىنەر  
dreaded/adj
- توقىنەر، زۇدخراپ  
dreadful/'dredfl/adj
- توقىنەرانە  
dreadfully/adv
- خەون/خەون دەيىنى  
dream/dri:m/n - v
- خەوالو،  
dreamy/'dri:mi/adj

blood donor خون‌دهنده، خون‌بده‌خوش

doodle/'du:dl/v - n وینده‌ی پهرت و

بلاو/ به‌بیری پهرت و بلاو ده‌کا

doom/du:m/v - n

چاره‌نووس،

حیسایی روژی دوایی - له‌ساری نووسراوه

doomsday/'du:mzdeɪ/n

روژی

زیندوبونه‌وه، روژی حیساب

door/dɔ:(r)/n

دەرگا، دەررازه

doorstep/'dɔ:step/n

گزیژمه‌نی دەرگا -

بهره‌دەرگا

dormant/'dɔ:mənt/adj

نوستوو،

پالکوتو

dope/dəʊp/n

حه‌شیش، وارنیش

dormitory/'dɔ:məntri/n

ژووری نوستو/

به‌شی ناوخو

dose/dəʊs/n - v

ژمه‌دەرمان/

دەرمان ده‌خوا

dossier/'dɔ:siɛr/n

دۆسیه، فایل

dot/dɒt/n

خال - نوخته/خال داده‌نی

dote/dəʊt/v

شه‌یدا ده‌بی

double/'dʌbl/v - n - adj - adv

۱- جووته ۲- دووئوه‌نده ۳- دوو - دووگه‌س

۴- فیلبارزده‌بینه دوو ئه‌وه‌نده

double cross/n - v

فیل، فیل ده‌کا

ده‌خاپینی

double edged/adj

دوولا - دوووو -

دووتیغ

double faced/adj

دوووو

doubt/dəʊt/n - v

گومان - گومان ده‌با

doubtful/'daʊtfl/adj

گومانلینکراو،

جینی گومان

doubtless/'daʊtləs/adj - adv

گومانلینکراو، بیگومان

dough/dəʊ/n

هه‌ویر

dove/dəʊv/n

کۆتر

doves & hawks

لایه‌نگرانی ناشتی و

لایه‌نگرانی شه‌پر

dowdy/'daʊdi/adj

کۆن/ بزی

down/daʊn/n - adj - adv - prep - v

په‌ر - تووکی - نه‌رم

down

۱- به‌ره‌خوار - خواره‌وه

۲- له وه‌ستانه‌وه به‌ره‌و خواره‌وه

۳- بینه‌نگ بوو، وه‌ستا

down & out

۴- قه‌له‌نده‌ر

down with fever

۵- تاگرتو

cash down

۶- پاره یه‌کسه‌ر دان

down & up

۷- هات و چۆ

نه‌و سه‌ره نه‌م سه‌ر

downcast/'daʊnkɑ:st/adj

۱- خه‌مناک و بینه‌نومید ۲- چاوشۆ

downfall/'daʊnfɔ:l/n

۱- که‌وتن - هه‌ره‌س

۲- هۆکاری روخان یان هه‌ره‌س

downgrade/'daʊngreɪd/n - v

له پایه‌ی - گرتگی - کم ده‌کا ته‌وه

downhearted/'daʊn'ha:rtɪd/adj

خه‌مناک و دلشکاو

downhill/'daʊn'hɪl/n - adv - adj

به‌ره‌و خواره‌وه/ نشیو/ نزار/ پیتشپرکینی خزین

down-market/'daʊn'mɑ:kɪt/adj

هه‌رزان

downpour/'daʊnpɔ:(r)/n

رژژنه بارانیکی له‌مناکاو

downright/'daʊnraɪt/adj

قسه‌مه‌پوو،

ته‌واو، راست

downstairs

/,daʊn'steɪz/n-adv -adj

به‌ره‌و نه‌وه‌ی خواره‌وه - ژوره‌وه

downtown/'daʊn'taʊn/adv

چه‌رگه‌ی کارو رابواردن

چه‌قی شار - ناوه‌ندی شار

downtrodden/'daʊntroʊdn/adj

زوتملینکراو - ماف خوراو/ هاپاو

dowry/'daʊri/n

ماره‌یی، نه‌خت، به‌هره

doze/dəʊz/n - v

وه‌هه‌وز ده‌دات،

- سەرسۆيان  
 dizzy/'dizi/v - adj گىزخواردو، بەرز / سەرگىزىكەر  
 كودارى كردن  
 do/də, du/v - n  
 ۱- نىمايش دەكا ۲- چارەسەر دەكا، مامەلە دەكا  
 ۳- ئىدەنى ۴- دروست دەكات  
 ۵- رادەپەرىنى ۶- چىن بەجى دەكات  
 ۷- گەشە دەكا  
 ۸- دەسازى ۹- دەگونجى ۹- بەش دەكا، بەسە  
 ۱۰- فىل ۱۱- غەش دەكا  
 ۱۱- كۆكاي فرۇشتى شتى پىئوست  
 ۱۲- ئامەنگ  
 docile/'dəusail/adj ئاسان، ھېتىن، كوي پايەل  
 dock/dɒk/n - v ۱- ھەۋزى پاپۇر ۲- كەشتى ۳- شۈستى كەشتى بۇ بەتالكردى كەلۈپەل  
 ۴- قەلەسى تاۋانبار لە دانگا ۴- دەپرى  
 docker/n كرىكارى بەندەر  
 dockyard/'dɒkjɑ:d/n چىن پاپۇر چاكردەنەر  
 doctor/'dɒktə(r)/n - v ۱- نوزدار، پزىشك ۲- خارەن پرونامەى دكتورا  
 ۳- چارەسەردەكا، دەرمان دەكا  
 ۴- تەزۋير دەكا ۴- دەگۈپرى  
 doctrine/'dɒktrin/n رىبان، بارەرى، قەرمایش  
 document/'dɒkjʊmənt/n بەلگەنامە  
 documentary/'dɒkjʊ'mentri/adj - n بەلگەنامەى  
 dodge/dɒdʒ/v - n ۱- لادەدا، دوردەكەۋىتەرە ۲- فىل  
 tax-dodger/n ھەلاتو لە ناشى باج  
 doe/dəu/n مېئەنى مامزىان كەروىشك  
 doer/'du:ə(r)/n بىكەر  
 dog/dɒg/v - n ۱- سەگ ۲- شوين پىنى ون دەبن

- سور، پشت، رزڭ  
 dogged/adj  
 dogma/'dɒgmə/n باۋەرىكى  
 ئايىنى سەرەكى - وشكەباۋەرى  
 dogmatic/'dɒg'mætɪk/adj تۈۋند، دۆگمەى  
 dole/dəʊl/n - v يارمەتى ھەفتانە بۇ بىكاران ۲- قىچۇكى دەكا لە دابەش كردن  
 doleful/'dəʊfl/adj خەمبار، پەست  
 doll/dɒl/n بوۋكەشوشە  
 dolphin/'dɒlfɪn/n دۆلفىن  
 domain/'də'meɪn/n ئاۋچەى دەسلەت، بوار، قەلمەرەوى  
 dome/dəʊm/n گومەن، گومبەت  
 domestic/'də'mestɪk/n - adj ۱- خىزانىسى ۲- ئاۋخۇسى ۳- خولام  
 domesticate/'də'mestɪkət/v دەپكاتە مالى - كەرى دەكا، وای ئىدەكا گىنگى بە كاروبارى مالمەرە بدا  
 domicile/'dɒmɪsɪl/n - v شوين، چىن، مال  
 چىن بەك بۇ خوى ديار دەكا  
 dominance/'dɒmɪnəns/n سەرومىتى، دەسلەت  
 dominant/'dɒmɪnənt/n - adj بەدەسلەت، سەرەكى  
 dominate/'dɒmɪneɪt/v ۱- زال دەبن ۲- دەروانىتە سەر  
 domination/'dɒmɪ'neɪʃn/n زالجون  
 domineering/'dɒmɪ'neərɪŋ/adj تاغوت، زۇردار، زال  
 dominion/'dɒmɪniən/n ۱- سەروەرى - دەسلەت ۲- ئاۋچەى دەسلەت  
 domino/'dɒmɪnəʊ/n دۆمىنە  
 donate/'dɒneɪt/v دەبەخشى  
 donation/'dɒneɪʃn/n بەخشىن  
 donkey/'dɒŋki/n كەر، گوىدريز  
 donor/'dəʊnə(r)/n بەخشەر

|                               |  |  |                            |   |
|-------------------------------|--|--|----------------------------|---|
| distil/dr'stɪl/v              | دریژ دهنه - دریژبونهوه   | دلیزه دهکا   | disused/dɪs'ju:zd/adj      | فهرامو شکر او، به جیهیلراو  |
| distillation/dɪ'strɪ'leɪʃn/n  | دلیزه کړدن   | دلیزه کړدن   | ditch/dɪtʃ/n - v           | قورت/قورت لئ ددها   |
| distinct/dr'stɪŋkt/adj        | ۱- جیا- بهرچاو<br>۲- روون  | ۱- جیا- بهرچاو<br>۲- روون  | ditto/n - v - adv          | همان شت، همروهما  |
| distinction/dr'stɪŋkʃn/n      | ۱- جیاوازی<br>۲- شکوی ۲- له قهیس شمرهف                                     | ۱- جیاوازی<br>۲- شکوی ۲- له قهیس شمرهف                                     | divan/drɪ'væn/n            | چوریکه له جیکا،<br>سهرین  |
| distinctive/dr'stɪŋktɪv/adj   | جیا- ناشکر   | جیا- ناشکر   | dive/darv/n - v            | خوی له ناو نقوم دهکا  |
| distinguish/dr'stɪŋgwɪʃ/v     | ۱- جیا دهکا تهوه ۲- دهرک پین دهکا، دهناسیتهوه<br>۳- پله یی بهرزه دهکا تهوه | ۱- جیا دهکا تهوه ۲- دهرک پین دهکا، دهناسیتهوه<br>۳- پله یی بهرزه دهکا تهوه | diver/darvə(r)/n           | مهلوان  |
| distinguished/adj             | دیار- بهرچاو<br>ناسراو، بهناویانگ  | دیار- بهرچاو<br>ناسراو، بهناویانگ  | diverge/dar'vɜ:ʤɜ:v        | پهل دهماویژنئ،<br>لغی ئی دهییتهوه   |
| distort/dr'stɔ:t/v            | دهشیوینئ   | دهشیوینئ   | divergence/dar'vɜ:ʤɜ:ns/n  | جیاوازی، پهل هارویشتن   |
| distorted/dr'stɔ:tɪd/adj      | شیاو   | شیاو   | divergent/dar'vɜ:ʤɜ:nt/adj | پهلهارویشتو، جیا  |
| distortion/dr'stɔ:ʃn/n        | شیواندن،<br>گژپن   | شیواندن،<br>گژپن   | diverse/dar'vɜ:s/adj       | چورهها، همه مجور  |
| distract/dr'strækt/v          | ۱- واز دینئ،<br>خوشی وهردهگری ۲- سمرسام دهن                                | ۱- واز دینئ،<br>خوشی وهردهگری ۲- سمرسام دهن                                | diversity/dar'vɜ:sətɪ/n    | چوریتئ،<br>جیاوازی، فرهیسی  |
| distracted/adj                | واقی وپهاو، قال، مزژن  | واقی وپهاو، قال، مزژن  | divert/dar'vɜ:t/v          | ۱- ناراستئ دهگژپنئ<br>۲- راده بویرنئ  |
| distraught/dr'strɔ:t/adj      | خه موك   | خه موك   | divide/dr'vaɪd/v - n       | دابهش دهکا  |
| distress/dr'stres/n-v-adj     | ۱- نیکهراشی<br>۲- تنگانه ۳- ترس<br>۴- فریا کهوتن ۵- نیکهراش دهن            | ۱- نیکهراشی<br>۲- تنگانه ۳- ترس<br>۴- فریا کهوتن ۵- نیکهراش دهن            | dividened/'dɪvɪdend/n      | ۱- دابهشکر او<br>۲- پشک، پشک- بهش- له قازانج  |
| distribute/dr'strɪbjʊ:t/v     | دابهش دهکا   | دابهش دهکا   | divine/dr'vaɪn/adj - n - v | ۱- ناسمانئیس، خوایس<br>۲- نایاب ۳- جیهانی لاهوتئ<br>۴- پیشبینئ دهکا، شتی نادیار دهرکینئ |
| distribution/dɪ'strɪ'bju:ʃn/n | دابهشکړدن  | دابهشکړدن  | divinity/dr'vɪnətɪ/n       | ۱- سروشتئ<br>خوایس ۲- لاهوتیهت  |
| district/'dɪstrɪkt/n          | ناوچه، هریم، ناحیه   | ناوچه، هریم، ناحیه   | divisible/drɪ'vɪzəbl/adj   | دابهش دهکرنئ  |
| distrust/dɪ's'trʌst/n - v     | پین باوهپی،<br>گومان، زهنی خراب  | پین باوهپی،<br>گومان، زهنی خراب  | division/drɪ'vɪʒn/n        | ۱- دابهشکړدن<br>۲- بې، ستور ۳- چورء- تیپ، سهریازی                                       |
| distrustful/dɪ's'trʌstfl/adj  | گومان دهنیا، باوهپی به نامینئ<br>گومان ناوئ،<br>بهگومان                    | گومان دهنیا، باوهپی به نامینئ<br>گومان ناوئ،<br>بهگومان                    | divorce/drɪ'vɔ:s/n - v     | جیا بوونهوه- ته لاقئ<br>ته لاقئ ددها  |
| disturb/drɪ'stɜ:b/v           | ۱- تیکدهدا، دهرپنئ<br>۲- بیژرزه دهکا، نیکهراشی یق دروست دهکا               | ۱- تیکدهدا، دهرپنئ<br>۲- بیژرزه دهکا، نیکهراشی یق دروست دهکا               | divulge/dar'vʌldʒ/v        | نهینئ دهرکینئ   |
| disuse/dɪs'ju:s/n - v         | لهکارخستنئ   | لهکارخستنئ   | dizziness/'dɪzɪnəs/n       | گیزخواردن،  |



## display

- display/n ۱- نیشاندان  
 ۲- ریکسختنی شت بۆ نیشاندان ۳- پیداشاندراو  
 displeas/dɪs'pli:z/v توپە دەکا،  
 بیزار دەکا  
 displeasure/dɪs'pleʒə(r)/adj بیزارى  
 disposable/dɪ'spəʊzəbl/adj

۱- بەردەست

۲- فۆرئىدراو (پاش بەکارهينانى تەنيا جاريك)

- disposal/dɪ'spəʊzl/n ۱- خۆپزگارکردن له

۲- ریکسختن ۳- لەژۆر چاودىرى، رەفتار

- dispose/dɪ'spəʊz/v ۱- ريك دەخا

۲- دەفرووشن ۳- خۆ رزگار دەكەن له

- disposition/dɪspə'zɪʃn/n ۱- مېزاز-

گۆل ۲- ریکسختن

- dispossess/dɪspə'zes/v ئىدەستىنىن

- disprove/dɪs'pru:v/v بەدق دەخاتەرە

- dispute/dɪ'spjʊ:t/n - v مەلەن

۱- کەلتوگۆ دەکا

۲- بەرهەلستى دەکا، نەگولى دەکا

- disqualification

/dɪs'kwɒlɪfɪ'keɪʃn/n

بىيوهرى کردن له

بەشداری کردن، لادان، لەکار لا بردن

- disqualify/dɪs'kwɒlɪfaɪ/v - نامەلن

تالیکردنەوه- پکا، بىيوهرى دەکا

- disregard/dɪsrɪ'gɑ:d/n - v قەرەمۆش

دەکا

- disreputable/dɪs'repjətəbl/adj

ناوژپاو

- disrespect/dɪsrɪ'spekt/adj

بىن ئەدەب، ئەتەك

- disrupt/dɪs'rʌpt/v - adj دەيوو

لەکار دەخا، دەشيووئىن

- dissatisfaction/dɪs'sæts'fækʃn/n

ئارازى بوون، بېزار بوون

- dissect/dɪ'sekt, daɪ-/v توئیکار دەکا،

پارچە پارچە دەکا بۆ دىراسە

## distend

- dissection/dɪ'sekʃn/n توئیکارى-

پارچە پارچە کردن

- dissemble/dɪ'sembl/v دەشارئەتەرە،

خۆى دەنوئىن، بايى دەکا

- disseminate/dɪ'semɪnət/v

پەخش دەکا

- dissension/dɪ'sɛnʃn/n مەلەن-

جیاوازی- ناکۆكى، هەلەدۆى

- dissent/dɪ'sent/n - v بەرهەلستى دەکا،

هەلەدەگەرئەتەرە

- desserter/dɪ'sentə(r)/n گومپا، هەلەگەرپاوه

- dissertation/dɪsə'teɪʃn/n دۆکتۆرنامە،

نامەى زانستى ئەکا دىمى

- dissident/dɪsɪdənt/n - adj ياخى،

جیابوو

- dissimilar/dɪ'sɪmɪlə(r)/n پیک ئەچوو،

جیاواز

- dissipate/dɪ'sɪpət/v پەرت و بۆوى

دەبن- لادەبا

- dissociate/dɪ'səʊʃiət/v

هەلەدەوشىئەتەرە/بىن بەرى دەکا

- dissociation/dɪ'səʊsi'eɪʃn/n

هەلەدەوشانەرە

- dissolve/dɪ'zɒlv/v - n ۱- دەتوئەتەرە-

توانەرە

- ۲- پەرت و بۆوى دەبەتەرە- هەلەدەوشىئەتەرە

- dissonant/dɪ'sɒnənt/adj لیک چودا،

جیاواز

- dissuade/dɪ'sweɪd/v وای لیدەکا دەست

بەردار بىن له، قایلى دەکا وازىئىن له

- distance/dɪ'stæns/n - v رەهەند، دوورى،

ماوه

- ۱- دوور

- ۲- سارد له رەفتارکردندا

- distaste/dɪ'steɪst/n قىز ئىکەدەرە،

قىن ئىبوئەرە

- distend/dɪ'stend/n-v فراوان دەکا/



discover/dɪ'skʌvə(r)/v **بىنەدەپ، بەدېرەشت دەدۆزىتەۋە**  
 discovery/dɪ'skʌvəri/n **دۆزىنە**  
 discreditable/dɪs'kredɪtəbl/adj **رىسوا، سوك، بەخت، عىيىدار**  
 discreet/adj **ورىا، زىر، دورەپەرىز/ وانگر**  
 discrepancy/dɪs'kreɪnsi/n **جىياۋزى- ھەقىرى**  
 discretion/dɪ'skrefn/n **۱- ودىيى ۲- سەرىستى ھەلىزىردن- دىيار كىردن**  
 discriminate/dɪ'skrɪmɪnət/v **جىيادەكاتەۋە/ جىياۋزى دەكا**  
 discrimination/dɪ'skrɪmɪ'neɪʃn/n **جىيا كىردنەۋە**  
**رەگەز خۋانى، رەگەزىيە سەستى**  
 discuss/'dɪskʌs/n **پەپكەى ھاۋىشتن**  
 discuss/dɪ'skʌs/v **گفتوگۇ دەكا**  
**لەبارەى- دەدوئى لە**  
 discussion/dɪ'skʌʃn/n **گفتوگۇ**  
 disdain/dɪ'sdeɪn/n - v **بىزى ئىيۋنەۋە، دەدوئى**  
**بىزى ئىدەكاتەۋە، نىگەران دەبىن**  
 disease/dɪ'zi:z/n **نەخۇشى**  
 diseased/adj **نەخۇش**  
 disembark/,dɪsɪm'bɑ:k/v **پاپۇرەكە**  
**بەتال دەكا**  
**لەپاپۇر دىتە خۋارى/لە كەشتى دادەبەزى**  
 disenchant/v **۱- لە جادو- ۋەم دەرىيازى دەبى ۲- لادەبا**  
 disenchanting/,dɪsɪn'tʃɑ:nɪŋ/adj **بىن ئومىد، بىن خەماسەت/ ساد**  
 disengaged/adj **بىن كار، بىن ئىش**  
 disentangle/,dɪsɪn'tæŋgl/v - n **كىردنەۋە، لاپىردن**  
**ئىلى تارمايى لادەبا، دەكاتەۋە**  
 disfavour/dɪs'feɪvə(r)/n **بىيازى/ رىق/ كىتە**

disfigurement/dɪs'fɪgəmənt/n **شۋاندىن**  
 disgrace/dɪs'greɪs/n **لەدەست**  
**دانى ئابروو، ئابروچوون**  
 disgraceful/dɪs'greɪsfl/adj **ئابروپەس، ھەياپەس**  
 disgruntled/dɪs'grʌntld/adj **زۆر تۈپە- ھەلچو، بىن ئومىد**  
 disguise/dɪs'gaɪz/n **۱- خۇى دەگۇپى، روخسارى دەگۇپى، دەنگى دەگۇپى: ناۋى خۇى دەگۇپى بۇ ئەۋەى نەتاسرىتەۋە**  
**۲- خۇگۇپىن- پۇشاك گۇپىن**  
 disgust/dɪs'gʌst/v **قىزى ئى دەبىتەۋە**  
 disgusting/dɪs'gʌstɪŋ/adj **جىنى قىزى ئىيۋنەۋە**  
 dish/dɪʃ/n - v **۱- دەفر، سىنى ۲- دەفرى خۋاردن، خۋاردن**  
**خۋاردن لەسەر (ئار) قاپ (دەفر) دادەنن**  
 dishearten/dɪs'hɑ:tən/v **ۋرەى كەم**  
**دەكاتەۋە، ساردى دەكاتەۋە**  
 dishevelled/dɪ'sʃeɪvd/adj **ناپىك، ئاگۇك**  
**پىچ تىكچو، شائەنەكراۋ**  
 dishonest/dɪs'ɒnɪst/adj **ناپاك، ئىرۇزىن**  
 dishonour/dɪs'ɒnə(r)/n - v **شۋرەسى، ئابروچوون، ئەتەك**  
**ئابروۋى دەبا، ئەتكى دەبا- ئاۋبانگى پىس دەكا**  
 disillusion/,dɪsɪ'lu:ʒn/v **تارمايى- ئىلى لادەبا**  
**باۋەرى دەپوخىنن**  
 disillusionment/,dɪsɪ'lu:ʒnmənt/n **بىن ئومىد بوون**  
 disinclination/,dɪsɪn'klɪ'neɪʃn/n **خۇدزىنەۋە، ئىپەلاتن**  
 disinfect/'dɪsɪnfekt/v **پاقۇ دەكا، خاۋىن دەكاتەۋە ..**  
 disinfectant/,dɪsɪnfektənt/n

- ۱- قابل نهبون- نارازی بوون  
۲- بمره‌لستی کردن
- disappear/dɪsə'piə(r)/v
- ۱- ون دهبن- ۲- له‌بهرچاو نامینن
- disappearance/dɪsə'piərəns/n
- ۱- ون بوون/ له‌بهرچاو نمان
- disappoint/dɪsə'pɔɪnt/v
- ناشومید دهبن
- disappointment/dɪsə'pɔɪntmənt/n
- ناشومیدی
- disapproval/dɪsə'pru:vəl/n
- نارازی‌بوون- په‌سه‌ند نه‌بوون
- disapprove/dɪsə'pru:v/v
- نارازی دهبن- په‌سه‌ندی ناکا
- disarm/dɪs'ɑ:m/v
- له‌چک دادمالتن- بۆمه‌که له‌کار ده‌خا
- disarmament/dɪs'ɑ:məmənt/n
- چک دامالین- چک کردن
- disarray/dɪsə'reɪ/n
- ۱- ناشووب  
۲- بین‌نیزامی- ۳- گیانی به‌زین
- disaster/dɪ'zɑ:stə(r)/n
- کاره‌سات
- disastrous/dɪ'zɑ:stros/adj
- به‌دناکام- به‌د نهنجام- کاره‌سات
- disband/dɪs'bænd/v
- ۱- مه‌لده‌وشیته‌وه  
۲- ته‌سریخ ده‌کا- ۲- بلأوه پیده‌کا
- disk, disc/dɪsk/n
- ۱- دیسک  
۲- قه‌وان- ۳- په‌پکه
- discard/dɪs'ka:d/v
- به‌لای ده‌نن،  
فری‌ی ده‌دا- وازی ای‌دینن
- discern/dɪ'sɜ:m/v
- جیاده‌کاتوره،  
به‌روزی ده‌بینن
- discerning/dɪ'sɜ:niŋ/adj
- بینەر، زرنک
- discharge/dɪs'tʃɑ:dʒ/v
- ۱- به‌تال  
ده‌کاتوره- ۲- ده‌پشیته‌وه  
۲- ده‌ته‌قینن- گولله داوین
- ۴- ده‌رده‌کا، به‌رده‌دا- ۵- قهره‌ده‌کاتوره
- ۶- کاری خۆی راده‌په‌رینن
- disciple/drɪ'saɪpl/n
- شاگرد، فیرخوان،  
هاوه‌ل
- discipline/'dɪsəplɪn/n
- رژیم،  
دا‌بین کردن، ته‌مب‌کردن
- disclaim/dɪs'kleɪm/v
- مه‌لدی له  
(به‌پر‌سیاری)
- وازدینن- ده‌ست به‌ردار ده‌بن/نکولی ده‌کا
- disclose/dɪs'kləʊz/v
- ده‌درکینن
- disclosure/dɪs'kləʊʒə(r)/n
- درکانه‌دی نه‌ینن- ناشکارکردن
- discolour/dɪs'kɔlə(r)/v
- ره‌نگی تیک ده‌دا
- discomfort/dɪs'kɒmət/n
- بیزاری- نارده‌تی
- disconcert/dɪskən'sɜ:t/v
- ده‌شوتینن-  
ه‌مراسان ده‌کا/تیک ده‌دا
- disconnect/dɪskə'nekt/v
- ده‌په‌رن-  
کاره‌با ده‌په‌رن- ده‌ترازی
- disconsolate/dɪs'kɒnsələt/adj
- خه‌موک
- discontent/dɪskən'tent/n
- بیزاری  
ده‌په‌رن/ نیگه‌راتی
- discontented/adj
- بیزار/ نیگه‌ران
- discontinue/dɪskən'tɪnju:v/v
- را‌ده‌گرئ-  
ده‌وه‌ستینن
- discord/'dɪskɔ:d/n
- ۱- جی‌وازی- مملاتن  
۲- ناریک- نه‌شان
- discotheque/n
- سه‌ماخانه/  
تیاترو‌خانه/ناه‌ه‌نگی سه‌ما
- discount/'dɪskaʊnt/n - v
- دا‌شکاندن/  
دا‌ده‌شکینن- رده‌ده‌کاتوره
- discourage/dɪs'kʌrɪdʒ/v
- وره‌ی که‌م ده‌کا/ ساردی ده‌کاتوره
- discourse/'dɪskɔ:s/n - v
- ۱- دوان، وتار،  
گفتگوگۆ- ۲- وتار، تو‌یزینه‌وه‌ی له‌کادیمی  
۳- ده‌دوین له‌بهری
- discourteous/dɪs'kɜ:tiəs/adj



dice/dars/n-v ۱- زاری تاو له ۲- پاژنه

۲- تاو له دهکا - قوماز دهکا

dictaphone/n تۆمارکردنی نوسینهوه

dictate/dik'teit/v

۱- دەدوئی بۆ کەسیکی تر بۆ ئەوهی

قەسکەى بنوسیتەوه

۲- دەسه پینن - فەرمانی پین دهکا

dictation/dik'teiʃn/n پین نوسینهوه

dictator/dik'teitə(r)/n دکتاتور -

حاکمی رهها

dictatorial/diktə'to:riəl/adj زۆره ملی -

دکتاتورى - زۆردارى

dictatorship/n دکتاتوریهت

diction/dikʃn/n شیوازی ناخاوتن و

نوو سین

dictionary/dikʃənri/n فەرهنگ

die/dai/v دەمرئ

diehard/n سیاسه شههاری توند /

پارێزگاری توندپهرو

diesel/'di:zl/n بزوینههاری دیزل

diet/'da:ət/n - v سیستمی

تاییه تی خواردن

پارێز ریجیم پارێز دهکا، ریجیم دهکا

differ/'dɪfə(r)/v ۱- جیاواز دهین

۲- بهرهنستی دهکا

difference/'dɪfrəns/n ۱- جیاوازی

۲- جیاوازی له نیوان ۳- مەملانئ - دژایهتی

different/'dɪfrənt/adj جیاواز

differentiate/'dɪfə'renʃiət/v جیاوازی

دهکا له نیوان

difficult/'dɪfɪkəlt/adj ۱- دژوار - گران

۲- رهق

difficulty/'dɪfɪkəlti/n گرانی - دژواری -

ناخوشی

diffidence/'dɪfɪdəns/n ۱- شهرم

۲- باوهپ بهخۆنه بوون

diffident/'dɪfɪdənt/adj ۱- شهرم

۲- باوهپ بهخۆ نه بوو

diffuse/drɪ'fju:z/v بلاز دهکاتهوه /

پهخش دهکا

diffuse/drɪ'fju:s/adj پهرت و بلاز -

پهرته وازه

diffusion/drɪ'fju:ʒn/n بلاز کردنهوه،

پهخش کردن

dig/dɪg/v ۱- دهکۆلئ - کۆلین

۲- لهکه داری دهکا - پهلهی دهکا

digest/dar'dʒest, dɪ-/v

۱- ههرس دهکا - تین دهکا ۲- کورتی دهکاتهوه

digest/'daɪdʒest/n ۱- کورته

۲- کۆمهله یاسایهک ۳- ههلبژارده

۴- ههرس کردن

digestion/dar'dʒestʃən/n ههرس

digit/'dɪdʒɪd/n ههر ژماره یهک له (۱-۹)

پهتجهکانی دهست یان پین

dignified/'dɪgnɪfaɪd/adj شکۆمهند -

شکۆدار

dignify/'dɪgnɪfaɪ/v شکۆداری دهکا /

رۆزی دهگرئ

dignitary/'dɪgnɪtəri/n سهزۆکی دینی /

ریش سپی

dignity/'dɪgnəti/n ۱- شکۆ - ههیهت

۲- پۆستیکی بالا

digress/dar'dres/v لهبابهت دهردهچن

digression/dar'grefʃn/n لهبابهت دهرچوون

dike, dyke/daɪk/n ۱- قۆرت - کهنال

۲- بهریهست

dilapidated/adj کۆن و شکاو/خاپور

dilate/dar'leɪt/v بهرفره دهکا -

گهوره دهکا

dilemma/drɪ'lemə/n کێشه، کهتن -

چهلهمه

diligence/'dɪlɪgəns/n کۆشش، تین کۆشان

diligent/'dɪlɪdʒənt/adj کۆششکەر،

- devastate/'devəsteɪt/v ویران دهکا
- devastation/'devə'steɪʃn/n ویرانکردن - خرابکردن
- develop/dr'veləp/v ۱- گهشه دهکا
- ۲- بدهست دینن ۳- دهردهکوی
- ۴- بیجا دهکا - ناوهدان دهکاتهوه
- ۵- وینه له فیلم دروست دهکا
- developed country ولاتی پیشکوتوو، پهرهسه نندوو
- developing country ولاتی همزار دهیوی پهرهسینن/چیهای سن
- developer/n ۱- بهلیندنهر:
- بهلینی ناوهدانکردنهوی زهوی دهدا
- ۲- مادهوی کیمیایی گورانی فیلم بۆ وینه
- development/dr'veləpmənt/n
- ۱- گهشه - پهرهسه نندن
- ۲- روداوئیکی نوی/پهرهسه نندن
- ۳- دۆزینه ویهکی نوی ۴- ناوهدانی
- deviate/'di:viət/v لادهدا/رهفتاری
- خوی دهگورن
- device/dr'vaɪs/n ۱- فیل، هۆ - هۆکار
- ۲- داهینان/ناامیر ۳- دروشم
- devil/devl/n نههریمه
- The devil شهیتانی نه فرهت ایگراو
- devious/'di:vɪəs/adj ۱- ریگی
- ناپاستهوخو ۲- هۆکاری نادروست
- ۳- زیرهکی فیلبان
- devise/dr'vaɪz/v دادههینن
- devoid/dr'vɔɪd/adj بهتال، بئ له
- devolution/'di:və'lu:ʃn/n
- ۱- گواستنهوی دهسهلات
- ۲- دهسهلاتی نامهرکهزی
- devote/dr'vəʊt/v ترخان دهکا
- devotee/'devə'ti:z/n پاک- بهوهفا، کارامه، بهدین- دیندار
- devotion/dr'vəʊʃn/n ۱- نهفینی - پاکیی
- ۲- پهرستن - نویژ
- devour/dr'vaʊə(r)/v بهتام و خووشی
- خیرا دهخوا/ لووش دهکا
- devout/dr'vaʊt/adj لهخواترس، دیندار
- dew/dju:z/n شهمون، خوناو
- dewy/adj بهخوناو، نمدار
- dewy-eyed ساده - ساویلکه، بئتاوان
- dexterity/'dek'sterəti/n دهست سوکی، کارامهیی
- dexterous/'dekstrəs/adj دهست سوک، کارامه
- dhow/n (دهو) بهلهمی چاروکه داری عمرهیی
- diabetes/'daɪə'bi:tɪz/n نهخووشی شکر
- diabetic/'daɪə'betɪk/adj توش یو به
- نهخووشی شکر
- diabolic/'faɪə'bɒlɪk/adj شهیتانی -
- دۆزه خیانه
- diadem/'daɪədəm/n تاجه گولینه
- diagnose/'daɪəgnəʊz/v نهخووشی
- دیاردهکا
- diagnosis/'daɪəg'nəʊsɪs/n دیارکردن
- diagonal/'daɪ'ægnəl/adj لار/نیوه تیره
- diagram/'daɪəgræm/n دایه گرام -
- هینلکاری
- dial/'daɪəl/v - n ۱- پهیکهیی تلهفون
- ۲- روخساری کاترمیر ۳- تابلوی ژماردن
- ۴- پهیکهیی تلهفون لیدهدا - بهکار دینن
- dialect/'daɪəlekt/n زار- دایه نیکت
- dialogue/'daɪələg/n دایه لۆگ - گفتوگۆ
- diameter/'daɪ'æmɪtə(r)/n تیره یازنه
- diamond/'daɪəmənd/n ۱- نهلماس
- ۲- شیشهیی موغین ۳- دایمۆند - له قومار -
- diaphragm/'daɪəfræm/n ناوپه نچک
- ماسولکهیی نیوان سی بهکان و گده، یارمهتی مرۆف دهدا ههناسه بدا
- diarrhea/'daɪə'ri:ə/n سکچون
- diary/'daɪəri/n رۆژانه، یادداشتی رۆژانه

**despise****despise/dɪ'spaɪz/v** تروزی دهکا

به کمبی تمامشای دهکا

**despite/dɪ'spaɪt/prep** له گهل نهوه شدا،

و پرای نهویش

**despondent/dɪ'spɒndənt/adj** ناخومند**despot/dɪ'spɒt/n** تاغوتی زوردار/استمدار**despotic/dɪ'spɒtɪk/adj** زورداري/تاغوتی**despotism/dɪ'spɒtɪzəm/n** تاغوتیت

زورداري

زولم - ستم

**dessert/dɪ'zɜ:t/n**

شیرینی و میوهی نوای ناخواردن

**dessert spoon/n** کوچکی - ملاکی -

شیرینی پن خواردن

**destination/dɪ'stɪ'neɪʃn/n** رووگه/

شویننه و یستراو، جزیی مهبست

**destine/v** تهرخان دهکا، دیاردهکا**destiny/dɪ'stɛni/n** قهز او قهدهر/چاره نوس

قسمت - بهش

**destitute/dɪ'stɪtju:t/adj** نه دار - نه بوو**destroy/dɪ'strɔɪ/v** خاپور دهکا - دهر و خینی**destroyer/dɪ'strɔɪə(r)/n** ۱- تیگدر -

کس ۲- خاپورکمر - روخینگر (پاپون)

**destruction/dɪ'strʌkʃn/n** ویران کردن -

خاپور کردن - تیگدان

**destructive/dɪ'strʌktɪv/adj** تیگدر -

خاپورکمر

**desultory/dɪ'sɒltəri/n** نامنهنه چی -

بیزه زامه / هله وه شاهوه

**detach/dɪ'tætʃ/v** جیاده کاتوه/

دهکاته وه / هله وه شویننیتوه

**detached/adj** ۱- جودا، سهره خۆ

جیا کراوه - له یهک دا بر او

۲- دیدی بین لایینی

**detachment/n** ۱- جیا کرا دته وه - بین لایینی

۲- دهستهک - تیپ

۱- دریزه ی ۲- دهستهک ۷ **detail/dɪ'teɪl/n**

۱- دهیگرئ - نایه یی پروا

۲- دوا دهخا ۳- بهریستی بو دروست دهکا

**detect/dɪ'tekt/v** ۱- تیپینی دهکا -

دهدو زیتوه ۲- دهمو زیتوه

**detection/dɪ'tekʃn/n** تو زینه وه -**detective/dɪ'tektɪv/n** پو لیسسی نه یینی /

سیخو پ

**detention/dɪ'tenʃn/n** گلدانه وه / گرتن /

دهستیه سه رگرتن

**deter/dɪ'tɜ:(r)/v** ناهیلن**detergent/dɪ'tɜ:dʒənt/n** پاک کمره وه**deteriorate/dɪ'tiəriəreɪt/v**

به ره و خراپتر دهچی / پیس دهین

**determination/dɪ'tɜ:mɪ'neɪʃn/n**

وره، دیار کردن، رشت بوون

**determine/dɪ'tɜ:mɪn/v** بریار دهه دا،

سورده بین، دیار دهکا

**deterrent/dɪ'terənt/n** ریگر**detest/dɪ'test/v** رقی ای ده بیته وه

جزئی ای نا کا

**detonate/dɪ'təneɪt/v** ده ته قینتوه /

ده ته قینتوه

**detonator/dɪ'təneɪtə(r)/n** بارود / دهرزی /

قرتینه

**detour/dɪ'tʊə(r)/n** ۱- ریگای ناراسته و خۆ

۲- لادانی کانی

**detract/dɪ'trækt/v** له شوکه تی

کم دهکاته وه / له به های کم دهکاته وه

**detriment/dɪ'trɪmənt/n** زیان**detrimental/dɪ'trɪməntl/adj**

زیان به خشی

**deuce/dju:s/n** ۱- نهه ریمن ۲- دوو

۳- چل خال بو دوو یاریگای تیئس

**devalue/dɪ'vælju:v** بههای داد به یین /

ترخی کم دهکاته وه



- deputy /'depjəti/n  
 نۆیتمەری فلان دەپن  
 ھەلەدەستى بەکارى فلان
- deputy premier /de'pju:premɪə/ n  
 بىرىكار، نۆيتەر، جىنگر  
 جىنگرى سەزۈك ۋەزىران
- derail /dɪ'reɪl/v  
 شەمەندەفەر لەرەوتى  
 خۆى دەردەچن
- derange /dɪ'reɪndʒ/v  
 دەشپۆيىنى /  
 تىك دەدا، سەردەشپۆيىنى  
 شىت دەپن، عەقلى لە دەست دەدا
- derelict /dɪ'rɛlɪkt/adj  
 فەرمۆشكراو  
 كالتەى پى دەكا، پى رادەپۆيى
- derision /dɪ'rɪʒn/n  
 كالتە پى كەرن  
 كالتە پى كەر
- derisory /dɪ'reɪsəri/adj  
 ۱- كالتە پى كەر  
 ۲- پوچ
- derivation /,dɛrɪ'veɪʃn/n  
 داپۆيىتىن  
 داپۆيىتىن
- derivative /dɪ'rɪvətɪv/adj  
 داپۆيىتىن  
 ۱- داپۆيىتىن
- derive /dɪ'reɪv/v  
 ۲- سەرچاوە دەكرى  
 ۳- رەسەنى دەگەرپتەرە بۆ..
- derrick /dɪ'rɪk/n  
 بەرزكەرە، كرىن  
 دەرويش / ۋاز لە دنيا
- dervish /dɜ:'vɪʃ/n  
 ھىنەر
- desalination /,dɪ'sæli'neɪʃn/n  
 شېرىنكرىنى ناوى تال (بەخوى)  
 لا بردنى رىژەى خوىى ناو
- descend /dɪ'send/v  
 دىتە خوارى  
 رەسەنى لە.. سەرچاوەى گرتووه
- descendant /dɪ'sendənt/n  
 ۱- نەرە- توخم- رەگەز ۲- كۆرەزا  
 ۱- دابەزىن
- descent /dɪ'sent/n  
 ۲- رەگەز- رەسەن
- describe /dɪ'skraɪb/v  
 ۱- ۋەسف دەكا،  
 ۲- ۋىنە دەكىشىن
- description /dɪ'skrɪpʃn/n  
 ۱- ۋەسف /جۆر  
 ۲- ۋىنە دەكىشىن
- descriptive /dɪ'skrɪptɪv/adj  
 ۱- ۋەسفى، چۆنەتى، ۋىنەبى
- desecrate /dɪ'sɛkreɪt/v  
 ۱- پىس دەكا،  
 ۲- پىرۆزى پىشىل دەكا
- desert /dɪ'zɜ:t/n  
 ۱- بىابان  
 ۲- بەجى دىلى
- desert /dɪ'zɜ:t/v  
 ۱- چۆل دەكا، رادەكا  
 ۲- راکردو، ھەلاتو لە سەريازى
- deserter /n  
 ۱- چۆلكردن، راکردن  
 ۲- پاداشت
- deserts /dɪ'zɜ:ts/n  
 ۱- شايانە  
 ۲- بەشايانەرە
- deserve /dɪ'zɜ:v/v  
 ۱- شايەن  
 ۲- مەبەست
- deservedly /adv  
 ۱- پىلان- پىرۆزە ۲- نەخشە ۳- دەپۆيى  
 ۴- پىلان دادەن- نەخشە دەكىشىن
- deserving /dɪ'zɜ:vɪŋ/adj  
 ۱- ديار دەكا  
 ۲- ناوى ئە دەپنى ۳- دادەمەزىنىن
- design /dɪ'zain/n - v  
 ۱- نەخشەكىشى  
 ۲- پىلاننگىز ۳- فېلېبان / ھونەرى ۴- ۋىنەكىشان
- designate /dɪ'zɪɡneɪt/v  
 ۱- پىلاننگىز ۲- فېلېبان / ھونەرى ۳- ۋىنەكىشان  
 ۴- ديار دەكا
- designer /dɪ'zainə(r)/n  
 ۱- پىلاننگىز ۲- فېلېبان / ھونەرى ۳- ۋىنەكىشان  
 ۴- ديار دەكا
- designing /dɪ'zainɪŋ/adj - n  
 ۱- پىلاننگىز ۲- فېلېبان / ھونەرى ۳- ۋىنەكىشان  
 ۴- ديار دەكا
- desirable /dɪ'zairəbl/adj  
 ۱- خواراۋ / ۋىستار  
 ۲- ۋىست، مەبەست، ۳- دەخواراۋ / چاۋ دەپرتە
- desire /dɪ'zairə(r)/n - v  
 ۱- ۋاز دەھىتىن  
 ۲- مېز، جىن
- desist /dɪ'zɪst/v  
 ۱- چۆل /  
 ۲- فەرمۆشكراو، كەلاو
- desk /desk/n  
 ۱- بىزىراۋ / بىن كەس و ھاۋ دەم ۲- خاپوردەكا  
 ۳- خاپوردەكردن
- desolate /dɪ'sələt/adj - n - v  
 ۱- بىن ۋومىدى  
 ۲- بىن ۋومىدى
- despair /dɪ'speə(r)/n - v  
 ۱- بىن ھىۋاىى / ناۋمىد دەپن / بىن ھىۋا دەپن  
 ۲- ناۋمىد
- desperate /dɪ'spɛrət/adj  
 ۱- ترسناك  
 ۲- ناۋمىد
- despicable /dɪ'spɪkəbl/adj  
 ۱- چاۋشۆپ  
 ۲- چەپەل / بىشى

departure

deputize

department/di'pɑ:təmənt/v بهش،  
هؤبه، فهرمانگه

department/di'pɑ:təmənt/n رهفتار

departure/di'pɑ:tʃə(r)/n  
۱- رؤیشتن- دهرچوون/ کۆچ

depose/di'pəʊz/v ۱- له دسه لاتی دهکا

۲- له دادگا گهواهی ددها

۲- دهرچوون له بنکه/لادان/گۆبان

deposit/di'pɒzɪt/v - n

پاره نواندن-

depend/di'pend/v پشتی پئ دهیستئ

داهمنئ- دهنوینئ/ نیشتو/دهنیشئ

dependable/di'pendəbl/adj

دهکرئ پشتی پئ بهیستئ

depositor/di'pɒzɪtə(r)/n

پاره دانەر له بانق

dependant/di'pendənt/n

کسیکی گهره یا بانق/ مندال و خیزان

depot/'depəʊt/n

۱- عهمار، بنکهی

dependence/di'pendəns/n

پشت پئ بهیستئ

۲- ناوهندی- بنکهی گواستنهوه

dependent/di'pendənt/adj

دهوهستیته سهر

۳- کۆگا ۴- بنکهی شه مهنده فهر

depict/di'pɪkt/v

۱- وینه دهکشئ

depraved/di'preɪvd/adj

بئ پوهوشت/

deplete/di'pli:t/v

کهم دهکاتهوه-

بهدهوشت، گههرا

deplorable/di'plɔ:rəbl/adj

ریسوا

depravity/di'prævəti/n

بئ پوهوشتی-

deplore/di'plɔ:(r)/v

ریسواي دهکا،

deprecate/'deprəkeɪt/v

ناپازی دهردهبئ

deply/di'plɔɪ/v

ههست به بیزارئ دهکا

depreciate/di'pri:ʃi:et/v

له بههای

۱- هئز- سهریاز- بهسهر بهرهگانی

depreciation/di'pi:ʃi'eɪʃn/n

دابهزینی بهها

۲- کهم دهکاتهوه

depress/di'pres/v

۱- گوشاری

۳- ههست به بیزارئ دهکا

depressed/adj

دهخاته سهر ۲- خهم دهخوا

۱- شهه دابهش دهکا

depression/di'presʃn/n

پهست/خهمۆک

۲- کهم و شتهکان ریک دهخا

۱- دابهزین-

depopulate/di:'pɒpjuleɪt/v

ژمارهئ دانیشتوانئ ناوچهکه کهم دهکا

هاتنه خوارئ ۲- بۆش ۳- دابهزینی پانه پهستۆ

deportation/di:'pɔ:təɪʃn/n

کهمکردهوهئ/گواستنهوهئ بهزۆر کۆچ

۴- پهست ۵- سستی ئابوری/داته پئ-

۱- سنوورداشئ دهکات/

deprivation/'deprɪ'veɪʃn/n

لهدهست دان، بیوهی

۲- شهه دابهش دهکا

دایدیه پئ،

deport/di:'pɔ:t/n

شاریهدهی دهکا ۲- رهفتار دهکا

بین بهش کردن/چهک کردن

deportation/di:'pɔ:təɪʃn/n

نیهی کردن/ سنوورداش کردن

دایدیه پئ،

depute/di:'pjʊ:t/v

دهنئیرئ/دهکاته نوینئر

بیوهی دهکا، رئی ئی/دهگرئ

deputize/'depjʊtəɪz/v

لهجئ بی فلان/

قوولی/قوولی

شاند،

نئیردراو

دهنئیرئ/دهکاته نوینئر

لهجئ بی فلان/

- demand/v ۱- داواندهكا  
۲- پنیویست دهكا ۳- پرسیار دهكا
- demanding/adj ۱- تیکۆشانیکی  
زۆری دهوی ۲- خوازۆك
- demeanour/dr'i:mi:nə(r)/n رهفتار
- demented/dr'i:mentɪd/adj شیت/ابن عقل
- demise/dr'i:mə:z/n ۱- مردن ۲- نهمان
- demist/dr'i:'mɪst/v دهیسریتنه ره  
خوتاو لادها
- demobilization/,dr,i:mə'bɪlə'zeɪʃn/n بوردن (له پراژی سهریازی)
- demobilize/dr'i:mə'ubəlaɪz/v له پراژی سهریازی ده بوردی
- democracy/dr'i:mə'krəsi/n دیموکراسیەت/حوکمی گهل
- democrat/'deməkræt/n دیموکرات،  
لایهنگری حوکمی گهل
- democratic/,demə'krætɪk/adj دیموکراتی
- demolish/dr'i:mɒlɪʃ/v ویرانی دهكا
- demolition/,demə'li:ʃn/n ویرانکردن/  
خاپورکردن
- demon/'di:mən/n شهیتان/جنۆكه/ دیو
- demonstrable/dr'i:mɒnst'reɪbl/adj دهكری بهرئگیای بهلگه ره پیشانیدری-  
زیاتر روون بکریته ره
- demonstrate/'demənst'reɪt/v ۱- دهردهخا، پیشان دهدا  
۲- نیسپات دهكا، دسه له مینن
- ۳- پرۆتیسستۆ دهكا، خۆپیشاندان دهكا
- demonstration/,demən'streɪʃn/n ۱- پیشاندان/بهلگه ۲- خۆپیشاندان
- demonstrative/dr'i:mɒnst'reɪtɪv/adj ۱- ناوی ئاماژه، نیشانه  
۲- دهربرینی ههست و نهشاردنهووی
- demonstrator/'demənst'reɪtə(r)/n
- ۱- نمایشكار  
۲- خۆپیشاندەر/بهشدار له خۆپیشاندان
- demoralize/dr'i:mərəlaɪz/v رهوشتی تیک دهدا  
ورهی دهشکینن/دهروخینن
- demote/,di:'məʊt/v پلهی دهمینیتته  
خواری/ پلهی دابهزینن
- demur/dr'i:mɜ:(r)/n - v ۱- بهرهمه ئستی دهكا ۲- نارهزایی  
شهرمن/بهحهیا  
سهنگین
- den/den/n ۱- لانه- هیلانه  
۲- ژوودی دیراسه
- denial/dr'i:nəɪl/n ۱- رهتکردنه ره  
۲- بهدرۆ خستنه ره
- denim/'denɪm/n چنن/قوماشی کاوبوی
- denomination/,dr,i:nə'mɪ'neɪʃn/n تایهغه/مزههه  
نیشانه ی نهوهیه/  
دهلالهتی نهوه دهدا
- denote/dr'i:nəʊt/v بهراشکاوی  
رهخه دهكری
- denounce/dr'i:naʊns/v ۱- خهست/چر ۲- گیل  
ددانی
- dense/dens/adj ددانساز/دکۆتۆری ددان
- dental/'dentl/adj ددانسازي
- dentist/'dentɪst/n ددانی تاخم/  
ناسروشتی
- denture/'dentʃə(r)/n رووتی دهكا ته ره
- denude/dr'i:nju:d/v نارهزایی دهربرین، تاوانبار کردن
- denunciation/,dr,i:nənsi'eɪʃn/n ۱- نکۆلی دهكا  
۲- بهدرۆی دهخاته ره ۳- ناهیلن، بیومری دهكا
- deodorant/di'əʊdərənt/n لابهری بۆنی ناخۆش (ژۆربال یان بن ههنگل)
- depart/dr'i:pɑ:t/v بهجین دینن، دهرهوا،  
کۆچ دهكا

|                                       |  |  |   |
|---------------------------------------|--|--|---|
| <b>degrade</b>                        |  | <b>demand</b>  |   |
| <b>degrade/di'greɪd/v</b>             | ۱- کەسنى كەم دەكا<br>۲- ریسوای دەكا- بىن ریزی دەكا                 | <b>delicious/di'lɪʃəs/adj</b>                                    | ۱- بەتام/خۇش<br>۲- نوكتە                                  |
| <b>degree/di'grɪːn</b>                | ۱- پەلى گەرما<br>۲- پەلى گۆشە ۲- بر ۱- پەلى زانستى                 | <b>delight/di'lait/n-v</b>                                       | خۇش- شادى/<br>دانشادى دەكا                                |
| <b>dehydrate/di'hædreɪt/v</b>         | ۱- وشك دەكاتەره ناوی لىدەگرى<br>۲- ناو لەلەش دەگرى                 | <b>delightful/di'laitfl/adj</b>                                  | خۇش/<br>بەتام/دانشادەكر                                   |
| <b>dehydrated/adj</b>                 | (تەرەى) وشك  | <b>delinquency/dri'ɪŋkwənsi/n</b>                                | لاسارى/<br>تاوانى لادان                                   |
| <b>deice/v</b>                        | پادەمالى/ لادەبا   | <b>delinquent/dri'ɪŋkwənt/adj</b>                                | لاسار،<br>لادەر   |
| <b>deify/v</b>                        | دەپپەرسىتى/ دەيكاتە خۇاى خۇى                                       | <b>delirious/di'lɪriəs/adj</b>                                   | وړینە- وړینەكەر   |
| <b>deign/dem/v</b>                    | دەست بەردار دەبن/ ادەبەخشىن  | <b>delirium/di'liriəm/n</b>                                      | وړینە/قسەى قۇر  |
| <b>deity/'deɪti/n</b>                 | خوداوەند/ئەبت/پەرستراو   | <b>deliver/di'lɪvə(r)/v</b>                                      | ۱- رزگار دەكا<br>۲- يارمەتى دەدا تامەندالى بىن/رزگارى بىن |
| <b>dejected/dri'dʒektɪd/adj</b>       | دلتنەنگ/<br>ناشاد/ناشومئيد   | ۳- دەگەيەنىن ۱- وتاردەدا<br>۵- بەلئىنى چىن بەچىن دەكا ۶- دەپىنكى |   |
| <b>delay/di'leɪ/v</b>                 | ۱- دوا دەخا/فەرماۇش دەكا<br>۲- دوا دەخا بۇ كاتىكى تىز ۲- كىرۇ دەكا | <b>deliverance/dri'lɪvərəns/n</b>                                | رزگار بوون  |
| <b>delegate/'delɪgeɪt/v-n</b>         | ۱- نوئىنەر/ئىزدراو<br>۲- دەنئىرى ۲- لەچىنى خۇى رادەسپىئىرى         | <b>delivery/dri'lɪvəri/n</b>                                     | ۱- گەيانەندى<br>شت ومەك ۲- زان/مەندال بوون                |
| <b>delegation/'delɪ'geɪʃn/n</b>       | ۱- شاندى- نوئىنەر ۲- نوئىنەرايەتى كىردن                            | ۲- وتاردان/شېوازى وتاردان<br>۱- چوارەم پىتى                      |   |
| <b>delete/di'li:t/v</b>               | ۱- لادەبا/دەسپىئەتەوه<br>۲- رەش دەكاتەوه                           | <b>delta/'deltə/n</b>  | ئەلفبای يۇنانى ۲- روباىرى دلتا<br>۲- شېوہ سىن گۆشەيى      |
| <b>deletion/di'li:ʃn/n</b>            | لا بردن/رەشكردنەوه   | <b>delude/di'lu:d/v</b>  | قىلى لىدەكا،<br>چەواشەى دەكا                              |
| <b>deliberate/dri'lɪbərət/adj - v</b> | ۱- ئەنقەست/مەبەست<br>۲- لەسەر خۇيى ۲- راوئىز دەكا                  | <b>deluge/'delju:dʒ/n-v</b>                                      | ۱- باراننىكى زۇر/<br>شالو/لافاو                           |
| <b>deliberation/dri'lɪbə'reɪʃn/n</b>  | ۱- راوئىز كىردن/ دان وستاندن<br>۲- لەسەر خۇيى                      | ۲- كۆمەنە شتىكى زۇر لە يەك كاتدا<br>۳- بە لافاو شتى پىن دەكا     |   |
| <b>delicacy/'delɪkəsi/n</b>           | ۱- نىيانى،<br>نەرم و نىيانى ۲- پاروى خۇش/چەور                      | <b>delusion/dri'lu:ʒn/n</b>                                      | خەيال   |
| <b>delicate/'delɪkət/adj</b>          | نەرم/خۇشەمە شەرب/لەگۇ فەكران پادەچى                                | <b>deluxe/də'lʌks/adj</b>  | ئەناو شت دەگەرئ/ئەندە قۇلى                                |
| <b>delicatessen/'delɪkə'tesn/n</b>    | كۇگای<br>فروشتىنى گۆشتى ناو بەفەرگەرە/ خواردىنى قوتوبەند           | <b>delve/delv/v</b>  | ۱- داخوایى-<br>داواكارى ۲- داوا                           |
|                                       |  | <b>demand/di'mɑ:nd/n</b>   | ۲- بە ھەپمىن- بە رواج<br>ھەركاتى داوا بەكى                |
|                                       |  | <b>in demand/adj</b>   |   |
|                                       |  | <b>on demand</b>   |   |

defect/dr'fekt/n - ۷ - خرابی، کیماسی، کم و کوپی

۲- دهچینه پال - هملدهگه پیتوه

defection/dr'fekʃn/n

هملگه پاشوه -  
چورنه پال دوژمن

defective/dr'fektiv/adj

خوشدار

defence/dr'fens/n

بهرگری - پاراستن

defenceless/adj

نه پاریزداو

بین بهرگری ناتوانن بهرگری بکا

defend/dr'fend/v

بهرگری دهکادا کوکی

دهکا

defendant/dr'fendənt/n

۱- تاوانبارکراو به

۲- داوا لهسه تۆمارکراو

defender/dr'fendə(r)/n

داکوکی کمر -

بهرگریکار

defensive/dr'fensiv/adj

۱- بهرگریکار

۲- حالته تی بیان هملوینستی بهرگری

۳- ناماده به بهرگری له خو - لئی - بکا

defer/dr'fə:(r)/v

۱- دوا دهضا

۲- دهکوپتته ژیز دهستی کسی دی

deference/'defərəns/n

ریژ - گوئی رایه لئی

defiance/dr'faɪəns/n

بهرنگاری -

یاخی بوون

defiant/dr'faɪənt/adj

یاخی - بهرنگار

deficiency/dr'fɪʃnsi/n

کمی،

که متهرخمی

deficient/dr'fɪʃnt/adj

کم

mentally deficient

کم عقل

deficit/n - v

کم دهکا، که مکردن

defile/dr'faɪl/n

تیگ دهکا، پیس دهکا

پیرۆزی دهپیزنی - بین حورمه تی دهکا

defilement/dr'faɪləmənt/n

پیسکردن -

پیرۆزی بهزاندن / بین حورمه تی

define/dr'faɪn/v

۱- دیاردهکا

۲- پیناسه دهکا ۲- رون دهکاتوره

definite/'defɪnət/adj

۱- دیارکراو -

زانراو - یهکلاکمر

the definite article/n ناسین

۲- ناسیاو/ ناسین

definitely/'defɪnətli/adj

به دلنیایی،

بین گوماشی

definition/'defɪ'nɪʃn/n

۱- پیناسه

۲- دیارکردن ۲- رون و ناشکرایس

definitive/dr'fɪnɪtv/adj

دوا بریاری یهکلاکمره

deflate/di:'fleɪt/v

فس دهکاتوره -

به تال دهکاتوره

deflation/ di:'fleɪʃn/n

چونوره بهک -

که مکردهوره، خالی کردتوره

deflect/dr'flekt/v

لاهدا - لاروت لهدا

deflection/dr'flektʃn/n

لادان

deform/dr'fɔ:m/v

دهشویژن

deformed/adj

شیواو،

ناسروشتی، ناساسایی

deformity/dr'fɔ:məti/n

شیواندن،

کم و کورتی چاسته تی

defraud/dr'frɔ:d/v

گزیری، فیل

defrost/'di:frɔ:st/v

۱- لاپردنی

به فر له بهرگر

۲- تواندهورهی خواردنن بهستوو

deft/deft/adj

کارامه، لهش سوک

defuse/'di:fju:z/v

۱- هملوهمشاندهورهی بۆمب/

له کارخستنی بۆمب

defy/dr'faɪ/v

۲- هیورکردنهورهی رهوش/ گزنی کم دهکاتوره

۱- بهرنگاری دهبن -

یاخی دهبن

۲- مارج دهکم ناتوانننهم کاره بکمی

۳- شتنن دژوار بکمی

degenerate/dr'dʒenəreɪt/v

نشوستی دینن، خراپتر دهبن

degeneration/dr'dʒenə'reɪʃn/n

تیگچون، رۆچون، لادان

- deck/dek/v  
۴- کاغذی یاری- قوماز-  
۵- دهرانزینتیهوه
- declaim/di'kleim/n  
وتار دودا به زمانی  
حه ماسهت
- declaration/dɛklə'reɪʃn/n  
۱- ناگاداری- بهیانه نامه ۲- راگه یاندن
- declare/di'kleə(r)/v  
۱- راده گه یه نی  
۲- زانیاری دودا له باردی..
- declension/n  
۱- پۆلین کردنی - نار- ریزمان  
۲- لادان
- decline/di'klaɪn/v - n  
۱- روت دهکاتهوه- n  
به نه دهبانه ۲- ده پوکیتیهوه، بچوکتز دهبیتیهوه،  
دیتیه خواری، لاوازتر دهبین ۲- ههرهس، داپوخان  
۴- باری تمندروستی تیک دهچن
- decode/di:'kəʊd/v  
هیما نیک دوداتهوه  
هیماکان دهکاتهوه
- decoder/di:'kəʊd/n  
نامیری هیماکهروه
- decompose/di:kəm'pəʊz/v  
بۆگن  
دهبین، دهرپژئ، شی دهکاتهوه
- décor/di:kɔ:(r)/n  
دیکور، جوانکردن
- décorate/'dekəreɪt/v  
۱- جوان دهکا-  
دهرانزینتیهوه ۲- بویاغ دهکا  
۳- مه دالیا دهبه خشن به..  
۱- جوانکردن
- décoration/dɛkə'reɪʃn/n  
۲- مه دالیا - دیکور کردن
- décorative/'dekərətɪv/adj  
رازووه/نمخش و نیگاری..
- décorator/n  
سهر باله خانه/دیکورسان
- décorous/'dekərəs/adj  
به نه دهب، شیوا، خۆداپۆش
- décorum/di'kɔ:rəm/n  
خۆداپۆش،  
رهفتاری باش/دروست
- decoy/di:kɔɪ/n  
تله
- decrease/di'kri:s/v - n  
که مکردن،  
که م دهکا
- decree/di'kri:n/n - v  
فرمان- بریار  
فرمان دهردهکا، بریار دودا
- decrepit/di'kreɪt/adj  
پیر، په ککه مونه
- decrepitude/di'kreɪtju:d/n  
ناشئ له بهر پیری- به سالاچوویی، داپوخان
- dedicate/'dedikeɪt/v  
۱- تهرخان دهکا  
۲- پیشککش دهکا- دهکاته دیاری
- dedication/'dedi'keɪʃn/n  
تهرخانکردن،  
دیاری پیشککش به
- deduce/di'dju:s/v  
به دهست دینن-  
فهرهم دینن
- deduct/di'dʌkt/v  
۱- لیبی دهر دینن  
۲- لیبی دانه شکینن  
۱- لیدهره یینان
- deduction/di'dʌkʃn/n  
۲- به دهست یینان
- deed/di:d/n  
۱- کار- کردهوه  
۲- به لنگه نامه ی یاسایی
- deem/di:m/v  
وادا دهنن
- deep/di:p/adj  
۱- قوول(دهریا)  
۲- دهنکی نزم  
۳- زینده پژی- تاری
- deepen/'di:pən/v  
قوول دهکا
- deep-freeze/n  
به ستهر- به سته لهک
- deep-rooted/adj  
رهگ داکوتاور
- deer/dɪə(r)/n  
مامز- ناسک
- deface/di'feɪs/v  
دهشپوینی
- defamation/'defə'meɪʃn/n  
ناویراندن /  
ناویراندن / نه که دار کردن
- defamatory/di'fæmətri/n  
ناویران- جویندانی
- default/di'fɔ:lt/n - v  
که مته رخمی،  
ناماده نه بوون  
که مته رخمی دهکا له..
- defaulter/n  
که مته رخم- یاخی بوو
- defeat/di'fi:t/v  
دهشکینن- به سهر دهکومئ  
دوژمن- دهشکینن- دهبه زینن
- defeatism/di'fi:tɪzəm/n  
په تایی به زین /  
گیانی شکان و به زین

## debatable

- debatable/di'beitəbl/adj مشت و مېر  
 هملدمگړئ/ گومان هملدمگړئ
- debate/di'beit/v مشت و مېر- روي مېروو  
 ۱- مشت و مېر دهکا  
 ۲- دمگړئ- بېر دهکاتهوه.. تاييگړئ
- debauch/di'bo:tʃ/v تېک دودا،  
 داوین پيسی دهکا
- debauchery/di'bo:tʃəri/n خراپه کاری،  
 داوین پيسی، شونئ داوین پيسی
- debenture/di'bentʃə(r)/n بؤدی قهر د  
 لاوازی/تهندروستی
- debility/di'bɪləti/n خراپ بوون  
 قهر د، دهسمايهی قهر د /  
 لهسمری حساب کرد
- debonair/dəbə'neə(r)/adj نيسک سوک/  
 خوین شېرون
- debrief/di'brɪ:f/v زانیاری لیوهرگرتن
- debris/'debri/n پارچه پارچهی، چل و چلیو  
 قهر د
- debt/det/n قهر د
- debtor/'detə(r)/n قهر دار  
 دهسال/ دويه
- decade/'dekeɪd/n ۱- پوکانهوه،  
 رۆچوون ۲- لاساری رهوشتی
- decadent/'dekədənt/adj رهوشت نژم/  
 بېر رهوشت، داپوخاو
- decamp/dr'kæmp/v هملدی- تن دهته قېنن  
 سمري دهېرئ،  
 لهملی دودا
- decarbonize/v کاربون له.. لادوبا  
 تېک دهچن،  
 بؤگن دهېن، دهپوکیتنهوه
- deceased/di'si:zɪd/adj کۆچکردو،  
 خوالئ/خوشبوو
- deceit/di'si:t/n گزئ، فیل  
 گزئ، فیل
- deceitful/di'si:ftl/adj فیلبان دوربوو  
 فیل دهکا، قوییه دهکا
- deceive/di'si:v/v

## December/di'sembə(r)/n

- مانگی کانوشی يهکمه  
 رهوشت باشی/  
 رهفتاری باش
- decent/'di:snt/n ۱- بهرینز  
 ۲- ناوه ناوه باش، ماسارهندی  
 ۳- خؤداپوش- شياو، گونجاو
- decentralize/di'sentrəlaɪz/v ۱- لهدهسهلاتی ناوهندی دانهېرئ  
 ۲- دهسهلات دان بهنهنجومنه ناوخوییهکان-
- deception/di'sepʃn/n گومراکردن-  
 گزئ- فیل- سمر ئی شياوندن
- deceptive/di'septɪv/adj گومراکەر،  
 درؤن، کهکهلهی- خهالی
- decibel/'desɪbel/n يهکهی پیوانی  
 بهرزیتی دهنگ
- decide/di'saɪd/v ۱- بېر ایدمکا-  
 بېر دهکاتهوه له ۲- يهکلا دهکاتهوه  
 ۲- وادهکا بېر اید، ناچاری دهکا بېر اید  
 - سوره لهسمر- موکړ  
 - رشده لهسمر- يهکلاکهرهوه-  
 روون و ناشکرا
- decidedly/adv يهکلاکهرهوه  
 بهېن گومانئ- بهېن دوو دلئی
- deciduous/di'sɪdʒʊəs/adj کهلاکائی له پایزدا دهوهن  
 وهريو/خزانگرتو
- decimal/'desɪml/n دهی
- decipher/di'saɪfə(r)/v ۱- هیما لیکندهاتهوه ۲- تهسلیم دهکاتهوه  
 ۱- بېر اید  
 ۲- سووربوون- رشتی
- decisive/di'saɪsɪv/adj دوابېر-  
 يهکلاکهرهوه
- deck/dek/n ۱- پشت یان پوری کهشتی  
 ۲- نهوم له پایوې یان پاس  
 ۳- نامیری قهوان و کاسییت

|                         |                                    |  |
|-------------------------|------------------------------------|--|
| dash                    |                                    | debasement                               |
| dash/dæʃ/n - v          | ۱- هەلبە ۲- (ب) کورتەھێن           | ۱- مردوو/ لەکارکەوتوو                    |
|                         | ۲- هەندئێ لە ۴- تێک دەدا           | ۲- وەک یەک ۲- بێهۆش - بێهەست             |
|                         | ۵- دەپڕێژینی ۶- بەپەلە             | ۴- بەدروستی لەکاتی خۆی                   |
| dashboard/'dæʃbɔ:d/n    | تەختە ی پێوانە                     | ۱- دادەمرکێتی، کژدەکا                    |
| dashing/adj             | جەسور/ بەجەرگ                      | ۲- کەپ دەکا ۲- دەمرێتی                   |
| data/'deɪtə/n           | داتە                               | دوامۆلەت                                 |
| date/'deɪt/n            | ۱- دارخورما                        | deadly/'dedli/adj                        |
|                         | ۲- خورما ۲- مێژوو، کات             | بکوژ، کوژەر                              |
| out of date             | کاتی بەسەر چوووە                   | deaf/'def/n - adj                        |
| up to date              | هاوچەرخ                            | کەپ                                      |
|                         | کۆپی زەمانی خۆیتە، لەگەڵ کات دەمرا | deaf-aid                                 |
|                         | ۴- ژوان                            | نامێری بەهێزکردنەوهی گوێ                 |
| dated/'deɪtɪd/adj       | کۆن، دێزین                         | deafen/'defn/v                           |
| daub/'dɔ:b/v            | پیس دەکا                           | (گوێ) کەپ دەکا                           |
| daughter/'dɔ:tə(r)/n    | کچ، کچی                            | deal/'di:l/n - v                         |
| daughter-in-law/n       | بووک، ژنی کۆپ                      | ۱- بڕ                                    |
| daunt/'daʊnt/v          | وهری دادەمرکێ، دەترسێ              | ۲- دابەشکردنی کارتێ قوماڕ                |
| nothing daunted         | هیچ شتێ                            | ۳- مامەلە ی بازرگانی ۴- مامەلە - ئالووێل |
|                         | وهری نایەنەتە خوارێ                | ۵- داری سپی ۶- کارت دابەش دەکا           |
| dauntless/'daʊntlɪs/adj | نەترس، جەسوور                      | ۷- مامەلە... دەکا                        |
| dawdle/'dɔ:dl/v         | کات بە فێرۆ دەدا/                  | dealer/'di:lə(r)/n                       |
|                         | بەلادا دەکەوێ                      | بازرگان                                  |
| dawn/'daʊn/n-v          | شەبەق، بەری بەیان،                 | dealings/'di:lɪŋz/n                      |
|                         | سەحەر، کازیووە                     | مامەلە لەگەڵ کردن -                      |
|                         | شەبەق دەدا، رۆژ هەلدێ              | کڕین و فرۆشتن                            |
| day/'deɪ/n              | رۆژ                                | dean/'di:n/n                             |
| daybreak/'deɪbreɪk/n    | بەرەبەیان، کازیووە                 | راگەر، پلەیکە بەری کەنێسە                |
| daylight/'deɪlaɪt/n     | کەزنگ                              | deanery/'di:nəri/n                       |
| daylight saving         | پێشخستنی کاتژمێرێک                 | راگرایەتی                                |
|                         | لە هاوین بۆ سوود وەرگرتن لە رۆژ    | راگرایەتی                                |
| daytime/'deɪtaɪm/n      | لە کاتی رۆژدا                      | deanship/n                               |
| daze/'deɪz/v            | گێژ دەبێ، وێدەبێ                   | dear/'diə(r)/adj                         |
| daze/n                  | گێژبوون، وێبوون، لەخۆچوون          | ۱- نازیزخۆشەویست                         |
| in a daze/n             | لەحالتێ توپەبووندا                 | ۲- گران - گرانبەها                       |
| dazzle/'dæzl/v          | ئاوی چاوی دەبا،                    | Oh dear                                  |
|                         | کۆرەنی دەکا                        | یاهاوارا - پەکووا!                       |
|                         |                                    | برسیەتی - کەمیی -                        |
|                         |                                    | دەگەمنی خواردن                           |
|                         |                                    | death/'deθ/n                             |
|                         |                                    | ۱- مردن - مەرگ ۲- کۆتایی                 |
|                         |                                    | death penalty/n                          |
|                         |                                    | سزای مەرگ                                |
|                         |                                    | death rate/n                             |
|                         |                                    | رێژە ی مردن                              |
|                         |                                    | death toll/n                             |
|                         |                                    | ژمارە ی کوژراوان                         |
|                         |                                    | death warrant                            |
|                         |                                    | پەلگەنامە ی لەداردان                     |
|                         |                                    | deathly/'deθli/adj                       |
|                         |                                    | مەرگ ئاسا                                |
|                         |                                    | deathly pale                             |
|                         |                                    | رەنگ زەردی وەک مردوو                     |
|                         |                                    | debar/'dr'bɔ:(r)/v                       |
|                         |                                    | ناهیێتی - بیهوهری دەکا                   |
|                         |                                    | debase/'dr'beɪs/v                        |
|                         |                                    | بەهای کەم دەکاتەوہ                       |
|                         |                                    | debasement/'dr'beɪsmənt/n                |
|                         |                                    | کەمکردنەوهی بەها/ پێستی - گوهرایی        |



## Dd

- D-d/di:/ چوارم پیتی ئەلغابای ئینگلیزی بیه
- dab/dæb/v - n پاکی دەکا تەوہ
- ۱- دەست لێدانئیکی هیواش  
۲- ماسی ۲- خال- نوخته
- dabble/dæbl/v ۱- تەردەکا  
دەست و پێی لەناو ئاودا تەردەکا
- ۲- ئارەزوو دەکا/ خۆی سەرقان دەکا  
ئارەزووکار
- dabbler/dæblə(r)/n نەك پیشەکار
- dad/dæd/n بابە( بەزمانی منداڵ)
- daddy/dædi/n بابە( بەزمانی منداڵ)
- daffodil/dæfədɪl/n نیرگز
- daft/dɑ:ft/adj هیچ و پوچ- گەلج
- dagger/dægə(r)/n خەنجەر
- daily/dæli/adj - adv رۆژانە
- dainty/dæinti/adj ناسک- ئازدار- نەرم  
خواردنی بەهەزەت
- dairy/dæəri/n ۱- کارگەهی شیرمەمی -  
سپپاتی ۲- کۆگای فرۆشتنی سپپاتی
- dais/n سەکۆ
- daisy/dæizi/n بەیبون، گۆلی بەهار  
گۆلەکی بچوکی سپی ئاو زەرە
- dale/dæil/n دۆلئیکی بچوک(لەباکوری  
ئینگلتەرە)
- dally/dæli/v ۱- پیاوەلدەلن -  
وازی لەگەڵ دەکا ۲- کەساس دەبن  
تەمبەلئ دەکا ..
- dam/dæm/n - v بەند  
بەند دادەنن- بەرپەست دادەنن
- damage/dæmɪdʒ/n - v ۱- زیان  
۲- بێژاردنی دراوی زیان دەگەییەنن
- dame/dem/n ۱- خاتوون  
پلە- پوړئ- ئافەرەتی بەسالاچوو
- ۲- پلەیی شەرف..
- damn/dæm/v نەفرەت دەکا، نەفرین دەکا

- نەفرین، نەفرەتتەعلی ئاگر، ئاو جەمەنەم  
ناشرین -
- damnable/dæmnəbl/adj نەفرەت لێکراو
- damnation/dæm'neɪʃn/n نەفرەت ئی کردن  
نەفرەت لێکراو -
- damned/dæmɪd/n شەیتان- نەهریمەن
- damp/dæmp/adj - v شین- خوناو  
۱- تەردەکا ۲- دادەمرکئینن- کز دەکا
- damsel/n خاتوون، کچ، شوونەکردوو
- damson/dæmzɒn/n پەرخۆخ- هەلۆژە
- dance/dɑ:ns/n - v سەما، سەما دەکا
- dancer/dɑ:nsə(r)/n سەماکەر
- dandruff/dændrʌf/n قریژ، قریژ
- danger/dæɪndʒə(r)/n مەترەسی
- dangerous/dæɪndʒərəs/adj ترسناک،  
خەتەرناک- گەرگ
- dangle/dæŋgl/v شوپردەبێتەوہ
- dank/dæŋk/adj زۆر شیدار، سەرمە
- dapper/dæpə(r)/adj ریک و پێک،  
چالاک- بزیو
- dare/dæə(r)/v - n ۱- بەرەنگاری دەکا -  
بەرەنگاری ۲- جەسوری- دەوێرئ
- daredevil/dæədɛvɪl/n سەرچن -  
سەر بەکێشە/ هەلەشە
- daring/dæərɪŋ/adj - n وێران، ئازا،  
جەسور
- dark/dɑ:k/adj شاراوہ، تاریک،  
خەمۆک، نەسەر
- darken/dɑ:kən/v تاریکی دەکا
- darkness/dɑ:knəs/n تاریکی
- darling/dɑ:lɪŋ/n گیانە، خۆشەویستەکەم
- darn/dɑ:m/v پینە دەکا، دەورێتەوہ
- dart/dɑ:t/n ۱- تیر- سارۆخ  
۲- بەتیز دەرچوون ۲- پەپوہستە بەدوری  
۳- وەك تیر دەردەچن، هەلپە دەکا

cylindrical

86

czarism

cylindrical/səʊlɪndrɪkl/adj لوله‌کی

czarevitch/n کوپری قەیسەر - کوپە گەرەمی

cynic/'sɪnɪk/adj گالتەجاپ، قۇشمەچى،

قەیسەر

بىزار

czarevna/n

كچى قەيسەر

cynical/'sɪnɪkl/adj گالتەجاپى

czarina/n

ژنى قەيسەر

cynicism/'sɪnɪsɪzəm/n

دنیا بە ھەند ھەلنەگرتن

czarism/n

ئىمپراتۇرى پۈۋىسى

گومان ئى بوۋىسى (چاگە) دەكا

قەيسەرىيەت، سېستەمى

cyst/sɪst/n ئارسان/ تۈرەگە

دېكتاتورى

czar/n تزار، سىزەر

- current/'kʌrənt/n ۱- رموت- تەزىم  
۲- شەپۇل، ھىزۋ- ۳- رۇيشتۇو، ئىستا،  
ژمارەي كۇتايى- دواژمارە لە.
- curriculum/kə'rikjələm/n  
بەرنامەي خويۇندىن
- curry/'kʌri/n كارى، بەھارات
- curse/kɜ:s/n- ۲- شووم- ۱- نەفرەت، جوين دەکا-  
نەفرەت دەکا- جوين دەکا
- cursory/'kɜ:səri/adj بروسکە ئاسا،  
روالەتى، سەرىنى
- curt/kɜ:t/adj (وھلامىكى) وشكە
- curtail/kɜ:'teɪl/v كورتى دەكاتەو،  
پوختى دەکا
- curtain/'kɜ:tn/ پەردە، داپۇش
- curtsey/'kɜ:tsi/n - v كېرئۇش دەبا،  
كېرئۇش بىردن، خۇچەماندەنەو
- curve/kɜ:v/n - v چەماو، كەوانەيى،  
بادانەو
- cushion/'kʊʃn/n - v كوشن، سەرىن  
كەم دەكاتەو، ھىوردەكاتەو
- custard/'kʌstəd/n كاستەر
- custodian/kʌ'stəʊdiən/n پاسەوان،  
ئەمىندار
- custody/'kʌstədi/n ۱- چاودىزى  
۲- زىندانى كردن- حەپس كردن
- custom/'kʌstəm/n ۱- داب- دابو نەرىت  
۲- بازرگانى- مامەلە ۲- باجى گومرگى
- customarily/adj بەئاساسىي
- customary/'kʌstəməri/adj  
راھاتوو، ئاساسىي
- customer/'kʌstəmə(r)/n  
ھەمىشەكېرپار- مەمەيل
- cut/kʌt/n-v ۱- بېرىن ۲- بېرىن  
۲- كەمكردن- دابەزاندىن ۴- لايردىن/  
ئىكردنەو
- ۵- شىوازى قوماش- پەپۇك  
۶- پارچەگۇشت

- ۱- دەبېرى- گۇشت- قسە
- ۲- كەمدەكاتەو- نرخی- دادەبەزىنى
- ۳- لادەبا- ھەلدەوھشىنىتەو
- ۴- فەرامۇش دەکا، نكولى دەکا
- ۵- دار و دروخ قەلەم دەکا-  
لق و پۇپى دار دەبېرى
- ۶- داردەبېرى- نرۇخ دابەزىنى
- ۷- (سەر) دەبەزىنى- دادەبېرى
- ۸- بىن بەش دەکا- مېراتى ناداتىن
- ۹- قسەي دەبېرى
- ۱۰- پارچە پارچە دەکا- قوماشكە دەبېرى-  
قىياس وەردەگېرى
- ۱۱- وازدەھىنى ۱۲- دەسازى- ئاسازى،  
دەگونجى ۱۳- دابراو- خەمبار
- ۱۴- دەبېرى- ھىل ھىلىكى تر دەبېرى
- ۱۵- لەكار دەكەوى
- cutter/'kʌtə(r)/n بېرە، ئامبىرى شت بېرىن
- cute/kju:t/adj زىرەك، جوامبىر،  
جوان، خۇشەويست
- cutless/n كورتەشېر، شەمشېرى كورت
- cutler/n فەرشىيار/ دروستكەر/ چاكەرى  
شت و مەكى بېرىن
- cutlery/'kʌləri/n چەقوو چەنگال/  
چەقۇكارى
- cutlet/'kʌtlət/n پارچەگۇشت
- cutthroat/'kʌθrəʊt/adj خويۇنپىز-  
كوژەر
- cutting/n - adj ۱- رېزېرە- رارەو- تۇنىل  
۲- پارچە(پۇرئامە) ۲- پارچە (دار)
- ۴- وشك- بىرىندارگەر ۵- بېرىن
- cycle/'saɪkl/n - v ۱- خول  
۲- زىجىرە(گۇرانى) ۲- پايسكل
- پايسكل دائىواسوارى پايسكل دەبىن
- cyclist/'saɪklɪst/n پايسكل ھاژۇ  
پايسكلسوار
- cyclone/'saɪləʊn/n زىريان
- cylinder/'sɪlɪndə(r)/n تولەك- قەوان

crystalgazing/n - v دیتنی بهخت،

پیشبینی دهکا

crystallization/'kristələ'zeɪʃn/n

پروسی بلوراندن

به کریستالکردن - پینگهین

crystallize/'kristələɪz/v

دهبلورئ - پیندهگا - بهکریستال دهین

cub/kʌb/n

بهچکهشیر، ناکارامه

cube/kju:b/n

۱- شش پاو

cube root/n

۲- رگی سنجا

cubed/adj

شمشپالو بو

cubic/'kju:bɪk/n

سنجا

cubicfoot/n

قهدی سنجا

cubicle/'kju:bɪkl/n

بهشینکی بچوکی

جیاکراوه له ژورینکی گوره

cuckoo/'kuku:/n

کوکو - وهتواق

cucumber/'kju:kʌmbə(r)/n

خهیار -

نارو - ناروئ

cuddle/'kʌdl/v

لهنامیز دهگرئ -

لهباوهش دهگرئ - باوهش پیدادهکا

cue/kju:/n

۱- نامازه بۆ دهست پینکردن

۲- داری بلیارد

cuff/kʌf/n - v

۱- سمرقۆز، سهردهست

۲- زللهی ایئدهدا، شقی ایئدهدا

cuisine/'kwɪ'zi:n/n

هونهری چیشت ایئنان

cul-de-sac/'kʌl də sæk/n

رئی گیراو -

داخراو، شقامی بهکرئ

culinary/'kʌlɪnəri/adj

پهوهست به

چیشت ایئنان

culminate/'kʌlmɪneɪt/v

دهگاته پۆیکه -

لوتکه

culmination/'kʌlmɪ'neɪʃn/n

لوتکه، پۆیکه

culprit/'kʌlprɪt/n

تاوانبار - گوناھیار

cult/kʌlt/n

سیستهمی نایینی، پرستن

cultivate/'kʌlveɪt/v

۱- زهوی دهکێلن

۲- پهروهستهینن ۲- گهشهدهکا

cultivation/'kʌltɪ'veɪʃn/n

زهوی کێلن -

جوتیاری - گهشه

cultural/'kʌltʃərəl/n

روهشهنبیری،

رؤناکبیری، شارستانی

culture/'kʌltʃə(r)/n

۱- رۆشنبیری -

شارستانی ۲- پهروهده - بهخوکردن

cumbersome/'kʌmbəsəm/adj

پهشیو، گران، ماندوگر

cunning/'kʌnɪŋ/adj

فینباز، زۆرزان

cup/kʌp/n

۱- کوپ، پیاله ۲- خواردهوه

cupboard/'kʌbəd/n

دۆلاب، كهنتۆر

cur/kɜ:(r)/n

سهگینکی بنقیمت - بنمیزاژ

curable/'kjʊərəbl/adj

چارهی دهکرئ

curate/'kjʊərət/n

قهشه

curator/'kjʊə'reɪtə(r)/n

چاودیر،

پاسهوان، ئەمبندار

curb/kɜ:b/n - v

لغاو، لیواری شۆسته،

دادهمرئ / دادهمرکینئ

curd/kɜ:d/n

شیری مهییو

curdle/'kɜ:dl/v

دهمهین، دهپیتته کهره،

دهترشئ

cure/'kjʊə(r)/n - v

۱- چاره، چارهسەر

چاک دهپیتتهوه، چاک دهکاتوره

curfew/'kɜ:fju:/n

۲- دهپاریژئ

۱- ماتوچو قهدهقهکردن

۲- زهنگ

curiosity/'kjʊəri'ɒsəti/n

حهز له قهسان

خۆتئ مهلقورتینهری، لاپرهسهنی

curious/'kjʊəriəs/adj

۱- زانهخواز

۲- سهیر ۲- لاپرهسهن

curl/kɜ:l/n - v

لۆچ دهبن، پوت دهبن،

پوچ دهبن

curly/'kɜ:li/adj

لورول، لۆچ، پوت

current/'kʌrənt/n

کشمش، میوزی رۆمی

currency/'kʌrənsi/n

دراو، پاره

- 6- دوبرئ- دوبریتوره  
 7- (پښ) (لسمه پښ) داندنئ 8- هیلنک دکیشن  
 9- نیشانهی خاچ لسمه سینگی داندنئ  
 10- ناوینته دهکا- تیکه ل دهکا 11- تن دپه پښ  
 12- بهر بهستی دهکا، بهر ننگاری دهکا  
 crossbar/'krɒsbɑ:(r)/n بهر بهست-  
 له میهر  
 cross-examination /,krɒs ɪg,zæmɪ'neɪʃn/n  
 دواندن- قسه ای وهر گرتن  
 cross-examine/n بهیدوینئ-  
 قسه ای وهر دهگرئ  
 cross-eyed/'krɒs aɪd/adj خیل  
 crossing/'krɒsɪŋ/n په پینه وړه- بهر د بهاز  
 cross-legged/,krɒs legd/adj  
 پښ لسمه پښ دانیش توو  
 cross-question/,krɒs kwɛstʃən/v  
 ای دپه پرسئ- پرسینه وړه ای له گه ل دهکا  
 cross-reference/,krɒs 'refrəns/n  
 ناماژده بؤ خویندنه به به شیکه تری هه مان  
 کتیب  
 cross-roads/'krɒsrəʊdz/n  
 په کتر پښی چمنه ریگایه  
 مه فرقه، چوار پښان  
 cross-section/'krɒs sekʃən/n  
 پانه برکه  
 هر بڼه په یو چمنه جوړنکی جیا د نوینئ  
 crossword/'krɒswɜ:d/n مه تنل- هیما  
 crouch/kraʊtʃ/v هاند هکوبئ، کړنؤش دهبا  
 خوی شوږ دهکا توره تا بگاته زوی  
 crow/krəʊ/n له لهره ش- له لهره شکه  
 crow/v دهقوینئ  
 crowd/kraʊd/n هه شامهت- نا پوره-  
 قهره بانفی  
 crowd/v خرد مینه وړه-  
 قهره بانفی دروست دهکان  
 crown/kraʊn/n 1- تاج 2- تۆقه سمر  
 crown/v 3- لوتکه- پوپکه  
 تاج لسمه دهنئ  
 crucial/'kru:ʃl/adj ناخویش- په کلاکوره  
 سمره کی- گوهری  
 crucifixion/,kru:ʃɪ'fɪkʃn/n خاچ  
 له خاچ دهدا  
 crucify/'kru:ʃfaɪ/v خاور- دهست ای تهر او  
 نهوتی خاور  
 crude/kru:d/n توند- تیژ- رقی  
 crude-oil/'kru:ɔɪl/n توندی د لهره قی،  
 سهختی  
 cruise/n گه شتیکی دهری ایس  
 cruise/v دیت و دهچن  
 cruiser/'kru:zə(r)/n راوینر  
 crumb/krʌm/n پارچه نان- کیک  
 crumble/'krʌmbl/v هاند هوره شینئ توره-  
 ورد دهکا/ همره س دینئ  
 crumple/'krʌmbl/v دهقوینئ توره-  
 پینک دینئ توره- دهچن توره ناویه  
 crunch/krʌntʃ/n - v دهکر مینئ،  
 کاتیکه ناخویش  
 crusade/kru:'seɪd/n هیزوشی خاچ  
 په رستان  
 crusader/kru:'seɪdə(r)/n خاچ په رست  
 crush/krʌʃ/n - v 1- هه شامهت  
 2- شهیدایی کانی 3- ده شیلی- دهگوشئ  
 4- سمر کوت دهکا  
 crust/krʌst/n توینکل- توینکلی رقی  
 crutch/krʌtʃ/n شهقره-  
 داری رؤیشتن، داری بڼ همنکل  
 crux/krʌks/n کاکلی بابهت،  
 خالی گوهری  
 cry/kraɪ/n - v 1- هاوار، بانگ  
 2- گریان، کروزانه وړه 3- دهگرین، دهکروزین توره  
 نهینئ، شاره و، لیل  
 cryptic/'kriptɪk/adj کریستان، بلور  
 crystal/'kristl/n

creed/kri:d/n سارايلىك  
 باوەرى، ئايىن  
 creek/kri:k/n جۆگە، جۆگەلە، روبار  
 creep/kri:p/v ۱- بەھىمنى دەخىش-  
 دەجولن ۲- دەلەرزى  
 ۲- گەلا دەردەكا (بەسەر دىواردا يلاودەبىتەوہ)  
 creeper/'kri:pə(r)/n ۱- خىشۇك ۲- لىق دەر  
 creepy/'kri:pi/adj ترسناك - تۇققىنەر  
 cremate/krə'meɪt/v مردو دەسوتىنى  
 cremation/krə'meɪʃn/n سوتماك-  
 سوتاندنى مردو  
 creosote/'kri:əsəʊt/n كرېزۇت  
 crescendo/krə'ʃendəʊ/adj  
 ۱- زياد بوونى پەلىي ۲- بەرزكردەوہى دەنگ  
 crescent/'kresnt/n مانگ- ھەيف  
 cress/kres/n خورەى ئاۋادارى  
 بچوكى گەلاستوز  
 crest/krest/n ۱- پۇيىتەى كەلباب-  
 كەلەشىر ۲- لوتكە- پۇپكە  
 crestfallen/'krestfɔ:lən/adj خەمبار،  
 دلشكاۋ، بزنومىد  
 crevasse/krə'væs/n درزىكى قول  
 لە بەستەلك  
 crevice/'kreɪvɪs/n درز، شەق  
 crew/kru:/n دەستەى فېرۇكەوان، دەرياوان  
 crib/kri:b/n-v ۱- بىشكە، لانكىى مفدان  
 ۲- وەرگىزاتى وشە بەوشە  
 ۲- قوپپە دەكا ۴- ئاخوپ  
 cricket/'krikt/n ۱- سىيسرەكە- كلۇ  
 ۲- يارى كرېكىت  
 crime/kraɪm/n تاوان  
 criminal/'krɪmɪnəl/adj تاوانبار  
 criminology/'krɪmɪ'nɒlədʒi/n  
 تاوانناسى- تاوانزانى  
 crimson/'krɪmzən/adj قورمزى، سورى تىز  
 cringe/krɪndʒ/v يەيك دىتەوہ، بەچۇك دى  
 cripple/'kripl/n - v پەكەوتو، شەل/  
 پەكى دەكەوئ

crisis/'kraɪsɪs/n قەيران، ئارىشە،  
 تەنگۈچەلمە  
 crisp/kri:sp/adj ۱- خاۋ- ئاوپۇش  
 ۲- بوژاۋە ۲- بىزۇ- يەكلاكرەوہ  
 crisscross/'krɪs kros/adj لەسەر شىۋەى  
 ھىلى يەكپ  
 criterion/kraɪ'tɪəriən/n مەرج،  
 بىنچىنە- پىۋانە- پىۋەر  
 critic/'kritɪk/n رەخنەگر،  
 كەم و كورتى دۇزەوەر/ دىياركەر  
 critical/'krɪtɪkl/n ۱- رەخنەبى  
 ۲- تەنگۈزە- ئاخۇش  
 criticism/'krɪtɪsɪzəm/n رەخنە  
 criticize/'krɪtɪsaɪz/v رەخنەدەگرى  
 croak/krɔ:k/n - v قېرەى بۇق  
 قېرەى دى، پىشېبىشى شتى ئاخۇش دەكا  
 crockery/'krɔ:kəri/n دەفەرى گلېنە/  
 قۇزى لە قوپ دروستكراۋ  
 crochet/'krəʊʃeɪ/n - v كارى چىن  
 crocodile/'krɔ:kədəɪl/n تىمساح  
 crook/kru:k/n ۱- خوار- چەماوہ-  
 گۇپال- قۇچان  
 ۲- فېلبار- رېنگر، چەتە  
 crooked/'krʊkɪd/adj ۱- خوار- چەماوہ  
 ۲- بەدخو- ئاشەرىف- ئارىك  
 croon/kru:n/v بەدەنگىكى لاۋاز- ھىدى-  
 گۇزاشى دەلىن  
 crop/krɒp/n ۱- دانەوئە  
 crop/v بەرھەم دىنىن  
 ۲- لەناكاۋ روودەدا  
 ۳- قەلمە كردن- بىرىنى كورت  
 ۴- دەلەوەرئ- دەلەوەرئىن  
 cross/kros/ n - v ۱- نىشانەى  
 (جاران X) يان (كۇ +)  
 ۲- خاچ ۲- تىكەلە- موئوربەكراۋ-  
 دوپرەگ ۴- توپە ۵- دۇ- پىچەوانە

crane/kreɪn/n ۱- گەلەك - قولپىنگ

۲- بەرزكەرەمە - كرېن

۳- مىلى بەرزكەردەمە يان درىزى دەككاتەمە تا

بىيىنى

cranium/'kreɪniəm/n بەشپىكە لە

كەللەسەمرا/مىشك

crank/kræŋk/n ۱- كەرەنكە ۲- ئاۋمەز

نىگەرانى - خۇش - رابواردن -

ئۇتۇمبىل ھەلدەكە، كەرەنكە دەكا

cranny/'kræni/n درىز، شەق

crash/kræʃ/n ۱- بەرىپكە كەتتىن/

شەقنى بەر شەقنى دەكەوى ۲- ئۇتۇمبىل بەرىپكە

دەكەون - دوو ئۇتۇمبىل بەرىپكە دەكەون

خولىكى راھىنان - مەشقى - چىر

crate/kreit/n-v سەندوقى شەحن/

شەحن دەككاتەمە

crater/'kreɪtə(r)/n دەمى يوركان -

دەمى ئاگرېرېزىن

crave/kreɪv/n بەپەرزۇش دەمى،

شەيداي دەمى

craving/'kreɪvɪŋ/n شەھەمە - زۇرۇقى

كردى زايەندى

سوتان بۇ، شەيدا بۇ

crawl/kroʊl/n - v ۱- ھىۋاش جولان -

لەسەر سىنگ خشان

۲- كرۇل - سىنگەمەلە - جۇرىكە لە

مەلەۋانى

۱- لەسەر سىنگ دەخشىن

۲- بەھىۋاشى دەروا

۳- دادەپۇش - حەشامەت پىك دەمىنى

crayon/'kreɪən/n تەباشىرى رەنگاۋرەنگ/

رەنگاۋرەنگ

craze/kreɪz/v شەيت دەمى - تىكەچى

craziness/'kreɪzɪnəs/n شەيتى، گەلخۇبى،

گەجىتى

crazy/'kreɪzi/adj ۱- شەيت، مېنەقەل

۲- شەيدا - عاشق - سوتان

creak/kri:k/n - v جىرە جىرە دەكا/چىرە

creaky/'kri:ki/adj لەرنۇك

cream/kri:m/n - v ۱- سەرتو - سەرنقىشك

۲- رۇن - شقى ۋەك كرېم - ماكياژ

۳- رەنگى زەردى كال

سەرتو لەشیر دەگرى، كەرە لەشیر دروست دەكا

creamy/'kri:mi/adj چەور

creas/kri:s/n - v لۇچ - لۇچى ئىندى -

لۇچ دەمى

چورچ - چورچ دەمى

create/kri'eɪt/v دەخولقىنى - دروست دەكا

creation/kri'eɪʃn/n ئاھاندىن -

داھىنان/خەلق كردن

creative/kri'eɪtɪv/adj داھىنەر

creator/kri'eɪtə(r)/n ئاھەرىدە - داھىنەر،

دروستكار(خو)

creature/'kri:tʃə(r)/n دروستكارو -

گىئانلەبەر

creche/n دايمەنگا، خانەى مىنلانى بىزى،

ھەتتوخانە

credence/'kri:dns/n باۋەپىنكرىدن

credentials/krə'denʃɪz/n بەلگەنامەى

باۋەپىنكرىدن

credibility/'kredə'bɪləti/n

باۋەپىنكرادە - جىن باۋەپى

credible/'kredəbl/adj باۋەپىنكرادە

credit/'kredit/n ۱- چاكە - دان بەچاكەن

۲- ژوانى (پارەدان) ۲- قەرد

۳- لىستى ناۋانى بەشداربوو

۱- بەراست دەزانى/باۋەپى پىن دەكا

۲- دان - زىدەكرىدن

creditable/'kredɪtəbl/adj شاھەن بە

ستائىش

creditor/'kredɪtə(r)/n قەرددەر

credulity/kri'dju:ləti/n زوباوۋەپى كرىدن -

خۇشباۋەپى

سادە، ساۋىلكەپى

credulous/'kredjələs/n خۇشباۋەپى،

## country

county/'kaunti/n

ھەرىم، پارىزگا

coup/ku:/n

ئىزدان، ھەنگاۋىكى

سەركەموتوۋ، كودەتا

couple/'kʌpl/n

ججوت - دوۋان

couple/v

دەبەستىتەۋە - ججوت دەپىن

couplet/'kʌplət/n

دوانە

coupon/'ku:pʊn/n

كۆپۈن

courage/'kʌrɪdʒ/n

ئازابەتتى

courageous/kə'reɪdʒəs/adj

ئازا

courier/'kʊriə(r)/n

پەيامبەر، رابەر

course/ko:s/n

۱- راپەر - رەوت

۲- يۈۈ - روۋگە ۲- كۆپە پان ۴- كۆرسات

۵- ژەم ۶- رىزىئى لە دىۋار ۷- خولۇ

court/ko:t/n

۱- دادگا ۲- كۆپە پانى تىنىس

۳- دەست و پىۋەندى شا

۴- ھەۋش - ھەۋشە

court/v

سەرنجىم راندەككىشەن - پىياۋ ھەلدەدا

courteous/'kɜ:tiəs/adj

خۇشەۋ

خۇشگوفتار، گوفتارخۇش، خۇشەشەرب

courtesy/'kɜ:tsi/n

خۇشەۋىيى -

گوفتارخۇشەۋىيى

courtyard/'kɜ:tjɑ:d/n

ھەۋشە

cousin/'kʌzn/n

ئامۇزا، كچ و كۆپە خال

كچە پەك، كۆپە پەك، پوززا

cover/'kʌvə(r)/n

۱- سەرپۇش -

سەرپا - داپۇش

۲- پاراستن - چاۋدىرى

۳- زەمانەت - داپىن كرىن

۴- چەقۇ و چەنگال

cover/v

۱- دادەپۇش ۲- دەپىرئى (رىگا)

۳- نىشانە دەگىرى ۴- دەشارتەۋە

coverage/'kʌvərɪdʒ/n

داپۇشنى روداۋەكان

covert/'kʌvət/n

شاراۋە

covertly/'kʌvətli/adj

بە پەنھانى،

بە شاراۋەپى، بەندىزى

## cramp

covet/'kʌvət/v

چاۋى بىۋەتە...

covetous/'kʌvətəs/adj

دەلكەرەۋە،

چاۋبې، چاۋچنۇك

cow/kau/n

چىل، مانگا

cowboy/'kaubɔi/n

گاۋان

cowherd/'kaʊhɜ:d/n

گاۋان، مانگاگەن

coward/kauəd/n

تەرسنۇك

cowardice/'kauədɪs/n

تەرسنۇكى

cowardly/adv

تەرسنۇكانە

cower/'kaʊə(r)/v

لەتەرسا خۇيى

پىنگدەمىنىتەۋە

coy/koɪ/adj

شەرمەن

crab/kræb/n

قۇرئانگى دەريا

crack/kræk/n

۱- شەق (لە دىۋان)

۲- دەنگە دەنگ ۲- بۆكسىكى توند

۴- شكانى كەم / شكانى بەشى

۵- دوانى توند - روشكىن، قەسەبەر

crack/v

۱- شەق دەكا / دىزى ئۇ دەكا

۲- دەنگىكى تىز دەكا، دەنگە دەنگىكى

گەرەي ئىدى

cracked/'krækt/adj

بىن ھۇش - بىن مانگا

cracker/n

۱- بىسكوت

۲- ئاگرە يارى - وازى بە ئاگر - چۆرە يارىكە

crackle/'krækl/v

تەقەتەق دەكا

cradle/'kreɪdl/n

لانكە - لانك - بىشكە

cradle/v

رادەژەن - دادەپۇشنى

craft/kra:ft/n

۱- پىشە ۲- بەلەم ۲- فىل

craftsman/'kra:ftsmən/n

خاۋەن پىشە /

پىشەدارى كارامە

crafty/'kra:fti/n

فىلپان

crag/kræg/n

كاشەبەرد، كەۋر

cram/kræm/v

پىردەكا

cramp/kræmp/v

دەمارى ھەلدەستەن -

قۇلىنچ دەكا

دەمارى گورج دەپىن - توند دەكا -

بەيەك دىتەۋە



- corrosion/kə'ɹəʊʒn/n داخوران، ژمنگ مه‌لینان
- corrugated/'kɒrəʒeɪtɪd/adj شه‌پۆلی، پینچاوپینچ
- corrupt/kə'ɹʌpt/adj-v گه‌میو- شینواو- شینوینراو
- ۱- ده‌گه‌نێ ۲- به‌رتیلی دهدا
- corruption/kə'ɹʌpʃn/n خراپه‌کاری- شینواندن/ به‌رتیل دان
- corset/'kɔ:sɪt/n که‌مه‌ریه‌ند
- cosh/kɒʃ/n - v خو‌ترمه- دار/ به‌خو‌ترمه‌ ئه‌ی دهدا- زوونا
- cosmetics/kɒz'metiks/n جوانکاری- که‌ره‌سته‌ی ئارایش- مه‌کیاج
- cosmic/'kɒzmɪk/adj گه‌ردوونی
- cosmonaut/'kɒzmənɔ:t/n رابه‌ری گه‌ردوونی- رابه‌ری که‌ششی ئاسمانی
- cosmopolitan/'kɒzmə'pɒlɪtən/adj دوز له‌ ناوچه‌گه‌ری
- بین‌نیشتمانی- هاو‌نیشتمانی جیهانی
- cost/kɒst/n - v تینچوون- به‌هاتی‌ده‌چن
- costliness/'kɒstlɪməs/n گرانی- گرانبه‌هایی
- costly/adj گران، گرانبه‌ها
- costume/'kɒstjʊm/n پۆشاک، کۆستم
- cosy/'kəʊzi/adj گه‌رم و خو‌ش- فره
- cot/kɒt/n چن‌ی نوستلی مئدال
- cottage/'kɒtɪdʒ/n کۆخ، خانوی
- بچوکی گوند
- cotton/'kɒtn/n ۱- لۆکه‌ ۲- داو
- ۲- قوماشی لۆکه‌ ۴- لۆکه‌ی پزیشکی
- couch/kautʃ/n - v قه‌نه‌فه- چن- ته‌خت (به‌هه‌ندێ وشه‌ی دیار).. دهرده‌بێ
- cough/kɒf/n - v کۆخه- کۆخه‌ده‌کا، ده‌کۆکن
- could/kəd/modal توانی
- council/'kaʊnsəl/n ئه‌نجومه‌ن- دیوان
- councillor/'kaʊnsələ(r)/n ئه‌ندامی ئه‌نجومه‌نی شاره‌وانی
- counsel/'kaʊnsəl/n شورا- راویژ
- counsellor/'kaʊnsələ(r)/n راویژکار
- count/kaʊnt/n - v ۱- ژماردن، ده‌ژمێری ۲- مادده‌یک له‌ مادده‌کانی تاوانبارکردن
- count-down/'kaʊntdaʊn/n داده‌ژمێری داژماردن- له‌سه‌روه‌ به‌ره‌و‌خواره‌وه
- countenance/'kaʊntənəns/n ۱- هه‌می ۲- ته‌دگار ۳- هاندان
- countenance/v هانی دهدا، پالپه‌شتی ده‌کا
- counter/'kaʊntə(r)/n فیشه، به‌دیلی دراو له‌ گه‌مه‌ی قوماز
- میز
- دژ- پینچه‌وانه
- counteract/'kaʊntər'ækt/v به‌ره‌نگاری ده‌کا- به‌ره‌مه‌لستی ده‌کا
- counterfeit/'kaʊntəft/adj - v ده‌شینوینن- ساخته‌ی ده‌کا- ساخته
- counterfoil/'kaʊntəfɔɪl/n کاغه‌زی وهرگرتن
- counterpart/'kaʊntəpɑ:t/n هاوشان، هاوتا، دوژمن- ته‌یار
- counter-productive /'kaʊntə prə'dʌktɪv/adj که‌مه‌که‌ره‌وه‌ی به‌ره‌م
- counter-revolution /'kaʊntə revə'lʊ:ʃn/n دژه‌شۆرش، شۆرشێ چه‌وانه
- countless/'kaʊntləs/adj له‌ژماره‌نه‌هاتوو، بێ‌شومار
- country/'kʌntri/n ۱- نیشتمان
- ۲- لادێ- گوند ۲- زه‌وی
- country house/n خانوی گوندی
- countryside/'kʌntrɪsaɪd/n گوند- لادێ

**copious**/'kəʊpiəs/adj زور، فربه

**copper**/'kɒpə(r)/n ۱- کانزای مس  
۲- رنگی مس ۲- پولیس

**copulate**/'kɒpjuleɪt/v سرچینی دهکا،  
جووت دهبن لهگهل

**copulation**/'kɒpjʊ'leɪʃn/n سرچینی،  
جووت بوون

**copy**/'kɒpi/n لاسایی کردنهوه-  
لهبرگرتنهوه

**copy**/v ۱- ماده بۇ چاپلهردهگرتهوه  
۲- قۆپیه دهکا ۲- رهك خۆی دههینی

**copyright**/'kɒpɪraɪt/n مافی لهچاپدان و بلۆکردنهوه

**coral**/'kɒrəl/n شیلان، شیلانی-  
مهرجان، رنگ مهرجانی

**cord**/'kɔ:d/n ۱- گویس، پت، ژئ  
۲- پتی بپرپه- دهنگهژئ- ژئیهکانی دهنگ

**cordial**/'kɔ:diəl/adj ۱- خۆش دو-  
ناسایی، گهرم ۲- خواردنهوهی یئكحول

**cordon**/'kɔ:dn/n نیتاق- دامینبست-  
چینشت لیتهر

**core**/'kɔ:(r)/n - v ناوک- کاکل/  
کاکل دهردینن

**co-respondent**/'kəʊ rɪ'spɒndənt/n  
هاوبهش لهکاری زینا  
(جووت بوونی ناشهرعی)

**cork**/'kɔ:k/n ۱- مادهی فلین- تهپهدۆر  
۲- لهمپهری تهپهدۆری

**corkscrew**/'kɔ:kskru:/n شوشهکهرهوه

**corn**/'kɔ:n/n ۱- دانوئیله- دان  
۲- گهنهشاهی ۲- پیستی رهق

**corner**/'kɔ:mə(r)/n ۱- گوشه  
۲- ناوچه/شویئ ۲- شاردنهوهی شت بۇ گران

**corner**/v نابلۆقهی دهدا،  
رئی ئی بهرتنگ دهکا

**cornet**/'kɔ:mit/n کهرنا- نامیری موسیقا

**corollary**/'kɔ:rləri/n ناکام، نهنجام

**coronary**/'kɒrənəri/adj - n تاجی-  
تاجانه- خوینهر

**coronation**/'kɒrə'neɪʃn/n تاج لهسهرنان،  
ناهنگی تاج لهسهرنان

**coroner**/'kɒrənə(r)/n فهرمانبهری  
داد له هۆی مردنی

**corporal**/'kɔ:pərəl/adj - n گومانلیکراو دهکۆنیتهوه  
دووخت،  
سهردهسته

**corporation**/'kɔ:pə'reɪʃn/n لاشهیی،  
جهستهیی  
دهسته،

**corps**/'kɔ:(r)/n چهك، دهسته

**corpse**/'kɔ:ps/n لاشه، كهلهش

**corpulent**/'kɒrpjələnt/adj گۆشتن  
قهلهی،

**corpuscle**/'kɔ:pasl/n خبۆكهکانی خوین

**correct**/'kɔ'rekt/adj - v ۱- راست-  
دروست ۲- شیاو- گونچاو  
۱- چادهکاتهوه ۲- سهرکۆنهی دهکا

**correction**/'kɔ'rekʃn/n راست کردنهوه

**correlate**/'kɒrəleɪt/v دهبهستیتهوه

**correlation**/'kɒrə'leɪʃn/n هاوپهيوهندي

**correspond**/'kɒrə'spɒnd/v ۱- رازی دهبن-  
دهگونجئ لهگهل  
۲- به نامه پهيوهندي پئنهکا

**correspondence**/'kɒrə'spɒndəns/n  
نامهگۆپینهوه  
خویندن به نامه

**correspondent**/'kɒrə'spɒndənt/n  
پهيامتیر

**corridor**/'kɒrɪdɔ:(r)/n ناوههيوان، راپهس

**corroborate**/'kɔ:rɒbəreɪt/v پالپشتی دهکا،  
دوپاتی دهکاتهوه

**corrode**/'kɔ:rəʊd/v دادهخۆری،  
ژهنگ مهلدينن

- 1- گونجاوى، لەبار  
2- ھۆكاری ئاسودەيى - حساسنەوہ  
3- ئاودەست
- convenient/kən'vi:niənt/adj  
گونجاو - لەبار
- convent/'kɒnvənt/n  
دیر/ كۆمەلى رەبەن
- convention/kən'venʃn/n  
1- كۆپۈنەوہ - كۆنفرانس  
2- داب - ئەرىت
- conventional/kən'venʃənəl/adj  
نەرىتى - دابى - تەقلىدى  
نەرىتگەرى
- converge/kən'vɜ:dʒ/v  
لەيەك خال  
يەكدەمگرنەوہ
- conversation/'kɒnvə'seɪʃn/n  
گفتوگۇ
- converse/kən'vɜ:s/v  
دەوئ  
گفتوگۇ دەكا
- converse/'kɒnvɜ:s/adj  
دۇ
- conversion/kən'vɜ:ʃn/n  
كۆيىن -  
كۆيان (لەدىن وەرگەران)
- convert/'kɒnvɜ:t/n  
دىن كۆيىن
- convert/kən'vɜ:t/v  
دىنىكى تر  
وەردەگىرئ - دىدىخۇى دەككۆرى
- convertible/kən'vɜ:təbl/adj  
دەكرى بگۆردى  
دەتوانئى بگۆردى
- convex/'kɒnveks/n  
قۇقز
- convey/kən'veɪ/v  
1- ھەلدەگىرئ -  
دەگوازىتەوہ 2- دەگەيەنئ  
3- خاوەندارىتى زەوى وزار لەكەسىكەوہ  
بۆكەسىكى تر دەگوازىتەوہ.
- conveyance/kən'veɪəns/n  
1- گواستەوہ - گەياندن 2- بارەلگەر  
2- بەلگەنامەى گواستەوہى زەوى و زار  
گوازەر -
- conveyor/kən'veɪə(r)/n  
گەيەنەر
- convict/kən'vɪkt/v  
تاوانبارى دەكا  
گوناهبارى دەكا  
تاوانكەى لەسەر دەچەسپىنئ  
گوناهكەى لەسەر ساخ دەكاتەوہ.
- convict/kɒnvɪkt/n  
گوناهبار، ھوكمكار
- conviction/kən'vɪkʃn/n  
1- گوناهباركردن  
2- رازىكردن 2- باوەر
- convince/kən'vɪns/v  
قايلى دەكا  
قەناعەتى پىن دىنئ
- convivial/kən'vɪvɪəl/adj  
قۇشمەچى،  
گالتهچى، پووخۇش
- convoy/'kɒnvɔɪ/n  
كاروانى دەريايى،  
زەمىنى يان ئاسمانى زۇر چاودىرى
- convoy/v  
ياوەرى دەكا، چاودىرى دەكا
- convulse/kən'vʌls/v  
دەمەئى، رادەمچىرئ  
قۇلنجى ھەلدەستى، گزۇ دەيىن
- convulsion/kən'vʌlʃn/n  
گرۇبۇون،  
چوونە ناويەك  
نىگەرانىيەكى توند
- cook/kʊk/v  
لىدەنئ
- cooker/'kʊkə(r)/n  
لىنەر/ئامبىرى  
چىشت لىنان
- cookery/'kʊkəri/n  
ھونەرى چىشت لىنان
- cool/ku:l/adj  
سارد، ساردى، شىن
- coolness/'ku:lɪnəs/n  
ساردبۇنەوہ، ساردى
- co-op/'kəʊp/n  
ھەروەزى -  
كۆمەلى ھەروەزى/ ھاوكارى
- cooperator/kəʊ'ɒpəreɪtə(r)/v  
ھاوكارى دەكا، ھەروەزى دەكا
- cooperation/kəʊ'ɒpə'reɪʃn/n  
ھاوكارى، ھەروەزى
- cooperative/kəʊ'ɒpə'reɪv/adj  
ھاوكار
- cop/kɒp/n - v  
پۇلىس - دەگرى
- cope/kəʊp/v  
دەوەستىتە كارى خۇى  
چارەسەرى كىشەى خۇى پىن دەكرى

continuation/kən'tɪnju'eɪʃn/n

بەردەوامى، بەردەوام بولۇش

continue/kən'tɪnju:v

بەردەوام دەپن لەسەر، بەردەوام دەپن

continuity/kən'tɪnju:əti/n

بەردەوامى

continuous/kən'tɪnuəs/adj

بەردەوام

contorted/adj

چەمازە - بەيەك ھاتۇر

contour/'kɒntʊə(r)/n

ھىلى جىياكەرەھە

contra/pref

دۇ

contraband/'kɒntɹəbænd/n

ياساخ - قەدەغە - قاچاخ

contraception/'kɒntɹə'sepʃn/n

دۇمەندالبۇون

contraceptive/'kɒntɹə'septɪv/adj

رۇگىرى مەندالبۇون

contract/'kɒntɹækt/n

بەردەنگارى - بۇند

contract/kən'tɹækt/v

۱- بەلگىن دەپەستىن

۲- قەرد و مەردەگىرى

۳- دەچىتەھە ناويەك، بچوكتى دەكا

۴- تۈۈشى نەخۇشى دەپن

contraction/kən'tɹæksɪn/n

۱- بچوك بۈۈنەھە - چۈۈنەھە ناويەك

۲- گەرتىۋون

۳- كۈرتكراۋە - كۈرتكردنەھەي (ۈشە)

contradict/'kɒntɹə'dɪkt/v

بەريەرچى دەداتەھە، بەدۇرى دەخاتەھە - لەدۇرى دەپن

contradiction/'kɒntɹə'dɪksɪn/n

دۇرتىتى، ناكۇك بۈۈن - ناتەبابى

contradictory/'kɒntɹə'dɪktəri/adj

دۇ، ناتەبابا، ناكۇك

contralto/kən'tɹæltəʊ/n

كۇنتراالتۇ - دەنگ نزمە (ئافەرتە)

contraption/kən'tɹæpsɪn/n

پىنكەتەي ئامىرى سەير

contrary/'kɒntɹəri/adj

پىچەوانە

۱- دۇ - كەللەپەق - عىناد

contrast/kən'tɹaɪst/v - n

جىياۋازى

دەردەخا - جىياۋازە لە

contribute/kən'tɹɪbjʊt/v

۱- دەپەخشىن

۲- بەشدارى دەكا - رۇلى خۇي دەپىنىن

۳- (بەنۇسەن) بەشدارى دەكا

contribution/'kɒntɹɪ'bju:ʃn/n

بەشدارى، بەشدار

contributory/adj

بەرە، بەشدار

contrite/'kɒntɹaɪt/adj

تۇيەكار، پەشىمان لەدەھە

contrition/kən'tɹɪʃn/n

تۇيە - پەشىمان بۈۈنەھە لە گوناھ

contrive/kən'tɹaɪv/v

دادەھىنىن - دايدەھىنىن

control/kən'tɹəʊl/n - v

۱- كۇنترۇل - ئاراستە

۲- ئامىرى رۇنخەر و زەپت كەردن

۱- رۇكى دەخا ۲- دەست بەسەردا دەگىرى

controversial/'kɒntɹə'vɜ:ʃl/adj

گفتوگۇ مەلگەر

مىشت و مەھەلدەگىرى

controversy/'kɒntɹəvɜ:si/n

مىشتومە

conundrum/kə'nʌndrəm/n

شاراھە، مەتەن

convalesce/'kɒnvə'les/n

بەرەو چاكبۈۈنەھە دەچىن

convalescence/'kɒnvə'lesns/n

چاك بۈۈنەھە

convection/kən'veksɪn/n

مەلگەر - بارگە

convecting/kən'vektɪŋ/n

ئامىرى

convener/kən'veɪnə/v

گەرمەكەردن

convence/kən'veɪns/n

كۇدەپىتەھە، كۇپۈنەھە دەپەستىن

convenience/kən'veɪniəns/n

بەرەو چاكبۈۈنەھە دەچىن

construct/kən'straɪkt/v بىنا دەكا

construction/kən'straɪkʃn/n

۱- دروست كردن، بۇنىيادئان ۲- بىنا

۳- لىكئادئەو، شىرۇقە كردن ۴- بەستئەو

constructive/kən'drʌktrɪv/adj

پتەو، چاك، سودبەخش

consul/'kɒnsəl/n كۇنسىل/ قونسل

consular/'kɒnsjələ(r)/n كۇنسىل/

قونسىلى، ئەوئى كارى قونسىلىيە دەكا

consulate/'kɒnsjələt/n قونسىلىيە/

پايەى قونسىلىياتى

consult/kən'sʌlt/v راوئىز دەكا

consultant/kən'sʌltənt/n راوئىزكار

consultation/'kɒnsəl'teɪʃn/n

راوئىزكارى

consume/kən'sju:m/v بەكار دئىتى؛

لەئاو دەبا

consumer/kən'sju:mə(r)/n

بەرەمەمخۇر- مەمخۇر

consummate/kən'sʌmət/v - adj

تەواو دەكا- تەواو- بىنكىماسى

consummation/'kɒnsə'meɪʃn/n

تەواو كردن- ئەنتجامدان

consumption/kən'sʌmpʃn/n

۱- بەكارهئىنان ۲- سىل

contact/'kɒntækt/n

۱- دەست لىئان- پەيوەندى

۲- ناسىپا ۳- كوئتاكت

contagion/kən'teɪdʒən/n

ئىگرەو- ئىگرەتئەو

contagious/kən'teɪdʒəs/adj

گرەو-

نەخۇشى دەگوازىتەو- گوازەر

contain/kən'teɪn/v - n

تئىدا- دەگرئى- رادەگرئى- لەخۇدەگرئى

container/kən'teɪnə(r)/n دەفر- قاپ

contaminate/kən'tæmɪneɪt/v

پىس دەكا

contamination/kən,tæmɪ'neɪʃn/n

پىس بوون

contemplate/'kɒntəmpleɪt/n - v

۱- تىن فكىرن- دىقەت دان/

تىن دەفكىرنئى- دىقەت دەدا ۲- دەپوئى

contemplation/'kɒntəm'pleɪʃn/n

تىن فكىرن- نىەت- مەبەست

contemporary/kən'tempərəri/adj

ئاوچەرغ- سەر دەسى

contempt/kən'tempt/v - n

رىسوادەكا، شەرەمزار دەكا

رىسوايى- شەرەمزارى- تەمىن كردن

contemptible/kən'temptəbl/adj

هېچ و پوچ، بىن قىمەت

رىسوا، بىن ئاېرو

contend/kən'tend/n

۱- بەرەكائى دەكا

۲- مەشت و مېر دەكا

content/'kɒntent/v

قايل دەبئى-

رازى دەبئى

content/n

ئاوھېرۇك

contented/kən'tentɪd/adj

قايل،

رازى، دئنىيا

contention/kən'tenʃn/n

مەشت و مېر-

ئاكۇكى- بانكاشە

contentment/n

قەناعەت، رازى بوون

contest/kən'test/n - v

بەرەكائى- گەمە-

وازى

۱- مەشت و مېر دەكا- نكۇلى دەكا

۲- پىئىشېرېكى دەكا

context/'kɒntekst/n

دەق، چوارچىو،

دەوئوبەر، رەوش

continent/'kɒntɪnənt/n

كىشور

continental/'kɒntɪ'nentl/adj

كىشورى

contingency/kən'tɪndʒənsi/n

ئاكاوى، لەپەر

شىمەنەئى روئانى دەكرئى

continual/kən'tɪnjuəl/adj

بەر دەوام

conservatory/kən'sɜ:vətəri/n

۱- خانووی شووشه بۇ پروەك

۲- پەیمانگای ھونەری مۇسقا

consider/kən'sɪdə(r)/v

۱- بېردەكاتەرە، تىز دەفكرى

۲- وا دادەنن، وا حساب دەكا، رەچار دەكا

۳- حسابى بۇ دەكا، لە زەنى خۇى دادەنن

considerable/kən'sɪdərəbl/adj

زۇر، گەرە، رەچاروكرار

considerably/kən'sɪdərəbli/adv

بەزۇدى، زۇر

considerate/kən'sɪdərət/adj

بەھەست

consideration/kən'sɪdə'reɪʃn/n

۱- گرنكى دان ۲- بەھەست

۳- پاداشت، بزاردن

consign/kən'saɪn/v

دەنيزى

consignment/kən'saɪnmənt/n

ناردن/ بار

consist/kən'sɪst/v

پىكىدى لە

consistency/kən'sɪstənsi/n

چېرى، يەكگرتووىى

consistent/kən'sɪstənt/adj

گونجاو،

شياو

consolation/kənsə'leɪʃn/n

دلدانەرە،

دلنەوايدى كردن

console/kən'səul/v

دئىدەداتەرە،

سەرەخۇشى ائىدەكا

console/'kənsəul/n

خيزانەى رادىيۇ-

كەوانەى تاقچكە

consolidate/kən'sɒlɪdeɪt/v

دەچەسپىنن، پالپشتى دەكا

consonant/'kɒnsənənt/n

نەبزوئىن

consort/'kɒnsɔ:t/n

ھاوئىف، ژن- مېرد،

مېر و پاشا

consort/kən'sɔ:t/v

ياوهرى دەكا،

لەگەلى دەژى

conspicuous/kən'spɪkjʊəs/adj

دیار، روون، بەرچارو

conspiracy/kən'spɪrəsi/n

پىلان

conspirator/kən'spɪrətə(r)/n

پىلانگىز

conspire/kən'spaɪə(r)/v

پىلان دەگىزى،

ھاوكرارى- دوژمن- دەكا

constable/'kɒnstəbl/n

پۇلىس،

نەقسەرى پۇلىس

constabulary/kən'stæbjələri/n

ھىزى پۇلىس

constancy/'kɒnstənsi/n

نەگۇبان-

وەك خۇى- وەقايى- وەقادارى

constant/'kɒnstənt/adj

نەگۇر/

بەوہفا- بەردەوام

constantly/'kɒnstəntli/adv

بەبەردەوامى- ھەمیشە

constellation/'kɒnstə'leɪʃn/n

بورجى ناسمانى/ كۇمەلنى نەستىرە

consternation/'kɒnstə'neɪʃn/n

تۇقاندىن، ترس

constipated/'kɒnstɪpeɪtɪd/adj

قەبز بوو

constipation/'kɒnstɪ'peɪʃn/n

قەبزى

consistency/kən'sɪstɪjʊənsi/n

ناوہندى ھەلبىزاردن

مەلپەندى ھەلبىزاردن

constitute/'kɒnstɪtju:t/v

۱- پىكدەھىنن- دروست دەكا

۲- ديار دەكا

constitution/'kɒnstɪ'tju:ʃn/n

۱- دەستورى حكومت ۲- بونىاد

constitutional/'kɒnstɪ'tju:ʃənl/adj

دەستورى، بونىيادى

constrain/kən'streɪn/v

ناچارى دەكا

constraint/kən'streɪnt/n

ناچار كردن- زۇرئى كردن

constrict/kən'strɪkt/v

تەنگەبەرى-

تەنگى دەكا، گرىژى دەكا

|                                   |  |                                |  |
|-----------------------------------|--|--------------------------------|--|
| congestion/kən'dʒestʃən/n         | جەنجال داخران، قەرەبالغى، حەشامەت، ئاپۇرە                                  | conquer/'kɒŋkə(r)/v            | پەسپۇر لە چەشتەن دەپاتەتەرە، دەبەزىنىن، دەشكىنىن |
| congratulate/kən'grætʃuleɪt/v     | پىرۇزىيە دەكا  | conqueror/'kɒŋkərə(r)/n        | بىرەرە، شكىنىس، سەرکەرتۇ، ولانگر                 |
| congratulation/kən'grætʃu'leɪʃn/n | پىرۇزىيە   | conquest/'kɒŋkwɛst/n           | ولانگىرى، سەرکەرتەن                              |
| congregate/'kɒŋgrɪgeɪt/v          | كۆدەكەتەرە، خىدەكەتەرە   | conscience/'kɒŋʃəns/n          | ويزدان   |
| congregation/'kɒŋgrɪ'geɪʃn/n      | كۆمەل، حەشامەت   | conscientious/'kɒŋʃi'ɛnʃəs/adj | بەويژدان   |
| congregational/'kɒŋgrɪ'geɪʃnl/adj | بەكۆمەل  | conscious/'kɒŋʃəs/adj          | ورىا، وشيار، بەئانگا                             |
| congress/'kɒŋgres/n               | كۆنگرىس، كۆنفرانس، ئەنجومەن  | consciousness/'kɒŋʃənsəs/n     | وشيارى، بەئانگايى                                |
| Congress/n                        | كۆنگرىسى ئەمرىكى   | conscrip't/kən'skript/v        | دەيگىرى، بۇ سەريازى، سەريازى پىن دەكا            |
| conical/'kɒnikl/adj               | قوچكى  | conscription/kən'skriptsjən/n  | سەريازگىرى زۇرەملى                               |
| conjecture/kən'dʒektʃə(r)/n       | خەملىدىن، قىرساندىن  | consecrate/'kɒnsɪkreɪt/v       | ۱- تەرخان دەكا- پىرۇزى دەكا                      |
| conjecture/v                      | دەخەملىنىن، دەقرسىنىن  | consecutive/kən'sekjətɪv/adj   | لەدوای يەك، ئايندە، پاش ھاتوو                    |
| conjugal/'kɒndʒəgl/adj            | لەبارەى ئىن  | consent/kən'sent/n             | رازى بوون، قایل بوون/ قایل دەپىن                 |
| conjugate/'kɒndʒəgeɪt/v           | ويزىدەيتى/ پەيوەندى ھاوسەرنىتى/ سىكىسى                                     | consent/v                      |  |
| conjugation/'kɒndʒu'geɪʃn/n       | رۇئانى فرمان رۇئان/ رىزمان   | consequence/'kɒnsɪkwəns/n      | ۱- ئانگام- ئەنجام ۲- گىرنگى ۲- گىرنگ             |
| conjunction/kən'dʒʌŋkʃn/n         | ۱- يەكىتى ۲- پەيوەندى/ پىتى بەستەنەرە                                      | consequent/'kɒnsɪkwənt/adj     | لەئانگام پەيدابوو، ھەلقۇلو- سەرچاوەگرتوو         |
| conjure/'kɒndʒə(r)/n              | جادوگىرى-  | consequently/'kɒnsɪkwəntli/adv | لەئانگامى، بۇيە، لەئەنجام                        |
| conjure/v                         | جادو دەكا، نوشتە دەكا  | conservation/'kɒnsə'veɪʃn/n    | پاراستن  |
| conjure up/v                      | بانگى دەكا، داواى دەكا   | conservative/kən'sɜ:vətɪv/adj  | ۱- وريا، خۇپارزىن، بەئانگا ۲- پارتى پارىژگاران   |
| connect/kə'nekt/v                 | دەبەستىتەرە  |                                |  |
| connection/kə'nekʃn/n             | ۱- بەستەنەرە ۲- پەيوەندى/ بەستەنەوى زىرى ۳- ھۇكارى گواستەنەرە ۴- خىزمايەتى |                                |  |
| connoisseur/'kɒnə'sɜ:(r)/n        | شارمزا   |                                |  |

condole/kən'dəʊl/v دلی دەدا تەو

دڵنەوایی دەکا، سەرەخۆشی ئی دەکا

condolence/kən'dəʊləns/n

سەرەخۆش کردن، پرسە، تازیه

condone/kən'dəʊn/n - ئی بوردن؛

۷

ئی بوردن

conduct/'kɒndʌkt/n

-۱ رهفتار

-۲ بەرپۆوه بردن

-۳ سەرکردایه تی، رابرایه تی، رینیشاندەری

conduct/kən'dʌkt/v -۱ رهفتار دەکا،

هەلس و کەوت دەکا

-۲ بەرپۆوه دەبا، رانەپهڕینی

-۳ ناراسته دەکا -۴ سەرکردایه تی دەکا

conductor/kən'dʌktə(r)/n

-۱ پلێت بر -۲ سەرۆکی تیپی موسیقا

-۳ گەیه نەر - گوازەر

cone/kəʊn/n قوچەك - شێوه قوچەكی /

گۆزه / سنوهر

confectioner/kən'fekʃnə(r)/n

حەلووچی

confectionery/kən'fekʃənəri/n

شیرنەمەنی - دوکانی حەلوو

confederacy/kən'fedərəsi/n

هاوپهیمانی / په شدار

confederate/kən'fedərət/adj

هاوپهیمان / په شدار

confer/kənəfɜ:(r)/v دەپه خشی - رین دەدا

conference/'kɒnfərəns/n کۆنفرانس

confess/kən'fes/n دان دەنی - رانەگەیه نی

confession/kən'feʃn/n دانان

confetti/kən'feti/n پارچه کاغەزی

پهنگا و پهنگ

confide/kən'faɪd/v نەینی لا دەدرکینی

confidence/'kɒnfɪdəns/n -۱ باوەری

-۲ نەینی -۳ باوەرپه خۆبوون

confident/'kɒnfɪdənt/adj دلتیا، باوەر

confidential/'kɒnfɪ'denʃl/adj بەخۆ

نەینی،

تایه تی

confine/kən'faɪn/v -۱ بەرتەنگ دەکا،

دیاردەکا -۲ زیندانی دەکا

confinement/kən'faɪnmənt/n زیندان

confirm/kən'fɜ:m/v -۱ پالپشت دەکا،

دو پات دەکا -۲ دەچەسپینی

confirmation/'kɒnfə'meɪʃn/n

دو پات کردن

confiscate/'kɒnfɪskeɪt/v دەست

بەسەردا دەگرئ

confiscation/'kɒnfɪ'skeɪʃn/n

دەست بەسەردا گرتن

conflict/'kɒnflɪkt/n بەریه کەوتن -

مەملانی

conflict/v بەریه کەوهی

ناسازی، مەملانی دەکا ئەگەل

conform/kən'fɔ:m/v دەسازئ ئەگەل

conformity/kən'fɔ:məti/n سازان -

گونجان

confound/kən'faʊnd/v

-۱ هەراسانی دەکا، تێک دەچن

-۲ نەفرەتی ئی دەکا -۳ دەشکن

confront/kən'frʌnt/v بەرەنگاری دەبن،

رووبه رووی دەبن

confrontation/'kɒnfrʌn'teɪʃn/n

رووبه رووبوونەوه

confuse/kən'fju:z/v دەشبوینی، دەشبوئ

confusion/kən'fju:ʒn/n ئی تێک چوون،

سەرئالۆز بوون

congeal/kən'dʒi:l/n - v

مەیین -

دەمەیین، رەق دەبن

congenial/kən'dʒi:niəl/adj

ئیسک سووک / بەدل، هاوگنۆل

congested/kən'dʒestrd/adj قەربالغ -



concave/kən'keɪv/adj قوپا/رووچال

پېن دېئىتى، (په يمان) دەپەستې

conceal/kən'si:l/v دەشارىتەره،

۲- بەدەست دېئىتى - بۇي دەردەكەوئى-

حەشاردەدا، مەلەس دەدا

دەگاتە

concealment/kən'si:lɪmənt/n

conclusion/kən'kluzjən/n ئاكام،

شاردەنەو

كۆتايى، كورتە، بەستىنى(په يمان)

concede/kən'si:d/v مل كەچ دەكا،

conclusive/kən'klusiv/adj

په كلاكەرەو، كۆتايى

واز دەھىئىتى، سەردەنوئىتى

conceit/kən'si:t/n لەخۇبايى، بېوون،

concoct/kən'kɒkt/n - v

دامىئان،

كەيف بەخۇھاتەن

دروست كەردن - دادەھىئىتى

conceited/kən'si:tɪd/adj لەخۇبايى -

concord/'kɒŋkɔ:d/n

رېكەوت - ئاشتەوويى

بەفېز

۱- دالغە لى دەدا -

concrete/'kɒŋkri:t/adj - v

چېمەنتۇ

conceive/kən'si:v/v

واقىيى - بەرجەستە - كۆنكرىت دەكا

رادەھىئىتى ۲- سكى پە دەپى

concentrate/'kɒnsntreɪt/v

concur/kən'kɜ:(r)/v

دەگونجى لەگەن/ دەسازى

چەق بەندى دەكا لەسەر، زەنى كۆدەكاتەو

concentration/'kɒnsn'treɪʃn/n

concussion/kən'kʌʃjən/n

لەرزىن - ھەزان

جەخت كەردن، حەشامەتى سەربازى

concept/'kɒnsɛpt/n

condemn/kən'dɛm/v

۱- زىندانى دەكا -

۱- گرتن -

حوكمى بەسەردا دەدا - رىسواي دەكا /

نىگەرانى ۲- كار - پەيوەست

concern/kən'sɜ:n/n - v

condemnation/'kɒndɛm'neɪʃn/n

گوناهبار كەردن

۳- نىگەران دەپى

۴- خۇش دەوئى - پەيوەستى دەپى

concerning/kən'sɜ:nɪŋ/n

condensation/'kɒndɛn'seɪʃn/n

خەستى - پەتى - چېرى - شى

پەيوەست بە،

دەربارەي

concert/'kɒnsət/n

condense/kən'dɛns/v

۱- كورت دەكاتەو

۱- ئاھەنگى مۇسىقا

۲- سازان - گونجان

concerto/kən'tʃɜ:təʊ/n

condescend/'kɒndɪ'sɛnd/n

۲- خەستى دەكاتەو

۱- ئاھەنگى مۇسىقا

concession/kən'sɛʃjən/n

۱- واز دەھىئىتى

۱- ئاھەنگى مۇسىقا

conciliatory/kən'sɪliətəri/adj

۱- دەست بەردارى دەپى، كەنوش دەبا

۱- ئاھەنگى مۇسىقا

concise/kən'saɪs/adj

condescension/'kɒndɪ'sɛnʃən/n

۱- واز ھىئان - دەست ھەلگرتن

۱- پوختە

conclude/kən'klud/v

۱- بەھارات

۱- كۆتايى

۱- رەوش - بار

۲- بارودۇخ ۲- مەرج

۱- مەرجى

complain/kəm'pleɪn/v سکاڻا ڊهڪا

complaint/kəm'pleɪnt/n ۱- سکاڻا

پروٽيسٽ ۲- نه خوشي - ڪيماسي

complement/'kɒmplɪmənt/n

۱- ته واکوهر

۲- گوزاره (ريزمان) ته واکوهر

complete/kəm'pli:t/v ته واکوهر - ڊهڪا

completion/kəm'pli:ʃn/n ته واکوهر ڏيڻ

complex/'kɒmpleks/adj ٺالوڙ -

ليڪڊراو - ڪو مهنگا

گريءَ ڊيرووني

complexion/kəm'plekʃn/n پيٽ،

روخسار

complexity/kəm'pleksəti/n ٺالوڙي

compliance/kəm'plaɪəns/n گوي پرايه ٿي

complicate/'kɒmplikeɪt/v ٺالوڙ ڊهڪا،

ڊڙواره ڊهڪا، گران ڊهڪا

complication/'kɒmplɪ'keɪʃn/n

ٺالوڙي، زباني زيڏه

compliment/'kɒmplɪmənt/n

ستايش، پيا ه لڏان

complimentary/'kɒmplɪ'mentri/adj

ستايشڪار، پيا ه لڏهر، خوراڪي

comply/kəm'plaɪ/v به پيرو هات،

پيگري ڊهڪا، گوي پرايه ٿي ڊهڪا

compose/kəm'pəʊz/n رهگه، بهش

compose/v ۱- پيگهه ڏيڻ - پيگهه ڏيڻ

۲- ڏانهه ڏيڻ - ريگهه ڏيڻ - ڊههون ڏيڻ

۳- تايپ ڊهڪا - چاپ ڊهڪا

۴- ته داره ڊهڪا - ريگهه ڊهڪا

composed/kəm'pəʊzd/adj ڄوگرل ڄوگرل

composer/kəm'pəʊzə(r)/n

ٺاوان ڏانهه - موسيقي ڏانهه

composition/'kɒmpə'ziʃn/n

۱- پيگهه ڏيڻ ۲- ڏانهه ڏيڻ

۳- هونسي ڏانهه موسيقي

۴- چاپ ڏيڻ - چاپگهه

composure/kəm'pəʊzə(r)/n

هيمن - هوگري

compound/'kɒmpaʊnd/n - adj - v

۱- ٽيڪه ڊهڪا ۲- يهڪلا ڊهڪا ته واه

۱- ليڪڊراو ۲- ٽيڪه ٿي - ٺاويته

comprehend/'kɒmpri'hend/v

۱- ٿي ڊهڪا ۲- ڊهگريته واه

comprehensible

/'kɒmpri'hensəbl/adj

ٿي گهيشٽي ٺاسانه، ڊهڪ پي ڊهڪري

comprehension/'kɒmpri'henʃn/n

ڊهڪ پي ڏيڻ

ٿي گهيشٽي، وهگر ٿي

comprehensive/'kɒmpri'hensiv/adj

سهرا پايگري، هه مه لايه، گشٽگري

compress/kəm'pres/v - n

ڊهڪا ته سهر

پالهه پسته ٿي ڊهڪا ته سهر، ڊهه پسته ٿي

گوشار، پالهه پسته، پهستان

compression/kəm'preʃn/n

گوشار، ليڪڊان

comprise/kəm'praɪz/v ڊهگريته واه،

پيگهه ڏيڻ

compromise/'kɒmprəmaɪz/n

سازش ڏيڻ

compulsion/kəm'pʌlʃn/n

ٺاچار ڏيڻ

compulsive/kəm'pʌlsiv/adj

ٺاچار - زورهه ٿي، خورتي

compulsory/kəm'pʌlsəri/adj

ٺاچار، زورهه ٿي

computer/kəm'pjʊ:tə(r)/n

ڪو مپيوٽر

comrade/'kɒmreɪd/n

هاو پي، هه ٺال،

يا وهر، برادر

con/kɒn/v

۱- ڊهه ڊهڪا ته واه

۲- گزي ڊهڪا، فيل ڊهڪا ۳- به ڏل فير ڊهڪا

pros and cons

چاڪه و خراپه

فارگۇن

۱- (بىر يول) ئالوگۇر دەكا

۲- پەيوەندى دەكا يە

communication/kə'mju:ni'keɪʃn/n

۱- ئالوگۇر كىردى زانىيارى

۲- پەيام ۲- گە ياندن

communion/kə'mju:niən/n

۱- ھاۋىيەشى كىردن

۲- گروپپىكى دىنىي كە ھەمان باۋەربان ھەبىن

communism/'kɒmjunizəm/n

كۆمۇنىزم- شىۋىيەت

communist/'kɒmjənɪst/adj

شىۋىيە- ئەندامى پارتى شىۋىيە

community/kə'mju:nəti/n

كۆمەنگا،

كۆمەلە

كۆمەلە ئىتودەولەتى- جالبە- رەۋەند

commute/kə'mju:t/v

دەگۇپى- سووك دەكا

commuter/n

دائىشتىۋى دەۋرۋىيەر رۇژانە

بەرەۋ ئاۋەندى شار دەچى

compact/kəm'pækt/adj - n

چىپ، پتەۋ /

پەيمان / قوتوى پۇدەرە

companion/kəm'pæniən/n

ياۋەر،

ھاۋپى

companionship/kəm'pæniənʃɪp/n

ياۋەرى، ھاۋپى

company/'kʌmpəni/n

۱- ھاۋپى

ياۋەرى ۲- كۆمەلە

۳- كۇمپانىيا ۴- يەكەى سەربازى

comparable/'kɒmpərəbl/adj

ھاۋشىۋە- بەراۋردىكاراۋ

comparative/kəm'pærətɪv/adj

بەراۋرد، رۇژەبى

compare/kəm'peə(r)/v

بەراۋردى دەكا

comparison/kəm'pærɪsn/n

بەراۋرد / بەراۋردىكارى

compartment/kəm'pɑ:tmənt/n

فارگۇنى شەمەندەفەر، ژورۇكە

compass/'kʌmpəs/n

۱- قىيەلەنوما

۲- پەرگال ۲- ئاست

compassion/kəm'pæʃn/n

رەھمەت، بەزەبى، خۇشەۋىستى

compassionate/kəm'pæʃənət/adj

مىھرىبان، بەبەزەبى

compatibility/kəm'pætə'bɪləti/n

ساۋان، گونجان

compatible/kəm'pætəbl/adj

گونجاۋ، لەبار

compatriot/kəm'pætriət/n

ھاۋنىشتىمانى

compel/kəm'pel/v

ناچارى دەكا،

زۇرى ئى دەكا كە

compensate/'kɒmpensət/v

قەرەبۋى دەكا، دەپۇتۇرى

compensation/'kɒmpen'seɪʃn/n

قەرەبۋو كىردن، بۇرادن

compeere/kəm'peə(r)/n

ئاھەنگىپ- يىزۇەر-

بەرنامە پىشكەش دەكا

compete/kəm'pi:t/v

پىشپىرىكى دەكا

competence/'kɒmpɪtəns/n

توانىست

competent/'kɒmpɪtənt/adj

بەتوانا،

بەكارامە

competition/'kɒmpə'tɪʃn/n

پىشپىرىكى

competitor/kəm'pɛtɪtə(r)/n

پىشپىرىكى كار

compile/kəm'paɪl/v

دەپۇلتىنى،

رىك دەخا- كۇدەكاتەرە

complacency/kəm'pleɪnsɪ/n

كەمتەر خەمى- لەخۇبازى

complacent/kəm'pleɪsnt/adj

لەخۇبازى

خۇپەسەند- كەيف بەخۇھاتو

- دوست دهگړی به سمر / گل دوداته وه، سهریازی  
 ناکا، داگر دهکا
- commandment/kə'mɑ:ndmənt/n  
 فرمان - راسپارده، وصیعت
- commemorate/kə'meməreit/v  
 زیندووکرده وهی یادی دهکا /  
 شاهنگ دهگړی به یادی
- commemorative/kə'memərətɪv/adj  
 یادگاری
- commence/kə'mens/v  
 دوست پښ دهکا،  
 دوست دهکا
- commencement/kə'mensmənt/n  
 دوست پښ کردن - برایی
- commend/kə'mend/v  
 پښیدا هاندولن،  
 ستایشی دهکا
- commendable/kə'mendəbl/adj  
 ستایش هاندگرئ - شایستی ستایشه
- commendation/kə'men'deɪʃn/n  
 چاکه
- comment/'kɒment/n - v  
 لیدوان - تن بیستی  
 ددوی له سمر، رافه دهکا، تی بیستی دودا له سمر
- commentary/'kɒməntəri/n  
 لیدوان - رافه کردن
- commentator/'kɒmentətə(r)/n  
 دوانبیز - رافه کمر
- commerce/'kɒmɜ:s/n  
 بازرگانی -  
 کړین و فروشتن
- commercial/kə'mɜ:ʃl/adj  
 بازرگانینی
- commercialism/kə'mɜ:ʃlɪzəm/n  
 جهخت له سمر قازانچ  
 کاری بازرگانی
- commiserate/kə'mɪzəreit/v  
 دلی دوداته وه، دلخواهی دهکا
- commission/kə'mɪʃn/n - v  
 ۱- پښ سپاردن - شرک  
 ۲- لیژنه ی لیکولینه وه  
 ۳- ده لالی - پاره وهگرتن
- ۴- فرمان - دسه لات  
 ۱- راده سپړی ۲- پلهی... پښ دده خشی  
 ۲- ناماده دهکا
- commissionaire/kə'mɪʃəneɪ(r)/n  
 دمرگه وان
- commissioner/kə'mɪʃənə(r)/n  
 کومیساری - مندوب
- commit/kə'mɪt/v  
 ۱- دده نښ  
 ۲- (تاوان) دهکا ۲- به نمرکی خوی دده زانی  
 ۴- دده دا به دادگا
- committee/kə'mɪtɪ/n  
 لیژنه
- commodity/kə'mɒdətɪ/n  
 کهنوپهل
- common/'kɒmən/n  
 ۱- هاو بهش
- the common market  
 بازارپی
- common sense  
 نوروی هاو بهش
- the common people  
 ۲- ناسایی - باو  
 هستی گشتی
- House of Commons  
 رهش و روت  
 خهلکی عوام - ره مکی  
 نه نجومینی
- ۲- زوی گشتی - هموان، مشاعت
- commonplace/'kɒmənpleɪs/adj  
 ناسایی، پښ بها
- commonwealth/'kɒmənwelθ/n  
 کومن ویلس  
 په یوه ندی که لانی بریتانی
- commotion/kə'məʊʃn/n  
 هراو هوریا -  
 ناژاوه - گیره شیوینی
- communal/'kɒmjənəl/adj  
 هاو بهش -  
 هرهوه نزی
- commune/'kɒmjʊ:n/n  
 ژیانی هاو بهشی -  
 پیکه وه ژیانی وه که یهکی له نمرک و ماف
- commune/kə'mju:n/v  
 دده ژی له گهل،  
 هاوسوزه - هسته - له گهل
- communicate/kə'mju:nɪkeɪt/v

|                            |  |                          |  |
|----------------------------|--|--------------------------|--|
| colonel/'kɔ:lɪn/n          | سەرھەنگ - کۆلۆنیل  | come/kʌm/v               | کرداری سوتان   |
| colonial/kə'ləʊniəl/adj    | داگیرکراو - نیشته‌جێ - کۆلۆنیال                                  | come on/v                | 1- دیت - ده‌گات<br>2- روودا - دەبیته‌هۆی 2- سەرپه‌لنده‌دا<br>4- دەدۆزیته‌وه 5- ده‌که‌وێته‌ نیوان |
| colonism/'kəʊlənɪzəm/n     | داگیرکاری  | come round/v             | ده‌ی بابرۆین   |
| colonist/'kɒlənist/adj     | داگیرکار   | come back/v              | ده‌خوایته‌وه   |
| colonize/'kɒlənaɪz/v       | داگیرده‌کا   | come down/v              | ده‌که‌پێته‌وه بۆ   |
| colony/'kɒləni/n           | کۆلۆنی، داگیرکراو - نیشته‌جێ                                     | comedian/kə'mi:diən/n    | هه‌ره‌س، دیته‌ خواری، گالته‌بان  |
|                            | جالییه - په‌وه‌ند - شوینی هه‌نگ و میزوله                         | comedy/'kɒmədi/n         | کۆمیدی   |
| colossal/adj               | که‌ته‌/مه‌زن - زه‌به‌لاح   | comer/'kʌmə(r)/n         | هاتوو  |
| colour/'kʌlə(r)/n          | رەنگ   | comet/'kɒmɪt/n           | ئه‌ستێرە‌ی ره‌وه‌ن‌ده‌دار، ئه‌ستێرە‌ی کلک‌دار  |
| colour/v                   | 1- ره‌نگ ده‌کا<br>2- ده‌گۆڕی - ده‌شویوین                         | comfort/'kʌmfət/n - v    | دڵدانه‌وه، دڵنه‌وایی، چه‌وانه‌وه   |
| colour blind/n             | ره‌نگ کویری  | comfortable/'kʌmfəbl/adj | 1- چه‌واره<br>2- ئاسوده‌به‌خش 2- ئاسوده - به‌خته‌وه‌ر  |
|                            | توشی نه‌خۆشی ره‌نگ نه‌دیتن بووه                                  | comic/'kɒmɪk/adj         | 1- گالته‌جی - گالته‌یی<br>2- گۆڤاری کۆمیدی وینه‌دار بۆ مندالان                                   |
| coloured/'kʌləd/n          | په‌نگا‌وره‌نگ  | comical/'kɒmɪkl/adj      | پێکه‌نه‌یه‌ن، گالته‌یی   |
| colouring/n                | په‌نگ کردن   | comma/'kɒmə/n            | وێرگۆل   |
| colourless/adj             | بێ‌په‌نگ   | inverted commas          | هێمای وه‌رگرتنی ده‌قیق   |
| colt/kəʊlt/n               | جوانوو - چه‌ک  | command/kə'mænd/n - v    | 1- فه‌رمان - 2- ده‌سه‌لات  |
| column/'kɒləm/n            | 1- کۆله‌گه<br>2- بې‌رپه‌ 2- گۆشه‌ له‌ پۆژنامه                    |                          | 2- فه‌رمان ده‌دا   |
| fifth column/n             | تابوری پێنجه‌م   |                          | 4- ده‌ست ده‌گۆڕی به‌سه‌ر - سه‌رکردایه‌تی ده‌کا   |
| coma/'kəʊmə/n              | له‌هۆشخۆچوون؟ بورانه‌وه  | commander/kə'mændə(r)/n  | فه‌رمانده، فه‌رماندار  |
| comb/kəʊm/n - v            | 1- شانە‌ی پرچ<br>2- پۆپینه‌ی که‌له‌شێر                           |                          | فه‌رمانده‌ی کشتی فه‌رمانداری گشتی  |
|                            | شانه‌ده‌کا / دادین - پرچ   |                          |  |
| combat/'kɒmbæt/n - v       | شه‌ر - تیکۆشان، خه‌بات   |                          |  |
|                            | شه‌ر ده‌کا، تێده‌کوشتن   |                          |  |
| combatant/'kɒmbətənt/n     | شه‌رکه‌ر   |                          |  |
| combination/,kɒmbɪ'neɪʃn/n | 1- یه‌کیتی<br>2- ژمارە‌ی نه‌ینی بۆ کردنه‌وه‌ی..<br>3- به‌ستنه‌وه |                          |  |
| combine/kəm'baɪn/v         | ده‌به‌ستیته‌وه - کۆده‌کاته‌وه - تێکه‌ل ده‌کا                     |                          |  |
| combustion/kəm'bʌstʃən/n   |  |                          |  |



## coal

- coal/kəʊl/n رهژوو، خەلۆز
- coal-cellar/'kəʊlselə(r)/n رهژودان-خەلۆزدان
- coaltar/n قەتراشی رهژوو
- coalesce/'kəʊsələs/n - v ئاویتە دەبن- ئاویتە بیون- تیکەن بیون
- coalition/'kəʊsəlɪʃn/n ھاوبەش، ھاوکاری
- coarse/kɔ:s/adj رەق-زەر، گرز
- coarseness/n رەقی-زیری، گوزی
- coast/kəʊst/n کەنار، لیوار، رۆخ
- coast/v ۱- لەکەناری دەریا مەلە دەکا  
۲- گەشت دەکا بەبێ بەکارهێنانی هینز پاییسکل)
- coastal/adj کەناری
- coat/kəʊt/n - v ۱- چاکەت  
۲- خوری- مووی گیانەوهر
- ۳- بەرگ- پۆشەرە بەر دەکا، دادەپۆشی
- coated/adj رووپۆشراو
- coatee/n قاپۆتی کورت
- coating/n رووپۆشین
- coax/kəʊks/v ماستاویچەتی دەکا، قوزکێشی دەکا
- cobalt/'kəʊbɔ:lt/n کانزای کۆبالت
- cobber/'kɒbə(r)/n ھاوپی
- cobble/'kɒbl/v پیلۆ چاک دەکاتەوه، پینەنۆزی دەکا
- cobbler/'kɒblə(r)/n پینەنۆز، پینەچی، پیلۆچاکەر
- cobra/'kəʊbrə/n ماری کۆبرا
- cobweb/'kɒbweb/n مانی جالجالۆکە، تۆپی جالجالۆکە
- cocaine/kəʊ'keɪn/n کۆکایین
- cocacola/n کۆکاکۆلا
- cock/kɒk/n ۱- کەباب، کەلەشین، نیرە یانئەندە  
۲- بالووع- شیرە
- cock/v بانگ دەدا، دەقیقینن

## coffee

- cock crow/n کاتی خویندنی کەلەشین
- cockeyed/'kɒk aɪd/adj خیل/دەردە
- cockney/'kɒkni/n شینۆی ناخاوتنی
- cockpit/'kɒkpi:t/n خەلکی ئەندەن
- cockpit/'kɒkpi:t/n ژووری کاپتەن- لێخوپی فرۆکە
- cockroach/'kɒkrəʊtʃ/n گۆرەپاشی جەنگ، گۆرەپاشی کەلەشین، شەرە کەلەشین
- cockroach/'kɒkrəʊtʃ/n سیسرکە، سیسرک
- cocktail/'kɒkteɪl/n کۆکتیل- تیکەلی چەند خواردنەوهریەک
- چەند بڕگەیک لە بەرنامەیک، هەمەپەنگ، پەنگاوپەنگ
- cocoa/'kəʊkəʊ/n کاکاو
- coconut/'kəʊkənʌt/n گوژی هیندی
- cocoon/'kəʊkʊn/n قۆزاخە:
- بەرگی بۆ پاراستن بەکار دێی داوی وەک ئاوریشم وایە
- cod/kɒd/n ماسی گەورە ی دەریا
- coddle/'kɒdl/v دەبیلاوینن/دەکولینن
- code/dəʊd/n هێما، کۆمەڵی دەستور، کۆد
- سیستەمی ھاوچۆ
- code word/n هێمای نەینی، کللی کردنەوهری نەینی
- codify/'kəʊdɪfaɪ/v پاساوی دادەنن، تۆمار دەکا
- چەند یاساین کۆدەکاتەوه
- coefficient/'kəʊ'fɪʃnt/n ھاوکۆکە، پە
- coerce/kəʊ'sɪs/v زۆری لێ دەکا، زۆرەملی لێ دەکا
- coercion/kəʊ'sɪʃn/n زۆرەملی کردن، زۆرەملی
- coexist/'kəʊɪg'zɪst/v لەگەڵ یەک
- هەلکردن-ھاوکات هەبن
- coexistence/'kəʊɪg'zɪstəns/n پێکەوه ژیان/پێکەوه هەبوون
- coffee/'kɒfi/n قاوه

|                         |  |                         |   |
|-------------------------|--|-------------------------|---|
| clip/klɪp/n - v         | ۱- دەرىزى - بەستەر<br>۲- ئىزدان - ھەلگەر                               | clothing/'kləʊðɪŋ/n     | پۇشاك، پۇشېن  |
|                         | ۱- بەدەرىزى دەبەستى ۲- دەبىرى  | cloud/klaʊd/n           | ھەور، تەم   |
| clippers/'klɪpə(r)/n    | قۇرپ - پىچ چاگەر<br>نىنۇككەر - نىنۇكېر                                 | cloud/v                 | ھەور دادەپۇشۇن، تەم دادەگىرى  |
| clique/klɪk/n           | تاقم / چەتە  | cloudless/'klaʊdləs/adj | سامان،<br>بىن ھەور، روون  |
| cloak/kləʊk/n           | پەردە، ھەبا، پالتۇ، بىن قۇل  | cloudy/'klaʊdi/adj      | بەھەور، بەتەم   |
| cloakroom/'kləʊkrʊ:m/n  | پالتۇگە /<br>ژوورى پالتۇ ھەلواسىن / ئاۋدەست                            | clover/'kləʊvə(r)/n     | ۋىنچە، سەمەن  |
| clock/klɒk/n            | كاتىزىمىزى گەرە - دىوار  | clown/klaʊn/n           | قۇشەمەچى - قەشمەر   |
| clock in/out            | تۇمارى ھاتن و<br>رۇيشتن لە كارگە                                       | club/klʌb/n-v           | ۱- دار - كوتەك<br>۲- دارى يارى گۇلف ۲- يانە<br>۴- ماچەى كاغەزى يارى |
| clockwise/'klɒkwaɪz/v   | لەگەن مىلى<br>كاتىزىمىزى دەسپۇن / دەخولتەۋە                            |                         | بەكوتەك لىنى دەدا، بەشدارى دەكا                                     |
| clog/klɒg/v - n         | ۱- لەمپەر دادەننى<br>بەرەست لىۋست دەكا، رى دەگىرى                      | cluck/klʌk/n - v        | گارەگارى مرىشك،<br>گارەگار دەكا                                     |
|                         | ۲- قاپقاپ - كلاش   | clue/klʊ:/n             | بەلگە، ئامازە، كىلىلى<br>دۇزىنە ۋەى تاۋان                           |
| close/kləʊs/adj         | ۱- نىزىك<br>۲- خىنكىنەر، بىن ھەورا                                     | clump/klʌmp/n           | دەستەبەك دار و گول  |
|                         | ۳- جىياۋازى بەكى كەم ۴- ۋرد - سەراپاگىر                                | clump/v                 | شەقاۋى گران داۋرى   |
|                         | ۵- چىرە - لەيەك نىزىك  | clumsiness/n            | ھەلەشەبى، زىپۇبى  |
| close/kləʊz/v           | ۱- دادەخا<br>۲- كۇتايى پىن دىننى<br>۳- گرى دەدا - لەيەك نىزىك دەكاتەۋە | clumsy/'klʌmzi/adj      | بەھەلەشەبى، زىپۇ<br>ھىشەۋى (تۇرى)،<br>كۇمەلە                        |
| closedown/v             | بەيەكجارى دادەخا   | cluster/'klʌstə(r)/n    | كۇدەبىتەۋە  |
| close-up/n              | ۋىنەبەكى نىزىكخاۋە   | cluster/v               | ۱- گرتن ۲- كلاچ<br>۳- دەستەھىنكە، دەگىرى                            |
| closet/'klɒzɪt/n        | گەنجىنە، ژوورى بچوك  | clutch/klʌtʃ/n - v      | پەرش و بلاۋ /<br>سەرى نى تىككەچى                                    |
| water closet(w.c)       | ئاۋدەست  | clutter/'klʌtə(r)/n - v | پەرش و بلاۋ /<br>سەرى نى تىككەچى                                    |
| closure/'kləʊzə(r)/n    | كۇتايى،<br>داخستى دەركاى گفتوگۇ، گىران                                 | co-/pref                | لەگەن - پىكەۋە  |
| clot/klɒt/n             | خوۋىن مەيىن / لەت  | co-author/n             | ھاۋدانەر - ھاۋبەشى  |
| cloth/klɒθ/n            | ۱- قوماش، چىن<br>۲- پارچە قوماش - پەردە ۲- سەرچىن                      | co-education/n          | خوۋىندى تىكەل -<br>كوب و كىچ  |
| clothe/kləʊð/v          | لەبەر دەكا، دادەپۇشۇن  | coach/kəʊtʃ/n           | ۱- گالىسكە ۲- ئۇتۇمبىس<br>۳- مەشھەۋان - راھىنەر                     |
| clothes/kləʊðz, kləʊz/n | ۱- جىل ۋەرگ - پۇشاك<br>۲- چەرچەف - سەرچىن                              | coagulate/kəʊ'ægiələt/v | دەمەيىن،<br>دەبەستى، دەتەزى   |



- clarinet/'klærə'net/n کلارینت
- clash/klæʃ/n - v ۱- بھریک کھوتن -  
خرینگه خرینگه  
بھریک دھکھوتن - خرینگه ی لیوھوتی
- ۲- ناقالیسی - مھملانن - رازی نابین  
۳- ھاوکات
- class/klɑ:s/n ۱- چینی کۆمھلایھتی  
۲- پۆل
- classic/'klæsɪk/adj کلاسیک - دیروین
- classical/'klæsɪkl/adj ئەدھبى کۆن
- classification/'klæsɪfɪ'keɪʃn/n پۆلین کردن  
پۆلین دھکا
- classify/'klæsɪfaɪ/v زانیاری نھینی
- classified information ھاوپۆل
- class-mate/'klɑ:smet/n ۱- دھنگى سینی و  
قاپ و قاچاغ ۲- ژاوه ژاوه
- ۳- تھقھتھقی نالھتی چاپکھر
- clause/kləʊz/n ۱- پارسه ۲- بھند
- claustrophobia/'kləʊstrə'fəʊbiə/n ترس له شوینی داخراو
- claw/kləʊ:n - v چنگ/ دھروشینی، چرنوک
- clay/kleɪ/n قوړی پاقر
- clean/kli:m/adj - v ۱- خاوین  
۲- شیک - کۆک - ریکپۆش/ پاقر دھکاتھوھ
- cleaner/'kli:nə(r)/n ۱- پاقرکھر - خولام  
۲- نامراز یان ماددھى پاقرکھر
- cleaning/'kli:nɪŋ/n خاوینی - پاقری
- clear/klɪə(r)/adj - v ۱- روون - سامال  
۲- روون - ناشکرا - بھنگری ۲- تھ دھپھری
- ۴- بھریھست لادھبا، پاقر دھکا
- ۵- بھ تارواشی دھردھشا ۷- سامال دھبھن
- ۸- دوورکھوھ
- clearly/'klɪəli/adv بھ ناشکرا - بھراشکاوی
- clearance/'klɪərəns/n پالوتن، ریکخستن،  
راگھ یاندن - روون کردھوھ - لابرھن

- clearing/n نارچھبھکی بچوکى بھ دار له  
ناوھراست دارستان
- clearly/adv بھروونی/بھبھن گومانى
- clemency/'klemənsi/n رھھمت،  
لېبوردن - مېھرھبانى
- clench/klentʃ/v ۱- توند دھبگری،  
۲- چپھى ددانى دئ ۳- کۆتایی پھ دینى
- clergyman/'kle:dʒɪmən/n قھشھ/  
پیاوی دینی له مھسیحیھت
- clerical/'klerɪkl/adj نوسراو، کھھنوتى
- clerk/klɜ:k/n نوسھر، فھرمانبھر
- clever/'klevə(r)/adj زیرھک
- cleverness/'klevənəs/n زیرھکی
- cliche/'kli:ʃeɪ/n کلئشھ/دھستھواژھى
- click/klɪk/n - v کلیک، کھرتھکھرت/  
ھھر له سھرھتا سازا
- client/'klaɪənt/n کھریار - ھھمیشھ کھریار
- cliff/klɪf/n کھندھقن
- climate/'klaɪmət/n ناوھوھوا، سھقا
- climax/'klaɪmæks/n پۆپھ/لوتکھ
- climb/klaɪm/v سھردھکھوئ -  
ھھندھگھری بھ (چیا)
- climb/n سھرکھوتن بھ سھر، ھھلگھ پھ
- climber/'klaɪmə(r)/n ھھلگھ، خۆھلواس
- clinch/klɪntʃ/v دھگری - دھبھستن
- cling/klɪŋ/v پھوھى دھنالن، پھوھى دھلکن
- clinic/'klɪnɪk/n دیدھنگای پزئشکی/  
نھخۆشخانھى بچوک
- clinical/'klɪnɪkl/adj سھرجھنى -  
پشکھنئى نھخۆش لھ سھر چئگا
- clink/klɪŋk/n خشھخش، زرئنگه زرئنگى  
پھرداخ  
زرئنگه زرئنگى شوھه دئ. کلاس له گلاس  
دھدن

- ۲- تیره‌یه‌کی مەسیحی  
 churn/tʃɜ:n/n کردنه کەرە، مەشکە
- ناوهرۆ/ تافگە، سول  
 chute/ʃu:t/n
- ناوی سێوی ترشاو/سەرکە  
 cider/'saɪdə(r)/n سایدەر
- چروت- دەفتەر  
 cigar/sɪ'gɑ:(r)/n
- جگارە- جقارە  
 cigarette/'sɪgə'ret/n
- خۆلەمیش/ئێبوه‌سۆتو  
 cinder/'sɪndə(r)/n
- سار  
 cine-camera/'sɪni kəmə'rə/n
- کامیرای سینەما  
 cinema/'sɪnəmə/n
- سینەما، هونەری  
 سینەما
- ۱- هیچ نا- سفر  
 cipher/'saɪfə(r)/n
- ۲- کۆد- هینما
- ۱- بازنە ۲- بەشێک لەشانۆ-  
 circle/'sɜ:kl/n
- بەلەکۆن ۳- کۆمەڵەکەسیک- ناوەندی سیاسی
- ۱- خول- گەشت  
 circuit/'sɜ:kɪt/n
- ۲- بازنەئێ کارەبایی
- بازنەئێ،  
 circular/'sɜ:kjələ(r)/adj
- چەماوەئێ
- بلاو دەکا تەرە،  
 circulate/'sɜ:kjələɪt/v
- دابه‌شی دەکا، دەسوپێتەرە
- circulation/'sɜ:klə'leɪʃn/n
- ۱- خولانەرەئێ، خوێن ۲- دابه‌ش کردن
- سۆنەت دەکا  
 circumcise/'sɜ:kəmsaɪz/v
- سۆنەت کردن/سێژن  
 circumcision/'sɜ:kəm'sɪʒn/n
- سۆنەت کردن- پاککردنەرە
- circumference/sə'kʌmfərəns/n
- چێوئێ بازنە
- هۆشیار، وریا  
 circumspect/'sɜ:kəmspekt/adj
- رەوش، بار، باروونۆخ  
 circumstantial/'sɜ:kəm'stænʃl/adj
- ۱- چەوێر ۲- پەییوەرست بەرەوش ۲- لاوەکی  
 circus/'sɜ:kəs/n
- شێرکس- پالەوانانبازی،  
 گۆرەپان
- کۆکای ناو- ناو پارێز  
 cistern/'sɪstən/n
- قەلا- پەناگە  
 citadel/'sɪtədəl/n
- ئێبەرگرتن،  
 citation/'saɪ'teɪʃn/n
- بەلگەهینانەرە، لە، تۆمارکردن
- باس دەکا، نمونە دەهیننێتەرە  
 cite/saɪt/v
- هاوولاتی  
 citizen/'sɪtɪzn/n
- گروپی ترشەکان -  
 citrus/'sɪtrəs/n
- ترشەمەئێ
- شار  
 city/'sɪti/n
- شارئێ- مەدەئێ  
 civic/'sɪvɪk/adj
- ۱- مەدەئێ- ناەسکەری  
 civil/'sɪvl/adj
- ۲- بەرێز- بەئەدەب ۲- کۆمەنگای موزۆ
- مەدەئێ- ناخکومی  
 civilian/sə'vɪliən/adj
- مەدەئێ  
 civilization/'sɪvələɪ'zeɪʃn/n
- بە شارستانی دەکا  
 civilize/'sɪvələɪz/v
- ۱- داخواری  
 claim/kleɪm/n - v
- ۲- بانگاشەکردن ۲- بانگاشە دەکا
- شێدار و سارد و تەر  
 clammy/'klæmi/adj
- بەهەر- واژەوار  
 clamorous/'klæmərəs/adj
- هەر/ زەختی  
 clamour/'klæmə(r)/n - v
- دەکرد لە سەر/ غەلبە غەلب دەکا
- ئامرازئێکە بۆهەلگرتنئێ  
 clamp/klæmp/n
- دووشت پێکەرە بەکارئێ
- عمشیرەت، خێل  
 clan/klæn/n
- clandestine/klæn'destɪn/adj
- نەهینئێ، شاراوە
- تەقینەرە- تەقەتق/  
 clang/klæŋ/n - v
- تەقەتق دەکا
- دەنگدانەرە،  
 clank/klæŋk/n - v
- خیرنگەخیرنگ/خیرنگەخیرنگ دەکا/دەدا/ ئێئێ
- چەپلەئێدان/ چەپلە ئێدەدا  
 clap/klæp/n - v
- clarification/'klærɪfɪ'keɪʃn/n
- روون کردنەرە/ تارمایی لا بێرین
- رون دەکا تەرە،  
 clarify/'klærəfaɪ/v
- بەرەونەق دێخن

chisel

chisel/'tʃi:zl/n ئەسكەنە /

قەلەمى ئاسن بۇ كۆنكردىنى دىوار

chit/tʃɪt/n مۇنداق، ساوا،

پارچەگاغەز، نامەى كورت

chit-chat/'tʃɪt tʃæt/n چەنەمازى،

گەلتوگۆيەكى كورتى ئافەرمى

chivalrous/'ʃɪvɪrəs/adj جوامىز،

سوارچاك، خانەدان

chivalry/'ʃɪvəlri/n سىستەمى

سوارچاكى، جوامىزى

chlorine/'klɔ:ri:n/n كلۆر

chloroform/'klɒrəfɔ:m/n كلۆرۇفۇم -

سەركەرە

chock/tʃɒk/n چۆلىكى دارىيە لەۋزىز

بەرمىل دادەنرى، ئاھىلىنى بچولۇتتە، پارگەرە

chock-full/tʃɒk 'fʊl/adj پۇر - قەرمباغ

chock-a-block/tʃɒk ə 'blɒk/adj پۇر - توندىبەستراو

chocolate/'tʃɒklət/n چوكلىت ۲ - كاكاو

choice/tʃɔɪs/n ھەلبۇزاردە، ھەلبۇزاردن -

باشترىن جۇز - ئاياب

choir/'kwaɪə(r)/n كۆرسى كەنىسە /

دەستەى گۇرانى

choke/tʃəʊk/n - v خىنكان /دەخنىكى

cholera/'kɒləərə/n كولېرا - رشانەوہ

choose/tʃu:z/v ھەلبۇزۇرئى

chop/tʃɒp/n ۱- لىدان ۲- گۆشت - دەم

chop/v پارچەپارچە دەكا / دەبىرى

chopper/'tʃɒpə(r)/n ۱- ئەورۇ -

ھەلى كۆپتەر

choral/'kɔ:əl/adj كۇپان /

گۇرانى بەكۆمەن / سرودى ئايىنى

chord/kɔ:d/n پەت، گوريس - كندرا / ئى

ئىنى ئامرازى مۇسىقا

chore/tʃɔ:(r)/n كارى رۇۋانە / رۇتېن

سوكە ئىشى

church

chorus/'kɔ:ɪrəs/n ۱- كۇرس - بەكۆمەن

۲- دەستەواژەيەكە لە گۇرانىدا بەرىكۆپىكى

دەوتۇرئىتەوہ ۲- كۆمەننى سەماكەر

chorus-girl/n كچى سەماكەرى ئاۋ كۇرس

choose-chose-chosen/v ھەلبۇزۇرئى

ھەلى بۇزارد - ھەلبۇزۇرئىراۋ

Christ/kraɪst/n عىسىي پىغەمبەرى

كۆپى مەرىپەت

christen/'krɪsn/v بە مەسىھى دەكا

Christian/'krɪstʃən/n دىان - نەسرانى -

فەلە

Christianity/'krɪstɪ'ænətɪ/n

مەسىھىيەت - نەسرانىيەت (ئايىنى مەسىھى)

Christmas Eve جەزنى لەدايك بوون -

رۇۋەك پىشى جەزنى لەدايك بوون

Father Christmas بابائۇنئىل

chrome/krɔ:um/n كروم - زەرە

chromium/'krɔ:miəm/n كانزاي كروم

chromosome/'krɔ:masəʊm/n

كرومۇسۇم

chronic/'krɒnɪk/adj درىۋاخايەن /كوشندە

chronicle/'krɒnɪkl/n تۇمارى روداۋەكان

بەپىنى پوۋدانئىيان

chronological/'krɒnə'lɒdʒɪkl/adj

يەك لەدواى يەك

رىكخراۋ بەپىنى كات

chronology/krɒ'nɒlədʒɪ/n كروۋنۇلۇۋى

زانستى تۇماركردىنى روداۋە مۇزۇۋىيەكان

chubby/'tʃʌbi/adj رومەت پۇر /خې

chuck/tʃʌk/v فېرى دەدا، دەردەكا، دەقۇيىنى /

chuck up/v وازدەھىتىنى لە

chuckle/'tʃʌkl/n پىكەنىنىكى شاراۋە /

پىكەنىنىكى بەھىمنى

chum/tʃʌm/n برادەر، ھاۋىرى

chunk/tʃʌŋk/n پارچەيەكى گەورە، پاروۋ

church/tʃɜ:ʃ/n ۱- كەنىسە

chauvinism/'ʃəʊvɪnɪzəm/n شۇۋىننىيەت  
دەمارگىرى نەتەۋىيى - تىرەگەرى

cheap/tʃi:p/adj ۱- ھەرزان ۲- كەم -  
بىن قىيەت

cheat/tʃi:t/n فېلىياز، چادوكەر/چادو

cheat/v فېل دەكا - چادو دەكا

check/tʃek/n ۱- چاۋدىرى ۲- ۋەستاندن  
۳- قوماش ۴- چەك

check/v كۆتۈرۈل دەكا، دەۋەستىنىن - ناھىلىن

cheak up پىشكىنىنى پىزىشكى سەراپا

cheek/tʃi:k/n ۱- رۈۋەت ۲- نەگىرىسى

cheeky/'tʃi:ki/adj ۱- نەگىرىسى - بىن شەرم

cheer/tʃiə(r)/n ۱- ھوتاف لىدان

۲- بارى تەندروسى - مېراژ

۱- ھوتاف لىدەدا - ھاۋار دەكا

cheer/v ۱- ھان دەدا

۲- ھان دەدا

cheerful/'tʃiəfl/adj ئاسۋەدە - كەيف خۇش،  
بەختيار

cheerio/'tʃiəri'əʊ/interj بەھىۋاي دىدار

(لەخۋاردنەۋە) بە تەندروسىت

cheery/'tʃiəri/adj شاد - كامەران -

بەختەۋەر

cheese/tʃi:z/n قابە پەنى، پەنىر

cheeseparing/adj كەم / بىن قىيەت،

قەرچۇك

chef/'ʃef/n سەرزكى چىشتىلەنەران / سەركار

chemical/'kemɪkl/adj كىمىيۋى

chemist/'kemɪst/n ۱- كىمىيەگەر -

زاناي كىمىيى ۲- دەرمانساز - سەيدەلانى

chemistry/'kemɪstri/n زانستى كىمىيا

cheque/'tʃek/n چەك - شىك (پارە)

cherish/'tʃerɪʃ/v بەنەرمى چاۋدىرى دەكا

رېزى لىدەنى

cherry/'tʃeri/n گىلاس

chess/'tʃes/n شەترەنج

chess-board/n تابلۋ شەترەنج

chest/tʃest/v ۱- سندوق ۲- سىنگ  
كەستانە

chestnut/'tʃesnʌt/n رەنگ كەستانى

chew/'tʃu:/v دەجۋى

chewing gum/n بىنىشت جۋىن

chic/'ʃi:k/adj رىك پۇش، جۋانپۇش - كۆك

chicken/'tʃɪkɪn/n ۱- مېرىشك

۲- گۇشتى مېرىشك

chickenpox/'tʃɪkɪnpɒks/n سۆرىكە

chide/'tʃaɪd/v سەركۈنەنى دەكا

chief/'tʃi:f/n - adj ۱- سەرزك

۲- بەرپۇدبەر، سەركى

child/'tʃaɪld/n مىندانال

childhood/'tʃaɪldhʊd/n مىندانلىتى

childish/'tʃaɪldɪʃ/adj مىندانلە - مىندانلى

chill/'tʃɪl/n - v ۱- ساردى

۲- نەخۇشى - لەرز، ساردەكاتەۋە،

سەرمای دەبىن

chilly/'tʃɪli/adj سارد، ساردوسې،

سەرمابردە

chime/'tʃaɪm/n - v دەنگى زەنگ،

زەنگى كاتزىمېرەكە لىدەدا

chimney/'tʃɪmni/n دوكەلكىش،

بۇرى دوكل

chin/'tʃɪn/n چەنە، چەناگە

chin up/v بەرگە بگرە

china/'tʃaɪnə/n چىن - چىنى

Chinese/adj چىنى - زمانى چىنى

chink/'tʃɪŋk/n ۱- كۈننىكى - كەلېننىكى

بچوك ۲- زىنگانەۋە، دەزىننىگىتەۋە

chip/'tʃɪp/n ۱- پارچەدار - شەپانى

۲- قاش، تۈپكۈل ۲- قىشە ۴- كەل - شكاۋ

chip/v دەشكىتىن

chiroprapist/'kɪ'rɒpədɪst/n پىسپۇر لە

چارەسەرى پىزىكەن

chirp/'tʃɜ:p/n - v شەقىشەقە،

دەنگىكى بەزى بالندەيە

chance/tʃɑ:ns/n

۱- ریزگوت

I met him by chance.

بهریزگوت نوم دیت

۲- دهرهفت

he got ...

دهرهفتی بۆ ریزگوت

۳- شیمانە

you stand a good

شیمانە ی بە دەستەبەتانی ئەر پیشەت زۆره

I'll come along by chance

سەرت لێ دە دەم بئ ژوان - به ریزگوت

chancellor/'tʃɑ:nsələ(r)/n

۱- سەرۆکی فەخری زانکۆ

Chancellor of the Exchequer

۲- سەرۆک وەزیران - راویژکار له ئەلمانیا /

وەزیری دارایی له بەریتانیا

change/tʃeɪndʒ/n

۱- گۆزان - گۆپین

۲- پارە - وردە - دەگۆپئ

I must change

دەبێ جلم بگۆم

change able/adj

دەگۆپئ بگۆپئ

channel/'tʃænl/n

۱- دەرپەند

۲- قەناتی تەلەفزیۆن

۳- قەناتی ئاو - جۆگە - زێراب - سۆلین

chant/tʃɑ:nt/n - v

سرود، سرودی دینی

سرود دەلی

chaos/'keɪs/n

ناژاو، نیکهراشی

chap/tʃæp/n - v

پیاو - کۆپ - شەق دەبا

chapel/'tʃæpl/n

کەنێسە ی چوک،

نۆزگا، پەرستگا

chaperon/n

کەنیزەک / خەنە

chaplain/'tʃæplɪn/n

قەشە

chapter/'tʃæptə(r)/n

بەش - زنجیرە بەک

char/tʃɑ:(r)/n

۱- خەلوژ - رەژو

۲- کاری پاقزکردنەرە

charwoman/n

پاقزکەرەو - کارەکەر

character/'kærəktə(r)/n

۱- کەسێتی

۲- ناویانگی ۳- کاراکتەر - نیشانە - هێما

characteristic

/kærəktə'rɪstɪk/adj - n

تایبەتەبەندی / ئەدگار

charade/'ʃɑ:ɹɑ:d/n

قەسە ی رووت - مەتەل

charcoal/'tʃɑ:kəʊl/n

رەژوی دار

charge/tʃɑ:dʒ/n

۱- تۆمەت

۲- چاودێری - بەرپرسیاری ۳- هێرش

۴- نرخ - ە بارگە ی کارەبایی

charge/v

۱- تاوانباری دەکا

۲- رایدەسپێری ۳- هێرش دەکا

۴- داوا ی نرخێ دەکا ۵- پردهکا

charisma/kə'rɪzəm/n

کاریزما

charitable/'tʃærətəbl/adj

خێرەمەند - خێرخواز

charity/'tʃærəti/n

چاکە - خێر

charlatan/'ʃɑ:lətən/n

قۆلچ - ساخته کار

charm/tʃɑ:m/n

۱- هێزی راکێشان - سرنج

۲- جادو ۳- تەلیسەم

charm/v

۱- کەیف خۆش دەکا

۲- سرنجی راکێشێ

charming/'tʃɑ:mɪŋ/adj

سرنج راکێش -

دلپۆزین - گەلەک جوان

chart/tʃɑ:t/n

۱- نەخشە ۲- هێلکاری

charter/'tʃɑ:tə(r)/n

۱- بەلگەنامە

دەستور ۲- بەند - قوتترات

chary/'tʃæri/adj

رژ - سوور، وریا

chase/tʃeɪs/v - n

راوی دەش - راو - راوانان

chasm/'kæzəm/n

۱- کۆنیکێ درێژێ

قۆل ئەزەوی ۲- کەلین

۳- جیاوازیەکی گەرە لەنیوان

chassis/'ʃæsi/n

شاسی ئۆتۆمبیل

chaste/tʃeɪst/adj

پاک - پاقژ

chastise/tʃæ'staɪz/v

تەمبێنی دەکا

chastity/'tʃæstəti/n

پاقژی - پاکیزەیی

chat/tʃæt/n

مشتومر - چەتەکردن

chatter/'tʃætə(r)/n

۱- مشتومر -

چەنەبازی ۲- وتە ی پەپوچ

۳- چەپە ی ددان - دانەچەپە

chauffeur/'ʃəʊfə(r)/n

شوفێر

censure/'senʃə(r)/v بەزمانىكى توندو  
رەسمىيە يەكەن بىلەن تۇتۇش

census/'sensəs/n سەرژمىرى

cent/sent/n ۱- پارەى وردى ئەمىرىكى  
۲- سەد

the interest rate is only.... رىزەى  
قازانچ تەنھا شەش لە سەدە.

centenary/'sentɪnəri/adj سەدسانى

centigrade/'sentɪgreɪd/adj

پەلەى سەدى بۇ پىئوانەى گەرمى  
سەنتىمەتر centimetre/'sentɪmɪtə(r)/n

ناۋەندى-مەلەبەندى، central/'sentrəl/adj

ناۋەراست/سەرەكى

this hotel has central heating

ئەم ئوتۇنلە گەرمكەرەۋەى ناۋەندى ھەبە

centre/'sentə(r)/n مەلەبەند، ناۋەند،

ناۋەراست، چەق، تەۋەر

the visiting actress was..attraction

ئەكتەرى مېۋان جىگەى سەرنجى ئامادەبۋان بۋر

place in centre لەناۋەندى دانا

be concentrated on, in جەخت

لەسەر دەكا/گەرنجى تەنبا بە... دەدا

century/'sentʃəri/n سەدە

۱- سەد سال ۲- سەد خال لەيارى كرىكىت

ceramic/sə'remɪk/adj سىرامىك-

ھونەرى گەلكارى

سىرامىك- گەلەن- تۋپى

cereal/'sɪəriəl/n ۱- دانەۋىلە ۲- تىشت

cerebral/'serəbrəl/adj دەماغى/

پەيۋەست بە مېشك

ceremonial/'serɪ'məʊniəl/adj

ئاھەنگى دېنى، رەسمى- تەدارەك

ceremony/'serəməni/n تەدارەك

please do not .... بىن زەھمەت وان لە

رەسمىيات بېنە

Master of ceremonies M.C ئاھەنگچى

certain/'sɜ:tn/adj ۱- دلنبا

He is certain to come. ھاتنى مەسۇگەرە

Are you certain? ھەندى ئەۋراستىيە لاتە، دلنباى؟

۲- ھەندى

certain p. have told ... ھەندى كەس

دلۇبان لەبارەى مەۋە مەلەبەستبۋر

certainly/'sɜ:tnli/adv بەدلنباى

certainty/'sɜ:ntɪ/n دلنباى

certificate/sə'tɪfɪkət/n باۋەپنامە-

گەۋاھى نامە- مۆلەت

birth certificate بېۋاننامە لەداىكېۋون

marriage certificate مەرەنامە،

بەندى ھاۋسەرىتى

chafe/tʃeɪf/vi - vt دەخۋىتىش- دەسپىتەۋە

chaff/tʃɑ:f/n پۋش، كا

chagrin/'ʃægrɪn/n خەمۇكى

chain/tʃeɪn/n ۱- زنجىر ۲- زنجىرەى

chain reaction كاردانەۋەى زنجىرەى

chain/v بەزنجىر دەپپەستىتەۋە

chair/tʃeə(r)/n ۱- كورسى

۲- كورسى سەرۇكايەتى، ئۈستازىيەت لە زانكۇ

سەرۇكايەتى دەكا، بەرىۋەى دەبا

chairman/'tʃeəmən/n سەرۇك دانىشتن

chalk/tʃɔ:k/n تەباشىر

challenge/'tʃælɪndʒ/n - v

بەرەنگارى- بەرەنگارى دەكا

chamber/'tʃembə(r)/n

۱- ژورى ئۈستىن ۲- ئەنجۈمەن

chamber of commerce ژورى بازگانى

chamber pot ئاۋدەست

chameleon/kə'mɪliən/n ھەربا، بىنبار

chamois/'ʃæmwɑ:z/n پزەنكېۋى

champion/'tʃæmpjən/n داكۇكى كەر،

پالەۋان

champion/v داكۇكى دەكا

I hope you will... ھېۋادارىن

تۇ پىشتىگېرى ئۇزى ئېمە بەكى

|                                 |   |
|---------------------------------|---|
|                                 | دایینکردنی خواردن - پدیداکر - دایین کمر       |
| catering/n                      | خزمتکاری نامهنگ                               |
| caterpillar/'kætəpɪlə(r)/n      | کرموکه / کرمزلی په پوله                       |
| cathedral/'kæθɪ:drəl/n          | کاتدرائى                                      |
| Catholic/'kæθlɪk/adj            | کاسولیکى                                      |
| cattle/'kætl/n                  | ناژمل - رده شولوخ                             |
| Caucasian                       |   |
| /kɔ:'keɪziən, kɔ:'keɪʒn/n - adj | قهرقازى                                       |
| cauldron/'kɔ:ldrən/n            | مه تچه - قازان                                |
| cauliflower/'kɒlɪflaʊə(r)/n     | قهرناپیت                                      |
| cause/kɔ:z/n                    | ۱- هؤ - نکهتر<br>۲- هؤ ۲- دؤز - مهسهله        |
| cause/v                         | دهیخته هؤى                                    |
| caustic/'kɔ:stɪk/adj            | ۱- سوتینه ۲- توند                             |
| caution/'kɔ:ʃn/n                | ۱- ناگادار په کی معن<br>۲- ناگادارى           |
| caution/v                       | ناگادار دمه کاتهوه                            |
| cautionary/'kɔ:ʃənəri/adj       | وزیاکه ره وه - ناگادار که ره وه               |
| cautious/'kɔ:ʃəs/adj            | وزیا - ناگادار                                |
| cautiously/adv                  | به وزیایى                                     |
| cavalry/'kævlrɪ/n               | ۱- هیڼى زرنپوش<br>۲- هیڼى سواره               |
| cave/ker/v/n                    | نه شکوت                                       |
| cave in/n                       | ۱- همرس دینى - دپوخى<br>۲- له پېر واز دینى له |
| cavern/'kævn/n                  | نه شکوتى قول /<br>پېر نه شکوت                 |
| caviare/'kæviɑ:(r)/n            | کافيار  |
| cavity/'kævəti/n                | ۱- بوشایى ۲- کون                              |
| cease/si:s/v                    | راده وه ستى - کوتایى دى                       |
| ceaseless/'si:sləs/adj          | به ردهوام                                     |
| ceaselessly/adv                 | به به ردهوامى                                 |
| cease fire                      | ناگریه س / شهراگرتن                           |
| cede/si:d/v                     | دهست به ردار دېن له                           |

ceiling/'si:lɪŋ/n

۱- بنمېچ

۲- دوا ناست / پوپه ی نرخ

celebrate/'selɪbreɪt/v

۱- نامهنگ دمه گېږئ

۲- نامهنگى ثابینى دمه گېږئ

celebration/,selɪ'breɪʃn/n

نامهنگ سازدان

celebrated/'seləbrətɪd/adj

ناسراو

celebrity/sə'lebrəti/n

که سېکى ناسراو

celestial/sə'lestiəl/adj

ناسمانى - فلهکى

celery/'seləri/n

که رهوز

celibacy/'selɪbəsi/n

ره بهنى

celibate/'selɪbət/adj

ردهن / بېن ژن

cell/sel/n

۱- زیندان ۲- خانه

۳- به شى له پاترى کاره بايى

۴- شاننه (رېکخراوى سياسى)

cellar/'selə(r)/n

ژورده مېن

cello/'tʃeləʊ/n

چه لو

violin cello

که له که مان / نامېرى موسیقا

cellophane/'seləfeɪn/n

کاغه زى

سېلوفان

cellular/'seljələ(r)/adj

خانه يى

cellular phone

تله فونى خانه يى

celluloid/'seljuloɪd/n

سېلولوئيد

(ماده ديهکى روونى ره قه)

cellulose/'seljuloʊs/n

سېلېلوز

Celtic/'keltɪk, 'seltɪk/n - adj

کلتى:

خه لکېکن له وېلز - سکوتلاند - ده ژيان

cement/si'ment/n

۱- چيمنتوز

۲- ماده ديهکه بۇ پرکردنه وهى ددان

cement/v

۳- چورنکه له سمغ

به چيمنتوز دانه پوشى -

cemetery/'seməntri/n

کوږستان

censor/'sensə(r)/n

چاودنيز، ره خننگر

censorship/'sensəʃɪp/n

چاودنيزى

censorious/sen'sɔ:riəs/adj

زؤر به

لؤمه و گلگه يى

|                         |                                    |
|-------------------------|------------------------------------|
| casino/kə'si:nəu/n      | گازینو                             |
| cask/kɑ:sk/n            | بەرمیلی ئەدار دروست کراو           |
| casserole/'kæsərəul/n   | ۱- کاسەرۆل                         |
|                         | ۲- دەفرۆنگی گەرە بۆ کاسەرۆل        |
| cassette/kə'set/n       | کاسیت                              |
| cassette-recorder/n     | تۆمارکەر/ریکۆردەر                  |
| cast/kɑ:st/n            | ئەکتەرەکان لە فیلم یان شانۆ        |
| cast/v                  | ۱- ئەکتەری ئەندەزبۆری بۆ           |
|                         | ۲- دروست دەکا بە قالب ۲- فرۆی دەدا |
| cast light on           | روناکی دەخاتە سەر                  |
| cast a shadow           | تارمایی دروست دەکا                 |
| cast al your            | دەنگەدا                            |
|                         | فرۆیز: دادەکەنئ- لادەبا            |
| castaway/'kɑ:stəweɪ/n   | رزگارێو                            |
| castiron/n              | ئاسنی سەبە                         |
| castiron/adj            | لە ئاسنی سەبە(جۆش)                 |
|                         | دروستکراو                          |
| cast-off                | کراسی بێکەلک                       |
| caste/kɑ:st/n           | ۱- چینی کۆمەلایەتی/هەندی           |
|                         | ۲- سیستەمی چینی کۆمەلایەتی         |
| castle/'kɑ:sl/n         | قەلە                               |
| castrate/kæ'streɪt/v    | دەیکەسینئ                          |
| castration/kæ'streɪʃn/n | خەساندن                            |
| casual/'kæʒuəl/adj      | ۱- خەسارە-                         |
|                         | بێمەبەس ۲- جایی ناپەسەمی ۲- کورت   |
| casually/'kæʒuəli/adv   | بەبێ گرتگی/دان/                    |
|                         | بەشینۆپەکی ناپەسەمی                |
| casualty/'kæʒuəlti/n    | ۱- زیان- هەنگاقتی                  |
|                         | ۲- زیانی گیانی- قوربانی            |
|                         | ۲- بەشی روداو                      |
| cat/kæt/n               | ۱- پشیلە ۲- شیر و پلنگ..           |
| catalogue/'kætəlɒg/n    |                                    |
|                         | ۱- کەتەلۆگ- نەخشە ۲- زنجیرە        |
| catalogue/v             | لەغیستە دادەنئ                     |
| catapult/'kætəpɒlt/n    | دارلاستیک                          |

|                                |                                      |
|--------------------------------|--------------------------------------|
| catapult/v                     | ۱- (بەرد) بەدارلاستیک داوی           |
|                                | ۲- شتی بەمیز فرۆی دەدا               |
| cataract/'kætərækt/n           | ۱- تالکە                             |
|                                | ۲- ئاوی شین ئەچاو/ نەخۆشی            |
| catarrh/kə'tɑ:(r)/n            | ۱- پەسیو/ هەلامەت                    |
|                                | ۲- چلیم- بەلغەم                      |
| catastrophe/kə'tæstrəfi/n      | کارەسات                              |
| catastrophic/'kætə'strɒfɪk/adj | جەرگێر                               |
| catch/kætʃ/v                   | ۱- دەگرتنۆرە ۲- دەگرتی               |
|                                | ۳- لەسەر.. دەگرتی ۴- سواری.. دەبین   |
|                                | ۵- پێرئادەگا ۶- گوئی ئۆدەبێن- تێدەگا |
|                                | ۷- پێژۆدەبێن- پێژۆدەلکێن             |
|                                | ۸- تووشی نەخۆشی دەبین                |
| catch fire                     | ئاگر هەلەدا                          |
| catch sb red handed            | لەسەری دەگرتی                        |
| catch sight/glimpse            | بەرچاوی دەکەوی                       |
| catch the sun                  | رۆژ دەبینا- بەرۆژ دەسووتی            |
| catch on                       | ۱- تێدەگا                            |
|                                | ۲- بەهەرمیز دەبین                    |
| catch sb out                   | تووشی دەکا                           |
| catch up with sb-              | ۱- دەیکاتی                           |
|                                | ۲- دەگاتە ئاستی                      |
| catch up on sth                | بەدەست دیننۆتەرە                     |
| be get caught up               | تووش دەبین                           |
| catch/n                        | ۱- کرداری گرتنی شتی                  |
|                                | ۲- ریزۆی مەسی راوکراو ۳- بەستەر      |
|                                | ۴- خەوشی/شاراوە                      |
| catch phrase                   | وتەئ بای                             |
| catchy/'kætʃi/adj              | زۆر وەبیر دیننۆرە                    |
| categorical/'kætə'gɒrɪkəl/adj  |                                      |
|                                | بەکلاکەرەو                           |
| categorically/adv              | بە بەکلاکەرەویی                      |
| category/'kætəgəri/n           | هاوگروپ/ هاوئۆل                      |
| categorize/'kætəgəraɪz/v       | پۆلێن دەکا                           |
| cater/'keɪtə(r)/v              | ۱- بارئۆی دەکا                       |
|                                | ۲- لە ئاھەنگ پێویستێەکان پێشکەش دەکا |
| caterer/'keɪtərə(r)/n          | ئاندر- پەئداری                       |



## carol

carol/'kærəl/n ۱- سرودی دینی -  
گورانی ستایش

carouse/kə'rauz/v زور ددخواتهوهو شاده

carousal/kə'rauzl/n ۱- میزى جولهرى  
جاننا له فرۆكه خانه

۲- ناههنگى بهژاوهرژاوى خواردنهوه

carp/kɑ:p/n-v ماسى گهوره له دهريا دهژى

carp/v پهخندههگرى، عهيبى لى دهيبينتهوه

carpenter/'kɑ:pəntə(r)/n دارتاش

carpentry/'kɑ:pəntri/n دارتاشى

carpet/'kɑ:pit/n ۱- مافور

۲- كومبار

carpet/v بهكومبار دانهپوشى

carriage/'kæriɟz/n ۱- پهیتون- گالیسکه

۲- فارگزن ۳- كرىى گواستنهوه

carriageway/'kæriɟzwei/n

یهکن له دوو ریڼگای سهرهكى

carrier/'kæriə(r)/n

۱- كۆمپانیای گواستنهوه

۲- بارههنگرى سهربازى

۳- ههنگرى نهخوشى

۴- جانتای پیویستى بهکان

carrion/'kæriən/n گۆشتى بۆگه/مردوو

carrot/'kærət/n ۱- گیزهر ۲- پاداشت

carry/'kæri/v ۱- ههلههگرى به دهستى

۲- بهخۆ ههلههگرى ۳- دهگوازیتهوه

۴- (نهخوشى) دهگوازیتهوه

۵- رهزامههنگرى لهسهر نهكرى

۶- (دهنگى) دهگاته

carry weight سهنگى خۆى ههیه/

کاریهگرى خۆى ههیه

carry on بهردهوام دهبن

carry sth on بهشدارى دهكا له

carry sth out ۱- نهتجام ههكا

carry all\_ hold all- ۲- نهاميش دهكا

پىنهلهههستن

carry cot سههرىشى مندانلى بچوك

cart/kɑ:t/n گالیسكهى دهستى

cart/v بهگالیسكه دهگوازیتهوه

cartilage/'kɑ:tilɟz/n كركرگاه

carton/'kɑ:tn/n قوتوى مقهبا

cartoon/'kɑ:tun/n ۱- کارتۆن

۲- فلیمى کارتۆنى

cartoonist/n وینهى کاریکاتیرى

هونهرمههنگرى فلیمى کارتۆنى

cartridge/'kɑ:trɟz/n ۱- حهیردان

۲- قوتوى تاییههتى داخراو- فلیمى كامهرا-

carve/kɑ:v/v ۱- ههلههكۆنلى

۲- پارچهپارچه دهكا

carving/n ههلهكۆنلداو

cascade/'kæ'skeɪd/n ۱- تافهكه

۲- وهك تافهكه

cascade/'kæ'skeɪd/v وهك تافهكه دینه خوار

case/keɪs/n ۱- رهوش- بار

۲- رهوشى دروست ۳- حالههتى نهخوشى

۴- تاوان ۵- داواوى دادگا ۶- راستى و نهگهر

in any case ۱- ههرچى رویدا

۲- ههرچۆنیک بى

in case' لهبارى

in case of sth لهبارى رودانى

in that case لهبارى وادا

case history بهروارى حالههتى

نهخوشى بهكهى

case-study لیکۆلینهوه له بهرهسههنگندى...

case/n ۱- قوتو- جانتا

۲- جانتای دهستى

cash/kæʃ/n پاره/پارهى بهكسهه

cash/v چهككه خوردهكاتهوه/دهگۆزیتهوه

cash desk میزى پارههوان

cash machine کارتى پاره دهرهینان

cash card کارتى پاره دهرهینان

cashier/'kæʃiə(r)/n پارههگۆپهوه/ ژمهیريار

cashmere/'kæʃ'miə(r)/n كهشمير

|                                    |                                   |                           |                                       |
|------------------------------------|-----------------------------------|---------------------------|---------------------------------------|
| car boot sale                      | بازار سندوقى ئۆتمىيىل             | ۲،۲،۱                     | ژمارەى ئاساسى                         |
| car park                           | گەرچ                              | care/keə(r)/v             | ۱- گرنكى پىن دەدا                     |
| car phone                          | تەلەفونى ئۆتمىيىل                 |                           | ۲- ئارەزوى ئىيە- دەپەوى ۲- جەزى ئىيە  |
| caramel/'kærəmel/n                 | ۱- شەكرى سوتاو                    |                           | ئىدىيۇم: گرنكى نىە، كىن گونى پىندەدا! |
|                                    | ۲- شىرىنى لە شەكرى كولاو دوستىراو | who cares?                | كىن گرنكى دەدا- چاودىرى دەكا          |
| carat/'kærət/n                     | قىرات: يەكەى پىوانى               | caring                    | گرنكى بە شەلك دەدا                    |
|                                    | پاكىتى زىپ                        | care/n                    | ۱- گرنكى- چاودىرى                     |
| caravan/'kærəvæn/n                 | ۱- كەرەفانە                       |                           | ۲- چاودىرى- بەرپىسىارى ۲- نىگەرانى    |
|                                    | ۲- كاروان                         | care of sb                | ئىدىيۇم: كورتەى C/O لەسر              |
| caraway/'kærəweɪ/n                 | تۇوى كاراوى                       |                           | نامە دەنوسرى بەواتاى لە رنگاى         |
| carbohydrate/'kɑ:bəu'haɪdeɪt/n     | كاربۇھىدرات                       | take care                 | ئاكات لەخۇت بىن                       |
| carbon/'kɑ:bən/n                   | كاربۇن/ رەژو                      | take of yourself          | ئاكات لەخۇ بىن                        |
| carbon copy                        | ۱- دانەى كاربۇنى/ ئارەسەن         | take of sb/sth            | شەتكى رىك دەخا                        |
|                                    | ۲- دانەى پەسەن                    | carefree/'keəfri:/adj     | بىن پاك/ئاسودە                        |
| carbon dioxide/'kɑ:bə daɪ'ɒksaɪd/n | دووم ئۇكسىدى كاربۇن               | career/kə'riə(r)/n        | ۱- پىشە                               |
| carbon monoxide                    |                                   |                           | ۲- ژيانى پىشەىى                       |
|                                    | /kɑ:bə mən'ɒksaɪd/n               | careful/'keəfl/adj        | ۱- بەئاگا- ورىا                       |
|                                    | يەكەم ئۇكسىدى كاربۇن              |                           | ۲- دوست                               |
| carbon paper                       | كاغەزى كاربۇن                     | carefully/adv             | بە ورىاىى- بەئاگاىى                   |
| carburettor/'kɑ:bə'retə(r)/n       | كاربۇرەتور                        | carefulness/n             | ئاگاىى- ورىاىى                        |
|                                    |                                   | careless/'keələs/n        | كەمتەرخەم- بىن ئاگا                   |
|                                    |                                   | carelessly/adv            | بەبىن خەمى- بە كەمتەرخەمى             |
|                                    |                                   | carelessness/'keələsnəs/n | كەمتەرخەمى                            |
| carcass/'kɑ:kəs/n                  | لاشەى گىانەور/كەلەش               | caress/kə'res/n           | راموسان- وروژاندن                     |
|                                    | جەستەى مردوى گىانەور              | caress/v                  | دەوروزىنىن-                           |
| card/kɑ:d/n                        | ۱- كاغەزى ئەستور كە بە            |                           | دەست بەسەردا دەھىنىن                  |
|                                    | ئاسانى ئاچەمىتەو ۲- كارتى ژانىارى | caretaker/'keətəɪkə(r)/n  | چاودىرىكەر- پاسەوان                   |
|                                    | ۳- كارتى زەماوەند و..             |                           | بار- بارگە                            |
|                                    | ۴- كارتى يارى كاغەز- قومار        | cargo/'kɑ:gəu/n           | ناوچەى دەرىاى كارىبى                  |
|                                    | ۵- يارى كاغەز- قومار              | Caribbean/n               | كارىبى                                |
| card board/'kɑ:dbɔ:d/n             | كاغەزى مقبا                       | Caribbean/adj             | كارىكا تىز                            |
| cardiac/'kɑ:diæk/adj               | دلىى-                             |                           | مىخەك/قەرنەفل                         |
|                                    | پەيوەستە بە دل                    | carnation/'kɑ:neɪʃn/n     | ئاھەنگ                                |
| cardigan/'kɑ:dɪgən/n               | چاكىت                             | carnival/'kɑ:mɪvəl/n      |                                       |
| cardinal/'kɑ:dɪnəl/adj             | كاردىنال                          | carnivore/'kɑ:mɪvɔ:(r)/n  |                                       |
|                                    | قەشە لە كەنىسەى كاسۇلىكى رۇمانى   |                           |                                       |
| cardinal/'kɑ:dɪnəl/n               |                                   |                           |                                       |

- cannon/'kænən/n ۱- توپى بەردھاوۈز ۲- توپى نوئى- گوللھاوۈز
- canoe/kə'nu:/n بەلەمىكى تەسكى چوگە ۱ قوماش ھەلەدەگىرى
- canoe/v چوۋە ناۋ روبا، بەلەم لى دەخوۋى
- canon/'kænən/n ۱- قەمشە لە كاتدرائىيە ۲- ياساى كەنىسە
- canopy/'kænəpi/n سەرپۇش- قەپاغ- قوماش
- canteen/kæn'ti:n/n ھانوت- چىشتخانەى ناۋ دامەزراۋىك
- canvas/'kænvəs/n ۱- قوماشى خىۋەت ۲- چارۋىكى بەلەم
- canvass/'kænvəs/v ۱- دىنگ كۆدەكاتەرە ۲- قوماش يان تابلۇى روى
- canyon/'kænjən/n ۱- كلاۋى پىاۋان ۲- كلاۋى ۳- پۇشەر- سەر
- cap/kæp/n ۱- لوتكەى دانەپۇشنى ۲- سەردەكەۋى
- capability/keɪpə'bɪləti/n تۈنست- تۈنا
- capable/'keɪpəbl/adj ۱- بەتۈانا ۲- تۈانى ئەۋەى ھەيە كە...
- capably/'keɪpəbli/adv بەتۈانايى- بەكارامەيى
- capacity/kə'pæsəti/n ۱- چىن گرتن- فراۋانى ۲- تۈانا- قودرەت
- cape/keɪp/n رۇپ/ شال ۲- تۈاناي عەقلى ۴- پلەۋ پاىە
- cape/n پارچەزەۋى ناۋ ناۋ
- capital/'kæptɪl/n ۱- پايتەخت ۲- پىتى گەرە ۳- يەكەم پىتى بەرايى ناۋ...
- capital بەيۋەست بە سزاي مەرگ
- capital/'kæptɪl/adj سەرمايە
- cap- investment سەرمايە خستنه ئىش
- capitalism/'kæpɪtəlɪzəm/n سەرمايەدارى
- capitalize/'kæpɪtəlaɪz/v قۇزخ دەكا
- capitulate/kə'pɪtʃʊlənt/v بۇ بەرژەۋەندى خۇى بەكار دىئىن
- capitulation/kə'pɪtʃʊləɪʃn/n خۇى دەدا بەدەستەرە
- Capricorn/'kæprɪkɔ:n/n خۇىدەستەرەدان
- Capricorn بورجى گىسك
- capsize/kæp'saɪz/v ئەۋەى لە بورجى گىسك بىن
- capsule/'kæpsu:l/n (بەلەم) ۱- كەپسول- دەرمان ۲- ژورى سەرگىدەيەتى دەستەى فۇزكەۋان
- ۱- كەشتى ناسمانى ۲- كەشتى ئەكەشتى ناسمانى
- captain/'kæptɪn/n ۱- كەشتىۋان- فۇزكەۋان ۲- نەقىب- سەرتىپ
- ۲- سەرۋىكى تىپ ۳- سەرگىدەيەتى دەكا
- captain/v رۈنگىدەنەۋە- لىدۋان
- captain/n سەرنج رادەكېشى
- captivate/'kæptɪveɪt/v سەرنج رادەكېشى
- captivating/adj سەرنج رادەكېشى
- captive/'kæptɪv/adj دىل- زىندانى- بەندى
- ۱- قەفەزئراۋ- لەقەفەزكراۋ
- hold sb captive ئىدىيۇم: زىندانى دەكا/ ۱- دىلنىك لاي خۇى دەيەيلىتەۋە
- take sb. captive كەسنى دەگىرى ۱- زىندانى دەكا
- captivity/kæp'tɪvəti/n دىلنىتى
- captor/'kæptə(r)/n دىلنگر
- capture/'kæptʃə(r)/v ۱- دەگىرى ۲- دەستى بەسەردا دەگىرى ۳- سەردەكەۋى لەدەپىرىنى... ۴- دىل دەگىرى- دىلى دەكا
- capture/n ماۋەى دىلنىتى
- car/kɑ:(r)/n ۱- ئۇتۇمبىل- خۇرۇ ۲- فارگۈنى- شەمەندەفەر-

|                           |                              |                                     |                       |
|---------------------------|------------------------------|-------------------------------------|-----------------------|
| calm                      |                              |                                     |                       |
| calm/kɑ:m/adj             | ۱- هیمن                      | ۲- ری‌دهدا ۲- دەرکری                |                       |
| calm/n                    | ۲- کپو تەپ ۲- بێبا           | ۴- دوان لەبارەى رەفتاری کەسیک- شتیک |                       |
| calm/v                    | هیمن                         | ۵- لەگەل فرمانی تاییبەت بە(هەست).   |                       |
| calmly/'kɑ:mlɪ/adv        | هیمنی دەکاتەرە               | ۱- تەنکە ۲- قوتو                    | can/kæ:n/n            |
| calmness/'kɑ:mns/n        | بەهیمنی                      | لەقوتو دادەنن                       | can/v                 |
| Calor gas/'kælə gæs/n     | هیمنی                        | نۆکەند- کەنال                       | canal/kə'næl/n        |
| calorie/'kæləri/n         | گازی بۆتان                   | کەناری                              | canary/kə'neəri/n     |
|                           | ۱- یەکەى پێوانى وزە          | ۱- هەندەوه شینیتەرە                 | cancel/'kænsɪ/v       |
|                           | ۲- یەکەیک بۆ پێوانى گەرمی    | ۲- رادەرکری                         |                       |
| calves/n                  | گۆنکەکان                     | cancellation/'kænsə'leɪʃn/n         |                       |
| came/keɪm/v               | هات                          | هەلۆه شانندنەرە                     |                       |
| camel/'kæml/n             | ۱- وشتر                      | Cancer/'kænsə(r)/n                  | بودجى شیرپەنجە        |
|                           | ۲- نامرازکی قارەبى کان       | cancer/'kænsə(r)/n                  | شیرپەنجە              |
| cameo/n                   | بەردى گران بەها، نەقشى سەر   | canon/'kændɪd/adj                   | راشکاو-               |
|                           | بەردى گرانبەها               |                                     | راست و دروست          |
| camera/'kæmərə/n          | كامیزا                       | candidly/'kændɪdli/adv              | بەراشکاوی             |
| cameraman/'kæmrəmən/n     | وێنەگر                       | candidate/'kændɪdət/n               | ۱- پالیئوروا          |
| camorra/n                 | چەردە/ رێگرا/ گزبان          |                                     | ۲- ئەزموندەر          |
| camouflage/'kæmfleɪʒ/n    | فیلکردن بۆ نەناسینەرە        | candidacy/'kændɪdəsi/n              | پالوتن                |
| camouflage/v              | خۆى وا دەگۆزى بۆ             | candle/'kændl/n                     | مۆم- چرا              |
|                           | ئەرەى نەناسریتەرە/ فیل دەکا  | candlelight/'kændl laɪt/n           | روناکی مۆم            |
| camp/kæmp/n               | سەربازگە/خێوەتگە             | candlestick/'kændlstɪk/n            | مۆمەدان               |
| camp/v                    | دادەمەزى- خێوەت دادەنن       | candour/'kændə(r)/n                 | راشکاوی،              |
| go camp                   | دادەمەزى- خێوەت دادەنن       |                                     | راستگۆزى              |
| camper/n                  | ۱- خێوەتگەر                  | candy/'kændi/n                      | پەقلاو- شیرینی        |
|                           | ۲- سەربازگە دانەر ۲- کەرەفان | cane/keɪn/n                         | ۱- جەیزەرەن- قامیش    |
| camping/n                 | بەسەربردن و نوستن لەخێوەت    |                                     | ۲- گۆپال- داری رویشتن |
|                           | - دەرەوى مال-                | cane/v                              | بەدار لیبى دەدا       |
| camp-site/n               | هەوارگە                      | canine/'keɪnɪn/adj                  | وەک سەگ-              |
| campaign/kæm'peɪn/n       | ۱- پلان                      |                                     | پەپووەست بە سەگ       |
|                           | ۲- هێرش- هەلمەت              | canister/'kænɪstə(r)/n              | دەدان تیژ وەک سەگ     |
| campaign/v                | هێرش دەکا- هەلمەت دەبا       | cannabis/'kænbɪs/n                  | باول/ باولی           |
| campaigner/kæm'peɪnə(r)/n | داواکار- هەلمەتەر            | cannibal/'kænbɪl/n                  | جەشیش- تریاک          |
|                           |                              | cannibalism/'kænbɪlɪzəm/n           | مروڤخۆر               |
| campus/'kæmpəs/n          | سنوری زانکۆ                  |                                     | مروڤخۆرى              |
| can/kæ:n/modal            | ۱- دەتوانى                   |                                     |                       |

دژەباران

## Cc

- C-c/si/ سەنەم پیتی ئەلفبای ئینگلیزییە  
 cab/kæb/n ۱- تاکسی ۲- شوینی شوپۆر لە...  
 cabaret/'kæbərəi/n یانەی شەوانە- تیاترۆخانه  
 cabbage/'kæbrɪdʒ/n کەلەم، کەلەم  
 cabin/'kæbɪn/n ۱- ژۆری نوستن لە پاپۆچ ۲- ژۆری دانیشتن لە فۆبۆکە ۳- کوخ  
 cabinet/'kæbɪnət/n ۱- دۆلاب ۲- ئەنجومەنی وەزیران  
 cable/'keɪbl/n ۱- کەندری بەهێزی ۲- تێلگرام- بروسکەنێر ۳- تێلگراف- بروسکەنێر ۴- پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێیل  
 cable car ئۆتۆمبیلی بەکێیل بەستراو بۆسەرکەوتنی سەرچیا  
 cable television پەخشی تەلەفزیۆنی بە کێیل  
 cackle/'kækəl/n ۱- قێرەقێری مەرشک پاش ھێنکەکردن ۲- پێکەنینیکی گەورە بیزارکەر  
 cackle/'kækəl/v قێرەقێر دەکا / پێکەنینیکی گەورە بیزارکەر دەکا  
 cad/n بەدخو  
 cadet/kə'det/n ۱- قوتابی لە ئەکادیمیای سەربازی ۲- کوپی بچوکی مانی  
 cadge/kædʒ/v دەپارێتەو، سوال دەکا  
 caesarian نەشتەرگەری قەیسەری  
 café/'kæfeɪ/n چێشتخانەی بچوک، قانۆخانه  
 cafeteria/'kæfə'tɪəriə/n کافتیریا  
 caffeine/'kæfiːn/n ماددەی کافین  
 cage/keɪdʒ/n قەفەز  
 caged/'keɪdʒd/adj لە قەفەزکراو  
 cagey/'keɪdʒi/adj نایەوی زانیاری بەدا- وریا  
 cagoule/kə'guːl/n چاکیتی بە کلۆی
- cajole/v ریایی دەکا، ماستاو چیهتی دەکا  
 cake/keɪk/n ۱- کێکە ۲- تێکەلەیک  
 لەھەندێ خواردنی تر سور دەکرتەو  
 cake/v شتن بەماددەیک خەست دادەپۆشن  
 calamity/kəl'æməti/n بەلا- کارەسات  
 calcium/'kælsiəm/n کالسیۆم  
 calculate/'kælkjuleɪt/v ۱- دەژمیری ۲- چاوهرێی شتن دەکا  
 calculating/adj فیلبار- فیلدوی  
 calculation/'kælkju'leɪʃn/n ۱- کرداری ژمیریاری ۲- پلان  
 calculator/'kælkjuleɪtə(r)/n ئامێریاری ژمیریاری  
 calendar/'kælɪndə(r)/n ۱- رۆژمێر ۲- سالنامە ۳- کارە گرنگەکانی سالانە  
 calf/kɑ:f/n ۱- گۆلە- گۆرەکە ۲- بێچووی قیل  
 calf/n بەلەک  
 calibre/'kælibə(r)/n ناو دایەتری تیوب- تەفەنگ  
 call/kɔ:l/n ۱- بانگ- ھاواری ۲- تەلەفۆن ۳- سەردانیکی بچوک ۴- داوا ۵- پێویستی  
 call/v ۱- بانگ دەکا- ھاواری دەکا ۲- تەلەفۆن دەکا ۳- ناوی دەنێ ۴- بانگەش دەکا ۵- چار دەدا- رادەگەیهێن ۶- سەردانیکی کورت دەکا ۷- رادەووستن لە  
 call for sb کۆدەکاتەو  
 call for sth شتن داوا دەکا  
 call sth off ھەلەدووەشینیتەو  
 call sb. out کەسن داوا دەکا  
 call sb. up ۱- تەلەفۆن بۆ کەسن دەکا ۲- پەيوەندی بە.. بکە  
 caller/n تەلەفۆن کەر، داواکار  
 callous/'kæləs/adj دەرپەق/پەق  
 callow/adj ناشی، بێ ئەزمون

|  |                           |                                     |
|--|---------------------------|-------------------------------------|
| ۱۴- به-زید-به(پیشه) ۱۵- به کۆمهل- دوا- | bypass/'bapɑ:s/n          | لاپئ                                |
| رۆژ له دواى رۆژ ۱۶- گرتن               | bypass/v                  | دوردهکهوئیکهوه له                   |
| bye/bai/n                              | by product/'baɪ prɒdʌkt/n | ۱- شتیکی دروست بوو                  |
| by-bidder/n                            |                           | لهکاتی دروست کردنی شتیکی تردا       |
| ۱- مهزاتکه ۲- زیادکه له مهزات          |                           | ۲- شتیك له نهنجامی شتیکی تر روودهدا |
| by-blow/n                              | bystander/'baɪstændə(r)/n | سهیرکه- تهماشاکه                    |
| ۱- لیدانیکی ناراستهوخۆ                 |                           | بایت: یهکە زانیاری                  |
| ۲- بیژی- زۆن                           | byte/baɪt/n               | له کۆمپیوتەر                        |
| by-child/n                             | byway/'baɪweɪ/n           | لاپئ- ناگرنگ                        |
| ۱- کۆپی خویندپێژ ۲- زۆن- بیژی          | byword/'baɪwɜ:d/n         | نموه- باو                           |
| by-election/'baɪ ɪlekʃn/n              | Byzantine/'baɪzəntaɪn/n   | ئهمپراتۆریهتی پۆمانی                |
| ههلبژاردنی کهسێ پاش دهست               |                           | پۆژهه لاتی- بیژهنتی                 |
| لهکارکێشانهوه یان مردنی ئەندامێک       |                           |                                     |
| bygone/adj                             |                           |                                     |
| بهسهرحووه، کۆن، کهلاوه                 |                           |                                     |
| bulaw/n                                |                           |                                     |
| یاسای ناوخۆ                            |                           |                                     |
| byname/n                               |                           |                                     |
| ۱- ناوی لارهکی- دووهم                  |                           |                                     |
| ۲- نازناو                              |                           |                                     |

bushy/'bʊʃi/adj

چېر

business/'biznəs/n

۱- كېرىن و فرۇشتن

۲- پيشه ۳- بزايى بازىرگانى

۴- پېرژەي بازىرگانى ۵- كارا ۶- روش- روداو

ئىدىيۇم: دەست دەكا بەكارهكە

go out of business

كارهكەي كۇتايى

پىن دىنى / قەلۇش دەين

have no business to do

ماقاي نيه

business like/adj

كردارى / پىك / بەكارىرگەر

چوست

business man/n

۱- خاوهن كار

۲- كاراھە لەكاروبارى دارايى

business studies/n

دىراسەي كاروبارى

بازىرگانى

busk/bask/v

گۇزاي يان مۇسىقا دەچپى بۇ

پارەپەيداكردن

گۇزاي بېيۇيى يان

busker/'baskə(r)/n

مۇسىقاژەنى سەرچادە

bust/bast/n

۱- پەيكەرى سەر و

شائەكان و سىنگ ۲- سىنگى ئافرەت

bust/v

دەشكىنى

bust/adj

شكاو

go bust

ئىدىيۇم: ئابوت دەين

bust-up/n

شەرىكى توند

bustle/'basl/v

۱- دى و دەپوا بە مژولى

۲- جەمەي دى- پەرە لە

bustle/n

جەمە / گورج و گۇلى

busy/'bizi/adj

۱- سەرقال ۲- پەر لەچالاكى

۳- قەرەبالغۇ ۴- مژول

get busy

ئىدىيۇم: دەست دەكا بە ئىش

busy ... /v

خۇي پىئو خەرىك دەكا

busily/adv

بەسەرقالى

busy body/n

خۇتئىھەلقورتنىن

but/bat/conj

۱- بەلام ۲- لەگەل ئەرەشدا

۳- لەدواي لى بوردنى

۴- بۇ دەربىزى سەر سوبەمان ...

but then

ئىدىيۇم: ھەرچەندە

but/prep

بىجگە لە

butcher/'butʃə(r)/n

۱- قەساب

گۇشتلەرۇش ۲- خۇندىرۇ

butcher/v

خۇين دەپىزى - كۇمەلكوزى دەكا

butchery/'butʃəri/n

خۇين رشتن

butler/'batlə(r)/n

سەركار

butt/bat/n

۱- قۇنداغى تەنگ

۲- قونكە جگارە ۳- پاشۇل - قون

butt/n

جىنگاي پىكەتىن

butt/v

كەللەي ئى دەدا

قەسەي دەپىزى - خۇي ھەلدە قورتىنى

butter/'batə(r)/n

كەرە

butter/v

كەرە بەسەر ئاندا دەكا

butter milk/'batəmlɪk/n

دۇ

butterfly/'batəflaɪ/n

پەپولە

butterfly/v

ھەست بەدەمارگىرى دەكا

buttock/'batək/n

۱- قورون - پاشۇل -

سمت - پاشۇل

button/'batn/n

۱- قۇپچە ۲- دوگمە

button hole/'batnhəʊl/n

۱- كون

۲- گولى بەرسىنگ (بەزۇك)

button hole/v

واي لى پىكە گۇيت بۇ راگرى

buy/baɪ/v

دەكپى

buy/n

كردارى كېرىن

buyer/baɪə(r)/n

۱- كوپار

۲- بەرپىرسى كېرىنى شت

buzz/baz/v

۱- كىزەگىز دەكا ۲- پەرە لە

۳- زەنگ ئى دەدا بۇيانگ كردنى ..

buzz/n

۱- كىزەگىزى مېش ھەنگىن

۲- غەربەغەرب - پلمەپلم

buzzer/bʌzə(r)/n

زەنگ

by/baɪ/adv

۱- تىن دەپەرى ۲- نىزىك

by/prep

۱- زۇر نىزىك ۲- تىن پەرى

۳- پىش ۴- لەماوەي ۵- لەلاين - بەھۇي

۶- لەرىنگاي ۷- بە ۸- بەرىكەوت - بەھۇي

۹- بەپىيى ۱۰- جاران - دابەش ۱۱- بە (روبەن)

۱۲- بە (مەن) ۱۳- بەرىزەي

## bunged

- bunged up/adj** گپړاو، داخړاو
- bungalow/'bʌŋgələʊ/n** خانوې يه  
قات- نهوم
- bungle/'bʌŋgl/v** شتنيكى خراب دهكا
- bunk/bʌŋk/n** ۱- تهخشي يستر او بهديوار  
۲- دوو جپړې لهسره يهك
- do a bunk** نيديدوم: همدئ
- bunker/'bʌŋkə(r)/n** ۱- جينگاي قايمي  
ژنډزهين
- ۲- جپړه يكي زيناوې له ياري گولف
- bunny/'bʌni/n** كرويشك
- buoy/bɔɪ/n** شتي سهرناوكه وتو
- buoy/v** ۱- هاشي دودا  
۲- بهرزهكاتهوه
- buoyant/'bɔɪənt/adj** ۱- سهرناو دهكوي  
۲- ناسوده ۲- سهركهوتوو- بوژاوه  
۴- بهرزهووه
- buoyancy/'bɔɪənsi/n** سهرناوكه-  
سهرناوخره- بوژانهوه
- burden/'bɜ:dn/n** ۱- بار ۲- بهرپرسياريتي
- burden/v** باري خوې/انهو گران دهكا
- bureau/'bjʊərəʊ/n** ۱- ميژي نوستن  
۲- سينگ چهكهجه ۲- نوسينگه  
۴- نوسينگه ي(گهشتوگوزاري)
- bureaucracy/'bjʊə'rɒkrəsi/n**  
۱- سيسته مي بيروكراسي ۲- بيروكراسيهت
- bureaucrat/'bjʊərəkræt/n**  
كهسي بيروكراتي
- bureaucratic/'bjʊərə'krætik/adj**  
بيروكرات
- burger/'bɜ:gə(r)/n** ۱- هامببرگر  
۲- وهك هامببرگر
- burglar/'bɜ:glə(r)/n** دز
- burglary/'bɜ:gləri/n** دزوين
- burglar alarm** زهنگي ورياكهروه له  
دزې دز
- burgle/'bɜ:gl/v** دودزي
- burial/'beriəl/n** ناشتن
- bury/'bɜ:li/adj** ۱- لاشه يهكي گرانو بهمين

## burn/bɜ:m/v

- ۲- كهته، زه به لاج
- ۱- دهسوتينن
- ۲- بهناگر دهسوتن
- ۲- كوټن يان نيشانن به ناگر له... بگهي
- ۴- سوتانو- ناگرتن بهر يوو ۵- بهشتن دهسوتن
- ۶- دهبريقيتهوه- روناكي ده بهخشي
- ۷- لهگه رما ناروغي ايدهتكي- پله ي گه رمای  
بهرز دهسيتهوه
- burnt/adj** فروزين: خاپور يوو بهناگر
- burn sth out** تلو او دهسوتن
- burn up** بهناگر يان شتنيكي گهرم دهسوتن
- burn sth up** شتن بهناگر دهسوتينن
- burn/n** سوتان
- burp/bɜ:p/v** قريپكي لهدهم دي-  
هيټنجي دنين
- burp/n** قريپ- هيټنج
- burrow/'bʌrəʊ/n** كوټ- قورت
- burrow/v** ۱- قورتن ايدهدا  
۲- لهشتن دهگه پري
- bursar/'bɜ:sə(r)/n** ژميږيار/خهزنده دار
- bursary/'bɜ:səri/n** بهخشي ي پاره ي  
ديراسهت
- burst/bɜ:st/n** ۱- دهنگه داتهوه- دهته قيتهوه  
۲- له پير دهته قتي  
نيديدوم: شهيدايه بو كردني...  
فوزين: ده پري...  
له پير مه ي گريان/ناگري گرتا
- burst into** له پير... گوري
- burst into out of** ۱- له پير دهستي به پيگه نين دهكا-  
له پير پيډهكهني  
۲- له ناكاو شتن به ههستيكي توندهوه دهني
- burst/n** ۱- ته قينهوه- دهنگه دانهوه ۲- جوش
- bury/'beri/v** ۱- دهشاريتهوه  
۲- مردو دهشاريتهوه  
۳- شتن له قورتن دهشاريتهوه  
۴- سهرقال- مرؤل  
پاس
- bus/bʌs/n** ۱- دوهون ۲- جهنگل
- bush/bʊʃ/n**



|                      |   |                              |  |
|----------------------|---|------------------------------|--|
|                      | فریز: ۱- دادمش  |                              |  |
|                      | ۲- شتی بکوی به بهشیک له شتیکی تر  |                              |  |
| build on sth         | دهیکاته بناغیهک بۆ..  | bulldoze/'buldəuz/v          | لهستوری هیه<br>دهروختن-  |
| build sth on sth     | شتی لهسەر شتی   | bulldozer/'buldəuzə(r)/n     | ریگا راست دهکا<br>بولدوزەر   |
| build up             | ببنا دهکا   | bullet/'bulit/n              | گولله- فیشک  |
| build sth up         | زیاد دهکا   | bullet proof/'bulitpru:f/adj | گوللهبند   |
|                      | ۱- مهزن دهکا  | bulletin/'bulɛtɪn/n          | ۱- پیام ۲- بلاوکراوه   |
|                      | ۲- پهیتا پهیتا زیاد دهکا  | bullion/'buliən/n            | دپارشتهی زۆر یان زیو   |
| build/n              | بونیا د   | bull's eye/'bulz aɪ/n        | ۱- چاوی گا-<br>نیشانه ۲- نیشانهشکین                                      |
| builder/'bildə(r)/n  | بنا   | bully/'buli/n                | ۱- ئهه کسهی میزی خوی<br>بهکار دینن له درزی لاوازان                       |
| built                | خاوهن بونیادیکی دیارکراو  | bully/v                      | لاوازان دهتوقینن<br>فریز: کسهی ناچار دهکا که... بکا                      |
| build up             | ۱- زیادکردنی شتی له ماوهیهک<br>۲- ماوهی خۆئامادهکردن                    | bum/bʌm/n                    | کۆم- قوون  |
| built in/adj         | ۱- چهسپار<br>۲- بهشیک له شتیکی تر دروست دهکا                            | bum/n                        | ۱- ئاواره ۲- تهمبهل و بن کهک<br>خۆشی                                     |
| built up/adj         | داپۆشراو به باله خانه   | bump/bʌmp/v                  | ۱- پیدادان- پینکهوتن<br>۲- شتی بهشتی بکوی ۳- خواروخنج رویشتن<br>۴- هیدمه |
| building/'bildɪŋ/n   | ۱- باله خانه<br>۲- ببنا- ئاوه دانکردنوه                                 | bump in to sb                | فریز:<br>یهکی به ریکهوت ببینن<br>دهکوژی                                  |
| building site        | شوینی باله خانه- ببنا   | bump sb- off                 | ۱- گورزی توندی له پیر<br>۲- ئهستوریو- ههلاوساو<br>۳- گردۆلکه- تاسه       |
| building society/n   | کۆمهلهی<br>پاشهکوتی پاره  | bump n                       | ۱- بهتاسه ۲- سهخت<br>ریگر  |
| bulb/bʌlb/n          | ۱- له مپای کاره مپای ۲- سهک<br>ههلاوسان- دهرکهوتن                       | bumpy/'bʌmpi/adj             | زۆر زۆر (به رهه م)   |
| bulge/bʌldʒ/n        | ۱- ههلهئاوسن ۲- پره له  | bumper/'bʌmpə(r)/n           | ۱- کیکی بچوکی خری شیرین<br>۲- تۆپهله- قیت- خپ                            |
| bulge/v              | ۱- دهرپهرویو<br>۲- پره- ههلاوساو  | bumper/adj                   | ۱- چهپکه ۲- پریچ ۲- کۆمهلتن<br>کۆمهله نووه- کۆمهلتن پینکدینن             |
| bulging/'bʌldʒɪŋ/adj | ۱- دهرپهرویو<br>۲- پره- ههلاوساو  | bundle/'bʌndl/n              | دهستهک- چهپکی  |
| bulk/bʌlk/n          | ۱- قهباره ۲- لاشهیهکی<br>زۆر گهوره ۳- بهشی سههکی                        | bundle/v                     | ۱- پینکهوه ده بهستن<br>۲- پالی پیوه دهنن                                 |
| in bulk              | ئیدیوم: بهکۆ  | bundle/v                     | گرهه/ سهههته په دور<br>فری ددها، فهرامۆشی دهکا                           |
| bulky/'bʌlki/adj     | قهبه  |                              |  |
| bull/bʊl/n           | ۱- گا ۲- نیرهی فیل و حوت  |                              |  |
| bullfight/'bʊlfaɪt/n | شهپی گا-<br>ململانی له گهگال گا   |                              |  |
| bullfighter/n        | ئههه کسهی شهپی گا دهکا  |                              |  |
| bullfighting/n       | شهپی گا   |                              |  |
| bulldog/'buldɒg/n    | بولدۆگ:<br>سهگیکی بههیزه، پنیهکانی کورتن،<br>سههینکی گهروه ملیکی کورت و |                              |  |

## browse

browse/braʊz/v ۱- كات بەسەر دەپا

۲- پەرى كىتىپ وگۇقار ھەلەدەتەۋە/

۳- چاۋپىندا دەخشىنىن ۴- دەلەۋەرىنىن

browse/n ۱- چاۋپىياخشاندن- پەرىھەلدەتەۋە

۲- لەۋەرگا

bruise/bru:z/n شىن و مۇر بوون

لە ئەنجامى لىدان

bruise/v ۱- شىن و مۇر دەپن

۲- شىن و مۇرى ئى دەردەكەۋى

brunette/bru:'net/n ئافرەتتىكى

سېسى پىرچ

قاۋەپى تارىك

brush/brʌʃ/n ۱- فلچە ۲- پاقۇكرىنەۋە

بە فلچە ۳- دەمەقائىيەكى كورت

brush/v ۱- بە فلچە پاقۇ دىكەتەۋە

۲- بەئاستەم بەيەكى بىكەۋى

brush sb/sth aside ۱- قەرامۇشى دىكا

۲- بەلا دەنى

brush sth away/off بەدەست يان بە

فلچە شتىن لادەپا

brush sth up/ br- up on sth بۇ بەپىر

ھىنانەۋە/ ئوئىكرىنەۋەى زانىيارى

brush off/n رەدكرىنەۋە

brusque/bru:sk/adj وشك

brusquely/'bru:skli/adv بە وشكى

brussels sprout/n گىيای بروكسل

brutal/'bru:tl/adj دىرندە- ھۇقانى

brutality/bru:'tæləti/n ھۇقانىيەت-

دىرندەپى

brutally/adv بە دىرندەپى

brute/bru:t/n ۱- گىيانەۋەرىنىكى دىرندە/كەتە

۲- پىياۋى توند و دىرندە

brute/adj توندپەۋ، كوئىر

bubble/'bʌbl/n بلىق- كوتكە/ ۋەھم

bubble/v ۱- بلىق دىكا ۲- فۋارە دەگرى

۳- فىنلى دىكا

bubbly/'bʌbli/adj ۱- پىر بلىق

۲- چالاک-گورچ وگۇل

bubble gum/n

بىنىشتى بلىقدار

buck/bʌk/n

دۇلارى ئەمىرىكى

buck/n نىرەى مامز-ئاسك- يان كەروئىشك

buck/v

پازداۋى

buck sb up كەسىن كەيف خۇش بىكەى

bucket/'bʌkɪt/n ۱- سەتل- پەقرەچ

۲- ماددەى ناۋ سەتل

buckle/'bʌkl/n ئاغزۋنە/ ئاغزۋون

buckle/v ۱- بە ئاغزۋنە دەپەستىن

۲- دەچەمىتەۋە لەپىر گەرمى- ھىز

bud/ bʌd / n خونچە- بشكوژ

budding/'bʌdɪŋ/adj تازە

Buddhism/'bʌdɪzəm/n بوزىتە

Buddhist/'bʌdɪst/n بوزى

Buddhist/adj پەرسىنگاى بوزى

buddy/'bʌdi/n ھاۋى- پىياۋ

budge/dʌdʒ/v ۱- دەجۋلن- دەجۋلنىن

۲- زاي بگۇپى- نەگۇپى

budget/'bʌdʒɪt/n ۱- بودجە

۲- بودجەى حكومت

budget/v بودجە دانەنى-

پلان دانەنى بۇخەرجكرىنى

budgie/'bʌdʒi/n پالندە/ توتى ئوسترالى

buff/bʌf/n ۱- پىستىس گامىش

۲- رەنگى زەردى پرتەقانى

buffalo/'bʌfələʊ/n گامىش

buffer/'bʌfə(r)/n ۱- كەمكەرەۋە

۲- رىگرى ئازار

buffet/'bʌfɛt/n ۱- مېز- گازىنۇ- خوان

buffet/v لە نوۋ لاۋە ئىچىرى

bug/bʌg/n ۱- زىندەۋەرى بچوك

۲- نەخۇشى ۳- پىشكە

۴- گرىنگىدانى لەناكاۋ بە ۵- ھەلە

۶- ماىكرو فۇنى زۇر بچوك- شاراۋە

bug/v ۱- ماىكرو فۇن بچوك دەشارىتەۋە

۲- بىزار- نىگەران دىكا

build/bɪld/v ۱- دروست دىكا

۲- بىنا دىكا ۳- پەردەدا

the Br. Isles  
 بهریتانیای گه‌ورگو څیره‌نده و  
 هه‌موو دورگه‌کانی که څرنگ له لیواره‌کان-

دورگه‌کانی‌بهریتانیا-

Briton/'britn/n  
 که‌سی بهریتانی

brittle/'britl/adj  
 خاو- ره‌قه به‌لام

ناسان نه‌شکن، بوش-پوچ

broach/b'rəutʃ/v  
 له‌بایه‌تیکي دژوار ددوی

broad/b'rɔ:d/adj  
 ۱- به‌رین ۲- زږد روون

۳- به‌بین دریزه‌دان ۴- به‌رفره- گشتی

نیدیدم: له‌ روژی روانک- به‌چاو- ناشکرا

broaden/'brɔ:dn/v  
 فراوان ده‌کا-

به‌رفره ده‌کا

broadly/adv  
 ۱- به‌خنده‌یمکی گوره

۲- به‌گشتی

broad bean/n  
 فاسولیاي سه‌وز-

فاسولیاي تېر

broad minded/adj  
 بیرکراوه- ای‌نورده

broadcast/'brɔ:dcɔ:st/v  
 ۱- پمخش ده‌کا

۲- ددوی له TV

broadcast/n  
 پمخش کراو

broadcaster/n  
 بیژهر/ پمخشکار

broccoli/'brɔ:kəli/n  
 جورنکه له‌قرمه‌بید

brochure/'brɔ:ʃə(r)/n  
 نامیلکه،

لیک‌آینه‌وی کورت

broil: Grill  
 سورکردنه‌وه- برژاندن

break= broke  
 شکاندي

broke/'brɔ:k/adj  
 بېن‌پاره- موفلیس-

تابهوت

broken: break

broken/'brɔ:kən/adj  
 ۱- له‌کارکوتوو

۲- پچ‌پچ- پچ‌او ۳- نه‌پاریزراو- شکنراو

۴- ټیکشکاو- بېن‌سروپار

broken-down/adj  
 له‌بارنکی زږد خراب

broken hearted/adj  
 دلشکاو

broken-home/n  
 پهرته‌وازه

broken-marriage/n  
 ژنه‌پانای هه‌لوه‌شاهوه

(ته‌لاق‌دان)

broker: stock-broker/n  
 ۱- ده‌لاڼ

bronchitis/'brɔŋ'kɪtɪs/n  
 هه‌وکردنی سیه‌کان/ ناوسانی سیه‌کان

bronze/'brɔnz/n  
 ۱- کانزای برونزی

۲- رنگی برونزی ۳- مه‌دالیای برونزی

bronze/adj  
 رنگ برونزی-

مه‌دالیای برونزی

brooch/b'rəutʃ/n  
 بروش بۇ جوانکاری

brood/b'rɔ:dn  
 هه‌رخه‌کانی-

بېچوه‌کانی يه‌ک دایک

brood/v  
 ۱- له‌سهره‌یلکه کورک ده‌بن-

داده‌نیش ۲- زیاد تیده‌فکری

broody/'brɔ:di/adj  
 ۱- مېلکه‌که‌ر

۲- کورک بوو

۳- ژنی پنی خوښه‌ مندالی بېن

brook/b'rɔ:k/n  
 جوگه- جوگه‌له

broom/b'rɔ:m/n  
 گه‌سک- گیسک

broom-stick/'brɔ:mstɪk/n  
 ده‌سکی

گیسک

broth/b'rɔθ/n  
 شورباي سوک-

گوشتاوی مریشک

brothel/'brɔθl/n  
 قاحبه‌خانه

brother/'brʌðə(r)/n  
 ۱- برادر ۲- ره‌بېن-

برای دینی

brotherly/'brʌðəli/n  
 برایانه

brother-in-law  
 ۱- برای ژن-

برای می‌رد(خزماي) ۲- می‌ردی خوشک

brought: bring  
 هیڼای

brow/'brɔ:u/n  
 ۱- برؤ ۲- نیوچه‌وان

۳- لوتکه‌ی گرد

brown/'braun/adj  
 ۱- ره‌نگی خوڼ یان دار

۲- نه‌سهر

brown/n  
 ره‌نگی قاوه‌یی یان نه‌سهر

brown/v  
 نه‌سهر ده‌بن- شتن نه‌سهر ده‌کا

brownish/adj  
 قاوه‌یی‌باو

brown-paper/n  
 کاغذی قاوه‌یی

Brownie/'brauni/n  
 کچوله/ به‌لی

نه‌ندام له‌ ریک‌خراوی رابه‌ران/ کیکی به‌ بندق

**brief/bri:f/adj** كورت - خيړا  
 ئيديوم: به كورتى  
**briefly/'bri:flɪ/adv** ۱- بۇ ماوه يەككى  
 كورت - به خيړا ۲ - به كورتى  
**brief/n** فەرمايشت - ئاكا دار كرنومره دهرباره  
**brief/v** زانبارى يان فرمان دهرباره  
 شتن رادەگەيەنن  
**briefing/n** زانبارى پيڊراو  
**briefcase/'bri:fkeɪs/n** جانقاي دەست  
**briefs/bri:fs/n** دهرپىنى كورت  
 (بۇ پياو و ژن)  
**brigade/bri'geɪd/n** ليوئا -  
 يەكەيەكى سەربازى له سوپادا - تىپ  
**brigadier/'brɪgə'dɪə(r)/n** عميد -  
 راگر - له سوپادا  
**bright/braɪt/adj** ۱- رۆژ لەدەر - گەشاوره  
 ۲- بەهيز، رەنگا پرەنگ ۲- زىرەك  
 ۴- دلخۆشكەر، دەم بە خەندە ۵- ئاسودە  
**brighten/'braɪtn/v** روڤاك دەكا تەرە -  
 ئاسودە دەكا - دەبريقتەرە  
**brightly/adv** بە پرەنگا پرەنگ  
**brilliant/'brɪljənt/adj** ۱- بريقتەدار  
 ۲- زۆر زىرەك ۲- زۆر باش  
**brilliance/'brɪljəns/n** بريقتەدارى روڤاكى -  
 دەرەشاوره  
**brilliantly/adv** بەدەرەشاورەيى - بە زىرەكى  
**brim/brɪm/n** ۱- ليوئارى پياله  
 ۲- روڤى - ليوئارى كۆلور (لەژىرەوه)  
**brim/v** پپر دەكا  
 فرىز: ئەسەرى دەپوژن  
**bring/brɪŋ/v** ۱- دەهينن ۲- دەهينتە هۇى  
 ۲- وادەكا كەسنى بىن بۇ  
 ۴- زۆرى ئى دەكا - ئاچارى دەكا  
**bring about** فرىز: دەهينتە هۇى رودانى  
**bring sth back** دەگە پىڤنيتەوه  
**bring sth back** ۱- دەگە پىڤنيتەوه -  
 بگە پىڤتەوه ۲- دەهينتەوه ياد

**bring sb back sth** لەگەل خۇى شتن  
 دەهينن بۇ  
**bring sb/sth down** دەهينتە هۇى كەسنى  
 بدوژىڤنى يان پەلەوپايەي خۇى لەدەست بەدا  
**bring sth down** دىڤنيتە خوارى/  
 ئاستى نزم دەكا  
**bring sth forward** ۱- دەهينتە پىڤش  
 ۲- پىڤشبارى شتن دەكا بۇ گفتوگۇ  
**bring sb-in** كەسنى ديار دەكا كە  
 كارىكى تايبەت بكا  
**bring sth in** شتن پىڤشكەش دەكا  
**bring sth off** خۇى ئامادە دەكا كارىكى  
 دژوار بكا  
**bring sth on** دەهينتە هۇى  
**bring sth out** دەرديڤن - بەرەم دىڤن  
**bring sb round** بەهۆش خۇى دەهينتەوه  
**bring sb round** قەناعەت پىڤ دىڤن -  
 قایل دەكا  
**bring sth round to sth** دەهوى لەبارەي،  
 ئاراستە دەكا  
**bring sb up** بەخۇو دەكا  
**bring sth up** ۱- دەپشيتەوه ۲- دەخاتە روو  
**brink/brɪŋk/n** ليوئار  
 ئيديوم: خەرىك بى شتن بەكى، لەسەر ليوئارى  
**brisk/brɪsk/adj** ۱- خيړا - مژول  
 ۲- باوهر بەخۆ ۲- گورج وگۆل  
**briskly/adv** بە هيمەت - بە گورج و گۆلى  
**briskness/n** گورج و گۆلى  
**bristle/'brɪsl/n** ۱- پىرچى كورتى مۆز - زىر  
 ۲- موى زېرى فلجەي ددان  
**bristle/v** ۱- موى لەپقا (ترسا) قىت دەهينتەوه  
 ۲- خۇ و پىشان بەدى كە توپەي  
**Brit/bri:t/n** مروفى بەرىتانى  
**Britain/'brɪtɪn/n** بەرىتانىا  
**British/'brɪtɪʃ/adj** بەرىتانى  
**the British/n** بەرىتانىەكان - ئىنگلىزەكان  
**Britisher/'brɪtɪʃə(r)/n** خەلكى بەرىتانىا

|                                     |   |  |  |
|-------------------------------------|---|--|--|
| breakthrough                        | دۆزىنە يان  | breed/n                                | وھچە - جۆز   |
| breakthrough                        | پەرەسەندىنىكى گىرگى                                     | breeder/brɪdɔ(r)/n                     | بەخىڭو كەمىرى  |
| break up/breɪkʌp/n                  | ۱- ھەرەس -<br>داپوخان ۲- ھەلۋەشاندىنە                   | breeding/n                             | گىيانەمۇر و روكە، پەرورە يار   |
| breast/brest/n                      | ۱- مەمەك ۲- سىنگ<br>۳- بەشى پىنشىمە لە بانئە            | breeding-ground/n                      | ۱- شۇيىنى<br>پىنگە ياندىن / گەشەسەندىن                               |
| breast-feed/v                       | بە مەمكى شىرى دەداتى                                    | ۲- شۇيىنى لەدايك بوونى گىيانەمۇرى كۆيى |  |
| breast-stroke/n                     | سىنگە مەلە  | breeze/bri:z/n                         | سۈرۈ / باي ھىدى /<br>سوك / شەمال                                     |
| breath/breθ/n                       | ۱- ھەناسە ۲- ھەناسە دەدا                                | breezy/'bri:zi/adj                     | ۱- رۆزىكى كە ھەندى<br>(با) ھەمىن ۲- ئاسودە                           |
| a breath- of fresh air              | ئىدىيۇم:<br>شەمال- باي دەرەۋە - كە پاقرە                | brevery/'brɛvəri/n                     | كورت و پوخت  |
| get your breath..                   | پاش راھىنان   | brew/bru:v                             | ۱- بىرە دروست دەكا<br>۲- گەرم دەكا ۲- ھەلمى ئى ھەندەستى              |
| دەھسەيتتەۋە بۇ ئەرەۋى ھەناسە ئاساسى | بىتەرە  | ئىدىيۇم: تەشەنە دەكا - سەر دەر دەكا    |  |
| hold your breath                    | ھەناسەت بگەرە   | brewery/'bu:əri/n                      | كارگەۋى بىرە   |
| be out of breath                    | ھاكەھاك دەكا -<br>خىرا ھەناسە دەدا                      | bribe/braɪb/n                          | بەرتىل   |
| say sth, speak breath               | دەچرىنىت  | bribe/v                                | بەرتىل دەدا  |
| take your breath..                  | لەخۇشيا -<br>ھەناسەۋى بېرىن                             | bribery/'braɪbəri/n                    | بەرتىل دان   |
| with bated breath                   | ھەناسەۋى لەخۇ<br>بېرەۋە - ئقەۋى ئىۋە نايىن              | bric-a-brac/'brɪk ə bræk/n             | وردەۋالە   |
| breath test                         | تېستى ھەناسە /<br>بۇ پىۋانى راھەۋى ئارقى..              | brick/brɪk/n                           | كەرىۋىچ  |
| breathalyse/'beɪθəlaɪz/v            | ھەناسەۋى تاقي دەكاتەۋە..                                | bricklayer/'brɪkleɪə(r)/n              | ۋەستا - بەنا   |
| breathe/bri:ð/v                     | ھەناسە دەدا   | brick-work/n                           | لە كەرىۋىچ دروست كراۋ  |
| not breathe a word                  | ئىدىيۇم: چ نەدر كىنى                                    | كەرىۋىچكارى                            |  |
| breathing/'bri:ðɪŋ/n                | ھەناسەدان<br>(تارپىك و گران)                            | bridal/'braɪdl/adj                     | پەيۋەست بە<br>(بووك) و (زەمارەند)                                    |
| breather/'bri:ðə(r)/n               | جەسانەۋەيەكى<br>كورت                                    | bride/braɪd/n                          | بووك   |
| breathless/'breθləs/adj             | ۱- ھاكەھاك پىكەوت ۲- ھەناسە بېراۋ                       | bridegroom/'braɪdgru:m/n               | زاۋا   |
| breathlessly/adv                    | بە ھەناسە بېرىن   | bridesmaid/'braɪdzmeɪd/n               | بەرىبووك   |
| breathtaking/'breθteɪkɪŋ/adj        | جوان و سەرنج راكىش                                      | bridge/brɪdʒ/n                         | ۱- پردە ۲- بۇرجى پاپۇز   |
| breed/bri:d/v                       | ۱- بوون - ئۆزبۇون<br>۲- پەرورەۋەۋى دەكا ۲- دەمبىتە ھۆۋى | bridge/v                               | پردە دروست دەكات<br>ئىدىيۇم: كەلپىن دەگرى - دووكەس ئاشت<br>دەكاتەۋە. |
|                                     |   | bridge/n                               | يارى بىرىچ   |
|                                     |   | bridle/'braɪdl/n                       | ئغاۋ   |

**brass**

- brass/brɑ:s/n** ۱- مەسى زەرر  
۲- كۆمەن ئامبىرى مۇسقىي مەس
- brassiere/'bræsəri/n** سىتايان- مەمەكان
- brat/bræt/n** مەندالنىكى چەتوون
- bravado/brə'vɑ:dəu/n** خۇھەلگىشان،  
لاڧ ئىدان
- brave/breiv/adj** ئازا- مەرد
- brave/v** ئازايانە روويەروو دەيىتەو
- bravely/adv** ئازايانە
- bravery/'breivəri/n** ئازايى
- bravo/brɑ:'vəu/interj** بىراقۇ، ئاقەرىن
- brawl/brɔ:l/n** ژامەژاۋ- شەپەقسە
- brawl/v** ژامەژاۋ دەكا
- breach/bri:tʃ/n** ۱- پىششىل كىردن  
۲- تىكچوونى پەيوەندى ۲- دەلاقە- كون
- breach/bri:tʃ/v** ۱- رىككەۋەتن پىششىل دەكا  
۲- كون لە... دەكا
- bread/bred/n** نان
- bread-crumbs/'bredkrʌmz/n** وردەنان- پارچەنان
- breadth/bredθ/n** ۱- پانى ۲- فرە-  
فرەوانى
- breadwinner/'bredwɪnə(r)/n** نان پەپاكەر
- break/breik/v** ۱- دەشكىتىن  
۲- لەكار دەكەۋى ۲- (پەيمان) دەشكىتىن  
۴- (قسە) دەپرى ۵- ژامەرى پىئوانى  
دەشكىتىن- ژامەرى پەيكى نوى تۇمار دەكا  
۶- ماۋەين دەجەسىتەو  
۷- مەلدى- رۇژ دەيىتەو.  
۸- كۇتايى پىن دىتىن- رادەى بۇ دانەن  
۹- مەلەكا ۱۰- لوول دەپن و دەكەۋى.  
۱۱- پەخش دەكرى- بۇ دەكرىتەو  
۱۲- دەنگى گېر دەپن
- breakaway/'breikəwei/v** فرىز:  
۱- لە دەستى دەردەچى- دەرياز دەپن

**break**

- ۲- واز لە پارتىكى سىياسى دەيىتىن-  
جىادەيىتەو لە...
- breakdown/'breikdaʊn/v**  
۱- پەكى دەكەۋى  
۲- قەشەل دىتىن ۲- مەرس دىتىن
- break sth down** شى دەيىتەو
- break in** ۱- بەزۇر خۇى دەكا بەژور  
بۇ دىزىن- دەدىن ۲- قسەى پىن دەپرى
- break-into sth** ۱- دەدىن  
۲- ئەناكاۋ شتىن دەكا
- break off** لە (قسە كىردن) دەوستىن  
شتىن دەشكىتىن بۇ...
- break-sth off** لە پى- پەيوەندى- دەپچىزىن
- break-out** مەلەكەرسىن
- break-out of sth** لە زىندان رادەكا
- break up** ۱- تەواۋ دەپن  
۲- پشوو دەست پىن دەكا
- break-up (with sb)** پەيوەندى دەپچىزىن  
لەگەل...
- break-(sth) up** تىكەدەشكىن
- break-sth up** لە يەكپان جىادەكا تەو
- break-with sth** خۇى دادەپرى لە/  
دور دەگرى لە
- break/n** ۱- شكان/ شوئىنى شكانى شت  
۲- پچران ۲- كرانەو- گۇپان  
۴- حسەنەو ۵- دەرفەت
- break of day** بەرەبەيان- كازىو
- breakage/'breikɪdʒ/n** شتى شكاۋ
- breakdown/n** ۱- پەك كەۋەتن- لەكار كەۋەتن  
۲- قەشەل ۳- مەرس ۲- مەرس  
۴- لىستى مەمەلەيەنە
- breakfast/'breɪkfəst/n** تىشت/  
نانى بەيانى  
ئىدىۋم:
- bed and breakfast** نوستن و ناننى بەيانى
- break in/n** چوۋنە ژورەو بۇ دىزىن- پىرېن

|                                 |  |                                    |
|---------------------------------|--|------------------------------------|
| <b>bowler</b>                   | 41                                     | <b>brashness</b>                   |
| <b>bowler/bəʊlə(r)/n</b>        | كلأوى رهشى خېر                         | ريڭكاي بړيل/                       |
| <b>bowling/n</b>                | يارى بولینگ                            | نوسينى چاپى بۇ كويوران             |
| <b>bowls/bəʊlz/n</b>            | يارى بولز                              | ۱- مۇخ- دەماغ ۲- زيرمكى            |
| <b>box/bɒks/n</b>               | ۱- سندوقى لايكيشه- چوارگوشه            | ۲- كەسكى زيرەك ۴- كەسى پيلان دانەر |
|                                 | ۲- سندوقى ۳- چوارگوشه يان لايكيشه يەكى | گەوجە- كەم -                       |
|                                 | بەتال ۴- كۆشكى ۵- تەلار ۶- تەلەفون     | بىن عەقل                           |
| <b>box/v</b>                    | لەناو سندوق دابەنى                     | <b>brainy/adj</b>                  |
| <b>box number/n</b>             | ژمارەى پۇستە                           | زيرەك                              |
| <b>box office/n</b>             | شونى پليت فرۇشتن                       | <b>brainchild/breɪnˈtʃaɪld/n</b>   |
| <b>box/v</b>                    | بۇكسانى- مشتەكۆلانى دەكا               | دامينان                            |
| <b>boxer/bɒksə(r)/n</b>         | مشتەوان- بۇكسەوان                      | <b>brainstorm/ˈbreɪnstɔːm/n</b>    |
| <b>boxing/bɒksɪŋ/n</b>          | بۇكسېن                                 | ۱- نۆرە شېئى يەكى كاتى             |
| <b>boxer shorts/n</b>           | شۇرتى پياوان                           | ۲- بىرۆكە يەكى جوانى لەنكاو        |
| <b>Boxing Day/ˈbɒksɪŋ deɪ/n</b> | رۆژى لى دايەك بوون ۱۲/۲۶               | <b>brainwash/breɪnˈwɒʃ/v</b>       |
|                                 |  | دەماغى دەشوا                       |
| <b>boy/bɔɪ/n</b>                | كوپ                                    | <b>brainwashing/ˈbreɪnˈwɒʃɪŋ/n</b> |
| <b>the boys</b>                 | كۆمەلىن برادەرى كوپ                    | دەماغ شوشتن                        |
| <b>boyhood/n</b>                | مىندالىي، كوپتى                        | <b>brainwave/ˈbreɪnweɪv/n</b>      |
| <b>boyish/adj</b>               | مىندالانە                              | بىرۆكە يەكى                        |
| <b>boyfriend/ˈbɔɪfrend/n</b>    | دۇستى كوپ                              | شەپۇلى بىلمەنى                     |
| <b>Boy scout/n</b>              | لەندام لە دىدەوانى                     | لەسەرخۇ گۇشت ائىدەنى بە            |
| <b>boycott/ˈbɔɪkɒt/v</b>        | پەيۋەندى لەگەل دەپرى                   | <b>braise/breɪz/v</b>              |
| <b>boycott/ˈbɔɪkɒt/n</b>        | پەيۋەندى لەگەل بېرىن                   | ۱- برىك- رەستېنەر                  |
| <b>bra/braːn</b>                | ستيان                                  | ۲- شتنى شتېكى تر مېواش بكا         |
| <b>brace/breɪs/n</b>            | چوارچىۋە بۇ                            | <b>brake/v</b>                     |
|                                 | راستكردنەۋەى ددان                      | برىك دەكا                          |
| <b>braces/n</b>                 | پانتۇل بەستەر- ھەلگەر                  | <b>bramble/ˈbræmbl/n</b>           |
| <b>brace/v</b>                  | ۱- خۇى كۆدەكاتەرە                      | پوشى دەپ                           |
|                                 | ۲- خۇى ئامانە دەكا بۇ شتېكى دژوار      | <b>bran.../n</b>                   |
| <b>bracing/adj</b>              | فېنكەر                                 | پەلك/ كەپەك                        |
| <b>bracelet/ˈbreɪslət/n</b>     | بازنەى دەست                            | ۱- شالوق- چل                       |
| <b>bracket/ˈbrækt/n</b>         | ۱- كەۋانە ۲- كۆتەلە                    | ۲- لىقى (رىكخراۋ) ۲- بەش           |
|                                 | ۲- كۆمەلىك                             | فرىز: لىقى ئى دەبىئەتۋە            |
| <b>bracket/v</b>                | ۱- لەنپوان دوو كەۋانە دادەنى           | <b>branch out</b>                  |
|                                 | ۲- يەك دەكا                            | فراۋان دەكا                        |
| <b>brag/bræg/v</b>              | بەخۇ دەنزان، پىن ھەلدەلىن              | <b>brand/brænd/n</b>               |
| <b>braid/breɪd/n</b>            | ۱- شرىت- كەزى ۲- كەزى                  | ۱- نىشانە                          |
|                                 |  | ۲- جۇرى تايىبەت                    |
|                                 |  | ۱- داغ دەكا                        |
|                                 |  | ۲- ئابپوۋى دەبا- بەخراپ باسى دەكا  |
|                                 |  | <b>brand-new/adj</b>               |
|                                 |  | تەۋاۋ نوئى                         |
|                                 |  | <b>brandish/ˈbrændɪʃ/v</b>         |
|                                 |  | شتى بادەدا-                        |
|                                 |  | رادەۋەشېئىن                        |
|                                 |  | <b>brandy/ˈbrændi/n</b>            |
|                                 |  | براندى                             |
|                                 |  | <b>brash/bræʃ/adj</b>              |
|                                 |  | نۇر باۋەر بەخۇ                     |
|                                 |  | <b>brashness/ˈbræʃnəs/n</b>        |
|                                 |  | گورپە شەبىي -                      |
|                                 |  | باۋەر بەخۇبىي                      |

|                               |  |                                   |   |
|-------------------------------|--|-----------------------------------|---|
| <b>botch</b>                  |  | <b>bowl</b>                       | دەسمايە   |
| <b>botch/bɒtʃ/v</b>           | تېڭىكەدا (چونكى بىن بەھرىيە)   |                                   | فرىز:   |
| <b>both/bəʊθ/det</b>          | ھەردو  | <b>bounce back</b>                | دەگەر پىتتەو سەر خالى پىنشوى  |
| <b>both/adv</b>               | ھەردو پىنگەرە  | <b>bounce/n</b>                   | ھەلقۇزىتتەو   |
| <b>bother/'bɒðə(r)/v</b>      | ۱- بىزار دەكا -<br>ھەراساشى دەكا ۲ - نىگەرانشى دەكا  | <b>bound/baʊnd/adj</b>            | پىنگەرە   |
|                               | ۳- خۇى ماندوو دەكا - زۆر لەخۇى دەكا  | <b>bound/adj</b>                  | ئىدىيۇم: زۆر نىزىكە لە  |
| <b>bother/n</b>               | ھەراساشى - دىۋارى - ئارىشە   | <b>bound/v</b>                    | بەبازدان غار دەدا، ھەلدەقۇزىتتەو                                    |
| <b>bother/interj</b>          | بۇ دەرىپىشى بىزارى   | <b>bound/n</b>                    | بازدان  |
|                               | يان ھەراساشى   | <b>bound: bind/v</b>              | گىرىى دا، بەرگى كرد   |
| <b>bothered/adj</b>           | نىگەرانشى  | <b>boundary/'baʊndri/n</b>        | ۱- سنور -<br>تخوب - نىۋان ولاتان ۲ - سنور                           |
|                               | ئىدىيۇم: نايەئى شتىن بىكات   | <b>bound-less/'baʊndləs/adj</b>   | بىن سنور  |
| <b>I am not bothered</b>      | لاى من وەك يەكە  | <b>bounds/baʊndz/n</b>            | ئەو سنورەى ئابى   |
| <b>bottle/'bɒtl/n</b>         | ۱- شوشە - بوتل<br>۲- شوشە يەك لە (شىر)   |                                   | ببەزىندى  |
| <b>bottle/v</b>               | پىردەكا (بوتل)   | <b>out of bounds</b>              | ئىدىيۇم: ياساغ  |
| <b>bottled/adj</b>            | پىر - شوشەى پىر  | <b>bouquet/bu'keɪ/n</b>           | چەپكىن گول  |
| <b>bottle bank/n</b>          | سندوقنى بۇ بوتل  | <b>bourgeois/'buɜʒwɑːn/n</b>      | بۇرژوازى  |
| <b>bottleneck/n</b>           | پىيەكى تەسك / مىنى شوشە /<br>ملى بوتل  | <b>bourgeoisie/'buɜʒwɑː'ziː/n</b> | جىيى ئاومند - بۇرژوا  |
| <b>bottom/'bɒtəm/n</b>        | ۱- خوارەوى.  |                                   | ۱- ماو يەكى كورتى چالاكى  |
|                               | ۲- بىنكە ۳- پاشەوى ۴- ھەربەنەو   | <b>bout/baʊt/n</b>                | ۲- ماوەى نەخۇشى   |
|                               | ۵- بىن ۶- كۆم - پىشەو ۷- ئاوپىستىر   | <b>boutique/bu:'ti:k/n</b>        | بوتىك   |
| <b>at the bottom</b>          | ئىدىيۇم: لە زىرەو  | <b>bow/baʊ/v</b>                  | ۱- دەجەمىتەو ۲- قايىل دەبىن<br>فرىز: دەست ھەلدەگىرى لە...           |
|                               | ئەگەرى سەرەكى شتىك   | <b>bow/bəʊ/n</b>                  | چەمانەو - كىرۈش   |
| <b>get to bottom</b>          | ئەگەرى سەرەكى شتىك<br>دەدقۇزىتتەو  | <b>bow/n</b>                      | ۱- گىرى ۲- كەوان<br>۳- كەوانەى كەمانچە                              |
| <b>bottom/adj</b>             | خوارەو   | <b>bow-tie/n</b>                  | بۇنىباغى بەگىرى   |
| <b>bottomless/adj</b>         | زۆر قول، بىن سنور /<br>بى بن   | <b>bow/n</b>                      | بەشى پىشەو ۱ پاپۇپ  |
| <b>bough/baʊ/n</b>            | شا لى دار  | <b>bowel/'baʊəl/n</b>             | رىخۇلەكان   |
| <b>bought/bɔːt/v</b>          | كپى  | <b>bowl/bəʊl/n</b>                | ۱- دەفرى خپرى قول<br>۲- قاپىن - دەفرى لە<br>۳- دەفرى پلاستىكى بەرىن |
| <b>boulder/'bɔʊldə(r)/n</b>   | گاڭشەبەرد  |                                   | تۇپ داوى  |
| <b>boulevard/'bu:ləvɑːd/n</b> | شەقامى   | <b>bow/n</b>                      | فرىز: ۱- يەكىن بەزەوى دا دەدا<br>۲- سىرنجى يەكىن رادەكىشىن          |
| <b>bounce/baʊns/v</b>         | ۱- لىدان - كەوتن بە<br>۲- ياز داوى بە بەردەوامى - ھەلدەقۇزىتتەو<br>۳- دەگەر پىتتەو - چەك - لەبەر نەموونى |                                   |   |



|                           |   |                         |                                     |
|---------------------------|---|-------------------------|-------------------------------------|
| book/buk/n                | ۱- پەرتوك ۲- پەراو- دەفتەر                              | booty/'bu:ti/n          | تالان                               |
| by the book               | بەدروستى بەپېشى ياسا                                    | border/'bɔ:də(r)/n      | ۱- سنور ۲- ئىيوار- قەراغ            |
| book-case/'bukkeɪs/n      | كتىپدان، كتىپخانەنى مال/تاقچە                           | border/v                | ۱- ھاوسنورە ۲- پىن دەچن             |
| book-keeping/n            | حساب راگرتن   | border-line/n           | ھىلى جياكەرەھە، سنور                |
| book-maker/n              | ئەو كەسەى كارى وى                                       | bore/bɔ:(r)/v           | يەككى مائدى و بىزار يەكى            |
| book-mark/'bukmɑ:k/n      | نیشانە  | bore/n                  | ۱- كەسىكى بىزاركەر                  |
| book-seller/'bukselə(r)/n | پەرتوك فروش   |                         | ۲- شتى بىزاركەر، دارگران، رەزاقورس  |
| book-shop/'bukʃɒp/n       | كتىپ فروش   | bored/bɔ:d/adj          | بىزار- ھەست بە                      |
| book-stall/'bukstɔ:l/n    | كۆشكى كتىپ فروشتن                                       | bore-dom/'bɔ:dəm/n      | بىزارى دەكا                         |
| book-worm/'bukwɜ:m/n      | كرمى كتىپ: ئەو كەسەى خۇشى لە خويندەھەى كتىپ             | boring/'bɔ:rɪŋ/adj      | بىزارى وەرسى بىزاركەر-              |
| book/buk/v                | ۱- دەگرئ ۲- ناوى ئەو كەسە لە دەفتەر دەنوسى كە ھەلە دەكا | born/bɔ:n/v             | ناخۇشى وەرسكەر                      |
| book-sb.. in              | پىشى وەخت ژورئ دەگرئ بۇ كەسى لەھوتئ                     | born/adj                | لەدايك دەپئ                         |
| booking/'bukɪŋ/n          | شونىن گرتن  | born/adj                | توانايەكى سروسشى ھەيە-              |
| book-office/n             | شونىنى فروشتنى پلىت                                     | born again/adj          | بەھرەدار                            |
| bookie/'buki/n            | فروشەرى پلىتى گرو                                       |                         | دووبارە لەدايك بوو                  |
| booklet/'buklɛt/n         | نامىلكە   | born again/adj          | باوھرىكى بەھىز و ئوئ بە ئاينىك دىنى |
| boom/bu:m/n               | قۇناغى كەشەكردن   | borough/'bʌrəʊ/n        | ناوچە يان شارى ئۆتۈنۈميدار          |
| boom/v                    | كەشە دەكا   | borrow/'bɒrəʊ/v         | ۱- دەخوئى- كتىپ                     |
| boom/v                    | ھاژە ھاژ- زەمەزمە- تەقەتەق                              |                         | ۲- شتى- وەك ھى خۇى بىن بەكار دىنى   |
| boomerang/'bu:mərəŋ/n     | بومەرانگ، پارچە دارىكى چەماوھە                          | borrower/'bɒrəʊə(r)/n   | وەرگن، خوازەر                       |
| boon/bu:n/n               | نەيمەت  | bosom/'buzəm/n          | سىنگ، سىنە، ھەك                     |
| boost/bu:st/v             | زىدە دەكا   | in the bosom            | ئىدىيۇم: لە نامىزى                  |
| boost/n                   | زىدە  | bosom-friend/n          | ھاوئى گىياش بەگىانى                 |
| boot/bu:t/n               | ۱- پووت ۲- سندرئى ئۆتۈمبىل                              | boss/bɒs/n              | فەرمان دەر، سەرۆك، بەپئوھەر         |
|                           | شوتى ئىدەدا   | boss/v                  | فەرمان دەدا                         |
| boot/v                    | كوشك  | bossy/bɒsi/adj          | بە زەبوزەنگ،                        |
| booth/bu:θ/n              |   |                         | حزى لە سەرۆكايەتى                   |
|                           |   | bossily/adv             | سەرۆكانە، بە زەبوزەنگى              |
|                           |   | bossness/n              | فەرمان دەركردن                      |
|                           |   | botany/'bɒtəni/n        | رووھك زانى-                         |
|                           |   |                         | رووھك ناسى                          |
|                           |   | botanical/bə'tæniəl/adj | روھكى                               |
|                           |   | botanist/'bɒtənɪst/n    | روھك ناس                            |

bogged down/adj ۱- چە قىيو

لە قوپىرگە وتو ۲- چە قىيو

boggy/'bɒgi/adj زەلگە وىسى

boggle/'bɒgl/v سەس سۈر دەمىنىڭ

واقى وپ دەمىنىڭ

bogus/'bɒgʊs/adj ناپەسەن، ساختە

boil/boil/v ۱- بلىق دەدا ۲- دەكولىنىڭ

۲- ئىدەننىڭ، ئاۋى گەرم ۴- زۆر تۈپە دەپن

boil over ۱- ھەلدەچىن ۲- تۈپە دەپن

boil/n كۆلەن

come to boil دەست بە كۆلەن دەكا

boiling/adj زۆر گەرم

boiling point/n پەلەي كۆلەن

boil/n كۆلك، قونۇر

boiler/'bɔɪlə(r)/n ۱- ئاۋگەرمەكەر (لە مالاڭ)

۲- ھەنم دروستكەر

boisterous/'bɔɪstərəs/adj بە قىزىقە قىزىڭ

ھەرا

boisterously/adv بە قىزىقە قىزىڭى

bold/bəʊld/adj ۱- بە جورنەت- ئازا

۲- رۈون ۲- پىتى گەورە يان رەش

boldly/adj ئازايانە

boldness/n نەترسان- ئازايسى، ويران

bollard/'bɒlə:d/n بۆلارد-

عامودى جياكەرەوۋە

bolster/'bɒlstə(r)/v پشتتگىر و

ھانى دەدا

bolt/bəʊlt/n ۱- بىزمار ۲- كۆم

bolt/v ۱- تۈندەدەكا بە بىزمار- بورغى

۲- دەرگا دادەخا

bolt/n ۱- لە ئاكاۋ ھەلدەي ۲- بەخىرا دەخوا

bolt/adv راست و رەوان

bomb/bɒm/n ۱- بۇمبا

۲- بۇمباي ئاۋكى ۲- پارەي زۆر

bomb/n بە بۇمبا ھىرش دەكا- بۇمباران دەكا

bomb along... فۇرۇز:

زۆر بەخىرا بەدەرىزىڭىسى... دەجۈلئىتەو

bombdisposal/n لەكارخستنى بۇمب

bombard/bɒm'bɑ:d/v بۇردومان دەكا

bombardment/n بۇمبا بارانكردن

bomber/bɒmə(r)/n ۱- بۇمبا ھاۋىز- فېرۇكە

۲- بۇمبا ھاۋىز يان تەقتىنەر

bombshell/'bɒmfɛl/n ھەۋالىڭكى

چاۋە پۈان نەكراۋ

bon appetit/n بەخۇشى غافىت بىن

bona fide/'bɒnə'fɑɪd/adj

حەقىقىي- رەسەن

bond/bɒnd/n ۱- پەيوەندى- بەستەۋەر

۲- بۇند- بەلگە نامە

bone/bəʊn/n ۱- ئىسك

۲- ئەۋ ماددە ھەي كە ئىسكى ئى پىكەتۈن

make no bones ئاشىۋى- ئىگەران ئابىن

bone/v ئىسك دەردىنىڭ لە...

bone-dry/adj زۆر وشك

bone-marrow/n مۇخى ئىسك

bonfire/'bɒnfɑɪə(r)/n ئاگرىڭكى گەورە

بۇ سوتاندنى زىل

Bonfire-Night/n شەۋى ئاگر

ھەلكرەن لە ۱۱/۵

bonnet/'bɒnɪt/n ۱- بۇنىت ۲- كۆۋ

bonus/'bɒnʊs/n ۱- سەرموچە

۲- پاداشت

bony/'bɒni/adj زۇرلاۋان، ئىسك و پروسك

ئىسك و پىنىست

boo/bu:/interj ۱- دەنگى ئاپەزايى

۲- دەنگ بۇ ترساندى

boo/bu:/v ھاۋار دەكا

boob/bu:b/n ھەلەي دەبەنگانە

boob/v ھەلەي دەبەنگانە دەكا

booby prize پاداشتىكە دەدرىتە ئەۋ

كەسەي كە دوا كەس دەپن لە بەرەرەكانى...

booby trap/n تەلەي ساختە (ترسناك)

booby trap/v توشى تەلەي ساختە دەپن

بە تەلەي ساختەۋە دەپن

|                        |   |                        |   |
|------------------------|---|------------------------|---|
| blow                   |   | board/bɔ:d/n           | ۱- تاختی دار                            |
| blow up                | ۱- دته قیتته وه                               |                        | ۲- تاختی تینس                           |
|                        | ۲- به توندی هلدکا ۲- له توره ییا دته قیتته وه |                        | ۳- تاختی یاری- وهك شه ترنج              |
| blow sth up            | ۱- وا بکھی به قیتته وه                        |                        | ۴- له نجومین- دهسته ۵- ژمی هوتیل        |
|                        | ۲- شتنی به هورا یان گاز پربکھی                | on board               | له سهر پشتی که شتی-                     |
| blow/n                 | کرداری فنگ کردن                               |                        | له ناو فرۆکه                            |
| blow-dry/v             | پرچی به فیر وشك دهکاته وه                     | board/bɔ:d/v           | سواری فرۆکه دهین                        |
| blow/n                 | ۱- لیدان- شاق                                 |                        | فریژ: به دار داده پوشتن                 |
|                        | ۲- بئ نومیدیهکی له پیر                        | boarder/'bɔ:də(r)/n    | ۱- کریچی                                |
| come to blow           | دهست دهکا به شمر و                            |                        | ۲- قوتابی به شی ناوخۆ- قوتابخانهی ناوخۆ |
|                        | کیشمه کیش                                     | boarding card/n        | کارتی سواریوودی فرۆکه                   |
| blue/blu:adj           | ۱- شین ۲- خه مگین                             | boarding house/n       | به شی ناوخۆ                             |
|                        | ۳- سینکسی- زایه ندی                           | boarding school/n      | قوتابخانهی ناوخۆ                        |
| blue-collar/adj        | کاری دهستی                                    | board room/'bɔ:dru:m/n | هۆلی-                                   |
| blue/n                 | ۱- شینی ئاسمان                                |                        | ژووری له نجومینی به پزوه به بران        |
|                        | ۲- موسیقای خه مگینی کورت- وهك جان             | boast/bəʊst/v          | ۱- شانازی دهکا-                         |
|                        | ۳- حاله تی دته نگی- خه مۆکی                   |                        | خۆی هلدکه کیشن ۲- شانازی دهکا به        |
| out of the blue        | ئیددیوم/له ناکاو                              | boast/n                | ۱- شانازی- خۆه لکیشان                   |
| blueberry/'blu:bəri/n  | ترئی ویج                                      |                        | ۲- جیبی شانازی                          |
| blueprint/'blu:prɪnt/n | پلان  | boastful/bəʊstfʌl/adj  | خۆه لکیش                                |
| bluff/blʌf/v           | ته فره دهدا                                   | boat/bəʊt/n            | به لهم                                  |
| bluff/blʌf/n           | ته فره دان                                    | bob/bɒb/v              | نهم سهر و نهوسهر دهکا:                  |
| bluish/'blu:ʃ/adj      | شینباو- به رهوشینی                            |                        | دهمه ژن ته وه                           |
| blunder/'blʌndə(r)/n   | ههله ی زل                                     | bob up/v               | له ناکاو پهیدا دهین                     |
| blunder/v              | ههله ی گهوره دهکا                             | bobby/'bɒbi/n          | پۆلیس                                   |
| blunt/blʌnt/adj        | ۱- قسه له پروو-                               |                        | نیشانه ی باش و خراپی                    |
|                        | بریندارکه ر ۲- کۆل                            | bodily/'bɒdli/adj      | لاشه یی                                 |
| blunt/v                | شتن له تیزتی بو به هیزی کهم بکاته وه          | bodily/adv             | له روی لاشه وه                          |
| bluntly/adv            | به ناشکرای بریندارکه ر-                       | body/'bɒdi/n           | ۱- لاشه ی مرۆف                          |
|                        | به راشکاوی                                    |                        | ۲- لاشه بیجگه له لاق و باسک و سهر       |
| blur/blɜ:(r)/n         | لین   |                        | ۳- چهسته ی مردوو- که له ش               |
| blur/v                 | لین دهکا                                      |                        | ۴- به شی سهره کی (شت)                   |
| blurt/blɜ:t/v          | ویژنه   |                        | ۵- دهسته ۶- شت                          |
| blush/blʌʃ/v           | له شهما رهنگی سۆز دهبی                        | body building/n        | له ش جوانی                              |
| blush/blʌʃ/n           | دوسۆدبون                                      | body language/n        | زمانی چهسته                             |
| boa/'bəʊə/n            | ماری گهوره                                    | body odour/n           | پۆنی نارهقه ی له ش                      |
| boar/bɔ:(r)/n          | ۱- به رازی نیر                                | bodyguard/'bɒdɪgɑ:d/n  | پاسه وان                                |
|                        | ۲- به رازی کیوی                               | bog/bɒg/n              | ژۆلکاو                                  |

- blister**  
**blister/blɪstə(r)/n** پوفکە - بَلق  
 پوفکەى ئىدىئى  
**blister/v**  
**blistering/adj** ۱- زۆر توند ۲- زۆر توپە  
**blitz/blɪtʃ/n** ۱- ھىرشى ئاسمانى لەناكاو  
 ۲- كۆششېكى مەزنى لەناكاو  
**blizzard/'blɪzəd/n** باھۇزى بەفرى  
**bloated/'bləʊtɪd/adj** پوفدراو- ئاوسا  
**blob/blɒb/n** بارستايمەكى بچوك لە شلەى  
 تىر(وەك بۇيە)- بَلق  
**blot/blɒk/n** ۱- بىلۆك (بىلۆكى رۇژەلاتى)، بەرە  
 ۲- كۆمەلگە ۳- كۆمەلە خانۇنكە لە شارىك  
 كە لە ھەر چوار لاوہ شەقاميان لە دەورە بىن  
 ۴- بەرەست  
**block letter** پىتى گەورە  
 ۱- (رىئ)دەگرى ۲- ئىئاگەرى بىن  
**block/v**  
 ۳- پەردەپۇش دەكا- ئاھىلىن بېيىرى  
 بەرەست دادەھنى.  
**blockage/'blɒkɪdʒ/n** لەمپەر  
**blockade/blɒ'keɪd/n** ئابلۇقە- گەمارۇ  
**blockade/v** ئابلۇقە دەدا/ گەمارۇ دەسەپىنى  
**blockade buster** پەرتوكىن يان قلمى كە  
 سەرگەوتىنىكى بەرچاوى ھەين  
**bloke/bləʊk/n** پىاو- كەس  
**blond/blɒnd/n-adj** پىرچ زەرد- قزكاز  
**blonde/blɒnd/adj** پىرچ زەرد- قزكاز  
 (بۇ ئۇن)  
**blood/blʌd/n** خوڭىن  
 ئىدىيۇم: لە خوڭىنى- لە سروسشى.  
**bloodbath/n** خوڭىن رشتن  
**bloodcurdling/adj** تۆقىنەر و ترسىنەر  
**blood donor/n** خوڭىندەر- خوڭىنبەخش  
**blood group/n** كۆمەلەى خوڭىن  
**blood pressure/n** پالەپەستوى خوڭىن  
 (زەخت)  
**bloodshed/'blʌdʃed/n** خوڭىن رشتن
- bloodshot/'blʌdʃɒt/adj** چاۋ سۆز بوو-  
 خوڭىن تىن چزاۋ  
**bloodsport/n** وەرزشى خوڭىن- كوشتنى گا  
**bloodstained/adj** نىشانەى ھەبوونى  
 خوڭىن لەسەر... پەلەخوڭىن  
**bloodstream/'blʌdstri:m/n**  
 جۆگەلەى خوڭىن- بۇرى خوڭىن  
**blood transfusion/n** گواستەنەوى خوڭىن  
**blood vessel/n** دەفرى خوڭىن- بۇرى خوڭىن  
**bloodless/'blʌdləs/adj** بىن خوڭىن- زەرد  
**blood thirsty/'blʌdθɜ:sti/adj**  
 تىنوى خوڭىن  
 ۱- خوڭىناوى  
 ۲- خوڭىن گرتوو- داپۇشراۋ بەخوڭىن  
**bloody/'blʌdi/adj** نەفرەتى  
**bloody/n** سەرگران-  
**bloody minded/adj** كەللەپەق  
**bloom/blu:m/adj** گولنى گەشاۋە  
**bloom/v** دەگە شىتەۋە- خۇنچە دەكا  
**blossom/'blɒsəm/n** گول/چەپكە گول  
**blossom/v** گەلا- گەلا دەردەكا  
**blossom out/n** باش پەردەسەينى- دەبىتە  
**blot/blɒt/n** ۱- پەلەى پىس ۲- پەلەى  
 شەرەمەزارى  
**blot/v** ۱- پىس دەكا ۲- پاقتۇ دەكا بە  
 ۳- دادەپۇشنى- دەشارىتەرە- لا دەبا  
**blotting paper/n** كاغەزى نەرم  
**blotch/blɒtʃ/n** نىشانە- پەلە  
**blotched- blotchy/adj** داپۇشراۋ بە...  
**blouse/bləʊz/n** بىلوز  
**blow/bləʊ/v** ۱- (با) ھەلدەكا  
 ۲- ھەوا(نەدم) دەردەكا ۳- بَلق دەست دەكا  
 ۴- (بە با) فېكە ئىدەدا ۵- دەرفەتىن لە دەست دەدا  
 ۶- خەرج دەكا ۷- پەكو ۸- فېوز دەسوتى.  
 ۹- فنگ دەكا- لوتى بە دەستەسپ پاك دەكاتەۋە.  
**blow sth out** دەكوڭىنىتەۋە  
**blow over** رادەبى- تەۋاۋ دەبى

blasphemous/'blæsfəməs/adj

بىن دىن / كافر

blast/bla:st/n

- ۱- تەقىنەۋە
- ۲- ھەۋايەكى لەپىرى توندى
- ۳- ھەۋايى دان- ھۆبۇن

blast/v

كونىك- تۇنىقنى بە تەقىنەۋە دەكا

blast off/v

ھەندەستى - دەفئى -

blast/interj

بىنكە جىن دەھىلىنى  
ۋشەى سوۋىند لەكاتى  
توپەس دەگۆتئى

blasted/adj

زۇر بىزاركەر

blasted off/n

دەرچوونى... لە بىنكەدا

blatant/'blænt/adj

پوون و ئاشكرا/زىكە

blatantly/adv

بەرۋى، بەھات و ھاوار

blaze/beiz/v - adj

۱- گىردەگرئى - بەگىر

۲- شەۋق دەداتەۋە

blazer/'bleizə(r)/n

چاكتەى دروشمىدار

bleach/bleitʃ/v

سپى دەكاتەۋە

bleach/n

ماددەيەكى كىمىيائىيە بۇ

سپى كىردەۋەى شت بەكاردى/ مس

bleak/blink/adj

۱- رەش- نادىيار ۲- دلگر

۲- سارد و ئاخۇش

bleakily/adj

بە رەشپىنى

bleakness/n

رەۋشى ئاخۇش- نادىيارى

bleary/blɛəri/adj

چاۋ سۇرپۇۋە لە

ماندوۋىۋونا

blearily/adv

بەچاۋى ماندوۋىۋىيەۋە

bleat/bleit/v

۱- دەنگى مەپ و بىز دەكا -

بارەباپ دەكا ۲- بە دەنگى نوساۋ دەدوئى

bleat/n

بارەباپ

bleed/bleid/v

خوۋىنى لەبەر دەچن

bleeding/bleidiŋ/n

خوۋىن لەبەرچوون -

خوۋىن بەرپوون

bleep/bleip/n

فىكەى ئامپىرى ئەلكتوتۇنى

bleep/v

۱- فىكەى ئۇ دئى

۲- سەرنج راكىئاشانى يەككە بەھۇى فىكەۋە

ئاگاڧارى

bleeper/bleipə(r)/n

فىكەى ۋرپاكر

blemish/'blemɪʃ/n

شورەيى - كەمبى

blemish/v

شمتى پىس دەكا - لەنىۋى دەبا

blend/blend/v

۱- تىكەل دەكا

۲- دەسازنى لەگەل ۳- تىك ئالۇز دەبن

فرىز: دەسازنى چۈنكە ۋەك يەكن/ لەيەك دەچن

blend/blend/n

تىكەل- ئاۋىتە

bless/bles/v

داۋاى ھاۋكارى و پاراستنى

خۋا دەكا بۇكەسىك

ئىدىۋم: خۇشبەخت - بەبەخت.

bless you!

خۋا رەھمت پىن بگا

blessed/'blesɪd/adj

۱- پىرۇز

۲- موبارەك - بەبەخت

۳- خۇش- بۇ دەرپىنى تورەيى

blessing/'blesɪŋ/n

۱- پىرۇزى - نىعمەت

۲- رازى پوون ۳- رەزامەندى

blind/blænd/adj

۱- كۆر- ئابىنا

۲- ئايەۋى تىن بگا ۳- بىن بىر كىردەۋە ۴- پەنھان

the blind/n

ئابىنا، كۆر

blindly/'blaɪndli/adj

كۆرئانە

blindness/n

كۆرئى

blind date

يەكەم ئوان لەنىۋان

پىياۋ و ئۇن (كۆپ و كچ)

bland spot

۱- بايەتى تىن نەگا

۲- گۆشەى نەبىنراۋ

blind/v

۱- كۆرئى دەكا ۲- گومپاى دەكا

blind/n

پەردە

blinders =blinkers/n

سەر كەللە

blink/blink/v

۱- چاۋ دەتروكئىنى

۲- روناكى لەنكاۋ دئى و دەچن

blink/n

تروكاندن

blinkers/'blɪŋkəz/n

سەر كەللە

blip/blɪp/n

۱- بىپ

۲- خالىكى بچوكى رۇنكى لەسەر شاشە

۳- كىشەيەكى بچوك و كاتى

bliss/blɪs/n

ئاسۋدەيى

blissful/blɪsfl/adj

ئاسۋدە

blissfully/asdv

بە ئاسۋدەيى

| bit                         |   | blasphemy   |
|-----------------------------|---|---|
| bit/n                       | بچوكترين يەكەى زانىبارى پارىزراو<br>لەيادەومەرى كۆمپيۇتەر   | blackout/blækaut/n ۱- چراكۆرۈشەنە<br>(لەكاتى شەخ) ۲- لەھۇش خۇ چوون  |
| bitch/bitʃ/n                | ۱- دىنلە سەگ<br>۲- سۆزاسى - بىن ئەتەك   | black/n ۱- رەش ۲- رەشپىست<br>in black... لەنوسىن و چاپدا  |
| bitchy/'bitʃi/adj           | قسەبەر(ئافەرتى<br>فىتنەھەجى)  | black/v فرىز: بۇ ماوەيەك لەھۇش خۇ دەجىن   |
| bite/baɪt/v                 | ۱- دەگەزى ۲- گەزەى-مار-<br>۳- بەرايى كارىگەرى دەردەكەوئى  | blacklist/'blæklist/n لىستى رەش<br>blacklist/v دەيخاتە لىستى رەشەوہ   |
| bite/n                      | ۱- پارو ۲- شوئىشى گەزە<br>۳- ھەندى خواردن- پاروئەن  | blackmail/'blækmeɪl/n خاوە،<br>چاوسورکردنەوہ  |
| bitter/'bɪtə(r)/adj         | ۱- بىن ئومىد بوو<br>۲- دژوار ۳- رقى و كىنە<br>۴- زۇد سارد ۵- تال                                      | blackmail/v لىببىتزاز كردن / خاوە وەرگرتن<br>blackmailer/n ئەو كەسەى بە<br>چاى سۆزکردنەوہ پارە لە خەلك وەردەكرئى            |
| bitter/n                    | جۆرئەكە لە بىرە   | blacksmith/'blæksmɪθ/n ناسنگەر  |
| bitterly/adv                | بەپەژارەوہ- بەداخەوہ  | bladder/'blædə(r)/n مېزئەدان  |
| bitterness/'bɪtənəs/n       | تالى- دژوارى-<br>بىن ئومىدى   | blade/bleɪd/n ۱- تىغى چەقۇيان شىر<br>۲- پەپى كۆمپيۇتەر<br>۳- گەلاى دىزىزۇ لاوازى فرىز                                       |
| bizarre/bɪ'zɑ:(r)/adj       | ناوہز- سەير   | blame/bleɪm/v ۱- لۆمەى دەكا-<br>سەرزەنشتى دەكا ۲- ناھەقى ناكرئى   |
| black/blæk/adj              | ۱- رەنگى رەش<br>۲- رەشپىستەكان ۳- چايە- قاوہى رەش<br>۴- بىن ئومىد ۵- بەزەمساتى خەماوئى<br>۶- زۇد توبە | blame/n لىپسراى سەبارەت بەشتىكى خراب<br>لۆمە  |
| black and white             | ئىدديۇم:<br>رەش و سىپى- بىن رەنگ  | blameless/adj پاك- بىن تاوان  |
| blacken/'blækən/v           | رەش دەكا(دەم و چاى)<br>۲- پىس دەكا(ناو)   | bland/blænd/adj ۱- بىن رەنگ- ھىمىن<br>۲- كەم تام- تام كەم ۳- ئاسايى   |
| blackness/n                 | رەشى- تارىكى  | blandly/adv بەھىمىتى  |
| blackboard/'blækbo:ɪd/n     | تەختەرەش  | blank/blæŋk/adj ۱- بۇش ۲- وشك<br>بۇشايى   |
| blackcurrant/'blæk'kʌrənt/n | كشەمىشى رەش   | blankly/adj بەچاويكى كەم  |
| black eye/n                 | بەرچاى رەش بوو،<br>شىن و مۇد بوو  | blank cheque/n چەكى سىپى واژۇكرائى  |
| blackhead/'blækhed/n        | زىپەكە  | blanket/'blæŋkɪt/n ۱- بەتائى<br>۲- گشتگىر   |
| black magic/n               | جادوئى رەش<br>(بۇ خرابەكارى)  | blanket/v تەواو دادەپۇشئى   |
| black market/n              | بازارئى رەش   | blare/bleə(r)/v دەنگ دەداتەوہ<br>blare/n زىپەكە- دەنگى گەورە<br>blasphemy/'blæsfəmi/n بىن رىزىيى كوردن<br>بەرامبەر خوا- كفر |

|  |   |
|--|---|
| <b>bigoted</b>                                 |   |
| <b>bigoted</b> /'bɪgətɪd/adj                   | دەمارگیر  |
| <b>bike</b> /baɪk/n                            | پایسکل و ماتۆپ  |
| <b>bikini</b> /br'ki:ni/n                      | مایوی ئافرهتان  |
| <b>bilingual</b> /ˌbɑ:lɪŋgwəl/adj              | ۱- دووزمانه<br>۲- بتوانی به دوو زمان قسه بکە                    |
| <b>bill</b> /bɪl/n                             | ۱- پسولهی پارە<br>(کارەبا، ئاو، تەلەفۆن... هتد)                 |
|  | ۲- پارەى کاغەز  |
|  | ۳- پلانی یاسایەکی نوێ   |
|  | ۴- پرۆگرامی خوێشی   |
| <b>bill</b> /v                                 | رادەگەیهێن  |
| <b>bill</b> /n                                 | دەنوک   |
| <b>billiards</b> /'bɪliədz/n                   | میلیارد   |
| <b>billion</b> /'bɪljən/n                      | بلیۆن - ملیار   |
| <b>billow</b> /'bɪləʊ/v                        | شەپۆل دەدا  |
| <b>bin</b> /bɪn/n                              | ۱- دەفری زېل<br>۲- دەفری پاراستنی نان و هەویر                   |
| <b>binary system</b> /n                        | سیستەمی دووانەیی  |
| <b>bind</b> /baɪnd/v                           | ۱- دەبەستێتەوه - گرتن دەدا<br>۲- ناچار دەکا که ۲- بەرگ تێدەگرتن |
| <b>bind</b> /n                                 | دژوار - دنگیر   |
| <b>binder</b> /n                               | بەرگگێردن - بەرگ تێگرتن   |
| <b>binding</b> /baɪndɪŋ/n                      | ۱- بەرگی کتێب<br>۲- دەههمن - پەرەوێز                            |
| <b>binge</b> /bɪndʒ/n                          | ماوەی خواردن و خواردنەوهی زۆر - بێتەم                           |
| <b>bingo</b> /'bɪŋgəʊ/n                        | بینگۆ، یاری قوماز   |
| <b>binoculars</b> /br'nɒkjələz/n               | دووڕیی  |
| <b>biochemistry</b> /ˌbaɪəʊ'kɛmɪstri/n         | کیمیای ژیانی  |
| <b>biodegradable</b><br>/ˌbaɪəʊdɪ'grɛɪdəbl/adj | دەکرێ بوگەن بێ  |
| <b>biography</b> /baɪ'ɒgrəfi/n                 | بایۆگرافی - ژیاانامە  |
| <b>biographer</b> /baɪ'ɒgrəfə(r)/n             | نوسەری ژیاانامە   |
| <b>biological</b> /ˌbaɪə'lɒdʒɪkl/adj           | ۱- پەيوهست بە ژیاانازی  |
|  | ۲- بەکارهێنانی شتی زیندوو بۆ لەناوبردنی شتی دی زیندوو           |
| <b>biology</b> /baɪ'ɒlədʒi/n                   | زیندوهریزانی - ژیاانازی   |
| <b>biologist</b> /baɪ'ɒlədʒɪst/n               | زیندوهریزان - زیندوهرناس  |
| <b>birch</b> /bɜ:tʃ/n                          | حەیزەران  |
| <b>bird</b> /bɜ:d/n                            | ۱- بالندە ۲- کچ   |
| <b>bird of prey</b> /n                         | بالندەى گۆشتخۆز   |
| <b>bird watcher</b> /n                         | بالندەناسی  |
| <b>biro</b> /'baɪrəʊ/n                         | قەلەم جاف   |
| <b>birth</b> /bɜ:θ/n                           | ۱- لەدایک بوون<br>۲- رەسەن - زیند - بەرایى                      |
| <b>give birth</b> /v                           | مەدالی دەبێ   |
| <b>birth certificate</b>                       | بەلگەنامەى لەدایکبوون   |
| <b>birth control</b> /n                        | کوۆتەرۆلکردنی مەدال بوون  |
| <b>birth marker</b> /n                         | نیشانە  |
| <b>birthplace</b> /'bɜ:θpleɪs/n                | ۱- شوێنی لەدایکبوون ۲- زیند<br>رۆژەى لەدایکبوون                 |
| <b>birthrate</b> /bɜ:θ reɪt/n                  | جەژنی لەدایکبوون  |
| <b>birthday</b> /'bɜ:θdeɪ/n                    | بەسکۆیت - بەسکۆیت   |
| <b>biscuit</b> /'bɪskɪt/n                      | دوو رەگەز/ نێرەمووک   |
| <b>bisexual</b> /adj                           | بیشۆپ - گەرەى قەشان   |
| <b>bishop</b> /'bɪʃəp/n                        | ۱- پارچەیهک ۲- زۆر<br>۳- هەندئ ۴- مارهیهکی کەم                  |
| <b>bit</b> /brɪt/n                             | لەسەرخۆ - پەیتاپەیتا  |
| <b>bit by bit</b>                              | بێزارکەر  |
| <b>a bit much</b>                              | هەندئ له  |
| <b>a bit of</b>                                | شتی بچوکی جۆری جیاواز   |
| <b>bits and pieces</b>                         | بەشی خۆت له یارمەتی ...   |
| <b>to do your bit</b>                          | هەرگیز  |
| <b>not a bit</b>                               | بۆ پارچەى بچوک  |
| <b>to bits</b>                                 | پەرش و بلاو - نەبەستراو   |
| <b>bitty</b> /'brɪtɪ/adj                       | لغاو  |
| <b>bit</b> /n                                  |   |

|                             |   |                              |   |
|-----------------------------|---|------------------------------|---|
| at best                     | له باشترین خالدا  | bewilderment/bi'wɪldəmənt/n  | شلەرژان، سەرسامبوون   |
| at its best                 | له باشترین حالەتدا  | bewitch/bi'wɪtʃ/v            | شەیدای دەکا،  |
| be for the best             | گرنگ نەمە ناخیری خیرین  | beyond/bi'jɒnd/prep          | سەرنجی رادەکیشتن  |
| do try his best             | هەرچی لەتوانای بێ   |                              | ۱- لە پشت-<br>دوو تر له ۲- له دەرەوهی دەسەلات-شیان              |
| look his best               | جوانترین و سەرنج<br>پاکیشترین شیوه دەرەدەکەوی                                   | beyond                       | ۲- بێجگە<br>له پشتەوهی  |
| make the best               | هەول دەدا سود لە روشی<br>خراب وەرگیری   | bias/'baɪəs/n                | ۱- نادانگەر ۲- لایەنگرتن  |
| bet/bet/v                   | گرمو دەکا<br>ئیدیۆم: گرمو دەکەم کە- دنیام کە                                    | bias/v                       | لایەنگری لایەک دەکا- بێ لایەن نییە                              |
| you bet                     | بێ گومان  | bib/bɪb/n                    | بەرکۆشی مندالان   |
| bet/n                       | ۱- گرمو ۲- پا   | bible/'baɪbl/n               | پەرتوکی پیرۆز   |
| betray/bi'treɪ/v            | ۱- خیانت دەکا-<br>غەدر دەکا ۲- نەینیی ناشرکا دەکا                               | biblical/'bɪbɪkl/adj         | پەڕهوەست بە پەرتوکی پیرۆز                                       |
|                             | ۲- ئابروی دەیا  | bibliography/'bɪbli'ɒgrəfi/n | ۱- ببیلوگرافی ۲- لیستەى ناوی کتێبیان<br>له سەر بابەتییکی تایبەت |
| betrayal/bi'treɪəl/n        | خیانت- ناپاکی   | bicentenary/'baɪsən'tɪməri/n | بیرەوهی دووسەد سال بەسەرچوون                                    |
| better/betə(r)/adj          | ۱- باشتر ۲- باشتر بوو   | biceps/'baɪsɪps/n            | ماسولکەى دووسەرە  |
| better/'betə(r)/adv         | بەشیۆهیهکی باشتر،<br>زۆتر   | bicker/'bɪkə(r)/v            | لەسەر شتیکی<br>ناگرتن بەشەر دێ                                  |
| be better off               | ۱- باشترە بۆ ئەو<br>۲- گوزەران باشتر  | bicycle/'baɪsɪkl/n           | پایسکل  |
| you had better              | وا پێویستە- وایاکە  | bid/bɪd/n                    | ۱- کەم و زۆر دەکا (لە مەزات)<br>۲- سەلاو دەکا                   |
| better/n                    | باشتر- پایەهەرزتر   | bidder/bɪdə(r)/n             | مەزاتکەر  |
| get the better              | ئیدیۆم: دەبەرزیتن   | bid/n                        | ۱- هەولدان بۆ دەستپێنانی...<br>۲- پێشکەش ۲- تێنەر               |
| between/bɪ'twiːn/prep       | ۱- لەنیوان<br>دوو شت  | bidet/'biːdɪt/n              | سەرشۆرکی چوک بۆ<br>شوشتنی پاشۆک/ سەرشۆرکی خۆشوشتن               |
|                             | ۲- لەنیوان شۆینیک بۆ شۆینیکی تر دووبارە<br>۳- بەستنهوهی دوو شت.                 | bier/n                       | ۱- دارەمەیت- دارچەنازە- دارەبازە<br>۲- تەرم- تەرمەهەرگر         |
|                             | ۴- لەنیوان (دوو شتی نادیار)   | big/big/adj                  | ۱- گەوره ۲- گرنگ<br>۳- گەوره (بوا)                              |
|                             | ۵- لەنیوان دووان یەك هەلبەرزێری ۶- لەنیوان<br>۷- هەریەكەو بەشیخۆی- لەناوەرپاست. | bigamy/'bɪɡəmi/n             | تاواشی هەبونی<br>(دوو پیاو)یان دوو ژوان لەیەك کاتدا             |
| beverage/'bevərɪdʒ/n        | خواردنەوه   | bigamist/'bɪɡəməst/n         | دوو ژنی هەیه،<br>لای دوو ژنان/ دوو میزدی هەیه                   |
| beware/bɪ'weə(r)/v          | ئاگاداریه، وریابە   |                              |   |
| bewilder/bɪ'wɪldə(r)/v      | دەشلەرژن  |                              |   |
| bewildered/adj              | شلەرژاو   |                              |   |
| bewildering/bɪ'wɪldərɪŋ/adj | سەرسام  |                              |   |



|                                   |   |                                   |  |
|-----------------------------------|---|-----------------------------------|--|
| <b>believer</b>                   |   | <b>give sb the benefit</b>        | سەرفرزى دەكا -<br>باوەرى پى دەكا                     |
| <b>believer/br'li:və(r)/n</b>     | باوەردار - ئیماندار   | <b>benefit/v</b>                  | ۱- لەبەرژەومەندى... دايه<br>۲- سود دەبينى لە...      |
| <b>belittle/br'litl/n</b>         | لە بەهائى كەم دەكاتەوه -<br>سووكکردن - بەها كەمکردن   | <b>benevolent/bə'nevələnt/adj</b> | پياوچاك - خيىرخوان                                   |
| <b>bell/bel/n</b>                 | ۱- زەنگ - زەنگى كەنىسه<br>۲- زەنگ - دەنگى زەنگ  | <b>benevolence/bə'nevələns/n</b>  | خيىر، خيىر   |
| <b>bellow/beləu/v</b>             | ۱- دەبۆزىنى - وەك گا -<br>۲- هاوار دەكا   | <b>benign/br'nain/adj</b>         | ۱- نەرم ۲- ناترەسناك                                 |
| <b>bellow/n</b>                   | بۆزاندن - هاوار   | <b>bent/bent/adj</b>              | ۱- ئاپاك<br>۲- چەماو ۳- رۆد - سور                    |
| <b>belly/beli/n</b>               | ورگ - زگ  | <b>bent/n</b>                     | بەهره  |
| <b>belong/br'lɒŋ/v</b>            | ۱- دەگەرىتەوه<br>بۇ كى... ھى كى ۲- ئەندامە ئە<br>۳- شوپىنىكى گونجاوى ھەيه.                                  | <b>bequeath/br'kwɪ:ð/v</b>        | وھسىيات دەكا   |
| <b>belongings/br'lɒŋɪŋz/n</b>     | كەلوپەل   | <b>bequest/br'kwest/n</b>         | ميراثى -<br>لە پاش بەجىن ماو                         |
| <b>beloved/br'ləvd/adj</b>        | دولبەر  | <b>bereaved/br'ri:vɔd/adj</b>     | كۆست كەوتوو -<br>جگەرسوتاو                           |
| <b>below/beləu/prep</b>           | لە ژىر - بن   | <b>bereaved/n</b>                 | كەسى يەكىكى ئى مردىن                                 |
| <b>below/adv</b>                  | خوارەوه   | <b>bereavedment/n</b>             | ۱- كۆست كەوتن<br>۲- مردنى كەسىكى نىزىك               |
| <b>belt/belt/n</b>                | ۱- پشدىن - قايش ۲- جولارە<br>۳- ئاوپچەيك ئەدگارنىكى تايبەتى ھەيه  | <b>beret/'beret/n</b>             | بىرىيە - كلاًقوت                                     |
| <b>under your belt</b>            | ئەو ئىشە<br>تەواوت كىردوو   | <b>berry/'beri/n</b>              | توتىك، توى   |
| <b>belt/v</b>                     | ۱- بەتوندى ئىندەدا<br>۲- خيىرا رادەكا - غاردەدا<br>فرىز: ۱- خۇبەستەوہ بە قايشى ئۆتۆمبىل.<br>۲- بىن دەنگ بە. | <b>berth/bə:θ/n</b>               | ۱- شوپىنىستەن لە پاۋېر يان<br>شەمەندەفەر ۲- لەنگەرگا |
| <b>bemused/br'mju:zd/adj</b>      | سەرلىشىتاو  | <b>beside/br'saɪd/adj</b>         | نىزىك - تەنىشت                                       |
| <b>bench/bentʃ/n</b>              | ۱- كورسى بىن پشت<br>۲- كورسى پەرلەمانى ۳- مېزى تەسكى درىژ   | <b>besides/br'saɪdz/adj</b>       | لەگەل ئەوھشدا،<br>ھەرەھا                             |
| <b>bend/bend/v</b>                | ۱- دەچەمىنىتەوه<br>۲- دەسوپىتەوه<br>۳- كىرئۇش دەبا - خۇى شوپ دەكاتەوه                                       | <b>besiege/br'si:ɪdʒ/v</b>        | ئابلۇقە دەدا،<br>گەمارۇ دەدا                         |
| <b>bend/n</b>                     | چەمانەوہ - سورنەوہ - فلەك   | <b>best/best/adj</b>              | باشترىن<br>ئىدىيۇم: باشترىن شت ئەيكەى                |
| <b>beneath/br'ni:θ/adj</b>        | ۱- لە ژىر<br>۲- شىباو نىيە  | <b>best man/n</b>                 | ئاوھل زاوا/بەرىوك/بىرىكارى زاوا                      |
| <b>benefactor/'benɪfæktə(r)/n</b> | خىرەمەند  | <b>best/adv</b>                   | ۱- بە باشترىن شىوہ ۲- زۇد زۇد                        |
| <b>beneficial/benɪ'fiʃl/adj</b>   | سودبەخش   | <b>best seller/n</b>              | بەھەرپىتەترىن  |
| <b>benefit/'benɪfɪt/n</b>         | ۱- سود - بەرژەومەندى<br>۲- سود ۲- يارمەتى - بەخشش   | <b>best selling/adj</b>           | بەردەوام - بە ھەرپىن                                 |
|                                   |   | <b>best/n</b>                     | ۱- باشترىن ۲- باشترىن كەس                            |
|                                   |   | <b>all the best</b>               | ئىدىيۇم:<br>بەخىرچى بەھىواى سەرکەوتن.                |

## bedding

|                             |                     |
|-----------------------------|---------------------|
| bedding/n                   | چەرچەف، سەرین، نۆین |
| bee/bi:/n                   | میشەمەنگوین- ھەنگ   |
| beehive/'bi:həv/n           | شانەى ھەنگ          |
| beech/bi:tʃ/n               | دارى زان، سپىندار   |
| beef/bi:f/n                 | گۆشتى چىل- مانگا    |
| beef burger/'bi:fbɜ:gə(r)/n | گۆشتى چىلى قىمەكراو |

|             |                                      |
|-------------|--------------------------------------|
| beep/bi:p/n | دەنگى بەرز و كورت- ھۆين              |
| beep/v      | دەنگى بەرز و كورت دەكا- ھۆين ئىندەدا |

|                      |                             |
|----------------------|-----------------------------|
| beer/biə(r)/n        | ۱- بىرە ۲- گلاسك بىرە       |
| beet/bi:t/n          | چەوئەندەر- شەكرى چەوئەندەرى |
| beetle/'bi:tl/n      | قائوچە                      |
| beetroot/'bi:tru:t/n | رەگى چەوئەندەر              |

|                       |   |
|-----------------------|---|
| befall/bi'fɔ:l/v      | تووشى دەيىن- ئىلى روودەدا                         |
| before/bi'fɔ:(r)/prep | ۱- لە پىش ۲- لە پىش ۳- ئامادە لە پىش ۴- لە بەردەم |

|             |                             |
|-------------|-----------------------------|
| before/conj | ۱- پىش ئەوئى ۲- باشتر ئەوئى |
| before/adv  | پىشتر                       |

|                            |           |
|----------------------------|-----------|
| before hand/bi'fɔ:hænd/adv | پىشتر     |
| befriend/bi'frend/v        | پىش ئەوئى |

|                     |                     |
|---------------------|---------------------|
| befriend/bi'frend/v | وەك برادەرى         |
|                     | مامەلە دەكا لەگەل.. |

|           |  |
|-----------|--|
| beg/beg/v | ۱- دەرۇزە دەكا- سوال دەكا ۲- دەپارىتتەوہ |
|-----------|--|

|                   |  |
|-------------------|--|
| I beg your pardon | ۱- داواى لى بوردن دەكا ۲- داواى دىبارەبوئە دەكا چونكە لەقسەكە نەگەپشتوہ. |
|-------------------|--|

|                   |                            |
|-------------------|----------------------------|
| beggar/'bega(r)/n | دەرۇزەكە/ سوالكەر- خوانزۇك |
|-------------------|----------------------------|

|                |  |
|----------------|--|
| beget/v        | ۱- دەزى ۲- لەدايك دەيى- دەيى                   |
| begin/bi'gin/v | ۱- دەست پىن دەكا ۲- دەست پىن دەكا- بۇ يەكەمجار |

|                |  |
|----------------|--|
| begin/bi'gin/v | ۲- دەست پىن دەكا- ئاوم بە- دەست پىن دەكا |
| To begin with  | ئىدېيۇم:                                 |

|               |                          |
|---------------|--------------------------|
| To begin with | ۱- ھۆى يەكەم ۲- لەبەرايى |
|---------------|--------------------------|

|                     |                |
|---------------------|----------------|
| beginner/n          | تازە، شاگرد    |
| beginning/n         | سەرەتا- دەسپىك |
| begonia/bi'gəʊniə/n | گولزار         |

|                     |  |
|---------------------|--|
| begrudge/bi'grʌdʒ/v | ۱- ئىرەيى پىن دەبا چونكە شاينى ئەوئىيە ۲- بەنا بەدلى شتى بەدى بە يەك |
|---------------------|--|

|                  |  |
|------------------|--|
| behalf/bi'ha:f/n | لەجىياتى                                 |
| behave/bi'heiv/v | ۱- ھەلس و كەوت دەكات ۲- جوان رەفتار دەكا |

|                          |                      |
|--------------------------|----------------------|
| behaviour/bi'heivjə(r)/n | رەفتار و ھەلس و كەوت |
|--------------------------|----------------------|

|                      |  |
|----------------------|--|
| behind/bi'haɪnd/prep | ۱- لە پشت شتىك ۲- دواكەوتوہ لە، لە پاشە- ئاستى نزمترە ۳- لە پىشت(سەرگەوتتى كەسك) ۴- ھۆ |
|----------------------|--|

|            |  |
|------------|--|
| behind/adv | ۱- پىشتەوئى(شتىك) ۲- لە پىشت ئەم شوئىنەى كە... ۳- كىزۇ |
| behind/n   | كۆم- سمت- قون  |

|                       |                         |
|-----------------------|-------------------------|
| beige/beiʒ/adj - n    | رەنگى قاوئىي كال        |
| being/'bi:ŋ/n         | ۱- حالەتى بوون ۲- زىندو |
| belated/bi'leɪtɪd/adj | كىزۇبوو- دەرەنگ وەخت    |

|               |  |
|---------------|--|
| belatedly/adv | دەرەنگ زانين   |
| belch/beltʃ/v | ۱- ئاھ ھەلدەكئىشئ- جەسەت ھەلدەكئىشئ ۲- دوكلە لى بەرز دەپىتتەوہ، دوكلە- ئاگر- دەردەكا |

|                |          |
|----------------|----------|
| belch/n        | جەسەت    |
| belie/bi'li:/v | درو دەكا |

|                   |  |
|-------------------|--|
| belief/bi'li:f/n  | ۱- باوئى، بۇچوون ۲- باوئى، ئيمان ۳- بىروباوئى                |
| believe/bi'li:v/v | ۱- ھەست دەكا شتى راستە ۲- وا دەزانئ- زەنى واىە ۳- باوئى واىە |

|                   |                               |
|-------------------|-------------------------------|
| believe it or not | باوئى يەكەين يان نا ھەر راستە |
|                   | فرىز: ئيمان بە بوئى شتى(خو)   |

|               |  |
|---------------|--|
| believe in sb | باوئى بەرئاستى... ھەيە، ئەوئى پىن خۇشترە |
|---------------|--|

**bean**

- bean/bi:n/n ۱- فاسولیا ۲- تۆۋ
- bear/bɛə(r)/n ۱- ھۆججە ھۆججە
- bear/v ۱- پائالىيەتلىك ھەلەمگەرى ۲- شىن ھەلەمگەرى
- ۳- بەرگە دەمگەرى ۴- رىقى ئۇ دەپنەتە ھە
- ۵- دەپنەتە (مەنەل) ۶- دەمگەرى
- ۷- يادەتاتە ھە ۸- نېشانە ھەلەمگەرى
- ۹- ھەست دەمگەرى
- bear the brunt ئىدىيۇم: دەمگەرى
- bear in mind لەمگەرى
- bear witness گەۋەھى دەدا
- bear sb/sth out فرىز:
- راستى-دروستى شت دەسەلمەننى
- bear with ئارام دەمگەرى
- bearable/'bɛərəbl/adj بەرگە دەمگەرى
- beard/biəd/n رەيىن- ريش
- bearded/adj بە رەيىن- ريشدار
- bearer/'bɛərə(r)/n ھەلەمگەرى
- bearing/'bɛəriŋ/n ۱- پەيوەست
- ۲- قىبىلە نوما
- lost his bearings ئىدىيۇم:
- رئى ئۇ ون دەپنە
- beast/bi:st/n ۱- گىيانەمەرى دېندە
- ۲- كەسىكى دېندە
- beastly/adj گەز- ھۇن- ناخۇش
- beat/bi:t/v ۱- پەتۈندى لىنى دەدا
- ۲- بە خىرا تىكەل دەدا
- ۳- بە رىكۈپىكى ئۇ دەدا-دەل- ۴- دەبەزىتىن
- beat about the bush ئاراستەرخۇ
- لەبارەى دەدۇى
- beat time to لەمگەل نەغمەى مۇسقىقا- دەجۈلەننى
- beat off فرىز: بەرپەرىچى دەداتە ھە.
- beat sb to sth پىش دەمگەرى
- beat sb up بە شۇلاق لە يەكەن دەدا، شاپ لى دەدا
- beating/bi:tiŋ/n ۱- دۇبان
- ۲- ئۇدان ھەك سزا

**twin bedded**

- beat/n ۱- تەرىپتە ۲- رەزم
- ۳- شۈبھى ھات وچۇى پۇلىس
- beautician/'bjʊ:tʃi:n/n پىتۇلى جۋانى
- beautiful/'bjʊ:trfəl/adj جۋان
- beautifully/'bjʊ:trfəli/adj بە جۋانى- بە كارامەىى
- beauty/'bjʊ:ti/n ۱- جۋانى
- ۲- ئافرەتى جۋان ۳- نەمەى جۋان
- beauty spot شۈبھى جۋان
- beaver/'bi:və(r)/n سەزەرى ئاۋىى
- قوندوس
- because/bi'kɔ:z/conj چۈنكە
- because of بەھزى
- at sb beck becuase بەر نەم
- ھەردەم ئامانەىە فەرمەنەكانى نە جىن بەجىن بكا
- beckon/'bekən/vكە بۇ دەمگەرى بە پەنجە ئامانەى بۇ
- تەزىكەر پىتە ھە
- become/bi'kɔ:m/v دەپنەتە
- bed/bed/n ۱- سەرجىن- تەخت
- ۲- بنى ئاۋ ۳- شۈبھى گۈل
- bed and breakfast ئۈستىن و تىشەت (جۇرىكە لە ھوتىل)
- go to bed سەرجىنى لەمگەل دەدا، لەمگەلى دەخەۋى/ دەنۋى
- bedclothes/'bedkloʊðz/n چەرىچەف
- bedroom/'bedru:m/n ژۈۋرى ئۈستىن
- bedside/'bedsaɪd/n تەنەشەت تەختى ئۈستىن
- bed-sitter/'bed'sɪtə(r)/n ژۈۋرى ئۈستىن و دانەشەن
- bedspread/'bedstɛd/n چەرىچەف- داپۇشەرى سەرجىنى ئۈستىن
- bedtime/'bedtaɪm/n كاتى ئۈستىن
- bed/bed/v دەشارىتە ھە، دەجىننى
- bed down/v رادەكشەت
- twin bedded/n ژۈۋرى دوو كەسى- جىنى دوو كەسى

|                           |  |                         |  |
|---------------------------|--|-------------------------|--|
| basin/'beɪsɪn/n           | ۱- تاوهر                                     | battered/n              | كۆن بوو، پەككەوتو، مېكەك                   |
|                           | ۲- جام- كاسە ۲- ھەوزى روباړ                  | batter/n                | شلكېنە (ئاردا ھېلكو شېر)                   |
| basis/'beɪsɪs/n           | ۱- بناغە                                     | battery/'bætri/n        | ۱- پاتىرى                                  |
|                           | ۲- بىنچىنە ۲- خالى بەرایی                    |                         | ۲- قەغەسى ھېلكە                            |
| bask/bɑːsk/v              | خۇ دەداتە بەر ھەتاو،<br>لەبەر خۇر پالندەكەوئ | battle/'bætl/n          | ۱- جەنگ ۲- مەملانئ،<br>تېكۆشان             |
| basket/'bɑːskɪt/n         | سەبەتە - زەمبىلە                             | battle/v                | دەجەنگن                                    |
| basketball/'bɑːskɪtbɔːl/n | يارى باسكە                                   | battlefield/'bætlfiːd/n | گۆرەپانى جەنگ                              |
| bass/'beɪs/n              | ۱- ئەويىترىن دەنگى ئىرىنە                    | battleship/'bætlʃɪp/n   | مەزەتتىن جۆرى                              |
|                           | ۲- ئەويىترىن بەش لە مۇسىقا                   |                         | پاپۆپى جەنگى                               |
|                           | ۳- گەورەتتىن ئامبىرى كەمان                   | baulk/bɔːk/v            | ۱- رىئى دەگرى ۲- نەشى پى                   |
|                           | ۴- گىتارى كارەبايى                           |                         | دەكا                                       |
| bass/adj                  | دەنگ نزم                                     | bawl/v                  | ھارار دەكا                                 |
| bassoon/bə'suːn/n         | ئامبىرىكى                                    | bay/beɪ/n               | كەنداو                                     |
|                           | مۇسىقىيە، ئورۇنلە                            | bay/n                   | بەشىكى بالەخانە                            |
| bastard/'bɑːstəd/n        | ۱- بېزى- زۆل                                 | bay window/n            | پەنجەرە بەرچا،<br>دەركەوتو                 |
|                           | ۲- ھەرامزادە                                 | bay/v                   | دەوھەپئ                                    |
| bat/bæt/n                 | شەمشەمەكۆزىرە                                | bayonet/'beɪənət/n      | قاسەمى سەر تەنگ                            |
| bat/n                     | رىكت   | bazaar/bə'zɑː(r)/n      | ۱- بازار                                   |
| off your own bat          | ئىدىيۇم: لە خۆتەوہ                           |                         | ۲- قازانچى بازار بۇ كارى خىر- چاكە         |
| bat/v                     | نۆرەى خۇى لە ئىدانی تۇپ..                    | be/biː/v                | ۱- بۇ بەردەوامى- رىزمان-                   |
| not bat an eyelid         | ئاترۇكېنى.                                   |                         | ۲- بۇ نرۇست كردنى نادىار- رىزمان-          |
| batch/bætʃ/n              | بېرەك، كۆمەلىكە                              |                         | ۳- شىتى رويىدا ۴- شىتى دەكرى روو بداو ئەدا |
| bath/bɑːθ/n               | ۱- گەرماو- شۇرگە                             | be/v                    | ۱- فرمانى بوون ۲- سەردان دەكا              |
|                           | ۲- خۇشۇشتن ۲- مەنەوانگە                      | to-be                   | داهاتو- نايىندە                            |
| bath/v                    | ۱- مەندال دەشوا ۲- خۇى دەشوا                 | beach/biːtʃ/n           | كەنار، پۇخ                                 |
| bathroom/'bɑːθruːm/n      | ۱- زورى                                      | beacon/'biːkən/n        | ئاگرى سەرگرد- بورج                         |
|                           | خۇشۇشتن ۲- ئەوالىت- بانىقۇ                   |                         | مەنارە/ منارە                              |
| bathe/beɪð/v              | ۱- مەلەوانى دەكا                             | bead/biːd/n             | ۱- موبو                                    |
|                           | ۲- خۇى دەشوا                                 |                         | ۲- مەلوانكى موبو ۲- دىلۇپەئو               |
| bathed/adj                | زىرناو كەوتو                                 | beak/biːk/n             | نوك، دەنووك                                |
| bathing/n                 | مەلەوان لە دەريا                             | beaker/'biːkə(r)/n      | ۱- دەفر                                    |
| baton/'bætn/n             | ۱- دارى دەستى سەركى                          |                         | ۲- كەمۇنە- گلاس                            |
|                           | تېپى مۇسىقا ۲- گوزە- خوترە                   | beam/biːm/n             | ۱- كارىتە ۲- تىشك                          |
|                           | ۲- گوللە پلاستىكى                            |                         | ۳- زەردەخەنە                               |
| battalion/bə'tæliən/n     | بەتالىون                                     | beam/v                  | ۱- ترويسكەو گەرمایی دەدا                   |
| batter/'bætə(r)/v         | چەند جار بەتوندى                             |                         | ۲- زەردەخەنە دەكا ۲- پەخش دەكا             |
|                           | ئىى دەدا                                     |                         |  |

barbarism/'bɑ:bə'rizəm/n مۇلقانىيەت  
 barbarous/'bɑ:bərəs/adj ۱- مۇلقانىيى  
 ۲- نامەدەنى - ناسارىستانى  
 barbecue/'bɑ:bɪkju:/n - v  
 ۱- گۆشت بېزۋىن لە  
 ھەۋايى كراۋەدا ۲- ئاھەنگى... لە ھەۋايى  
 كراۋەدا- دەرەۋە- گۆشت دەپېزۋىننىت  
 barbed wire/n تەل دېر/تېل دېر  
 barber/'bɑ:bə(r)/n سەرئاشى  
 bard/n مۇزىقانتان، شاعىر، مۇزىراۋمىنوس  
 bare/beə(r)/adj ۱- رووت  
 ۲- رووت و قوت ۲- بەتال ۴- پىۋىست  
 barely/'beəli/adv بەخورتى - تۈزقالى  
 bare back/'beəbæk/adj  
 پىشت رووت - بىن كورتان - زىن  
 barefoot/'beəfʊt/adj پىنپەتى -  
 پىنپوت/ قاچ پوت/ لاق پوت  
 bargain/'bɑ:gən/n ۱- سەۋداگىرى -  
 قايىل بوون ۲- ھەرزان باۋ  
 bargain/v سەۋدا دەكات  
 مامەلە دەكات  
 فرىز: چاۋەپى دەكا/خۇي ئامادە دەكا  
 bargaining/'bɑ:gənɪŋ/n  
 گەنگەشمەكردن لەسەر/ مامەلە  
 barge/'bɑ:dʒ/n دويىيە/بەلەمىكى  
 تەسكى دىرۋى بىن راست بۇ گواستەۋەي  
 كەلۈپەل بەكاردى.  
 bargee/n سەندەل لىخۇپ  
 bark/'bɑ:k/n پەلكى دار  
 bark/v ۱- دەۋەپى ۲- دەقېرۋىن بەسەر  
 bark/n ۱- دەۋەپى  
 barley/'bɑ:li/n ۱- جۇ۲- دانەنەلەي جۇ  
 barn/'bɑ:n/n گەنجىنەي دانەۋىلە/  
 كادىن/خانە  
 barometer/'bɑ:rɒmɪtə(r)/n  
 ۱- بارۋمىتەر - پەستانتېۋ  
 ۲- شتىن كە رەۋشى شتىنك دياردەخا  
 ۱- بارۋن ۲- قوتب

baroness/'bærənəs, 'bærə'nes/n بارۋنە/ ئۇ  
 بارۋك  
 baroque/'bɑ:rəʊk/n سەرىيازگە  
 barracks/'bærəks/n ۱- تۇپبارانى  
 ۲- بەردەۋام ۲- يەك لەسەر يەك  
 barrage/'bærɑ:ʒ/n ۱- بەرمىل ۲- لولەي  
 barrel/'bærəl/n تەنگ  
 barren/'bærən/n ۱- وشك، قاق ۲- بېزەم  
 barricade/'bærɪ'keɪd/n-v بەست - رى  
 بەگىرى  
 barrier/'bærɪə(r)/n ۱- بەرىست  
 ۲- رىنگر  
 ۱- بېزىجگە  
 ۲- لەكاتى رۈنەدانى  
 barrister/'bærɪstə(r)/n پارىزەرى دادگا بەرزەگان  
 barrow/'bærəʊ/n  
 ۱- گالىسكى يەك قايە  
 ۲- گالىسكى دەستى  
 barter/'bɑ:tə(r)/v ئالۋگۇر دەكا  
 barter/n ئالۋگۇر كردن  
 base/beɪs/n ۱- بىنكە ۲- بىنما ۲- بناغە  
 ۴- ناۋەندە - بىنكە سەرىيازى  
 base/v ۱- دامەزراۋە ۲- دەۋى  
 baseball/'beɪsbɔ:l/n بەيس بۇل  
 basement/'beɪsmənt/n زىزەمىن  
 bases/'beɪsɪz/n بىنەماكان  
 بە توند لىدەدا  
 bash/'bæʃ/v لىدانىكى توند  
 bash/n شەرمەن  
 bashful/'bæʃfl/adj ۱- بەرپەتى - سەرەكى  
 ۲- ساكار - سادە  
 basic/'beɪsɪk/adj لەجەۋەمەدا،  
 بەشىۋەيەكى سەرەكى  
 basics/'beɪsɪks/n پىۋىستىيەكان  
 basil/'beɪzl/n رەبجان

|                         |  |                          |   |
|-------------------------|--|--------------------------|---|
| ball point              |  |                          |   |
| ball point pen/n        | قەلەم چاف  | banish/'bæniʃ/v          | قاروی دەرد -<br>دووری دەخاتەر، شارپەدەری دەکا   |
| ballad/'bæləd/n         | بالەد (گۆزانی یان<br>هۆزانیکی دیرۆکی نوسراو بە زمانیکی سادە)   | banister/'bænistə(r)/n   | بانستەر، کاریتە   |
| ballerina/'bælə'ri:nə/n | نافرەتیککی<br>سەماکاری بالیی   | banjo/'bændʒəu/n         | بانجۆ - زوپنا   |
| ballet/'bæleɪ/n         | ۱- سەمای بالیی<br>۲- نەمایش کردنی بالیی  | bank/bæŋk/n              | ۱- بانق ۲- بانقی خوین   |
| ballet dancer/n         | سەماکاری بالیی   | banker/'bæŋkə(r)/n       | بەرزەبەر -<br>فەرمانبەر   |
| balloon/bə'lu:n/n       | ۱- بالۆن -<br>میزدان ۲- بالۆن  | banking/n                | خاوەن پایەیکی گرنگ لە بانق<br>کاری بانقی / بانککاری   |
| ballot/'bælət/n         | دەنگدانی نەینیی  | bank holiday/n           | پشوووی رەسمی - گشتی   |
| ballot/v                | داوا لەکەسێ بەگی دەنگ<br>بە نەینیی بدات  | bank statement/n         | هاتە و دەرهاتەیی بانق   |
| bamboo/'bæm'bu:/n       | هەیزەمان - لەوەند  | bank/n                   | ۱- لیوار - قەراغ<br>۲- لیزۆ - کەلەکەبوو   |
| ban/bæn/v               | ۱- قەدەغە دەکا بە یاسا<br>۲- بەرەسمی کەسێ قەدەغە دەکا لە<br>قەدەغەکردن                               | bankrupt/'bæŋkrʌpt/adj   | موفلیس،<br>قەلۆش  |
| ban/n                   | قەدەغەکردن   | bankrupt/v               | موفلیسی دەکات   |
| banal/bə'na:l/adj       | ناپەسەن، پووج  | banner/'bænə(r)/n        | نالا  |
| banana/bə'na:nə/n       | موز  | banquet/'bæŋkwɪt/n       | ناھەنگی سەرخوان   |
| band/bænd/n             | ۱- شەریت ۲- مێلی رەنگ<br>۳- باند - دەستە ۴- تیپیی مۆسیقا<br>۵- شەپۆل                                 | baptism/'bæptɪzəm/n      | رئی و رەسمی بە دیان کردن، پاکیزەیی  |
| bandage/'bændɪdʒ/n      | پینچان   | baptize/bæp'taɪz/v       | رئی و رەسمی بە دیان کردن<br>نمایش دەکا  |
| bandage/v               | دەپنچن   | Baptist/'bæptɪst/n - adj | پاکیزەکار، تەعمیدکار  |
| bandit/'bændɪt/n        | چەردە - رینگەر   | bar/bɑ:(r)/n             | ۱- بار - مەیخانە<br>۲- میزی ئارەق خواردنەر ۳- تۆلی کانزا<br>۴- قالب ۵- بەرپەست - لەمپەر ۶- بێرپ |
| bang/bæŋ/v              | دەنگی بەرزێ ئی بەرزەدەکا تەرە<br>۲- بەرێکەرەت بەشتن بەکوئی<br>فریز: دەنگیکی گەرەیی ئی بەرزەدەبیتەرە. | behind bars              | ئیدییۆم: لە زیندان  |
| bang/bæŋ/n              | ۱- دەنگی تەقینەرە<br>۲- بۆکسیکی توند   | barmaid/'bɑ:mɛɪd/n       | مەیکتیری ناڤرەت   |
| bang/bæŋ/n              | تەق تەق  | barman/'bɑ:mən/n         | مەیکتیری پیاو   |
| bang/adv                | بە دروستی<br>ئیدییۆم: ئیستاکا کرکی   | bar/bɑ:(r)/v             | ۱- رادەخا ۲- دەرکری<br>۲- قەدەغەدەکا  |
| banger/'bæŋə(r)/n       | ۱- لەڤە<br>۲- نۆتۆمبیلیکی کۆن ۳- تەقەمەنی  | bar/prep                 | بێجگە   |
| bangle/'bæŋɡl/n         | بازنە  | barbarian/bɑ:'bæəriən/n  | هۆڤی -<br>دەردنە، ناشارستانی  |
|                         |  | barbaric/bɑ:'bæəri:k/adj | هۆڤایی -<br>دەردنە  |

۲- رابردوو  
ئىدىيۇم: بەرەو پىشەمە و بەرەو دىۋانە.

bacon/'beikən/n ھەندى پارچەى گۆشتى  
لاۋازى پشتى بەران/ سۈيۈكرار

bacteria/bæk'tɪəriə/n بەكتېرىيا

bad/bæd/adj ۱- بەد، خراب، باش نا  
۲- بىن بەھا ۲- بىن بەھا ۴- تاكارامە  
۵- تىكچوو- گەنيو ۶- بەنازار ۷- بەد  
۸- زەرەرمەند ۹- دىۋار- نالەبار

not bad ئىدىيۇم: خراب نىيە

too bad زۇر خراب

baddy/'bædi/n كارەكتەرى خراب لە فىلىم

bad language/n وشەى پىيس، زمان پىيس

bad tempered/adj ھەلچوو- زۇرتوپە، تېۋىز

badage/bædʒ/n دروشم/ئىشائەتەكە  
لە بەرۈك دەدرى

badger/'bædʒə(r)/n قوربەشە

badly/adv ۱- بەخرابى ۲- بەتوندى ۲- زۇر

badly off/adj ھەزار- ئەدار

badminton/'bædmɪtən/n يارى تۇپى  
پەراموچ

baffle/'bæfl/v سەرسام دەكات/ رى دەگرى

baffled/'bæfld/adj پەشىنو- پەشۇكاو

baffling/adj تىگەيشتنى دىۋارە

bag/bæg/n ۱- جزدان- جانقا ۲- كىس  
۲- بەلبوو ۴- ئىنكى ناشىرىن

bag/v دەست دەگرى بەسەر

baggage/'bægrɪdʒ/n كەلو پەلى گەشت

baggy/'bægi/adj فرە، خاۋ، شۇپ

bagpipes/bægpɪps/n زوپنا-  
ئامبىرى مۇسىقا

bags/n زۇر لە

baile/beil/n ۱- دەستەبەرى دىۋارى  
۲- دەستەبەركردن- بەردان  
ئىدىيۇم: ۱- كەسنى بە پارە بەردەدرى(كەفالتە)  
۲- كەسنى پزكاردمكا لەرەوشىكى دىۋاردا

bailiff/'beilɪf/n مائەورى دادى

bait/beit/n ۱- ھەيىرە گۆشت  
۲- دەسخەپۇكردن

bake/beik/v ۱- نان دەكات ۲- دەبرۇنىت

baking/n نانكردن

baker/beikə(r)/n نانكەر

bakery/'beikəri/n فېرى

balance/'bæləns/n-۷ ۱- تەرازو دەكات-  
ھاوسەنگ دەكات ۲- ھاوسەنگ  
۲- ھاويەھا ۴- بەراورد دەكا

balanced/adj ۱- ھاوسەنگ ۲- تەواوکار

balance/n ۱- ھاوسەنگى ۲- ھاوسەنگى  
۲- تەرازوو- قەپان ۴- رەسىد، پەپارەى بانق  
۵- دەستمايە: پارەى نەدراۋ

keep/ lose balance ھاوسەنگى  
دەپارۇزى/ لە دەست دەدا

catch off ھاوسەنگى خۇى لە دەست دەدا

on balance رەچاۋكردنى ھەموولايەك

balance of payments/n تەرازوۋى  
دىراۋەكان

balance of power/n ۱- ھاوسەنگى  
ھىزەكان ۲- پىۋىستى دەنگى پارتەبچو كەكان  
بۇھاوسەنگى پارتەمەزەنەكان.

balance sheet/n تۇمارى ھاوسەنگى

balcony/'bælkəni/n ۱- بەلەكۇنە  
۲- بالکۇن لە شانق

bald/bɔ:ld/adj ۱- سەرىتاۋە  
۲- سادە- ساكار

balding/'bɔ:ldɪŋ/adj سەرى بىن موو

bale/beil/n دەستە/ گورزە/ پالە

ball/bɔ:l/n ۱- خېر- تۇپ ۲- خېر

on the ball ئىدىيۇم: وريا- بەناگا

ball-bearing/n ھەلگى بۇلبەلىن

ball-game/n ۱- يارى تۇپاننى- تۇپى پى  
۲- باسكە ۲- رەوش

ball-point/n قەلەم جاف

ball/bɔ:l/n ناھەنگى مەزنى ھەلپەركى(سەما)

ball room/n ھولن ھەلپەركىن

## Bb

- B-b/bi:/ پیتی دووم له نئلفبای نینگلیزیدا
- B-road/n رینگای لاوهکی
- baa/ba:/n باعای مهر و کاوپ
- babble/'bæbl/v ۱- به خیرا دهنوی  
۲- بۆله بۆل دهکا ۲- خورهای ناو دینن
- babble/'bæbl/n ۱- چهند دهنگی تیکه لاو و  
غالبه غلب ۲- بلقہ بلقی ناو
- babe/berb/n ۱- ساوا ۲- جوانی
- baby/'beibi/n ۱- ساوا  
۲- بالنده و گیانه وهری بچوک ۳- خنجیلانه  
۴- یار
- babish/adj مندالانه
- babyhood/n مندالیتی، تمهنی زاروکایه تسی
- babysit/'berbisit/v چاودیزی مندال دهکات
- babysitter/'berbisitə(r)/n به خینوگره  
مندال- دایهن
- bachelor/'bætʃələ(r)/n ۱- ژنی نه هیلناوه، بیژن- ره بهن  
۲- دهرچووی زانکۆ- ههنگری بهکانوریوس
- back/bæk/n ۱- پشت ۲- پاشهوه  
۳- پشتهوه
- back bone/'bækbəun/n ۱- ئیسکی پشت ۲- برهبری پشت
- back stroke/'bækstroek/n پشتهمهله
- back/bæk/adj ۱- له پشتهوه ۲- دواخراو
- back bench کورسی پشتهوه له  
پهرلهمانی بهریتانی
- backer/'bækə(r)/n ۱- نهندام پهرلهمان  
که پایه بهکی گرتگی  
نیه له پارتیکی سیاسیدا ۲- لایهنگر
- backhand/'bækhænd/n لیداشی تۆپ  
له تیئس  
به پشتهمهست/ پشتهمهست
- backlog/'bæklɒg/n لهسریهک کهوتوو،  
کهلهکهبوو

- backside/'bæksaɪd/n کۆم- قوون-  
پشتهوه
- backstage/'bæk'steɪdʒ/n پشت پهرده
- backwater/'bækwɔ:tə(r)/n کارتینهکراو- چهسپاو
- backyard/'bæk'jɑ:d/n جهوشی پشتهوه
- back/adv ۱- گهرا نهوه بۆ ۲- دور- دواوه  
۳- دور له ۴- نه بهرامیره- لهساوه
- back and forth نیدیوم: هات و چۆ
- backdate/'bæk'deɪt/v کاری پهن دهکا له  
میژووی پیشووهوه
- backfire/'bæk'faɪə(r)/v ناکامیکی  
چاوه پئی نهکراو  
بهدهست دینن
- backlash/'bæklæʃ/n کاردانهوه بهکی  
توند له نژی..
- back/bæk/v ۱- بهره دواوه دهکشینهوه  
۲- دهکویته دواوه ۳- پشتگری دهکا  
۴- گرهو دهکات
- back away نیدیوم: پاشگهز دهبیتهوه.
- backdown/v دهست ههلهگرئ  
چی تر سورنابن لهسهر..
- back out/v بریاردهدا که نهوه نهکا که  
بهلینتی دابوو بیکا
- back up/'bækʌp/v پشتگری دهکات
- back sth up/v دانه بهکی تر له بهر  
دهگریتنهوه
- backer/n پاردههر- کۆمهککهر
- backing/n کۆمهک، بیسه
- backup/n ۱- پشتگری ۲- دانهی جیگرهوه
- background/'bækgraʊnd/n ۱- پیشینهی کۆمه لایهتی دهووبهر  
۲- پیشینه ۳- پشتهوهی  
۴- دورره چاو- نابهرچاو
- backward/'bækwəd/adj ۱- بهره و پاشهوه ۲- دواکهوتوو
- backwards/'bækwədz/adv ۱- بهره و دواوه  
۲- بهسهر او گرتی، سهراو قون، سهراو خون



|                               |   |                     |   |
|-------------------------------|---|---------------------|---|
| autopsy/ˈɔːtɒpsi/n            | تویکاری لاشه                            | await/əˈweɪt/v      | ۱- چاوه پئی دهکا                              |
|                               | چمسته شه قشعق کردن به نیازی لیکز لینهوه |                     | ۲- چاوه پوانی دهکات- ئاگادار دهکریئنهوه       |
| autumn/ˈɔːtəm/n               | پاییز                                   | awake/əˈweɪk/v      | ۱- به ئاگا دی                                 |
| autumnal/ɔːˈtʌmənəl/adj       | پاییزی                                  |                     | ۲- دهووزئینی                                  |
| auxiliary/ɔːgˈzɪliəri/n       | یارمه تیدهر                             | awake/adj           | وشیار- به ئاگا                                |
| auxiliary verb/n              | فرمانی یارمه تیدهر                      | awaken/əˈweɪkən/v   | ۱- به ئاگادئینی                               |
| avail/əˈveɪl/n                | ئیدییوم: بئیهوه                         |                     | ۲- دهووزئینی ۲- ئاگادار دهکاتمهوه.            |
| without avail                 | بئسهرکهوتن- بئئاگام                     | awakening/n         | ۱- ههلسان لهخون- بهرای                        |
| available/əˈveɪləbl/adj       | ۱- بوون- زۆری                           |                     | ۲- به ئاگاماتن                                |
|                               | ۲- ئاماده ۲- هه بوون                    | award/əˈwɔːd/v      | ۱- ده به خشن                                  |
| availability/əˈveɪləˈbɪləti/n | بوونی و زۆری                            |                     | ۲- ده بئزئیی- تهعوین                          |
| avalanche/ˈævələʃn/n          | ههرهسی بهفر:                            | award/n             | خهلات   |
|                               | پمانی بهفر                              | aware/əˈweə(r)/adj  | ۱- وشیار ۲- ئاگادار                           |
| avantgarde/adj                | پیشهره، پیشمئنگ                         | awareness/n         | مهعریفه- وشیار                                |
| avenge/əˈvendʒ/v              | تۆله دهسینی                             | awash/əˈwɒʃ/adj     | نقومی ناو، زئیرئاو کهوتو                      |
| avenue/ˈævənjuː/n             | ۱- شه قامیکی بهدار                      | away/əˈweɪ/adv      | ۱- شوینیتر                                    |
|                               | ۲- ریگه                                 |                     | ئاراسته تیتر ۲- له دووره وه ۲- ئاماده نه بوو  |
| average/ˈævərɪdʒ/n            | ۱- ریژه- ناوهئند                        |                     | ۴- داهاتوو ۵- له شوینی دئلیا ۶- له گۆرپه پانی |
|                               | ۲- ریژه                                 |                     | دی ۷- تا به تهواوی ون دهبن ۸- به بهردهوامی    |
| average/adj                   | ۱- ناوهئند ۲- ئاسایی                    | awe/ɔː/n            | ههستی ریژه بههوی ترس یان                      |
| average/v                     | ریژه- به دهست دئینی                     |                     | شهیدا- رهههیت                                 |
|                               | دهکاته ریژه ی.                          | awesome/ɔːsəm/adj   | ترسینهر                                       |
| averse/əˈvɜːs/adj             | دژ، پئچهوانه                            | awful/ˈɔːfl/adj     | ۱- زۆر خراپ ۲- تۆقینهر                        |
| aversion/əˈvɜːʃn/n            | ۱- رق ئی بوونهوه                        |                     | ۳- زۆر مهنه ۴- زۆر ناخۆش                      |
|                               | ۲- رق ئی بۆوه                           | awkward/ˈɔːkwəd/adj | ۱- نهگونجاو-                                  |
| avert/əˈvɜːt/v                | دوردهخاتهوه- لادهبات                    |                     | دژوار ۲- چهتوون                               |
| aviary/ˈeɪvɪəri/n             | قههس- بانئنگا                           |                     | ۳- به شئوو- په شوکاو ۴- به بئکارامه           |
| aviation/ˌeɪvɪˈeɪʃn/n         | فرین/ فرۆکهوانی                         | awkwardly/adv       | به شئوههیکه په شئویی،                         |
| avid/əˈvɪd/adj                | شهیدا- تینوو                            | awry/əˈraɪ/adv      | بئکارامهیی                                    |
| avocado/ˌævəˈkɑːdəʊ/n         | نهفۆکادز-                               | awry/əˈraɪ/adj      | لهغهلهت، گومرا                                |
|                               | مئوه وهک ههرمهیه                        | axe/æks/n           | شئوو، ئاریک                                   |
| avoid/əˈvɔɪd/v                | ۱- لادهبات                              |                     | ۱- تهور                                       |
|                               | ۲- خۆ دوردهخاتهوه                       |                     | ۲- ناهئینی، کهم بکریئنهوه                     |
| avoidable/əˈvɔɪdəbl/adj       | ناپنویست-                               | axe/v               | ناهئینی، لادهبا، کوتایی پئدئینی               |
|                               | دهشن خۆی ئی دوریگری                     | axis/ˈæksɪs/n       | ۱- چهق ۲- چهسپوو(تهوه)                        |
| avoidance/əˈvɔɪdəns/n         | دورخستننهوه                             | axle/ˈæksl/n        | ئاگسل   |
|                               |   | aye/ai/inte         | به ئی   |

|                                      |                                      |   |                                       |
|--------------------------------------|--------------------------------------|---|---------------------------------------|
| <b>attractively</b>                  | 1- سەرنج راکیش ۲- کۆك- جوان          | <b>autonomy</b>                         | دائەم                                 |
| <b>attractively/adv</b>              | سەرنج راکیشانە                       | <b>author/'ɔ:θə(r)/n</b>                | دائەم / کرداری نووسین                 |
| <b>attractiveness/n</b>              | سەرنج راکیشی                         | <b>authorship/n</b>                     | سەرکۆتکەر                             |
| <b>attribute/ə'tribju:t/v</b>        | دەگەرئینتەوہ بۆ                      | <b>authoritarian/ɔ:θɒrɪ'teəriən/adj</b> | سەرکۆتکەر                             |
| <b>attribute/n</b>                   | ئەدگار- سەروسیمما                    | <b>authoritative/ɔ:'θɒrətətɪv/adj</b>   | 1- دەسەلاتدار- کاربەدەست ۲- جنی باوەر |
| <b>aubergine/'əubəʒɪm/n</b>          | باینجان                              | <b>authority/ɔ:'θɒrəti/n</b>            | 1- دام و دەزگای دەسەلات               |
| <b>auburn/'ɔ:bən/adj</b>             | پرچی قارەیی سورباو                   | ۲- دەسەلات ۳- دەسەلات بەخۆدان           | ۴- دەسەلاتدار                         |
| <b>auction/'ɔ:kʃn/n</b>              | مەزاتی ناشکرا، ھەراج                 | ۵- کەسی خۆدان مەعریفەتی تایبەت          |                                       |
| <b>auction/v</b>                     | بە مەزاتی ناشکرا دەفرۆشێ             | <b>authorize/'ɔ:θəraɪz/v</b>            | سەریشکی دەکات                         |
| <b>auctioneer/ɔ:kʃə'nɪə(r)/n</b>     | دەلان- مەزاتچی                       | <b>authorization/ɔ:θəraɪ'zeɪʃn/n</b>    | سەریشک کردن                           |
| <b>audible/'ɔ:dɪbl/adj</b>           | بەیسەر                               | <b>autistic/ɔ:'tɪstɪk/adj</b>           | گۆشەگیر                               |
| <b>audibly/adv</b>                   | بەبەیسەراوی                          | <b>autobiography/ɔ:təbaɪ'ɒgrəfi/n</b>   | ژیاننامە                              |
| <b>audience/'ɔ:diəns/n</b>           | 1- جەماوەر                           | <b>autobiographical</b>                 |                                       |
| ۲- چاوپێگەوتن (دیداری) رەسمی         |                                      | <b>/ɔ:təbaɪ'ɒgrəfɪkəl/adj</b>           | پەیوەست بە ژیاننامە                   |
| <b>audiovisual/ɔ:diəʊ'vɪʒuəl/adj</b> | بەکارھێنانی دەنگ و وێنە              | <b>autograph/'ɔ:təgrɑ:f/n</b>           | واژۆی کەسێکی                          |
| <b>audition/ɔ:'di:ʃn/n</b>           | نمایشکردنیک                          | ئاوژدان (نیمز)                          |                                       |
| ئەزمونی بۆ گۆرائیپیژ و ئەکتەر        |                                      | <b>autograph/v</b>                      | واژۆ لەسەر شتی دەکا                   |
| <b>auditorium/ɔ:di'tɔ:riəm/n</b>     |                                      | <b>automate/'ɔ:təmeɪt/v</b>             | دەکووتە کار                           |
| 1- بەشیک شانو ۲- ھۆلی نمایش کردن     |                                      | بەھۆی نامیژیکوہ                         |                                       |
| ۲- ھۆلی وانەوتنەوہ                   |                                      | <b>automatic/ɔ:tə'mætɪk/adj</b>         | 1- خۆکار ۲- خۆھێشتی                   |
| <b>augur/'ɔ:gə(r)/v</b>              | ئیدویم: پێشبینی دەکری                | ۲- لەخۆوہ- چەکی ئۆتوماتیکی              |                                       |
| <b>August/ɔ:gəst/n</b>               | مانگی ئاب                            | <b>automatically/ɔ:tə'mætɪkli/adj</b>   | لەخۆوہ                                |
| <b>aunt/ɑ:nt/n</b>                   | پلک- پوور، خالۆن و مامۆژن            | <b>automation/n</b>                     | بەکارھێنانی نامیژ                     |
| <b>au pair/əu 'peə(r)/n</b>          | کارەکەر- ئەلە                        | لەبەرتی موزۆ                            |                                       |
| <b>aura/'ɔ:ɪə/n</b>                  | پرشنگ، ئەدگار                        | <b>automobile/'ɔ:təməbi:l/n</b>         | ئۆتۆموبیل                             |
| <b>aural/'ɔ:rəl/adj</b>              | پەیوەستە بەگۆی...                    | <b>autonomous/ɔ:'tɒnəməs/adj</b>        | ئۆتۆنۆمیدار- سەرپەخۆی- خۆی            |
| <b>auspices/'ɔ:spɪsɪz/n</b>          | ئیدویم: لەژێر                        | ئۆتۆنۆمی- خۆدەختاری                     |                                       |
| چاودێری                              |                                      |   |                                       |
| <b>auspicious/ɔ:'spɪʃəs/adj</b>      | بەختەوہر- کامەران، موژدەھین          |   |                                       |
| <b>austere/ɒ'striə(r)/adj</b>        | 1- بەقنیات- توندوتیژ ۲- سادە و ساکار |   |                                       |
| <b>austerely/adv</b>                 | قنیات- سادەیی                        |   |                                       |
| <b>authentic/ɔ:'θentɪk/adj</b>       | رەسەن- راستی                         |   |                                       |
| <b>authenticity/ɔ:θen'tɪsəti/n</b>   | راستی                                |   |                                       |

astronomy/ə'strɒnəmi/n  
گەردووناسى - فەلەكناسى

astronomer/ə'strɒnəm(ə)r/n  
گەردون ناس

astronomical/æstrə'nɒmɪkl/adj  
۱- فەلەكى ۲- زۆرگەر

astute/ə'stju:t/adj  
زۆر زىرەك / بىر تىژ

asylum/ə'saɪləm/n  
۱- پەنا بەرى  
۲- نەخۇشخانى نەخۇشى غەقلى

at/ət/prep  
۱- لە ۲- رويگە  
۳- بە ھۆى ۴- مۇژۇل بە ۵- بە لە

ate/et/v  
خواردى

atheism/'eɪθiɪzəm/n  
باوەر بەخو  
ئەبوون، بىن دىنى

atheist/'eɪθiɪst/n  
بىن باوەر، بىن دىن

athlete/'æθli:t/n  
وەرزشوان

athletic/æθ'letɪk/adj  
۱- وەرزشى  
۲- چەلەنگ

athletics/æθ'letɪks/n  
يارىەكانى غاردان  
و بازاردان

atishoo/ə'tɪʃu:/interj  
ئەپشور

atlas/'ætləs/n  
ئەتلەس

atmosphere/'ætməsfɪə(r)/n  
۱- بەرگى ھەوا ۲- ھەوا ۳- ئەتموسفىە

atmospheric/ætməs'ferɪk/adj  
ھەوايى

atom/'ætəm/n  
ئەتۆم - گەردىلە

atomic/ə'tɒmɪk/adj  
ئەتۆمىي

atomic bomb/n  
بۆمباي ئەتۆمى

atomic energy/n  
ھىزى ئەتۆمى

atrocious/ə'trɒʃəs/adj  
دەپنە - ھۆقانىيى  
پەق

atrociousness/n  
زۆر دەپنەيى -  
ھۆقانىيەت

attach/ə'tætʃ/v  
۱- تونۇ دەكات: لەيەك  
دەپەستىتەو ۲- دەچىتە پال

attached/adj  
۲- گەرنكى دەدا بە  
شەيدا - پەيوەست

attachment/n  
۱- چوونە پال - گونجان  
۲- شەيدا بوون - زۆرخۇش ويستىن

attack/ə'tæk/n  
۱- ھىرش  
۲- ھىرشى قسەكردن ۳- نۆرە  
۴- ھەولدان بۇ گۆل تۆماركردن

attack/v  
۱- ھىرش دەكا - بەچەك  
۲- ھىرش دەكا - بەقسە  
۳- بازار دەگەيەنى  
۴- گۆل دەكا

attacker/ə'tækə(r)/n  
ھىرش بەر

attain/ə'teɪn/v  
بەدەست دىنى

attainable/adj  
دەكرى بەدەست بى

attainment/n  
۱- بەدەست ھىنان  
۲- كارامەيى - دەسكەوت

attempt/ə'tempt/v  
ھەول دەدا

attempt/n  
۱- ھەولدان  
۲- ھەولدان بۇ كوشتن

attend/ə'tend/n  
۱- ئامادە دەين - دەچى بۇ  
۲- گەرنكى پى دەدا

attendance/ə'tendəns/n  
۱- ئامادە بوون  
۲- ژمارەي ئامادە بوون

attendant/ə'tendənt/n  
۱- سەرىشتەكار  
۲- ياوەر

attendant/adj  
ياوەر

attention/ə'tenʃn/n  
۱- ئاگادارى - گەرنكى  
۲- چاودىرى ۳- شوئى ئامادە باشى..

attention/interj  
ئاگادارى!

attentive/ə'tentɪv/adj  
ئاگادار - وريا -  
چاودىر

attentively/adv  
بە وريا يىي

attic/'ætɪk/n  
كەپر - سابات / ھەورەبان

attitude/'ætɪtju:d/n  
ھەئوئىست

attorney/ə'tɜ:nɪ/n  
پارىزەر

attract/ə'trækt/v  
۱- سەرنج رادەكئىش  
۲- رادەكئىش

attraction/ə'trækʃn/n  
۱- راکئىشان -  
راکئىشان ۲- شتى سەرنج راکئىش

attractive/ə'træktɪv/adj

- assembly/ə'sembli/n ۱- كۆيۈنەۋە ۲- پىنكەۋەنەن  
 assembly-line ھېلى مۇزۇ ۋ ماشىنەكان  
 لە كارگە  
 assent/ə'sent/n رازى بون: قايىل بون  
 assent/ə'sɜ:t/v رازى دەبن- قايىل دەبن  
 assert/ə'sɜ:t/v ۱- دۇپات دەكاتەۋە  
 ۲- دەسەپىنى  
 assertion/ə'sɜ:ʃn/n ۱- دۇپاتكردنەۋە  
 سەپاندن  
 ۲- توندى و ئاشكرادەرپىن- چەخت كردن  
 assertive/ə'sɜ:tɪv/adj چەخت و توند  
 assertively/adv بەتوندى  
 assertiveness/ə'sɜ:tɪvnəs/n سەپاندن،  
 سەلماندن  
 assess/ə'ses/v ۱- دەنرختىن  
 ۲- بېرىار دەدا لەسەر  
 assessment/ə'sesmənt/n ھەلسەنگاندن  
 asset/'æset/n ۱- سودمەند ۲- سامان  
 assign/ə'saɪn/v تەرخان دەكا  
 assign/v دىار دەكا  
 assignment/ə'saɪnmənt/n ئەرك، پىشە  
 assimilate/ə'sɪməɪt/n ۱- تىكەن دەبن  
 ۲- تىن دەكا ۳- دەتوتتەۋە  
 assimilate/n ۱- تىگەپىشتن و تىكەل بون  
 ۲- تواندەۋە  
 assist/ə'sɪst/v ھاۋكارى دەكا  
 assistance/ə'sɪstəns/n ھاۋكارى  
 assistant/ə'sɪstənt/n ۱- ھاۋكار  
 ۲- قۇرۇشيار ۲- ھاۋكار- يارمە تىدەر  
 associate/ə'səʊʃɪət/adj پەلەيكى كەم  
 ھاۋپىشە، ئەندام- ھاۋكار  
 associate/ə'səʊʃɪət/v ۱- دەپەسەتتەۋە  
 ۲- تىكەن دەبن ۲- لاپەنگىرى دەكا  
 association/ə'səʊsi'eɪʃn/n  
 ۱- پىنكەۋەپى ۲- پەپوۋەندى- كۆمەلە  
 ۳- پەستى ھزى  
 assorted/ə'sɔ:td/adj جۇراۋجۇر

assortment/ə'sɔ:tmənt/n

- ھەمەرەنگ، پەنگاۋرەنگ  
 assume/ə'sju:m/v ۱- واداندەن  
 ۲- ئاۋىكى دۇر لەخۇى دەن- ئازناۋ  
 ۳- پەلەيكە ۋەردەگىرى  
 assumption/ə'sʌmpʃn/n ۱- گرىمان  
 ۲- پاپەۋەرگرتن  
 assurance/ə'ʃʊərəns/n ۱- دلتىپى  
 ۲- بەلین  
 assure/ə'ʃʊə(r)/n ۱- دلتىپ دەكا  
 ۲- داپىن دەكا  
 assured/adj دلتىپ  
 asterisk/'æstərɪsk/n نىشانەى ئەستىرە  
 asthma/'æsmə/n تەنگەنەفەسى،  
 پشى تەنگ بون  
 asthmatic/æs'mætɪk/n توش بوۋ بە  
 نەخۇشى تەنگەنەفەسى  
 astonish/ə'stɒnɪʃ/v سەرسام دەكا  
 astonished/ə'stɒnɪʃt/adj مەندەھۇش،  
 سەرسام  
 astonishing/ə'stɒnɪʃɪŋ/adj سەرسوپھىنەر  
 astonishingly/adv تارا دەپكى  
 سەرسوپھىنەر  
 astonishment/ə'stɒnɪʃmənt/n سەرسوپمان  
 astound/ə'staʊnd/v سەرسام دەبن  
 دەنوقىتى  
 astounding/adj سەرسوپھىنەر  
 astray/ə'streɪ/adj ۋىژ- گومرا،  
 لەرى دەرچوۋ  
 astride/ə'straɪd/adj قاچ لەپەكتە كىردنەۋە  
 astrology/ə'strɒlədʒi/n ئەستىرەناسى  
 astrologer/ə'strɒlədʒə(r)/n ئەستىرەناس  
 astronaut/'æstrɒnɔ:t/n ناسمانەۋان- فەلەك ناس

|                               |                               |                              |  |
|-------------------------------|-------------------------------|------------------------------|--|
| articulated/adj               | له يک گړنډراو                 | Asia/n                       | آسيا   |
| artificial/ˌɑ:ti'fiʃl/adj     | د دستګرد                      | Asian/'eɪʃn, eɪʒn/n          | آسيایي   |
| artificially/ˌɑ:ti'fiʃəli/adv | بهده دستګرد                   | aside/ə'saɪd/adv             | ۱- له لور- به تنيا<br>۲- له لور داناو- جيا كړد توه |
| artificial-insemination/n     | پيتاندنې                      | aside/n                      | به تنيا له گڼل جهاوهر قسم كړدن                     |
| artificial-intelligence/n     | زيركې                         | aside from                   | پنجگه  |
|                               | د دستګرد (كومپيوټر)           | ask/æsk/v                    | ۱- پرسياړ دكا ۲- داوا دكا                          |
| artillery/ɑ:'tiləri/n         | توپ- كهلوپه ي توپ             |                              | ۳- داواى نرخى... دكا ۴- داواى ريدان دكا            |
| artist/ɑ:'tɪst/n              | هونرموند                      |                              | ۵- داوت دكا  |
| artistic/ɑ:'tɪstɪk/adj        | ۱- هونريي                     |                              | نيدىوم: له كيشه دكې- فرتنه چى.                     |
|                               | ۲- بهرې هونري هه يه           | if you ask me                | كه كېر پاي منت دوى                                 |
| artistically/ɑ:'tɪstɪkli/adv  | هونرييانه                     | ask after sb                 | له بارې... دپرسى                                   |
| artistry/ɑ:'tɪstri/n          | كارامه ي هونري                | askew/ə'skju:adv - adj       | لادان نه ك   |
| as/əz/conj                    | ۱- له كا تيكدا ۲- وک- به قدهر |                              | راستې، لارې- گومړ/ به پناو پيچ                     |
|                               | ۲- وک- ۱- چونکه               | asleep/ə'sli:p/adj           | نوستو، خه وتو                                      |
| as if....                     | وک، وک بلې                    | As level                     | نومونيكى تايبه ته له بریتانیا و                    |
| as it were                    | كه كېر راست بن بلين           |                              | ويژن بؤ شو كسانه ي تمه نيان نزيكه هژده             |
| as of....                     | له (له بارې)                  |                              | سالانه.  |
| as to                         | سمبارت به ..                  | aspect/'æspekt/n             | رو، روخسار   |
| asbestos/æs'bestəs/n          | نسسستوس                       | asphalt/'æsfælt/n            | قېر  |
|                               | ماده ي دژسوتان                | asphyxiate/əs'fiksɪeɪt/v     | دخنگن-   |
| ascend/ə'send/v               | سمر دكېو                      |                              | هنا سېكېن دېن                                      |
| ascending/adj                 | بهر بؤوه                      | asphyxiation/əs'fiksɪ'eɪʃn/n | خنگان  |
| Ascension Day                 | رؤي بهرنيونه وى عسبا          | aspic/'æspɪk/n               | ولوله: جملې  |
| ascent/ə'sent/n               | ۱- بهرنيونه و                 | aspiration/ˌæspə'reɪʃn/n     | ثاوات  |
|                               | ۲- پايه ك بهر و سمر و         | aspire/ə'spaɪə(r)/v          | دخوازي   |
| ascertain/ˌæsə'teɪn/v         | دنيا دكا توه                  | aspirin/'æsprɪn/n            | نسسپرين  |
|                               | به دست دنيى                   | ass/æs/n                     | ۱- كمر- ۲- گيل- جاشك                               |
| ascribe/ə'skraɪb/v            | دوداته پال                    | assailant/ə'seɪlənt/n        | هيزش بهر   |
| ash/æʃ/n                      | سور چنار له دارستاني          | assassin/ə'sæsɪn/n           | غافلکوژ  |
|                               | بريتانيا هه يه                | assassinate/ə'sæsɪneɪt/v     | غافلکوژي دكا- تيرؤي دكا                            |
| ash/n                         | ۱- خؤله ميش- سوتن             | assassination/ə'sæsɪ'neɪʃn/n | تيرؤر كړدن، غافلکوژي                               |
| ashes/'æʃɪz/n                 | ۲- خؤله ميش:                  |                              |  |
|                               | پاشماوه ي به دنى سوتاي مردو   | assault/ə'sɔ:lt/n            | هيزشې له پېر                                       |
| ashtray/'æʃtreɪ/n             | ته پله ي جگاره                | assault/ə'sɔ:lt/v            | هيزش دكا   |
| ashamed/ə'ʃeɪmd/adj           | شرم له خؤكروه                 | assemble/ə'sembəl/v          | ۱- كؤد بېتته                                       |
| ashore/ə'ʃɔ:(r)/n             | له سمر رؤخ- كمنار، كمنار      |                              | ۲- پيكوه دمن                                       |

- argument/ˈɑːɡjʊmənt/n ۲- بیانو دههینیتوره
- argumentative/ˈɑːɡjʊmentətɪv/adj ۱- وتویژ- تاریشه ۲- بیانو وتویژکار- وتویژخواز
- arid/ˈæɪrɪd/adj زۆر وشک- قاقڤ
- Aries/ˈeəriːz/n بودجی کاور- کەسێک لەو بودجە بێن
- arise/əˈraɪz/v سەرھەڵدەدا، دەرھەکوئ
- aristocracy/ˌæɪrɪˈstɒkrəsi/n چینی خانەدانان
- aristocrat/ˌæɪrɪstɒkræt/n خانەدان- نەریستۆکراتی
- aristocratic/ˌæɪrɪstɒkrætɪk/adj نەریستۆکراتی
- arithmetic/əˈrɪθmətɪk/n زانستی ژمیریاری
- arm/ɑːm/n ۱- باسک- دەست ۲- قۆل ۳- دەسک
- arm in arm نیدیۆم: دەست لەناو دەست
- cross four arms دەست لەسەر سینگ
- armband/ˈɑːmbænd/n ۱- باندیچ ۲- چۆپی مەلوانی
- armful/ˈɑːmfʊl/n پەر بە دەست- مشتیک
- armhole/ˈɑːmhəʊl/n قۆل- بێن هەنگل
- armpit/ˈɑːmptɪt/n بێن هەنگل/بێن کەوش
- arm/v خۆ پەر چەک دەکا بۆ شەڕ
- armament/ˈɑːməmənt/n تەقەمەنی / کەلوپەلی سەریازی
- armchair/ˈɑːmtʃeə(r)/n کورسی دەسکدار
- armed/ˈɑːmd/adj چەکدار
- armistice/ˈɑːmɪstɪs/n ئاگرەیس
- armour/ˈɑːmə(r)/n - adj زینپۆش- جلیکی ژبێی
- arms/ɑːmz/n ۱- چەک، ئەوەی لە جەنگ بەکار دێن ۲- هێمای بنەمالە
- army/ˈɑːmi/n سوپا
- aroma/əˈrəʊmə/n بۆن
- around/əˈraʊnd/adv ۱- لێرەو لەوێ ۲- بەرەودوا/بجۆی ۳- لە هەموو لایە- بارنە
- around/prep ۱- لەزۆر لایە ۲- لە دور ۳- نزیک ۴- نزیکە
- arouse/əˈraʊz/v دەوروزێش
- arousal/əˈraʊzl/n وروژاندن
- arrange/əˈreɪndʒ/v ۱- رێک دەخا ۲- خۆی بۆ نامانە دەکا
- arrangement/əˈreɪndʒmənt/n ۱- تەدارەک- تەکییر ۲- رێکەوتن ۳- رێکخستن
- array/əˈreɪ/n دەستە، نمایشی جوان
- arrears/əˈriəz/n قەرزێ نەدراو
- arrest/əˈrest/v دەگرێ
- arrest/n گرتن
- arrival/əˈraɪvl/n گەیشتن، گەیشتو
- arrive/əˈraɪv/v ۱- دەگات ۲- دێ
- arrogant/əˈrɒɡənt/adj بەفیز، خۆزێکەر، لوتبەرز
- arrogance/əˈrɒɡəns/n فیز
- arrogantly/adv بەفیزی
- arrow/ˈærəʊ/n ۱- تیر ۲- هێمای تیر
- arsenic/ˈɑːsnɪk/n زەرئەخ/جۆرێکە لە ژەھر
- arson/ˈɑːsn/n تاوانی سوتاندنی
- art/ɑːt/n ۱- ھونەر- کاری ھونەری ۲- کاری بەھرەداری ۳- ھونەرەکان و ئاداب ۴- ئاداب
- artery/ˈɑːtəri/n خۆنچەر
- artful/ˈɑːtful/adj زۆردان
- arthritis/ɑːˈθraɪtɪs/n ئاوسانی جومەکان
- article/ˈɑːtɪkl/n ۱- شتیێک لە کۆمەلێک ۲- وتار ۳- ئامرازێ ناسین و نەناسین ۴- بەند لە یاسا
- articulate/ɑːˈtɪkjələt/adj ھەوان- پوون
- articulate/ɑːˈtɪkjələt/v بە ھەوانی دەدوئ

approve/ə'pru:v/v ۱- پئیی قایل دهبئ  
۲- رازی دهبئ لهسه  
approving/adj قایلئیی  
approvingly/adv قایل یوانه  
approximate/ə'prɒksɪmət/adj نیوه دروست  
approximately/adv نزیکهئ  
approximation/n نزیکهئیی  
apricot/'eɪpɪkɒt/n قهئیسئ  
April/'eɪprəl/n مانگئ نیسان  
April-fool/n قوربانی درۆئ نیسان  
ئهو کسهئ به درۆئ نیسان تئدهکوی  
April-fool's day/n درۆئ درۆئ نیسان  
apron/'eɪprən/n بهرکوشه- بهرانیپل،  
بهرسینگ  
apt/æpt/adj ۱- گونجاو، شیاو  
apt to do... ۲- مهئیی کردنی شتیک  
aptly/adv به شئوهئیهکی گونجاو  
aptitude/'æptɪtju:d/n توانای سروشتئ  
(بههره)  
aquarium/ə'kwɛəriəm/n  
۱- جهوزئ شوشهئ ماسئ  
۲- پیشانگای ماسئ و زیندههرانی ناوی له  
باخچهئ نازهلان  
Aquarius/ə'kwɛəriəs/n  
بورجئ ناوهلگر- پهقرهج- سهتل  
aquatic/ə'kwætɪk/adj ۱- ناوی- روک  
۲- ناویئ ناو-او- وهرش  
Arab/'ærəb/n - adj  
عهرب-  
ولاتانی عهربی  
Arabic/'ærəbɪk/n ۱- زمانی عهربی  
۲- زمانی قورناتی پیروز  
arable/'ærəbl/adj کشتوکاتی  
arbitrary/'ɑ:bɪtrəri/adj لهخۆرایی،  
بن بنه مایی  
arbitrarily/adv لهخۆرآ  
arbitrate/'ɑ:bɪtreɪt/v ناویژی دهکا

arbitration/'ɑ:bɪ'treɪʃn/n ناویژی کردن  
arc/ɑ:k/n کهوانه، کهوان  
arcade/ɑ:'kerd/n راپهوی فره  
دوکاشئ کهوانهئیی  
arch/ɑ:tʃ/n ۱- بونیادی کهوانهئیی ۲- کهوانه  
۲- کهوانهئ پی- ناویئ  
arch/v کهوانه دروست دهکا  
archeology/'ɑ:kɪ'blɒdʒi/n شوئنه واریانی  
archaeological/'ɑ:kɪ'blɒdʒɪkl/adj شوئنه واریئ  
archaeologist/'ɑ:kɪ'blɒdʒɪst/n شوئنه واریانی  
archaic/adj کۆن- لهکار کهوتو- بن کهک  
archbishop/'ɑ:tʃ'bɪʃɒp/n مهتران  
archer/'ɑ:tʃə(r)/n تیرهاویژ  
archery/'ɑ:tʃəri/n وهرزشئ هاویشتنی  
تیر به تیروکهوان  
architect/'ɑ:kɪtekt/n ۱- ئەندازنیاری  
بئناسازی ۲- هونهری بئناسازی  
archives/'ɑ:kɑ:vz/n ئهرشیف  
archway/'ɑ:tʃweɪ/n رۆنگای کهوانه دار  
Arctic/'ɑ:ktɪk/adj ۱- پهئیههست به  
جهمسهرئ باکورئ ۲- زۆر سارد  
the arctic/n ناوچهئ دهور جهمسهرئ سارد  
the arctic circle/n بانزئ جهمسهرئ  
باکور هئلی ۶۶-۲۰  
ardent/'ɑ:dnt/adj رۆد- به حماس  
arduous/'ɑ:dʒu:s/adj دژوار  
area/'eəriə/n ۱- به شیک له شارئیک- ولاتیئیک  
۲- روهبر ۳- ناوچه ۴- بوار- لایه  
arena/'eɪrɪnə/n ۱- گۆره پانی وهرزشئ  
۲- بوار  
arguable/'ɑ:gjuəbl/adj  
۱- گفتوگۆ مهئدهکری  
شیمانهئ راستئ ئەئدهکری ۲- به ناریشه  
arguably/adv دهبئ- رهنگه  
argue/'ɑ:gju:v/ ۱- وتویژ دهکا

|                                     |   |  |
|-------------------------------------|---|--|
| apparently/adv                      | ۱- وهك دهلین<br>۲- واپینده چی   | ۲- جهخت دهكا لهسه ر<br>۳- چهسپی لهسه ر-۴- بهكار دئ<br>۵- بهسه ری ده چهسپن-۶- داده نئ |
| appeal/ə'pi:l/v                     | ۱- تكا دهكا<br>۲- سه رنج راده كیشن-۳- كاری لئ دهكا<br>۴- پینداده چیتوه              | اپرایكی- كرداری<br>۱- داده موزینئ  |
| appeal/n                            | ۱- تكا كردن- داوا كردن<br>۲- ناوبری كردن-۳- تنه له چونه وه<br>۴- سه رنج راکیشن كردن | ۲- بریار لهسه ر... دهكا<br>۱- ژوان<br>۲- كار- پیشه-۳- دامه زانندن                    |
| appealing/adj                       | ۱- سه رنج راکیشن<br>۲- پیویست- نه دار   | همله ده سه نگیئنی<br>همله سه نگانندن   |
| appear/ə'piə(r)/v                   | ۱- واده بیئنی<br>۲- دهرده كه وئ-۳- چاپ دهكری<br>۴- دهر دیشن-۵- پینده چی             | اپرایكی- كرداری<br>۱- داده موزینئ  |
| appearance/ə'piərəns/n              | ۱- كهیشتن-۲- دهر كه وئ<br>۲- دهر كه وئ- سه ره لئ دان- به رایس-۴- روخسار             | ۱- به های دهرانی-۲- دهرك پئ دهكا<br>۳- سوپاسگوزاری ده بی-۴- همله ده سه نگیئنی        |
| appendicitis/ə'pendə'saitis/n       | ههوكردنی ریخۆ له كویره  | ۱- ریژ<br>۲- سوپاسگوزار  |
| appendix/ə'pendiks/n                | ۱- په له ریخۆ له<br>۲- پاشكۆ  | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| appetite/ə'pɛtɪt/n                  | ۱- تهوس(خواردن)<br>۲- نارهنو(زایه نئ)   | اپرایكی- كرداری<br>۱- داده موزینئ  |
| appetizing/ə'pɛtɪzɪŋ/adj            | سه رنج راکیشن- جهز جوئین  | نیگه رانی و ترس  |
| applaud/ə'plɔ:d/v                   | ۱- چه پله لئ دهكا-۲- ستایشی دهكا<br>چه پله لئ دان                                   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| applause/ə'plɔ:z/n                  | چه پله لئ دان   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| apple/'æpl/n                        | سیو   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| appliance/ə'plaiəns/n               | نامیر   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| applicable/ə'plɪkəbl, 'æplɪkəbl/adj | په یوه ست   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| applicant/'æplɪkənt/n               | داواكار   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| application/'æplɪ'keɪʃn/n           | ۱- داخواز نامه-۲- پراكتیزه كردن<br>۳- تن كۆشان                                      | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
| apply/ə'plai/v                      | ۱- داوا دهكا  | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |
|                                     |   | ۱- تیکه ییشتن و خۆشی<br>۲- چاكه-۳- دهرك كردن-۴- به رزیوونه وهی به ها                 |



antibiotic/æntɪbɪə'ɒtɪk/n  
ماددە يەككى كېمىياويە بەكار دەي بۇ  
لە ئاوبېردى بەكتېرىيا

anticipate/æn'tɪsɪpət/v  
پېشىبېنى دەكات

anticipation/n  
۱- چاۋەرۋانى  
۲- حالەتى چاۋەرۋان كېردى رۇدانى  
شەتتەك

anticlimax/æntɪ'klaɪmæks/n  
۱- ئوخشە گۇپان ۲- داپمان- پوخان

anticlockwise/æntɪklɒkwaɪz/adv  
پېچەوانەي جۈلەي مىلى سەعات

antics/æntɪk/n  
ئەنتىك

antidote/æntɪdɔt/n  
۱- دۇرەھىز ۲- دۇر

antipathy/æn'tɪpəθi/n  
رقى ئى بۇرۇنە، پەۋىنەۋە ئى

antiperspirant/æntɪ'pɜːspərənt/n  
لاپەرى ئارەقە

antique/æn'tɪk/adj  
دېرىن- شتى كۆن

antiquity/æn'tɪkwətɪ/n  
۱- لە زەمەنى دېرىن  
۲- شۇنەۋار ۲- تەمەن دېرىنى

anti-semitism/æntɪ'semətɪzəm/n  
دۇرە- سامى

antiseptic/æntɪ'septɪk/n  
پاككەرەۋە

antiseptic/æntɪ'septɪk/adj  
كېرىمى پاككەرەۋە

antisocial/æntɪ'səʊʃl/adj  
۱- دۇرە پەرىز ۲- زەرەمەند ۳- بىن خۇلق

antler/æntlə(r)/n  
قۇچى مامز،  
قۇچى ئاسك

anus/əɪnəs/n  
كۆم، قوون

anxiety/æŋ'zaɪəti/n  
نىگەرانى، خەم

anxious/æŋkʃəs/adj  
۱- نىگەران- پەشۋو  
۲- نىگەرانى ھىنە ۲- پەرش

anxiously/adv  
بە نىگەرانى

any/əni/det  
۱- ھەر ۲- ھەر يەككى ۳- ھەرگىز

anybody/əni'bɒdi/pron

۱- ھەرگەسى ۲- ھەرگەسى  
۳- ھەرگەسى- كورى ھەرگەسى

any how/əni'haʊ/adv  
۱- ھەرچۇن بىن  
۲- ھەرچۇننىك ۲- ھەرچ نەبىن  
۴- بابگەرىنەۋە ۵- ھەرچۇن رىكەوت

any one/əniwʌn/pron  
ھەرگەسى

anyplace/əni'pleɪs/adv  
ھەر شۇننى

anything/əniθɪŋ/pron  
۱- ھەر شتىن  
۲- ھەر شتىن بىن

anywhere/əniweə(r)/adv  
۱- ھەر شۇننى ۲- لەمەر شۇننى

apart/ə'pɑːt/adv  
۱- بە تەنىيا  
۲- لە يەك دۇر ۲- وروخاش

apart from/prep  
۱- بېچگە  
۲- ھەرۋەھا

apartheid/ə'pɑːthaɪt/n  
رەگەز پەرسىتى

apartment/ə'pɑːtmənt/n  
۱- پالەخانە  
۲- ژور

apathy/æpəθi/n  
گۈنەدان، بى باك

apathetic/æpə'θetɪk/adj  
گۈنەدەر

ape/əɪp/n  
مەيمون

ape/v  
لاسايسى دەكاتەۋە

apiece/ə'piːs/adv  
بۇ ھەرىكە

apologetic/ə'pɒlə'dʒetɪk/adj  
پۇزىشى

apologetically/adv  
پۇزىشيانە

apologize/ə'pɒlədʒaɪz/v  
پۇزىش  
دەھىنەتەۋە

apology/ə'pɒlədʒi/n  
پۇزىش

apostle/ə'pɒstl/n  
جەۋارى (يەك لەۋ دوازەنە  
كەسەي عىيسى پېغەمبەر ﷺ ھەلىبۇرارد بۇ  
بلاۋر كېردەۋەي فەرمايشتەكانى)

apostrophe/ə'pɒstrəfi/n  
ھىنماي (')

appal/ə'pɒl/v  
دەتۇقنى

appalling/adj  
تۇقېنەر

appallingly/adv  
تۇقېنەرانە

apparatus/ə'pærɪtəs/n  
ئامىر

apparent/ə'pærənt/adj  
۱- ئاشكرا  
۲- دۇون

|  |                              |   |                                       |
|--|------------------------------|---|---------------------------------------|
| Anglosaxon                               | ئەنگلۆساکسونى                | annual/ <sup>1</sup> ænjuəl/adj             | ۱- سالانە                             |
| angry/ <sup>1</sup> æŋgri/n              | توپە                         |   | ۲- لە ماوەى سائیکدا                   |
| angrily/ <sup>1</sup> æŋgrəli/adv        | بە توپەى                     |   | ۲- گۆفارى سالانە- سالانە              |
| anguish/ <sup>1</sup> æŋgwɪʃ/n           | حەسرەت،<br>ئازارى بەسوى      | anonymity/ <sup>1</sup> ænə'niməti/n        | ئەناسراوى                             |
| anguished/adj                            | بەئىيش، بەسوى                | anonymous/ <sup>1</sup> ə'nɒnɪmɪməs/adj     | ئەناسراو                              |
| angular/ <sup>1</sup> æŋgjələ(r)/adj     | گۆشەتیز، ئىسکدار- لاواز      | anonymously/adv                             | بە شىوھە يەكى ئەناسراوى               |
| animal/ <sup>1</sup> æniml/n             | ۱- بونەوەر                   | anorak/ <sup>1</sup> ænəræk/n               | قاپوت و کلاو                          |
|  | ۲- گيانەوەر ۳- ولاغ          |   | ۱- يەكىدى                             |
| animated/adj                             | ۱- گورج و گۆل                | another/ <sup>1</sup> ə'nʌðə(r)/det         | ۲- شتى جياواز                         |
|  | ۲- وینەى جولۆ                | answer/ <sup>1</sup> ɑ:nsə(r)/v             | ۱- وەلامى پرسىيار                     |
| animation/ <sup>1</sup> æni'meɪʃn/n      | ۱- گورج و گۆلى ۲- وینەى جولۆ |   | دەداتەوہ ۲- وەلام دەداتەوہ            |
| ankle/ <sup>1</sup> æŋkl/n               | گۆزىنگ                       | answer sb back                              | بەبىئ شەرمى وەلام<br>دەداتەوہ         |
| annex/ <sup>1</sup> ə'neks/v             | دەلکىنن                      | answer for ...                              | ۱- لە ئەستۆ دەگرتن<br>۲- پشتگىرى دەکا |
| annexation/ <sup>1</sup> ænek'seɪʃn/n    | لکاندن                       | answerable/ <sup>1</sup> ɑ:nsərəbl/adj      | بەرپرس                                |
| annexe/ <sup>1</sup> æneks/n             | پاشکۆ                        | answer/n                                    | ۱- وەلام ۲- چارەسەر                   |
| annihilate/ <sup>1</sup> ə'naɪələt/v     | لەناوى دەبا، قىرى دەکا       |   | ۲- وەلامى پرسىيار                     |
| annihilation/ <sup>1</sup> ə'naɪələɪʃn/n | قەلاچۆکردن، قىرکردن          | answerphone/ <sup>1</sup> ɑ:nsə'fəʊn/n      | ئامبىرىكە وەلامى تەلەفون دەداتەوہ     |
| anniversary/ <sup>1</sup> æni'vɜ:səri/n  | سالگەردى                     |   | پەيامەكان تۆمار دەكات.                |
| annotate/v                               | ۱- دەقیك راقە دەکا           | ant/ <sup>1</sup> ænt/n                     | مىزولە                                |
|  | ۲- تى بىننیهكان تۆمار دەکا   | antagonism/ <sup>1</sup> æn'tæɡə'nɪzəm/n    | دوژمنداى- ئاكوۆكى                     |
| annotated/adj                            | پاشكۆى روونکردنەوہ           | antagonize/ <sup>1</sup> æn'tæɡə'nɪz/v      | تورپە دەکا،<br>بىزار دەکا             |
| announce/ <sup>1</sup> ə'naʊns/v         | ۱- بە ئاشكرا رادەگەيەنن      | Antarctic/ <sup>1</sup> æn'tɑ:ktɪk/adj      | پەيوەستە بە جەمسەرى باشورى            |
|  | ۲- شتى بەدەنگى بەرز دەلن     | the antarctic/n                             | جەمسەرى باشورى                        |
| announcement/ <sup>1</sup> ə'naʊnsmənt/n | راگەياندن                    | antelope/ <sup>1</sup> æntɪləʊp/n           | مامز- كەلەكۆوى                        |
| announcer/n                              | بىزار                        | antenatal/ <sup>1</sup> ænti'nɛɪtl/adj      | پيش بوون/<br>بەر لەدايك بون           |
| annoy/ <sup>1</sup> ə'nɔɪ/v              | بىزاري دەکا                  | antenna/ <sup>1</sup> æn'tenə/n             | قۆچى ھەست                             |
| annoyance/ <sup>1</sup> ə'nɔɪəns/n       | ۱- ھەست بە بىزاري كردن       | anthem/ <sup>1</sup> ænthəm/n               | سرود                                  |
|  | ۲- بىزاركەر                  | anthology/ <sup>1</sup> æn'θɒlədʒi/n        | ھەلبىزار دەي پەخشانى و ھۆزانى، دىوان  |
| annoyed/adj                              | تورپە، بىزاركراو             | anthropology/ <sup>1</sup> ænthrə'pɒlədʒi/n | مروفتناسى                             |
| annoying/adj                             | تورپەكەر                     |   |                                       |

|                                |   |                              |  |
|--------------------------------|---|------------------------------|--|
| amount/ə'maʊnt/n               | ۱- برسرجمع<br>۲- له‌نیوان- بۆ هەریەک- لەناو | analyst/ˈænəlɪst/n           | شیکار  |
| amount/v                       | ۱- دەگاتە هەمان دەگەینێ                     | anarchy/ˈænəkɪ/n             | گیره‌شێوینی، ئاژاوه  |
| amp/æmp/n                      | ئەمپێر                                      | anarchic/ə'na:kɪk/adj        | گیره‌شێوین   |
| ample/ˈæmpl/adj                | ۱- تەراوی- تەسەل<br>۲- فرە                  | anarchist/ˈænəkɪst/n         | گیره‌شێوین   |
| amply/ˈæmplɪ/adv               | بە تەسەل                                    | anatomy/ə'nætəmi/n           | ۱- زانستی<br>بونیادی مرۆڤ ۲- بونیادی شتی زیندوو  |
| amplify/ˈæmplɪfaɪ/v            | ۱- دەنگ گەڕه<br>دەکا ۲- درێژەیی دەداتن      | anatomical/ˌænə'tɒmɪk/adj    | لاشەیی   |
| amplification/ˌæmplɪfɪ'keɪʃn/n | تێڕۆتەسەل                                   | ancestor/ˈænsɛstə(r)/n       | باپیر، پێشینیان  |
| amplifier/n                    | دەنگەر-<br>دەستی یان قاچی دەبرێتەوه         | ancestry/ˈænsɛstri/n         | نەژاد  |
| amputate/ˌæmpjuteɪt/v          |   | anchor/ˈæŋkə(r)/n            | لەنگەرگەری کەشتی   |
| amputation/ˌæmpju'teɪʃn/n      | برینەره                                     | anchor/v                     | ۱- لەنگەر دەگێرێ ۲- توند دەکا  |
| amuse/ə'mju:z/v                | ۱- بەپێنکەنینی دینێ<br>۲- ئاسۆدەیی دەکات    | ancient/ˈeɪnfənt/adj         | ۱- کۆن، دێزین<br>۲- کۆن ۲- بەسالچوو  |
| amused/adj                     | ۱- ئاسۆدە ۲- دلخۆشکەر                       | and/ænd/conj                 | ۱- وه ۲- هەروما  |
| amusement/ə'mju:zmənt/n        | ۱- خۆشی<br>۲- رابواردن                      |                              | ۲- هەروا ۴- بەهۆی ۵- دووبارەبوونەوه<br>۶- بۆ چەخت کردنی جیاوازی<br>۷- لەجیاتنی (to) لەپاش هەندێ فرماندا                  |
| amusing/adj                    | دلخۆشکەر                                    | anecdote/ˈænɪkdəʊt/n         | چیرۆکی کورت  |
| anaemia/ə'ni:miə/n             | کەم خوینێ                                   | anew/ə'nju:adv               | سەرله‌نوێ، جارێکی تر   |
| anaemic/ə'ni:mɪk/adj           | توشبوو بە<br>کەم خوینێ                      | angel/ˈeɪndʒəl/n             | ۱- فریشتە<br>۲- نەرم- پوخۆش  |
| anaesthetic/ˌænəs'tetɪk/n      | بەنگ  | angelic/æ'n'dʒelɪk/adj       | فریشتەیی   |
| anaesthetist/ə'ni:sθətɪst/n    | نۆژداری<br>بەنگ کەر(سێکەر)                  | angelically/adv              | فریشتەبیانە  |
| anaesthetize/ə'ni:sθətaɪz/v    | بەندی دەکات، سێرێ دەکا                      | anger/ˈæŋgə(r)/n             | تۆپەیی   |
| analogous/ə'næləgəs/adj        | پێنکچوو بە                                  | anger/v                      | تۆپه دەکا  |
| analogy/ə'nælədʒi/n            | پێنکچوون، پێوهر                             | angle/ˈæŋgl/n                | ۱- گۆشە ۲- لا  |
| by analogy                     | ئێدیۆم: پێنکچوون<br>بە رێگای... بە پێوهری   | angle/v                      | بگاتە ئارمانج- ئاراستەیی دەکا  |
| analyse/ˈænəlaɪz/v             | شی دەکاتەوه،<br>شرۆڤە دەکا                  | angle/v                      | زۆرکردن لە خەلک- خاوه وەرەگێرێ   |
| analysis/ə'næləsɪs/n           | ۱- شی کردنەوه<br>۲- ئەنجامی شی کردنەوه      | angler/n                     | ماسیگر   |
|                                |   | angling/ˈæŋɡlɪŋ/n            | ماسی گرتن  |
|                                |   | Anglican/ˈæŋɡlɪkən/n         | ئەنگلیکانی   |
|                                |   | Anglo/ˈæŋɡləʊ/n              | ئینگلیزی   |
|                                |   | Anglo-saxon/ˌæŋɡləʊ 'sæksn/n | ۱- کەسی بەرەسەن ئینگلیزی<br>۲- ئەو کەسانەیی لەپێش و لاتگێری نۆرمانی<br>ژیان. ۳- زمانی ئینگلیزی پێش نزیکەیی<br>سالی ۱۱۵۰. |

|                                 |   |
|---------------------------------|---|
| alto/'æltəʊ/n                   | (له‌ناستی دهریا) ۲- به‌ری<br>ناټو: نزمترین<br>د‌نگوی گوزانی   |
| altogether/ˌɔːltoʊ'geðə(r)/adv  |   |
| aluminium/ˌæljʊ'mɪniəm, ˌælə-/n | ۱- به‌ته‌وای ۲- تیکرا ۳- به‌گشتی<br>کانزای نه‌لمنیوم  |
| always/'ɔːlweɪz/adv             | ۱- همیشه<br>۲- له‌کونمه ۳- هتا هتا<br>۴- دیسان و دیسان. ۵- هردهم  |
| am/əm/v                         | کاری رانه‌بردوی (یون)   |
| amalgamate/ə'mælgəmeɪt/v        | تیکل‌ده‌ین، د‌بته‌یه‌ک، ناوټ‌ب‌وون- نیکدان،<br>تیکل‌ده‌ین، د‌بته‌یه‌ک، یه‌ک‌بوون                                      |
| amalgamation/ə'mælgə'meɪʃn/n    | له‌س‌ریه‌ک د‌ده‌ن،<br>که‌له‌که‌ده‌ین  |
| amass/ə'mæs/v                   | ۱- بۆ خو‌شی-<br>ناکارامه‌یی ۲- نه‌شاره‌زایی   |
| amateur/'æmətə(r)/n             | ۱- کاری بۆ خو‌شی بکا،<br>ناشاره‌زا،   |
| amateurish/'æmətərɪʃ/adj        | ۲- کاری مین‌شاره‌زایی نه‌نجام‌یدی- مین‌به‌ره<br>که‌سین س‌رسام بکه‌ی،<br>م‌نده‌ه‌وش بکه‌ی                              |
| amaze/ə'meɪz/v                  | س‌رسام بوو  |
| amazed/adj                      | س‌رسامی   |
| amazement/ə'meɪzmənt/n          | س‌رسوره‌ین  |
| amazing/ə'meɪzɪŋ/adj            | س‌رسوره‌ینه‌رانه  |
| amazingly/adv                   |   |
| ambassador/æm'bæsədə(r)/n       | بالوټ‌وز- بالوټ‌وز<br>زاخ: ماد‌ده‌یه‌کی<br>ر‌نگ ز‌مردی قاوه‌یه‌یه‌ به‌کاریدی بۆ<br>د‌روس‌تکردنی گه‌نجه‌نه و جوانکاری. |
| amber/'æmbə(r)/n                | ۲- ر‌نگ قاوه‌یه‌ی‌باو   |
| amber/adj                       | زاخی  |
| ambiguity/ˌæmbrɪ'ɡjuːəti/n      | لیلی  |

|                              |  |
|------------------------------|--|
| ambiguous/æm'bigjuəs/adj     | لین  |
| ambiguously/æm'bigjuəsli/adv | به‌نادیاری   |
| ambition/æm'bɪʃn/n           | ۱- به‌رزخوایی<br>۲- په‌روش                                   |
| ambitious/æm'bɪʃəs/adj       | ۱- به‌ناوات<br>۲- ناواتن زه‌جمه‌ت بیته‌دی                    |
| ambivalent/æm'bɪvələnt/adj   | ه‌ست ناته‌بایی، ه‌قدرن، تا‌ک‌وک<br>ه‌ستی                     |
| ambivalence/æm'bɪvələns/n    | نا‌ته‌وایی، ه‌قدری   |
| ambulance/'æmbjələns/n       | نوت‌مبیلی<br>فری‌ا‌گوزاری                                    |
| ambush/'æmbuʃ/n - v          | بۆسه-<br>بۆسه د‌ده‌ن   |
| amen/ɑː'men/interj           | نامین  |
| amenable/ə'mɪnəbl/adj        | ناماده‌یه<br>قابل مین‌یان ناراسته‌ بکری                      |
| amend/ə'mend/v               | هم‌وار ده‌کا   |
| amendment/ə'mendmənt/n       | ۱- هم‌وارکردن، ۲- کرداری هم‌وارکردن                          |
| amenity/ə'mɪnəti/n           | هم‌واری خو‌ش   |
| American/ə'merɪkən/n         | ئه‌مریکایی   |
| American Football            | توپی پ‌زی ئه‌مریکایی   |
| amiable/'eɪmiəbl/adj         | رو‌خو‌شی   |
| amiably/'eɪmiəbli/adv        | به‌ریز   |
| amicable/'æmɪkəbl/adj        | مین‌کینه‌ه-<br>ناشتیانه، ن‌رم، د‌وستانه                      |
| amid/ə'mɪd/prep              | له‌نیوان   |
| amiss/ə'mɪs/adj              | ه‌مه‌ / نه‌شی‌او   |
| ammunition/ˌæmjʊ'nɪʃn/n      |  |
|                              | ۱- ته‌قه‌م‌نی ۲- زانیاری به‌کاره‌اتوو له‌دری...              |
| amnesty/'æmnəsti/n           | ۱- به‌خشینی<br>د‌موله‌ت، ۲- ای‌بو‌ردن ۳- وا‌زه‌ینانی خه‌ک له |
|                              | چ‌ه‌کی نایاسایی  |
| among/ə'mʌŋ/prep             | ۱- له‌ناو‌مه‌راست<br>۲- له‌نیوان (د‌وو‌ک‌س زیاتر)            |

|                            |   |                                  |  |
|----------------------------|---|----------------------------------|--|
| allergic/ə'li:dzɪk/adj     | حساسیت<br>۱- هسته‌موری<br>هیه. ۲- توش بو به‌موی هسته‌موری-                        | along/adv                        | ۱- بو پیشموره ۲- له‌گه                               |
| alleviate/ə'li:vieɪt/v     | حساسیت<br>تارامی ده‌کاتوره،<br>هئوری ده‌کاتوره                                    | all along                        | همه ره به‌رایس                                       |
| alleviation/ə'li:vɪ'eɪʃn/n | تارام کردنموره،<br>هئورکردنموره   | along with                       | له‌گه  |
| alley/'æli/n               | کۆلان- پئیره‌وی به‌رتنگ   | alongside/ə,lɒŋ'saɪd/adv         | ۱- ته‌نیش<br>۲- له‌گه                                |
| alliance/ə'laiəns/n        | هاوپه‌یمانی-<br>هاوپه‌یمانیتی   | aloof/ə'lʊ:f/adj                 | ۱- خۆدورگر ۲- گۆشه‌گیر                               |
| allied//adj                | هاوپه‌یمان  | aloud/ə'ləʊd/adv                 | به‌دهنگی به‌رز                                       |
| alligator/'æliɡətə(r)/n    | تیمساح<br>ئه‌میریکی   | alphabet/'ælfəbet/n              | ئەلف با  |
| allocate/'æləkeɪt/v        | تەرخان ده‌کری-<br>دابه‌ش ده‌کری   | alphabetical/'ælfə'betɪkl/adj    | ئەلف بایی  |
| allocation/ælə'keɪʃn/n     | تەرخانکردن،<br>پشک  | alphabetically/'ælfə'betɪkli/adv | به‌پئس ئەلف بئ                                       |
| allot/ə'lɒt/v              | تەرخان ده‌کا- به‌ش ده‌دا  | alpine/'ælpain/adj               | لوتکه‌ی چیا/ ئەلپا                                   |
| allotment/n                | پارچه زه‌وی بۆ چاندنی<br>سه‌وزه‌وات/ دابه‌شکردنی پشکه‌کان                         | already/ɔ:l'redi/adv             | سەرپۆیکه<br>۱- پئشتر<br>۲- ئاوا زوو                  |
| allow/ə'lau/v              | ۱- ری ده‌دا ۲- ده‌رفه‌تی ده‌دا<br>پشک ۳- ده‌یه‌خسیتی- ده‌به‌خسیتی ۴- تەرخان ده‌کا | Alsatian/æl'seɪʃn/n              | سەگی پۆلیسی  |
| allowance/ə'lauəns/n       | ۱- پشک<br>۲- یارمه‌تی   | also/'ɔ:lsəʊ/adv                 | همه‌رها، له‌مه زیاتر                                 |
| allude/ə'lʊd/v             | ئاماژە ده‌دا  | not only- but                    | ئیدیوم: نه‌ک- به‌لام                                 |
| allusion/ə'lʊʒn/n          | ئاماژە  | altar/'ɔ:ltə(r)/n                | میزی پەرز له<br>که‌نیه‌سه یان په‌رستگا               |
| ally/ə'laɪ/n               | ۱- ده‌وله‌تی هاوپه‌یمان<br>۲- هاوپه‌یمان، لایه‌نگر                                | alter/'ɔ:ltə(r)/v                | ده‌یگۆپئ، ده‌گۆپئ                                    |
| allied/ə'laid/adj          | وئیکچوو، هاوپه‌یمان   | alternation/ɔ:ltə'reɪʃn/n        | گۆبان،<br>همه‌وارکردن                                |
| almighty/ɔ:l'maɪti/adj     | ۱- توانادار<br>۲- مەزن  | alter/ɔ:ltə(r)/v                 | ۱- ئۆیه‌کار- یه‌که له‌دوای یه‌که<br>۲- یه‌که له‌ دوو |
| almond/'ɑ:mənd/n           | بادهم- باوی   | alternately/adv                  | به‌نۆزه  |
| almost/'ɔ:lməʊst/adv       | نزیکی   | alternate/'ɔ:ltəneɪt/v           | به‌دوای دئ   |
| alone/ə'ləʊn/adj           | تەنیا، به‌تەنیا   | alternation/ɔ:ltə'neɪʃn/n        | دوایه‌دوای   |
| along/ə'lɒŋ/prep           | ۱- به‌نرێژایی<br>۲- به‌تەنیش ۲- به‌نزیک   | alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/adj     | یه‌که هاتن<br>به‌دیل-                                |
|                            |   | alternative/ɔ:l'tɜ:nətɪv/n       | له‌جیاتس   |
|                            |   | alternatively/adv                | یه‌کی تر   |
|                            |   | although/ɔ:lðəʊ/conj             | له‌جیاتس ئه‌وه                                       |
|                            |   | altitude/'æltɪtju:d/n            | ۱- هه‌رچه‌نده<br>۲- به‌لام<br>۱- به‌رسی              |

|                              |   |                           |   |
|------------------------------|---|---------------------------|---|
| aircraft carrier/n           | هەنگری فڕۆکە  | alien/'eɪliən/adj         | ۱- بیانی ۲- سەیر  |
| airless/'eələs/adj           | تەنگ/بەهەرا   | alienate/'eɪliənert/v     | ۱- خۆی  |
| airy/'eəri/adj               | هەوادار   |                           | دوور دەخاتەوێ ۲- گۆشەگیر دەبێ                           |
| aisle/aɪl/n                  | ناوڕووی، نێوڕووی  | alienation/'eɪliə'neɪʃn/n | گۆشەگیری / نامۆبوون                                     |
| ajar/'ə'dʒɑ:(r)/adj          | هەندێ کرێو، نێوکرێو   | Alienation movement       | بزاقی تەغریبی   |
| akin/'ə'kɪn/adj              | نزیك- پینکچوو- خزم  | alight/'ə'laɪt/adj        | هەلگیرساو   |
| a la carte/,ɑ: lɑ: 'kɑ:t/adj | بەپێشی داواکراو   | alight/v                  | دادەبەزێ لە... دیتەخواری                                |
| alarm/'ə'lɑ:m/n              | ۱- هەستکردن له<br>ناکاوی بە ترس ۲- ناگادارکردن ۳- زەنگی وریاکەر ۴- کاتژمێری وریاکەر | align/'ə'laɪn/v           | ۱- رێک دەخا(سەر)<br>۲- لایەنگری دەکا                    |
| alarm/v                      | دەتۆقینێ  | alignment/'ə'laɪnmənt/n   | ۱- سەر<br>۲- لایەنگیری                                  |
| alarmed/'ə'lɑ:mɪd/adj        | ترسێنۆک، نیکهەران   | alike/'ə'laɪk/adj         | پینکچوو   |
| alarming/'ə'lɑ:mɪŋ/adj       | ترسێنەر، تۆقینەر  | alike/adv                 | بە هەمان رێگا   |
| alarmingly/adv               | ترسێنەرانه  | alimony/'æɪlɪməni/n       | پارەوی بەخۆیوکردن، بژێوی شەرمی (بۆ نافەرەتی تەلاق دراو) |
| alarm clock/n                | کاتژمێری وریاکار  | alive/'ə'laɪv/adj         | ۱- زیندوو ۲- پێژیان                                     |
| alas/'ə'læs/interj           | بەداخوێ- ئەفسوس   | all/'ɔ:l/det              | ۱- هەموو ۲- سەرپا<br>۳- هەریەک ۴- ئەوێ که هەمە          |
| album/'æɪlbəm/n              | ۱- قەوان ۲- ئەلبوم  | in all                    | سەرجم   |
| alcohol/'æɪlkəhəl/n          | ۱- کحول ۲- ئاروق  | not all that              | زۆر نا  |
| alcoholism/'æɪlkəhəlɪzəm/n   | خوگرێتن بەئاروق خواریدەوێ   | not at all                | شایانی نییە، چ نییە                                     |
| alcove/'æɪlkəʊv/n            | دەلاقە  | all                       | ۱- بە تەواوی ۲- بۆ هەر لایەک                            |
| ale/eɪl/n                    | جۆرێکە له بیرە  | all along                 | لەسەر دەتاوێ  |
| alert/'ə'leɪt/adj            | ۱- وریاکەر  | all right                 | ۱- باش ۲- سەلامەت ۳- باشە                               |
|                              | ۲- وریاکردنەوێ لەبارەوی ترسیکی چاوەڕێکراو   | all the better            | ئەمە باشترە   |
| on alert                     | لەسەرپێ- ئەمامادەباشی   | all the harder            | ئەمە گرانترە  |
| alert/v                      | ناگاداردەکا تەرە  | the all clear//n          | نیشانەی سەلامەتی  |
| A level/'eɪ levl/n           | ئەزموونی دواواوەندی گشتی بۆ وەرگیران له زانکۆکانی بەریتانیا                         | all-in/adj                | تیکرا   |
| algae/'æɪldʒi:/n             | قەوزە   | all-rounder/n             | بەهرەدار  |
| algebra/'æɪldʒɪbrə/n         | زانستی جەبر   | Allah/'æɪlə/n             | خودا- الله  |
| alias/'eɪliəs/n              | نازناو- ناسراو بە   | allay/'ə'leɪ/v            | هێوێدەکا تەرە   |
| alibi/'æɪləbaɪ/n             | سەر فرازکردن-   | allege/'ə'ledʒ/v          | بانگەشە دەکا  |
|                              | بەریکردن (لەسەر بنچینەی نامادەنبوون لەکاتی روودانی تاوانێک).                        | allegation/'æɪlə'geɪʃn/n  | بانگەشەکردن   |
| alien/'eɪliən/n              | ۱- نامۆی ۲- سەپرو سەمەرە  | alleged/adj               | بانگەشەکراو   |
|                              |   | allegedly/'ə'ledʒɪdli/adv | وەک دەلێن   |
|                              |   | allegiance/'ə'li:dʒəns/n  | ئەمەکرداری  |
|                              |   | allergy/'æɪləgəri/n       | هەستەرەوی-  |

agitate/<sup>1</sup>ædʒɪteɪt/v دههژئین - دهوژئین

agitated/adj په شوکاو - نیکمران

agitation/<sup>1</sup>ædʒɪ'teɪʃn/n په شوکاو - نیکمران، ووزان

agnostic/<sup>1</sup>æg'nɒstɪk/n نازانکار

ago/<sup>1</sup>gəʊ/adv لمر ابر دوو - له ممو پېش

agonize/<sup>1</sup>ægənaɪz/v نازار دهچژئې

agonized/adj شهشکه نچه دراو - نازار او

agonizing/adj په نازار - په سوئې

agony/<sup>1</sup>ægəni/n نیش، نازاری به چيژ

agree/<sup>1</sup>əgri:v ۱- قایل دهېن - کون

۲- رازی دهېن ۲- رازی دهېن له سمر (له گهن)

۴- رازی دهېن به ۵- وهک يهک دهېن.

agreeable/<sup>1</sup>ə'gri:əbl/adj ۱- نمرم

۲- په سمند ۲- رازی

agreeably/<sup>1</sup>ə'gri:əbli/adj په شپږمه يه کی خوشی.

agreement/<sup>1</sup>ə'gri:mənt/n ۱- ریکه وتن

۲- رازی بوون

agriculture/<sup>1</sup>ægri:kʌltʃə(r)/n چاندن، کشتوکال

agricultural/<sup>1</sup>ægri:kʌltʃərəl/adj کشتوکالی

ah/a:/interj تاه

aha/a:'hɑ:/interj هاهه ته - ئې تیکه پېشم

ahead/<sup>1</sup>ə'hed/adv ۱- له پېش ۲- له پېش

۲- له داهاتوو ۴- له پېش موهيه - زیرمکره

۵- له پېش موهيه

aid/aɪd/n ۱- یارمته - هارکاری

۲- یارمته یدر ۲- نازوخه پیتاک

aid/v یارمته نهدا

aide/aɪd/n هاریکار

Aids/aɪdz/n نایدز

ailing/n نماغ، شپواو، تمدنروستی تیکجو

ailment/<sup>1</sup>əɪmənt/n نه خوشی - نه سخی

aim/aɪm/n ۱- نامانج، مبهست

aimless/<sup>1</sup>əɪmləs/adj ۲- نامانج

aimlessly/adv گومرا - به سمرایشپواوی

aim/aɪm/v ۱- ده پوهی ۲- ناراسته دهکا

۳- نیشانه دهگری

۱- هوا (با) ۲- هوا ۲- فرۆکه

۴- مۆرك - ههست

in the open air لهدشته موه - لهدرموه

on the air پهرش دهکا

airbase/<sup>1</sup>ə'eɪbs/n بنکې فرۆکه خانه ی سربازی

air conditioned/adj ههواگونجاو /

air conditioning/n ههواتهژئین

airfield/<sup>1</sup>ə'eɪfɪld/n فرۆکه خانه ی چوک

air force/n چمکی ناسمانی - میزی ناسمانی

air hostess/n میوان به خیر هیئری

۱- فرۆکه

air line/<sup>1</sup>ə'eɪlaɪn/n هیلی ناسمانی

airliner/<sup>1</sup>ə'eɪləɪnə(r)/n فرۆکه ی سواری گوره

airmail/<sup>1</sup>ə'eɪmeɪl/n پوښته ی ناسمانی

airplane/<sup>1</sup>ə'eɪpleɪn/n فرۆکه

airport/<sup>1</sup>ə'eɪpɔ:t/n فرۆکه خانه

air raid/n هیرشی ناسمانی

air space/<sup>1</sup>ə'eɪspeɪs/n ناسمانی ولات

airtight/<sup>1</sup>ə'eɪraɪt/n کونډې

air traffic controller چاودنډی برافه ی ناسمانی

air/aɪ(r)/v ۱- وشک دهکا تهره -

دهداته بهر هوا ۲- ههواگون کون دهکا

۳- رادرمه برې

airing cupboard/n دولاپی ههواگونډی

airborne/<sup>1</sup>ə'eɪbɔ:n/adj ههواپی

aircraft/<sup>1</sup>ə'eɪkrɑ:ft/n فرۆکه

|                            |   |                                |  |
|----------------------------|---|--------------------------------|--|
| affectionate/ə'fekənət/adj | شهویندار، خوښوویستراو   | aftermath/'ɑ:ftəmæθ/n          | پاشماوړه - شویننهوار/ کاریگری                                    |
| affectionately/adv         | به سوږی، به خوښوویستی   | afternoon/'ɑ:ftə'nu:m/n        | پاش نیوه پوږی  |
| affiliate/ə'filiət/v       | ده چینه پال، لکیندراو، پاشکو  | aftershave/'ɑ:ftəʃeɪv/n        | کولونډیای دوی  |
| affiliated/adj             | شهادامبون، په پیوه ست جون   | afterwards/'ɑ:ftəwədz/adv      | له پاشان   |
| affiliation/ə'fili'eɪʃn/n  | ۱- مهیل - له یهک نزیکی (خزما یستی) ۲- پیکچون                                      | again/ə'geɪn, ə'gen/adv        | ۱- جاریکې تر ۲- سمرله نوی ۳- وپړای نهمه                          |
| affinity/ə'fɪnəti/n        | ۱- جهخت دکما ۲- دسه له منی  | against/ə'geɪnst, ə'genst/prep | ۱- له قده ۲- پیچه وانه ۳- دژ ۴- دژ ۵- جیاواز                     |
| affirm/ə'fɜ:m/v            | جهخت کردن - سله ماندن   | age/edʒ/n                      | ۱- تمه ۲- ماوه ی ژبان ۳- پیریکی ۴- سمرده م ۵- بؤ ماوه یه کی دریز |
| affirm/n                   | یعنی  | underage/n                     | نابالغ - نابالغ  |
| affirmation/æfə'meɪʃn/n    | - سله مندراو - رسته ی خه بهری   | age-group                      | هاوتمه ن   |
| afflict/ə'flɪkt/v          | نازار ده چزی  | age/edʒ/v                      | پیرده بن، به سالآ ده چن  |
| affliction/ə'flɪkʃn/n      | نازار دهر   | aged/'edʒɪd/adj                | به تمه من، دان عومر  |
| affluent/æfluənt/adj       | زهنگین، دهوله مند   | the aged/n                     | پیرده کان  |
| affluence/æfluəns/n        | نیمعت   | agency/'edʒənsi/n              | ۱- ناژانس ۲- حکومت   |
| afford/ə'fɔ:d/v            | ۱- بهرگه دهگری - پی - دکری ۲- ده توانی  | agenda/ə'dʒendə/n              | نه ژنندا - کارنامه   |
| affront/ə'frʌnt/n          | رسوا - هتک  | agent/'edʒənt/n                | ۱- بریکار ۲- جاسوس   |
| afloat/ə'fləʊt/adj         | ۱- سمرناو کهوتو ۲- کاریرده وای  | aggravate/ægrə'veɪt/v          | ۱- خراپتر ده بیټ ۲- توپرده کا                                    |
| afoot/ə'fʊt/adj            | ناما ده کراو  | aggravation/ægrə'veɪʃn/n       | ۱- گرزبوون ۲- توندبوون   |
| afraid/ə'freɪd/adj         | ۱- ترسنوک ۲- نیگمران  | on aggregate                   | نیدییوم: سمرجه م   |
| afresh/ə'freʃ/adv          | جاریکې تر، دووباره  | aggression/ə'ɡreɪʃn/n          | ۱- دوژمنکاری ۲- گیانی دوژمنکاری                                  |
| African-American/n         | هاولاتی نهمریکی بهرسمن نه فریقی   | aggressor/ə'ɡresə(r)/n         | ده ستریزیکار - دوژمنکار  |
| Afro-caribbean             | ۱- کاریبی بهرسمن نه فریقی ۲- کسینک له رده سمی کاریبی - نه فریقی                   | aggressive/ə'ɡresɪv/adj        | ۱- دوژمنکارانه ۲- جهربزه   |
| after/'ɑ:ftə(r)/prep       | ۱- له پاش ۲- رؤ له دوی رؤ ۳- له پشت ۴- له پاش ۵- بهوی ۶- دهگری له دوا ۷- نیسیه به | aggressively/adv               | به توندی   |
| after/conj                 | له پاش - له پاشان   | aggrieved/ə'ɡri:vɪd/adj        | په شینو - توپه   |
| after-effect/n             | ناکامیکې خراپ/ شومیدبېر   | agile/ædʒaɪl/adj               | گورج وگول  |
|                            |   | agility/ə'dʒɪləti/n            | چلاک - بزاون   |



adoration/ˌædə'reɪʃn/n / عشق / پرستن

شەیدای بوون

adorn/ə'dɔ:n/v

دەپرازیڤتەتووه

adrenalin/ə'drenəlɪn/n

ئەدرینالین

adrift/ə'drɪft/adj

بەرەلدا // توند ئەکراو

adult/ˈædʌlt/n

بالەق - گەییو

adultery/ə'dʌltəri/n

زینا

advance/əd'vɑ:ns/v

۱- بەرەو پێش دەچن

۲- پێش دەکەوئ

advanced/əd'vɑ:nsɪt/adj

۱- پێشکەوتو

۲- پەرەسەندو

advance/əd'vɑ:ns/n

۱- پێشەرەوی

۲- پێشکەوتن ۲- پێشەمکی (پارەدانی پێش

وخت).

in advance

پێشتر پێش وخت، لەپێشەمکی

advantage/əd'vɑ:ntɪdʒ/n

۱- ئەدگار

۲- سود

ئیدیۆم: سود دەبێت ئە... // دەرفەت وەرەدەگرن

۲- قزوخ دەکا - دەبیاپینن

advantageous/ˌædvən'teɪdʒəs/adj

سودبەخش

advent/ˈædvənt/n

۱- هاتن

۲- چوار هەفتە ی بەر لە سەری سالی زاینی

adventure/əd'ventʃə(r)/n

سەرکەشی

adventurous/adj

۱- سەرکەشی

۲- پیر سەرکەشی

adverb/ˈædvɜ:b/n

ناوەلفەرمان

adverbial/əd'vɜ:biəl/adj

ناوەلفەرمان

ئاسا

adversary/ˈædvəsəri/n

دوژمن،

بەرامبەر، هەفرک

adverse/ˈædvɜ:s, əd'vɜ:s/adj

پێچەوانە - دژ

adversely/adv

بەتەبیری - بە شێوەیەکی

خراب

adversity/əd'vɜ:sɪti/n

تەنگاوی -

تەنگانە، میجەنت

advert/ˈædvɜ:t/n

راگەیاندن - ئاگاداری

advertise/ˈædvətəɪz/n

رادەگەیهێن

(لەتەلەفزیۆن)، بەهەرمێن دەکا

advertising/n

پروپاگەندە ی راگەیاندن

advice/əd'vaɪs/n

ئامۆزگاری - پاوێژ،

شیرەت

advisable/əd'vaɪzəbl/adj

باش - راست،

ماقوول

advise/əd'vaɪz/v

۱- ئامۆزگاری دەکا

۲- پێی رادەگەیهێن

adviser/əd'vaɪzə(r)/n

پاوێژکار،

شیرەتکار

advisory/əd'vaɪzəri/n

پاوێژکاری

advocate/ˈædvəkeɪt/v

بەرەدانی دەکات -

تەزکیە ی دەکا

advocate/ˈædvəkət/n

لایەنگر - پشتگیر -

پارێزەری بەرگری

aerial/ˈeəriəl/n

بایی وەك رادیۆ

aerial/ˈeəriəl/adj

۱- هەوایی

۲- لە ئاسمان وەرگیراو

aerobics/ə'riəbɪks/n

مەشقی وەرزشی

aerodynamics/ˌeərəʊdaɪ'næmɪks/n

زانستی داینامیکی، هەوایی - جوڵەئەوی

شت لە هەوا

aeroplane/ˈeərəpleɪn/n

فڕۆکە // بەئەفەر

aerosol/ˈeərəsɒl/n

ئێرۆسۆل، هەوادەر

-بەخاخە-

aesthetic/ɪs'θetɪk/adj

جوان // جوانیی

afar/ə'fa:(r)/adv

لە دوورەوه

affair/ə'feə(r)/n

۱- رهوش - روداو

۲- کاروبار ۲- تاییەت

affect/ə'fekt/n

۱- کار دەکات لە

۲- زیان دەدات لە ۲- توپە دەکا

affected/ə'fektɪd/adj

دروستکراو،

ئاسروشتی

affectation/ˌæfek'teɪʃn/n

خۆ وا

پیشاندان، خۆ نواندن

affection/ə'fekʃn/n

خۆشەویستی

additive

- additive/ædətɪv/n ماددهی زیدمکراو  
 address/ə'dres/n ۱- ناوونیشان ۲- و تار ۱-  
 address/ə'dres/v ۱- دهننبری ۲- و تاردهدا ۱-  
 ۲- ناراسته دهکا ۴- ناراستهی دهکا به پاییک  
 ۵- دهگه ریتهوه بو  
 adept/ə'dept/adj کارامه، شارهزا  
 adequate/ædɪkwət/adj ۱- بهشی  
 ۲- هینده باشی  
 adequacy/ædɪkwəsi/n بهس-  
 به پیسی پیویست  
 adequately/adv به تیری به لام نهک به باشی  
 adhere/əd'hɪə(r)/v ۱- پیوهی دهکنی  
 ۲- پیگیری دهکا  
 adherent/əd'hɪərənt/n لایمگر  
 adherence/əd'hɪərəns/n پیگیری کردن  
 adhesive/əd'hɪ:sɪv, əd'hɪzɪv/adj پیوهنکەر- چرکدار  
 ad hoc/æd hɒk/adj بزمه بهستیکی دیار  
 adjacent/ə'dʒeɪsnt/adj هاورسن، هاوریک،  
 له یکه نزدیک  
 adjective/ædʒɪktɪv/n ناوهلناو  
 adjectival/ædʒɪk'tɪvəl/adj ناوهلناو  
 ناسا  
 adjoining/ə'dʒɔɪnɪŋ/adj پیوه لکاو/  
 نزدیک  
 adjourn/ə'dʒɔ:n/v دوادهخا/ رادمگری  
 adjournment/n دواخستن/ پارگرتن  
 adjudicate/ə'dʒu:dɪkeɪt/v یهکلا  
 دهکاته ره- دهیبرینیتهوه  
 adjudicator/n بریاردهری یهک لا کهرهوه  
 adjust/ə'dʒʌst/v ۱- هه مواری دهکا،  
 ریکی دهخا ۲- رادی له گهل...  
 adjustable/adj هه مواری دهگری  
 adjustment/n هه مواری کردن- راهاتن  
 ad lib//adj سه ریپیی  
 ad lib... //adv به سه ریپیی ده دوی

- administer/əd'mɪnɪstə(r)/v ۱- به پیوه  
 دهبات ۲- دهدا(دهرمان)  
 administration/əd,mɪnɪ'streɪʃn/n  
 ۱- به پیوه به رایه تی  
 ۲- دهستهی به پیوه به رایه تی  
 ۳- حکومت  
 administrative/əd'mɪnɪstrətɪv/adj  
 کارگیری  
 administrator/əd'mɪnɪstreɪtə(r)/n  
 به پیوه بهر، بریکار، کارگیری  
 admirable/ædmərəbl/adj به سهند  
 admirably/ædmərəbli/adv  
 به په سهندی، به شایه نی  
 admiral/ædmərəl/n نه دیرال  
 admiration/ædmə'reɪʃn/n به دل بوون  
 admire/əd'maɪə(r)/v به دل لیتی  
 admirer/n په سهندکار/ په سهندیار  
 admiring/adj په سهند  
 admiringly/adv به په سندی  
 admission/əd'mɪʃn/n ۱- ری پیدان  
 ۲- دهرگانه ۲- دان نان ۴- وهرگرتن  
 admit/əd'mɪt/v ۱- دان دهنی  
 ۲- ری پی دهدا بیته ژوری  
 admittance/əd'mɪtns/n رووخستهی  
 چوونه ژوورهوه  
 adolescence/ædə'lesns/n ته مهنی  
 هه رزه کاری  
 adolescent/ædə'lesnt/adj هه رزه کار  
 adopt/ə'dɒpt/v ۱- به کوپ خزی دهکا،  
 به مندالی خزی ده نووسن  
 ۲- به کار ده هینن  
 adopted/adj به کوپ کراو  
 adoption/ə'dɒpʃn/n به کوپ کردن  
 adorable/ə'dɔ:ərəbl/adj زور قه شمنگ،  
 خزی شه ویست، شهیدا کهر  
 adore/ə'dɔ:(r)/v ۱- ده پیه رستن  
 ۲- شهیدا دهین

acquiesce

acquiesce/ækwi'ezns/n قابیل بوون

acquire/ə'kwaiə(r)/v قهراهمه دینن،

بهدهست دینن.

acquisition/ækwi'ziʃn/n ۱- پهبداکردن

۲- کرداری بهدهست هیئان

acquit/ə'kwit/v ۱- بئتاوان دهردیخن

۲- بهگویرهی نهوهی بوی دیار کراوه هئس و کورت دهکا

acquittal/ə'kwitl/n بهردان، بئتاوان

دهرهخستن

acid/ækrɪd/adj تام تیر، بون تیر، تال

acrobat/ækroβæt/n ۱- پالئوان

۲- کرداری ئەکروبات له کۆمپیوتەر

acrobatic/ækroβætɪk/adj پالئوانی

acrobatics/n هونهری پالئوانبازی

acronym/ækrənɪm/n پیتی یهکهمی

چهند وشهیهک، (جوړیکه له پۆنانی وشه)

across/ə'krɒs/n ۱- له مهبهر بۆ نهو بهر

۲- نهو بهر. ۲- بهدریژی

act/ækt/v ۱- دهکا

۲- بهگویرهی بۆ داندراو هئسو کورت دهکا

۳- دهنوینن

act/n ۱- کار ۲- پهرده- له شانزگهری

۳- بهش ۴- یاسا ۵- نواندن

acting/æktɪŋ/n ببنراو له کاتی کردنی

کاریکی ناپیکدا، هئسان بهکاریک بۆ ماوهیهکی

کورت، نواندن

action/ækʃn/n ۱- چالاکي ۲- رهفتار

۲- رووداو(له شانز) ۴- کاریگهری ۵- شهپ

۶- ئاماژهی دهستپیکردن (له سینهما)

in action له کاتی کاردا- چالاکیدا

into action بهگه برخستن

out of action له کارگهوتوو

take action شتنی دهکا

activate/æktɪveɪt/n بهگه ردهخا

active/æktɪv/adj ۱- چالاک، ۲- کاریگه

۲- شیوهی دیار(له ریزمان)

activity/æk'tɪvəti/n ۱- چالاکي، جولان

۲- چالاکي

actor/æktə(r)/n ئەکتەر- زارقهکەر

actress/æktɪrəs/n ئەکتەری ژن

actual/æktʃuəl/adj کرداریی- راستی

actually/æktʃuəli/adv له راستییدا

acupuncture/ækjʊpʌŋktʃə(r)/n چارهسەر به دهرزی

acute/æktʃueɪt/adj ۱- تیر- توند

۲- ترسناک ۳- زۆر- بیرتیر- زیرهک

acutely/adv تا رانهیهکی زۆر

acute angle گۆشهی تیر

ad/æd/n ئاگاداری

adamant/ədəmənt/n سهبرهق،

پشت، رژد

adamantly/adv به رژی

adapt/ə'dæpt/v ۱- خو دگونجینن

۲- گونجاندن- هه مواردهکا ۲- ئاماده دهکا

adaptable/ə'dæptəbl/adj نهرم، سازاو

adaptation/ədæp'teɪʃn/n ۱- وهگرگاو

۲- رهوش گونجاندن

adaptor/n ۱- سازکەر

۲- سهیار، فرسه سه پلاک

add/æd/v ۱- زیاددهکا ۲- کۆدهکاتهوه

addition/ə'dɪʃn/n زیاد/ زنده

add up پئندهچن راست بئ

add up to.. دهکاته

adder/ədə(r)/n ماری بچوکی زههردار

addict/ədɪkt/n خو دهگری به

addicted/ədɪktɪd/adj خو گرتوو به

addiction/ədɪkʃn/n خوگرتن

addictive/ədɪktɪv/adj به رهو

addition/ə'dɪʃn/n ۱- کۆکردنهوه،

خستنه سهر. ۲- زیاد- زنده

in addition to نیددیوم: وئپرای ئەمه

additional/ə'dɪʃnəl/adj زنده

**accomplished**

**accomplished**/ə'kʌmplɪʃt/adj کارامه،  
به هر مدار

**accomplishment**/ə'kʌmplɪʃmənt/n  
۱- راپه پاندنی شتیك به سرکه وتویس  
۲- به هره- کارامه یی

**accord**/ə'kɔ:d/n ریکه کون  
**in accord** به ته یایی  
**by your accord** خوهیشتی  
**accord**/ə'kɔ:d/v ۱- ده به خشن

۲- ده سازی- دهگونچن  
**accordance**/ə'kɔ:dns/n به یایی،

۱- به ی پنییه ی که... ۲- بویه  
**according to**/ə'kɔ:dɪŋ tə/prep

۱- به گوئی ره ی ۲- به یایی  
**accordion**/ə'kɔ:diən/n نؤکوردیون

**account**/ə'kaunt/n ۱- راپورت  
۲- حسابی بانق ۳- ژمیاری ۴- حساب

**by all accounts** به تمواری دهنگ  
**on account of** به هوی

**on no account** بؤ هر هوی بی،  
هرچی بیتن

**take account of** له هرزی خوی دانهن  
**for account** ۱- شی دهکاتوره  
۲- دهگه یه نیته

**accountable**/ə'kauntəbl/adj  
۱- به پرس ۲- راهه کردن و شروقه کردن  
مه لده گری

**accountability**/n به پرس یاری / راهه کار  
**accountant**/ə'kauntənt/n ژمیاریان

**accountancy**/ə'kauntənsi/n زانستی  
ژمیاری / ژمیاری

**accumulate**/ə'kjʊmjəleɪt/v  
۱- کۆده کاتوره، خپه ده کاتوره  
۲- له سره یه که ده گوی

**accumulation**/ə'kjʊ:mjə'leɪʃn/n  
له سره یه که کون، که له که بیون

**accuracy**/ækjə'reɪsi/n وردی، پینکی  
**accurate**/ækjə'rət/adj ورد، دروست

**accusation**/ækju'zeɪʃn/n تۆمه تیار کردن

**acquiesce**

**accuse**/ə'kju:z/v تۆمه تباری دهکا  
**accused**/adj تۆمه تبار، گونا هبار کراو

**accusing**/adj گونا هباری، گومانکاری  
**accustomed**/ə'kʌstəmd/adj ۱- راهه اتو  
۲- ناسایی

**ace**/eɪs/n ۱- له کۆنکان- ناس- یه که،  
۲- له تینس: یه که م لیدان که به رام بهر ناتوانی

لیداته توره. ۲- گمردیله یه که ۴- نایاب  
**ache**/eɪk/n ۱- نازار- نازاری بهر دهوام  
همست به نیشتیکی بهر دهوام

**achieve**/ə'tʃi:v/v ۱- به دهست دیننی  
۲- راهه پیرینن

**achievement**/n ۱- ده سته که وت  
۲- کرداری تمو او کردنی کارینک سرکه وتوانه.

**acid**/æ'sɪd/n ترشی  
۱- ترش ۲- ترشاندن، تیژ

**acidity**/ə'sɪdɪti/n ترشیتی  
۱- دان پین  
دهنی. ۲- دهیناسن ۲- بلنی بهر دهستم

**acknowledge**/ək'nɒlɪdʒ/v ۱- دان پین  
۲- دهیناسن ۲- بلنی بهر دهستم  
که یشتوره. ۴- سو یاسی دهکا

**acknowledgement (-edgment)/n**  
۱- داننان به پیز. ۲- که یشتن- سی (نامه)  
۳- سو یاسگوزاری

**acme**/n لو تکه / پۆیکه  
**acne**/ækni/n زبیکه ی لاویتی

**acorn**/eɪkɔ:n/n بهر، ناوکی بهر  
۱- دهنگی  
۲- نامیری موسیقی پین کاره با

**acoustics**/ə'ku:stɪks/n ۱- سیماکانی  
بیستن. ۲- دهنگ زانی- بیستن

**acquaintance**/ə'kweɪntəns/n  
۱- ناسیاری ۲- هه بیونی هه ندی زانیاری  
له بهر یه که سینیک

**acquainted**/adj ۱- ناگادار، ناشنا  
۲- ناسینی که سینیک

**acquiesce**/ækwi'es/v قاییل دهین  
(پین مشت وم).

**abundant**

- abundant/ə'bʌdənt/n** زۆر  
**abundantly/adv** بەشپۆرەیکە زۆر، فەرە  
**abuse/ə'bjuz/v** ۱- خراب بەکار دێنن.  
 ۲- جوین دەدا. ۳- خراب مامەلە لەگەڵ-  
 کەسیک دەکا.  
**abuse/ə'bjuz/n** ۱- خراب بەکار هێنان.  
 ۲- جوین ۳- ئابوویبەردن.  
**abuse/v** جوین دەدا  
**abusive/ə'bjuziv/adj** ئابوویبەر،  
 سووک، زمان پەیس  
**abysmal/ə'bizmə/adj** زۆرقول/بێ بن /  
 دۆژ  
**academic/ækə'demik/adj** ئەکادیمی،  
 تێژی، فیکری  
**academy/ə'kædəmi/n** ئەکادیمیە/  
 ئەکادیمیایی  
**accelerate/æk'seləreit/v** خێراتر دەکا،  
 خێراتر تاو دەدا  
**accelerator/æk'seləreit(r)/n** پای  
 بەنزین، خێراکەر  
**accent/æksent, 'æksənt/n** ۱- زار.  
 ۲- شێوەزار، ۳- نیشانی نووسین  
 ۴- جەخت، گرتگی دان  
**accentuate/æk'sentʃueit/v** ۱- روونی  
 دەکا تەرە. ۲- بەرچاوی دەکا  
**accept/æk'sept/v** ۱- قەبول دەکا-  
 قایل دەبن، ۲- رازی دەبن  
 ۳- دان دەنن، پێ دەدا  
 ۴- دان دەنن کە- شتی- ئاگۆرێ  
 ۵- پەرست دەزانن  
**acceptable/æk'septəbl/adj** ۱- پەسەند  
 کراو. ۲- بەجێ، گونجاو  
**acceptability/æk'septə'biliti/n** پلە  
 پەسەندی  
**acceptably/æk'septə'bili/adv**  
 بەشپۆرەیکە ماقوول  
**acceptance/æk'septəns/n** قایل بوون،

**accomplish**

- رازی بوون  
**access/ækses/n** ۱- دەروازە  
 ۲- دەرفەتی بەکار هێنان، مافی بەکار هێنان،  
 رێدان، گەشە  
**accessible/æk'sesəbl/adj** ۱- بە ئاسانی  
 گەشتن بە.. ۲- بە ئاسانی بەکار هێنان  
 ۳- کراوە (مرۆڤ)  
**accessibility/æk'sesə'biliti/n**  
 بە ئاسانی گەشتن  
**accession/æk'seɪʃn/n** ۱- کرداری دەسه‌لات  
 گرتنە دەست ۲- زێدە بوون ۳- پازی بوون  
**accessory/æk'sesəri/n** ۱- پاشکۆ  
 ۲- هاوکار-یارمەتیدەر  
**accident/'æksɪdənt/n** روداو/ رێکەوت  
 بە رێکەوت  
**by accident** بەرێکەوت،  
 رێکەوتیی- بێ بەرنامە  
**accidental/æksɪ'dentl/adv** پیا هەڵەلێ،  
 ستایش دەکا  
**acclaim/ə'kleɪm/v** لەگەڵ  
 کەش و هەواوەیکە نوێ رادێ، رادینن  
**acclimatization/ə'klaɪmə'taɪzɪʃn/n**  
 راهاتن، گونجان لەگەڵ پەوش و سەقا  
**accommodate/ə'kɒmədɪt/v** ۱- دەرگێ،  
 ۲- دادەنیشین  
 ۳- پێی دەدا، جەز لە خێر دەکا  
**accommodation/ə'kɒmə'deɪʃn/n**  
 هەوارگە، شوین  
**accompaniment/ə'kʌpənɪmənt/n**  
 ۱- سازان، ۲- کۆپالی مۆسیقی  
**accompany/ə'kʌmpəni/v-n** ۱- یاو مری  
 دەکا. ۲- لە هەمان کاتدا هەبێت ۳- هاو پێچ  
 ۴- مۆسیقا بۆ گۆرانی تیز لێ دەدا  
**accomplice/ə'kʌmplice/n** بەشدار لە  
 تاوان هاوکاری یەکێک دەکا لە تاوان  
**accomplish/ə'kʌmplɪʃ/v** جێبەجێ  
 دەکا، رادەپەرێنن

**abort**

**abort/ə'bo:t/v** ۱- له باری دبات  
(مندانه که ی ناو سکی له بار دبات)

۲- شتن کۆتایی پین دیتنی پیش شهوی تهواری بکات.

**abortion/ə'bo:ʃn/n** له باری بردن،  
له باری چوون، بهراویشتن

**abortive/ə'bo:tiv/adj** سه رنه که وتوو،  
سه رنه گرتوو

**abound/ə'baund/v** ۱- دانه گری  
۲- زور دهین

**about/ə'baʊt/adv** ۱- به رهو ۲- نزیکه ی  
۳- له هه موو لایه که ۴- لیرهو لهوئی

۶- له شوینن بین ۵- (پاش هه ندی کردار به کار  
دی) بین شهوی هیچ شتیک نه انجام بدا.

واتای ئیدیومی: خیریک بین شتن نه انجام بدات.  
۱- له باری.

**about/ə'baʊt/prep** ۲- دهرباری ۲- په یوه ندی به  
۱- له سه ر

**above/ə'baʊv/adv - prep** ۲- پینشوو ۲- زیاتره - بهرز  
له هه مووی گرنکتر

**abrasive/ə'breɪsɪv/adj** ۱- روشینەر/  
خوینەر ۲- چه تون ۳- زیر

**abreast/ə'breɪst/adv** شان به شان، له گه ل

**abridge/ə'brɪdʒ/v** ۱- کورتی ده کاتوه  
۲- بیوهری دهکا/ مه جرومی دهکا

**abridgement/ə'brɪdʒmənt/n** پوخته  
دهرهوی ولات،

**abroad/ə'brɔ:d/adv** هه منهران، تاپاوگه  
له پیر، چاوه رین

**abrupt/ə'brʌpt/adj** نه کراو، روشکین/ ترسناک  
له ناکار، له پیر

**abruptly/adv** له ناکاری، روشکینی  
**abruptness/n** دو مه ل- کیم

**abscess/æb'ses/n** هه لدی و خوی به  
**abscond/əb'skɒnd/v** نهیننی گووم دهکا  
لهوئی نه یون،

**absence/æb'səns/n** ناماده نه یون، بورانه وه

**abundance**

**absent/æbsənt/adj** ۱- ناماده نه بوو  
۲- بیر په رته وازه، بین ناگا

**absentee/æbsən'ti:/n** ناماده نه بوو،  
لیره نه بوو

**absolute/æbsəlu:t/adj** ۱- هه موو،  
رهها ۲- رهها

**absolutely/æbsəlu:tli/adv** ۱- سه ره له بهری (هه مووی). ۲- به تهواری.  
موتله قیه ت- رهها بیه ت له ده سه لات

**absolutism/æbsəlu:tɪzəm/n** ۱- به بین تاوان  
دهر خستنی که سیک له ۲- له گوناه ی ده بوئی

**absolve/əb'zɒlv/v** ۱- ده گری ۲- تین دهکا  
۳- ده گری ۴- سه رنج راده کیشن.

**absorb/əb'sɔ:b/v** مژول، سه رقال  
مژهر

**absorbent/əb'sɔ:bənt/adj** تهواری سه رنج راکیشن،  
تهواری سه رنج راکیشن،

**absorbing/adi** نه قل بهر  
۱- شتن نا کات

**abstain/əb'steɪn/v** که پین خۆشه، خۆ بیوهر دهکا/ خۆی دور  
ده گری

۲- دهنگ نادا به باش و به خراب به نا و نا.  
دهنگ نه دان

**abstention/əb'steɪnʃn/n** خۆ گرتن،  
خۆ بیوهر کردن

**abstinence/əb'stɪnəns/n** ۱- هه بوون ته نها  
وهک بیرۆکه نهک بوونی لاشه می

**abstract/æb'strækt/n** ۲- نه بیستکرات (پروت) ۳- ته جریدی  
گالته جاپا،

**absurd/əb'sɜ:d/adj** ناماقول، بین هوده  
پروپوچی/ بیوه ندی

**absurdity/n** به شیه یه کی ناماقول،  
به پیرپوچی

**absurdly/adv** به پیرپوچی  
ریزه یه کی

**abundance/ə'bʌnsəns/n** زوری شتیک

**Aa**

- پیتی یکم که تلف بای ئینگلیزی دا **A-a/et/**
- ۱- بمرترین پله (له ئەزموون بۆ نموونه).  
 رنگای سەرەکی
- ۲- نامرازی ئەناسین لەپیش وشەى دەست  
 پیکردو بە دەنگی نەبزوین.
- ۳- نامرازی ئەناسین (کاتی تو له بارەى شتیک  
 بەشێوەیەکی گشتی دەدوێ).
- ۴- نامرازی ئەناسین (بەکارئە لەپیش ناویکی  
 ئەناسراو لەلایەن قسەکەرەوه).
- ۵- بەکارئە بۆ سەر بەکۆمەڵیک بوون.
- ۶- لەگەڵ هەندێ دەستەواژە بەکارئە که  
 دەلالەتی نیشانی-چەندایەتی دەبەخشن.
- ۷- بەکارئە لەگەڵ نرخ و رێژە و ماوه:  
 هەریەکى
- aback/ə'bak/adv** بۆ دواوه، بۆ پاشهوه
- abandon/ə'bændən/v** وازی ئی دەهێنى،  
 دەست بەرداری دەهێن، دەست هەندەگرئ لەشتی
- abashed/ə'bæʃt/adj** پەشۆکاو، تەریق  
 بۆوه، شەرەزار- شەپزەبوو
- abattoir/ə'bətwa:(r)/n** قەسابخانە،  
 کوشتارگە
- abess/əbes/n** سەرۆکی پاکیزەکان  
 (بۆ ئافرەت) رەبەن(بۆ پیاو)
- abbey/æbi/n** دێر، کلیسە
- abbot/æbət/n** سەرۆکی رەبەنەکانی دێر
- abbreviate/ə'brɪviət/v** ۱- کورت  
 دەکاتەوهچەند پیتی له وشەو گرئ بەکارئینی
- ۲- کورت دەکاتەوه، چڕ دەکاتەوه، چیرۆکیک له  
 چەند دێرێک کورت دەکاتەوه،
- abbreviation/ə'brɪ:vi'eɪʃn/n** کورت  
 کردنەوه- کورتە
- ABC/ɛɪ bi:'si:/n** ئەلف بای ئینگلیزی  
 له ئێى تا زێد/ بنەما سەرەکیەکان
- abdicate/ə'bɪkət/v** ۱- نایهوی

بەى بە شا

۲- واز له کورسی دەسەلات دەهێنى.

**abdomen/æbdəmən/n** وەرگ، هورگ

زگ، سک

**abdominal/æb'dɒmɪnəl/adj** وەرگی،

پەيوەند بە وەرگەوه/ سکەوه هەيه

**abduct/æb'dʌkt/v** هەندەگرئ (ئافرەت)،

دەرفینى

۱- رقی ئی دەهێتەوه

۲- قیزی دیتەوه

**abide/ə'baɪd/v** ۱- دەژی

۲- پابەند دەهێن، پیکردی پین دەکا

۳- پڕووبەرووی دەهێتەوه، بەرگە دەگرئ

**ability/ə'brɪləti/n** توانا، توانست

**ablaze/ə'bleɪz/adj** گۆگرتوو

**able/ə'ɪbl/adj** دەتوانن، بەتوانا

**ablutions/ə'blu:ʃnz/n** دەستنۆزێ شوشتن

دەستنۆزێ هەنگرتن

**ably/ə'ɪbl/adv** بە کارامەیی

**abnormal/æb'nɔ:ml/adj** ناوازه،

ناسروشتی

**aboard/ə'bɔ:d/adv** لەناو شەمەندەفەر

و پاس و فرۆکە و لەسەر پاپۆرکە.

**abode/ə'boʊd/n** ماڵ، شوینی

نیشتمەجێبوون

**abolish/ə'boʊlɪʃ/v** کاری پین ناکات،

هەلپەوهشینینتەوه

**abolition/ə'bɒlɪʃn/n** هەلۆهشاندنەوه

**A-bomb/n-v** قونبەلهی ئەتۆمی

بە قونبەلهی ئەتۆمی ئی دەدا

**abominable/ə'bɒmɪnəbl/adj** زۆر خراپ

/ قێزەوون

**abominate/v** ۱- بیزنی ئی دەهێتەوه

۲- قیزی دیتەوه ۲- تریۆ دەکا

**Aboriginal/æbə'rɪdʒənəl/adj** بەرایى -

دانیشتوانی رەسەنی کۆن

## سوڤاسنامه

سوڤاس بۇ خوای گهوره که لهه کاره بچوکه مدها پشتیوانی کردم و  
توانیم که به ماوهیه کی کورت نهه فدرههنگه ناماده بکهه.

لهپاشان پیم خوشه سوڤاسی نهه بهرپزانه بکهه که ههیه کی بهجوری  
یارمهتی داوم:

— سهرهتا سوڤاسی ماموستا (مخلص یونس مصطفی) دهکهه که نهه کی  
چاپکردنی گرتنه نهستۆ.

— سوڤاسی کاک (جومعه صدیق) دهکهه که له چاپکردنی کۆمپیوتهردا زۆر  
پتوه هیلاک بوو.

— سوڤاسی کاک (نهوزاد محمد علی کۆبی) دهکهه که تایتلی بهرگه کهی بۆ  
نوسیم.

— زۆر سوڤاسی ماموستا (عماد) و (نافع) دهکهه که سهرهتا پروژه کهیان  
گرتنه نهستۆ.

— زۆر سوڤاسی ماموستا (نازاد) دهکهه که له واتای زۆر وشه دا زۆر  
یارمهتی دام.

— ههروهها زۆر سوڤاسی ماموستا (فوناد) دهکهه که نهویش یارمهتی دام.  
— له کۆتاییدا سوڤاس و ریز و خوشه ویستیم بۆ نهو دهست و چاوانه کی که  
ههه وشهیه کی ئینگلیزی نهه فدرههنگه قهرزازی دهست و چاوی (وی) ن.



کورنگراوه کانی ندم فدرهه ننگه

Abbreviations

|        |              |                     |
|--------|--------------|---------------------|
| adj    | adjective    | ئاوه لئاو           |
| adv    | adverb       | ئاوه لفرمان         |
| conj   | conjunction  | ئامرازی په یوه نندی |
| det    | determiner   | دیارخه ر            |
| interj | interjection | تیپی سه رسو پمان    |
| n      | noun         | ئاو                 |
| pref   | prefix       | پیشگر               |
| prep   | preposition  | پریپوزیشن           |
| pron   | pronoun      | جیناو               |
| sb     | somebody     | کەسێک               |
| sth    | something    | شتێک                |
| v      | verb         | فرمان-کردار         |

|                      |   |                         |
|----------------------|---|-------------------------|
| obvious: ئاشكرا      | ، | various : چۆرەھا        |
| mere : تەنيا         | ، | previous : پېشوو        |
|                      |   | here : ئىيرە            |
|                      |   | /au/ - ۵                |
| cloud : ھور          | ، | council : ئەنجومەن      |
| counter : دژ         | ، | countable : ژمىردراو    |
| cow : چىل-مانگا      | ، | flower : گول            |
|                      |   | /ou/ - /ئۇو/ - ۶        |
| old : پىر            | ، | gold : زىر              |
| coat : قاپوت         | ، | goat : بزى              |
| snow: بەفر           | ، | low : نزم               |
| go : دەپوا           | ، | no : نە                 |
| ghost: تارمايى       | ، | both: ھەردوو            |
|                      |   | soul : رووح             |
|                      |   | although : ھەرچەندە     |
|                      |   | /uə/ - /ئوۋە/ - ۷       |
| poor : ھەژار         | ، | pure : تەواو            |
| newer : نوئىتر       | ، | jewel : زىروزيو         |
| individual : تەك     | ، | gradually : پەيتا پەيتا |
| endure : بەرگە دەگرى | ، | doer : بىكەر            |
|                      |   | /eə/ - /يە/ - ۸         |
| dare : جورئەت        | ، | hare : كەرويشكى كىئوى   |
| bear : ورچ           | ، | swear : سوئىند دەخوا    |
| chair : كورسى        | ، | hair : پىرچ             |
| there : ئەوى         | ، | where : لە كوى          |
| prayer : نوئىزكەر    | ، | heir : مىرات وەرگەر     |

## بزوئنه دوو دهنګه کان

## Diphthongs

نمانه له کؤبوونه وهی دوو تاکه دهنګ دروست دهبن و ژماره یان هه شته.

۱- /ei/ - /ئی/ :

|            |   |             |   |          |   |              |
|------------|---|-------------|---|----------|---|--------------|
| day        | : | رؤژ         | ، | clay     | : | قوړ          |
| faith      | : | باور        | ، | bay      | : | کهنداوی بچوک |
| aim        | : | ثامانچ      | ، | main     | : | سهرکی        |
| prey       | : | نیچر        | ، | obey     | : | گویی براهیل  |
| create     | : | دهخولقینی   | ، | grey     | : | خوله میشی    |
| break      | : | دهشکینی     | ، | great    | : | مه زن        |
| baby       | : | دوست- زاروک | ، | crazy    | : | شینت         |
| hesitation | : | نیګه رانی   | ، | lady     | : | خانم         |
| nation     | : | نه توه      | ، | location | : | شوین         |
| gate       | : | دروازه      | ، | male     | : | نیر          |
|            |   |             |   | pale     | : | رهنګ زهره    |

۲- /ai/ - /ای/ :

|       |   |          |   |        |   |         |
|-------|---|----------|---|--------|---|---------|
| eye   | : | چار      | ، | mine   | : | هی من   |
| shy   | : | شرم      | ، | bye    | : | بای بای |
| night | : | شهو      | ، | sky    | : | ثاسمان  |
| fight | : | شهر دهکا | ، | knight | : | سوار    |
| ice   | : | بهستی    | ، | island | : | دورګه   |
|       |   |          |   | iron   | : | ثاسن    |

۳- /oi/ - /ئی/ :

یاری : toy ، کوپ : boy ، دهنګ : voice ، رهنج : toil

۴- /iə/ - /ئییه/

|          |   |           |   |      |   |              |
|----------|---|-----------|---|------|---|--------------|
| near     | : | نزیك      | ، | dear | : | ثازیز        |
| engineer | : | ئهندازیار | ، | hear | : | گویی لی دهبی |
| beer     | : | بیره      | ، | deer | : | ثاسک- مامز   |

|             |            |   |             |                 |
|-------------|------------|---|-------------|-----------------|
| famous      | : ناسراو   | ، | dangerous   | : به ترس        |
| important   | : گرنگ     | ، | command     | : فرمان         |
| comfortable | : خوش      | ، | northwards: | به رهو باکور    |
|             |            |   | admirable   | : جيگاي په سندن |
|             |            |   |             | ۱۲- /3/ ئىنى    |
| girl        | : گچ       | ، | thirsty     | : تينوو         |
| urge        | : هانئدهدا | ، | bird        | : بالنده        |
| person      | : كس       | ، | perfect     | : كامل          |
| world       | : جيهان    | ، | word        | : وشه           |
| journey     | : گهشت     | ، | purpose     | : مه بهست       |
| work        | : كار      | ، | early       | : زوو           |

۱۳- / ð / - / ð / / ð / ئەم دەنگە لە ھەردوو پیتی (th) و دروست دەبی وەك:

smooth : نەرم : ھەناسە دەدات : breathe

this : ئەمە : لەگەڵ : with

۱۴- / z / - / z / یی /

سەرئەج

۱. ھەموو (y) لەسەرەتای وشەدا بە / z / گۆ دەگرێ

یەلێ : yes یارد : yard خومرە : yeast

۲. ھەندێ جار پیتی (u) لەسەرەتای وشەو ناوەراست دا بەم دەنگە گۆ

دەگرێ :

یەكە : unit زانکۆ : university یەكیتى : union

بەكارمێنەر : user سودبەخش : useful بەكارمێنان : use

جوانی : beauty یەك - پاك : pure چارەسەر : cure

۱۵- / v / / v /

پاشكۆی ئۆتۆمبیل ، van ، دەگۆرێ vary ، دۆل valley

دروینەو ، harvest ، نیو ، halve ، زۆر very ، شەرعیەت validity

رهوینی سهگ : bark ، باخچه : park

۳- نهگەر (r) كهوته نئوان دوو بزوین نهوا دهخویندریتتهوه

رزگارکردن : liberation ، ژهنیرال : general

بهلام نهگەر (r) كهوته نئوان دوو بزوین له كوئایی وشدا نهوا

ناخویندریتتهوه

رووت : bare ، نهمپیراتۆریهت : empire

۱۰- /w/ - /o/

نهم دهنگه له دوو پیت دروست دهبی

۱. پیتی (w) وهك جیهان : world شهر : war

۲. (qu) هیمن : quiet شازن : queen

سهرنج

پیتی (w) له حالهتانه بی دهنگه و ناخویندریتتهوه:

۱/ نهگەر پیتی (r) له دوای (w) هات : دانهر : wright

۲/ نهو وشانهی ههرسی پیتی (who) له دوای یهك تیدابی:

کی who کی whose

۳/ نهو وشانهی به (ow) یان (ew) كوئایی هات بی:

نزم : low نوئی : new

۱. له ههر دوو وشهیی وهلام answer و شیر sword ناخویندریتتهوه.

۱۱- /z/ - /j/ نهم دهنگه له حالهتانه پهیدا دهبی

۱. پیتی (s) بکهوینه نئوان دوو بزوین بهتایبهتی له :

چاپ : version بینین : vision تهله فزیون : television

۲. (easure) : پیوانه : measure خوشی : pleasure

۳. کاتی بی نیش ههوانهوه : leisure سووخور : userer

۴. ge : مهساژ : massage سوژاو : roudge گهراج : garage

۱۲- /ŋ/ /نگ/ پهنجه finger برسی hungry

شت thing بال wing



gnat : دهنكى ددان : gnash ، هاندكۆلى : gnaw ، ميشووله : gnat  
 - ۴ /dʒ/ - /ج/ ئەم دهنكه لەم حالتانە پەيدا دەيىت :

1. (j) major : راند - سەرەكى
2. (ge) general : ژەنيرال - گشتى
3. (gy) gymnastic : جيمناستىك
4. (di) soldier : سەرباز
5. (du) individual : پەرەردە : تەك ، education
6. (dge) judge : قازى

- ۵ /z/ - /ز/

zebra : كەرى كىزى ، zeal : ھەماسەت

سەرئەج

- ۱) ئەگەر پىتى (s) بگەيىتە نىوان دوو بزوين Vowel ئەوا بە /z/ گۆ دەكرى، زىندان : prison ، سەرك : president
- ۲) ئەگەر پىتى (s) لەدواى بزوينەكان بى ئەوا بە /z/ گۆ دەكرى ھاوار دەكات : cries ، كورەكان : boys
- ۳) بىجگە لە دهنكى /dʒ/ ، /ʒ/ ، /z/ ئەوا ئەگەر پىتى (s) لەدواى كۆنستوتتە دهنگدارەكان بى بە /z/ دەخویندريتەو :
- راگرەكان : deans ، جىگاكانى نووستن : beds

- ۶ /l/ - /ل/ ئەم دهنكه دوو جوړى ھەيە. لە ئىنگليزىدا واتا ناگۆپن بەلام لە كوردیدا واتا دەگۆپن چونكە دەبنە دوو فۆنيم /ل/ لامى قەلەو /L/ heavy ئەو دهنكه ئەو كاتە دروست دەيى ئەگەر :

- ۱- دوو (ل) لە دواى يەك يىت / كوشتن : kill ، توپ : ball
- ۲- ئەگەر كەوتە كۆتايى ووشە / شەپ : battle ، بوتل : bottle
- ۳- ئەگەر لە دواى (ل) نەبزوين ھات / فلم : film ، پىر : old

لامى سووك / light / l/



قاوش : ward ، شەپ : war) 8-

۸- /u/ - /o/

|        |            |   |      |          |
|--------|------------|---|------|----------|
| pull   | رادەكېشى : | ، | push | پالەدا : |
| should | پېويستە :  | ، | full | پېر :    |
| good   | باش :      | ، | foot | پىن :    |
| wood   | دار :      | ، | book | كتىپ :   |
| woman  | ئافرەت :   | ، | wolf | گورگ :   |

۹- /u:/ - /o/

|        |             |   |         |              |
|--------|-------------|---|---------|--------------|
| food   | خۆراك :     | ، | new     | نوي :        |
| suitor | داخازىكەر : | ، | moon    | مانگ :       |
| fuel   | سوتەمەنى :  | ، | June    | حوزەيران :   |
| soup   | سوپ :       | ، | shoe    | پىئالو :     |
|        |             |   | suicide | خۇي دەكوزى : |

۱۰- /ʌ/ ئەم : ئەم دەنگە بەرامبەر "فتحة" ى غەربىيە ئەم وشانەدا ھەيە :

|        |         |   |        |                  |
|--------|---------|---|--------|------------------|
| some   | ھەندى : | ، | sum    | مەبلەغى :        |
| sun    | رۇژ :   | ، | honey  | ھەنگوين :        |
| dove   | كۆتەر : | ، | son    | كوپر :           |
| tongue | زمان :  | ، | love   | خۆشەويستى :      |
| couple | جووتە : | ، | bud    | خونچە :          |
| uncle  | مام :   | ، | cousin | ئامۇزا :         |
| club   | يانە :  | ، | money  | پارە :           |
|        |         |   | budget | بودجە-مىزانىيە : |

۱۱- /ə/ - /e/ : ئە ژمارە (۱۰) لاوازترە ، ئەو وشانەى كۆتاييان بە (ar)

يان (er) ھاتىيە ئەم دەنگەيان ھەيە.

|            |                |   |        |          |
|------------|----------------|---|--------|----------|
| father     | باب :          | ، | doctor | دەكتۇر : |
| cellar     | خانە :         | ، | center | ئامەند : |
| police man | پىياوى پۇلىس : | ، | actor  | ئەكتەر : |

- challenge : بهره‌نگاری ، had : مه‌بیوو
- 1- (ar) dark : تاریک ، bark : وه‌پینی سهگ  
به‌لام له‌م وشانه‌دا (ar) ده‌نگی /o:/ ده‌دات:
- war : شه‌پ ، ward : قاوش ، warm : گهرم
- 2- (ass) ass : جاشک ، class : پۆل
- 3- (ask) ask : پرسیار ده‌کا ، task : نه‌رک
- 4- (ast) fast : خیرا ، past : رابردوو
- 5- (aft) after : له‌پاش ، draft : شه‌پۆل ، ره‌وت
- 6- (ath) path : ریگا ، bath : گه‌راما
- مه‌روه‌ها له‌وانه‌ش دا مه‌یه
- aunt : پلک ، guard : پاسه‌وان
- clerk : فه‌رمانبهر ، heart : دن
- chance : ده‌رفه‌ت ، dance : شایبی
- garage : گه‌راج
- long : گه‌رم ، hot : درێژ ، court /o/ - /o/ - 6
- watch : سه‌عات ، odd : شان ، sorry : به‌داخه‌وه
- pot : قو‌ری ، spot : نوخته ، wash : ده‌شوا
- 7- /o/ - /o/ - 7
- 1- (or) lord : خوا ، force : هیز ، port : مینا
- 2- (au) daughter: کچ ، fault : مه‌له ، pause : ده‌وه‌ستی
- 3- (all) hall : هۆل ، wall : دیوار ، ball : خه‌پ - توپ
- 4- (oor) door : ده‌رگا ، moor : زۆلکاو
- 5- (aw) dawn: به‌ره‌به‌یان ، law : یاسا
- 6- (alk) talk : گه‌فتوگۆ ، chalk : ته‌باشیر
- 7- (ought) bought : که‌پی ، thought: بیری کرده‌وه

هەندى ئە سىماكانى بىزۆنە يەك دەنگەكان

/i:/ - /ى:/ لەم حالەتانهى خواروه هەيه

1- (ee) see: دەبينى ، sheep : پەز

meet: چاوى پى دەكەوى

2- (ea) sea: دەريا ، meat : گۆشت

3- (ie) belief : باوەر ، niece : خوشگەزا

4- (ei) ceiling : بىنمىچ ، receive : وەرەگري

perceive : تى دەگا

5- (e) he : ئەو-ئىر- ، she : ئەو-مى-

we : ئىمه

6- e - e mete : سنوور ، compete : مونا فەسه دەگا

-۲ /i/ /ى/

guilty : تاوانبار ، pretty : جوان

fit : دەسازى ، busy : مژۆل

foreigner : بيانى ، city : شار

rapidly : خىرا ، minute : خولەك

in : لە

-۳ /e/ - /ئى/ ئەم لەم وشانەدا هەيه

head : سەر ، dead : مردوو

net : تۆپ ، hell : دۆزەخ

heaven : ئاسمان ، pleasure : خوش

deaf : كەر ، breakfast : تىشت

friend : برادەر ، death : مردن

-۴ /a/ - /ئا/ كورت

latter : ئەوهى دوایى ، fat : قەلەو

cat : پشیلە ، hat : کلۆ

بزوينه گانې زمانې ټينگيزې

English Vowels

بزوينه گان دوو جوړن:

په کمه: pure vowels بزوينه په ک دهنگي په گان نه مانه ژماره يان دوازده په . نوره ي گرنه ليره جه ختي له سره بکري کورتي و دريژي دهنگه گانه چونکه نه ديارده په ده بيته هوي دروست بووني دوو دهنگ له ټاکام دوو وشهش دروست دهبي.

بو نمونه ژور پيوسته جياوازي له نيوان /i/ , /i:/ , /u/ , /u:/ , /ɔ:/ , /ɔ:/ , /æ/ , /e/ , /ɜ:/ بکري.

| / i / |            | / i: / |                         |
|-------|------------|--------|-------------------------|
| sin   | : گونا     | seen   | : بينراو                |
| sit   | : داندنيسي | seat   | : شويني دانيشتن - کورسي |
| bit   | : همندي    | beat   | : ليدان                 |
| did   | : کردي     | deed   | : کردهه                 |

| / u / |           | / u: / |             |
|-------|-----------|--------|-------------|
| full  | : پر      | fool   | : شيت - گيل |
| pull  | : رامکيشي | pool   | : حموز      |

| / o / |         | / o: / |         |
|-------|---------|--------|---------|
| spot  | : نوخته | sport  | : وهرزش |
| pot   | : قوري  | port   | : بهنهر |
| shot  | : شوت   | short  | : کورت  |

| / a / |                       | / a: / |             |
|-------|-----------------------|--------|-------------|
| bad   | : خراب                | bard   | : شاعر      |
| pat   | : له پشت دان به هيواش | part   | : بهش       |
| had   | : هه بيوو             | hard   | : گران      |
| cat   | : پشيله               | cart   | : عمره بانه |

جودا له زمانى بهریتانى دزمانن. له رووهوه، گۆکردنى وشهکان له زاریکهوه بؤ زاریکی تر جودایه، بهلام ئینگلیزی له رووی نووسینهوه زمانیکی بهکگرتووی ههیه.

ئینگلیزمکان ههر لههوی داگیرکردنى عیراق و کوردستان، زمانى ئینگلیزیان هینایه ناو بهرومرده و خویندن، جا بؤ لههوی خوینهر تا رادهیهک بهسهر ناستهنگى گۆکردن زان بى، لهوا له جهند لابههریهکنا بهگورتى له ههر چل و جوار دهنگى زمانى ئینگلیزیمان کۆلپوتهوهو بهشیویهکی ناسان چۆنیهتی گۆکردنى ههریهک له دهنگانهمان خستۆته ڤوو.

ههروهها سهبارت به ناستهنگى کردارمکانیش، لهوا به کورتى زۆریهى نهو کرداره نارێسایىانهمان له سه ستون خستۆته ڤوو:

ستونى یهکهه: چاووگ. چاووگ له ئینگلیزیدا لههوی کردارى model و to و ههروهها لهگهه چیناوی گۆ له رانهبردووی ساده و کردار لههوی داخوازیدا بهکاردهی.

ستونى دووهه: رابردووی کردار. نههه تهنها له رابردووی ساده بهکاردهی.

ستونى سهههه: له حالهتی رابردوو و رانهبردووی تهواو و بیکهاتهی نادیار و ههندئ حالهتی ناوه(ناو-ناسا بهکاردهی).

سهبارت به کردارمکانى تر، لهوا کردارى رێسایین به زیادکردنى (ed) یان (d) دهینه رابردوو، به (-en) یان ههر به زیادکردنى (d) و (ed) دهینه تهسرى سهههه.

وهک له بهرایى وتم، ههرهنگ زیاتر کارى جهند کهسهیه، بهلام که نههه نهبوو، لهوا من خۆم بهش له بارگرانیهه به نهستۆ گرت و نهه ههرهنگه بهچووکهه ناماده کرد و هیوادارم بهه کارهه خزمهتیکى بهچووکی وشهى کوردی و کتێبخانهی کوردیهه کردب.

## بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

### پیشہ کی

لہ میزبوو لہ بہرنامہم بوو کہ فہرہہنگیکی ٹینگلیزی-کوردی بنووسم، بہلام بہ حوکمی ئەوہی کاری فہرہہنگ نووسی کاریکی گران و دژوارہ و زیاتر کاریکی چہند کەسییہ نەک تاکہ کەسی، بۆیہ ہەر ئەو ہرۆزمیہم دوادەخست. لہ ناکام ببینیم ہیج کەس و لاین ئەو بیروکەمی نەہینایہ دی، بۆیہ بہ فہرم زانی ہەرچۆنی بی فہرہہنگیک نامادہ بکەم.

بۆچی فہرہہنگی نۆکسفۆرد؟

زۆر فہرہہنگی دی ہەن، بہلام ئەوہی نۆکسفۆرد ماوسیہکی زۆرہ لہ جیہان بەگشتی و لہ عیراق و ولاتی من بہتایبەتی فہرہہنگیکی ناسراوہ و جیی متمانہیہ، بۆیہ بہپتویستم زانی بہم ناوہ بی. ئەمہ و چەندہما فہرہہنگ بہناوی نۆکسفۆرد ہەن، وەک:

Oxford Advanced Learner's dictionary of current English.

Oxford-Word Power.

Modern Oxford.

A Concise Oxford Dictionary.

Oxford-Pocket Dictionary.

لەگەل چەندانی تر.

ئەم فہرہہنگی ئیمہ ہیج کام لەوانہ بہ تەنیا نیہ، بەئکو سودمان لہ ہەموویان و مرگرتووہ، تاک تاکەش ہەندئ وشەمان لہ Webster و Longman و مرگرتووہ.

لەرۆژگاری ئەمپروماندا زمانی ٹینگلیزی بۆتہ زمانیکی جیہانی و لہ ہەموو بیوارہ زیندووہکانی ئەمپرودا بالادەستہ.

ہەروہما شیوہ زارەکانی ٹینگلیزی لیرہ و لەوئ کیشەی زۆری ناوتەوہ بہ تایبەتی زاری ئەمیریکی کە لہ زۆر رووہوہ لہ زمانی ٹینگلیزی بہریتانی جودایہ بەجۆری بہ حوکمی بالادەستی ئەمریکا، ئەمریکیہکان زمانی خۆیان بہ زمانیکی

ناۋى كىتەپ : قەرھەنگى ئۇكسۇرد

سەلام ناوخۇش

كۆمپيوتەرو دىزايىن : ئامانچ مىراودەلى

نوسىنى قۇنەتلىك : ئامانچ مىراودەلى

دىزايىنى بەرگ :

نۇرەو سالى چاپ : چاپى پىنچەم - ۲۰۰۶

تىراژ : ۳۰۰۰ دانە

چاپخانىھ :

ژمارەى سپاردىن : ۱۸۶ سالى ۲۰۰۲

ماقۇ ئە چاپ دانەوھى پارىزراوھ بۇ نووسەر

# *Oxford*

**English – Kurdish  
Dictionary**

*Salam Nawkhosh*

**6<sup>th</sup> Edition  
Kurdistan - 2006**



climb : بۆمبا ، bomb : بهسەر (دان) كهوتن  
 December : پهنجەى گەرە ، thumb : كانونى يەكەم  
 September : ئەيلول  
 death : مەرگ ، dead : مردوو /d/ - ۲

سەرئىچ

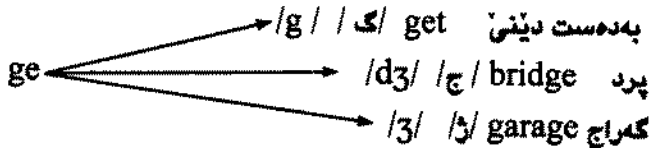
۱/ پىتى (d) لەم وشانە (dge) تىنابى ، ناخويندريتهوه وهك  
 knowledge : پرد ، bridge : زانپارى  
 ۲/ پىتى (d) لەم وشانە ناخويندريتهوه:  
 handsome : دەستەسپ ، handkerchief : كۆك

/g/ - /گ/ - ۲

gate : خوارەند ، god : خوا ، God : دەروازە

سەرئىچ

۱. هەردوو پىتى (ge) بەسى دەنگ دەخويندريتهوه



۲. هەندى جار لەم حالەتانه دەنگى /g/ پەيدابوئى:

- a. (exh) exhibit : پيشاندهدا ، exhibition : پيشانگا
- b. (exa) exact : دروست ، exam : ئەزمون
- c. (exi) exist : بوون
- d. (exe) exert : هەول - تى كۆشان

۳- ئەگەر هەرسى پىتى (ght) لە دواى يەك بىن ئەوا پىتى (g) و (h)

ناخويندريتهوه:

knight : دەنگى ئەسپ ، neigh : شەر ، night : سوار

۴- ئەگەر هەرسى پىتى (ign) لە دواى يەك بىن ئەوا (g) ناخويندريتهوه:

foreign : سەردەم ، reign : نيمزا ، sign : بيانى

۵- ئەگەر (gn) لە دواى يەك هاتن لەبەراى وشەدا ئەوا (g) ناخويندريتهوه:

۲- (stio) پیشنیار : suggestion ، پرسیار : question  
 ۸- /θ / - (ث) ئەم دەنگە تەنھا لە هەندى وشەدا لە (th) دروست دەبیات،  
 وەك :

بیر : thought ، هەناسە : breath ، رینگا : path  
 ۹- /h / - /h / ئەم دەنگە تەنھا لە پیتی (h) دروست دەبیات:  
 ئیڤرە : here ، نیوہ : half ، کلاو : hat  
 خانوو : house

تکبیینی : (h) لە کۆتایی وشەو لەم حالاتانەى خوارەویدا گۆ ناکریت:

- |            |         |        |
|------------|---------|--------|
| 1. (h + o) | honour  | شەرف   |
| 2. (ght)   | thought | بیر    |
| 3. (gh)    | high    | بەرز   |
| 4. (whi)   | which   | کامە   |
| 5. (who)   | who     | کى     |
| 6. (wha)   | whale   | نەهەنگ |
| 7. (whe)   | where   | کوی    |

هەر وەها لەم وشانەش پیتی (h) گۆ ناکریت

شوان : shepherd ، تارمایی : ghost

میراتگر : heir ، برازا : nephew

»»»»»»»»

نەبزوینە ئاوازدارەکان The Voiced Consonants

کتیب : book ۱- /b / - /b /

سەرئێج

۱/ ئەگەر هەردوو پیتی (bt) لە دوای یەك بێن ئەوا (b) گۆ ناکریت:

گومان : doubt ، قەردار : debtor ، قەرد : debt

۲/ ئەگەر (mb) لە وشە یەكی یەك بێگەدا لە کۆتایی وشە هاتن ئەوا (b) گۆ ناکریت، بەلام ئەگەر لە بێگە یەك زیاتر هاتن ئەوا (b) گۆ دەگریت:

گۆپ : tomb ، شانە : comb

ئىش - ژان : ache    قوتابخانه : school    كيميا : chemistry

۳- /t/ - /t/

زەحمەتكىش : toiler    تەن : ton

تېپ : team    ئاواز : tune

۴- /s/ - /s/

(۱) ئەگەر پىتى (S) لەپاش دەنگە كېەكان بېجگە لە خۇي و /s/ و /tʃ/ بى ئەوا

بە /s/ - /s/ گۇ دەگرى

كتىبەكان : books

باوەر : beliefs

(۲) ئەگەر لەدواي پىتى (C) ھەرسى پىتى (y, e, i) ھاتن ئەوا پىتى (S) بە

/s/ گۇ دەگرى وەك

ناوەند : center ، پايىسكل : bicycle ، شار : city

۵- /ʃ/ - /ʃ/ دەنگى /ش/ لەم پىتانهى خوارەوہ دروست دەبىت:

|          |   |                |             |   |             |         |   |
|----------|---|----------------|-------------|---|-------------|---------|---|
| ship     | : | پاپۇر          | sheep       | : | پەز         | (sh)    | ۱ |
| nation   | : | نەتەرە         | nationality | : | رەگەرنامە   | (tio)   | ۲ |
| mission  | : | پەيام          | permission  | : | رى دان      | (ssio)  | ۳ |
| sugar    | : | شەكر           | issue       | : | دۇز، مەسەلە | (su)    | ۴ |
| social   | : | كۆمەلەيەتى     | official    | : | رەسمى       | (cia)   | ۵ |
| gracious | : | دانيار-بەخشندە | malicious   | : | زگ رەش      | (cious) | ۶ |
| chic     | : | رىك و پىك-كۆك  | machine     | : | ئامىر       | (ch)    | ۷ |

۶- /f/ - /f/ دەنگى /ف/ لەم پىتانهى خوارەوہ دروست دەبىت:

|       |   |           |       |   |         |      |   |
|-------|---|-----------|-------|---|---------|------|---|
| fool  | : | شىت - گىل | foot  | : | پى      | (f)  | ۱ |
| face  | : | روخسار    |       |   |         |      |   |
| photo | : | وېنەگا    | phone | : | تەلەفون | (ph) | ۲ |
| cough | : | كۆخە      | rough | : | زېر     | (gh) | ۳ |

۷- /tʃ/ - /tʃ/ دەنگى /چ/ بەم شىوہى خوارەوہ دروست دەبىت:

|         |   |       |         |   |      |      |   |
|---------|---|-------|---------|---|------|------|---|
| butcher | : | قەساب | chest   | : | سىنگ | (ch) | ۱ |
| fortune | : | سامان | picture | : | وېنە | (tu) | ۲ |

## بهشی یه کاهم

## The Sounds of English

## دهنگه کانی زمانى ئینگلیزى

زمانى ئینگلیزى (۲۶) پیتی هیه که ناسراون به (abcd) به لام (۴۴) دهنگى هیه. (۲۴) لهه دهنگانه پئیان دهگوترى نه بزوین Consonant. پازده لهه دهنگانه دهنگدارن - ئاوازدارن Voiced ، نۆیهکی تریش کپن - بیئدهنگن Voiceless. بیست دهنگ له چل و چوار دهنگه که ناسراون به بزوین Vowel. دوازده لهه دهنگانه له یهک دهنگ Pure Vowle پیکهاتوون ههشتهکه یتر ناسراون به دوانه diphthong - له دوو تاکه دهنگ پیکه دین.

## هه ندی سیمای دهنگه کان

یه کاهم: نه بزوینه کان Consonants

۱- دهنگه کپه کان Voiceless Consonants

۱- /p/ /p/

قهلم پهندان : pen ، زانستی سیاست: politics

ئهرام - قوچهک : pyramid

۲- /k/ - /k/

۱. هه موو پیتیکی (k) و (q) به /k/ دهخویندریتهوه وهک

شاژن : queen ، شا : king

۲. پیتی (c) به /k/ دهخویندریتهوه ئهگهر له پاش خوئی (y,e,i) نههات.

به لام ئهگهر له پاش (c) ئهه سى پیته هاتن ئهوا (c) به /s/ - /s/

دهخویندریتهوه.

کارت : card کامیرا : camera ئۆتۆمبیل : car

سهریازگا : camp

۳. ههردوو پیتی (ch) لهه وشانه به /k/ دهخویندریتهوه: